Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Ingemann, B. S.; illustrerede af Sigurd Olrik ; Udg. af P. E. Langballe.
Titel | Title:	B.S. Ingemanns Historiske Romaner
Alternativ titel | Alternative title:	Historiske Romaner.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania : Gyldendal, 1911-1912
Fysiske størrelse | Physical extent:	4 bd. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130011107126

[Bd. 11]

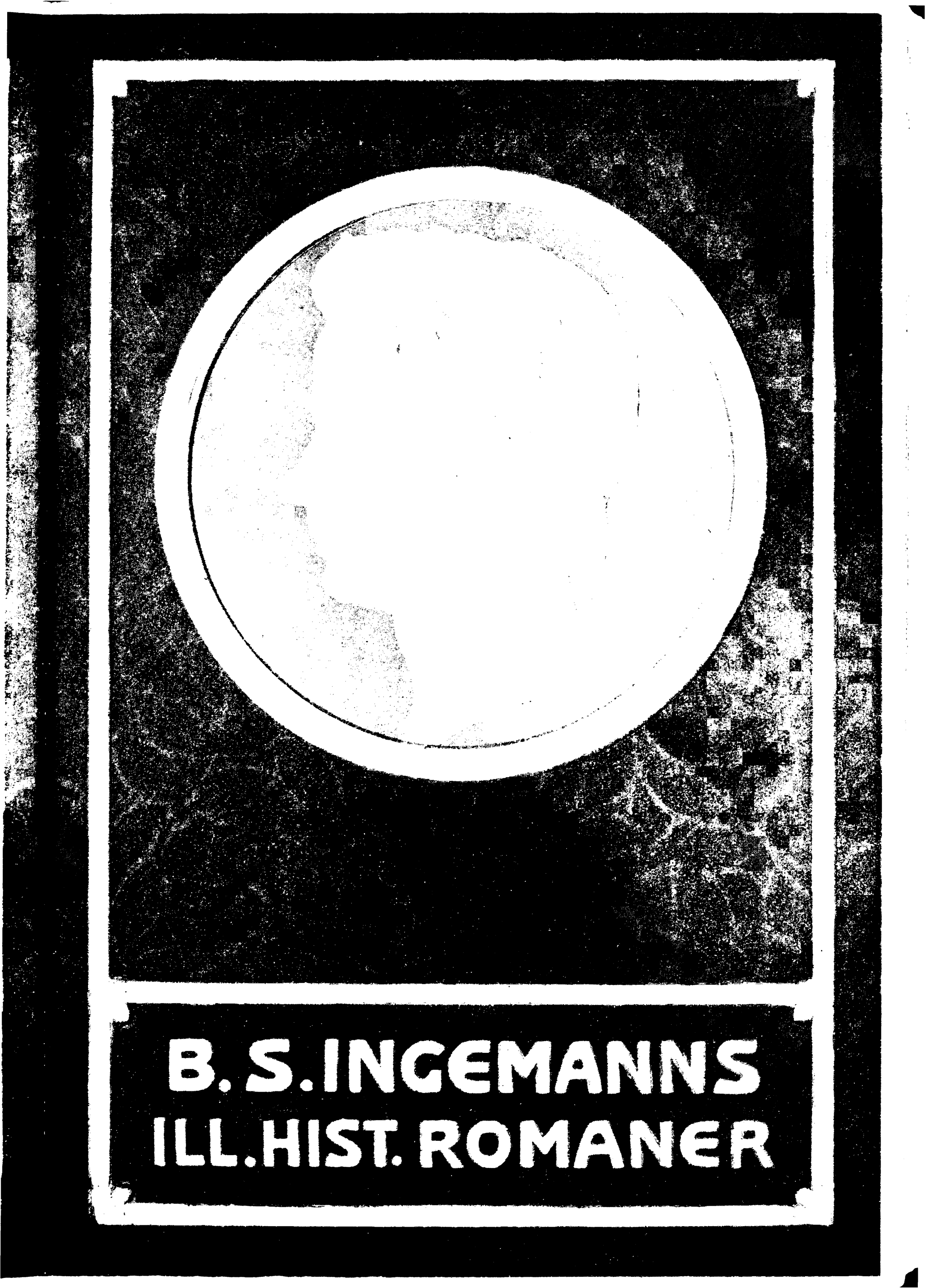

B. S. INGEMANNS
ILL. HIST. ROMANER

B. S. INGEMANN

VALDEMAR SEIER

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

MCMXII

INGEMANNS HISTORISKE ROMANER

B. S. INGEMANNS HISTORISKE ROMANER

ILLUSTREREDE AF
SIGURD OLRIK
UDGIVNE AF
P. E. LANGBALLE

CAND. MAG. SKOLEINSPEKTØR

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1912

KØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

I

INDLEDNING

I

For den store almenhed har billedet af Ingemann fæstnet sig ved hans sene år. — Marstrands smukke portræt af ham fra 1859 har mere end noget andet bevirket, at han huskes som den gamle: salmernes barnligt fromme digter med renhed i hjærtet og fred i sindet.

Måske mindes man også, at han engang havde været den unge, forskruede lyriker og tragedieforfatter, „Blanca"s og „De sorte Riddere"s følsomme skjald, den mest romantiske af alle danske romantikere, lovprist og tiljublet af et letbevæget publikum og hårdt medtaget af den æstetiske højesteret i Johan Ludvig Hejbergs person.

Men den Ingemann, der skrev de historiske digte og romaner, var hverken den unge sværmer eller jubeloldingen; de blev til mellem hans femogtredivte og hans sexogfyrretyvende år, i den tid, da han selv følte, at han var kommet i havn, både som lektor i dansk sprog og literatur ved det genoprettede Sorø akademi og — efter 10 års forlovelse — som lykkelig ægtemand.

Hvorledes det gik til, at han just da kom til at optage netop disse æmner, har han selv kortelig fortalt i sit „Tilbageblik paa mit Liv og min Forfattervirksomhed", der nedskreves 1837, året efter at han havde udsendt sit sidste historiske digt. Det er da bedst at lade ham selv føre ordet, selv om hans udtryksmåde stundom kan falde lidt tung for den, der kun kender ham fra de rent skønliterære arbejder. — „Med mit Bryllup og „min Ansættelse i Sorø 1822, begynder et nyt Afsnit i mit Liv, „som maaske i alle Henseender er blevet det allerlykkeligste. „I et dejligt Hjem paa en af de mest fortryllende Pletter i mit

II

„Fædreland, ved Hendes Side, som jeg elsker høiest i Verden,
„boer jeg her midt iblandt store Minder fra vor romantiske
„Tid, paa Klostergrunden ved den skovkranste Sø, og de fem-
„ten Aar, jeg her har levet, have i poetisk Virksomhed og For-
„fatterlykke maaske overgaaet enhver tidligere Periode i mit
„Liv. — I en Embedsvirksomhed, der ikke hindrede mine Stu-
„dier[1]) har jeg her med en stadig Sundhed og et som oftest
„livsfriskt, roligt Sind kunnet hengive mig til en saadan Be-
„skuelse af Aanden og Livet i vor historiske Fortid, at vor
„Middelalders Heroer med deres hele mærkelige Tid ere traadte
„mig anskueligt for Øie. — Efter et stærkt bevæget indre Liv
„i min Ungdom har jeg her i mine bedste Manddomsaar vundet
„Kraft og Ro til at vende det poetiske Blik helt udad paa Men-
„neskelivets og Folkeaandens store Manifestationer gjennem
„Tiderne. Vor Litteraturhistories Studium førte naturlig Natio-
„nalaandens og Folkelivets Historie med sig. Stedets mærkelige
„Erindringer forenede sig med min historisk-poetiske Aandsret-
„ning; de virkelige Livsbilleder fra Katholicismens Lande og mit
„Kjendskab til det danske Folkeliv fra min Barndom og Ung-
„dom, Resultaterne af mit omtumlede Liv og af min hele Ud-
„vikling forbandt sig med hine Billeder, og disse bevægede sig
„tilsidst saa levende omkring mig, som gamle Venner og Be-
„kjendte. Jeg vidste hvad her var skeet i de store Valdema-
„rers Dage, nu saae jeg ogsaa — hvad Krøniken fortaug —
„hvorledes det med sine indre Motiver under særegne Situ-
„ationer og Omstændigheder udsprang af alle de adspredte hi-
„storiske Træk; og de tørreste Frøkorn i vore Annaler syntes
„mig at opvoxe til en levende Række af vor romantiske Tids
„Generationer. Min . . . Anskuelse af vor Middelalders Cha-
„rakterer og Folkeaands Repræsentanter fik for mig en saa be-
„stemt Sandhed i Form og Farver, i Tanker og Miner, i Ord
„og Bedrift, at jeg maatte male dem“.[2])

Det er sikkert altsammen sandt: han levede på historisk grund — „et Slags Klosterbroder i det gamle Soer“ kaldte han sig engang senere[3]), og de store minder i den lille stad, særlig da Absalons egen klosterkirke, har virket mægtigt til at före

---

[1]) Akademiet bestod af en latinskole og en höjere uddannelsesanstalt for studenter (ophævet 1849); elevantallet var ikke stort, af studenter var der aldrig mere end et dusin stykker.

[2]) Tilbageblik s. 44 ff.

[3]) Brev til Fr. Barfod (1839), trykt i Personalhistorisk Tidsskrift, II. Række, IV s. 225.

ham ind på historien, men ét „frøkorn“ var der desuden, som år igennem havde ligget i hans sind, ikke et af de tørre fra “Annalerne“, men et friskt og levende venneord fra den, der tidligere havde taget sig af ham, når han trængte til hjælp. — I 1819, lige efter hjemkomsten fra „Katholicismens Lande“ havde Grundtvig „rakt ham Saxo i Haand“, det vil sige det udkomne af „Fordanskningen“, og foran i bogen stod skrevet et tilegnelsesdigt:

„Til Bernhard Ingemann
(som de sorte Ridderes Skjald).

„Her kommer Torkild Dane
„med Skaren, du har meldt,
„for paa hans Heltebane
„at følge Viduvelt[1]).
„Jeg smedded som jeg kunde,
„dem Sværd af Sagamalm;
„jeg skjæfted nogenlunde
„de gamle Spyd med Alm;
„jeg stræbte paa det bedste
„af blanke Hjælm og Skjold;
„Jeg udtog Rytterheste
„Af Syvs og Laales[2]) Fold.
„En Hvirvel jeg paa Trommen
„med mine 'Stikker slaar
„for Kæmpe-Alderdommen
„med Retfærds Sølverhaar.

„Ej har til Ridderkappen
„jeg Tøj, som kan forslaa,
„og sammenstukne Lapper
„maa hele Mænd forsmaa.

„Ej Guld og grønne Skove
„jeg har til Maj og mer;
„til Hjælmens Busk for vove[3])
„er mine Pennefjer.
„Til Anskrig fik jeg Bringe,
„men intet Bryst til Sang;
„en Klokke kan jeg ringe,
„men Luth ej laane Klang.

„Oplad da Gjemmer dine
„for Danmarks bedste Kuld!
„Giv du dem Kapper fine
„med Kors af røden Guld!
„Giv du dem Fuglefjere
„som vaje kan i Sky.
„Giv du dem Maj og mere
„som groer i Bøgely!
„O, mød dem under Lide
„med liflig Sang og Klang!
„Da vil vi Sommer ride
„ad By i Dannevang[4]).

I juli 1824 udkom „Kong Valdemar den Store og hans Mænd“, — et historisk digt, eller en roman på vers, eller en

---

[1]) Hovedperson i „De sorte Riddere“.
[2]) Peder Syv (c. 1700) og Peder Laale (c. 1500) nævnes hér som dem, der har givet Grundtvig sprogligt stof i hænde.
[3]) ringe.
[4]) anført efter Grundtvig og Ingemanns Brevvexling, udgiven af Svend Grundtvig 1882, XXXIX—XL.

rimkrønike i nyere stil — forfatteren giver læseren frit valg mellem disse benævnelser; det er som en indfrielse af alt, hvad Grundtvig havde bedt om: et værk, der stråler af farver og lyser af begejstring. — Strax efter det skønne indledningsdigt, som skal finde sin plads andetsteds i denne indledning, hører man hesteskoenes klang:

Det gungrer i Helligtrekongers Nat
Gjennem Haraldsted Skov paa Hulvejen brat . . . .

og så rider den danske middelalders stormænd ind i literaturen, først Absalon med Saxo og Arnold Islænder i sit følge. — I brogede billeder, mens kærlighedsmotiver vexler med fortælling om heltedåd og versemålet skifter efter optrinenes og personernes karakter, føres læseren fra vinternatten da „fjærn er Dannemarks Morgen“ gennem 14 aars historie til sommerdagen, da „fast staaer Danmarks Throne“ og Valdemarernes glanstid er inde.

I øjeblikket stod digtet ret ene i literaturen, romantiken var her i landet gået så temmelig udenom middelalderen. Af Oehlenschlägers digte var nogle opståede under folkevisens påvirkning, af hans tragedier havde — foruden et fragment om Knud Lavard — kun én eneste haft middelalderligt æmne, det var „Erik og Abel“ (1820), ellers havde han hidtil valgt sit historiske stof indenfor Nordens Oldtid. — Grundtvig havde betrådt vejen både i „Roskilde-Riim“ (1814) og i den dertil knyttede „Roskilde-Saga“, men også han greb helst længere tilbage i tiden, og når han vilde belære folk historisk, skrev han Verdenskröniker (1812 og 1817) og fordanskede Saxo og Snorre (1818—22), men at han tydeligt så den digteriske opgave, der lå parat til løsning og fuldtud var sig bevidst, at ikke han selv, men Ingemann var manden dertil, beviser vel de ovenanførte vers tilstrækkeligt. — Hvad der var præsteret af andre end de to førstemænd var såre ubetydeligt: der fandtes nogle middelmådige dramaer med historiske titler, et enkelt „Juta“, en anonym tragedie (af C. J. Boye) i oehlenschlägersk stil, havde nylig (1824) vakt nogen opsigt, de fleste var knastørre deklamationsstykker i det 18de århundredes manér; de handlede om Valdemar og Absalon (af B. Bang), om marsk Stig og Erik Glipping (af M. Töxen og af T. C. Bruun) og, det mest bekendte, om Niels Ebbesen af Sander (1799). — Nogle digte kan vel også findes, men intet, der i fjærneste måde kunde tage det op med Ingemanns.

V

Selv udtaler han senere[1]), at det måske af alle hans værker vil overleve ham længst; herom kan der vel være delte meninger, men sikkert er det et af dem, hvori man finder hans digterejendommelighed klarest og skønnest udtrykt. Fra sine venner hørte han megen ros for det; Grundtvig sendte allerede d. 3. juli et rimbrev, hvori han fryder sig over at have sét rigtigt og er meget begejstret for digtet — dog med en undtagelse: med fremstillingen af Saxo er han meget utilfreds, ham havde Ingemann — med al respekt for hans værd — fremstillet som en ganske pudsig adspredt lærd med tom sværdskede ved siden og mange latinske sætninger i sin tale, det kunde Grundtvig ikke tage imod, og Ingemann fik mange hårde ord først på vers og siden på prosa; de to venner vexlede flere breve om den sag[2]). Få måneder efter, i November 1824, rykkede Grundtvig imidlertid Ingemann til hjælp; under navnet „Gjengangeren" tog han på vers til orde mod en hård og langtfra retfærdig anonym kritik, der var vederfaredes digtet i Nyt Aftenblad (Nr. 42—44), det synes som om ingen af dem dengang har vidst, at den unævnte modstander var historikeren og kritikeren Chr. Molbech, der hér havde åbnet sit felttog mod Ingemanns historiske digtning.

II

Ingemann gik foreløbig ikke videre ad den betrådte bane, det havde fra først af været hans mening at indfatte den hele danske middelalder i en romancecyclus, men han bestemte sig om og valgte romanformen, der hidtil ikke havde været meget anvendt hérhjemme. Selv siger han, at det for en del var hensynet til læseverdenen, der førte ham bort fra fremstilling i bunden stil: „Rædslen for et langt episk Digt er almindelig, og „Synet af en hel Bog paa Vers er gjerne saa afskrækkende, at „ethvert Forsøg paa at tage en saadan Bog i Haanden, koster „Overvindelse" . . . Romanen er . . . dog vor Tids egentlige Epope og har det störste Publicum . . . Den Udførlighed, der er denne Fremstillingsform naturlig, tillader en rolig, omstændelig Udmaling . . ."[3]). — Det havde heller ikke været let for ham, at få sagt alt, hvad han gerne vilde, på vers, derom vid-

---

[1]) Tilbageblik s. 45.
[2]) Gr. og I. s. 12—22.
[3]) Tilbageblik s. 46.

ner de talrige noter, der ledsager „Valdemar den Store og hans Mænd"; der findes foruden Saxos latin, der jo måtte oversættes, ikke lidet rént sagligt stof: dateringer, supplerende bemærkninger om de i digtet omtalte personer, steder, kirkefester og vendiske gudenavne, henvisninger til ældre og yngre kilder — kort sagt en hel lille kommentar, adskilligt af dette kunde han jo langt lettere få ind i romanens rummelige form, og Walter Scotts lange række af historiske skildringer i romanform havde, også i danske oversættelser, vundet den nyskabte literaturart en vid læsekreds. — Atter og atter har Ingemann understreget forskellen mellem sine og Scotts romaner, han vilde ikke være hans efterligner, men troede at finde en ny og ejendommelig vej med sine „frit behandlede kongekrøniker" hvor de historiske hovedpersoner og centrale begivenheder netop skulde træde i forgrunden, mens Scott tog opdigtede figurer til hovedpersoner og kun lod de virkelig historisk kendte stå i baggrunden. Om de særlige grunde, Ingemann havde til at vælge sin egen fremgangsmåde, kan der senere blive lejlighed til at sige nogle Ord, her må det foreløbig fastslås, at uden Scotts romaner, kunde hans ikke være blevne til, og han indrømmede også selv allerede 1824, at „han (ɔ: Scott) har lært os alle noget: Kolorit og Tegning nemlig, det er saa at sige et Haandgreb, som ikke vel kan undværes og som man gjærne kan være bekjendt at lære af den største Mester deri for Øjeblikket"[1]). Sikkert og vist er det også, at den kolorit, som Ingemann giver i mangt og meget er lånt, og måtte være lånt, fra Scott, og det turde vel være, at kaptejn Jahn — en af Ingemanns beundrere — rørte ved en såre vel stemt streng, da han i sommeren 1825 tilskrev ham: „ . . . jeg er overbeviist om, at De ei alene kunde rivalisere med Skotlænderen Skot, men at det endog vilde være let for Dem, at hæve ham ud af Sadelen . . ."[2]) — Dengang havde Ingemann i det meste af et år arbejdet på sin „Valdemar Seier."

---

[1]) Gr. og I. s. 44.

[2]) Breve til og fra Ingemann udgivne af Heise 1879 s. 174.

[3]) Han siger selv (Gr. og I. s. 4), at han i september 1823 ikke havde Vedels oversættelse (fra 1575) ved hånden; til förste kapitel af „Valdemar Seier" har han benyttet den [se kommentaren s. 609], og hans exemplar, forsynet med tilskrifter og gennemstreget, er ifølge velvillig meddelelse fra arkitekt Ingemann til udgiveren, endnu i familiens eje.

VII

III

Det historiske materiale, han nu gav sig til at bearbejde var ikke så righoldigt som det, han havde haft for sig ved udarbejdelsen af „Valdemar den Store og hans Mænd.“ Der havde han först og fremmest haft Saxos udførlige fremstilling i Grundtvigs bearbejdelse[3]), desuden var der Knytlingasaga, Kongespejlet og de nyere bearbejdelser af historien, men såsnart vi når til tidsrummet 1202—1350, det, der blev æmnet for romanerne, stiller sagen sig anderledes, der er vi i virkeligheden meget slet forsynede med gode historiske kilder. — Magre latinske årbøger fra middelalderens klostre giver os de nødtørftigste efterretninger, og ofte tier de, hvor vi helst vilde, at de skulde tale. — Hvad vi véd om Dagmar og Berengaria fylder således ikke mange linjer. Man må da søge sin viden fra alskens dokumenter, der er gavebreve, skøder, procesakter, testamenter o. s. v., men de er ikke overvættes talrige og desuden vanskelige at bearbejde. En sjælden gang giver en samtidig udførligere beretning os god besked, det gælder f. ex. om Jens Grands ophold i fængslet, det hænder også, at fremmede, især tyske, historieskrivere kommer ind på vore forhold, men fattigt er det alligevel med vor viden. Det allermeste stof blev i det 18de århundrede samlet til et stort værk af Langebek († 1775), men allerede omkring år 1600 havde Arild Huitfeld gjort et meget hæderligt forsøg på at skabe en større fædrelandshistorie. Hans værk har Ingemann af og til benyttet, men hans hovedkilde blev dog Suhms mægtige „Historie af Danmark“, et uhyre samlerarbejde, der i 14 statelige bind nåede til år 1400. — Med jærnflid havde forfatteren samlet sit stof sammen, alt skal med, breve og traktater optrykkes, og det hele ordnes strængt kronologisk: år for år skrider fremstillingen langsomt fremad. Det er den dag idag et uundværligt værk for fagmænd, men læseligt har det aldrig været, dertil er det altfor vidtløftigt i sin uhyre sum af enkeltheder. Valdemar Sejrs historie fylder f. Ex. hos Huitfeld 90 sider, hos Suhm 700. Han efterlod ved sin død 1798 sit værk ufuldført; de senere bind besørgedes udgivne af andre, de af dem, som Ingemann har brugt, udkom fra 1808 til 1826; de kunde altså nok siges at repræsentere videnskabens sidste ord, men „videnskaben“ må her ikke tages i nutidens forstand, den historiske kritik, som i vore dage anvendes, var ikke vågnet, og mangt og meget, der nu forkastes, fremsattes i god tro hos Suhm og vandrede fra ham over i Inge-

manns romaner. — En anden frugtbar forfatter fra det 18de århundrede, biskop Pontoppidan, blev også nyttig for digteren; han havde udgivet en dansk kirkehistorie („Annales“) på tysk og et stort geografisk værk „Danske Atlas“ (1763—81), navnlig dette sidste blev den fundgrube, hvorfra Ingemann hentede sine stedbeskrivelser, ofte næsten ordret. — I en note til fortalen til „Prinds Otto af Danmark“ nævnes en del andre skrifter, der er benyttede, det er tildels kulturhistoriske arbejder: Klosterhistorie, Literaturhistorie, Krigskunst og andet fandtes behandlet i særlige bøger, men disse skulde såvist ikke hjælpe en digter stort til at genoplive middelalderen, de indeholdt kun de tørreste fakta, og den „kolorit“, som Ingemann, med rette, fandt nødvendig, måtte han søge andet steds. — Her er det da, at han tager folkeviserne til hjælp; middelalderens egen digtning måtte vel være den naturlige islæt i krønikernes prosa, og de forelå samlede og var også benyttede af historikere. Anders Sørensen Vedels samling (1591) var Huitfeldt bekendt, og hvor han mente, at visens fortælling kunde have rimelighed for sig, tog han den med, senere havde Peder Syv udvidet visernes antal i sin udgave (1695), og Suhm havde ikke stillet sig anderledes end Huitfeld, han gengav omhyggeligt indholdet af enhver vise, der i nogen måde kunde beröre det historiske, tvivlede af og til om det var ganske rigtigt, hvad der fortaltes i dem, men indlod sig ikke paa nogen gennemført kritik; og siden, 1812 og de følgende år havde Abrahamson, Nyerup og Rahbek besörget en ny udgave, langt den største, man hidtil havde set, den var det fremfor alt, som Ingemann og hans samtidige nød godt af. — Det var med viserne som med den egentlige historie: man havde samlet et betydeligt stof, men det egentlige studium af dem var ikke påbegyndt, det blev fremfor alle Svend Grundtvig, der indledede dette, og han, og efter ham andre, har aldeles forandret synet på viserne, nu tager man dem ikke for historiske kilder, heller ikke, når de handler om historiske personer og begivenheder, det er oftest senere tiders ganske fri digteriske gengivelser af hvad der huskedes (eller endog frit opfundne digterværker, hvori kendte navne indsættes, den samme vise kan foreligge i højst forskellige bearbejdelser, og navne og udtryk vandrer stadig fra en vise til en anden. — Herom havde man, som sagt, dengang ingen anelse: for Ingemann er de „historiske“ folkeviser i strængeste forstand samtidige med begivenhederne, i hans romaner forfattes de hyppigt af de optrædende personer, og det skal helst være den

rene sandhed, de fortæller, kan han ikke lukke sine öjne for deres uoverensstemmelse med virkeligheden, så siger han det og söger at forklare det f. ex. i „Prinds Otto“, hvor Tovevisen benyttes og han tror at vide, at heltinden ikke, som visen vil det, dör af mishandlingen. Han har benyttet mange folkeviser, både de historiske og de andre, og at han anså dem for at være endog udmærkede kilder at øse af, ser vi af hans ytring, at han ikke gør fordring på strengere kritisk-historisk nøjagtighed end „Kæmpeviserne“.[1]) —

IV

Meget snart efter udgivelsen af „Valdemar den Store og hans Mænd“ må forarbejdet til „Valdemar Seier“ være begyndt. Den første efterretning om romanens tilblivelse findes i et brev til Grundtvig d. 29. nov. 1824.[2]) „Hvad mit nye „Selskab ved Pulten angaar, da har jeg rigtig nok en Del Be„tænkeligheder ved at sladre derom i Utide, helst da jeg véd, „du strax vil rympe Næsen ad de Godtfolk, naar jeg siger dig, „at de denne Gang besøger mig uden Spil og Klang og i gan„ske dagligdags Klæder og, i det mindste hvad Formen angaar, „tale jævn Prosa. Den første, som imidlertid besøgte mig, var „gamle Saxo, som dog vilde vise mig, at han ingen Pedant og „Skolefux var, og som jeg saa' lukke sin Krønike og sit klare „Øje, og hvem jeg tog en kjærlig Afsked med ved hans Grav, „inden jeg kunde se, hvad den næste Slægt tog sig for, og „om første Valdemars, Axels, Esberns og Sunos Frænder i det „trettende Aarhundrede gik i Fædrenes Spor eller ikke. Da „kom Andreas og Gunner, da kom alle de kjække Sunesønner, „da kom den dristige og ærgjerrige Yngling selv med det stolte „Seiersnavn, da kom den dejlige Dagmar, og Torgejr Dana„skjald sagde mig, hvo hun var; da kom Bengerd og sorte „Grev Henrik, — og Kullemanden truede fra sit Fjæld, men „Albert og Otto glindsede i lyse Klæder. — Jeg saa' en svar „Strid mellem Danmarks gode og onde Engel, — og den stolte „Sejerherre maatte ydmyges, inden han bøjede sig for Herrens „straffende Haand og gav Danmark Fred og Velsignelse.“ — Man ser: hele planen er allerede færdig, fyldigst for det første afsnits vedkommende, men tegnet i omrids lige til slutningen,

---

[1]) „Fortalen til Prinds Otto af Danmark“ s. XXXIII.
[2]) Gr. og I. s. 43 ff. Retskrivningen er ikke Ingemanns egen.

X

endogså en enkelthed, som at Islænderen Torgeir Danaskjald skal omarbejdes til at være Dagmars, det vil her sige Dagmarvisernes danske sanger, er allerede fæstnet. Af hovedpersonerne savner man egentlig kun Carl af Rise med hans søster Kirstine og hans brud Rigmor, men de har sagtens hørt til de ufærdige skikkelser: „Der vrimler en Hær af danske Mænd og „Kvinder i min Stue, saa jeg næppe kan rumme dem; mange „af dem ere halv døde endnu, og mange véd jeg endnu ikke „hvad vil mig . . .“ Han har også en god samvittighed ved sit arbejde: „. . . det er imidlertid Alvor: at jeg ikke agter „at gjøre Sandhed til Løgn eller Løgn til Sandhed; „dog troer jeg, at en poetisk Historie, en livlig For„tælling af hin hele Tidsalder med dens mærkelige „Karakterer og Begivenheder er mulig — og at baade „Sang og Saga kan gaa Skridt for Skridt ved Sand„hedens Haand uden at gaa i Stykker eller blive upo„etisk. En walter-scottsk Roman skriver jeg ikke . . . .“

De her fremhævede linjer har betydelig interesse, de viser klart, hvad Ingemann satte sig som mål for sin historiske digtning allerede på et tidligt tidspunkt; han vilde ikke nøjes med at være digter, end ikke, som Scott, med at digte på historisk baggrund, han vil ogsaa skrive historie for folket, naturligvis ikke en lærebog, men en „livlig Fortælling“, en „poetisk Historie“, der kunde „give de døde Slægter Livet tilbage“ [1]). For såvidt optog han altså den gerning, som Grundtvig havde begyndt på med sin fordanskning af Saxo, og det lykkedes ham jo også tilfulde at åbne folkets øjne for vor middelalders historie; — den opgave havde dengang ingen historiker af faget taget sig af, der fandtes i det hele taget ingen folkelig historieskrivning, og det kan nok have bidraget sit til, at de letlæselige romaner vandt så stor yndest [2]). — Når Ingemann kunde være så trygt forvisset om, at det nok vilde være muligt at forene poesi og historie til et hele, uden at nogen af delene tog skade, så beror det først og fremmest på hans store troskyldighed: han vidste med sig selv, at han samvittighedsfuldt havde søgt besked om „hvad der var skeet“, kritik af stoffet var jo ikke hans sag, han tog, hvad hans kilder bød ham og gjorde visselig aldrig med sin gode vilje „Løgn til Sandhed og Sandhed til Løgn“, og når han nu tydeligt så i ånden „hvorledes“

---

[1]) Breve s. 225.
[2]) Schwanenflügel: Ingemanns Liv og Digtning 1885 s. 250 ff.

XI

det var skeet, måtte det så ikke være det rette? — Kunde vel nogen give andet end det, der formede sig i hans Sjæl? — Sådan har han tænkt, og det er tænkt som en digter, for det var han af hele sin Sjæl, men til at være historiker eller, om man hellere vil, historiefortæller hører der andre egenskaber, navnlig mindre godtroenhed og mere evne til at tøjle sin indbildningskraft, men denne evne havde Ingemann ikke: hos ham tager de drømte billeder let magten fra den virkelighed, han søger at fremstille; vel forekommer der i hans romaner hele afsnit, hvor der skal fortælles den rene, skære historiske sandhed, men det er alligevel ikke dér, han har sin styrke, derimod kunde han digte, og det, der har blivende værdi i hans bøger er netop det tildigtede.

I oktober 1826 udkom den meget omfangsrige roman. Planen kender vi allerede, den var ikke forandret i det år, udarbejdelsen havde varet. — Bogen begynder i Sorø, i Saxos klostercelle havde Ingemann jo en brøde at gøre god igen, en æresoprejsning at yde den gamle krønikeskriver, og hans person og gerning gav en bekvem tilknytning til „Valdemar den Store og hans Mænd“. — Den förste kreds vi föres ind i, er de lærdes: ærkebisp Andreas og Gunner diskuterer både politik og poesi med gamle Saxo, vi får alle de vers af ærkebispens latinske digt, som Ingemann kendte, også mester Henrik Harpestreng er med —, alle bekendte personer fra Valdemars tid skal med i bogen, — men det mærkes, at denne „naturvidenskabsmand“ står forfatterens hjærte fjærnere, han er „temmelig ensidig“ og taler ikke med om de store æmner, der er på bane. — I Saxos celle får Carl af Rise sin indvielse, han er i grunden bogens helt, forfatterens kæreste ven; vil man høre Ingemanns røst, må man lytte til Carls ord, når der tales og — senere — til Torgeirs, når der digtes. — Dette förste Kapitel[1]) falder vel mange nutidslæsere tungt, men det er sikkert et af dem, der er udarbejdet med størst flid og kærlighed, og det rummer meget, blandt andet anes allerede her de hemmelighedsfulde magter, der bogen igennem står bag den synlige verden og styrer skæbnens dunkle veje. — Der kan her ikke være tale om at gennemgå romanen kapitel for kapitel, i den første del lærer vi de fleste af personerne at kende, forsåvidt som de er andet end navne, for det lader sig ikke nægte, at der er altfor mange, og at mange af dem kun skal

---

[1]) Kapitelinddelingen fremtræder forøvrigt først i de senere Udgaver.

fylde ud, hvor festlige lejligheder kræver et stort antal. — Anden del begynder med Dagmars bryllup og ender med Berengarias, mellem disse to begivenheder fortælles om kamp og rænker, bisp Valdemars uhyggelige skikkelse kommer frem på scenen, og den fromme Dagmars død er et af fortællingens glanspunkter. Tredje del endelig har et broget indhold: — Berengarias „valkyrietid“, Estlandstoget, hvor Carl af Rise griber Dannebrogsfanen, Carls og Rigmors giftermål, dronningens død (efter folkevisen) og endelig Valdemars ydmygelse, de mørke afsnit, hvor alt det onde synes at triumfere. Det overnaturlige, der allerede spillede ind i begyndelsen og som glimtvis har åbenbaret sig mange steder, kommer atter frem i slutningen: trylleringen om kong Valdemars liv er sluttet, — først til allersidst mærkes den milde stemning, da Kullemandens Tårn er brændt, og kongen har fået fred i sindet.“ —

Indenfor denne ramme bevæger bogens hovedpersoner sig gennem de 25 år, den spænder over. Dramatisk spænding mangler ikke, heller ikke andre træk, der har deres oprindelse fra dramaet; mere end engang mindes man om, at Ingemann havde været teatrets digter, før han blev romanens: samtalerne fylder overmåde stor plads, blandt andet hører vi heltinden og hendes fortrolige (Berengaria og Audacia) udvexle tanker, som skik var i den ældre tids skuespil. I selve handlingen forekommer teateragtige træk f. ex. hvor Dagmar hårdnakket misforstaar den stakkels Jomfru Kirstines bekendelse af sin elskov til grev Otto og tror, den gælder kongen, og hvor kong Valdemars sønderrevne brev til Strange i fru Helenes Hånd volder Dagmars død. Talrige er også de optrin, hvor man mindes om scenearrangement i datidens smag: Dagmars ankomst, Esternes hövdinge, der fra brinken ser den danske flåde pludselig „flyve ind gennem den finske Bugt“, Carl af Riise, der i sin blå rustning på højen svinger det himmelfaldne banner over sit gullokkede hoved, mens kampen raser ved hans fødder, kong Valdemar i lænker i fængselskælderen, på disse og mange andre billeder kan man roligt overføre, hvad Ingemann siger om et enkelt af dem: „saaledes saae jeg det, og saaledes syntes mig det maatte være.[1])

Det siger sig selv, at stemningen er alvorlig, der kan herske begejstring eller sorg, milde idylliske optrin findes også, lystighed kun sjælden, og da henlagt til det menige folks ver-

---

[1]) Breve s. 228.

den f. ex. krigernes lag lige før Volmerslaget, og selv her er det egentlig vigtige dog fremstillingen af folkets uvenlige følelser overfor dronningen, men humor mangler næsten ganske. Det er næppe nok, vi har lov at more os over den tyske barbér og kvaksalver i Roskilde, han fremskynder jo Saxos død; en smule lune er der i skildringen af den snaksomme herskabstjener Martin, især hvor han belærer Carl af Riise om Ribes mærkværdigheder, også de enfoldige bøhmiske kanniker og de brave frisiske kæmper Svend Starke og Broder Gamling kan indbyde til et lille smil, mens de schwerinske jægere, der i deres bjørneagtige plumphed hører til bogens fornøjeligste figurer, næppe er mente som komiske, de hører til fjendens parti, og overfor dette har Ingemann hverken sympati eller lyst til spas. — Der er mellem Valdemars modstandene kun én, som fortjener agtelse, det er hertug Adolph, han er endog kongens overmand i ædelmodighed, da han rider med sin slagne fjende fra Bornhøved til Kiel og derved redder hans fra anden gang at komme i fængsel; og han har ret i sin kamp, thi han hævner sin faders ulykke; vi skal sé, hvorledes dette forhold: sönnen som hævner (eller værger) sin fader går gennem alle fire romaner og altid har Ingemanns bifald; om det så er Jærnhenrik, der fælder Niels Ebbesen, kan han ikke helt komme bort fra det berettigede deri. — Hertug Adolphs forbundsfæller er forbrydere: bispen af Hildesheim er en nedrig hykler og koblersjæl, kapellanen Arnfred er ikke bedre, bisp Valdemar er nok tegnet storstilet, men en mørkets og hadets mand er han, og grev Henrik af Schwerin, en af de bedst lykkede af personerne, er netop så ilderagtig i sin færd så trællesnedig og lumpen, som den mand må være, der skal overliste den gæve kong Valdemar[1]), men alligevel nærer Ingemann på en vis måde respekt for ham; når vi af selve kongens mænd erfarer, at „der ogsaa er Løveblod i hans Aarer“ at „vi kan hade ham som en Djævel, som Ridder kan vi foragte ham, men ikke som Kriger og Hærfører“ [Valdemar Seier s. 552], så har vi her sikkert nok Ingemanns egen dom om ham. — Blandt kongens tro mænd er de geistlige brödre Andreas og Peder Sunesøn ret sikkert tegnede, særlig den sidste, hans heftige og nidkære karakter er blandt dem, der virker troværdigst, grev Albert er en jærnhård, ærekær riddersmand, rigtig en drabant ved den sejrrige konges trone; hele

[1]) Schwanenflügel a. s. s. 244.

hans person er forøvrigt bestemt ved Carl af Rises[1]); når der skulde en konflikt i gang mellem de to, — og det skulde der gerne, når folkevisens Rigmor skulde være Alberts datter og Carls brud —, så måtte greven nødvendigvis blive en stivsindet karaktér, der först til allersidst forsones og forener de elskende. — Grev Otto af Lüneburg er en ganske anderledes indtagende ung mand, ham havde Ingemann tænkt på, för han fik Carl af Rise udformet, men det er nok rimeligt, at han har fået sin endelige skikkelse netop som en passende våbenbroder og ven af Carl.

Om kong Valdemar selv får vi ikke nogen større viden, end den, der ligger i hans tilnavn og så hvad der kan sluttes af hans forhold til de i bogen omtalte kvinder, disse er nok så sikkert opfattede som mændene: Helene udvikler sig fra at være en letsindig og koket frue til en dæmonisk, uhyggelig magt, der volder Dagmars og Berengarias død, hun hører til de figurer, der bringer datidens teater i erindring; i Dagmar har Ingemann tegnet sit kvindelige ideal; fin og god, snarest lidt sygelig, har hun hans hele og udelte kærlighed; der er næppe noget sted i romanen, hvor forfatterens hjærte taler mere med end ved hendes ankomst og hendes død; — at kongen i virkeligheden elskede en anden, hører til Ingemanns egen tildigtning, og det er al ære værd, at han har søgt at forstå Berengaria så godt, som han har, da dog folkevisen, der er hans eneste kilde, kun har onde ord om hende. — Endelig er der Audacia, Grev Henriks gemalinde, der (i romanen) „blev Valdemar farligere end alle hans fjender“, også hun er tegnet med en ikke ringe forståelse.

Karakterskildringerne i Ingemanns romaner har i senere tider været genstand for megen kritik, at de ikke er historisk rigtige er ingen berettiget indvending, med det materiale, vi har sét, han havde at bygge på, kunde de ikke godt blive det, vor egen tids historikere erkender fuldt ud, at heller ikke vi i reglen formår at danne os en fyldig forestilling om den tids personer, selv de mest fremtrædende, dertil ved vi for lidt om dem; rigtigere er det, når man finder, at de er for lidet virkelige, det er unægteligt, at evnen til at tegne karakterer ikke hører til Ingemanns stærke sider, — der males med temmelig få farver[2]) — enten er det helt lyst

---

[1]) Breve s. 228.

[2]) fremhævet hos Nørregaard: Ingemanns Digterstilling og Digterværd 1886 s. 114 ff.

eller helt mørkt, overgangene, som det virkelige liv frembyder, er der ikke taget meget hensyn til, men det maa indrömmes, at figurerne er således som det store læsende publikum ønskede sig dem, og at bogen i det hele har den heldige egenskab at være underholdende, derfor gjorde den også umådelig lykke. — Skønt den slet ikke var billig, solgtes den meget og læstes, ja slugtes af det store publikum, hvad så end kritiken kunde have at indvende mod den. — Man kan i „Breve til og fra Ingemann“ [1]) se hvorledes Taksigelser og anerkendelser strömmede ind til ham; en af Frederik den sjettes adjudanter, general Bülow, fandt under et besøg i Sorø lejlighed til at komplimentere digteren og fortælle ham, at dronningen satte megen pris på hans bog, fra prins Kristian, den senere Kristian den ottende, fik han en ligefrem opfordring til at fortsætte med flere romaner af samme slags, kongen selv kom til Sorø til indvielsen af akademiets ny bygning (21. Maj 1827) og viste Ingemann sin bevågenhed bl. a. ved at give eleverne som stileopgave: „Valdemar den Andens Historie“. Ridderkorset fik han også, ganske vist først i november 1828, men han var dog selv overbevist om at det var „Valdemar Seier“, han skyldte det. — Kongelig gunst var en stor glæde for den kongetro Ingemann, han skulde vedblivende få grund til at glæde sig over den resten af sit liv.

Kritiken i pressen var ham gennemgående ikke gunstig, men det spillede i virkeligheden ikke nogen stor rolle, undtagen forsåvidt som det sårede den følsomme digter. — Sét fra en senere tids synspunkt, er det påfaldende, hvor sént de forskellige blade og tidsskrifter giver sig til at omtale bogen: der går et år hen, uden at der høres synderlig til den, og de vægtigste indlæg kommer endnu senere. — „Litteraturtidende“ for 1827 bringer i november (Nr. 48) en ret uklar anmeldelse, den har en del indvendinger, der ikke alle er uberettigede, men er dog i det hele gunstig, og dens anonyme forfatter (pastor Lütken) er meget høflig i sin omtale af Ingemann; men denne nævner den i et brev med synlig harme: „Valdemar Seier er i Litt. Tid. bleven recensert af et Aalehoved uden synderlig Forstand og Phantasie“ [2]). — Han kunde ikke fordrage at blive kritiseret. Langt drøjere faldt huggene i „Nordisk Tidsskrift for Historie“ [3]), hvor det var Molbech, der

[1]) s. 179—207.
[2]) Breve s. 204.
[3]) II, 260—308, optrykt i C. Molbechs Blandede Skrifter II s. 481.

påny rykkede ud; han havde større forudsætninger end de fleste til at bedømme historisk literatur, han var et klart hovede og sad inde med betydelige kundskaber; „Valdemar den store“ havde frastødt ham stærkt, nu håbede han til en begyndelse at kunne sige Ingemann nogle gode ord[1]), idet han tænkte sig hans roman som en talentfuld, men direkte, efterligning af Walter Scott, som han vurderede meget højt. — Ved gennemlæsningen af bogen blev han i høj grad skuffet, og hans kritik blev bitter, det er, som om han havde kendt det brev til Grundtvig, hvori Ingemann talte om at skrive „poetisk Historie“, — hele hans indlæg er i grunden en protest mod dette begreb; efter først at have hævet Scott til skyerne, sønderlemmer han ubarmhjærtigt Ingemann; der findes berettigede anker i hans kritik, men i det hele skyder han over målet, han kunde ikke se, at det var et digterværk, som havde berettigelse, og det ærgrede ham, at det gjorde så stor lykke, derimod er der ikke skellig grund til at tro, at misundelse har ført ham pennen i hånd. — I Hejbergs „Flyvende Post“ (16. Maj 1828) findes en artikel „Om inden- og udenlandske Bedömmelser af Valdemar Seier“, deri samles alt, hvad der på dansk, tysk og engelsk — thi bogen var allerede oversat på disse to sprog — er sagt af ufordelagtigt om den; dersom denne anmeldelse ikke er forfattet af Molbech, — meget tyder i grunden derpå —, stammer den ialtfald fra en nær meningsfælle af ham[2]).

V

Imidlertid var Ingemann ifærd med sin næste roman; om ved 31. marts 1827 meddeler han sin svigerfader, at den skal blive et modbillede til den forrige og falde i Danmarks usleste tid; han vil vise, hvorledes brave danske mænd må tænke og handle ved siden af en vaklende trone[3]). — Tre fjerdingår senere — d. 9. december „blæser han i al Stilhed Triumph over 3die og sidste Deels Slutning“[4]), bogen skulde hedde „Drost Hessel og Marsk Stig“, men den kom, som bekendt, til at

---

[1]) Brev til P. E. Müller, trykt i Dansk Tidsskrift 1906.

[2]) Andre kritiske indlæg findes i Kjøbenhavns Skilderi 1828 d. 22. april (venligt) og d. 29. april (uvenligt) samt i Kjøbenhavnsposten 1827 nr. 100 og 1828 nr. 38.

[3]) Breve s. 188.

[4]) Breve s. 203.

hedde „Erik Menveds Barndom“, fordi forfatteren ret betænkt hellere tog et kongenavn med i titlen på sine Kongekrøniker. Han havde håbet at få den under pressen til nytår, men i så henseende blev han skuffet, den udkom først i december 1828, dens omfang og dens pris var som Valdemar Seiers. —

I kompositionen betegner den anden roman et ret betydeligt fremskridt fra den første, det gælder især de to første dele; der er langt mindre uvedkommende stof taget med og handlingen føres betydelig sikrere frem.

Som lyset fra Saxos celle skinner ud over Valdemars glanstid, således bruser stormen på Lillebælt som indledning til kongemagtens og adelsvældens brydningstid. — Gamle Henner Friser danner bindeleddet tilbage i tiden, Kullemandens spådom om Valdemars sønner ligesom verificeres gennem hans ord. — Handlingen er så at sige strax i gang, på få sider har vi gjort bekendtskab med næsten alle hovedpersoner, vi kender kongens uheldige tilbøjeligheder, oplever et bortførelsesæventyr, hører drost Peder tale mandige ord til de misfornöjede stormænd og sér lige et glimt af marsk Stig selv. —

Snart har vi også grev Gerhard og hans hofnar, alt drages sammen til den første knude: hertug Valdemars oprørsforsøg, vi følger den spændende jagt på ham gennem Sjælland og optrinene på Flynderborg, hvor drost Peder møder sin barnebrud. — Og anden del, der begynder med hertugens fængsling, ender med den myrdede konges ligfærd, mens hertugen har magten, sejren er ganske uvis og bliver ved at være det endnu en stund, men det kongetro parti vinder, vi føres fra dansen på Ribergade til søslaget i Grønsund og til dronning Agnes' formælingsfest efter at marsk Stig er død, Rane og jarl Mindrealf henrettede og tronen atter sikret, som i slutningen af „Valdemar den store og hans Mænd“. —

I denne roman er det overnaturlige trængt stærkt tilbage, Aases drømmesyner kan vel siges at bevæge sig lige på grænsen af en usynlig verden, men ellers sættes handlingen i gang ad naturlig vej og, som Ingemann troede, ad fuldt historisk, idet kong Eriks uværdige personlighed og hertug Valdemars egennyttige planer tilsammen skaber muligheden for den ufredstid og de forbrydelser, der fortælles om. — Midtpunkt i hele bogen er, hvad man kunde kalde „Marsk Stig-tragedien“, et æmne, der både før og siden har fristet mangen digter til virkelig dramatisk behandling. — Mens bogen ellers må regnes

for den bedste af Ingemanns historiske romaner, er unægtelig marsken og alt, hvad der hører ham til, noget svagt; han og drost Peder kan ikke blive helt levende Mennesker, mens derimod kongen selv, hans trofaste gamle rådgiver Jon Litle, den kække, noget fremfusende David Thorstensøn, den svage, vaklende Lave Litle, den lystige grev Gerhard og — navnlig — Jens Grand og sørøverjarlen Alf er tydeligt udprægede personer. — Denne gang varer handlingen kun 9 år, så det går ret let at få begivenhederne til at gribe ind i hinanden, der er en stærkere vexlen af mørke og lyse optrin, end i „Valdemar Seier“, og lystigheden forsømmes dennegang ikke, den har en højbåren repræsentant i grev Gerhard, der endog diskuterer sit livssyn med den alvorlige drost Peder; og hofnarren Langben såvel som mester Martinus er mente som komiske figurer, der slet ikke har mindre sympati end de alvorlige statsmænd; desuden er der gavtyven Morten og fangefogeden Poul Hvit, der er sørget for at den alvorstunge handling ikke skal kvæle humøret helt. — Det menige folk er ikke så lidt bedre repræsenteret end i den første roman, man behøver blot at tænke på Henner Friser og hans venner i Middelfart; de grove figurer, især jarl Mindrealf og Niels Ufred, spiller en ikke ringe rolle og er udførte tydeligere end grev Henrik af Schwerins jægere var. — Kvindeskikkelserne er noget mere ensartede, der findes hér ingen modsætning som den mellem Dagmar og Berengaria; dronning Agnes har forfatterens dybeste medfølelse; hendes skæbne: et højfornemt, men ulykkeligt ægteskab, en tavs, ærbødig tilbedelse fra en ædel, ridderlig karakters side og endelig et andet og lykkeligt ægteskab, genfindes i et senere arbejde af Ingemann, samtidsromanen „Landsbybörnene“ (1852); dér er det comtesse Camilla, der gennemlever de samme skiftende forhold; om det så er dagbogen, hvori hun nedskriver sine indre oplevelser, så er den dér — med større sandsynlighed end hos en middelalderlig dronning. — Marsk Stigs hustru er der ikke meget andet at sige om, end at hun er et sorgens billede, helt fornøjelige personer er jomfru Inge, som begejstrede samtidens publikum, og hendes veninde, den friske norske sørøverdatter. Den skjelmske lille Aase og den rapmundede Else terne er i grunden også mere levende end deres kærester Claus Skirmen og Mads Jyde. —

„Erik Menveds Barndom“ fandt endnu mere bifald end „Valdemar Seier“, dronningen havde modtaget et exemplar, og i de højeste kredse nærede man interesse for disse ny fædre-

landske romaner[1]); også bladkritiken stillede sig denne gang mere end sidst på digterens side, således bragte „Dansk Litteratur-Tidende“ allerede i februar 1829 en ikke synderlig dybtgående, men meget velvillig anmeldelse. Hele indholdet genfortælles udførligt, og anmelderen er henrykt både over drost Peder „ridderen uden frygt og dadel“ og over marsk Stig, som han finder „fortrinligen behandlet“ og kalder „en kraftfuld, høitbegavet Aand“. Indvendinger er der ikke mange af, de væsentligste er, at der er „for meget Sølv og for mange Ædelstene“ og at skildringen af slaget i Grønsund forekommer lidt for usandsynlig; at anmelderen kan have ret heri, lader sig ikke nægte. — Men længe skulde Ingemann ikke nyde anerkendelsen så ublandet: Molbech rykkede snart i marken, denne gang i det højt ansete „Maanedsskrift for Litteratur“ [2]), og han var i ingen henseende mildere end sidste gang. Efter at have protesteret mod ordet „historisk“ på de Ingemannske romaners titelblad, går han i gang med at nedrive hele det historiske stillads, hvorover „Erik Menveds Barndom“ er bygget; arbejdet falder ham ikke vanskeligt, med vanlig træfsikkerhed får han ram på alle de urigtige eller urimelige træk, der er; stort og småt tager han med og efterlader den stakkels forfatter plukket for hver fjer, det være sig af historisk eller digterisk farve, den eneste evne, han finder udtrykt i romanen er kompositionsevnen. — I en hel del ting har han

---

[1]) Et morsomt exempel herpå har man i et pragtfuldt håndskrift på det kongelige bibliotek [Ny kgl. Sml. 493k folio], betitlet „Om 65 i Ingemanns Erik Menveds Barndom forekommende Personer“. Hver af de 65 har et sirligt hefte, i hvis margen forfatteren har skrevet: Allerunderdanigst fra Kammerjunker, Major Abrahamson Historisk Optegnelse Nr. . . . — Værket er altså stilet til kongen selv. Personerne er ordnede efter rangen, den første er Erik Glipping, den sidste „Else Terne“, om hver af dem oplyses: A „Hvad Historien (d. v. s. Suhm) melder og B „Hvad Kæmpeviserne (d. v. s. Abrahamson, Nyerup og Rahbek) melder“. Et par exempler kan måske have interesse: „Den høyst elskværdige Karacteer, som Ingemann har skabt af Inge, Lave Lilles Datter, er desværre hans Værk hartad gandske . . . thi Historien selv melder om hende: Intet.“ — „Om Klaus Skirmen har det glædet mig saare meget at finde en authentisk historisk Bekræftelse for, at han virkelig har været til . . .“. Forfatteren var en meget betydelig og stærkt åndeligt interesseret officér, søn af folkeviseudgiveren; han søger, som man sér, med forkærlighed det historiske, det vil sige navnene på historiske personer, i romanen og er ganske overbevist om dens korrekthed. Værket må være forfattet 1828—29, da majoren i dette sidste år avancerede til oberstløjtenant.

[2]) II (1829) s. 473.

ret; således er det ikke blot et historisk, men også et digterisk misgreb af Ingemann at optrykke Huitfelds danske gengivelse af latinske dokumenter fra det trettende århundrede og så lade romanens personer forarges over deres pedantiske stil; det er ikke heldigt, at netop grev Gerhard skal være uvidende om „Riber-Ret“, da denne ligesom de holstenske byers love i alt væsentligt gengav Lybeks ret. Der er heller ingen tvivl om at de pragtfulde fester i bogen kun kan tilhøre en indbildt tid, personskildringen mangler ofte sandhed o. s. v. o. s. v. — Ingen vil kunne nægte Molbech et betydeligt skarpsyn i denne kritik, men alligevel læser man den ikke uden at ordet smålig atter og atter kommer én i tanker: det er småligt at pille en historisk roman itu med den videnskabelige alvorsmine, han anlægger, det er småligt at ræsonnere over hvert sprogligt udtryk, der ikke behager ham, og det er såre småligt og snæversynet, at han slet ikke kan sé det tiltalende ved bogen, — han havde stadig Walter Scott som sin yndlingsforfatter, og han fandt ikke, at Ingemann stod mål med ham. — Forøvrigt var det sidste gang, Molbech lod høre fra sig i denne sag, han overlod „trygt“ dommen til eftertiden, og den har ikke givet ham helt uret, men visselig endnu mindre helt ret. —

VI

Denne gang tog Ingemann ikke angrebet i tavshed. Havde kritiken over „Valdemar Seier“ for ham været den „Giftdraabe af Had eller Nid“, der efter hans eget udsagn „kunde forbittre og forgifte (ham) den fuldeste Skaal af Erkjendelse og Kjerlighed“ [1]), så ramte det ny angreb ham endnu langt føleligere. Man sér af hans breve fra den følgende tid og af hans senere optegnelser i „Tilbageblikket“, hvorledes indtrykket er voxet i de næste måneder, bittert klager han til Grundtvig (november 1830): alverden forekommer ham „forkoglet“ af den „Fornægtelsens og Selvmodsigelsens Aand“, han altid har villet bekæmpe, „den poetiske Oplivelse af vor Middelalders Historie, som jeg havde troet mig kaldet og skikket til, syntes mig nu ogsaa en næsten forgjæves Bestræbelse“, nu vil han værge sig med digteriske våben: æventyrets form, som han ofte har anvendt, skal nu rumme hans modkritik, men den vil sagtens

---

[1]) Tilbageblik s. 49.

pådrage ham „den lumpneste Behandling“ [1]). — Grundtvig tog sagen med ro; han fandt åbenbart ikke sin vens holdning rigtig mandig og lod ham høre at „. . ligesom det er en Svaghed „hos os andre, at vi ej kan taale Ros, saaledes turde det være „en hos dig, at du ej godt taaler Dadel,“ forresten trøstede han ham på det bedste og sagde nogle anerkendende ord om romanerne, dog sér man tydeligt nok, hvad der også ellers kom frem, at denne digtart ikke huede Grundtvig ret, måske mindede Ingemanns romaner ham, trods alt, for meget om Walter Scott, som han ikke kunde udstå. „Du véd“ siger han „jeg „har aabenhjertig sagt dig — eller skulde jeg kun have drømt „det, vil jeg sige det nu —, at jeg ikke anser dine historiske „Romaner for dygtige til at give deres Forfatter poetisk Udø- „delighed, men en Borgerkrans klæder heller ingen Digter ilde, „og den turde jeg nok lovet dig, naar du smukt var bleven „ved dit Forsæt og holdt den Smule Pine ud . . .“. Til æventyret glæder han sig ikke meget, men kan det vederkvæge Ingemann selv, skal det også være ham kært [2]).

Æventyret „Huldregaverne“ udkom 1831, det er et meget fantasifuldt arbejde, hvori forskellige livsanskuelser mødes og kæmper under sindbilledlige former; blandt meget andet findes der også deri en bitter karikatur af Molbech.

Den overspændte og uklare bog bragte digteren i literær fejde; de umiskendelige angreb, der fandtes i den „forledede“ (Ingemanns udtryk) redaktionen af „Maanedsskriftet“ med H. C. Ørsted i spidsen til et angreb på Ingemann, ikke blot romanerne, egentlig mere hans andre værker måtte nu holde for, og det var især den ikke ganske sunde tilbøjelighed, han havde, til at give det overnaturlige udtryk i sine bøger, der fremdroges mod ham. Ingemann svarede med artikler og digteriske arbejder. — Striden, der ikke direkte berører hans historiske romaner videre, skal ikke hér gennemgås udførligere, den forstyrrede i et helt år hans fred og lyksalighed, men den stod siden for ham som nødvendig: han måtte give sin „i tyve Aar tilbagetrængte Retfærdighedsfølelse Luft“ [3]), først så kunde han atter optage sin digteriske virksomhed. — Foreløbig var det ham umuligt at sé forsonligt på sine modstandere; Grundtvig gjorde (1834) et forsøg på at stemme ham mildere overfor

---

[1]) Gr. og I. s. 96.
[2]) Gr. og I. s. 100.
[3]) Tilbageblik s. 53.

Molbech, hvem han satte pris på som videnskabsmand, og som havde været en af hans ungdomsvenner, men dengang lykkedes det ikke. — Mange år efter fandt modstanderne hinanden; ved Ingemanns sølvbryllup (1847) gik Molbech med i et fakkeltog for ham og talte få, men smukke ord til ham. — Gør kritiken over romanerne ikke altid Molbechs hjærtelag ære, så gør dette træk det desmere.

VII

I foråret 1833 udkom „Kong Erik og de Fredløse“, indledet med et tilegnelsesdigt til dronningen. — Erik Menved er (vel hurtigt) blevet voxen og skal nu vise, hvorledes han holder den ed, han svor ved sin myrdede faders kiste. Den „retsindige“ konge kender vi godt igen, mod sig har han af fredløse egentlig kun Jens Grand, en af de allerbedst tegnede personer i alle fire romaner, og Aage Kagge, de fleste andre havde jo fundet deres endeligt i den forrige roman. Kærlighedsmotivet spiller i virkeligheden mindre på kongens meget omtalte elskov, end på marsk Stigs døtre; den ældste elsker drost Aage — en af forfatterens yndlinge —, den yngste sværmer for den æreløse ridder Aage Kagge. — Hovedindholdet i bogen bliver dog forholdet mellem den gode kong Erlk og hans nedrige broder Kristoffer, de sammenlignes med Erik Plovpenning og Abel og viser os sikkert nok, hvorledes Ingemann vilde have fremstillet disse, dersom han ikke efter „Valdemar Seier“ var gået udenom deres tid, vel fordi Oehlenschläger nylig havde behandlet den dramatisk.

Der er i disse to personers forhold noget, der minder om W. Scotts skildring af Richard Løvehjærte og prins Johan i „Ivanhoe“, og det er vel også i samme bog, at forbillederne for stormen på Kallundborg og for turneringshøjtidelighederne i Næstved findes.

De morsomme personer får lov til at brede sig noget mere end før, der er gavtyven Morten madsvend, som endog får det holbergske skudsmål, at han er „en fortvivlet Skjelm“. Der er den efter folkevisen digtede Hr. Palle, og der er den brovtende Rostokkerkræmmer. — Et par lumpne stimænd mangler heller ikke, sålidt som en gæv fisker og nogle rå tårngemmere. Blandt de højbaarne personer er marsk Niels Olufsen nærved at være en ren karikatur.

I denne roman er der indlagt en skildring af København;

den har kostet forfatteren en hel del flid, og at den, mere end det meste af det øvrige må siges at være ganske fejlagtig, er absolut ikke hans skyld, men ene og alene kildernes. Morsomt har han forsøgt at karakterisere datidens Københavnere som „lidt for raske“, men ellers brave folk. — Ved markedsskildringen fra Skanør har vi sikkert nok Ingemanns barndomsindtryk gengivne, de kan overhovedet skimtes mange steder i romanerne.

En person, der kræver lidt særlig omtale, er ildkunstneren Thrand Fisilier, han er nemlig en efternøler fra fejdetiden mod „Maanedsskriftet“, og der er ingen tvivl om at den, der snarest skal rammes er H. C. Ørsted[1]). — Satiren er bitter og ikke berettiget; denne fritænkerske, indbildske naturfilosof har i virkeligheden kun lidt eller slet intet tilfælles med den store og åndfulde naturforsker, men Ingemann var selv ret stolt af sin figur, han vender i sine breve oftere tilbage til ham og ventede sig, rigtignok forgæves, nogle komplimenter for ham af Grundtvig[2]). I stedet fik han nogle indvendinger, som han søgte at besvare, og ved samme lejlighed (november 1833) bekender han mistrøstigt, at det er noget uvist, om han nu skriver flere historiske romaner, han har rigtignok én anlagt, men mangler lyst til udarbejdelsen: „det er dog kun halvt Poesi, sige de, der vil forstaa det, og den Form er mig selv noget for bred og jævn og forslidt“[3]). — Disse ord er som et modstykke til det begejstrede udbrud fra 1824 [se ovenfor s. X], det havde jo ikke været saa let at få „Sang og Saga til at gaa Skridt for Skridt ved Sandhedens Haand“, og publikums tavshed nu ved den tredje romans fremkomst kunde nok forstemme ham, selv om salget gik udmærket.

VIII

Han skrev alligevel sin fjerde og sidste: „Prinds Otto af Danmark og hans Samtid“ (1835). — Helten i den er først og fremmest Niels Ebbesen, men da nu kongelige navne engang var indgåede i titlerne på de andre romaner, skulde denne ikke danne en undtagelse, Valdemar Atterdag kunde der ikke være tale om som bogens helt, dertil stod han ifølge

---

[1]) Tilbageblik s. 52—53.
[2]) Gr. og I. s. 153 og 157, Breve s. 283.
[3]) Gr. og I. s. 153.

hele sin karaktér Ingemann altfor fjærnt. — Otto er i grunden kun hovedpersonen i første del, dér stråler han klart som den ædle yngling, som i det længste værner sin fader selvom denne, som hér, er en elendig forbryder, der lider sin velfortjente straf. — For alt det onde, Kristoffer bedrev i sin broders tid, bøder han hér i bogens første kapitler: land og rige er lagt øde, han selv er syg og plaget af samvittighedsnag. — De tredive år, der er hengåede siden forrige romans slutning, får vi en kort oversigt over i borgernes samtale i vagtstuen hos den syge konge; denne scene for hvilken Ingemann selv har gjort rede i et brev[1]), hører til hans allerbedste, det er én af dem, der vidner om hans „Kjendskab til det danske Folkeliv (sé ovenfor s. II).

Otto er en tragisk person, hans forsøg på at redde Danmark mislykkes, men selv i fængslet synes han Ingemann stor, en martyr og en helgen, noget beslægtet med drost Aage i „Kong Erik og de Fredløse“ og noget med hertug Adolph i „Valdemar Seier“. Carl af Rises rolle er overtaget af Svend Trøst, men der er endnu mere dumdristighed hos ham, og hans frimodige tale kan nok give læseren en forestilling, der nogenlunde svarer til Valdemar Atterdags udtryk om ham: „den jydske Tyrekalv“. — Det jyske er i det hele taget understreget flere gange i bogen, foruden Svend Trøst har selve Niels Ebbesen egenskaber, der med større eller mindre ret havde (og har) ord for at være særlig jyske; således hans ofte fremhævede ærlighed og sindighed. — En jysk figur af en noget særlig art er Tateren Volle, i ham er der tillige noget af romantikens æventyrlige skikkelser, hans trolderi skal vel ikke tages helt alvorligt, men han tror dog selv derpå; det er ikke urimeligt, at det er fra Blicher, at Ingemann har fået ideen til ham, men det er intet sted sagt med rene ord, og Blicher havde i 1835 endnu ikke skrevet de rigtige Taternoveller. — Jysk er også stærke mester Jacob, ham glædede Blicher sig særligt over.

Når det skulde lykkes at lade bogen spænde over tiden fra Kristoffers død til Niels Ebbesens fald, var det næsten nødvendigt at springe nogle år over, dem lod Ingemann Svend Trøst og Volle anvende på at grave sig ud gennem Segebergs kalkfjæld, og så er han nået til Niels Ebbesens tid. — Med hensyn til ham var han noget vanskeligere stillet end han ellers plejede at være det. Niels Ebbesen havde været behandlet

---

[1]) Breve s. 304.

en del i dansk literatur, Sanders skuespil var ikke glemt, selv om det ikke fortjente den ros, det høstede, og i årene för 1800 havde der været en periode, hvor man dyrkede ridder Niels som frihedshelten med klassiske vendinger, Malte Conrad Bruun havde skrevet en ode til hans ære, og den var med andre lignende digte optaget i et „Æresminde over Jyden Niels Ebbesen", der udgaves af Øst (1797). Derfra har Ingemann nok sine sammenligninger med de romerske helte Brutus og Scævola, som han lægger biskop Svend i munden, og når denne [s. 206] taler om en æresstøtte, som danske hedninger engang måske vil rejse for Niels Ebbesen, så sigtes der til mindestøtten i Jægerspris fra c. 1780, som i afbildning ledsagede Østs skrift.

Men desuden måtte Ingemann rigtig grundigt overveje om nu også ridder Niels' dåd var en virkelig bedrift; for at den kan være det må for det første al mistanke om egennyttige formål bortryddes, og vi må følge folkevisens digteriske udformning af begivenhederne, hvor undsigelsen fremhæves så stærkt. At Ingemann alligevel meget vel har forstået, at selv rettænkende mænd nok kunde sé anderledes på sagen, sér vi let i bisp Svends, tildels endog i Svend Trøsts og bisp Jacobs tanker derom. — Grev Gert og hans søn Jærnhenrik kunde naturligvis ikke være tiltalende personer, men det er værd at lægge mærke til, at Ingemann slet ikke er blind for deres storhed, han gør sit bedste for at yde dem begge fuld retfærdighed, i det hele taget skal man have ondt ved i hans romaner at finde noget skarpt ord om Holsten og dets indbyggere, der dog gentagne gange har voldt Danmark så stor fortræd; på Ingemanns tid hørte de jo med til det danske rige. Langt snarere er han noget vel hård mod de slesvigske hertuger, i dem sér han med en vis ensidighed kun oprørerne og kong Abels ætlinge. — Om Valdemar Atterdag er det allerede sagt, at ham kan Ingemann ikke lide, han sér meget vel, at til det værk, som den ædle Otto ikke magtede at udføre, hørte der en mand med mere hovede end hjærte, han finder sig deri, men med sorg — ligesom stærke mester Jakob. Et rigt digterisk stof til Valdemars historie, men rigtignok ikke egnet til at gøre ham mere tiltalende, fandt han i folkeviserne om Tove og Folkvard.

„Prinds Otto" er nok den svageste af de fire romaner; den Niels Ebbesen, der i væsentlig grad skal bære handlingen, har ikke i samme grad som de andre romaners helte kunnet

spærre for senere digteriske forsøg, sådanne er gjorte af H. F. Ewald med „Niels Ebbesen“ (1886) og af Laurids Bruun med „Alle Synderes Konge“ (1903).

Ingemann så nok, at de sidste romaner modtoges med mindre begejstring end de förste, men det tilskrev han en smagsforandring hos publikum, selv mente han, at de snarest stod over deres forgængere[1]). Grundtvig, der gentagne gange havde opfordret ham til at tage fat på Valdemar Atterdag, var som sædvanlig ikke helt tilfreds, om han end trøstede sig og Ingemann med at „naar Enden er god er alting godt“[2]). Blicher var derimod glad over bogen, og havde kun små kritiske bemærkninger om Tateren Volle og om stedsbeskrivelsen af Randersegnen[3]).

Med „Prinde Otto“ fulgte en fortale, der skulde være forfatterens afskedsord til det publikum, han havde vundet ved de historiske romaner; da den kortelig indeholder hans egen redegørelse for dem, optrykkes den i denne udgave efter indledningen. —

Næste år (1836) afsluttedes Ingemanns historiske digterperiode med digtet „Dronning Margrete“; det skulde være et sidestykke til „Valdemar den Store og hans Mænd“, men er et betydeligt svagere arbejde, om det end rummer en del smukke ting. —

IX

Så lå da de historiske romaner og digte færdige, og deres læsekreds voxede over al forventning; forfatteren oplevede syvende udgave af „Valdemar Seier“, sjette af „Erik Menveds Barndom“ og femte af de to andre romaner.

I de senere udgaver foretog han vel ikke gennemgribende forandringer, men inddelte dem i kapitler og indførte en del småreттelser, i hvilke der også kan spores nogen indvirkning af Molbechs kritik, således udelader han i „Erik Menveds Barndom“ guldmønterne, som havde forarget denne så meget, og erstattede dem med sølvmønter. — Der sneg sig desuden efterhånden noter ind nederst på siden, ligesom i „Valdemar den Store og hans Mænd,“ Ingemann kunde ikke helt lade være

---

[1]) Tilbageblik s. 55—56.
[2]) Gr. og I. s. 171—72.
[3]) Breve s. 301—303.

at forøge det rent historiske stof, selv om det på denne måde faldt noget udenfor romanens form. — Af de ligefremme textrettelser kan man undertiden lære noget om forfatterens ændrede anskuelser, det er således ikke tilfældigt, at den tyske prinsesse Regitze i „Prinds Otto“ [s. 185] glæder sig over at hendes tilkommende gemal ikke mere skal være konge og regere de opsætsige Nord-Danske. I de første udgaver kaldtes de kun Danske, i modsætning til Slesvigerne, men dengang var det sønderjyske spørgsmål heller ikke rigtig fremme endnu. -- Den samme forandring spores, hvor Svend Trøst, der kommer fra Slesvig [s. 196] siger til Sti Andersen, at han har været „i Fjendens Nærhed“; i første udgave stod der „i Fjendens Land.“ — Fraset sådanne ting og de ligefremme trykfejl rettedes der ikke meget paa det rent sproglige: nogle kunstord oversattes hist og hér, en enkelt uheldig Sætning omredigeredes, men det er af ringe betydning. — Ingemann havde med velberaad hu undladt at skrive sine romaner i noget efterlignet gammeldags sprog, han holdt sig til det, der faldt ham naturligt. Retskrivningen undergik efterhånden en del forandringer, og ganske konsekvent blev den aldrig i hans levetid, denne udgave gengiver texten således som den forelå i de sidste af forfatteren selv besørgede udgaver, men det skal indrømmes, at det ofte er svært at afgøre, om det er tilfældige grunde eller en virkelig bevidst stræben, der fastslår stavemåden.

X

Over firsindstyve år har man studeret Danmarks historie, siden Ingemanns romaner fremkom, der er sat et ihærdigt arbejde ind på at oplyse vort folks fortid, og det billede, vi nu har deraf, er vidt forskelligt fra det, romanerne giver. Der rejser sig da det spørgsmål: Har disse bøger ikke gjort deres gerning som historiske skildringer? Er den Tid ikke forbi, da man kunde gå til dem for at få besked om vor middelalder? Svaret herpå må lyde: forsåvidt man søger rén og skær historisk belæring og føler sig istand til at optage den, gives der selvfølgelig andre veje[1]), men for den, som ikke har lejlighed

---

[1]) Kildeskrifter til Valdemar Sejrs historie er udgivne 1879 af A. D. Jørgensen, til hans sønners tid 1906—08 af J. Olrik, og til Valdemar Atterdags 1911 af Ellen Jørgensen. — Folkevisesamlinger findes indledede og ordnede af A. Olrik 1899 og senere.

hertil og da navnlig for ungdommen må svaret blive et andet: vel er det ikke altsammen historisk rigtigt, hvad der fortælles, men anderledes kan det nu engang ikke være i et digterværk, — årene er heller ikke gåede sporløst hen over Walter Scotts romaner, hvad det historiske dér angår —, og den historiske interesse, der er så uendelig vigtig for tilegnelsen, den vækkes netop i fortrinlig grad ved læsningen af Ingemanns romaner; derom kan mangen én af hans hundrede tusinder af læsere tale med. — Nærværende udgave skulde gerne imødekomme denne interesse, hvor den findes; der er i den efter hver roman trykt et lille navneregister, der er beregnet på at tilfredsstille de læsere, hvis videlyst er vakt, og som ikke har nem adgang til at få besked om, hvad der vides om de forskellige personer; tillige vil man dér finde nøjere besked om, hvorfra Ingemann har hentet sin viden, og hvordan han kom til at give de skildringer, man kender. Det har ikke været hensigten at fortsætte Molbechs kritiske nedbrydelsesarbejde, snarere skulde det være et forsøg i lighed med det, major Abrahamson, som ovenfor meddelt, gjorde med én af romanerne.

XI

En af de allervigtigste sider ved romanernes tilblivelse er kun flygtigt berørt i det foregående. — Vi har set, at de er skrevne af en digter med en frodig indbildningskraft og en betydelig evne til at komponere en handling; vi véd, at han ærligt stræbte at give historien, således som han så den og mente at kunne forene den med poesien, men det kan ikke noksom understreges, at hans formål slet ikke er begrænset til at få folk til at læse om historiske personer og forhold; det er fædrelandets historie i nogle af dets vigtigste øjeblikke, han vil have frem, og den inderste drivfjer hos ham til at skrive, er den varmeste og dybeste fædrelandskærlighed, som nogen digter kan have følt. — Hvad for navne der så står paa titelbladet, er hovedpersonen i bøgerne én og den samme, nemlig det danske folk; dets skæbne i lyse som i mørke dage er de historiske romaners indhold. Fordi han elskede sit folk så højt, blev disse bøger hans hjærtebørn, og at nogen ukærligt kunde søge at nedsætte dem i andres omdømme, måtte smerte ham dybt. —

Fra første færd var han sig bevidst, hvad han vilde, og når han så bestemt betoner forskellen mellem sine og Walter

Scotts romaner, har han i dette punkt øjensynlig ret. — Den store skotske digter kan meget vel skrive historiske romaner om begivenheder, hvor Skotland ingen større rolle spiller (f. ex. Ivanhoe), noget tilsvarende vilde have været Ingemann en umulighed. Som folkets eneste naturlige repræsentant ser han kongen, han var jo selv en konservativ natur, der så med dyb ærbødighed op til kongemagten og med ængstelse på de moderne frihedsideer, forresten har han paa ingen måde uret i, at kongemagten den hele middelalder igennem og længere var det bedste samlingsmærke for en nation, jo stærkere konge des kraftigere folk, kunde man med nogen ret sige; man forstår da, at han også af sin kærlighed til folket føres til at lade de virkelige hovedpersoner optræde som romanernes helte: Naar en Valdemar Seier fører sværdet, følger folket ham til „Seier og Lykke", rammes han af ulykken, står folket tæt om ham og hjælper ham i nøden. Er kongen en uværdig som Erik Glipping, da er det „vigtigt og interessant at see hvor-„ledes brave danske Mænd maae tænke og handle ved Siden „af en vaklende Throne . . . . Ved et saadant Malerie kan man „ogsaa bidrage Noget til at oplive de slumrende Kræfter hos „et Folk".[1]) — Har endelig en forbryder som Kristoffer bragt folk og land i den dybeste nød, og løfter prins Otto forgæves sit sværd mod overmagten, så rejser Niels Ebbesen sig og slår sit „Dommedagsslag i Danmarks Historie" først med en lille, trofast skare, så med en hær af frivillige bønderkarle, og de og han baner vejen, så at den ny konges gerning kan begynde. — Sådan formede hans syn paa Danmarks historie sig, og sådan kunde hans bøger forståes og tilegnes af det store folk, der aldrig havde nået at læse sin historie i en for det tilgængelig Form. — Vil man sé exempler paa virkningen, kan de måske bedst tages fra de egne, hvor folkets og sprogets forposter i hans senere år kæmpede mod tyskheden. — I Allens „Det danske Sprogs Historie i Sønderjylland" (1857—58) vidner forfatteren (II s. 654) „Af nulevende Forfattere er der „ingen, der er saa yndet eller har saa store Fortjenester af „Danskheden i Slesvig, som Ingemann. Gjennem hans histo-„riske Romaner er der i Stilhed og som af sig selv udbredt „megen Kundskab og Kjærlighed til Fædrelandet. De ere al-„tid ude og opslides snart. Paa nogle Steder har man givet „dem et eget Navn; de hedde „Kongebøgerne" . . ."

[1]) Breve s. 188.

Og man hører selv i samme værk (II s. 652) hvorledes „Kongebøgerne“ virkede: „Der var en angelsk Bonde, som var „bekjendt for at hælde til den tyske Side og hidtil ikke havde „villet have noget at gjøre med de danske Bøger. Yttringer „af hans Naboer bevægede ham dog omsider til at laane en „dansk Bog; det var Ingemanns „Valdemar Seier“. Han be„gyndte paa den, og Indholdet fængslede ham snart aldeles. „Da han havde læst den første Del, kom han og fik den an„den og derpaa den tredie Del. Da han havde læst det hele, „gik han til Præsten og sagde, naar Danmark har haft saa„danne Konger, saa kunde man nok være bekjendt at være „dansk og høre til Danmark . . . .“

De højliterære kredses dom om de samme bøger omtrent i samme tid kan anes i (den senere) biskop Martensens overlegne bemærkning (i Maanedsskrift for Literatur XIX, 368) om de „krønikeagtige Skildringer af den historiske Fortid“. — For senere slægtled kan vel den angelske bonde og hans talrige meningsfæller i Sønderjylland lige til vore egne dage nok opveje både Martensens og Molbechs krltik. —

Der er i denne indledning anført så mange steder af Ingemanns egne udtalelser. at det ikke vil synes mærkeligt at den også slutter med hans egne Ord. — Det kan jo ikke siges smukkere, hvad han vilde udrette med sine historiske digte og romaner, end han selv har sagt det allerede 1824 i indledningsdigtet til „Valdemar den Store og hans Mænd“:

Stig op af Graven, du Slægt, som døde!
Forkynd dit Fald og afmal din Brøde!
Advar os for Udslettelsens Dom,
Og viis os hvorfra din Frelse kom!
Men I som lyste i Tider dunkle,
Som klare Nordlys ved Midnat funkle!
I store Aander, som over Jord
Med Frelsens evige Banner foer,
Der Herren mægtig sin Haand udstrakte
Og Folkeaanden til Liv gjenvakte!
Lys atter for os fra natlig Tid
I Aandekæmper i Herrens Strid!
Og blunder atter i Blødheds Drømme
Mit Fødeland ved de dybe Strømme —

Hvad heller raser i blinde Lyst
Fortvivlet Slægt mod sit eget Bryst —
Da ryster Sjælen og vækker Aanden,
Og styrker Hjertet og ruster Haanden
Til dansk og stor og til herlig Id
Til Danmarks Frelse i Nødens Tid!

FORTALE
TIL
„PRINDS OTTO AF DANMARK OG HANS SAMTID."

Idet jeg overleverer mine Læsere denne historiske Roman, som efter min Plan bliver min sidste Bearbejdelse i Romanform af de historiske Minder fra vor Middelalder, har jeg ikke troet det overflødigt ved nogle forudskikkede Bemærkninger at antyde det Formaal, jeg saa vel ved denne, som ved mine foregaaende Skildringer af hin Tidsalder, har haft for Øje. Ved samme Lejlighed tillade man mig nogle Yttringer om denne Fremstillingsart i det Hele.

Den historiske Roman anseer jeg for lige saa gammel i Norden, som Sagadigtningen og de saa kaldte Almue-Krøniker, og det har vist sig, at den frit udmalende Fortælling om historiske Personer og Begivenheder har i den forskjelligste Behandling til de forskjelligste Tider fundet en livlig Modtagelse hos enhver historisk-poetisk Nation. Den overordentlige Deeltagelse, den historiske Roman, ved nøjere at slutte sig til Naturen og Livet og grundet paa den humane Interesse for det karakteristiske i ethvert Folkeliv, har vakt i vor Tid baade i den gamle og nye Verden. har gjort den til et ikke uvigtigt Fænomen i de fleste Nationers nyere Literatur.

I tro Forbindelse med den nationalhistoriske Aand, maatte, efter min Synsmaade, denne Litteraturgren hos et Folk, der har en stor historisk Fortid og rige Minder at knytte sit Liv til, ej være uden Virkning paa Nationalitet og Folkeliv; men saa maatte man, uden at opoffre den poetiske Frihed, kunde lade de forgangne Tiders Charakter udspringe af deres Hovedbegi-

venheder og lade hver Tidsalders Helte og virkelige Folkerepræsentanter fremtræde, som saadanne, uden at behøve at underordne det faktisk sande og vigtige, for at fremhæve en vilkaarlig opfunden Helt, som Hovedfigur paa et Maleri med historisk Baggrund.

Paa sidstnævnte Maade havde Walter Scott vel mesterlig vist, at den historiske Roman kunde være af stor poetisk Virkning og vække en mer end evropæisk Deeltagelse; men jeg tilsigtede en national; jeg ønskede desuden at gaa min egen Vej, og jeg valgte den, jeg her har betegnet. Jeg tog historiske Hovedbegivenheder og Hovedpersoner til Forgrund, ligesom jeg i det Hele søgte at danne baade Charakter og Komposition i Forhold til den historiske Betydning og i Overensstemmelse med de overleverede Træk af Begivenhedernes virkelige Deeltagere efter Annaler, Krøniker, Sagn og de gamle Folkesange.

At en Række af Begivenheder og Charakterer i det væsenlige er faktisk sand, gjør den nemlig, efter min Mening, ingenlunde upoetisk, saa vist som Historien og Menneskelivet selv indeslutter poetisk Rigdom og Idefylde. Formaaer det poetiske Øje ikke blot at vende sig indad mod Sjælens eget Væsen og dets Fænomener, men ogsaa med Idelivets Klarhed udad mod den store, mangfoldige Verden, maa Menneskelivet gjennem alle Tider deri afspejle sig i sin historiske Sammenhæng som et sig stedse udviklende Epos og som en langt sandere Poesi, end nogen Tidsalder selv erkjender i sit Liv. Hvad der kun afsondret og for den prosaiske Beskuer synes prosaisk, plat og betydningsløst, maa, seet i sin Sammenhæng og i Glansen af den Menneskelivets Ide, der stykkevis antydes i hvert enkelt Menneske, være poetisk. Enhver Tidsalder, selv den mørkeste og elendigste, mener jeg derfor maa kunne sees, med hele sit Mørke og al sin Elendighed, i et poetisk Lys, som forsoner os med dens Skygge. Hvor der er Handling, Charakter og Menneskeliv, er der ogsaa Poesi, ligesom enhver Natur, selv Ørkenen og Heden, har sin ejendommelige Skjønhed, som man kun i en ensidig Stemning kan være blind for.

At opfatte og gjengive hin Glans af Folkelivets Ide, som giver enhver Tidsalder med dens Begivenheder og Repræsentanter Liv og Betydning, anseer jeg for den nationalhistoriske Digtnings Opgave. Her maa poetisk Frihed i Opfindelse og Udmaling finde Sted; men derved forstaar jeg ikke hin vilkaarlige Idealisering, hvorved man aldeles vil omdanne — for, som man troer, at forædle — det historiske Stof og ombytte den

faktiske Sandhed med den æsthetiske. Ved vilkaarlig Omstøbning af det i sig selv poetiske Begivenheds-Stof, taber et saadant Tidsbillede sin ejendommelige charakteristiske Form og Farve; i Stedet for et Gjenbillede af det anskuede, bliver det et blot Vehikel for Digterens individuelle Forestillinger om det mulige; men den poetiske Opfattelse af det virkelige og denne Beskuelses fri Gjengivelse, med Liv og Begejstring, Kjærlighed og Sandhed, mener jeg her er Hovedsagen. De ikke givne Situationer, Omstændigheder og psychologiske Motiver, hvorved den givne Hovedhandling og de derved betegnede Charakterer i Digterens Sjæl annamme Liv, Farve og bestemt poetiske Skikkelser, dette Digtningens Hvorledes til Historiens Hvad, giver den historiske Digter den poetiske Frihed tilbage, og deri har han den rigeste Kilde til Opfindelse og selvstændig Digtning. Herover kan han ikke komme i Strid med den alsidige Historiker med poetisk Sans, der paa sin Vej er kommen til en modsat Beskuelse, men vel med den ensidige Historiker uden poetisk Sans, der mangler Aandsbøjelighed og Modtagelighed for andre Anskuelser af det historiske Liv, end sine egne. Idealiseringen bestaar saaledes ikke her i at tillægge historiske Charakterer den nyere Digters Yndlingsideer, som Digteren jo i helt fingerede Personer og Begivenheder altid selv kan finde Former for, men i at opfatte og gjengive, med Sandhed og Liv, om end i det Farveskjær, den individuelle Synsmaade betinger, de særegne Glimt af en forbifaret Tidsaand og det ejendommelige Billede af Folkelivets Ide i de henfarne Slægter, for hvilket de adspredte Træk af historiske Individualiteter nødvendig og naturlig maa ansees som Grundlinier.

I Overensstemmelse med dette Princip har jeg søgt at gjengive de Billeder af vor Middelalder, som jeg selv troede levende at se, saaledes som jeg saa dem, og paa den Maade, som det faldt mig naturligst og ejendommeligst, uden at lade mig forstyrre af den ubillige Fordring, at fortælle efter andres Anskuelser eller som Lov opstillede Methode.

I Forbindelse med mit historiske Digt: „Valdemar den store og hans Mænd," skulde de fire hermed sluttede Skildringer i Romanform: „Valdemar Seier", „Erik Menveds Barndom", „Kong Erik og de Fredløse", „Prins Otto af Danmark og hans Samtid", tilligemed et historisk Digt: „Dronning Margrete", omtrent i samme Form som „Valdemar den store", danne en Cyklus af historisk-poetiske Billeder, som, uden Fordring paa nogen strængere kritisk-historisk Nøj-

agtighed, end Sagaernes og Kæmpevisernes, skulde stræbe at virke livligt paa det danske historisk-poetiske Sind. Derved kunde Digtningen maaske ogsaa bane Vejen for en tilkommende ren historisk Skildring af vor Middelalder[1]). Mest skikket til fri romantisk Fortælling forekom mig denne Deel af vor Historie, som indbefatter en virkelig romantisk Tid og som, af Mangel paa en levende historisk Fremstilling, uagtet al den priselige Flid, Lærdom og Kritik, man har anvendt derpaa, endnu dog for en stor Deel ligger død, dunkel og uanskuelig i Annaler og Arkiver. Selv Suhms store, fortræffelige Værk er en Annal og et rigt Magasin af historiske Materialier, som vente paa en Bygmester. Er et livligt Tilbageblik i Tiden nødvendigt for den nationale Selvbevidsthed, som kun et anskueligt Minde om Fortiden kan fremkalde, saa maa det her tillades Fantasien at række Historien Haanden og stræbe saa godt den kan og vil, selv med lidt Egensindighed og Lune, at give de døde Slægter Livet tilbage og pege paa tilsidesatte eller halv forglemte Navne, som baade fortjene Historikerens og Folkets Opmærksomhed. For den fri Tildigtning af Omstændigheder, Situationer og episodiske Opfindelser bør Digteren for Historikerens Tiltale fri at være, da ingen er berettiget til at betragte nogen historisk Roman som en historisk Lærebog.

Mange af de ypperste Hedenoldssagn med vor store mythiske Kæmpe-Barndom havde Oehlenschläger og Grundtvig med poetisk Aand og Kraft kaldet tilbage i Nationens Erindring. De nyere Tiders Heroer staae i for stærkt historisk Dagslys til at kunne forglemmes; men med Kæmpeviserne syntes Mindet om vor romantiske Tid at ville forstumme. Her laae en stor, øde Mark, skjult med Gruset af vore forsvundne Klostre og Ridderborge. I Fremdragelsen af det rige, men dødt henliggende, historiske Stof, som det var mit Ønske at bringe Liv i, har jeg, i Følge mit angivne Princip, lige saa meget villet fremhæve, hvad jeg kalder Begivenhedernes eller den faktiske

---

[1]) En saadan vigtig Gave kan Fædrelandet vente af den allerede ved sin Behandling af „Danmarks Sagnhistorie“ saa fortjente N. M. Petersen. Vigtige Bidrag til vor Middelalders Karakteristik skylde vi Nyerup, G. L. Baden, Wedel Simonsen og Jahn skjønsom Tak for. Saa vel disse Forfatteres Oplysninger om vor Middelalders Sæder og Skikke, som Daugaards Klosterhistorie og Pontoppidans Annaler og Atlas, har jeg ved mine Skildringer benyttet; dog Hvitfeldt og Suhm og de af disse Historikere anførte Krøniker og diplomatiske Mindesmærker have tillige med de historiske Folkesange været mine vigtigste Kilder.

Sandheds Poesi, som Charakterernes. At der gives en saadan Poesi, endog med et langt udholdende Liv, vidne Sagaliteraturen, Kæmpeviserne, Rimkrøniken og selv vore Almuekrøniker om gjennem Aarhundreder. Vil man derfor hellere kalde mine historiske Romaner Krøniker, skal jeg intet have derimod. Jeg kan ikke ønske dem noget længere og virksommere Liv, end hine Krøniker, og det skulde fornøje mig, en Gang at see dem paa Bondens Hylde mellem Holger Danske og Carolus Magnus. Med Glæde paaskjønner jeg den Lykke, de allerede have nydt, og det Liv, hvormed de i Almindelighed ere blevne modtagne. Deri har jeg fundet tilstrækkelig Opmuntring til med Fornøjelse at fortsætte disse Arbejder, hvorpaa jeg med Kjærlighed har anvendt adskillige Aar af mit Liv.

Sorø, den 30te November 1834.

VALDEMAR SEIER
FØRSTE DEL

Første Udgave udkom 1826.

Nærværende Udgaves Tekst gengiver syvende Udgave 1860.

Hvor Fodnoterne er mærkede med et (I),
skyldes de Ingemann selv.

FØRSTE DEL

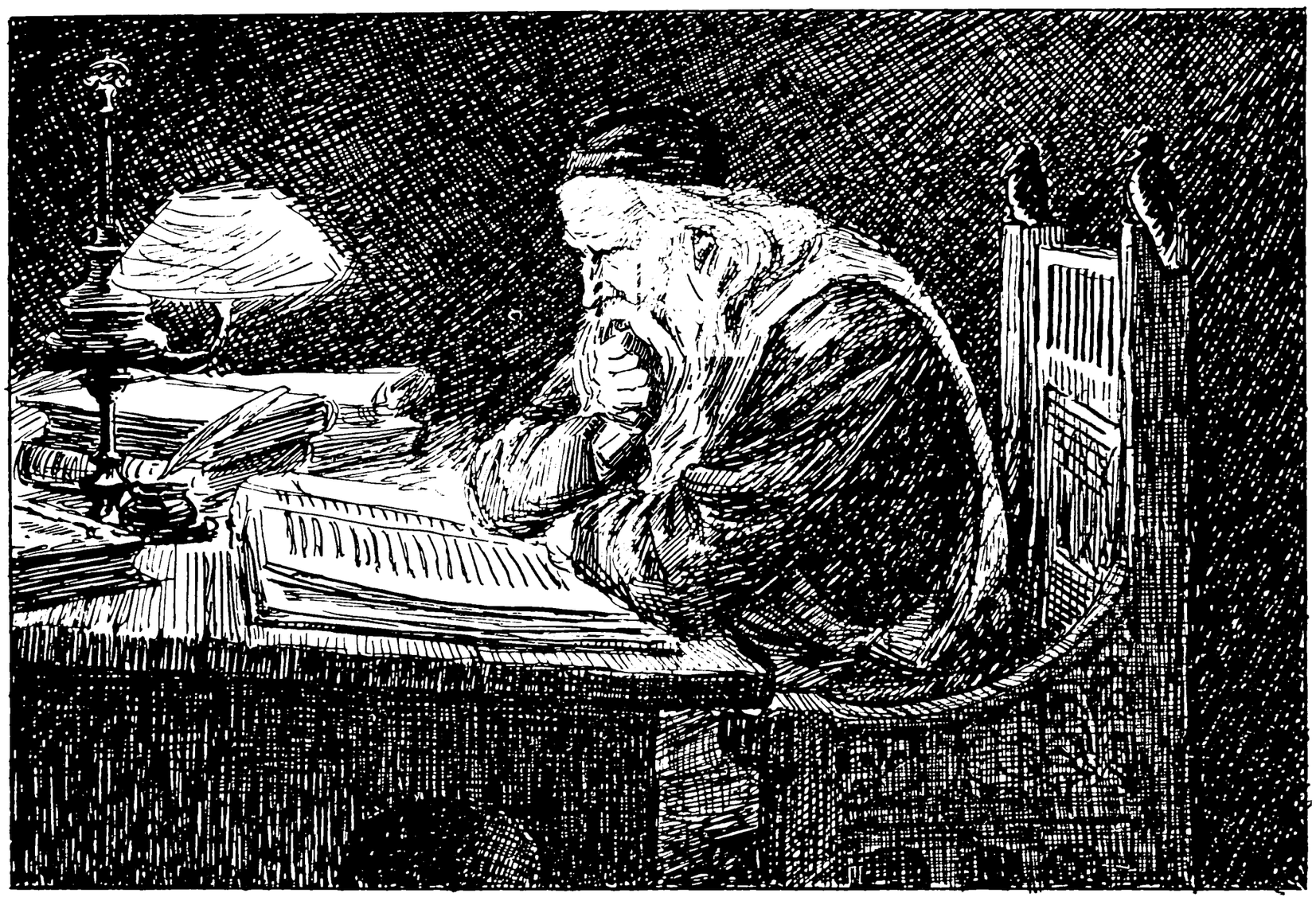

FØRSTE KAPITEL.

Fra et lille afrundet Cellevindue i den sydlige Fløi af Klosterbygningen i Sorøe skinnede en stjernelys Efteraarsnat i Aaret 1204 en stille enlig Lampe gjennem de halvafbladede Linde ud paa Søen. Indenfor i den høie hvælvede Bispestue, som den kaldtes, sad i en sort Læderstol ved et i Muren fastnaglet Egebord en ærværdig hvidskægget Olding med en stor Pergamentsbog for sig. Bordet var overlæsset med skrevne Aarbøger og Krøniker, en Mængde Afskrifter af ældgamle danske Sange og Folkesagn, Runeindskrifter og Tegninger af Gravminder fra Hedenskabets Dage. Der laae ligeledes Afskrifter af gamle græske og romerske Forfattere samt af Prædikener og Messebøger, som tildeels skjultes af en stor opslagen Bibel. Midt imellem Bøgerne stod en Kobberlampe med en hjemmegjort Skjærm af et flere Gange overskrevet og afskrabet Pergamentsblad. Derved faldt

det stærkeste Lys paa Bogen og undertiden paa Oldingens Hoved, naar han bøiede sig, medens et Glimt af Lampelyset, blandet med et svagt Skin af den opstaaende Maane, sparsomt oplyste det dunkle Studerekammer. Paa Væggene hang der gamle forrustede Sværde og Hellebarder, Staalhuer, Bidsler og Harnisker, samt Kiler og Offerknive af Flint, udgravne af Kæmpehøie; paa Hylden i Krogen over Løjbænken laae der Brudstykker af Askeurner og tykke Pandeskaller mellem usædvanlig store Knogler og Dødningeben; og ved Kaminen stod, under Sanduhret paa Hjørnehylden, et stort blankt Ridderharnisk med et Spyd og en Stridsøxe, som efter Skikkelsen ikke syntes ældre end fra det ellevte Aarhundrede.

Den gamle Alderdomsforsker bar over den sorte Klædesdragt en hvid, noget afslidt og skødesløst sammenbunden Cistercienserkappe med udrevne Armhuller, hvorigjennem de lange sorte Kannikærmer afstikkende stak frem. Kappen var ham meget for kort og syntes ikke hans egen. Han var høi og mager, og skjøndt han var en fredelig Lærd, syntes dog de store kjække Grundformer i hans fintdannede, af Alder og Grandskning gjennemfurede Ansigt, saavelsom hans næsten sammenfaldne Kæmpeskikkelse at bebude, at han var af mægtig Krigeræt og ædel Stamme. I hans mørke dybtliggende Øine lyste en klar dybsindig Aand, og som han saaledes sad fordybet i sit Arbeide, med Haanden under Kinden, en lille sort Fløiels Kallot over den skaldede Isse, og det hvide Skæg hvilende paa Bogen, medens Alt var stille omkring ham, og alle Levende slumrede, var det ligesom han saae og hørte de forrige Tiders store Aander og tilhørte en anden Verden og en anden Tid, end den, hvori han dog saa utrættelig vaagede og arbeidede.

Den ærværdige Gamle var Saxo Grammaticus. Som Erkebisp Absalons Haandskriver og uadskillelige Ven, havde han for tre Aar siden lukket denne ædle Herres Øine paa Sorø Kloster, og siden havde han sjælden forladt den Celle, hvor han havde hørt de sidste uforglemmelige Ord af Absalons Mund. Han havde vel egentlig hjemme ved Domcapitlet i Roskild, men havde en særdeles Kjærlighed til Sorø Kloster, hvor han ofte tilforn havde opholdt sig, og hvor han nu, med sin nye Herre Bisp Peder Sunesøns Tilladelse, forblev som Gjest, medens han lagde den sidste Haand paa sin mærkværdige Danmarks Historie.

Han skrev flittig i sin Bog, men lagde af og til Pennen og bladede i de gamle Skrifter. Ofte faldt hans Øie paa en Per-

gaments-Justinus, som havde tilhørt Absalon, og som laae paa Enden af Bordet med det sidste Blad opslaget, hvorpaa der stod skrevet paa Latin: Hellig Maria af Sorøes (Sorøe Klosters) Bog ved Hr. Erkebisp Absalons Haand. Ved Siden laae den af Absalon besørgede Afskrift af Vitherlagsretten og den sjællandske Kirkeret tilligemed et nyt pynteligt Haandskrift, paa hvis Læderbind stod med store snørklede Bogstaver: *Testamentum Dni Absalonis.**)

Et dybt Suk trængte sig fra Oldingens Bryst, og paa gamle Folks Viis udtalte han ubevidst og lydeligt hvad han tænkte. „Var jeg nu snart hos dig, fromme Herre og Fader!“ — sagde han — det var to lange Vintre; nu kommer den tredie — længer vil Pennen dog ikke gaae. — Der var det, vi saaes sidst — vedblev han, og hans Blik faldt paa Løibænken i Krogen — nu ja, hans store Gjerning er endt — han hviler salig i Herren. Snart har hans Tjener nu ogsaa fuldkommet hans Villie, og Danmarks Helte, de ældste som de yngste, skal ikke savne deres Eftermæle. Nu kun et Par kjærlige Ord til vor unge Konge og den gode Andreas — ja vel! saa bør det være.“ Nu taug han stille en god Stund igjen og skrev ivrig, „Kunde gamle Arnold Islænder nu reise sig af Graven“ — begyndte han igjen, da han med Velbehag havde forelæst sig nogle latinske Vers — „hvad mon han vil sige til hvad jeg her har gjort af hans herlige Sagn og Sange? Han vilde vist ryste sit Vildmandskæg og brumme: de klang dog bedre i vort eget Sprog — Nu, giv dig tiltaals, Gamle! — saaledes som de der ligge ordret fra din Mund, som de endnu tone levende blandt Folket, vil de med Guds Hjælp ogsaa bevares og leve til Danmarks sidste Dag; men skal Verden lære at kjende Danmark og dets Aand, maa jeg være dets Tolk for de fremmede Sjæle. Hm, hm — kommer du igjen, gamle Tvivl! kan den boglærde Dannemand kjende Folkets Billede i den fremmede Dragt, hvi gjør jeg mig da nu Skrupler over den brogede Kjortel? den Tid kommer vel ogsaa, da en ærlig Frænde betaler min Gjeld og giver Folket Billedet tilbage, som jeg tog det. I Guds Navn kun endnu et Par Træk! og hvad jeg kan udrette i Verden er skeet. Du kom mig vel i Forkjøbet, Broder Svend! — vedblev han med et godmodigt Smil, efterat han igjen en Stund havde skrevet, idet han nu bøiede sig med Møie og optog fra Fodklædet paa Flisegulvet en liden sirlig Afskrift af Svend Aagesens Historie —

---

*) Hr. Absalons Testament. (I.)

Du har dog ikke gjort min Gjerning overflødig: et nemt Uddrag af Krøniken gav du os; men hvad Danmark var og hvad det med Herrens Hjælp kan blive, det saae du dog aldrig. Dog du gjorde ærlig hvad du kunde, og din Bog skal ikke ligge her i Støvet ved min Fod.“

Omhyggelig afpustede han nu hvert Støvgran af Svend Aagesens lille Bog, og lagde den ved Siden af Erkebisp Absalons Skrifter.

Da aabnedes Døren, og tre geistlige Mænd traadte ind med en lille Dreng imellem sig. De geistlige Herrer vare alle i Reiseklæder og bare pelsværkforede Kapper over deres Ordensdragter. Den ene var en anseelig aldrende Mand med graasprængt Haar og et noget svageligt Udseende, men med en saadan Høihed og Ærværdighed i Miner og Adfærd, at skjøndt han ikke bar Krumstaven og den bispelige Hue, dog Ingen, som saae ham, kunde tvivle paa, at han jo var en Prælat af den høieste geistlige Værdighed; det var den lærde og fromme Erkebisp Andreas Sunesen fra Lund. Hans Ledsagere vare to yngre kraftige Mænd. Den ene havde et rundt, muntert og høist livligt Ansigt og bar under sin kostbare graaværksforede Reisekappe en hvid Cistercienserkaabe. Det var den berømte Broder Gunnar fra Øm Kloster i Jylland. Erkebispens anden Ledsager var en ung Kannik fra Roeskilde med en lammeskindsforet brun Vadmelskappe og et lille Skrin under Armen, hvilket han bar med megen Forsigtighed og hvori han forvarede adskillige sjældne og kostbare Lægemidler; paa Ryggen bar han desuden en grøn Pose med tørrede Urter og Kryderier, som udbredte en stærk Duft omkring ham. Hans kloge og alvorlige Ansigt indgjød Tillid og Fortrolighed; hans Adfærd var stille og betænksom, og han syntes at være en Mand, som havde Kjendskab til Verden og Tillid til sig selv og sine Erfaringer; han var en af sin Tids bedste Læger og var som Skribent i sit Fag bekjendt under Navnet Mester Henrik Harpestreng. Han og Broder Gunnar vare mødtes i Lund i Embedsanliggender hos Erkebispen; med ham fulgte de begge til Ribehus, hvor den unge Kong Valdemar den Anden holdt Hof.

At reise gjennem Sjælland uden at besøge Fader Saxo og see hvorvidt han var kommen med sin Danmarks Historie, kunde den gode Hr. Andreas ikke overtale sig til, og skjøndt det ilede med Reisen, og Mester Harpestreng havde Meget at indvende mod at tage den „uleilige og usunde Nat“ til Hjælp, opgav Erkebispen dog ikke sin Beslutning, til stor Glæde for Broder Gunner, som havde hørt saa meget tale om Saxo Gramaticus,

men endnu aldrig havde seet ham, og som mente, at en halv Times Samtale med Danmarks største Historieskriver vel kunde være et halvt Aars Snue værd imellem Brødre.

Den lille Tiaarsdreng, som fulgte med de geistlige Herrer, var en Sønnesøn af den forrige Borgherre paa Karise, som havde været Erkebispens gamle Ven, og som var falden i de ulykkelige Borgerkrige for Svend Grathe. Karise-Gaard og Gods var af Valdemar den Første, som et forskjertset Lehn, overdraget til en af hans kjækkeste Stridsmænd Radulph. Den lille faderløse Carl af Rise, som Drengen kaldtes, blev dog med sin Moder og sine tvende Søstre ædelmodig understøttet saavel af den gamle brave Radulph, hos hvem de boede, som af den goddædige Erkebisp i Lund; men da Radulph selv havde trende Sønner, var der intet Haab for Carl om nogensinde at komme i Besiddelse af sine Fædres forskjertsede Gods. Den lærde Andreas vilde derfor endelig gjøre Carl til en lærd Mand og tilkommende Prælat, uagtet Drengens uimodstaaelige Lyst til Ridderstanden. Derfor bragte Erkebispen ham ogsaa nu med, for at sætte ham i Skole hos de lærde Bernhardiner i Sorø under Fader Saxos særdeles Opsyn. Carl af Rise var en deilig Dreng med krøllede gule Haar og kjække sorteblaae Øine. Om sin korte blaae Trøie havde han bundet Broder Gunners stadselige Belte; sin lille Hue havde han smykket med en spraglet Hanefjær, og han var meget glad ved at maatte bære det store Slagsværd, Erkebispen altid havde med paa sine Reiser. Han var ogsaa kommen til Hest og havde hartad været den raskeste Rytter af hele Selskabet. Uagtet den Forstyrrelse i den natlige Rolighed, de Reisendes Indtrædelse i Cellen nødvendig maatte foraarsage, sad Saxo dog saa fordybet i sine Tanker og sin Krønike, at han aldeles ikke bemærkede deres Komme; han vendte nemlig Ryggen mod Døren og mærkede kun, at Lyset paa hans Bog blev ustadigere, da Lampeflammen ved Trækvinden fra Døren og de Reisendes Bevægelse viftede frem og tilbage.

„Seer I, Broder Gunner! — hviskede Andreas — der seer I Manden; det er vist Krøniken, han skriver paa, og vi kunde gjerne rive Klosteret ned over Hovedet paa ham, inden han mærkede, her var Nogen tilstede. Vi kunde nu i al Mag, paa Løibænken der, lære at kjende Manden ved hans Studerelampe i Lønkammeret og maaske høre ham tale høit med sig selv og sine store henfarne Venner, som Abbed Gaufred har sagt mig,

---

Hartad, næsten.

han pleier; men det er ikke smukt at belure sin Ven selv paa hans bedste og berømmeligste Gjerning, og vi har heller ingen Tid at miste.“

„Guds Fred, ærværdige Hr. Broder og Ven!“ sagde han nu med høi Røst og lagde sin Haand paa Saxos Skulder.

Saxo saae sig om med et roligt, men besynderlig høitideligt Aasyn, som den, der snarere ventede et Besøg fra Aandernes Verden, end Gjester fra Lund, Roskild og Øm. Saasnart han kjendte Erkebispen, blev han glad overrasket. Saa hastig, det var ham muligt, fik han Stolen rykket tilside og modtog den

kjærlige Erkebisps Favntag med hjertelig Glæde; men da han saae de to fremmede Herrer, og Broder Gunner strax hilsede ham, som hans store Beundrer, der længe havde glædet sig til at see ham, da blev den beskedne Grammaticus helt undseelig; han bukkede sig statelig nogle Gange og bad de ærede Gjester tage til Takke med hans ringe og tarvelige Leilighed. Saasnart han imidlertid af Erkebispen hørte Gunners og Henrik Harpestrengs Navne, var de gode Herrer ham heller ikke længer fremmede; thi om Broder Gunners ypperlige Talegaver saavelsom om hans sjeldne Kundskaber i geistlig og verdslig Ret, havde han vel hørt tale, og Mester Harpestræng havde han før seet i Roskild. Af den unge Kanniks nye Lægebog havde han nylig faaet en Afskrift, som han med Fornøielse havde læst, uden dog at indrette sin Diæt og Levemaade efter de deri givne Regler.

Saxo fik nu snart sine Gjæster bænkede, og hentede fra et Skab i Muren en Kande med god gammel Klostervin og to kostelige Sølvbægre med vendiske Afgudsbilleder, som Absalon havde givet ham af Krigsbyttet fra Arcona, og som han omhyggelig tørrede Støvet af med Fligen af sin Kappe og gjorde Plads til paa Enden af Bordet. Han syntes ganske at glemme sine lærde Sysler for at beverte og vederkvæge de høitagtede Gjester. Erkebispen havde maattet tage Sæde i den store Læderstol, og de Andre paa en Bænk, som var halvt skjult af Haandskrifter og gamle Klædningsstykker. Drengen, som Ingen syntes at bemærke, havde sat sig paa en Bønskammel næsten under Bordet ved Erkebispens Fod og benyttede det Lys, han der kunde faae af Lampen, til at betragte nogle sirlig skildrede Ridderbilleder paa Titelbladet af en gammel Kæmpevisesamling.

ANDET KAPITEL.

ig mig nu først og fremmest, kjære Fader Saxo, hvorlunde gaaer det med eders store, mig saa inderlig kjære Værk, eders *Historia danica**)?“ spurgte Erkebispen nu og satte Bægeret fra sig; men da Saxo i samme Øieblik med Deeltagelse spurgte om hans *Hexaëmeron***) endnu ikke var fuldendt, trak den gode Erkebisp, uden at fordre Svar paa sit Spørgsmaal, et stort latinsk Haandskrift ud af sin Multums Sidelomme. „See her — sagde han glad — her bringer jeg eder de tre sidste Bøger eller *distinctiones*, som jeg har kaldet dem. Ligesom jeg i det Foregaaende, som I veed, har besjunget Skabelsen, Syndefaldet og Dødens Oprindelse ved den første Adam, saaledes har jeg her sluttet Værket med Beskrivelsen over det sande og evige Livs Gave ved den anden Adam, og stræbt at forklare Gudmenneskets dobbelte Natur. Om dette Stykke vil I maaske sige hvad I sagde om min Forklaring over *Mysterium trinitatis****) i anden Bog og over de ti Bud Ord, at jeg derudi mere har viist mig som *Theologus* og *Dialecticus*†) end som Poet; men det faaer saa være: Ingen kan lægge en Alen til sin Vext; maaske vil Slutningen om Opstandelsen og det evige Liv item om den evige Død behage Eder mere, og jeg haaber, I vil ikke finde mig ubeskeden, naar jeg i *decima distinctione*††) siger:

Utilitas operis, oculis inspecta serenis,
Vix patietur opus a justo judice sperni†††).

„Nei visselig! — svarede Saxo med Varme og trykte Erkebispens Haand — ingen retfærdig Bedømmer af eders christelige Digt, forsaavidt jeg allerede kjender det, vil kunne Andet,

---

*) Danske Historie. (I.)
**) et lærd Digt om Skabelsens 6 Dage. (I.).
***) Trefoldighedens Hemmelighed. (I).
†) Skriftklog og Skolelærd. (I.).
††) 10de Afdeling. (I.).
†††) ɔ: Værkets Nytte, beseet af klare, venlige Øine,
Neppe taaler, ai det af billig Dommer foragtes. (I.).

end høiagte det fromme gudelige Sind saavelsom den Lærdom og Skarpsindighed, I deri lægger for Dagen. At mangen Betragtning deri mere synes at egne sig for en theologisk Dissertation, end for et Poem, den Mening har jeg vel yttret engang, ærværdige Herre, men jeg veed, I tillader mig gunstig at sige min Mening rent ud. Een Indvending maa I tillade mig endnu, for den Kjærligheds Skyld, hvormed jeg veed I betragter mit Liv og min Gjerning i Verden: eet Ord har I sagt, som har saaret mig, og hvori jeg troer I har Uret; det er nemlig eders Dadel udi *Prooemio**) over den verdslige Poesie og de saakaldte Fabler, som I anseer for saa skadelige for Ungdommen. Uden Levningerne af vor gamle verdslige Poesie og vore høist mærkværdige Oldsagn, som Mange ville kalde Fabel og Digt, vidste jeg kun Lidet at fortælle om vore Fædres Aand og Tænkemaade, og ved at kjende sine Fædre fordærves visselig ikke vor Ungdom."

„Kjære Fader Saxo!" — svarede Erkebispen og klappede ham beroligende paa Skulderen — „I veed jo med hvilken Glæde jeg har læst de ti første fortræffelige Bøger af eders Historie, og at det følgelig ikke kan være min Mening, at den verdslige Poesie og de mærkelige Sagn, I deri har bevaret fra Forglemmelsen, ere Tant og ubetydelige Fabler; men jeg mener kun, at alt Sligt med Varlighed maa bibringes Ungdommen, hvis det ikke skal nære uchristelige Fordomme og hedensk Overtro, som f. Ex. den nu saa gængse Tro paa Stjernernes Indflydelse paa det menneskelige Liv, som man endogsaa siger vor unge heltemodige Konge ikke skal være aldeles fri for:

Qvaliter ex astro, sensu vitaqve carente,
Dependeret Homo, rationis dote beatus"**).

„Om Sligt tør jeg ikke dømme — svarede Saxo betænkelig, og Erkebispens sidste Yttring gav hans Tanker pludselig en anden Retning. — Men vist er det — vedblev han — vor unge Konge er fød under mærkelige Auspicier***) og jeg tør vel sige under en vidunderlig, en gaadefuld Stjerne. Og tro mig, han har sin onde som sin gode Engel nær; helt mægtige ere de begge; Gud give den gode en ærefuld Seier, da vil en sanddru Efterslægt først med Rette kunne kalde ham, hvad den

---

*) Fortalen. (I.).
**) ɔ: Som af Stjernen, der selv ei Sands og Liv har i Eie,
Afhang Mennesket, hvem Fornuftens Lykke blev given. (I.).
***) Tegn. (I.)

forbausede Samtid allerede har nævnet ham: *Valdemarus victoriosus**).“

„Vel, kjære fromme Ven! — svarede Erkebispen og oprullede sit Haandskrift — den Sandhed gjælder visselig ikke alene om vor unge Konge, men om hver kraftig og dygtig Menneskesjæl i Verden, og det maa jeg vel nødes til at indrømme Eder, aldenstund det er mine egne Ord i den første Bog af mit Poem:

Omni semper adest homini specialiter unus
*Angelus, ut vexet, ac ut custodiet alter**).“*

Den gode Hr. Andreas var nu kommen ind i sit Digt og gjorde Mine til at ville forelæse Saxo det forfra. Men Broder Gunner, som allerede kjendte dette vidtløftige scolastiske Digt og frygtede for nu atter at maatte høre det, istedetfor at gjøre Saxos Bekjendtskab, gjentog hastig Erkebispens forrige Spørgsmaal om Fuldendelsen af Saxos Historie, medens han skjemtsomt erindrede Erkebispen om, at en halv Nat var for kort til at begynde paa Verdens Skabelse, om den ogsaa kun var halv saa lærd og grundig, som i hans philosophiske Poem.

Den gode Hr. Andreas, som vel kjendte den almindelige Forfattersvaghed, han ikke kunde udstaae hos Andre og med Møie bekæmpede hos sig selv, overvandt nu sin Meddelelseslyst saa aldeles, at han rullede sit Haandskrift taalmodig sammen igjen, lagde det op blandt Oldsagerne paa Saxos Hylde og bad ham læse det engang ved Leilighed, naar han var ene og intet Bedre havde at sysle med, men nu tilfredsstille hans og Broder Gunners Længsel efter det langt vigtigere Værk, hvoraf de lovede sig og Fædrelandet saa Meget.

„I Sandhed, ædle Herrer!“ — svarede Saxo undseelig — „jeg blues ved den Tillid, I vise min ringe Evne og Dygtighed: jeg føler kun altfor vel, at jeg har paataget mig en Gjerning, som jeg ikke er Mand for; jeg skulde heller ikke have fordristet mig dertil, havde ikke min fromme Herre Absalons idelige Begjering og Formaning hartad tvunget mig dertil; men et saadant Herrebud er høit, ædle Herrer, og skjøndt jeg kjender mig for ringe til et saadant svart og vigtigt Arbeide, og det maaske vil findes, at min Dristighed var større end min Dygtighed, maa min salige og fromme Herres strenge Befaling tjene

---

*) Valdemar den Seierrige. (I.).
**) ɔ: Hver en Menneskesjæl har nær en plagende Engel;
Men ved hans Side gaaer en vogtende Engel tillige. (I.).

mig til Undskyldning, saavel hos Eder som hos Efterverdenen, for hvad der fattes mig paa Forstands og Viisdoms Vegne. Dette har jeg ogsaa sagt den gunstige Læser af min Bog iforveien; thi Forord volder ingen Trætte.“

„Af Eder skal vi lære Beskedenhed og Ydmyghed, fromme Fader Saxo!“ — afbrød Erkebispen den beskedne Olding — „I holder Eder for ringe til at beskrive et enkelt Folks Historie, medens jeg med langt ringere Evner har formastet mig til at besynge den største Herres største Værk. Derfor maa jeg vel ogsaa af vor lystige Broder Gunner der, med alle hans Berømmelser over min Lærdom og Flid, døie mangen forgyldt Pille, som er bedskere, end alle Mester Harpestrængs Urter.“

„I tager dog langt taalmodigere mod Broder Gunners bedske Piller, end mod mine uskyldige Urter, ærværdige Herre!“ — tog Mester Harpestræng Ordet — „og var I saa karsk paa Legemet, som paa Sjælen, behøvede I ikke mig i eders Følge.“

Paa Saxos deeltagende Spørgsmaal til Erkebispens Sundhed forsikkrede den fromme Andreas, at han følte sig stærk nok til at følge Kongen paa det liflandske Korstog, han haabede der nu snart blev Alvor af. „Dog saa sjælekarsk, som den gode Mester Harpestræng troer, maa jeg vel neppe være“ — tilføiede han med et dybt Suk — „hvis jeg virkelig behøver alle de blodrensende Drikke, han er saa god at plage mig med; thi er der saamegen Urenhed i mit Kjød og Blod, saa mener jeg vist, det maa komme indenfra; og kunde jeg, hvad jeg inderlig ønsker, blive en hellig Guds Mand, som min fromme Navne i Slagelse vist er, og som Abbed Vilhelm var, saa blev jeg vist ogsaa den sundeste Mand i Verden.“

Mester Harpestræng smilede rolig ad den fromme Erkebisps theologiske Lægedomssystem, uden at modsige ham i denne hans Yndlingsforestilling; thi ved sin Omgang med Erkebispen havde han vant sig til denne Synsmaade, og anpriste ofte selv et fromt Sind og en hellig Vandel som det bedste Lægemiddel baade for Sjæl og Legem.

Men nu førte Andreas og Broder Gunner den afbrudte Samtale tilbage til Danmarks Historie, og bragte gamle Saxo til at fortælle hvad han selv havde seet og oplevet i Valdemar den Stores Dage og i Absalons, Esbern Snares, Vettemans og den mægtige Sunos daglige Omgang. Den Gamles Øine funklede, og han syntes at blive ung paany ved at mindes sin mærkværdige Ungdom; han glemte ogsaa derover ganske hvad han nys vilde have sagt om sin Historie og hvorledes han høi-

tidelig vilde overrække den til Erkebispen, hvem den tildeels var tilegnet.

„Men, kjære Fader Saxo!“ — spurgte Gunner og betragtede med Forundring de mangfoldige Skrifter, som laae opdyngede paa Bordet — „hvor var det muligt, at I kunde faae Ro til at blive saa boglærd en Mand og finde Eder i det stille Stueliv og i at føre Pennen for den krigerske Bisp?“

„Det undrer mig hartad selv“ — svarede Saxo med et vemodigt Blik paa det store Harnisk ved Kaminen — „sært var det, at jeg kunde see mig omgiven af saa mandige og herlige Helte, uden selv at gribe Sværdet og øve Krigerfærd ved Absalons Side. Min i Herren salige Fader og min Farfader tjente dog Danerkongen med Ære i Orlog og Ridderfærd, og jeg følte vel mangengang en krigersk Drift i mit Blod, naar jeg hørte Lurens og Skjoldenes mægtige Klang; men hos min Vugge, ved den fredelige Herthadal, maa det være sjunget, at jeg skulde tjene Land og Konge med en fredelig Dont; thi aldrig har jeg forstaaet at føre andet Vaaben og Værge, end Pennen og Griflen. Det tidlige Klosterliv og min idelige Syslen med Skrifter og Bøger maa vel sagtens ogsaa have givet min Adfærd og udvortes Omgængelse i Verden noget Ubehjelpeligt og Stuelærdt, som ikke egner sig for Ridderen og Helten. Selv min Forkjærlighed for det ædle Romersprog skal i min Ungdom have røbet sig sært i mine Talemaader og Mundheld. En Deel af disse Særheder, hvorover Ridderne smilede, troer jeg dog nu at have afvant mig med, ædle Herrer, og paa mine gamle Dage taler jeg nu, som I hører, vort gode danske Maal temmelig ublandet og med samme Lyst og Glæde, som det var classisk Latin. At sidde lige paa en Hest lærte jeg vel ogsaa; men en Ridder og Helt skulde der dog aldrig blive af mig, og jeg maa nøies med den Ære, at være agtet værdig til at optegne de Bedrifter og Heltegjerninger, jeg saae Andre udøve. Hvad der glæder mig mest at ihukomme, kan I nu læse her, og vel meget Mere, som jeg kunde ønske at forgjette, hvis det ikke var Sandhed og for Danmark dyrekjøbt Sandhed.“

Her tog han sin Krønike i Haanden og betragtede endnu engang med Deeltagelse og Kjærlighed dette sit Livs kjære og vigtige Værk, medens han betænkte sig paa hvorledes han vilde sige Erkebispen, at Skriftet var tilegnet ham.

„Saa er det da eders Krønike!“ — sagde Broder Gunner glad og udstrakte sin Haand efter Bogen — „Tillader I det, ærværdige Fader, saa lad mig faae den i min Haand! det er

en Skat, som jeg længe har længtes efter. Lang Frist under jeg Eder ikke heller, inden jeg sender Eder en rap Skriver paa Halsen, som kan afskrive Bogen til Abbed Thorkild og mig og Brødrene i Øm.“

Med disse Ord tog han Bogen og bladede nyfigen i den, medens Mester Harpestræng aabnede sit Lægedomsskrin og beredte en blodrensende Drik til Erkebispen, og denne fordybede sig i en Samtale med Saxo om de hedenske Nordboers Askeurner og Begravelsesskikke. Dertil gave Oldsagerne paa Hylden over Løibænken ham Anledning; thi derhen faldt ofte uvilkaarlig hans Blik, siden han havde givet sit Haandskrift Plads der blandt Askeurnerne. Det varede heller ikke længe inden Saxo fik Øie paa Haandskriftet, og — uden at erindre hvorfra det var kommet, tog han det begjerlig ned og kastede sig over det ved Bordet, hvorover han snart glemte baade Krøniken, Erkebispen og de Gamles Urner. Den gode Hr. Andreas tog denne hans Adspredelse og Fordybelse i Poemet ingenlunde fortrydelig op, men rykkede Lampen noget nærmere til Lænestolen, hvori Saxo i sin Glemsomhed selv havde sat sig, og glædede sig i sit Hjerte over den Opmærksomhed, den ærlige Saxo skjænkede hans Digt paa hans Persons Bekostning. Selv satte han sig i det halve Mørke paa Bænken og bladede i nogle Papirer, men holdt dog hemmelig Øie med enhver af Saxos Miner under Læsningen.

Men nu afbrød Gunner den almindelige Taushed. „Tillader I, ærværdige Fader!“ — sagde han til Saxo med et venligt Sideblik til Erkebispen — „saa vil jeg oplæse et Par Ord af eders Fortale, som vedkommer Een af os nærmere, end han maaske troer.“

Saxo nikkede mekanisk med Hovedet, uden at høre hvad han sagde eller lade sig afbryde i sin Læsning. Uden at bekymre sig om Erkebispens fortrædelige Ansigt, begyndte derpaa Broder Gunner at oplæse høit paa Latin følgende Sted af Fortalen:

„Men efterdi Gud almægtigste haver nu henkaldet hannem (nemlig Erkebisp Absalon) førend min Historie er fuldendt, da haver jeg ingen Anden til at flye den, uden Eder, værdige Erkebisp Andreas, som udi hans Sted med menige Mands Samtykke er udvalgt og indsat.“

„Hvad! hvorledes? til mig?“ spurgte Erkebispen og studsede.

Broder Gunner smilede venlig og vedblev, og nu fulgte Ord for Ord den kjærlige Berømmelse over den fromme Erkebisps

Lærdom og Forfarenhed i boglige Konster, om hvorledes han havde reist gjennem Frankrig, Italien og England og læst aabenbarlig og med stor Ære ved fremmede Universiteter og Skoler; om hans Rigdom og gudfrygtige Rundhed til Kirkernes Forbedring og Underholdning; om de herlige og nyttelige Bøger, han havde skrevet; om hans Flittighed i at fordre og forfremme den christelige Religion — kort, hele det udødelige Minde, den trofaste Saxo i Fortalen til sin Krønike har reist for Erkebisp Andreas.

Over denne sanddrue Lovtale, som Gunner med inderlig Glæde læste, rullede Glædens og Taknemmelighedens Taarer stille ned i den fromme Erkebisps Skæg, og uden at huske paa sit Digt eller bekymre sig om selv at forstyrre Saxo i dets Læsning, foer Hr. Andreas pludselig op fra Bænken og faldt den forbausede Saxo om Halsen.

„Hvad er det? ærværdige Herre!“ — spurgte Saxo — „hvi favner I mig saa heftigt og med Taarer, som Kong Knud favnede Valdemar ved Blodgildet i Roskild?“

„I har beskæmmet mig med eders Lovtale, kjære trofaste Ven!“ — sagde den bevægede Erkebisp — „jeg er langt fra at være den Mand, I saaledes priser: Gud veed det bedre; mit Hjerte er ikke rent for daarlig Smitte af denne Verdens Begjering og Forfængelighed. Spørg kun Mester Harpestræng — der sidder han og laborerer for mig igjen — han kan vidne, jeg har et hidsigt Blod, som han neppe med alle sine kjølende Urtedrikke kan holde tilbage inden Hudens naturlige Grændser. — Og selv i dette Øieblik, da jeg hører mig berømmet for Efterverdenen af eders udødelige Pen, som et Mønster paa Gudsfrygt og Selvfornegtelse, sidder jeg skammelig her og glæder mig iløn over forfængelig Ære og over hvad Efterverdenen vil sige om det Digt, I der læser, som maaske er fortæret af Rust og opædt af Møl, naar eders Krønike endnu med ufortjent Ære nævner mit Navn blandt Kongers og Fyrsters.“

„Intet sandere Ord staaer i min Krønike, end hvad jeg i min dristige Tilegnelse har sagt om Eder, ærværdige Herre! — svarede Saxo og besindede sig. „Men hvorledes glemmer jeg mig“ — vedblev han forvirret og reiste sig — „har jeg ikke sat mig selv og ladet Eder staae. —“

Førend Erkebispen nu havde føiet ham og taget Sæde i Lænestolen igjen, kom gamle Saxo ikke tilbage til hvad han saa ofte havde begyndt paa og glemt igjen; han gjentog nu mundt-

lig hvad Broder Gunner nylig havde læst og bad Erkebispen modtage Krøniken i den salige Herre Absalons Sted og ved sin Lærdom og høie Værdighed være ham til Hjelp og Tryghed mod al Avind og Bagtale, der, som han sagde, gjerne medføiger, naarsomhelst noget Mærkeligt og Usædvanligt foretages.

Endnu engang omfavnede og kyssede Erkebispen ham rørt og tog nu Bogen fra Gunner, for selv at see den og glæde sig ved den. Af Beskedenhed vovede han ikke at kaste sine Øine paa Fortalen, men gjennembladede Bogen med Glæde. Da han opslog det sidste Blad, forundrede han sig dog storlig og spurgte Saxo, hvorfor han ikke havde omtalt de sidste mærkelige Begivenheder, og om han ikke vilde lægge den sidste Haand paa Værket med et Blik paa den lykkelige Stjerne, som med det nye Aarhundrede syntes at være oprunden over Danmark ved den unge Valdemar Seiers Thronbestigelse.

„Paa lykkelige Stjerner troer I jo ikke selv, ædle Herre!“ — svarede Saxo med et vemodigt Smil — „desuden hører jeg til det forgangne Aarhundrede, og hvad det nye fører i sit Skjold vover jeg ikke at udtyde. Hvad der er i Alles Minde behøver jeg ikke at fortælle. Den ædle Sjette Knuds Død kunde jeg heller ikke bringe over mit Hjerte at nævne; thi, visselig! han døde ingen naturlig Død: han døde ikke af Pest, som man har sagt, men af Gift.“

„Af Gift?“ — gjentog Erkebispen og studsede — et saa grueligt Kongemord skulde være begaaet her i Danmark og hverken være opdaget eller straffet? hvor kommer I paa den skrækkelige Formodning? Fader Saxo!“

Den Gamle rystede paa Hovedet og taug.

„Jeg har længe hørt mumle derom — sagde Gunner — men jeg har altid holdt det for en løs og ugrundet Tale; jeg har endogsaa hørt onde Tunger besmitte det største og ædleste Navn i Danmark med en Mistanke, som visselig er ligesaa formastelig som urimelig. Jeg stod ved vor unge Konges Side, da Sørgebudskabet om hans Broders pludselige Død forfærdede ham og kaldte ham til den ledige Throne, og — ved Gud i Himlen! han sørgede som den kjærligste Broder, og Danmarks Krone erstattede ham ikke hvad han tabte.“

„Det er den dobbelte Forbandelse ved denne Urettens grue-lige Hemmelighed“ — sagde Saxo — „at den kaster sin uvisse Skygge selv paa den reneste og mest straalende Skikkelse. Gud bevare hver christen Sjæl for at troe, at en Broderhaand

eller noget dansk Hjerte har havt Deel i hin Ugjerning! men Gud bevare min Tunge for at nævne det Navn, jeg nu tænker paa, for nogen Anden, end den, der under Kirkens hellige Taushedsed hører min sidste og hemmeligste Tanke!“

„For Guds Skyld, Fader Saxo!“ — sagde Gunner — „har I noget sandsynligt Beviis for eders Mistanke, saa fordølg det ikke, men led os paa Sporet efter Kongemorderen, han være her eller i de fjerneste Lande! og, visselig! vor unge retfærdige Konge vil hverken hvile Nat eller Dag førend hans Broders skammelige Død er hevnet.“

„Jeg har kun en Formodning“ — svarede Saxo — „for mig er den fast Overbeviisning; men den kunde dog være falsk og forlede vor unge heftige Konge til himmelraabende Uretfærdighed. Der er maaske kun to Mennesker i Verden, som vist kunne vidne i denne Sag. Den ene tør jeg ikke nævne uden i Skriftestolen, og han tier vist selv dermed til den yderste Dag; den anden er en Mand, hvis Navn og Opholdssted er mig ubekjendt; men saameget veed jeg: han ligner meer et overnaturligt Væsen, end et Menneske; jeg har kun seet ham een eneste Gang; men jeg glemmer ham aldrig.“

„Hvorledes saae han ud? hvor saae I ham? hvad sagde han?“ spurgte Gunner ivrig.

„Det er en besynderlig Casus“ — sagde Erkebispen — „hvad I kan meddele os i denne høist vigtige Sag, det sig os!“

„Alt, hvad jeg her kan og tør sige, er dette“ — tog Saxo Ordet igjen — „I den Nat, da Kongen saa pludselig døde, sad jeg ene her ved min Krønike og beskrev Tildragelserne med Bisp Valdemars og Hertug Adolphs Fangenskab og sagde maaske, i min Iver for Sjette Knuds Fortjenester, et Ord mindre eller meer, end jeg med roligere Overlæg vilde; da blev jeg pludselig urolig og ængstelig tilmode, og jeg udstrøg igjen hvad jeg havde skrevet. Alle gamle Barndomhistorier faldt mig ind om Anelser, Varsler og overnaturlige Begivenheder; i denne underlige Stemning saae jeg Lampeflammen bevæge sig urolig, som da I før overraskede mig her, ædle Herrer! og jeg syntes idetsamme at høre Døren aabne sig sagte bag ved mig; thi jeg sad med Ryggen mod Døren, som jeg plejer. Jeg saae mig ikke tilbage; thi en besynderlig Gru havde bemægtiget sig min Sjæl og overvældet mig i den ensomme Midnatstime. Men da mærkede jeg tydelig, at jeg ikke var ene længer, og at der maatte staae Nogen tæt bag ved min Stol; thi det var ligesom en kold Aande berørte min Nakke, og jeg saae en fremmed

Skygge bevæge sig paa Væggen. Jeg tog endelig Mod til mig, greb Lampen i Haanden og vendte mig pludselig, for at see hvo der forstyrrede mig saa silde, og nær havde jeg tabt Lampen af Haanden i min Forfærdelse; thi et gulagtigt rynket og fordreiet Oldings-Ansigt stirrede mig imøde med forvildede Miner og matte Glasøine, og der stod en lille kroget Skikkelse i sort Bjergmandsdragt for mine Øine, med en Krykkestav under Armen: „„hvorfor skriver du ikke? skriv!““ — sagde han med hæs og lallende Stemme — „„i Nat døer den store Valdemars første Søn; hvoraf han døer, det veed kun jeg og Een til i Verden.““ Nu gjorde han en forfærdelig Mine, som Een, der drikker og døer i Krampe, og lallede et Navn, som jeg vel hørte og forstod; men endnu ikke tør nævne for nogen jordisk Domstol. Hvoraf veed du det? vilde jeg have spurgt; men jeg var ikke istand til at bringe et Ord over mine Læber. Den Gamles Ansigt fordreiede sig igjen pludselig og blev roligt med et ædelt, fast profetisk Udtryk: „„et nyt Lys vil opgaae over Danmark, langt større end det, denne Nat slukker““ — sagde han — Stjernen staaer klar i Løvens Øie; men Skytten og Jomfruen truer den.““ — Her blev hans Aasyn igjen frygteligt. — „„Hold fast paa Lykken, medens I har den! den Sortes Øie skeler endnu til Volmarstammen, og den Haand er endnu over Mulde, som brød dens første Gren.““ — Med disse Ord rettede han den krogede Ryg, og det var for mine forbausede Øine som den lille krogede Mand blev høi som en Kæmpe. Jeg sank afmægtig tilbage i Stolen; da jeg opslog mine Øine, var jeg ene, og den underfulde Nattegjest var hverken at see eller opspørge.“

„Det maa have været en Afsindig“ — sagde Broder Gunner — „eller ogsaa har I drømt, kjære Fader Saxo! og har taget Virkningen af eders ophidsede Indbildningskraft for en virkelig Erfaring.“

„Det være som det vil!“ — svarede Saxo — „hvad jeg her har fortalt Eder bliver imellem os; kald det et Phantom eller en Drøm, om I vil, men lad det ikke forstyrre nogen Menneskesjæl!“

En temmelig lang Taushed paafulgte.

„Lad os nu kun tænke paa hvad der ligger os klart og tydeligt for Øie — tog endelig Saxo Ordet igjen — „Danmarks Stilling synes Eder herlig og glimrende; men troer mig dog,

---

Phantom, Gøglebillede.

kjære Herrer! Frygten og Svagheden ere farligere Fjender, end Modet og Kraften: lumske og giftige Fjender lure ved Danmarks udvidede Grændser og see med skjeve Øine paa Folkets voxende Magt og Hæder. De vendiske og slaviske Smaafyrster og deres Venner see med Frygt og giftigt Nid den store Valdemars Slægt paa Danmarks Throne, og ingen tydsk Keisers Venskab er længer at stole paa, end han behøver vor Hjelp."

Nu begyndte der en ivrig Samtale mellem Erkebispen, Saxo og Broder Gunner om Danmarks Stilling og Vilkaar samt om hvad man havde at haabe og frygte af Fremtiden.

Mester Harpestræng blandede sig ikke i en Samtale, som ingen væsentlig Berørelse havde med hans Theologie og hans Lægekunst; thi han var temmelig eensidig og ligegyldig for alt Andet, og talte ikke gjerne om Noget, som ikke angik disse hans to kjæreste Videnskaber; han havde derimod nøie lagt Mærke til den formentlige Forgivelse, Talen nylig var om, og uden at bekymre sig om alle uvisse Formodninger og Drømmerier, hvorfor han ansaae Saxos Fortælling om Bjergmanden, tænkte han kun paa, om det ikke var muligt endnu at komme til Vished om en saadan Kjendsgjernings Virkelighed, ved at undersøge det nu i tre Aar begravne Kongelig.

Broder Gunner deltog imidlertid med Livlighed i Samtalen. Han var en kjæk og ivrig Fædrelandsven og faldt lettelig ind i en noget høirøstet Talertone. Han kunde ikke længer blive siddende paa Bænken, men reiste sig heftig og udbredte sig i en glimrende Lovtale over den nærværende gyldne Tid og over den Visdom og Kraft, hvormed den unge Valdemar førte Spiret; han kaldte ham en stor Søn af en stor Fader og haabede, at han skulde hæve Danmark til en Høide, som selv den første store Valdemar aldrig havde drømt om. Selv Kongens unge Søstersønner Grev Albert af Nordalbingien og Grev Otto af Lyneborg priste han som et Heltepar, lig Axel og Esbern Snare.

„Ret saa, Broder Gunner!" — sagde Saxo og nikkede — „I sparer ikke paa det store Ord. Grev Otto er jo en Dreng endnu. I kunde holde Taler paa Thinge som for Brødrene i Øm, hører jeg, og for en Deel har I Ret: den store Valdemars Kæmpeværk, Folkets Gjenfødelse i Aand og Kraft, synes vel ikke standset ved hans Grav; men husk paa Hunden i Fablen, der greb efter Skyggebilledet og tabte hvad den havde i Munden, og I vil maaske tilstaae mig" —

„Tilstaa mig først, ærværdige Fader!" — afbrød Gunner ham

med Varme — „at vi leve i en lykkelig Tid! I er Manden fra det forgangne Aarhundrede og seer heller tilbage, end frem; det er naturligt. I eders Ungdom dagedes det først over Danmark efter den frygteligste Nat, og nu priser I den forgangne Dagrøde og beklager dens Bortgang, medens jeg seer Solen staae høit paa vor Himmel og glæder mig over den herlige Aarhundredsdag, som er oprunden. Med eders første store Valdemar og hans herlige Mænd er ikke Danmarks Aand og Kraft uddød og begraven. Den ædle Sjette Knuds Død, hvorledes han end kom af Dage, skal heller ikke nedslaae os. Vor unge Valdemars store og glimrende Ungdomsbedrifter har I jo ogsaa været Vidne til i eders Alderdom, og som jeg før saae i Fortalen til eders Bog, har I ikke forglemt at prise hans Mod og hans Livsalighed med den Hæder, han fortjener. Saa deel da nu ogsaa min Glæde over hvad Stort, der er os givet, og mit friske Haab om den Herlighed, som skal komme! Lad Danmarks Fjender og Misundere kun fnyse! de skal lære at skjælve og føle, at en Søn af den store Valdemar endnu sidder paa Danmarks Throne, og at en yngre Slægt af danske Mænd er opvoxen, i hvem Axels og Esberns, Vettemans og Sunos Aand kraftig lever og rører sig."

Medens Broder Gunner, med sin kraftige og smukke Stemme og med et vist konstdannet, dog naturligt og virkelig begeistret Foredrag, saaledes talede og selv syntes at fremkalde et Slags Deeltagelse i Mester Harpestrængs uforanderlige Ansigt, bortvendtes pludselig Alles Opmærksomhed fra den ivrige Taler til en hul Klang af Vaaben i Cellekrogen ved Kaminen, og de saae nu med Forundring, at det store blanke Harnisk under Hylden med Sanduhret, tiligemed Skjoldet og Stridsøxen bevægede sig i Halvmørket og kom nærmere.

„Hvorledes?" — sagde Saxo alvorlig — „rører min Farfaders Kæmperustning sig i Krogen? eller gjøgler et Blendværk for mine gamle Øine?"

Erkebispen tog strax Lampen i Haanden, dog med et Slags Betænkelighed og Forsigtighed, for nærmere at undersøge den mistænkelige Krog; da faldt Harnisket med stort Bulder til Gulvet, og liden Carl af Rise sprang ud deraf som af en Tønde.

Broder Gunner, som saa pludselig var bleven udreven af sin høitidelige Stemning, maatte dog lee over de forbausede Ansigter omkring sig og glemte derover den ubehagelige Afbrydelse.

„Ikke vred, gode Hr. Bisp!" — bad Drengen forbløffet —

„jeg vilde kun prøve hvordan den Jerntrøie passede mig; jeg skulde vist heller ikke have støiet saa stærkt, at Nogen her havde mærket det; men saa talte Fader Gunner saa smukt om alle de tappre Riddere, her vare opvoxede, og saa vilde jeg prøve, om jeg ikke ogsaa kunde blive Ridder, og saa rørte jeg mig ogsaa kraftigt, som han sagde, og saa“ —

„Du er en Gjæk“ — sagde Erkebispen — „Er du nu allerede paa Spil her? sæt Harnisket hvor det stod og vær stille!“

Nu forestillede han Drengen meddetsamme for Saxo, som han underrettede om Carls Navn og Slægt og om de ringe Udsigter, han havde for Fremtiden, hvis han ikke kunde lære Latin og med Tiden forsage Verden i et Kloster. Drengens barnagtige Lyst til Ridderstanden uden Formue og Fædrenegods mente Erkebispen man ikke burde tage Hensyn til for det Første, men anbefalede ham, som sin Pleiesøn, til den gode Fader Saxos Omhu og til at oplæres i Klosteret i Gudsfrygt og boglige Konster, hvortil han troede Carl ikke savnede Evner, skjøndt han endnu kun var en uregjerlig Vildkat.

„Var den gamle Herre af Rise hans Bedstefader,“ — svarede Saxo og betragtede Drengen med Velvillie — „saa bliver der vel med Guds Hjelp Noget af ham; jeg skal nok sørge for, at han lærer Noget. Gak ud i Refectoriet*), Søn, og faae dig Noget at leve af! — dog nei, du faaer give Tid til imorgen; det er vel næsten Midnat.“

„Det er nærmere Morgen, end Midnat,“ bemærkede Mester Harpestræng og skyndte paa Afreisen.

Endnu engang takkede Erkebispen Saxo for den kjærlige Tilegnelse af hans Historie, men bad ham ikke lægge Pennen endnu og opfordrede ham til selv at overbringe Kongen det fuldendte Værk til Foraaret; derhos bad han ham om ret snart i en Skrivelse at meddele ham sin oprigtige Mening om de tre sidste Afsnit af hans Digt om Skabelsen; dog dette hviskede han ham i Øret og vilde ikke, at Broder Gunner skulde høre det.

Men Gunner havde kun Øine og Øren for Saxo; han vilde gjerne have forlænget Opholdet hos ham og skjemtede med, at de kunde komme til Ribehus i en Haandevending, hvis de i Slagelse kunde laane hellig Anders berømte Føl, eller det Luft-Kjøretøj, der havde bragt ham fra Joppe.

Over denne spøgefulde Yttring mod den for sin Hellighed

---

*) Spisestuen. (I.).

berømte Præst i Slagelse, som Gunner ansaae for en Bedrager eller en sindsforvirret Sværmer, paadrog den muntre Klosterbroder sig en alvorlig Irettesættelse af Erkebispen. Thi uagtet den gode Hr. Andreas ivrede mod Stjernetyder-Videnskaben og al Tro paa det Vidunderlige i verdslige Sager, tvivlede han dog ikke paa Ægtheden af hellig Anders Mirakler, men forsvarede altid denne vidunderlige Præsts Gudsfrygt og Redelighed med den største Iver.

Medens de Reisende nu iførte sig deres Reisekapper og toge Afsked med Saxo, stod Carl af Rise i dybe Tanker over hvad han nys havde hørt; det forbausede ham, at der endnu var Mennesker til, som kunde gjøre Mirakler, og derover glemte han fast Sorgen over Afskeden og over at han maatte tilbagegive Erkebispens Sværd og Broder Gunners stadselige Bælte.

TREDIE KAPITEL.

eppe havde Saxo fulgt sine Gjester til Døren og var kommen tilbage til sit Studerekammer, førend han af sin aarvaagne Lærling bestormedes med Spørgsmaal, ikke alene om hellig Anders Mirakler, men om Troværdigheden af alle de Sagn og Folke-Eventyr, Drengen havde hørt af sin Bedstemoder.

Istedetfor at indlade sig med sin videlystne Lærling i en kold og drøftende Undersøgelse om slige Fortællingers Troværdighed, fik gamle Saxo selv Lyst til høre nogle af de mange underlige Historier, hvoraf Barnet havde Hovedet fuldt; saa mødig han var, kom han dog atter Olie i Lampen og glædede sig ret hjertelig ved at høre mangt et velbekjendt Barndomseventyr, opfrisket af den livlige Dreng. Der var endogsaa ét og andet, som han opskrev efter Carls Fortælling, for at sammenligne det med ældre Sagn og Beretninger. Til Gjengjæld lovede han sin muntre Lærling at fortælle ham ret mange smukke og vidunderlige Historier om danske Kæmper, Konger og Helte.

Det var næsten bleven Morgen inden Carl og Saxo vare

komne til Hvile. Da det ringede til Morgenmessen i Klosteret, vaagnede Saxo af sit lette Blund og gik med sin Messebog til Kapellet, men huskede ikke paa Drengen, som han havde beredt et Leie til imellem Papirerne paa Bænken.

Da han kom tilbage, satte han sig til sit Arbeide og erindrede ikke Andet, end at han, som sædvanlig, var ene i Cellen. Men da Middagsklokken ringede og han vilde gaae til Refectoriet, fik han forundret Øie paa Drengen, som sad opreist paa Bænken og gned sig Søvnen af Øinene.

„Hvad er dette? nu, det er sandt, det er dig — hvad er det nu du hedder?“

„Carl“ — svarede Drengen bedrøvet — „kjender I mig ikke mere? gode Herre! og I lovede mig dog iaftes, at I vilde fortælle mig saamange smukke Historier om Konger og Kæmper.“

„Jo vist kjender jeg dig, Carolus af Rise, du er en flink Dreng, som gjerne vil høre Historier og lære Noget; men kom **nu** med! det er Middag.“

Saxo tog derpaa sin nye Lærling ved Haanden og gjorde ham først bekjendt med Klosterbrødrenes gode Bord. Snart var ogsaa den muntre livlige Dreng, som Erkebispens Yndling og Pleiesøn, vel antagen af Abbed Gaufred og samtlige Brødre.

I de første Par Dage maatte han kun være tilstede ved Gudstjenesten og Andagtsøvelserne, men havde Frihed til at see sig om i Klosteret og lege med Stedets Ungdom. Efter Abbed Thorkilds og Broder Gunners Exempel i Øm, havde nemlig den virksomme Abbed Gaufred i Sorø indrettet en Slags Skole, mest for rige Adelsmænds Børn, som enten vare bestemte til den geistlige Stand, eller som, efter en kort Underviisning i Christendom og boglige Konster, kunde ansættes som Kertesvende, eller Pager, og Væbnere hos ridderlige Herrer og Fyrster. Til dette sidste Slags Lærlinge sluttede Carl sig fornemmelig, og hans Lyst til Ridderstanden og et rask eventyrligt Liv viste sig snart i alle hans Sysler og Lege. Han deeltog villig i Undervisningen, men spurgte de ærværdige Brødre mere om Verden og dens Anliggender, end de kunde besvare, og satte vel ogsaa ofte ved sin Vildhed og Ubændighed de adstadige Fædres Taalmodighed paa Prøve. Om Aftenen derimod glemte han gjerne al Vildskab og Leg; han sad da stille og opmærksom i Fader Saxos Celle, naar den Gamle efter Løffe fortalte ham nordiske Kæmpehistorier og gamle vidunderlige Sagn om Konger og Helte. Historien om Hagbarth og Signe saavelsom om Rolf Krake og hans Kæmper gjorde især deleshed et dybt

Indtryk paa Drengens troe og kjærlige Sind. Efterhaanden gjorde Saxo ham fortrolig baade med den ældste og nyeste danske Historie saavelsom med Bibelhistorien og den almindelige Verdenshistorie. Da han endelig ogsaa en Aften fortalte ham hvilken berømt og tapper Mand Kong Valdemar den Anden allerede var, og at han var en Søn af den store Kong Valdemar, hvis Daad og Liv Saxo med de stærkeste og livligste Farver havde afmalet ham, da kunde Drengen ikke længer holde sin Iver tilbage; han sprang op fra Skammelen og raabte: „Jeg vil tjene Kongen — jeg vil tjene ham, som Hjalte og Viggo tjente Kong Rolf; men er jeg for ung dertil endnu, saa lad mig komme i Lære hos en dygtig Riddersmand først! hvo er vel den bedste af alle Kongens Mænd? gode Fader!“

„Kongen har vel ingen Axel eller Esbern“ — svarede Saxo og klappede den ivrige Dreng paa de røde Kinder — men han har dog mange tappre Mænd omkring sig, og det vilde være svært at sige dig, hvilken der er den bedste; imidlertid troer jeg, at Ingen lettelig vil kunne maale sig med Grev Albert af Nordalbingien. Staaer din Lyst og Hu til Krigsstanden, saa baader det kun lidet, at tvinge dig til Bogen. Jeg skal skrive til Erkebispen derom og tænker vel at overtale ham. Imidlertid kan du følge med mig til Roskild i Julen. Bisp Peder har sendt mig Bud, at han venter mig. Der vil vi maaske faae Grev Albert at see; thi han ventes der mellem Jul og Paaske, og saa kan vi tale nærmere om Sagen.“

Ingen var nu gladere, end liden Carl af Rise, og da Saxo sendte Erkebispen sin venlige Bedømmelse over hans latinske Digt, indhentede han tillige hans Tilladelse til at lade Drengen følge sin Tilbøielighed.

Imidlertid nærmede Julen sig, og Carl talede nu ikke om Andet, end om hvilken mægtig og statelig Ridder han snart vilde blive.

„Hvo der attraaer en gylden Hest, har altid dens Tøile i Haanden!“ — sagde Saxo til sin kjække Lærling Aftenen førend deres Afreise var bestemt — „men giv Tid, Søn! det gaaer ikke saa rask med at vinde den gyldne Spore, som du tænker. Kommer du til Grev Albert, som jeg haaber, saa faaer du en Vaabenmester, som selv har gaaet Ridderskolen igjennem i fremmede Lande, og han lader dig ikke løbe af Lære i Utide. Lær saa først til du er fjorten Aar at bære Kerten bag Ridderens Stol og tjene ham ydmyg ved Bord og for Seng! naar du saa i syv Aar til har baaret hans Skjold og hans Landse, trukket hans

Stridshingst og vogtet hans Fanger, og dertil viist dig som en dygtig og tro Væbner og selv taget Fanger i Leding — saa er det alt store Ting, om du kan værdiges til at holde din første Vaabenvagt i Herrens Hus.“

„Vaabenvagt? hvad vil det sige? Fader Saxo!“ spurgte Drengen, og da Saxo nu forklarede ham denne Skik, som Væbneren maatte underkaste sig inden han blev Ridder, syntes Carl det var en smal Sag at vaage en Nat i en Kirke og passe paa et Skjold. „Det vil jeg allerede gjøre i denne Nat!“ — sagde han og brystede sig — „naar du saa vil love mig, at jeg snart maa blive Væbner og ikke for længe skal dække Bord og rede Senge.“

„Pral og Hovmod gjorde end ingen Mand stor!“ — svarede Saxo med usædvanlig Strenghed — „skal der nogensinde blive Andet af dig, end en Pralhals, maa du være ydmyg og from og ikke lade dine Ord være større end din Gjerning. En Ridder slaaer høit og taler sagte, hedder det; men tomme Tønder buldre mest og tomme Fjerdinger ligesaa, mærker jeg.“

Taarerne stode Carl i Øinene ved sin kjære Lærers haarde Ord, men han mente dog, at han ikke havde sagt Andet, end hvad han ogsaa nok turde gjøre, naar han kun maatte faae Lov dertil.

Da reiste Saxo sig alvorlig og tændte sin Hornlygte, som han gav Drengen i Haanden. Selv tog han sin Farfaders gamle Sværd og Skjold fra Krogen ved Kaminen og tørrede Støvet af Skjoldet med sin Kappe. „Gak foran!“ — sagde han til Carl, — „og lys mig til Kapellet! hvor Danmarks største Helte hvile, vil jeg see, om du er saa djærv i Gjerning som i Ord.“

Carl fortrød nu i sit Hjerte hvad han før havde sagt, og huskede nu først paa, at mange Døde vare begravne i Kapellet; men han skammede sig ved at lade sig mærke med nogen Frygt og gik ganske taus med Lygten foran gjennem de mørke Munkegange.

Da de traadte ind i det hvælvede Stenkapel, tabte Saxo i Adspredelse Skjoldet paa Stengulvet, og det gjenlød hult i de øde mørke Hvælvinger og i de aabne Begravelser. Carl bævede, men lod sig dog ikke mærke med nogen Frygt; han tog Skjoldet op med tilsyneladende Rolighed.

„Jeg vil nu vise dig i hvad Selskab vi ere! — sagde Saxo høitidelig og følte sig selv helt underlig stemt ved i den natlige Stund at nærme sig sine store Henfarnes Grave — „See her« — vedblev han og standsede ved en Pille i Muren —

„her hvile Stamfædrene til Danmarks bedste Kæmpeslægt: her lod Erkebisp Absalon kort før sin Død, for tre Aar siden, indmure sin Farfaders Skjalm Hvides og den drabelige Tuchos

Kæmpeben; de laae før i Fjenisløflille. Glem ikke hvad jeg har sagt om dem, og bed til Christ og vor Frue, at du kan staae her engang igjen, naar du er saa gammel som jeg, uden at behøve at tilhylle dit Aasyn og blues!“

Carl stirrede paa Muren, og det var ham som de strenge Kæmper vilde fremtræde af den og spørge ham hvad han vilde iblandt dem; han neddæmpede taus et ængsteligt Suk og fulgte Saxo stille op i Choret med Lygten. Der pegede Fader Saxo

paa Asker Rygs og Fru Inges, Esbern Snares og den mægtige Sunos Grave og erindrede Carl om deres berømmelige Liv og Idrætter. Tilsidst standsede han ved Absalons Grav. „See! her“ — sagde han bevæget og Taarerne stege ham i Øinene — „her hviler en Mand, hvis Lige du aldrig faaer at see, og som Danmark ikke i Aarhundreder skal opvise Mage til.“ Og nu læste og forklarede han ham den berømmelige Gravskrift, han havde sat til den store Erkebisps Eftermæle, og knælede med Drengen ved Graven i stille Bøn.

Saaledes tilbragte de en Stund sammen blandt Gravene i Andagt og Bøn, og Carl begyndte at blive fortrolig med Stedet og dets høitidelige Alvor. Hvad Soxo ofte før havde sagt ham, gjentog han her og erindrede sin Lærling om, at en tilkommende Ridder maatte elske Gud fremfor Alt og frygte ham alene og saa hverken skjælve for Levende eller Døde. „Har Du nu Mod til at vaage her ene i Kapellet til Hanegalet?“ spurgte han tilsidst.

„Det tør jeg nok,“ — sagde Carl, dog med bævende Stemme og uden aldeles at kunne skjule sin Frygt. Derpaa gav Saxo ham Sværdet i Haanden, satte Skjoldet ved Lygten paa Absalons Grav og bad ham vogte det vel, hvorhos han formanede ham til flittig Bøn og Paakaldelse, at han ikke skulde falde i Frygt og fristes til at flye og skammelig svigte sin Vaabenvagt. „Men har du ikke Mod og Kraft til at blive her“ — tilføiede han — „saa staaer Kapeldøren aaben, og Veien til Arnekrogen kjender du.“

Denne sidste bebreidende Underretning gav dog Carl Modet tilbage; thi hvad han mest havde frygtet for, var at lukkes inde hos de Døde hele Natten; men nu, da han vidste, han kunde gaae bort, naar han vilde, besluttede han fuldt og fast at blive og forsvare sin Post, ihvad der saa skulde møde ham.

Da Saxo saae, det var Drengens faste Beslutning, som en fuldkommen Væbner, at udholde en Vaabenvagt, glædede han sig høilig over hans Kjækhed og fandt, at denne Prøve allerede var stor nok for en Dreng af hans Alder, som endnu aldrig havde været øvet i Vaaben og som havde Hovedet fuldt af Eventyr og Spøgelsehistorier. Han vilde nu ogsaa fritage Carl for videre Modsprøve og tage ham tilbage med sig i Cellen; men Carl skammede sig ved at behandles som et frygtsomt vægelsindet Barn og paastod, at han vilde blive og efterkomme hvad han havde lovet. Den tidlig vakte Æresfølelse i det barnlige Sind fandt Saxo det hetænkeligt ved Mistillid at krænke;

men for at forebygge alle farlige Følger, som Tiden, Stedet og Drengens levende Indbildningskraft kunde medføre, besluttede han, hemmelig at blive der i Nærheden, og forlod kun Kapellet for ubemærket, gjennem en Sidedør fra Klosteret, at vende tilbage og skjule sig i den mørke Korsgang, hvorfra han, ved Skinnet af Lygten paa Gravstenen og den nylig opstaaede Maane, kunde bemærke enhver af den unge Helts Bevægelser.

Han saae nu da ogsaa i sit Skjul hvorledes Drengen trolig gik op og ned ved Alteret med det store Sværd i Haanden; men naar Maanen undertiden mellem de flyvende Skyer pludselig skinnede ind gjennem de smaae Ruder og oplyste de udskaarne Billeder paa Gravmælerne, eller naar Trækvinden i de øde Hvælvinger bevægede de gamle Faner under Loftet, da saae Saxo, ikke uden Frygt, hvorledes Drengen stirrede ængstelig omkring sig, men da saae han ogsaa med inderlig Glæde hvorledes hans fromme Lærling knælede og bad, til han atter fik Mod og begyndte sin Vandring som før.

„Ret saa, Carl!“ — tænkte den Gamle, og uden at vide det, gav han som sædvanlig Tanken Lyd.

Forbauset hørte Drengen sit Navn nævnes uden at kunne øine hvor den Røst kom fra, som syntes at ville styrke og opmuntre ham, men dog opfyldte ham med en inderlig Rædsel. Vel bævede hele hans Legeme ved den Forestilling, at han her var ene i Natten mellem Gravene og maaske omgiven af de døde Heltes usynlige Aander; men at de mente ham det vel, troede han dog vist at have fornummet paa den venlige Stemme.

Imidlertid faldt Fader Saxo selv i underlige Tanker, Stedet og Tiden virkede ogsaa med en uimodstaaelig Magt paa ham, og det var ham i hans vaagne Drømme, som han saae sin henfarne Ven den store Absalon reise sig af sin Grav og træde for Alteret i biskoppelig Ornat, med Krumstaven og Monstransen i de ærværdige Hænder, og lyse Velsignelsen over Land og Folk, saaledes som han saa ofte havde seet og hørt ham i levende Live. „Herren være med Eder!“ syntes han endelig tydelig at høre udsjunget paa Latin med Absalons mægtige Stemme, og han knælede ubevidst selv og sang paa Latin med sagte Røst, dog saa høit, at Carl tydelig kunde høre det: „Og med din Aand!“

Da reiste Haarene sig af Forfærdelse paa Carls Hoved, han tabte Sværdet af Haanden og vilde flye; men det var ham som

---

Monstrans, Gemme til det indviede Brød.

hans Fødder groede fast til Gulvet, og han blev staaende ubevægelig; thi Sværdet havde i Faldet omkastet Lygten og udslukket Lyset. Det var et Øieblik bælgmørkt omkring ham, og ved Maaneskinnet, som pludselig fremlyste, saae han nu tydelig, at en høi hvid Skikkelse bevægede sig fra den mørke Korsgang imod ham. Han ravede forfærdet tilbage og holdt sig ved den udskaarne Engel i Chorsdøren for ikke at styrte til Jorden.

Den hvide Skikkelse var Saxo i Cistercienserkappen; ved Larmen af det faldende Sværd var han opvakt af sine Drømme, og nærmede sig nu for at tage Carl med sig og befrie baade ham og sig selv fra den sjæleangribende Nattevagt.

„Kom, min Søn!“ — sagde han — „det er Nok! du har trolig vaaget og bedet og mere stolet paa den almægtige Guds Kraft, end paa dig selv. Tag nu Vaabnene og følg mig! det er over Midnat.“

Carl kjendte sin faderlige Lærer og styrtede sig glad i hans Arme: „Gud skee Lov, du kom, gode Fader!“ — sagde han og drog Vejret frit igjen — „det er dog ikke saa let, som jeg troede, at holde Vaabenvagt, og af mit Mod skal jeg ikke en andengang prale: jeg havde gjerne løbet min Vei før, men jeg kunde ikke røre en Fod.“

„Hvad frygtede du da for? Søn!“ — spurgte Saxo rolig, men med høitidelig Alvor, og hans ærværdige Ansigt var blegt som en Dødnings — „her i Guds hellige Hus og med gudfrygtige Tanker kunne jo dog kun gode Aander være os nær, og for dem behøve vi aldrig at frygte.“

„Det synes mig ogsaa“ — svarede Drengen og klyngede sig tættere op til ham — „men jeg blev dog saa bange, for mig syntes, de Døde knælede rundt omkring her og holdt Messe.“

„Jeg troede ogsaa at see en kjær Henfaren“ — svarede Saxo med sagte Røst, medens hans Blik endnu dvælede ved Alteret — „men jeg frygtede ikke; thi jeg hørte min salige Herres Stemme, som velsignede mig og kaldte mig til sig; og visselig, det bæres mig for, at han ikke har kaldet mig forgjeves. Maaske have vi begge drømt“ — tilføiede han — „men Drømme kunne ogsaa komme fra Herren.“

Som han sagde Dette, susede det underligt over hans Hoved, og de gamle Faner bevægede sig over Absalons Grav.

Tause, gik nu Saxo og hans Lærling ud af Kapellet; Drengen bar Skjoldet og Sværdet, og Saxo den udslukte Lygte. Begge vare de besynderlig høitidelig stemte og ligesom ind-

viede af høiere Væsner til et stort og vigtigt Kald. Oldingen drømte om sin forklarede Herre og Ven og om Kaldet til hans Herlighed i Guds evige Rige. Drengen var ikke mere bange, men drømte om Heltedaad og Ridderfærd, om lystige Eventyr og deilige Kvinder. Hvad han før havde hørt mellem Gravene var ham nu som Englenes Sang og de store Helteaanders Opfordring til at blive stor og herlig som de.

I den mørke Munkegang mellem Kapellet og Klosteret skinnede en enlig Lampe under et Mariabillede; ved den tændte Saxo sin Lygte — thi Maanen var skjult af Sneskyer — og uden at forstyrre hinanden i den saa høist forskjellige men dog saa lykkelige Stemning, hvori det natlige Eventyr havde sat dem, gik de begge stille tilbage til Cellen og lagde sig til Hvile.

Næste Morgen følte Saxo sig usædvanlig afkræftet og uskikket til Reisen, men da Carl alt stod reisefærdig ved hans Løibænk, reiste han sig med Anstrengelse, bad stille sin Morgenbøn og iførte sig sine Lammeskinds Reiseklæder. Saasnart han med Carl havde bivaanet Messen, tog han Afsked med Abbed Gaufred og de gode Brødre, hvis høitærede Gjest han nu i 3 Aar havde været. Under Armen bar han tvende Bøger, som han havde laant af Absalon, og som han i Testementet var erindret om at give tilbage til Sorø Kloster. Det var hin Pergaments Justinus og en *Valerius Maximus* (*per manum Absalonis*)*). Det kostede ham stor Overvindelse at skille sig fra disse Bøger. „Tag dem“ — sagde han til Abbeden — „tag dem snart! at jeg ikke skal fristes til at medtage dem, og synde mod min Herres sidste Villie, som I selv har hørt og opskrevet den. De havtredie Mark Sølv, han saa gavmild eftergav mig, skulde jeg vel have Ondt ved at skaffe; men dette Laan falder mig dog hartad haardere at tilbagegive; thi seer I, ærværdige Herre, her ere kostelige Pletter af Absalons Lampe.“

„Vi skal bevare dette Arvegods som en Helligdom blandt vort Klosters Relikvier!“ sagde Abbed Gaufred og lagde Bøgerne omhyggelig til Side.

Nu omfavnede Saxo ham og alle Brødrene til Afsked. „Gjerne“ — sagde han tilsidst — „havde jeg lagt mine Ben her til Hvile ved min fromme og salige Herres Fødder; men den gode Bisp Peder vil nu have mig hos sig! maaske skal jeg modtage den sidste Salvelse af hans Haand, og hvor de ældste af Dan-

*) (skrevet med Absalons Haand.) (I.).

marks Konger hvile efter deres Gjerning, er det maaske nu mig beskikket at betegne Efterslægten Veien til Kongegraven".

Abbeden og alle Brødrene vare rørte ved den fromme Fader Saxos Bortreise; thi det var dem høist sandsynligt, at de havde seet ham for sidste Gang. Af Gods havde han ikke Stort at medtage og af Penge endnu Mindre; men han behøvede saare Lidet, og med en Mark Sølv kunde han behjælpe sig længe. Hvad han omhyggeligst havde indpakket var Erkebisp Absalons Skrifter og de to Sølvbægere, han havde til hans Amindelse; med Omhu havde han ogsaa indsvøbt i sit Sengetæppe sin paa Pergament sirlig afskrevne Krønike, som han haabede endnu engang at faa gjennemseet i Roskild.

Saxo var for gammel til at ride; derfor havde Abbeden laant en Karm til ham hos Adelsfruen paa Pedersborg. Med dette magelige Kjøretøi kunde han uforstyrret hengive sig til sine Tanker paa Veien og overlade Kjøresvenden Omsorgen for Tømmen og Hestene.

FJERDE KAPITEL.

Det var en klar munter Vinterdag. Solen glimrede paa de rimpuddrede Træer; Hjulene knirkede paa den letfrosne Jord, og Hestene vrinskede i den friske Morgenluft. Carl hoppede sjæleglad i Sædet hos Kjøresvenden, medens gamle Saxo tænkte paa sin lykkelige Ungdom, naar han saa ofte havde redet denne Vei mellem de velbekjendte Søer og Skove ved den kjække Absalons Side. Dog forglemte han ikke at see sig om og gjøre sin unge Ledsager opmærksom paa de mange nye Landsbykirker, de kjørte forbi eller øinede i Frastand, og som den store Valdemar og hans gudfrygtige Mænd havde ladet opføre af tilhugne Kampestene og brændte Murstene og forsyne med kostbare Blytage. Han fortalte sin opmærksomme Lærling, hvorledes fromme Herrer og Fyrster havde bygget Kirker i Landet trende hundrede Aar før, og at Knud den Store havde bygget saare mange, men at de som oftest havde været af Træ og vare opbrændte af de hedenske Vender. Hvor han ved Veien

FØRSTE DEL

blev en Kæmpehøi vaer eller et gammelt hedensk Offersted, bød han Kjøresvenden holde stille, og besaae med Carl de mærkelige Levninger fra Oldtiden. Da han saae Bjernede Kirke i Frastand paa venstre Side af Veien, gjorde han Drengen opmærksom paa dens besynderlige Bispehueskikkelse og fortalte ham, at Absalons Farbroder Ebbe Skjalmsøn og hans fromme Hustru Ragnild først havde bygget en Trækirke paa det Sted, men at den var brændt af Sørøverne og opreist af Sten igjen i sin nærværende Skikkelse af Erkebisp Andreas's og Bisp Peders Fader, den berømte Suno Ebbesøn af Knardrup, som han saare vel havde kjendt i sin Ungdom og om hvem han vidste mange store og mærkelige Træk at fortælle.

Veien gik gjennem Slaglille og Fjenisløflille. I denne sidste Bye blev Saxo helt stille og vemodig ved Erindringen om de de forrige Dage. Han gik op med Carl til Kirken og viste

ham de to berømte Taarne, som ogsaa vare Drengen velkjendte fra den skjønne og mærkelige Historie om Axels og Esberns Fødsel.

Da de siden kom til Sigersted, og Carl hørte, at her var Stedet, hvor Historien med hans kjære Hagbarth og Signe havde tildraget sig, blev Drengen saa bevæget, at han græd, og forlangte, at Saxo skulde vise ham Træet, hvorpaa Hagbarths Kappe havde hængt, og Stedet, hvor Signes Jomfrubur havde staaet i Flamme. En Kilde vistes kun endnu, som kaldtes Signes Kilde, og Carl maatte nøies med de uvisse Formodninger, det gamle Sagn syntes at stadfæste. Paa Vejen til Ringsted lod han nu Saxo have Ro, for selv at fortælle Kjøresvenden Historien om Hagbarth og Signe.

I Ringsted besøgte Saxo med Carl St. Bents og Mariæ Kirke og viste ham Hertug Knuds forgyldte Kiste tilligemed den store Valdemars, Dronning Sophias og Knud den Sjettes Grave. „Hvert Skridt, jeg nu gaar“ — sagde den Gamle bevæget — „seer jeg nu kun deres Grave, som i Livet vare mig kjære og dyrebare. Gud holde sin Haand over Danmark, og lade det ikke savne Mænd, som ligne mit Aarhundredes store Henfarne!“

Da han forlod Kirken, kastede han endnu et vemodigt Blik til Sjette Knuds Grav og bemærkede med Forbauselse en Forandring ved den. „Har Graven været aabnet?“ spurgte han den gamle Kirketjener, og erfarede nu, som en Hemmelighed, at tre fremmede Herrer fra Ribe, ledsagede af Mester Harpestræng fra Roskild, havde i Efteraaret paa kongelig Befaling aabnet Graven og foretaget en hemmelig Undersøgelse med Kongeliget.

Den øvrige Deel af Veien sad Saxo taus og fordybet i alvorlige Tanker; men der var en saadan Fred og Klarhed udbredt over hans ærværdige Aasyn, at Carl ikke vovede at forstyrre ham med noget Spørgsmaal. Den muntre Dreng benyttede derimod Leiligheden til at lære Kjøresvenden Konsten af, at styre Heste og Vogn, og Saxo mærkede nu saa lidet til Reisen og sit Reiseselskab, at han først erindrede hvor han var, da han rullede ind ad Roskilde Stadsport og saae St. Lucii velbekjendte Spire glindse i Aftenrøden.

Carl klappede i Hænderne af Glæde over det herlige Syn, saasnart den store Stad, som han for førstegang saae, laae udstrakt for ham med sine Volde og Grave og sine 27 Kirker og Klostre. Domkirken stod endnu, som den for 120 Aar siden var bygget andengang af Knud den Hellige. Byens mest glim-

rende Tid var vel forbi, da det nye Axelhus allerede var i stærk Opkomst, Ribe var bleven Kongens Sæde og Roskild fra en Kongestad nu var bleven til en Bispestad, dog var den endnu den største og bedste Stad i Landet. Dens anseelige Bygninger naaede lige ned til Issefjorden; Haraldsborg kneisede stolt og skinnede ved Fjorden; mange Skibe opfyldte Havnen; velhavende Borgere gik statelig paa Gaderne; Landsedragere, Væbnere, Riddere og geistlige Herrer bevægede sig i broget Vrimmel mellem hverandre; Dagleiere og Lastdragere forlode deres Arbeide, medens de mangfoldige Klokker ringede til Ave Maria, og blandt fromme Oldinge og Børn gik ærbare Borgerkoner med deres sorte Huer og Kaaber og med deres Døttre ved Haanden til Kirkerne.

Carl betragtede Alt med den største Opmærksomhed og bestormede Kjøresvenden med flere Spørgsmaal, end han kunde faae Svar paa; thi Kudsken var en Bondeknøs, som ikke vidste stort Andet, end hvor de rigeste Kjøbmænd boede, som tillige holdt Ølhuse og til hvem Bønderne endogsaa fra de fjernere Egne med Fordeel bragte deres Fødevarer. Over Porten til en stor mørk Træbygning, med Høienlofts-Svale og to udstaaende Stokværk samt med bibelske Billeder i Snitværk paa Stolperne, saae Carl et i Træ udskaaret Skjoldmærke med en stor sort Ørn i hvidt Felt. „Hvad er det for en Ridders Vaaben?“ spurgte han og fik nu at vide, at det var Byens Vaaben, som stod over Thinghuset.

„I det store hvide Hus jævne ved, med vor Herre og de tolv Apostler paa Stolperne, boer den rige Borgemester Hr. Yvald“ — tilføiede Kjøresvenden — „de to smykkede Borgermænd, som gaae op ad Trappen i de side blaae Kjorteler og med de lange Stokke i Hænderne, er saamænd Niels Gvadarsøn og Styrmer Jensøn, som Han vel sagtens kjender. — Seer jeg ret, har Hr. Yvald store Folk til Gjest, aldenstund der staaer saa farlig meget Tjenerskab og rækker sig i Porten.“

Nu rullede Karmen ind i Bispegaarden, tæt ved Domkirken og det store Kapitelhus, og holdt stille for en bred Stentrappe med snørklet Jernrækværk.

„Velkommen, Fader Saxo, velkommen!“ lød det rundt omkring Vognen, og en hel Skare unge Kanniker, med korte sorte Kapper og Skrifter under Armene, stimlede om ham for at hjelpe ham ud af Karmen. „Hvor vi har længtes efter Eder

---

sid, lang.

— hvor Bisp Peder vil blive glad, naar han seer Eder — han har ikke talt om Andet i lang Tid — men vi maae ikke beholde Eder i Kapitelhuset — I skal boe i Bispens bedste Stue.“ Saaledes modtoges han af de unge Kanniker, som alle vare hans forrige Disciple. De næsten bare ham paa deres Hænder op ad Trappen, og han omfavnede dem Alle kjærlig, velsignede dem rørt og kaldte dem sine kjære unge Venner.

I Forsalen kom Bisp Peder ham imøde med aabne Arme. Bispens daglige Graaværkskappe fløi uordentlig om ham, og den sorte Fløiels Kallot sad skjevt. Med de funklende ungdommelige Øine, de røde Kinder og den glatragede Hage kunde den høie smukke Mand med sine raske Bevægelser have gjældt for en Yngling, havde ikke de næsten snehvide Haar igjen gjort ham ældre, end han i Virkeligheden var; thi Bisp Peder var ikke meget over de fyrretyve Aar. Han omfavnede Saxo heftigt og lod ham ikke komme til Orde for sine livlige Venskabsyttringer, førend han midt i sin Glæde bemærkede, at Saxo var bleg som en Døende og med Møje holdt sig fast ved Bordet for ikke at synke om.

„Sæt dig — sæt dig dog for Guds Skyld — er du syg?“ — raabte nu Bisp Peder og trak hastig en Lænestol frem — „hvorledes er det fat? Har Reisen udmattet dig?“

„Ja vel, ærværdige Herre!“ — svarede Saxo og sank tilbage i Stolen. „Livsreisen har gjort mig mødig, troer jeg, og jeg trænger til Hvile — men nu er jeg jo ogsaa ved Maalet; jeg har fuldkommet min Herres Villie, og han har kaldet sin Tjener til sig — Carl fik du Bøgerne af Karmskrinet?“ — her reiste han sig igjen af sin halve Dvale.

Carl stod med Taarer i Øinene ved hans Side og lagde nu den ham anbefalede vigtige Bogpakke paa hans Skjød, idet han stille knælede ved hans Fod og kyssede taus hans Haand.

Da klappede Saxo ham mild og rolig paa Kinden. „Tak!“ — sagde han — „du er mig en tro agtpaagiven Dreng. Græd ikke, Søn! dig vil det nok gaae godt i Verden, thi du har et fromt og kjærligt Hjerte. — Den gode Bisp Peder vil vist sørge for dig, naar jeg ikke kan mere — og naar Grev Albert kommer“ —

„Ak, kjære Fader! — sukkede Drengen — for mig sørger nok Vor Herre, naar du kun ikke vil blive syg og døe fra mig.“

„Han er syg, farlig syg“ — sagde Bisp Peder og foer op og ned i Stuen — „og Mester Harpestræng er borte — hvem

har vi nu at tye til uden den tydske Kjødmanger i Badstugaden? men der er intet Andet for, vi maae lade ham hente.“ Han sendte nu den ene Klerk og Lægbroder efter den anden ud at opsøge Mester Gregor i alle Byens Ølhuse, hvor de vidste, han søgte, og gav Befaling til sine Tjenere, at rede Sengen i Alkoven, medens han jog alle de medlidende men overflødige unge Kanniker ud af Stuen, at de ikke ved deres Deeltagelse skulde forurolige hans kjære, syge Gjest.

„Min bedste Læge er nu Hvile!“ — sagde Saxo udmattet. — „Men førend jeg kan hvile rolig, ærværdige Herre!“ vedblev han med Anstrengelse og rakte Bispen den svære Bogpakke, „maa jeg nedlægge i eders Haand dette mit Arvegods til Danmarks Folk og dets Konge; det er min Danmarks Historie. Jeg vilde selv have bragt den til Kongen, naar jeg endnu engang omhyggelig havde gjennemgaaet den og affilet Stilen; men skulde jeg forhindres deri, saa overræk I paa mine Vegne Kongen Bogen, som den er, og helst i en lykkelig Stund, naar det er Eder klart, at Herrens Aand er over Kongen og Fædrelandet! To Afskrifter maa I dog først besørge deraf, een til eders Broder Erkebispen, og een til Eder selv, baade til en venlig Ihukommelse om mig og til en Betryggelse for, at intet Uheld skal gjøre min Livsgjerning til Intet. Kan mit ringe Efterladenskab ikke bestride Afskriverlønnen, saa veed jeg vist, I kjærlig vil lægge til hvad der mangler.“

„Forstaaer sig, forstaaer sig! dit Ønske skal jeg visselig opfylde,“ svarede Bispen og bekæmpede, saa godt han kunde, sin Frygt og Utaalmodighed. „Jeg skulde dog haabe, du ikke er kommen hid, for at gjøre dit Testament over Hals og Hoved!“ — tilføiede han i en næsten vred Tone — „Gud lønne dig dog evig for dette Stykke Arbejd!“ — vedblev han inderlig bevæget, idet han betragtede Bogen — „det skal glæde danske Hjerter, saalænge der er danske Mænd til!“ Dermed lagde han Bogen hastig under Laas og Lukke i sit Reliqvieskab. „Og nu til Sengs! her er ingen Tid til at være blød om Hjertet.“ Derpaa tog han kraftig selv den Syge i sine Arme, løftede ham op af Stolen og mere bar end fulgte ham til det hastig beredte Leie i Alkoven.

Med største Iil var tydske Mester Gregor allerede kommen. Det var en lille vims Mand i en stiv Skarlagenskjortel med store udstaaende Sidelommer. Han undersøgte med vigtig Mine

---

Kjødmanger, Slagter.

den Syges Puls og rystede betænkeligt paa Hovedet, medens han med en vidtløftig Strøm af latinske Kunstord og tydskblandet Dansk trak sine Instrumenter ud af Lommerne cg paastod, at en øiebliklig Aareladning var nødvendig. Hvor syg Saxo var, rystede han dog paa Hovedet og gjorde en fortrædelig Mine, hvergang en latinsk Bommert skurrede i hans Øren; og da Mester Gregor vedblev at udkramme sin Lærdom om Aareladningstheorien og syntes derover rent at glemme den Syge, bragte han snart Bisp Peders Utaalmodighed og Uorlighed til det Høiste.

„Skal og maa han aarelades strax“ — raabte Bispen — „hvi spilder I da den kostbare Tid med Snak og dræber baade mig og den gode Fader Saxo med eders barbariske og uchristelige Latin?“

Endelig blev da ogsaa den Syge aareladt og forbunden, hvorpaa han faldt i en dyb og rolig Søvn. Deraf lovede Mester Gregor sig hans sikkre Helbredelse, hvis han, vel at mærke, saasnart han vaagnede, og man nærmede sig ham med en Verbena eller Jernurt i Haanden, paa det første Spørgsmaal til hans Befindende, blot vilde svare, at han befandt sig vel; men svarede den Syge da, at han befandt sig ilde, saa var der kun lidet Haab til Liv, forsikkrede den lærde Barbeer.

„Dum Snak og Overtro! — sagde Bispcn ivrig — Vil Gud hjelpe, bekymrer jeg mig ikke om eders Verbena og alle Hexeurter.“

Mester Gregor beraabte sig forgjeves paa sin Prinsipals Auctoritet og at det saaledes stod „i den lærde Mester Harpestræng sin Lægebog.“ Den gode Mester Harpestræng kunde i dette Stykke være en Gjæk som saa mange Andre, mente Bispen, og for at skaffe den Syge Ro til at sove, trak han den høirøstede Mester Gregor ud af Sygestuen og lod kun sin gamle troe Tjener Martin blive tilbage tilligemed Carl af Rise, som ikke var at bringe fra Sygeleiet, men som lovede at være saa stille som en Mus.

Drengen dæmpede ogsaa virkelig straks sin stærke og lydelige Graad; han satte sig taus paa Gulvet i Alkoven ved Foden af Sengen og vovede neppe selv at drage Aande, for at høre om den Syge ogsaa aandede. Med stigende Ængstelighed syntes han at bemærke, at den Sovende stedse aandede svagere og svagere, og medens gamle Martin bad sagte og sukkede ved Kaminen, græd Drengen stille og bitterlig bag Alkovetæppet uden at give en Lyd fra sig.

Medens Saxo slumrede, foer Bisp Peder op og ned ad Gulvet i den anden Stue i en ivrig Ordstrid med Mester Gregor, som han beskyldte for at have udmattet den afkræftede Olding for stærkt med sin Aareladning; han beklagede tillige Mester Harpestrængs Fraværelse, til saa stor Fornærmelse for hans Vicarius, at Mester Gregor gik vred bort og bad Bispen selv være Læge, siden han troede at forstaae Konsten bedre.

Bisp Peder blev næsten altid vred og opfarende, naar han havde en Sorg at kæmpe mod, som han ikke vilde give efter for, og da gik det altid ud over den Første den Bedste, han traf paa; men snart fortrød han sin Heftighed, og Den, der ved en saadan Leilighed var bleven fornærmet af ham, var altid vis paa, snart at see Prøver paa hans Hjertensgodhed og kjærlige Sindelag.

Medens Bisp Peder endnu gav sin Ængstelighed for Saxo Luft i vrede Yttringer mod den bortgangne Mester Gregor, traadte gamle Martin ind til ham og bad ham komme til den Syge, som var vaagnet urolig og havde forlangt Skriftemaal og Sacrament.

I største Hast iførte Bispen sig sin Ornat, tog de hellige Naademidler i Haanden og gik med dyb Smerte til den kjære Syge, efterat han først havde befalet Martin at blive udenfor og forbyde Alle og Enhver Indgangen.

Da Bispen traadte ind i Sygestuen, syntes Saxo at være indslumret igjen, og der var dødsstille. Bisp Peder traadte sagte ind i den dunkle Alkove, hvor han satte sig ved Hovedgjerdet, uden at bemærke Carl, som sad skjult af Alkovetæppet ved Foden af Sengen og bad med foldede Hænder, under stille Taarer.

Da aabnede Saxo sine Øine og kjendte Bispen. „Mit Timeglas er nær ved at udrinde“ — begyndte han. — „Ingen svar forsætlig Brøde betynger mit Hjerte; men bed den forbarmende

---

Vicarius, Stedfortræder.

Gud for sin korsfæstede Søns og sin evige Kjærligheds Skyld tilgive mig hvad jeg af menneskelig Skrøbelighed har syndet i denne Verden! En svar Mistanke foruroliger mig endnu forunderlig. — Jeg kan ikke døe, førend jeg har bevaret den hos Eder, under Kirkens hellige og ubrødelige Taushedssegl.“ Her reiste han sig halvt i Leiet og saae ud i Stuen; men da han intet Menneske blev vaer, lagde han sig betrygget tilbage. „Maaske er denne Mistanke selv en syndig og fordømmelig Tanke“ — vedblev han — „men er den falsk, saa bed Gud tilgive mig den for min Kjærligheds Skyld til Kongen og Fædrelandet! for Verden har jeg fortiet den; men for Kirkens hellige Domstol maa jeg i min Dødsstund indstævne som Sjette Knuds hemmelige Morder og vor unge Kong Valdemars giftigste Dødsfjende“ — — Han holdt et Øieblik inde og stirrede stift hen for sig. — „Indstævne“ vedblev han — „anklage maa jeg en Mand, som jeg aldrig har seet med Legemets skuffende Syn — men nys stod han klart for mit indre ubedragelige Øie — og jeg troer visselig at kunne kjende ham og vidne imod ham paa den yderste Dag, naar den Urettens Hemmelighed er mig klar, som jeg nu kun skimter i sin rædsomme Dunkelhed — men som truer Danmark og den store Valdemars Slægt med Fordærvelse“ —

„I forfærder mig!“ — afbrød Bispen ham — „er eders Mistanke uden Beviis, saa ti med den, og betyng ikke min Sjæl med en Hemmelighed, som kun den alvidende Dommer kan randsage!“

„Er Danmarks Lykke og vor unge Konges Liv Eder af Vigtighed“ — vedblev Saxo — „saa gru ikke for at høre og bevare en Hemmelighed, som hvor dunkel og ubeviislig den er, dog maaske kan være Eder et Lysglimt i Mørket og et Vink af Danmarks gode Aand, naar Nøden er stor og Hjertet er raadvildt“ — — Nu blev hans Stemme svagere og svagere. Bisp Peder hørte undertiden ikke godt, og han anstrengte sig forgjeves for at høre og forstaae hvert Ord. Snart tabte ogsaa den Døende aldeles Mælet og gav kun ved Tegn tilkjende, at han ønskede Sacramentet og den sidste Salvelse.

Da Bisp Peder havde opfyldt denne sørgelige Pligt, sank Saxo med et roligt Smil tilbage i hans Arme og opgav sin Aand.

Med dyb Kummer og i pinlig Uvished om han havde forstaaet Saxos sidste vigtige Ord eller ikke, forlod Bispen sin afsjælede Ven og lukkede sig inde i sit Lønkammer.

Gamle Martin kunde nu ikke længer holde de unge Kanni-

FØRSTE·DEL

ker og Saxos andre talrigt forsamlede Venner tilbage; de strømmede bekymrede ind i Alkoven, hvor de fandt Carl grædende over sin kjære Lærers Lig. Gamle Martin havde Medlidenhed med Drengen og fik ham med Møie bragt fra Liget og til Rolighed paa sit Kammer. Saasnart Drengen havde fattet sig, bemærkede Martin med Forundring en vis Bestemthed og hartad mandig Alvor i hans Ansigt, som han ikke syntes at have bemærket for en Time siden. Han gjorde ham adskillige Spørgsmaal om hans Familieforhold og Bestemmelse for Fremtiden, hvorpaa Carl gav korte og bestemte Svar, medens han dog syntes at tænke paa noget ganske Andet, end hvad der spurgtes ham om.

„Hvor gammel er du?“ — spurgte Martin endelig — „du synes mig en hel Deel ældre, end du seer ud til!“

„Jeg er gammel nok“ — svarede Carl — „til nu ikke længer at være Barn og til at kunne tie med hvad jeg ikke vil og maa sige“.

„Gjør du en Hemmelighed af din Alder?“ spurgte Martin forundret.

„Det var ikke min Mening“ — svarede Carl — „jeg bliver snart elleve Aar; men jeg har mærket, at man i een Time kan blive ældre, end i ti Aar, og du skal ikke spørge mig oftere om min Alder; jeg veed maaske dog hvad du aldrig drømte om, hvor gammel du er, og hvad maaske Ingen i Danmark veed uden jeg. Sig mig, hører din Herre godt?“

„Han er undertiden noget tunghør. — Men jeg skulde næsten troe, du havde en Skrue løs, Dreng! Hvad kan du vide, som Ingen veed uden du? og hvad angaar det dig, at min Bisp er lidt tunghør? han jog dig vel ud, da han hørte din Herres Skriftemaal? du har vel aldrig været saa uforskammet og gudsforgaaen at belure din Herre i hans sidste Time?“

Ved disse Martins Ord brast Drengen i Graad; men snart fattede han sig dog igjen: „den gode Fader Saxo kan vist ikke være vred paa mig derfor!“ — sagde han — „hvad kunde jeg for det? jeg sad der jo ikke for at lure, og Ingen sagde mig, det var syndigt og gudsforgaaent; men naar jeg seer Fader Saxo igjen hos vor Herre, da skal han see, jeg kunde ligesaagodt tie som Bispen.“

„Tag dig iagt, Dreng!“ — udbrød Martin forskrækket — „har du været Vidne til et Skriftemaal, og er der, som det lader til, Hemmeligheder deri, som angaae Land og Rige, saa kan et Ord derom komme dig dyrt at staae; Kirken er ikke at

spøge med, og faaer min Herre det at vide, kan han maaske blive nødt til at lade dig indespærre i Klosterfængslet, til du faaer Skæg og graat Haar som jeg."

„Du vil dog ikke forraade mig?" — spurgte Carl og betragtede den ærlige Martin med et roligt og prøvende Blik. — „Gjør det ikke" — føiede han til med Kjækhed og Bestemthed — „jeg kan tie; men hvad jeg veed, kan være godt for os Alle, naar Vor Herre vil give mig Forstand og Lykke."

Martin betragtede med Forundring den kjække alvorlige Dreng, som syntes ham at voxe for hans Øine ved hvert Ord, han sagde. Hvor nysgjerrig den Gamle end var efter den vigtige Hemmelighed, Drengen enten virkelig vidste eller indbildte sig at vide, vovede han dog ikke at sætte Carls Taushed paa Prøve, men gruede selv for at blive indviet i en Løndom, som med Rette kun tilhørte Kirken, og som det var Formastelse for nogen Lægmand at ville udforske.

„Gak til Sengs!" — sagde han ængstelig — „og bed Ghrist og vor Frue bevare din Forstand og din Tunge! see til, du kan glemme hvad dú nu tænker paa, og blive et Barn igjen, som du vist var igaar! Naar Børn faar graat Haar i Svøbet, saa staaer Verden ikke længe."

Dermed gik Martin fra ham og overlod ham til sig selv. Sorgen over hans kjære Lærers Død og de vigtige alvorlige Tanker, der saa pludselig vare indtrængte paa ham, havde hartad gjort Carl fremmed og frygtsom for sig selv; siden den forrige Nat, da han vaagede ved Absalons Grav, havde han oplevet saa Meget, at han syntes, det maatte være mange Aar siden. Han var nu forladt og ene blandt lutter fremmede Mennesker, men han syntes ogsaa, han var bleven voxen og myndig, og kunde sørge for sig selv; dog var han bekymret og ængstelig tilmode. Tilsidst bad han from og inderlig sin Aftenbøn og faldt i Søvn. Da han vaagnede, var det Hemmelighedsfulde traadt tilbage i hans barnlige Sind som en dunkel ængstelig Drøm, og han følte kun ret levende Sorgen over sin kjære Lærermesters Død, som dog formildedes ved Tanken om det nye Liv, han nu selv skulde begynde.

Bisp Peder holdt sig adskillige Dage indelukt i sit Lønkammer og saae intet Menneske, uden den gamle Tjener, som han i sin dybe Sorg ikke engang foer op imod og skjendte paa.

Den ærlige Martin, som kjendte sin Herres Natur, frygtede saare for hans usædvanlige Stilhed og Vemodighed og begik ofte en forsætlig Forseelse ved Opvartningen, dog uden at det

derved lykkedes ham at paadrage sig nogen heftig Irettesættelse.

„Idag skal han da begraves, den gamle Kannik fra Soer!“ — sagde Martin den ottende Dag efter Saxos Død, da han om Morgenen bragte Bispen Øllegrøden. — „Alle de unge Kanniker vil bære ham; der er strøet Buxbom og Vintergrønt over hele Gaden, og her er en Sorg og Stads, som det kunde være en Bisp, de begrove — og han var jo dog intet Andet, end en ringe Skriver og Klerk.“

„Du dumme, dorske Menneske!“ — udbrød nu Bispen ivrig og stødte Øllegrødsskaalen om — „har du end ingen Forstand paa hvilken Mand, han var, og at een saadan Skriver er meer, end ti Bisper, saa kan du vel se paa mig og alle boglærde Mænd her i Byen, at vi har mistet en Fader, og at vi sørge over ham, som over en Erkebisp eller en Konge.“

„Paa det Lav!“ — vedblev Martin, som var glad over at see sin kjære Herre i Liv og Kraft igjen, medens han om-

hyggelig opreiste den omstødte Tinskaal og reddede hvad han kunde af dens Indhold — „paa det Lav! I sørger meget meer nu, Herre Bisp! end da den forrige Erkebisp døde dernede i Soer — hvad var det nu han hed?“ —

„Absalon, den store Absalon!“ — raabte Bisp Peder og stampede — „kolde, følesløse Klods! har du allerede glemt saa stort et Navn? er en stor Mands Ihukommelse ikke større hos Folket, saa fortjener det, Gudsdød! at sove sig ihjel.“

„Ja rigtig, Erkebisp Absalon“ — svarede Martin rolig, men med Taarer i Øinene, medens han tørrede det spildte Øl af Bordet med sit Ærme — „da han døde, kaldte I mig dog den første Dag en Klods; men nu varede det hele otte Dage inden I kunde huske, at jeg var en dum og haardhjertet Klodderjan, blot fordi hans Skriver er død.“

„Gamle ærlige Martin!“ — sagde Bispen nu rørt og trykte ham i Haanden — „jeg seer nok hvor du vil hen: du kjender mig, og vil hellere se mig larme, end sørge. Naar jeg kaldte dig dorsk og følesløs. gjorde jeg dig skammelig Uret. Nu, velan da! — du har Ret; jeg skal ikkè sidde længer her med Hovedet mod Jorden og lade mig kue af en ørkesløs dræbende Sorg; jeg vil opløfte mit Hoved og give Hjertet Luft ved hans Grav. Ifør mig min Ornat! Jeg vil tale til Danmarks Folk ved den store Saxos Grav; jeg vil prise Gud for hvad han gav os i ham og ikke lægge Hænderne i Skjødet. — Herren gav, Herren tog — Herrens Navn være lovet!“

Det var den sidste Dag i Aaret. En tæt Frosttaage laae over Byen, og det var ved Middagstid næsten dunkelt som ved Kvel. Domkirkens store Ligklokke ringede. Porten til Bispegaarden aabnedes, og med Krumstaven i Haanden gik Bisp Peder, stille og højtidelig, i Spidsen for Roeskilde Byes samtlige Præster og Ordensbrødre og anførte det store Ligtog til Kirken. Kvinder og Børn stode nysgjerrige i Vinduer og Døre; mange Tilskuere beklagede vel kun, at Taagen skjulte dem Pragten og Stadsen, og at Faklerne brændte saa mat; men mange fremmede Øine bleve dog vaade ved Synet af Bisp Peders og de unge Kannikers store Bedrøvelse. Baade Unge og Gamle trængte sig frem, for at tage den kjære Byrde fra de Andre, og mangen Ven af den herlige Saxo gik, mere nedtynget af Sorgen, end af Byrden, under hans Ligbaare. I Kirken talede Bisp Peder fra Høialteret et kraftigt Ord til den kjære Dødes Priis og Ihukommelse; men snart kvalte Taarerne hans kraftige Stemme,

og han gav Tegn med Bispestaven til Chordrengene, at de skulde istemme det sædvanlige Requiem*).

I Kirkegangen var Ligkisten nedhisset, og en liden Sten med en latinsk Indskrift, som Bisp Peder havde forfattet, var lagt over Graven**). Ligtoget drog ud af Kirken i stille Sorg; de nysgjerrige og deeltagende Tilskuere adspredte sig. Endnu stod kun i den dunkle Kirkegang en næsten halvvoksen Dreng med gule Lokker, i en lang sort Kappe og med en udslukt Fakkel i den nedsegnede Haand. Det var Carl af Rise, som endnu græd taus og stille ved Saxos Grav. Endelig tørrede han Taarerne af sine store blaae Øine, knælede ved Graven og gav sit Hjerte Luft i lydelige Bønner. Styrket og lettet om Hjertet, reiste han sig, lod den slukte Fakkel ligge paa Kirkegulvet, og vendte sig for at gaae ud af Kirken; da studsede han og saae med Forbauselse, at han ikke var ene. En gammel kroget Mand, med en Krykke under Armen, stod for ham i en fremmed sort Dragt med et bagvendt ombundet Skjødskind og en liden Hornlygte i Bæltet: hans Ansigt var gustent og rynket, og hans stirrende Øine vare matte som Hornet i hans Lygte.

„Tand for Tunge, Dreng! selv naar du beder!“ — hviskede han truende og holdt Fingeren for Munden — „hvad han, som ligger der“ — han pegede paa Graven — „ikke havde Magt til at skrive i sin Bog, det er nu skrevet i en større Bog; men den skal ikke aabnes før den sidste Basun sprænger Gravene. Gak du din Vei ligefrem! see hverken til Høire eller Venstre! — vær taus med de Døde og tro mod de Levende! — Skeet er skeet — og hvad der staaer i Stjernerne, det kan dog hverken Levende eller Døde forhindre.“

Forfærdet, troede Carl i den truende Olding at see hin besynderlige Bjergmand, Saxo havde talt om til Erkebispen og Broder Gunner hin Aften, da Drengen sad paa Bønskammelen under Bordet i Saxos Celle. Hvad han dengang kun flygtigt havde bemærket, var nylig traadt langt klarere og anskueligere frem for hans Sjæl, da han bag Alkovetæppet havde hørt hint hemmelige Skriftemaal. Han havde slaaet Øinene til Jorden af Gru for den Gamles stirrende Blik. Den hæse, lallende Stemme klang endnu i hans Øren; men da han atter hævede sine Øine for at see, om den Gamle stod der endnu, saae han ham gaae

---

*) Bønpsalme for Sjælenes Hvile. (I.).

**) Den Indskrift, som nu findes paa Saxos Mindesten i Roeskilde Domkirke, er forfattet af Biskop Lago Urne. (I.).

FØRSTE DEL

ud af Kirkedøren med sin Krykkestav. Carl tog nu Mod til sig og gik selv ud af Kirken for at indhente ham, men han kunde i den stærke Taage ingensteds øine ham, og han syntes lettere om Hjertet ved ikke at see ham mere. Det var ham nu ogsaa som den Gamles Ord havde lettet en Sten fra hans Hjerte, og at han nu frit kunde vandre ud i Verden og glemme det Hemmelighedsfulde, som saa forstyrrende havde grebet ind i hans sorgløse Barndomsliv.

FEMTE KAPITEL.

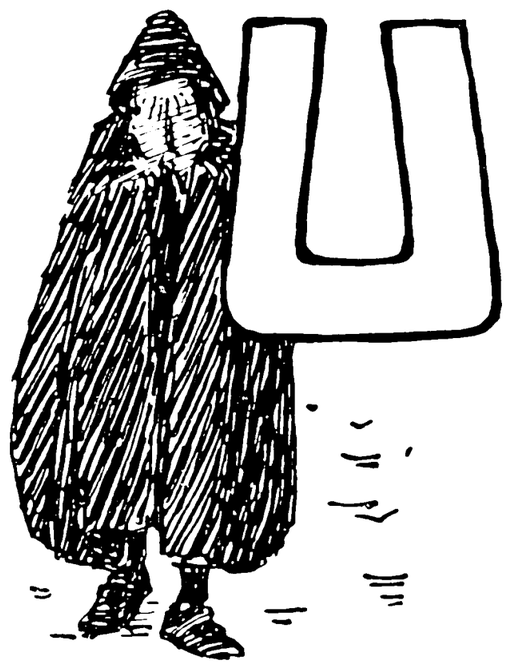

Uden at vide hvad han skulde foretage sig eller hvorhen han skulde vandre i den fremmede Verden, gik nu Carl efter den Gamles Anviisning sin Vei ligefrem og saae i egentlig Betydning hverken til Høire eller Venstre. Han gik Bispegaarden og Kapitelhuset forbi, hvor Ingen i disse Sorgens Dage havde lagt synderlig Mærke til ham, uden gamle Martin, som havde sørget for hans daglige Nødtørft, og en ung Kannik, som havde laant ham den sorte Kappe, han bar. Ved Kapitelhuset tilbagegav han efter Løfte Kappen til Portneren, og rystende af Kulde i sin korte blaae Trøie, gik han videre frem i den store, fremmede Bye, dog uden at glæde sig som før over al dens Tummel og Herlighed. Taagen havde imidlertid adspredt sig, og det var blevet muntert klart Frostveir. Ved et stort hvidt Hus med de tolv Apostles Billeder paa Stolperne, ligeved Tinghuset med Byens Vaaben, som han strax ved sin Ankomst havde lagt Mærke til, saae han paa Stentrappen en lille prægtig klædt Pige med dejlige, mørkeblaae Øine og gulbrune Lokker, som stak frem under den Gyldenstykkes Hue. Hun syntes ikke ældre, end fire Aar, og havde saa fin hvid Hud og var saa stadselig smykket, at Carl standsede og troede vist, det maatte være en Prindsesse. En gammel Kone, i en simpel graa Kaabe, som syntes at være det fornemme Barns Fostermoder eller Amme, stod i Døren og formanede hende, men i en meget eftergivende Tone, til at komme ind og ikke sidde længer der paa den kolde Trappe i Blæsten. Men den lille Pige var altfor sysselsat med sin Leg

til at agte derpaa; hun sad stille og glad med det lille Gyldenstykkes Skjørt fuldt af Buxbom og Vintergrønt, som hun havde opsamlet paa Gaden, hvor Ligtoget var draget forbi. Hun mærkede Intet til Kulden i sin varme Skarlagenstrøie, som var foret med fiint Leekatteskind. De smaa Ravhjerter om Barnets Hals og de guldspændte Skoe paa de nydelige Smaafødder havde draget en Flok nysgjerrige Tiggerbørn omkring hende, til hvilke hun ei alene uddeelte de smaa Urtekoste og Krandse, hun havde bundet af Buxbom og Vintergrønt, men som hun nu ogsaa begyndte at udskifte sine Perler og Barne-Smider iblandt, uden at bekymre sig om den gamle Fostermoders sagtmodige Trudsel med at ville sige det til hendes Fader.

„Det bliver den gamle Fader ikke vred for; han giver mig nok noget Legetøi igjen," sagde den lille Pige.

„Men din nye Fader, din rigtige Fader" — indvendte Fostermoderen.

„Aa, hvad!" — afbrød Barnet hende — „han er vel heller ikke saa slem;" og nu gjorde hun Mine til at ville spænde Guldspænderne af sine Skoe for at give dem til en lille Tiggerpige, som beundrede dem; men i det samme fik hun Øie paa Carl, og da den smukke Dreng saae forgrædt og bedrøvet ud, glemte hun alle de andre Børn over ham. Hun rakte ham strax den sidste Urtekost, hun havde, og bad ham komme op med til hendes Fader, saa skulde han faae Alt, hvad han vilde have, og behøvede aldrig at græde meer.

„Kan du da skaffe mig en Fader igjen?" spurgte Carl bedrøvet.

„Har du da slet ingen Fader? stakkels Dreng!" — svarede

Smider, Smykker.

VALDEMAR-SEIR

FØRSTE DEL

Barnet —“ saa kom da kun med mig! for jeg har to; men hvad hedder du?“

„Carl!“ —

„Naa saa kom da, Carl!“ dermed sprang hun op og trak ham med sig op ad Stentrappen.

„Men er du forstyrret, Barn! hvad vil du med den fremmede Dreng? vær dog fornuftig, lille Jomfru Rigmor!“ sagde Fostermoderen. Men uden at høre derpaa løb lille Rigmor med Carl ved Haanden ind i en stor hvælvet Stue med et rødblommet Fodklæde paa Flisegulvet, og hvor det stærke Blus i Kaminen udbredte en behagelig Varme. I et rummeligt Karnap sad der to anseelige Mænd i alvorlig Samtale. Den ene var en tyk aldrende Herre i pyntelig Borgerkjortel og med et rundt veltilfreds Ansigt; det var den velhavende Borgemester Yvald; han sad magelig i en rødmalet Guldlæders Lænestol ved et rundt Bord, hvorpaa der stod to massive Sølvbægere og en Vinkande. Ligeoverfor ham sad en høi alvorlig Riddersmand med sort studset Mundskjæg og et blegt, noget tungsindigt, men kjækt og krigersk Ansigt; det var lille Rigmors Fader, Grev Albert af Nordalbingien, Kongens Søstersøn og øverste Hærfører. Han var vel endnu en ung Mand ikke meget over fireogtyve Aar, men saae ud som han var langt over de tredive. For to Aar siden var han først slagen til Ridder ved Kongens Kroning. En dyb Hjertesorg havde tidlig furet hans høie Pande og bleget hans sortsmudsede Kinder. For fire Aar siden ved Rigmors Fødsel var nemlig hans unge Hustru den skjønne Grevinde Hedevig død; hun var en Datter af Markgrev Herman af Thyringen og havde i eet Aar gjort den unge Grev Albert til den lykkeligste Ægtemand af Verden. Siden hendes Død havde den ungdommelige Munterhed forladt ham: paa Familielykke syntes han ingen Fordring mere at gjøre. Sin moderløse Datter havde han sat i Kost og Pleie hos sin Faders gamle Ven, Borgemester eller, som han heller kaldte sig, Proconsul Yvald i Roskild, medens Grev Albert selv satte Krigeræren og Troskab mod sit Land og sin Konge til sit Livs eneste Maal. Som Kong Valdemars Frænde og Vaabenbroder, havde han ogsaa snart vundet det store Navn, han nu allerede besad, som Danmarks kiækkeste Ridder og som Greve af det nylig erobrede Løvenborg (ɔ: Lauenburg); ved Grev Adolphs Undertvingelse var han nu tillige bleven Statholder af Nordalbingien. Med Hensyn paa sin fædrene Byrd havde han tilforn ogsaa kaldt sig Greve af Orlamünde; thi hans Fader var den

gamle Grev Sigfrid af Orlamünde. Men ligesom Grev Albert paa mødrene Side var af ægte dansk Kongeblod, saaledes syntes ogsaa hans kjække Hjerte alene at tilhøre Danmark; han havde afstaaet sin ældre Broder alle Rettigheder til Grevskabet Orlamünde, og siden han havde modtaget Ridderslaget af sin Morbroders Haand, tilhørte han aldeles Moderlandet og dets heltemodige Konge.

Naar han ikke var i Leding eller hos Kongen paa Ribehus, sad han sædvanlig paa Rendsborg Slot, for derfra at bevogte Danmarks Grændser. Nu agtede han at føre sin Datter til Hoffet i Ribe, hvor hans Morsøster Frindsesse Regitze endnu levede ugift og kunde tage sig af Barnets Opdragelse, og hvor han selv oftere kunde have Leilighed til at see det kjære Billede af sin tabte Hedevig. Dog var dette ikke Hovedanledningen til hans Nærværelse i Roskild; han var der nemlig som Kongens Udsending for at drive paa Udrustningen til et Ledingstog mod Hertug Ladislaus i Pommern.

Saavel hjemme som paa sine Reiser førte Grev Albert en næsten fyrstelig Pragt; foruden mangfoldige Væbnere og Svende havde han sin Skriver, sin Drost, sin Mundskjenk og sin Kammermester med, og siden Roskild havde ophørt at være en Kongestad, var der ikke seet saa prægtigt et Herskab i Staden.

Med Borgemester Yvald og de anseeligste Borgere i Roskild, Gildernes Skraaherrer, Niels Gvadersøn og Styrmer Jensøn, havde Grev Albert allerede ved sin mægtige Indflydelse udvirket hvad han vilde og aftalt det Vigtigste med dem om det nødvendige Krigsstyr og om Udrustningen af Skibe og Mandskab. Nu tømte han Afskedsbægeret med sin gjestfrie Vert og agtede næste Dag at afreise fra Roskild med sin Datter.

Da lille Rigmor hoppede ind i Stuen med Carl ved Haanden, afbrød Grev Albert den politiske Samtale om Kongens Erobringslyst og store Planer, hvori den gode nysgjerrige Borgemester havde indviklet ham dybere, end han ønskede, men hvorved Greven dog stedse vidste at undvige ethvert Spørgsmaal, som han ikke troede sig berettiget til at besvare.

„Derom vil vi tale nærmere om ti Aar!“ — sagde han afbrydende — og betragtede nu med Opmærksomhed den smukke undseelige Dreng, som hans Datter trak hen imod ham. Ved Synet af den høie statelige Riddersmand, fik Carl

---

Krigsstyr, Krigsskat.

sin sædvanlige Kjækhed og Livlighed tilbage. Det maa enten være Kongen selv eller hans bedste Ridder, tænkte han og bøiede sig ærbødig for den fremmede Herre. Han erindrede sig Saxos Beskrivelse over Kongen og hans vigtigste Mænd og sagde nu høit og bestemt: „I er visselig Grev Albert, ædle Herre! thi saaledes har man beskrevet mig Kongens bedste Ridder.“ Ved disse Ord blev han blodrød og slog Øjnene ned af Undseelse.

„Hvad jeg endnu ikke er, haaber jeg med Guds og den hellige Michaels Hjelp engang at blive“ — svarede Greven med beskeden Selvtillid — „jeg er ellers rigtignok Grev Albert. Hvad vil du mig? vakkre Dreng!“

„Behøver I ikke en tro Kertesvend, ædle Herre?“ — tog Drengen nu Ordet igjen og optog i sin Forlegenhed Noget af Grevens alvorlige og bestemte Mine. „Jeg trænger til en dygtig Herre og Vaabenmester som Eder, — vedblev han med voxende Kjækhed — hos hvem jeg kan blive en god Væbner og, vil Gud og den hellige Michael, en brav Kongens Tjener og Ridder med Tiden.“

„Hos hvem har du gaaet i Skole? Dreng! — spurgte Greven forundret og smilede — du føier jo dine Ord helt statelig, og teer dig allerede som en halv Ridder.“

„Teer jeg mig galt, strenge Herre!“ — svarede Carl — „saa er det ikke min Læremesters Skyld; thi det var den gode Fader Saxo: en bedre Læremester har I selv vist ikke havt“ — her stege Taarerne ham i Øinene — „han havde lovet at føre mig til Eder og bede Eder tage mig i Eders Tjeneste; men idag har jeg idetssted maattet følge ham til den sorte Grav histoppe i Kirken.“ Carl taug nu og gav sine Taarer frit Løb.

„Havde du saadan en Mand til Læremester, og havde du ham saa kjær, som jeg seer“ — sagde Greven og klappede ham paa Kinden — „saa vil du vist ogsaa tjene din Herre og Vaabenmester huld og tro.“ Nu spurgte han Carl om hans Navn og Byrd, og da han hørte, Drengen var af god Slægt, og saae hans brændende Lyst til Ridderstanden og hans besynderlige Hengivenhed for Kongen, som han dog aldrig havde seet, lovede han sig ret Meget af ham og tog ham uden Betænkning i sin Tjeneste.

„Saa er jeg da nu virkelig Eders Kertesvend? ædle Herre!“ spurgte Carl, inderlig glad, og kyssede Ridderens Haand; og da Grev Albert bekræftede det og strax satte ham i Arbeid

med at gaae Kammermesteren tilhaande med Reisetilberedelserne, klappede lille Rigmor i de smaa Hænder. „Seer du, Carl!“ — raabte hun glad efter Drengen, som løb bort for at udføre sin Herres første Befaling — „nu har du ligesaagodt en Fader som jeg; — men jeg har dog to!“ vedblev hun og løb hen i Hr. Yvalds Arme.

Den gode venlige Borgemester, som selv ingen Børn havde, men elskede Rigmor som sin Datter og nødig gav Slip paa det kjære Pleiebarn, trykkede hende kjærlig til sit Bryst med den venstre Arm, medens han viskede sig hastig med den høire Haand over de buskede graae Øienbryn. „Tak for den Tid, I betroede mig hende, ædle Ridder!“ — sagde han bevæget til Faderen og greb det ene store Sølvbæger — „gid det gaae hende saa vel blandt de Store ved Hove, som det hidtil er gaaet hende blandt os Smaafolk her!“

„Tak for eders Ømhed og Kjærlighed for den lille egensindige Dukke!“ svarede Grev Albert og stødte til med sit Bæger, medens han gav Fostermoderen et Vink til at føre Barnet ud. Dette skete dog ikke uden Indvendinger fra Barnets Side, hvorimod Fostermoderens Kjærtegn kun lidet havde hjulpet, dersom de ikke kraftig vare blevne understøttede af Grev Alberts strenge Blik.

Forbauset betragtede Barnet sin nye Faders mørke Ansigt og syntes ikke selv at kunne begribe hvorfor hun med Eet blev saa stille og adlød.

„Har I kun ikke forkjælet mig Glutten med eders Godhed, kjære Hr. Proconsul!“ — vedblev Albert, da Barnet var ude — „I er mig alt for mild og blødhjertet. Rigmor har vel sin Moders Ansigt; men Sindet kjender jeg mig ved. Den gode Moer Marthe har heller ingen ret Myndighed over hende. At lystre maa jeg nok lære hende selv, skal der ikke blive en lille egenraadig Heltinde af hende. Skade, at hendes Vanart klæder hende saa vel!“

„Tro mig, strenge Hr. Ridder!“ — svarede Yvald — „det er et velsignet fromt Barn: hun er saa blød som Vox, naar man kun giver hende Tid til at gaa i sig selv og frivillig erkjende sin Uret! men skal hun bøies med Strenghed, er hun — med Tugt — saa stiv som en ung Stridsfole, der aldrig bar Trendse og Kapsun.“

„Det skal vel give sig med Tiden,“ svarede Grev Albert bestemt og alvorlig, og uden at udlade sig videre om sine Opdragelsesgrundsætninger, tilbragte han nu Resten af Dagen med

at udstede Brevskaber og forsegle Documenter, som angik Foranstaltningerne til det forestaaende Krigstog.

Om Aftenen modtog han et Besøg af Bisp Peder, som pludselig havde bestemt at reise med til Ribehus, som det lod til, af vigtige men hemmelige Grunde. Han yttrede kun, at han herefter ansaae det for sin Pligt, at holde sig saa meget og saa nær til Kongens Person, som hans biskoppelige Embede tillod ham, og at Kongen ikke kunde være omgiven af troe og hengivne Undersaatter nok. Om Saxo talede han med Kjærlighed og Vemod; „men harmfuldt er det“ — tilføiede han ivrig, da han mærkede, han blev blød om Hjertet — „at her ikke er to Kanniker i Kapitelhuset, som forstaae saa meget Latin, at jeg uden Ærgrelse har kunnet betroe dem at afskrive hans classiske Mesterværk.“

Næste Morgen tidlig red Grev Albert ud af Roskild Port, med en talrig Skare af Væbnere og Svende omkring sig og ledsaget af Skriveren, Marsken og Kammermesteren med deres pyntelige Foerværks Reisekapper, hvorpaa deres Herres Vaaben og Grevekrone glimrede i Sølvbaldyring. Ved Grevens høire Side reed Bisp Peder med en stor brun Pels over sin sorte Husdragt, og paa sin adstadige høie Skimmel syntes han fast høiere og anseeligere, end den smekkre mørkladne Ridder, som med Ravnefjærene i den opkrampede Hat og i den sorte graaværkforede Kappe tumlede en vild, gnistrende sort Hingst. Siden hans unge Hustrues Død var nemlig Gravens Farve bleven Grev Alberts Livfarve. I en prægtig Reisekarm lod Greven sin Datter med hendes Fostermoder og Bispens gamle Martin age mellem de sidste Væbnere af Følget. Carl sad hos Kjøresvenden og saae vemodig tilbage til den Stad, hvor han forlod sin kjære Fader Saxos Grav; men den lille Rigmors Glæde over den prægtige Vogn og det stadselige Reisetog, som snart trøstede hende efter Afskeden med den gode Fader Yvald, gav ogsaa snart Carl den barnlige Livlighed og Munterhed tilbage, og han glædede sig ret over det nye herlige Liv, han nu rullede imøde, medens han trolig passede paa en Skindsæk, hvori hans nye Herres Klenodier og Klædningsstykker forvaredes.

Reisen gik først til Sæbygaard, hvor Esbern Snares unge Enke den velbekjendte smukke Fru Helene boede.

Til denne betydelige Omvei havde Grev Albert med stor Møie overtalt Bispen, som havde mange Betænkeligheder ved at besøge denne af de Fleste saa strengt bedømte Ridderfrue.

Der holdtes et stort og prægtigt Hus paa Sæbygaard. Ved Borgledet stod en pyntelig spraglet Gaardsfoged med en sølvknappet Stok, ligesom ved en fyrstelig Borg. Slottet havde en herlig Beliggenhed ved den store Tiis-Sø og var næsten skjult af den omliggende Bøgeskov. Det var prydet med høie Taarne og en firkantet gylden Vindfane i Bannerform, hvori Esbern Snares Vaaben, den mægtige Ørneklo, var udskaaret; ikke blot Hjelmen over Porten og Jernkjæderne foran Vaaningshuset tilkjendegave Ridderfruens Rang, men over Døren ved Trappen glimrede endogsaa et fremmedt kongeligt eller hertugeligt Vaaben med en gylden Krone over et Par Lindorme.

Ved den høie Stentrappe modtoges Grev Albert og hans Selskab af fem ridderlige Herrer.

„Min Stifmoder byder Eder velkommen, ædle Herre! hun har modtaget eders ærede Brevskab og venter Eder med mine Søstre i Riddersalen.“ Saaledes hilstes Grev Albert af den Ældste blandt Ridderne, en høi aldrende Herre med megen Anstand og Værdighed, dog noget stiv og afmaalt i sine Bevægelser og Høflighedsyttringer; det var Hr. Niels Mule, Esbern Snares ældste Søn med hans første Hustru Huldfrid; han havde været Valdemar den Førstes Stallare og levede nu som oftest, som en udtjent Hofmand, stille og afsondret paa sine Lehnsgodser.

Mere ligefrem og fortrolig rakte hans Broder Johan Marskalk Grev Albert Haanden og bad ham og Bispen tage til Takke med Husets ringe Leilighed. Han var ogsaa en høi og anseelig Mand, med temmelig skarpe og aldrende Træk, og udmærkede sig i sit Udvortes ved en paafaldende Simpelhed og Tarvelighed, som næsten gav ham Udseende af en forarmet Ridder, skønt han besad betydelige Jordegodser og var en af de rigeste Mænd i Landet. Som Kongens Marskalk opholdt han sig sædvanlig ved Hoffet i Ribe; men en dobbelt Familiefest havde samlet alle Esbern Snares Sønner paa Sæbygaard, hvor Fru Helene høitideligholdt sin Datter Ingeborgs og sin Stifdatter Cecilias Forlovelse med de unge Riddere Peder Strangesøn og Anders Grosøn.

Begge disse unge Riddersmænd modtoge ogsaa med megen Artighed de fornemme Gjester, medens den tredie af Esbern Snares Sønner den lille tykke Absalon Bælg løftede Rigmor af

---

Stallare, Bannerfører.

Karmen og førte hende med det øvrige Selskab op i Høien-loftssalen.

Der traadte Fru Helene med sin Datter og Stifdatter Gjesterne imøde. Hun var smykket som en Fyrstinde og bar et Diadem af glimrende Ædelstene over de mørkebrune opstrøgne Haar. Hun var iført en høirød foran aabentstaaende Silkekjortel med lange Ærmer og Guldstjerner i Bræmmerne. Hun havde næsten ligesaa ungdommeligt et Udseende som den femtenaarige Datter ved hendes høire Side. Jomfru Ingeborg lignede Moderen meget, kun havde hun lysere Haar og noget finere Ansigts-former. Hun syntes ogsaa mindre bekjendt med sin egen Skjønhed, end Moderen; den simplere Dragt, hun bar, som neppe var hendes eget Valg, syntes hun dog at have iført sig med megen Omhu. Uden Guldprydelser paa den brune høit op i Halsen tilknappede Armkjortel og med sin simple Sølvtop uden Perler eller Stene i Haaret, gjorde hun ved første Øiekast langt fra ikke den glimrende Virkning, som Moderen; men paa den pyntelige Peder Strangesøns straalende Øine kunde man imidlertid strax see, at hun var hans Hjertes Udvalgte.

Endnu mindre smykket og uden al Fordring paa Skjønhed, fremtraadte Stifdatteren, den stille beskedne Cæcilia, i en staal-graa sortbræmmet Kjortel, og syntes aldeles at forsvinde ved Siden af den glimrende Stifmoder. Hendes rolige blaae Øine og jævne tækkelige Væsen syntes dog at gjøre en uimodstaae-lig Virkning paa den ligefremme og ærlige men noget firskaarne og lidet sirlige Anders Grosøn.

Fru Helene modtog Grev Albert og Bisp Peder med megen Mildhed og Venlighed, men dog med en vis nedladende Artig-hed som er store Folk egen og som bedre vilde have skikket sig for en Dronning end for en Ridderfrue. At hun var af fyrsteligt Blod kunde hun aldrig forglemme, og hvem der var uvidende derom eller syntes at have glemt det, vidste hun ofte ved en let Hentydning at bringe ihu, at hendes Fader var Hertug Guttorm af Sverrig.

I sit syttende Aar havde hun, uden Tilbøielighed, men af Eftergivenhed for Faderens Ønske, ægtet den kjække og be-rømte, men da graahærdede Esbern Snare, som dengang var en af Danmarks vigtigste Mænd og som med Absalon og Ridder Suno egentlig regjerede Landet, som den mindreaarige sjette Knuds Formynder. Helene var Esberns tredie Hustrue og havde paa hans gamle Dage forøget hans talrige Familie med Datteren Ingeborg. Esberns Munterhed og Livlighed havde

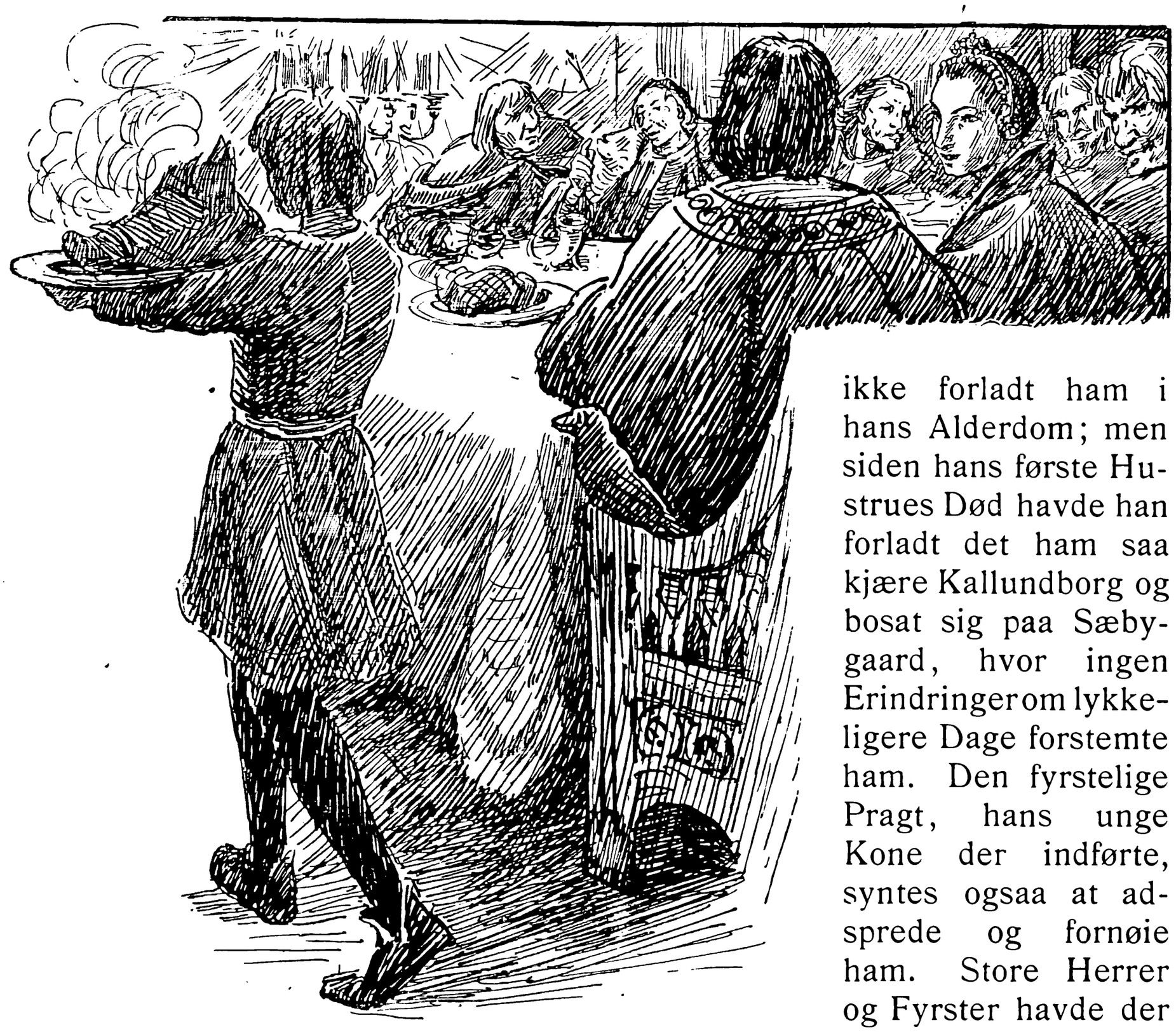

ikke forladt ham i hans Alderdom; men siden hans første Hustrues Død havde han forladt det ham saa kjære Kallundborg og bosat sig paa Sæbygaard, hvor ingen Erindringer om lykkeligere Dage forstemte ham. Den fyrstelige Pragt, hans unge Kone der indførte, syntes ogsaa at adsprede og fornøie ham. Store Herrer og Fyrster havde der ofte beæret ham med deres Nærværelse, og den unge Kong Valdemar, som da var Hertug i Sønderjylland, havde ofte opholdt sig nogle Dage i hans Hus og glædet sig med ham ved Jagten. Den Opmærksomhed og ridderlige Artighed, den muntre Hertug da havde viist den unge smukke Ridderfrue, havde smigret hende lønlig, og hendes Venner troede, at hun ved uforsigtige Yttringer selv havde været Aarsag i det krænkende Rygte, som siden udbredte sig, om en hemmelig og utilladelig Forbindelse mellem hende og Hertug Valdemar. Dette Rygte havde endnu faaet større Næring, da kort efter Esbern Snares ulykkelige Fald fra Trappen, hvorved han endte sit raske Helteliv, hans unge Enke havde født sin Søn Knud, som Mange paastod lignede paafaldende den unge Hertug. Ja der var endogsaa de, der ymtede om, at hendes gamle Ægtemands halsbrækkende Fald fra Trappen var en opdigtet ulykkelig Hændelse, som skulde dække en

gruelig Misgjerning, hvorom man ikke troede den skjønne Enke saa aldeles ukyndig. Kort efter udbredtes endogsaa den Snak blandt Almuen, at det spøgede paa Sæbygaard siden den gamle Herres Død, og at den onde Aand havde havt en Finger med i Spillet ved hans pludselige Død eller vel endogsaa i egen Person havde afhentet ham. Denne Folkesnak, der var saa krænkende for den brave Helts Eftermæle, beskyldtes nu ogsaa Fru Helene for selv at have udbredt, for at skjule sin egen Brøde med sin berømmelige Husbonds Skjændsel. Rygtet om hendes hemmelige Forstaaelse med Valdemar var endelig blevet Mange til upaatvivlelig Vished, da Valdemar, kort efter sin Thronbestigelse, ikke havde taget i Betænkning, paa sin Hyldingsreise gjennem Sjælland, at aflægge et kort Besøg hos den unge Enke paa Sæbygaard, hvor han, med taknemmelig Erindring om Esbern Snares Fortjenester af Fædrelandet, havde givet Fru Helene sit kongelige Løfte paa, at hendes lille Knud, der dengang endnu laae i Vuggen, skulde med Tiden blive forlehnet med et Hertugdom.

Grev Albert vidste vel hvorledes der mangesteds taledes om Fru Helene og Kongen; men han var saa overbeviist om Usandfærdigheden i alle disse Rygter, at han netop ved den Opmærksomhed, han nu viste den fortalte Ridderfrue, vilde svække Bagtalelsens Magt. Som en streng og ærbar Ridder vilde han, uden denne faste Overbevisning, have redet hendes Slot forbi med Foragt eller vel endog sat et Skjændselsmærke paa Porten med Kridt, som Skik og Brug var blandt de strengeste Riddere, naar de rede et berygtet Sted forbi; men hans Hensigt med dette Besøg var fornemmelig at byde det falske Rygte Trods og vise de danske Riddere, at han var beredt til at bryde en Landse med hvem det skulde være saavel for sin Konges som for den ædle Fru Helenes Ære og for det berømte Ridderhuses ubesmittede Navn, hvortil hun hørte. Herom havde han paa Veien havt en ivrig Ordstrid med Bisp Peder, som med Hensyn paa Fru Helenes Opførsel, uden dog at troe hende skyldig i de uhørte Grueligheder, hun beskyldtes for, havde yttret det gamle saa ofte misbrugte Ord, at der sjelden gik Røg af en Brand, uden der var Ild i den.

Efterat de første temmelig stive Høflighedsskikke vare iagttagne, blev af Fru Helene og samtlige tilstedeværende Vidner et Medgiftsbrev underskrevet og med Voxaftryk af deres Seglringe bekræftet, hvorved den rige Enkefrue afstod Kallundborg Slot med alle dets Herligheder til sin Datter Ingeborg og hen-

des tilkommende Ægtemand, saavelsom Tersløsegaard til Stifdatteren Cæcilie og hendes Fæstemand. Derpaa blev i Borgkapellet en høitidelig Forlovelse mellem de tvende unge Par fuldbyrdet med Ringenes Vexlen og en kort Bøn.

Da saaledes Familiefestens vigtige Handling var foretaget, førte Ridderfruen de ærede Gjester til Spisesalen, hvor Herrer og Damer vel ordnede sig parviis efter Rangen, men hvor den høitidelige Stemning saavelsom den stive Hoftone dog snart afløstes af munter og utvungen Selskabelighed. Her glimrede Fru Helene med Vid og Munterhed. Den letbevægelige Bisp Peder glemte i det muntre Selskab for en Stund Sorgen over sin kjære Saxo saavelsom sin ufordeelagtige Mening om sin skjønne Vertinde. Selv den strenge alvorlige Grev Albert syntes usædvanlig oprømt.

„I har jo nylig været paa Ribehus, Grev Albert!“ sagde Helene og vendte sig til sin Sidemand, da endelig en Standsning i den almindelige muntre Underholdning indtraf — „Hvorledes finder Kongen sig i sit halve Enkemandsstød? han hænger dog vel aldrig med Hovedet over Tabet af en Brud, som han kun har seet med Andres Øine? Da jeg sidst saae ham her“ — tilføiede hun og hævede Hoved og Bryst noget høiere — „syntes det keiserlige Svogerskab at være ham et Statsanliggende, hvorfor Hoved og Hjerte ikke havde fælles Deeltagelse; Prinsesse Marias Død er vel kun en Streg i hans politiske Regning?“

„Jeg har ikke i lang Tid seet Kongen mere tilfreds“ — svarede Greven, som Vinen og Selskabet havde gjort mindre forsigtig og forbeholden, end sædvanlig, naar Talen var om Kongen — „Hin Forlovelse var vistnok et Offer, han bragte Statskonsten og Danmarks billige Fordring paa en Dronning. Men et lignende Offer maa han dog rimeligviis bringe engang, og den Frihed, han nu maaske glæder sig ved, kan neppe vare længe. Beklageligt vil det imidlertid være“ — tilføiede han — „hvis saa elskværdig en Herre ikke kunde lade Hjertet have en Stemme med ved Valget af sin tilkommende Dronning.“

Det tillidsfulde Smil, hvormed Fru Helene hørte denne Yttring, syntes Grev Albert at røbe, at hun ikke ansaae det for umuligt, engang selv at blive Danmarks Dronning. Det var ham ligesom der nu gik et Lys op for ham, hvorved han kunde forklare sig Anledningen til hine ærekrænkende Rygter, og kunde han end ikke frikjende hende for stolte og forfængelige

Drømme, troede han dog fuldt og fast, at hun var uskyldig i alt Det, hun beskyldtes for.

Hun gav imidlertid selv hastig Samtalen en anden Retning og spurgte om de nye Krigsrygter vare sande. Uden at sige Meer om det nye forestaaende Ledingstog, end hvad der var Alle bekjendt, vidste Grev Albert snart at gjøre alle Ridderne begeistrede for deres unge Konges heltemodige Foretagender, og i denne Stemning opfordrede han den kjække Esbern Snares Sønner og deres tilkommende Svogre til at følge med til Ribe, hvor Kongen nu samlede sine bedste Mænd omkring sig.

„Strenge Hr. Ridder!“ — afbrød Fru Helene ham — „vil I skræmme Livet af mig og mine Døttre og paa eengang berøve os al mandlig og ridderlig Bevogtning her paa Gaarden? I og Kongen har nok isinde at erobre hele Verden, saavidt jeg mærker, og saa skal Kvinderne her i Danmark forsvare sig selv. Vel har vi paa Slægtens Vegne Fru Inges og stolt Ingefrids kjække Exempler for Øie; jeg og mine Døttre troer jeg heller ikke vilde være bange for at lade nogle Skibe bore i Grund, hvis vi dermed kunde frelse Land og Konge; men Amazoner ere vi dog ikke, og bliver her ikke en Mand tilbage paa Gaarden, troer jeg vi døe, om ikke just af Frygt, saa af Kjedsommelighed.“

„I gjør vort Kjøn alt for megen Ære, ædle Frue!“ — svarede Grev Albert — — „næst den Ære at staae Kongen og Fædrelandet bi, vilde vist enhver høflig dansk Ridder ansee det for den største Ære, at kunne more Eder og eders ædle Døttre her i Fruerstuen, helst naar han kom hjem fra en Seier“ — tilføiede han lidt skarp — „og havde givet Prøver paa, at han ikke var de Skjønnes Opmærksomhed uværdig.“

„Jeg følger med til Ribe,“ sagde den ene Ridder efter den anden.

Fru Helene saae, det var blevet Alvor, og at Esbern Snares Helteblod var kommet i Bevægelse hos Sønnerne, medens Døttrene sade stille med Taarer i Øinene. Hun kastede Nakken lidt spodsk tilbage: „Nu vel!“ — sagde hun efter et Øiebliks Betænkning — „saa reise vi da alle til Hove. Jeg har Grund til at haabe, at vi hverken vil være Kongen eller Prindsesse Regitze uvelkomne, saameget mere som Prindsessen forlængesiden har indbudet mig til sig paa Ribehus. Jeg haaber da, vore tappre Riddere og Beskyttere ikke har større Iil med

---

Amazoner, krigerske Kvinder i de græske Oldsagn.

at slaae Hedninger ihjel, end at de kan medtage og beskytte tre christelige forladte Damer; thi jeg har nu ikke engang min lille Knud hjemme: han rider Ranke paa sin Morfaders Knæ; min gamle Fader Hertugen kan ikke afsee ham og troer ikke sin Datter saa forladt af al ridderlig Beskyttelse i Danmark.“

Ved denne Fru Helenes pludselige Beslutning blev Grev Alberts alvorlige Ansigt endnu mørkere og strengere, end sædvanligt, og han syntes at læse i Bisp Peders Miner, at han nu troede sin ufordeelagtige Mening om den skjønne Frues Letsindighed eller vel endog strafværdige Forhold og Hensigter bekræftet. Imidlertid bøiede de sig begge tause og tænkte kun paa Midler til at forebygge Udførelsen af denne raske Beslutning.

Fru Helenes Plan syntes heller ikke at behage hendes Stifsønner, men af høist forskjellige Grunde. Niels Mule overveiede ængstelig hvorvidt det sømmede sig for en Ridderfrue ligefrem at besøge en Prindsesse, paa en flygtig og maaske forlængst forglemt Indbydelse. Johan Marskalk, som var sin langt yngre Stifmoders Regnskabsfører, beregnede de unyttige Udgifter, Reisen og Opholdet ved Hoffet nødvendig maatte medføre. Den lille tykke Absalon Bælg, som var rask nok, naar det gjaldt et Væddemaal, en Æresbelønning eller fremmede Damers Bifald, vilde nødig paa Reisen spilde sin ridderlige Høflighed paa sine Søstre og sin Fru Stifmoder og søgte at afskrække dem med Aarstidens Strenghed og de slette Veie. Men ingen af Brødrene kjendte det vanærende Rygte om Kongens Forhold til den skjønne Enke, og det høist Upassende i hendes Nærmelse til Hoffet under disse Omstændigheder faldt derfor Ingen af dem ind.

Hvad Fru Helene havde bestemt gjorde enhver Indvending hende kun mere paastaaelig i at udføre, og hendes lunefulde Indfald fandt saa stort Bifald hos Peder Strangesøn og Anders Grosøn, som derved fik deres Forlovede med sig, at alle Grev Alberts og Bisp Peders Forslag til at beskytte de Skjønne paa Sæbygaard, som om Fjenden var midt i Landet, bleve forkastede. Grev Albert tilbød dem nemlig saa mange af sine bedste Væbnere til Beskyttelse, som hans skjønne Vertinde fandt nødvendigt, og Bisp Peder mente, at den aldrende Hr. Niels Mule havde vundet Krigerære nok og med al Ære kunde blive tilbage hos Damerne. De havde imidlertid reist sig fra Bordet, og talede endnu herom med Iver.

„Jeg skulde næsten troe“ — faldt Fru Helene dem ind i

Talen — „at den kjække Grev Albert og den ærværdige Bisp Peder frygte for, jeg og mine Døttre skal erobre Ribe med Storm, siden det er dem saameget om at gjøre at holde os fangne her paa Sæbygaard.“

„Det kan blive farligt nok, ædle Frue!“ — svarede Greven høflig — „om ikke just for det adstadige Borgerskab i Ribe, saa for de unge ridderlige Helte paa Ribehus, og Kongen behøver nu frie og raske Helte, som ingen Lænker bør bære — selv ikke Skjønhedens.“

Ved denne Artighed blev Fru Helenes Ansigt mildt og venligt igjen, og hun betroede sin Datter, at den strenge Grev Albert, uagtet hans lidt vel lange og kedsommelige Sorg over hans afdøde Hustru, dog endnu kunde være ret vakker og elskværdig, naar han vilde.

„Der er en vigtig Omstændighed til“ — her vendte hun sig i halv spøgende Tone til Greven — „hvorfor jeg nødvendig maa forlade Sæbygaard, naar ikke Huset er fuldt af de kjækkeste og drabeligste Riddere. Det er jo noksom bekjendt, at det spøger her ganske forskrækkeligt, og vi har jo havt alvorlige Beviser paa, at man ikke kan gaae sikkert ned her ad Trapperne i Mørke.“

Alle Ansigter bleve pludselig alvorlige. Greven saae forbauset paa sin smukke Vertinde og vidste ikke, om han skulde tage hendes Yttring for Alvor eller Spøg; men Hentydningen paa hendes Ægteherres ulykkelige Død forbød ham at ansee det for Spøg.

„Vær kun derfor ganske rolig, ædle Frue!“ — sagde han i samme, halv alvorlige halv skjemtende Tone — „Det er vel længe siden her var en Biskop i Huset; hans Sag er det egentlig at befrie Eder fra alle uvelkomne Gjester fra en anden Verden. Med mit gode Sværd fortrøster jeg mig ellers selv til at skaffe Eder Husfred, hvis det behøves. Behag kun at anvise mig mit Natteleie i det Værelse, hvor det skal være værst! Vil Bisp Peder gjøre mig Selskab, er det mig kjært; hvis ikke, tænker jeg vel ene at kunne bestaae i det Eventyr.“

„Velan, ædle Ridder! det gjælder et Forsøg!“ — svarede Fru Helene og gav strax Befaling til at indrette den grønne Stue til Greven. „Hr. Biskoppen kan faae Værelset næst ved“ — tilføiede hun — „og vil de gode Herrer være sammen, kan Mellemdøren staae aaben. — Anseer I Huset imorgen for roligt og sikkert, vil jeg opgive min Beslutning og blive her.“

„I Guds Navn!“ sagde Bisp Peder —- „giv mig hvilket Værelse, I vil, høibaarne Frue! gode Aander frygter jeg ikke for, og de onde har ingen Magt over en Christen.“

„Har I eders Nattero kjær, ædle Herrer! — sagde Absalon Bælg — „saa lad det Forsøg fare! I den grønne Stue og hele den østlige Fløi af Slottet sover intet fornuftigt Menneske meer. Jeg troer rigtignok det Meste, hvad man siger derom, er Snak og Indbildning; men min forvovne Fader kostede det dog Livet, da han vilde gjøre Ende paa den Snak og gaae alene derop i Mørke. Siden den Tid har vi klogelig holdt os derfra.“

„Min trinde Hr. Stifsøn trives bedst hvor der ingen Fare er“ — skjemtede Fru Helene og loe. — „Idetmindste“ — føiede hun formildende til, da hun mærkede det fornærmede ham — „sparer han helst sit Mod og sine Kræfter til Fjender, som han kan tage og føle paa.“

„Deri gjorde han ret,“ mente Johan Marskalk; „thi med Liv og Kræfter skulde man ligesaalidt ødsle eller friste Gud ved unyttig Dumdristighed, som man skulde sætte sin Formue overstyr paa Fjas og Tant.“

Saavel denne mere faderlige, end sønlige Formaning, som det, der uden al væsentlig Forbindelse havde foranlediget den, slog Fru Helene bort med Spøg, og hvad Talen nys var om saae blot ud som et uskyldigt Drilleri, hvorved den muntre Vertinde vilde sætte den tappre Grev Alberts Mod paa Prøve

Riddernes Reise til Ribe var imidlertid bestemt. Om Fru Helene og hendes Døttre skulde med, syntes fornemmelig at beroe paa hvad Lune den skjønne Frue næste Dag var i. Hun satte imidlertid ubemærket hele Tjenerskabet i Bevægelse med at berede Alt til Afreisen, medens hun selv med gjestfri og underholdende Artighed sørgede for sine Gjesters Moro. Tavlbordene og Brætspillene kom frem, og om Aftenen drak Ridderne, lystige og høirøstede, den tappre Kong Valdemars Skaal og paa Lykke til hans kjække Foretagender. Grev Albert og Bispen toge vaersomt til Bægrene og bleve mærkelig betænksommere, som Sengetiden nærmede sig. Da endelig Fru Helene og hendes Døttre toge den lille Rigmor med sig og bade Herrerne Godnat, og de festlig smykkede Kertedrenge tilligemed Carl traadte ind for at lyse Gjesterne til deres Sovekamre, saae Grev Albert og Bisp Peder alvorlig til hinanden og besluttede at være paa deres Post; thi det Smil, hvormed den skalkagtige Vertinde havde ønsket dem en rolig Nat, havde bragt

dem paa den Mistanke, at hun selv maaske kunde have nogen Deel i det formentlige Spøgeri, hvormed hun syntes at ville skræmme dem.

SJETTE KAPITEL.

r dette den grønne Stue?“ — spurgte Grev Albert Drengen, som lyste ham, da han, efter at have besteget en høi Trappe og gjennemvandret tre lange mørke Gange, endelig stod i et stort hvælvet Værelse med mørkegrønne Paneler og en stor Egeseng med grønne Silkegardiner.

„Ja, Herre!“ — svarede den fremmede Dreng, som bleg og med skjælvende Haand tændte Voxlysene i en trearmet Sølvstage, der stod paa det forgyldte Natbord.

„Hvad fattes dig, Dreng! har du Kolden? du ryster jo som et Espeløv og slukker Lysene, førend de ere halv tændte. Kom, lad mig selv! — eller hvor er Carl, min egen Kertedreng?“

„Her, strenge Herre!“ svarede Carl idet han sprang til med sin Kerte og tændte Lysene.

„Saa kan du gaae“ — sagde Greven til den fremmede Dreng — „see du kommer i Seng og faaer noget varmt Øl med Peber i! du har stærk Feber, kan jeg see.“

„Ja, Herre!“ — svarede Drengen — „Men min Kerte brænder ikke godt; maa jeg laane din?“ — sagde han til Carl — „det er saa mørkt paa Gangen og den fæle Trappe.“

„Men hvorledes skal jeg da selv finde tilbage?“ spurgte Carl lidt urolig.

„Du kan blive her og ligge paa Løibænken hist!“ — svarede Greven fortrædelig — „giv ham Kerten og lad ham løbe! han er mørkeræd.“

Carl taug og adlød, og den fremmede Dreng gik langsomt og skjælvende ud af Døren med Haanden ængstelig for Kerten, at ikke Trækvinden skulde udpuste den.

I Sideværelset havde Bisp Peder ogsaa faaet tændt de tre Lys i sin Armstage og ladet Drengen, som lyste ham, gaae tilbage. Nu aabnede han Døren til sin Naboes Værelse og traadte ind.

„Her er altsaa den berygtede grønne Stue“ — sagde han og saae sig nøie om i alle Kroge. — „Her er kun de tvende Indgange, seer jeg. Døren til Gangen vil jeg sætte Stangen for, ligesom jeg har gjort i min Stue. I har vel eders Vaaben hos Jer? ædle Greve!“

Greven pegede paa sit store Sværd, som stod ved Sengen, og mente, det dog vel var bedst, at blive oppe fordetførste og oppebie, vaagne og muntre, hvad der vilde komme; thi Kertedrengens overvættes Frygt troede han dog maatte have nogen Grund.

„Lagde I Mærke til den steile Trappe, vi kom op ad, og den store rødplettede Møllesten forneden?“ — spurgte Bispen — „paa den, sagde den frygtsomme Dreng mig, var det, den gamle kjække Borgherre satte Livet til; han havde ofte sin Gang her om Natten — sagde han ogsaa — og man troede, han i Taarnet i denne Sidefløi havde Omgang med Aander og bespeidede Stjernernes Gang.“

„Gamle Esbern var en klog og dygtig Herre“ — svarede Grev Albert — „det er intet Under, den overtroiske Almue tillægger ham forbudne Konster og Omgang med Aander; han havde ualmindelige Kundskaber ikke alene i Statskonsten og Folkenes Historie; men han skal ogsaa paa sine gamle Dage have lagt sig efter Astronomien og Naturvidenskaberne. For ikke at blive mistænkt for Trolddom har han muligen holdt sine Studier skjulte og hemmelig vaaget her om Natten ved sine Forskninger. Lad os undersøge Værelset noget nøiere! maaske kan vi finde Beviser for min Formodning.“ Derpaa tog Grev Albert Lysestagen i den venstre og Sværdet i den høire Haand og undersøgte Panelerne nøie; han rykkede en gammel Dragkiste tilside og bemærkede i Panelet en rusten Staalknap. Da han trykte paa den med Sværdheftet, sprang en skjult Falddør op, og en snever Vindeltrappe viste sig forinden. „Seer I!“ — sagde Greven — „min Formodning stadfæstes; her har vi vist en hemmelig Opgang til Taarnet. Tag I det andet Lys, ærværdige Herre! og lader os forfølge vor Opdagelse!“ Carl vilde give sin Herre et Beviis paa sin Kjækhed, og bad ham at maatte gaae foran med den ene Stage. „Nu vel, det kan jeg lide!“ — svarede Greven og rakte ham sin — „men taber du den, bliver jeg vred for Alvor.“

Drengen gik nu med bankende Hjerte foran, og holdt saa fast paa Lysestagen, som om den kunde flyve fra ham.

Da de kom til Enden af den høie Vindeltrappe, stode de for en stærk jernbeslagen Dør, som Grev Albert stødte op med

FØRSTE·DEL

sit Sværd, og de traadte ind i en cirkelrund Taarnstue med store tillukte Luger paa alle Sider. I Midten stod et rundt Bord, hvorpaa der laae allehaande konstige Instrumenter og en Mængde opslagne Skrifter med røde Bogstaver og fremmede Ziffre. Paa Enden af Bordet laae en stor tillukt Bog med en svær Sten over, og forbundet med Gulvet ved en Kobberlænke. De satte Lysene paa Bordet og betragtede Værelset med dets underlige Boskab

„En Studerestue altsaa! — formodentlig et Observatorium," sagde Bispen og satte sig i den store Stol ved Bordet for at eftersee Skrifterne og Papirerne, medens Grev Albert med det ene Lys overbeviste sig om, at der ingen anden Udgang var fra Værelset, end den til Trappen. Han betragtede med Deeltagelse en stor konstig Messingkugle, hvorpaa alle Stjernebillederne vare indridsede, og hvorpaa han tillige saae adskillige velbekjendte Navne, især fra det nysforbigangne Aarhundrede. Men hvad han meest studsede ved var et lille Arnested med et Kobberrør gjennem den tykke Mur og med allehaande underlig formede Skaaler eller Flasker af Ler og Metal; hvad der herved meest forundrede ham var, at Asken var varm og skjulte gloende Emner. „Her maa da altsaa være Nogen, som endnu benytter disse Redskaber," sagde han, og nærmede sig Bordet for at underrette Bispen om sin Opdagelse. Da saae han en Forbauselse i Bisp Peders spændte Ansigt, som fast forfærdede ham: Bispen stirrede med ufravendte Øine paa et Blad med røde latinske Bogstaver.

„Hvad læser I der? ærværdige Herre!" spurgte Greven og satte sit Lys paa Bordet ved Siden af Bispens.

„Forfærdelige Hemmeligheder ligge her begravede," hviskede Bisp Peder, „og hvis vi turde aabne den Bog der" — her pegede han paa den store lænkede Bog med Stenen — „kunde der maaske opgaae et Lys for os, som kunde forklare mig en Gaade, jeg nu i ni Dage grunder paa; maaske kunde vi da bevare Kongen og Fædrelandet for en stor Ulykke og opdage en Forbrydelse — et Kongemord, som ellers vil være skjult til den sidste Basun aabner Gravene. See, det staaer her med tydelige Ord, og jeg røber Eder ikke nogen Hemmelighed, som ene tilhører mig eller Kirken. Ikke for Intet har vist Herren ledet os tilsammen til dette Sted."

„Læs! læs!" — sagde Greven forfærdet — „jeg forstaaer Eder ikke. — Gak tilside!" sagde han til Carl, der ogsaa studsende havde nærmet sig og hørt nogle af Bispens Ord, som

han forbauset erindrede sig at have hørt, Ord for Ord, af hin besynderlige Bjergmand i Kirken.

Paa sin Herres Befaling gik Carl tilside, men kunde dog ikke undlade at lytte opmærksomt til hvert lydeligt Ord, der undslap den heftige Bisp Peder.

„I hin Bog staaer det Alt!“ — sagde Bispen — „Men her staaer en skrækkelig Forbandelse over Den, der uberettiget aabner den. See! dette er kun et Register over den hemmelige Bogs Indhold.“

„Stjernetyderdrømme!“ — sagde Grev Albert — „mystisk Sværmeri og Afsindighed!“

„See her!“ — udbrød Bispen igjen: — „Den store Kong Valdemars Horoskop og Skjæbne. Tvillingbrødrene Axels og Esberns Horoskop og Skjæbne. Og see her! Sjette Knuds Skjæbne — hans Morders fordømte Navn — hører I! myrdet — hans Morders Navn — see, det er det, jeg vil vide! — den, der myrdede ham, truer ogsaa hans kongelige Broder. Og see her! ogsaa til os kommer Listen: Hr. Sunos og hans Sønners Skjæbne — Andreas Erkebisp, hans langvarige Helsot — Peder Bisp i Roskild; Jacob, Lars og Ebbe Sunesøn; Grev Albert af Orlamünde, hans Horoskop og mærkelige Skjæbne; hans Stjernes Forbindelse med Kongens“ — —

„Hvad? ogsaa mig!“ — raabte Grev Albert — „fordømte Gjøgleri! jeg vil intet Ord vide derom; det tjener kun til at gjøre fornuftige Folk galne.“

„Men see her da!“ — vedblev Bisp Peder ivrig — „det kunde dog vel være værd at vide: Kong Valdemar den Anden — hans hemmelige Fjender og Efterstræbere, hans Krigslykke og Elskov — den store Fare, han og Riget kan undgaae, hvis han advares i Tide“ — —

„Hvad!“ — raabte Albert — „altsaa dog ingen Nødvendighed, ingen jernfast uundgaaelig Skjæbne! er der selv Vaklen i Stjernerne? Galskab er det, fordømt Vanvid — men det gjælder Kongen, min Herre, og jeg maa vide det; ad den Gjøglers Trudsler og Forbandelser leer jeg. — Dette er ikke den brave Esbern Snares Værk. — Her maa være en Gjæk og Bedrager, som har villet have ham til Bedste. Maaske er han lumskelig bleven myrdet, den ærlige Helt, da han opdagede Bedrageriet. Vi maae være paa vor Post her! maaske lurer hin Gjøgler et

---

Horoskop, det Fremtidsbillede, man mente at kunne læse i Stjernerne.

Sted her i Nærheden. Men vide vil jeg dog hvad han siger om Kongen. — Der kan være Sandhed, fordømt Sandhed i det Galskab; maaske en hemmelig Sammensværgelse mod Kongens Liv — jeg vil vide det — paa hvad Side staaer det? kast det op, ærværdige Herre! — see, den Helvedes Bog er aaben!“ Med disse Ord slog han med sit Sværdhefte til den store Sten, som laae over Bogen, saa Stenen med et stort Bulder rullede hen ad Gulvet, og den store kobberbeslagne Bog aabnede sig af sig selv, idet Vægten faldt af Bindet. „Læs det Blad, der er opslaget, først!“ — sagde Albert — „maaske det ogsaa skal have Noget at betyde, og vil vi være Gjække, saa lad os være det tilgavns!“

„Anders, Præst i Slagelse, den Hellige kaldet, Kong Valdemar den Andens Fortrolige“ — læste Bispen — „den mægtige Mand, hvis vidunderlige Skjæbne her er aabenbaret, skal af-

lægge sit Regnskab for den øverste Dommer i Midnatsstunden mellem den 1ste og 2den Januar Anno Domini 1205."

„Hvad? hvorledes? i denne Nat? i denne Time!" — udbrød Grev Albert — „viser Sanduret hist ikke paa tolv? Den Løgn skal vi snart overbevise os om; for tre Dage siden bragte den gamle underlige Præst, sund og rask, mig et hemmeligt Budskab fra Kongen. Kast nu op hvad der staaer om Sjette Knud og om Kongen selv, ærværdige Herre! men hvad fattes Eder? I skjælver jo — og hvi bliver her saa dunkelt?"

„Seer I ikke hvor Lysene slukkes?" — hviskede Bisp Peder — „see, nu gaaer det fjerde ud!"

„Her maa være Trækvind; jeg vil tænde dem igjen — men læs, læs, kjære Herre! førend Nogen forhindrer det!"

Bispen bladede ængstelig i den store Bog, medens Grev Albert greb Armstagen med de to viftende Lys, som endnu brændte, for at tænde de udslukte; men da kom Bisp Peder til at røre ved Kjæden, som lænkede den store Bog til Gulvet og som det syntes gik helt derigjennem, og med et forfærdeligt Bulder omvæltedes Bordet. Det var som en usynlig Malmhaand i samme Øieblik traf baade Bispen og Grev Albert. Lysestagen faldt Greven af Haanden, og det var bælgmørkt omkring dem.

„Fordømte Gjøglekonster!" — raabte Greven og uddrog sit Sværd — „er her Nogen, saa tal! eller, ved den levende Gud! jeg hugger den første ned, der kommer mig nær."

„Forgrib Eder ikke! saar ikke mig og Drengen i Mørke!" — hviskede Bispen, som var styrtet af Stolen, men nu reiste sig med Besindighed og Kraft — „er her Djævelkonster i Spillet med, saa er det nu mig, som med Guds Hjælp skal forsvare os Alle, og saa kommer I dog ingen Vei med eders Sværd, kjække Ridder! os er skeet vor Skjel: hvi vilde vi udforske, hvad der er Fordømmelse for Mennesker at vide? — Lad den ligge, den til Helved lænkede Bog, som vilde lokke os med sig i Afgrunden! Følg mig, ædle Ridder! Gak efter os, Dreng! vel er her mørkt som i en Grav, og Veien seer jeg ikke; men jeg har den med mig, som er Lyset og Veien!" Med disse Ord tog han det hellige Crucifix, han bar paa Brystet, i sin Haand og fandt uden Vanskelighed Døren og Vindeltrappen.

Taus, med en lønlig og inderlig Bøn, gik den tillidsfulde Bisp ned ad den snevre, steile Vindeltrappe. Grev Albert fulgte ham, forsigtig og taus, med Sværdet i Haanden, og Carl, som

med Møie havde betvunget sin Angest og ikke røbet den ved en eneste Lyd, holdt sig saa nær til sin Herre som muligt. Midt paa den mørke Vindeltrappe var en noget rummeligere Afsats med en Aabning i Muren, hvorigjennem der faldt en svag Lysning af det nylig tændte Nytaarsny. Derved syntes Carl at bemærke, at en anden Trappe stod i Forbindelse med denne, og han saae nu tydelig, at et Lys bevægede sig dybt nede, paa hans venstre Haand, som i en umaalelig Afgrund.

„Seer I, strenge Ridder!“ — hviskede han til sin Herre — „der kommer man med Lys, dybt, dybt nede!“

Grev Albert saae det ogsaa og viste det til Bispen.

„Ti stille og lad os gaae! — svarede Bisp Peder — „den Vei kom vi ikke fra, og med hint Lys har vi Intet at skaffe! Vig fra os, Satan!“ raabte han ned i det dybe Hul, og strax udsluktes Lyset; men et Jammerskrig lød fjernt gjennem Aabningen, og en dyb, lallende Stemme, som Carl troede at gjenkjende, raabte, frygtelig forstærket, som gjennem et Talerør: „vogt dig, Peder Sunesøn! vogt dig, Albert af Orlamünde!“

Idetsamme mærkede de, at den snevre Trappe var opfyldt med Røg; de forstærkede deres Skridt, og en tættere, fast kvælende Røg modtog dem. Da de endelig vare ved Enden af Taarntrappen, var Løndøren til Grev Alberts Sovekammer lukket i Laas. Med et mægtigt Spark sprængte Greven Døren, og en heftig Lue slog dem imøde fra det med Røg og Flammer opfyldte Sovekammer. At gaae tilbage

var den visse Død; de maatte frem gjennem Luerne for at komme til Gangdøren, og det lykkedes. Men Døren havde Bispen saa fast stænget for, at de vare nær ved at kvæles, inden de fik den aabnet, og nu havde de tre lange Gange og den sidste høie Trappe tilbage. Gangene vare opfyldte af Røg. Luerne forfulgte dem bagfra; brændende Paneler og Bjælker faldt ned rundt omkring dem, og da de endelig naaede den sidste berygtede Trappe, stod den i lys Lue.

„Følg mig!“ -- raabte Bispen — „i Guds og alle Helliges Navn! vi maae derigjennem.“ Han holdt Crucifixet foran sig og ilede bedende fremad. Med svedne Haar og Klæder stode de endelig paa den store Møllesten ved Enden af Trappen, og med et umaadeligt Brag styrtede Trappen sammen. De traadte ud i Gaarden og aandede igjen, og nu saae de hele Sidefløien i en eneste Flamme. Med et uhyre Brag styrtede Taarnet. Ved det stærke Lys, som Ilden pludselig udbredte, bemærkede Carl, at der fløi en Mængde brændende Papirer ud af det sammenstyrtede Taarn, og han syntes at see en menneskelig Skikkelse opsamle dem og forsvinde i Røgen.

„Takket være den Almægtige! dengang var han beskjærmende med os!“ sagde Bisp Peder og fulgte nu roligere Grev Albert og Carl, som ilede op i Slottets Hovedfløi for at vække og frelse de Sovende. Snart vare alle Gaardens Beboere forsamlede, og den almindelige Skræk forsvandt efterhaanden, da de saae, at Ilden ikke greb videre om sig, men nøiedes med at ødelægge den hele østlige ubeboede Sidefløi.

Fru Helene var i det første Øieblik yderst bestyrtet. Den pludselige Ild havde i saa faa Øieblikke lagt Taarnet og Sidebygningen i Aske, at det var hende ubegribeligt, hendes Gjester kunde være reddede. Hendes Glæde ved at see dem uskadte var tillige saa heftig og inderlig, at hun, uden Hensyn paa Kjøn og Sømmelighed, i sin lette uordentlige Natdragt, med de flagrende brune Lokker om den ubedækkede Hals, omfavnede dem hjertelig og bad dem tilgive hende, at hun saa letsindig havde sat deres Liv i Vove. „Den kloge Sorte troede jeg dog ikke var saa ond!“ — sagde hun — „eller I har maaske drillet ham? jeg hørte et fælt Skrig — han skulde dog vel aldrig selv være omkommen i Luerne, den Stakkel!“

Saaledes talte hun, som Grev Albert troede, endnu fortumlet af Skrækken; men uden nærmere at forklare sig, skyndte hun sig med Hænderne for Barmen og med blussende Kinder til

sit Sovekammer, saasnart hun besindede sig og bemærkede Forstyrrelsen i sin Paaklædning.

Da hun atter traadte frem, var hun i Reiseklæder. Ethvert Spor af Angest og Uro var forsvunden af hendes skjønne muntre Ansigt; hun følte sig nu ret glad ved ufortøvet at kunne forlade et Sted, hvor hun paastod, at hun aldrig meer kunde sove rolig nogen Nat.

Ingen gjorde meer den mindste Indvending mod hendes Reise. Det var imidlertid bleven Dag. Ingeborg og Cæcilia vare ogsaa reisefærdige. Hestene stode sadlede for Døren, og hele det talrige Selskab satte sig til Hest, undtagen lille Rigmor og hendes Fostermoder, som ledsagedes i Karmen af Bispens gamle Martin og Carl af Rise.

Den Opmærksomhed og Høflighed, Carl saae sin Herre og de ædle Riddere bevise deres ridende Damer, ansaae han det for sin Pligt at bevise den lille lunefulde Rigmor: ethvert af hendes barnlige Ønsker var ham en Befaling; han sprang ofte af Vognen, naar den var i stærkest Fart, og indhentede den igjen, uden at foraarsage mindste Ophold, blot for at bringe sin lille Dame en affalden Fuglefjær eller en Busk smukt grønt Mos, som hun havde peget paa eller ønsket sig. Derfor belønnedes han rigeligt ved det smukke Barns Glæde og venlige Tak, og undertiden endnu mere ved hendes Frygt, naar han gjorde et forvovent Spring, og ved hendes Beundring over hans Kjækhed og Hurtighed, naar han kom saa vel og behændigt fra det.

Hvor Reisetoget standsede for at udhvile og vederkvæge sig, sørgede Carl altid først for at bringe Rigmor i Sikkerhed fra Vognen og Hestene; saa sprang han til sin ridderlige Herres Tjeneste, hjalp ham Reisekappen af, trak hans Hest til Stalden og besørgede hurtig Alt, hvad han ønskede.

Den første Aften i Herberget betragtede Bisp Peder opmærksom den raske livlige Dreng, som gik tilhaande ved Kvelsnadveren og som ved tusinde Smaatjenester gjorde sig yndet af dem Alle. Bispen kjendte nu først Carl og erindrede, at det var den samme smukke Dreng, som var kommen til ham med Fader Saxo, og at den Gamle havde rost og anbefalet ham kort før sin Død. Bispen omfavnede Drengen heftig og bebreidede sig, at han ikke før havde tænkt paa ham og taget sig af ham. „Du havde Ret, Søn!“ — sagde han bevæget — „Vor Herre sørgede bedre for dig, end Bisp Peder, og du

FØRSTE·DEL

kunde ingen bedre Herre og Mester faae i Verden, end ham, du nu har.“

„Jo, Kongen!“ mente dog Carl; dog dette sagde han saa sagte, at Ingen hørte det, og Bispen klappede ham paa Kinden og lød ham løbe.

De slette og krumme Veie gjorde flere Dagsreiser nødvendige, og det talrige Selskab kom sjelden længer nogen Dag, end tre eller fire Mile. Reisen gik gjennem Slagelse og over Korsøer til Nyborg. I Slagelse var der i de Dage en stor og almindelig Sorg, og med Forbauselse hørte Bispen og Grev Albert, at den berømte Præst Anders, som havde faaet Navn af en hellig Mand, i disse Dage var død. De spurgte nøiagtig om Dagen og Timen, og en Klosterbroder, som havde været tilstede ved hans Død, underrettede dem om, at han havde forladt Verden som en Helgen i Midnatsstunden mellem den første og anden Januari.

„Hint Ord var altsaa dog Sandhed!“ — sagde Grev Albert tankefuld til Bispen, da de rede ud af Slagelse Port — „vel, at vi ikke læste Meer i hin forunderlige Bog! jeg troer det kunde gjort mig forrykt. Imidlertid forlader jeg nu ikke Kongen uden den høieste Nødvendighed.“

„Jeg ikke heller!“ — svarede Bispen. — „Hvad der nu skal blive af Danmark beroer visselig, næst paa den almægtige Guds Bistand og Folkets gjenopvakte christelige Aand, paa denne mærkelige Konges Liv og Lykke.“

Om den nylig afdøde Præst i Slagelse fortalte Folket de forunderligste Ting. Han lod til at være en sjelden begavet Mand og en stor Folketaler. Skjøndt han aldrig af Paven blev canoniseret, levede hans Navn dog til de sildigste Tider blandt Folket, som en vidunderlig Helgens. Selv paa den unge muntre

---

canonisere, erklære for Helgen.

Kong Valdemar, paastod man, at den gudfrygtige Præst ved sin Tale og Adfærd havde gjort en forunderlig Virkning. Den bekjendte Begivenhed i Slagelse, da Kongen der for to Aar siden paa sin Hyldingsreise gjennem Sjælland havde maattet afstaae Byen de betydelige Jorder, den hellige Anders sagdes at have omredet paa Føllet, medens Kongen var i Badet, ansaaes vel af Mange som en Spøg af Valdemar og et listigt Gjøgleri af Hellig-Anders; men at Kongen dog ansaae ham for Meer, end en sværmerisk Gjæk eller en skinhellig Bedrager, syntes han derved at have beviist, at han flere Gange efter hin Tildragelse havde ladet den besynderlige Præst kalde til sig og længe underholdt sig med ham i sit Lønkammer, ja selv benyttet sig af ham til vigtige og hemmelige Sendebud. Naar der siden taltes om denne Mirakelmand ved Hove, taalte Kongen ikke at den puklede Hofnar eller nogen af de lystige unge Hofmænd spottede ham; men Kongen blev da ofte, selv naar han var allermuntrest, pludselig alvorlig og besynderlig stemt, saa at Mange mente, den hellige Anders maatte have betroet ham vigtige Hemmeligheder. Derfor kaldtes ogsaa siden denne mærkelige Præst saavel i Folkemunde som i Skrifter „Kongens Fortrolige.“

Med Deeltagelse betragtede de Reisende, til Hellig-Anders Ihukommelse, Korset paa Hvilehøi mellem Slagelse og Korsøer, som et mærkeligt Tidens Tegn; og skjøndt enhver troede hvad han vilde om Underværket, som sagdes der at være skeet, var der dog Ingen, som vovede at spotte høit derover. Kun mente Fru Helene, at det vilde vare længe, inden hun blev saa hellig, at hun kunde reise udenlands paa Hellig-Anders bekvemme Viis; men at der vel ogsaa gaves en anden Maade at gjøre slige Konster paa. Og heri gav Bispen og Grev Albert hende ganske alvorlig Ret. Der var vel En og Anden blandt Ridderne, som gjerne ved denne Leilighed vilde høve givet sit

Hjerte Luft og beklaget sig over Geistlighedens overhaandtagende Magt og Indflydelse — især vare Johan Marskalk og Absalon Bælg særdeles misfornøiede over Tabet af de betydelige Godser, hvormed deres Forfædre havde beriget Kirker og Klostere — nogle bittre Ord mod Præstemagten svævede dem allerede paa Læberne; men den ærværdige Bisp Peders Nærværelse lagde dem Baand paa Tungen, og den strenge Grev Alberts bekjendte Agtelse for den geistlige Stand holdt ethvert ubeskedent og usømmeligt Udtryk tilbage.

Fru Helenes ufordeelagtige Navnkundighed og den Opmærksomhed, det prægtige Reisetog med hende opvakte i alle Byer, var Bisp Peder, for hans geistlige Værdigheds Skyld, særdeles ubehagelig; men da han ikke, uden at fornærme hele Selskabet, kunde forlade det eller beklage sig over sin mislige Stilling, udbrød ofte hans Heftighed mod den store graae Hingst, han reed, og som aldrig kunde gaae ham tilpas. Derved kom han ofte i en større Fart, end han ønskede, og naar han saaledes undertiden i sin Heftighed, med Pelsen flyvende om sig, kom forud for Selskabet og stundom svinglede lidt ubehændig paa den urolige Hingst, loe Fru Helene ret hjertelig og bekymrede sig kun lidet om den strenge Alvor, hvormed Grev Albert betragtede hende.

Paa den stormfulde Seilads over store Bælt mumlede Skibsfolkene temmelig høit og i plumpe Udtryk om, at de havde Kongens Frille ombord. Dette troede imidlertid Grev Albert, at Ingen havde hørt uden han, og harmede sig taus derover for ikke at gjøre Ondt værre; thi med Baadsmændene kunde han dog ingen Landse bryde for Fru Helenes Ære, og hendes Adfærd syntes ham heller ikke saa stille og ærbar, som han fordrede. Siden saae han, at Jomfru Ingeborg var særdeles bleg og forvirret, og den stille Cæcilia fældte Taarer; han formodede da vel, at nogle plumpe Baadsmandsord om deres Moder maatte være komne dem for Øren; men han overlod det til deres omhyggelige Fæstemænd at trøste og opmuntre dem. Paa Fru Helene mærkedes vel ogsaa nogen Forstemthed; men hun gav Søluften og den stærke Kuling Skylden derfor og var snart ligesaa munter og selskabelig som tilforn. Saasnart de vare iland, vidste hun endogsaa at gjøre hele Selskabet oprømt ved sit Vid og sit behagelige Lune, saa Grev Albert ikke vidste hvad han mest skulde forundre sig over, den Sjælsstyrke, hvormed hun syntes at bære Forsmædelsen i den offentlige Mening om hende, som dog vist for en Deel var hende bekjendt, eller

den ubegribelige Letsindighed, hvormed hun syntes aldeles at ringeagte Rygtet, idet hun ved denne Reise selv gav de onde Tunger Stof til Bagvaskelse.

I Nyborg modtoges det fornemme Reiseselskab med Ære af Slotsbefalingsmanden, den gamle eenarmede Hr. Ludolph, for hvem Grev Alberts og Bisp Peders Navne vare den bedste Anbefaling og som hilste Esbern Snares trende Sønner, som en gammel Ven af deres berømte Fader. Den gamle stive Slotsherre viste vel ogsaa Fru Helene al den Ærbødighed, han troede at skylde hendes høie fyrstelige Byrd, men hans Høflighed mod hende var kold og tvungen og kostede ham iøinefaldende Overvindelse. Paa sin gamle halte Skimmel, som han af Erkjendtlighed mod dens Ungdomsbedrifter altid red paa, ledsagede han imidlertid Selskabet til Odense, hvor de ønskede at udhvile og vederkvæge sig.

Ved Odense Port yttrede den gamle Herre sin Forlegenhed med at finde et Herberg i Staden, som sømmelig kunde modtage saa stort og fornemt et Herskab. Men derfor vidste Johan Marskalk Raad; han spurgte om St. Knuds Gildehus da ikke var rummeligt nok til at huse dem, og da Hr. Ludolph forsikkrede, at det var det største Hus i Staden, fandt den sparsomme Marskalk det rigtigst at tage derind og lade sig frit beverte af Gildebrødrene. „Nylig har Kongen jo stadfæstet deres desforuden altfor store Friheder og Rettigheder!“ — sagde han — „man burde heller udrydde slige halve Hængehoveder og halve Skjelmer af Landet: Urostiftere ere de og hemmelige Oprørere, der ikke er bange for at slaae en Konge ihjel, naar hans Næse ikke er efter deres Hoved. Men nu har man jo endog givet deres selvgjorte Skraa Lovskraft; istedetfor at lade dem hænge, har man givet dem ti Mark Sølv af Øen Sild til Klæder og Eneret til at male Korn for hele Odense By. De maae jo være hovedrige; men derfor paaligger det ogsaa de Esler af Kjærlighedspligt at beverte alle Reisende.“

„Jeg er selv en Broder af St. Knuds hellige Gilde!“ — svarede den gamle Hr. Ludolph rolig: — „hvad I nys har sagt til Fornærmelse for Kongens bedste og mest hengivne Undersaatter vil jeg tilgive Eder. En udengilds Mand kan ikke krænke en ægte Gildebroders Ære. Dog vil I overbevise Eder om, at vort Broderskab ikke mener det ilde med Kongen og Fædrelandet, saa indbyder jeg Eder til at modtage den Gjestfrihed, vi unægtelig af Kjærlighedspligt ere alle uformuende

Reisende skyldige, men som jeg ikke vovede at tilbyde saa rigt og fornemt et Herskab.“

En almindelig Forlegenhed stod malet i alles Ansigter; især var Hr. Niels Mule, som ethvert Anstød mod det Sømmelige gik særdeles nær, ganske ude af det; han begyndte pludselig at hoste og tale om Veir og Vind, hvori hans hele Politik bestod ved Hove naar der indtraf noget Anstødeligt.

„Hvorledes“ — stammede Johan Marskalk — „høitærede Hr. Ludolph! hvorledes kan I, som Ridder og Slotsherre, være Medlem af et Gildelag, som jeg troede kun bestod af Kjødmangere og Kræmmere?“

„Jeg skammer mig ikke ved at regne mig blandt Nyborgs brave Borgerskab!“ — svarede Hr. Ludolph — „Min Optagelse i Broderskabet var vistnok en Undtagelse fra den almindelige Vedtægt; men I seer jo ogsaa, at jeg derfor har opoffret min Ret, som Ridder, til at fordre Æresopreisning af Eder med Sværdet og min venstre Arm; dog derfor er jeg ikke værgeløs.“

Grev Albert søgte saa godt som muligt at bilægge Tvisten, og til Beviis paa sin Agtelse for St. Knuds mægtige og undertiden farlige Broderskab, som Kongen dog nylig havde givet Beviser paa Tillid og kongelig Bevaagenhed, modtog han paa sit Reiseselskabs Vegne Hr. Ludolphs Indbydelse til Gildehuset, mod den Betingelse, at de maatte erstatte de tjenende Brødre deres Uleilighed og Udgift. Grev Albert greb desuden gjerne denne Leilighed til at gjøre sig bekjendt med Aanden og Tonen i disse nu saa talrige Broderskaber, som Mange ansaae for saa farlige for Landets Rolighed.

Den gamle Slotsherre gjorde sig en Ære og Fornøielse af at gjøre Grev Albert bekjendt med Gildets Love og Vedtægter, som nu ikke længer vare nogen Hemmelighed, og som i en urolig og usikker Tid kun havde fælles Forsvar og Sikkerhed til Hensigt. At Gildet nu ikke egentlig meer havde noget statsborgerligt Formaal for Øie og at dets Medlemmer vare Kongens troe og nidkjære Undersaatter, var ham isærdeleshed magtpaaliggende at gjøre denne Kongens troe og hengivne Ven indlysende. Dette lykkedes ogsaa den gamle sære Herre saa aldeles, at Grev Albert erklærede, saasnart Tid og Leilighed tillod det, selv at ville indtræde i et saadant Broderskab, naar dets Skraaer og Vedtægter ikke udelukkede nogen Fædrelandsven, han være Kriger eller Borger; thi han indsaae vel hvor-

---

Kjødmanger, Slagter.

ledes disse Broderskaber, naar de hævdedes af Kongerne og Landets vigtigste Mænd, kunde være Fædrelandet til betydeligt Værn i ulykkelige og urolige Tider, hvis saadanne Samfund virkelig bestode af de bedste Fædrelandsvenner, som dog saaledes havde et Foreningspunkt, naar Splid og Tvedragt adskilte Hjerterne.

I det store Gildehus modtoges Gjesterne med Venlighed og trohjertig borgerlig Gjestmildhed. To aldrende Borgermænd i Gildebrødrenes halvgeistlige Hættekapper modtoge de Reisende, uden at besvære dem med noget Spørgsmaal om deres Navn og Stand. „Hvo er Danmarks retmæssige Konge for Gud og Mennesker?“ spurgte kun den ældste af dem enhver af de indtrædende Gjester, og paa Svaret: „Valdemar Valdemarsøn“ indlodes de strax i den øverste rummelige Gjestestue, hvor der var flere Gildebrødre tilstede, og hvor der opvartedes med Øl, Mjød og et stort Saltmadsfad. Før og efter Maaltidet blev sjunget en kort Messe, og over Bordet udbragtes der Skaaler for Hellig Knud, Jomfru Maria og Kongen. Til Gildebrødrenes andre Vedtægter og Skikke saae de Reisende Intet, og som udengilds Gjester var Broderskabets store Forsamlingssal dem lukket.

Efter Maaltidet gav den gamle Slotsherre Grev Albert et hemmeligt Vink, og Greven fulgte ham ubemærket ind i et afsides Værelse.

„Dersom I ikke anseer mig for nysgjerrig eller paatrængende, ædle Greve!“ — sagde den gamle stive Herre og betragtede Albert med et skarpt gjennemtrængende Blik — „saa besvar mig et Spørgsmaal i Fortrolighed! hvorledes kommer I, som Kongens og Landets troe Ven, til at ledsage denne altforvel bekjendte Fru Helene til Ribehus, og det paa en Tid, da Folket er blevet skuffet i sit visse Haab om at see en agtet og ærbar Dronning dele Valdemars Throne? — kjender I ikke bedre Kongens eneste svage Side og denne Kvindes høitflyvende Planer? eller kan Grev Albert nedværdige sig til at understøtte Synd og Underfundighed?“

„I fornærmer med dette Spørgsmaal ikke mig alene,“ — svarede Grev Albert med krænket Selvfølelse — „I fornærmer min Konge og den ædelbaarne Dame, hvis Beskytter og Ledsager jeg nu er; men jeg seer vel Grunden til eders Spørgsmaal og ærer den velmente skjøndt ubeføiede Iver for Kongens og Landets Vel, som misleder Eder. Over Kongens Sind og Hjerte raader han kun selv; den saakaldte Svaghed, I maatte

FØRSTE·DEL

heller sige Slethed, man kun altfor skaansom bedømmer hos Konger og store Mænd, og som jeg hører I med flere gode Dannemænd ogsaa tiltroer vor unge Konge, vilde jeg foragte hos ham, som hos enhver, hvis han besad den, men mit Hjerte maa aldeles frikjende ham derfor. Fru Helenes formentlige Planer ere mig ubekjendte. Hvad Bagvaskelsen siger hende

og Kongen paa, har jeg vel hørt, men Gud forbyde mig nogensinde at troe det! hendes Reise til Ribehus misbilliger jeg, som en af hendes største Ubesindigheder; men til at hindre den, har jeg hverken Magt eller Ret. Tilfældet og simpel Ridderhøflighed har gjort mig til hendes Ledsager, og saalænge hun er under min Beskyttelse, tillader jeg ingen Mand af Ære ustraffet at sige et fornærmeligt Ord om hende. Eders Alder, værdige Hr. Ludolph! tillader mig kun for denne Gang at gjøre en Undtagelse med Eder."

„Brave, trofaste unge Mand!" — svarede Hr. Ludolph og greb hans Haand med Varme — „eders Kjærlighed til Kongen og eders ridderlige Agtelse for Kvinden forblinder eders Øine, seer jeg; men dadle Eder derfor kan jeg ikke. Tilgiv at jeg et Øieblik var uvis om hvad jeg skulde troe om Eder! At I ikke vil slaaes med en gammel eenarmet Mand for hvad jeg siger Eder under fire Øine, takker jeg Eder ikke for; det vilde være en Latterlighed; og hermed er da den Sag klaret. Imidlertid raader jeg Eder til, ikke at opholde Eder her længer med denne Dame, end høist nødvendigt. Nu et Ord paa mit og Broderskabets Vegne! Skulde det engang — som Gud forbyde — blive Tilfældet, at Kongens bedste Ven og Raadgiver maatte have nødig at spørge om, hvor der endnu var danske Mænd at finde, som havde Liv og Gods tilovers for Fædrelandet, saa behøver I kun at aabne dette Brev, og hvert Navn, I læser deri, kan I stole paa, som paa Eder selv!" Med disse Ord rakte han Greven et stort Pergamentsbrevskab, forseglet med rødt Vox, hvori St. Knuds Billede med Scepter og Krone var aftrykt. „Det er en Nødskilling!" — føiede han til — „gid den Stund aldrig maa komme, da I behøver den! men kommer den engang, og gamle Ludolph maaske da ligger under Fanen med det rustne Sværd paa Kisten i Nyborg Kirke, saa tænk paa mig, brave unge Herre! og lad mig ikke have seet Eder forgjeves!"

Uden at vente paa Svar gik den gamle Herre hastig bort og gav den bevægede Grev Albert Tid til at fatte sig og forvare det uaabnede Troskabsbrev paa sit Bryst.

Da Greven kom tilbage til Selskabet, var den gamle Slotsherre der ikke. Man hørte Hestetramp paa Gaden, og saae ham allerede ride ud af Byen saa hastig som den halte stive Skimmel kunde bære ham.

Grev Albert syntes at bemærke, at Gildebrødrene betragtede Fru Helene med mistænkelige Øine og gave hverandre hemme-

lige og betydende Vink; han kom den gamle Slotsherres Raad ihu og skyndte paa Afreisen. Til stor Ærgrelse for Johan Marskalk forglemte Bispen og Grev Albert nu ikke ved Afreisen at lægge en rigelig Gave i Gildehusets Gjestebøsse, og Fru Helene syntes ret at have sin Glæde af at drille sin faderlige og sparsommelige Hr. Søn ved sin fordobblede Rundhed og Gavmildhed. Absalon Bælg, som havde taget mest til Takke med Sylten og Saltmadsfadet, yttrede ved Afreisen derimod temmelig høit, at hans fornuftige Broder Johan havde Ret, og at hvis de gode Gildebrødre vare rigtige Møllere, vidste de nok at mele deres Kage og faae deres Kjærlighedspligt betalt af Meelsækkene.

„Jeg kjender ikke Esbern Snare igjen i hans Sønner!“ — sagde Bisp Peder paa Veien til Grev Albert, da de vare komne noget forud: — „den kjække Esbern udskiftede høimodig Skjenk og Sjælegave til Kirker og Klostere; disse plyndrede dem gjerne ud, om de turde. I veed vel, at de endnu forholde Sorøe Kloster Stenløsemagle; det Ran skal de visselig fortryde paa deres Dødsdag!“

„I det Stykke tør jeg ikke forsvare dem!“ — sagde Grev Albert — „men det veed jeg dog, behøver Kongen deres Arm, er den redebon og stærk, og behøver han deres Pung, staaer den ham vist ogsaa aaben.“

„Med Armen kan det maaske have sin Rigtighed, men med Pungen ikke, med Pungen, Gudsdød, ikke!“ — ivrede Bispen — „den holde de fast og lukket i Haanden som Judas Iscariot paa vor Altertavle.“

„Da veed Fru Helene desbedre at lukke den op; hos hende sidder Daleren ikke fast,“ — skjemtede Greven for at afbryde.

„Ja hos hende sidder jo Ingenting fast!“ — mumlede Bisp Peder ærgerlig.

Over denne Yttring kom Grev Albert i Harme: „var I Ridder, som I er Bisp,“ — svarede han heftig — „turde jeg dog endnu bryde en Landse med Eder for den ædelbaarne Frues Dyd og Ære.“

„Tør man vide hvorom de ædle Herrer tvistes?“ — spurgte Fru Helene, som i det samme jog med sin raske Ganger ind imellem dem — „mig synes de ere noget høirøstede, og at Talen er om at bryde Landser.“

Bisp Peder taug forlegen og lod Hingsten undgjælde sin Utilfredshed, men Grev Albert lod sig ikke bringe ud af sin Fatning. „Talen er om en Dame af ædel Byrd og, saavidt jeg

veed, af ulastelig Vandel“ — svarede han — „hun er noget uforsigtig, letsindig og forfængelig, det tilstaaer jeg, og hun glemmer derover den gyldne Regel, at det ikke er nok for en Kvinde at være ulastelig, men at hun ogsaa maa synes det. Jeg vil tage Eder, ædle Frue! til Dommer i vor Tvist: troer I, at en saadan Svaghed og Følgerne deraf i Mængdens Omdømme kan berettige nogen Ridder til at drage hendes Slot forbi med Haan og sætte et Skjændselsmærke paa Porten?“

„Hvilken Ridder“ — spurgte Fru Helene forbauset — „vilde være saa uforskammet og uretfærdig?“

„Jeg ikke, ædle Frue! det forsikkrer jeg Eder; men vilde det da ikke være ligesaa ubilligt og uretfærdigt, naar en uforskammet Haand havde efterladt sligt et Mærke paa den fortalte Kvindes Port, og en Herrens Tjener gik forbi med Foragt og lyste Forbandelse over Huset?“

„Visselig, visselig, I har Ret, ædle Ridder!“ — raabte Bisp Peder ivrig — „og jeg har Uret, skammelig Uret! Skinnet kan skuffe, og selv om det ikke skuffede, være det langt fra mig at løfte den første Sten mod Synderinden.“

„Eders Tvist er altsaa bilagt uden min Stemme!“ svarede Fru Helene med dybt krænket Stolthed i Blik og Miner, medens hun forgjeves søgte at skjule den bittre Taare, som nedrullede over hendes skjønne blege Kinder.

Hos Grev Albert var ved dette Syn enhver Tvivl udslettet om hendes Renhed og uplettede Vandel. „Ja visselig, ædle Frue!“ — sagde han med Varme — „vor Tvist er hævet, og den Dames Ære, vi talte om, sværger jeg ved Gud og den hellige Michael at forsvare mod enhver Modstander, som jeg vil forsvare min Herres og Konges Ære, med Ord og med Sværd, med Liv og med Blod. Vil I paa den ædle Dames Vegne“ — tilføiede han — „række mig et Pant, skjønne Frue! saa vil jeg bære det paa mit Bryst, at det kan minde mig om min Ed, saalænge jeg lever.“

Mildere bevæget, tog Fru Helene den hvide Handske af sin Haand, hvorpaa hendes Taare var falden, rakte Grev Albert den taus og trykte sin ædle Ridders og Beskytters Haand med Taknemmelighed; thi hun forstod ham saare vel. Hun red tankefuld et Stykke fremad og standsede pludselig sin Hest, som om hun gruede for at ride længere frem og vilde vende tilbage. Men nu indhentede det øvrige Selskab hende med Latter og Spøg, og hun bekæmpede hastig enhver Betænkelighed.

SYVENDE KAPITEL.

Ingen var lykkeligere ved Reisen, end Carl. Mange Navne og Steder vare ham bekjendte af den gode Fader Saxos Fortællinger. Han betragtede Alt med den største Opmærksomhed, og hvad han ikke vidste, skulde gamle Martin altid fortælle ham. Ved Landsbyen Ohrup saae han Gramaaen forene sig med Nipsaaen og spurgte Martin, om det ikke var der, den fromme Biskop Leofdagus vilde svømme over, da de grumme Hedninger dræbte ham med deres Pile.

„Det er Snak!“ — sagde Martin — „jeg kjender alle Bisper her i Landet, og her har aldrig været nogen af det Navn.“

„Jo vist har her saa, længe før du blev fød!“ svarede Carl og ortalte lille Rigmor den rørende Historie. Barnet tog hjertelig Deel deri og var nærved at græde over den fromme Martyrs Død: men Fostermoderen trøstede hende med, at det nok var et gammelt Eventyr, og at der nu ingen Hedninger meer var til i Verden.

„Jo vist er der saa!“ — afbrød Carl hende ivrig — „vor Konge fører jo endnu ofte Krig med Hedningerne, og saasnart jeg har lært at føre Sværd og Skjold, vil jeg være med!“

Det smukke Barn blev ganske alvorlig ved disse Carls dristige Ord, og Fostermoderen, som mente, det var af Frygt for Hedningerne, søgte at trøste hende med den Forsikkring, at der dog ingen Hedninger vare her tillands, og dem, som vare i fremmede Lande, holdt Kongen nok i Ave. Men nu fortalte Carl en anden Historie, og Rigmor loe og klappede i Hænderne igjen. Som de nu kom nærmere til Ribe, blev gamle Martin snaksommere; thi han var fød der i Egnen og kjendte hver Busk og Sten paa Veien. Han forklarede helt lærd paa sin Viis, hvad siden andre Lærde have gjentaget, at Byen hed „Rive“ fordi der blev revet saa meget Hø om Sommeren, og han kunde ikke noksom beskrive hvor lifligt der var i Høhøsten, og hvor herligt Byen da saae ud ved Aaen og Havet mellem de mange grønne Høie og Kjærene med deres Svaner og de nye herlige Abildgaarde, som de geistlige Herrer, efter

den hellige Abbed Vilhelms Exempel, havde anlagt og ladet hente Abildkjærner og Planter til fra fremmmede Lande. Over de tre Vandmøller ved Aaen udbredte han sig vidtløftig, og fortalte Carl omstændelig, hvorledes man i den ene beredte Skind med megen Konst til Pelse. Da han nu saae Ribe i Frastand gjorde han dem alle opmærksomme paa, hvor grangivelig den lignede et Gaaseæg, og, naar man saae ret til, en ordentlig velskabt Mand med Arme og Ben, og i begge disse Paastande maatte man give ham Ret; thi „han var barnefødt der i Egnen, og maatte vide det bedst.“

De kjørte forbi nogle halvnedrevne Huse og Brakker. „See, her er Gammel-Rive!“ — sagde Martin — „nu boer her kun Fattigfolk; men her boede i gamle Dage de rige og fornemme Folk, for ikke at være Havet og Sørøverne for nær.“

„Fy, det var en Skam!“ — sagde Carl — „men nu tør vi nok boe ved Havet“ — vedblev han glad — „nu ere Sørøverne bange for os — saadan en Konge har vi nu.“

De kjørte nu ind ad den saakaldte Slotsport, som gjennem Grønnergaden førte til Slottet, og Carl vilde endelig vide hvad de tre himmelblaae kronede Løver skulde betyde, som vare afbildede over Porten, ligesom de sprang frem i Luften af et Taarn. Da følte Martin sig ret stolt ved at kunne fortælle, at det var Byens ældgamle Vaaben fra de hedenske Tider, og at Kong Harald Hildetand havde givet det til den gode Stad Rive. Hvad Løverne skulde betyde vidste han vel ikke saa nøie, men han havde ofte grundet derpaa, sagde han, og mente i sin troskyldige Fromhed, at det vel skulde betyde den hellige Trefoldighed.

„Men Vaabnet sagde du jo var fra de hedenske Tider!“ indvendte Carl.

„Ja saa skal det vel betyde, at Nipsaaen har tre Arme, og løber gjennem Byen paa tre Steder! — sagde Martin ærgerlig — „for det veed jeg den gjør, og saa har den vist ogsaa gjort i de hedenske Tider; men vil han vide det bedre, maa han spørge vor Bisp, ellers er jeg barnefød her og behøver ikke at spørge Nogen om hvordan Rive seer ud. Prøv nu om han kan tælle Taarnene!“ — vedblev han stolt og glemte sin mislykkede Fortolkning — „see, der ligger vor Fruekirke paa Lilliebjerget! see, hvor Taget skinner, som pure Sølv og Guld! det er halv

---

Brakke, Træhytte.

Bly og halv Kobber, maa han vide, og der har vi Slottet; det hedder Kosborg —“

„Ribehus vil du nok sige —“ afbrød Carl ham.

„Kosborg hed det, da jeg var ung“ — svarede Martin — „nu hører jeg nok, de kalde det Rivehus, ligesom der ikke var flere Huse i Rive, for Ingenting maa nu være som det har været før. See her,“ — vedblev han snaksom — „her har jeg mangen god Gang rendt over Horsetorvet til Kagkilde og seet Tyvene bære Sten af By — det var en lykkelig Tid — og hist nede paa Dammen ved Fiskertorvet har jeg tidt seet dem holde Thing.“

„Hvem?“ spurgte Carl adspredt.

„Ih! Borgerne mener jeg; vil han være en Ordklører, vil jeg ikke have med ham at skaffe!“

„Bliv ikke vred, gode Martin!“ — bad Carl — fortæl os kun noget Mere! du kjender Alting saa godt her.“

„Ja, jeg kan nævne ham hver Gade og Slippe her i Byen: førend jeg kom til vor Bisp, maa han vide, har jeg samlet mig mangen god Blumpum*) hist i Capitelhuset og hentet sød Vin baade for Erkedegnen, Dekanen, Seniorerne, Capitel-Procuratoren og alle fire og tyve Kanniker, baade de Regulares og Seculares — siden han er saa klog og har gaaet i Skole hos en Grammaticus, veed han vel sagtens hvad jeg mener.“

Carl taug undseelig: thi Latinen havde han aldrig kunnet komme afsted med, og han mærkede vel, at gamle Martin havde tjent saalænge hos sin Bisp, at han deri var ham overlegen.

Over denne lille Triumf blev Martin kjæk og munter, og fortalte nu omstændelig, hvorledes det gik til i Capitelhuset fra Morgen til Aften, og hvorledes der læstes atten Messer daglig for den hellige Jomfru og alle fromme Sjæle. Han nævnede alle Byens Gader og Porte, Torve, Broer og Kirker, samt alle Byens Gilder fra St. Knuds og den hellige Gjertruds indtil Peblingegildet i Svinkrog.

Endelig rullede Karmen over Vindebroen og holdt stille ved Brønden midt i Slotsgaarden. Carl beundrede det store prægtige Slot, med dets høie Volde, Mure og Taarne, medens gamle Martin beregnede, at Slottet nu maatte have staaet i firsindstyve

---

Slippe, Smøge.

*) plumbum; ɔ: et Slags Bystempel, som Kannikerne brugte til daglige Lønninger og siden udvexlede med Penge. (I.).

VALDEMAR·SEIR

Aar, og berømte den dybe mærkelige Brønd, som kunde forsyne en hel Hær med Vand i den længste Beleiring. I Gaarden vrimlede der af kongelige Gaardsvende og Huskarle, som modtoge de Fremmedes Heste paa Befaling af Gaardsfogeden. Denne førte Gjesterne til Slotstrappen, hvor han overlod dem til Dørvogteren og Slottets indvendige Betjenter. Saasnart Carl havde løftet Rigmor af Vognen og bragt hende op ad Slotstrappen til Fru Helene og hendes Døttre, ilede han til sin Herre, tog hans Kappe paa Armen og fulgte saaledes Selskabet i ærbødig Frastand, medens hans Hjerte bankede af glad Forventning efter at see Kongen, som var den høieste Lyksalighed, han i lang Tid havde drømt om.

Det var just ved Middagstid, og Kongen sad ved Bordet blandt sine Frænder og sine Mænd. Det reisende Selskab blev af et Slags Under-Hofmarsk anviist Plads ved et altid opdækket Gjestebord i et af Slottets mindre Gemakker; kun blev Grev Albert af særdeles kongelig Gunst indbudt til det kongelige Taffel, hvor hans Plads altid var ham forbeholden. Saasnart Greven i et afsides Værelse havde taget Haandtvæt og ordnet sit Haar og sin Klædedragt, bad han høflig Fru Helene og hendes Døttre undskylde, at han paa Kongens Bud maatte forlade dem. I Fru Helenes skjønne Ansigt var en ydmygende Følelse af hendes underordnede Værdighed her umiskjendelig; men hun holdt gode Miner og bad den opvartende Hofbetjent efter Taffelet at melde hende og hendes Døttre for Prindsesse Regitze.

Til stor Glæde for Carl fik han Befaling af Grev Albert til at følge ham, og med sin Herres Kappe paa Armen fulgte han Greven til den store kongelige Spisesal. Bævende traadte han over den høie bonede Tærskel og blev strax af en Hofbetjent anviist Plads blandt de andre Svende og Kertedrenge bag ved Marskens Stol, nær ved Døren, medens Grev Albert nærmede sig den øverste Ende af Bordet med Anstand og Ærbødighed.

Forundret betragtede Carl de mange ridderlige Herrer ved Bordet og al den Pragt og Herlighed, som omgav dem; men han gav sig ikke Tid til at dvæle ved nogen af de mangfoldige nye Gjenstande, som her tildroge sig hans Opmærksomhed; hans Øine søgte kun Kongen, og han ledte ikke længe forgjeves. Den unge Konges kjække og muntre Ansigt, det runde ungdommelige Heltehoved, med de krøllede brune Lokker og det korte mørkebrune Mundskæg, svarede vel ikke til den Forestilling, han havde gjort sig om et stort kronet Hoved; men

den store Valdemars Søn behøvede ingen kongelig Krone for at kjendes; hans mørkebrune næsten sorte Ørneøine havde allerede det mægtige Herskerblik, som uvilkaarlig tvinger til Underdanighed, og hans høie runde Pande, som ingen Sorgens Tværfure endnu rynkede, syntes med sin stolte og skjønne Hvælving at være en ophøiet Bolig for de dristigste Kongetanker. Et Par letbevægelige Lidenskabsfurer mellem de store livfulde Øine røbede den Heftighed og Kraft, hvormed han vidste at sætte sin Villie igjennem. Han sad rolig og munter ved Bordet i sin daglige ridderlige Husdragt, hvori han sædvanlig er afbildet, med en hvid Ringkrave om Halsen, et Slags kort bomuldsforet Trøie med Guldknapper i Bræmmen og knappet høit op i Halsen. En smal Sværdgjord med et Guldspænde sluttede ham fast om det smækkre Liv; derved hvælvede Silketrøien sig fyldig over hans Bryst som en Brynie.

Carl saae ham kun som Brystbillede, men bemærkede rigtigt, at hvis der var Forhold i hans Legemsbygning, maatte han fast være et Hoved høiere, end de fleste af hans Mænd; thi det temmelig høie Bord syntes for ham alene at være for lavt, og naar han spiste, løftede han undertiden Brikken op fra Bordet for ikke at bøie sig.

Adelsdrengen, som stod bag ved Kongens Stol med hans guldbaldyrede Skarlagenskappe paa Armen, var i Carls Øine et lykkeligt Menneske, fordi han kunde være Kongen saa nær og række ham Alt, hvad han pegede paa.

Imidlertid var Grev Albert kommen op til Bordenden og hilsede Kongen paa sædvanlig Ridderviis.

„Velkommen, brave Albert!“ — sagde Kongen og rakte ham sin høire Haand, som Greven med halvt nedbøiet Knæ kyste. — „Tag Plads og vederkvæg Eder blandt os! eders Sæde staaer ledigt; naar vi har drukket et Velkomstbæger sammen, følger I mig til Lønkammeret!“

Derpaa satte Greven sig paa sin sædvanlige Plads øverst blandt Ridderne, og de to nærmeste Riddere reiste sig paa gammel Viis for at give ham Plads; thi skjøndt de stive Hofskikke fra Svend Grathes Tid for en Deel vare afskaffede, og Kongen, som hans store Fader, var en Elsker af sømmelig Munterhed og Utvungenhed ved Bordet, vare dog de Skikke og Sædvaner vedligeholdte, som Kongens Værdighed og gjensidig Høflighed syntes at udfordre. Ved Bordet talede Enhver frit med sin Sidemand, dog ikke høirøstet, men saaledes at

Enhver kunde høre Kongens Ord, saasnart han talede høit til Nogen.

Nærmest ved Kongens høire Haand sad hans alvorlige Søster, den langt ældre Prindsesse Regitze, som dog endnu ikke var uden ungdommelig Ynde, men hvis rolige aldeles lidenskabsløse Ansigt kun opvakte liden Deeltagelse. Hun talede yderst sjælden, men hørte taalmodig paa hvad hendes Sidemand, den skaldede Grev Claus, hendes og Kongens Halvbroder, med sin sædvanlige Vidtløftighed og Omstændelighed fortalte hende om sin tilkommende Gemalinde, Grevinde Ida af Schwerin, og om alle hendes Dyder og Fuldkommenheder.

Paa Kongens venstre Side sad Erkebisp Andreas, med hvem Kongen fornemmelig underholdt sig, og som han udspurgte om hans Reiser og Begivenheder i fremmede Lande. Broder Gunner og Mester Harpestræng vare ogsaa her tilstede; men de vare bænkede noget længer fra Kongen, for at give Plads for hans fornemme Gjest, den tydske Ordens Ridder og Hærmester i Lifland, Hr. Hermand Balke; han var en høi mager Mand, som i sin snevre sorte Ordensdragt, med det sorte sølvindfattede Kors om Halsen og paa Livkjortelen, kneisede stolt og anseelig ved Siden af Kongens krumryggede Skriftefader, den listige Erkedegn Arnfred, og de tykke uanseelige Kanniker fra Bøhmen, Renert og Albrecht, med deres eenfoldige men ærlige Fuldmaaneansigter; for dem holdt Mester Harpestræng en lille Forelæsning over Diætetiken, som de syntes at høre paa med stor Beundring, medens de tværtimod hans Forskrift toge tiltakke saavel med Laxen og Spegegaasen, som med det røgede Harekjød. Broder Gunner derimod sad i en livlig og underholdende Samtale om den ældste nordiske Digtekonst; han havde nemlig faaet sin Plads mellem de to berømte Skjalde Thorgeir Danaskjald og Islænderen Olaf Hvitaskjald, Skjaldas bekjendte Forfatter, som paa den Tid var Kong Valdemars Gjest. Baade Gunner og Islænderen vare heftige, og naar de undertiden bleve for høirøstede, maatte den sagtmodige Thorgeir tale dem tilrette og erindre dem om Bordskikken, medens Kongens Drost, den fromme og stærke Astrad Fracke, som sad ligeoverfor dem, spægede sit Kjød ved Afholdenhed fra Kjødspiser, fordi han nylig havde overilet sig i Vrede, men holdt sig dog til Vinen for ikke at kede sig, og den gamle tørre Andreas Kammermester rystede sit graae ærlige Hoved og gav Bjørn

---

Diætetik, Regler om Ernæringens Art.

Mundskjenk et Vink om ikke at lade sætte meer Vin for de høirøstede Gjester; thi de forstyrrede ham i hans Beregning over hvormange Sølvkander der var i Brug, da det var hans Pligt at svare til Sølvtøiet.

Blandt de danske Riddere havde, næst Grev Albert, Junker Strange Ebbesøn Forsædet; han var Kongens fortrolige Ven og Raadgiver og havde været hans Vaabenmester og Lærer i hans Barndom; han var en mild og beleven Mand med et godmodigt skjøndt noget skalkagtigt Smiltræk ved Munden; Haarene hang ham langt ned over Ørene, og et aabent ærligt Ansigt skinnede glad og rolig derigjennem; formedelst sit ungdommelige Udseende kaldtes han endnu af de Fleste unge Junker Strange, skjøndt han var over fyrretyve Aar og var Fader til de unge Riddere Ebbe og Peder Strangesøn. Blandt de ældre Riddere vare især Erkebispens og Bisp Peders Brødre: Jacob af Mone, Lars Sunesøn og Kong Sverkers Svigerfader Hr. Ebbe Sunesøn af Knardrup berømte for deres Manddom og Heltebedrifter; de havde alle Tre stor Slægtlighed med deres geistlige Brødre og vare høie og stærke Mænd med et alvorligt og krigersk Udseende. Næst dem vare især Brødrene Ivar og Ebbe Glug berømte som tvende af Kongens tappreste Riddere; men de vare mindre anseelige og faldt mindre i Øinene ved Siden af Peder Glob og Ivar Lykke, som ved deres Rigdom, Pragt og artige Sæder tildroge sig alle Fremmedes Opmærksomhed. Hr. Ebbe Sunesøns anden Svigersøn Grev Engelbret var især i Orde for sin Dristighed og Belevenhed, og vel ikke mindre dristig, men ikke nær saa høflig var den stærke undersætsige Hr. Carl Graa, om hvem det hedder i Kæmpevisen:

Der ngen er i Sverrigs Land,
Som ene kan mod hannem staae.

Han havde til Sidemand den ikke mindre berømte Hr. Ove Dyre, som var en vældig og lidenskabelig Jæger og altid bar et stort forgyldt Jægerhorn over Skulderen og om hvem det hedder i Kæmpevisen:

Han hugger ned for Fod i Strid,
Som Bønder de meie Korn.

Hos de yngre Riddere, Junker Knud og Hr. Lembak, sad Kongens unge Søstersøn Grev Otto af Lüneborg, som endnu

kun var en femtenaarig Yngling og endnu ikke havde modtaget Ridderslaget, men som allerede havde givet de mest udmærkede Prøver paa Mod, Dristighed og en mageløs Hurtighed i at udrette de forvovneste og vanskeligste Foretagender, hvorfor han ogsaa allerede af Mange kaldtes den anden Esbern Snare. Hans runde skægløse Pigeansigt og endnu spinkle fine Legemsbygning gav ham Udseendet af en halvvoxen Dreng, og Carl af Rise, som dog næsten var fem Aar yngre, syntes i Legemskræfter hartad at kunne være hans Lige.

Som Kong Arthur blandt Ridderne ved det runde Bord, sad saaledes Kong Valdemar Seier blandt sine Lehnsmænd og Riddere, og naar han betragtede den stolte Række af udmærkede og prøvede Mænd, hævede hans Bryst sig helt stoltelig, og han betragtede de glimrende Seiervindinger, han allerede havde vundet, kun som lykkelige Forbud paa den Høihed og Velmagt, hvortil han med sine dristige Ungdomsplaner haabede at hæve Danmarks Rige.

Kongen selv var den største og skjønneste Mand af den Alle. De Ældste af hans Kæmper, som havde kjendt hans store Fader i hans unge Dage og fegtet med ham for Arcona, kunde ikke noksom forundre sig over den unge Konges tiltagende Liighed med deres gamle Herre og Konge. Selv Klangen i hans Stemme og den særegne Maade, hvormed han slog op med Haanden, naar han uddeelte en Befaling eller blev hastig i Sindet, erindrede dem ofte om hans mægtige og undertiden vel heftige Herre Fader.

Kongen havde udbragt en Velkomstskaal for den kjække Grev Albert, hvilken alle Ridderne havde ledsaget med et hjerteligt Glædesraab; men Kongen havde bemærket, at hans fornemme Gjest Hr. Hermand Balke havde følt sig tilsidesat derved, og han ønskede dog ikke at gjælde for uhøflig og uopmærksom mod denne vigtige Mand.

„Til Ære for det ædle tydske Hus af St. Maria til Jerusalem ville vi tømme dette Bæger!“ — sagde han derfor efter nogen Betænkning og reiste sig. Strax stode alle Ridderne op og ledsagede Skaalen med Bægerklang, dog unden det sædvanlige Glædesraab. Den stolte fremmede Ridder bøiede sig med Anstand for Kongen og hans Mænd, medens han paa den tydske Ordens Vegne modtog Skaalen og til Gjengjæld tømte et Bæger igjen til Ære for Danmarks Konge og det ædle danske Ridderskab.

Uagtet denne gjensidige Høflighed kunde dog hver Mand see,

at Kongen endnu stod paa en spændt Fod med den tydske Orden, af hvem han ikke vilde lade sig afstikke Grændser for sine Erobringer i det hedenske Lifland og Estland. Kongen og Erkebisp Andreas havde ogsaa nylig havt en ivrig Ordstrid med Hærmesteren om den lige saa urimelige som haarde og uchristelige Maade, hvorpaa Ordenen søgte at udbrede Ordet i hine Lande, da man istedetfor blot at forsvare Ordets Forkyndere, tvang Hedningerne til Daaben med Sværdet eller, naar man vilde være lemfældig, søgte at lokke dem ved forfængelig Øienslyst og et Slags bibelske Komedier, blandede med smagløse og forargelige Optog af den græske og romerske Afgudslære. Det store Korstog il Lifland, Valdemar længe havde tænkt paa, og hvortil Paven nu ogsaa paa det Kraftigste havde opmuntret ham, lod derimod til at kunne blive velgjørende for hine Lande, især saaledes som den fromme Erkebisp agtede at lede det; men dette Foretagende var det, Hærmester Balke havde til Hensigt at forhindre. Imidlertid syntes hans Underhandlinger med Kongen derom kun at have havt liden Fremgang. Han havde allerede taget Afsked, og han agtede nu ikke længer at opholde sig her ved Hoffet forgjeves.

Paa hine gjensidige kolde Høflighedsyttringer fulgte en almindelig Taushed. For at bringe Munterheden tilbage, gav Kongen Bjørn Mundskjenk et Vink om, at han skulde lade Bægrene fylde paany, medens Kongen selv opfordrede de tvende Skjalde til at forlyste dem Alle med et muntert Kvad, helst et saadant, som kunde digtes paa Stedet og ikke behøvede lang Tid og Betænkning. I dette Slags Sange havde Thorgeir Danaskjald just sin Styrke, og Kongen vilde gjerne give ham en Leilighed til om muligt at overgaae den berømte Islænder, hvis konstigere rimede Sange Kongen formodede behøvede længer Tid og Betænkning.

Thorgeir rødmede undseelig ved Opfordringen og bad den ældre og fremmede Mester synge først; han undsaae sig ogsaa ved at lade sin konstløse Sang høre for Skaldas berømte Forfatter, som i Bevidstheden om sin høiere Konstfærdighed ansaae den gammeldags Digtemaade for altfor simpel eenfoldig.

Olaf Hvitaskjald lod heller ikke Leiligheden gaae forbi til at vise sig for Kongen og hans Hof i et glimrende Lys. Han havde længe ventet paa en saadan Opfordring, og da den øiebliklige Digtning ikke var hans Sag, havde han med Flid og Konst udarbeidet et Drapa til Ære for Kongen i den vanskeligste af alle de nyere Versarter, den saakaldte Alhendt, hvori

de enkelte Stavelser i hver Verslinie rimedes tvende Gange, og hvori Ordene, ved dristige og usædvanlige Omsætninger skulde mere forbause og overraske.

Han kunde Sangen godt udenad, og sang den med en stærk og mandig Stemme, efter at han først havde bedet om Undskyldning, hvis en øiebliklig Digtning skulde mislykkes ham i den konstigste af alle Versarter, som han kun troede sin ophøiede Gjenstand værdig.

Konstgrebet lykkedes. Hvad han sang til Ære for Kongen, behagede Alle, skjøndt det lod noget stivt og tvungent, og en almindelig Beundring udbrød over den nye konstige Rimklang og de dristige Vendinger.

Kongen takkede ham venlig, skjøndt han ikke havde forstaaet det Halve af Kvadet; men han fandt, at der hørte megen Konst og Snildhed til at faae saamange halvrimede Ord til at hænge sammen, og han begreb ikke hvorledes det var muligt i slig Hast at faae et saadans Konststykke færdigt.

Nu kom Raden til Thorgeir, men han var saa overrasket og forbauset over hvad han nys havde hørt, og det behagede ham dog saa lidet, at han ikke vidste hvad han skulde troe om sin egen Sang og Digtning, eller om den rette Skjaldekonst maaske dog bestod i Andet, end i at synge varmt og ligefrem hvad hans Hjerte var fuldt af. Han stod tavs og modfalden en liden Stund og betænkte sig.

„Mangler du Stof“ — sagde Kongen — „saa lad mig hjælpe dig! besyng os den skjønneste og herligste Kvinde! det er jo en Gjenstand, et ungt Hjerte altid kan opvarmes af.“

„Maaske kan jeg komme den unge Bardes Indbildningskraft til Hjælp,“ sagde hastig Hærmester Balke, og lod Thorgeir overrække en liden tillukt Lade af forgyldt Sølv, besat med kostelige Stene. Thorgeir aabnede Laden og saae et lidet kvindeligt Brystbillede, malet med sjelden græsk Konst i Vox paa Nøddetræ. Aldrig havde den unge Skjald seet saa deiligt et Kvindeansigt; han bøiede sig fast ærbødig derfor, som for en Helgeninde; hans klare blaae Øine tindrede mildt og roligt; han følte sig ret glad og stille tilmode, som for Guds Moders fromme Billede i Kirken, og han glemte alle Betænkeligheder og begyndte et Kvad i Syngesprogets ældste simple Digtemaade, hvori Voluspa og de ældste nordiske Skjaldekvad ere digtige, i simple konstløse Ordføininger og uden anden Prydelse end

---

Lade, Æske.

Rhytmus og enkelte kraftige Bogstavrim, som dog ganske syntes at komme af sig selv. Saaledes besang han med en klar og venlig Stemme, i rene dybe Toner, den deilige Kvinde, han syntes at see levende for sine Øine. Han beskrev hendes guldgule Lokker og lignede dem med den modne bølgende Axestrøm paa Danmarks Sletter; i de blaae himmelklare Øine saae han den dybe stille Kjærlighed og den høie gaadefulde Stræben mod det Evige og Uforgængelige, som opfyldte og bevægede hans inderste Sjæl, naar han saae Himlen med alle dens Stjerner speile sig i det store Hav eller i Danmarks stille klare Søer. Han beskev ikke længer nogen enkelt Deel af det herlige Billede: det stod helt og levende for hans Sjæl; men hans Kjærlighed til Fødelandet og hans Begeistring over dets stille venlige Deilighed blandede sig saaledes med hans Forestilling om ren kvindelig Skjønhed, at han i den deiligste Kvindes Billede saae den Aand og det Udtryk, som mindede ham om hans Moders Vuggesange og hans Barndoms skjønneste Drømme. I Billedet, han besang, saae han saaledes Danmarks forklarede Engel opløfte sig fra Dalene og de grønne Høie, fra de lysegrønne Skove og stille Søer og knæle med Tro, Haab og Kjærlighed for den hellige Forbarmers Throne. „Fred og Velsignelse over Danmark!“ — hørte han hende bede — „Fred og Velsignelse over Kongen og mit Folk! Fred og Velsignelse over mine troe kjærlige Sønner og Døttre i Evighed!“ Hans Stemme bævede under Sangen og hans Øine fyldtes med Taarer. Kvadet var endt, og intet Bifaldsraab hørtes, Ingen beundrede hans Konst og Skjaldegaver; men alle Hjerter vare rørte, og i mangen haard gammel Kæmpes Øie glindsede en Taare. Ogsaa Kongen var bevæget: „Tak, min brave Thorgeir!“ — sagde han — „har du end ikke Olafs Konst og sjeldne Snildhed, saa har du dog Ord og Toner, som gaae til Hjertet; det kan jeg og alle brave Dannemænd godt lide; derfor skal du ogsaa med Rette hedde Danaskjald. Men hvad er det for en Talisman, som har gjort dig Hjertet saa varmt? lad see engang! maaske kan den ogsaa lære os Andre at synge!“

Thorgeir havde nylig rakt Billedet fra sig, og det var allerede gaaet gjennem alle Riddernes Hænder, da det nu kom til Kongen. Alle beundrede det høilig og fandt, at Thorgeir ikke havde sagt for meget til dets Berømmelse. Da Kongen saae Billedet, forandrede hans Ansigt sig pludselig; han sad længe

---

Talisman, Tryllemiddel.

taus og fordybet i dets Beskuelse; og han var den Eneste, som ikke strax udbrød i lydelig Beundring over Billedets Skjønhed og Kunstværkets sjeldne Værd; men det Blik, hvormed han betragtede det, og den synlige Overvindelse, hvormed han søgte at løsrive sig derfra, for at give det tilbage til dets Eiermand, undgik ikke den snilde Hærmesters Opmærksomhed.

„Dersom dette Arbeide af en konsterfaren bøhmisk Kloster-broder skulde have noget Værd i Eders Øine, stormægtigste Konge!“ — sagde Hr. Balke — „saa værdiges at modtage det, som et ringe Beviis paa min Ærbødighed. Det er langtfra at være noget fuldendt Billede af hvad det forestiller, men er kun en svag Efterligning af den unge Prindsesse Margaretha af Bøhmen.“

„Altsaa et virkeligt Contrafei!“ — udbrød Kongen — „Ved St. Bent! den hellige Lucas selv kunde ikke have afbildet den velsignede Jomfru lifligere. Jeg takker Eder for den vakkre Gave!“ — tilføiede han med neddæmpet Glæde — „modtag denne Armring til Tegn paa min Erkjendtlighed!“ Med disse Ord afstrøg han en kostelig Guldarmring, besat med store To-paser, og lod den ved Hofmarsken overrække Hærmesteren paa et Sølvfad; men den skjønne Margarethas Billede forvarede han hastig i den gyldne Lade og gjemte det ved sit Bryst ved Siden af sine kjæreste Relikvier.

„Ere de bøhmiske Klosterbrødre nu saa verdsligsindede“ — spurgte Erkebisp Andreas — „at de tage deres Tilflugt til en hedensk Kunst for at afbilde den jordiske og forgængelige Skjønhed?“

„Tillad mig, ærværdige Herre!“ — svarede Hærmester Her-mand, til hvem dette Spørgsmaal syntes henvendt — „den ædle Malerkonst er visselig mere christelig, end hedensk, og de fromme Mænd, som udøve den, laane kun den jordiske og for-gængelige Skjønhed, for dermed at give os en svag Efterlig-ning af den himmelske og evige. Hint Billedes Bestemmelse var kun at tjene til Model til et stort Altarbillede, som fore-stiller den hellige Agneses Martyrdød, og hvormed den fromme Pater har prydet sin Klosterkirke. Saasnart det havde opfyldt sin fromme Hensigt, agtede han det ikke for passeligt at be-holde det længer i Klosteret og overlod mig det af Villighed, uden at tænke paa, at det skulde komme i saa høie og vær-dige Hænder.“

Contrafei, Portræt.

Herom blev nu ikke talt mere. Paa Kongens Vink reiste Erkedegn Arnfred sig og fremsagde en kort latinsk Bordbøn. Dermed var Taflet hævet. Kongen gik tankefuld med Grev Albert til sit Lønkammer, og Prindsesse Regitze ledsagedes af sine Fruer og Terner til Fruersalen. Her modtog hun Fru Helene og hendes Døttre med Venlighed, dog med en vis Tilbageholdenhed og Betænkelighed, som hartad bragte den skjønne Enke til at fortryde sit Besøg. Prindsessen beklagede, at hendes Broder Kongen var saa overvældet med vigtige Statssager, at der i denne Tid kun var liden Selskabelighed og Underholdning ved Hoffet. „Der tales kun om Krig og Orlog," — sagde hun — „jeg har derfor besluttet for det Første at afsondre mig fra det krigerske Selskab, her nu har forsamlet sig, og danne en lille fredelig, mest kvindelig Hofstat i denne Fløi af Slottet, som min Broder Kongen har overladt til min Raadighed. Eders muntre Selskab, ædle Frue!" — tilføiede hun — „vil derfor her være mig særdeles behageligt, hvis I med eders Døttre kan finde Eder i det stille Nonneliv, jeg nu paa en Maade agter at føre, og som snart vil blive nødvendigt, naar min Broder nu, som det lader til, imod Sædvane, ogsaa vil tage Vinteren til Hjælp til sine krigerske Foretagender."

Disse Udsigter til et indesluttet kedkommeligt Hofliv i Fruersalen behagede Fru Helene kun lidet; men hun gav sig Mine af, at det netop saaledes var efter hendes Sind; thi Kongens Livlighed og Lyst til kvindeligt Selskab var hende Borgen for, at der næppe, saalænge han var hjemme, vilde blive saa dødt og stille paa Ribehus, som Prindsessen lod til at ville skræmme hende med. Den lille Rigmor blev nu ogsaa af sin Fostermoder bragt til Prindsessen, af hvem hun blev modtaget med Kjærlighed.

FØRSTE DEL

OTTENDE KAPITEL.

midlertid havde de unge Riddere iført sig deres Kapper, Handsker og Harnisker og vare med Esbern Snares Sønner og disses Svogre uddragne til Lystridtet og de daglige Vaabenøvelser, medens nogle af de ældre Riddere og Hofmænd forlystede sig ved Brætspillet og Tavlbordet.

Thorgeir Danaskjald var gaaet bort med den lærde Islænder for at lade sig undervise af ham i de nye konstige Sangformer; thi han ærede høilig den ældre Skjalds Fortjenester, og ønskede ivrig at tilegne sig, hvad han af den Fremmedes Konst og Snildhed kunde lære, uden Opoffrelse af sin eiendommelige Natur og hvad han selv ansaae for det Høieste og Vigtigste i det ædle Skjaldskab.

Erkebisp Andreas og Broder Gunner havde strax opsøgt den nysankomne Bisp Peder, og i et venligt Broderlag overveiede de nu tilsammen Kongens og Landets vigtigste Anliggender.

Men i den dybe Murhuling ved et Vindue, med smaa blyindfattede Glasruder, sad Hærmester Hermand og Erkedegn Arnfred i Slottets store Høienloftssal ved et Tavlbord og talede hemmeligt sammen om det stærke Indtryk, den skjønne bøhmiske Prindsesses Billede syntes at have gjort paa Kongen.

„Det havde jeg vel ventet!“ sagde Hærmesteren, selvtilfreds — „eders stridbare Konge er bekjendt som den artigste Ridder i Christenheden og en varm Beundrer af de Skjønne, maaske altfor varm, som Nogle ville mene. Prindsesse Margaretha er virkelig ikke alene den skjønneste, men, jeg tør paastaae det, den mest dydsirede og elskelige Dame, jeg kjender. Eders Konge er hende vel kun bekjendt af Rygtet; men som Helt og Ridder har han allerede en høi Stjerne hos hende. En Forbindelse med hende vilde ikke alene være lykkelig for Danmark, men maaske ogsaa for de fremmede Lande, som denne erobrelystne Konge nu truer med Ild og Sværd. Jeg kjender Skjønhedens Magt over Hjerterne, og Margaretha elsker Freden endnu høiere, end hun ærer Seiervinderen og Helten.“

„Jeg forstaaer, jeg forstaaer!“ — smidskede Arnfred listig — „det er ikke alene paa Liflands og den tydske Ordens

Vegne, I vil underhandle her; I har ogsaa en hemmelig Fuldmagt, som et ømt kvindeligt Hjertes Gesandt“ — —

„Deri feiler I storlig, fromme Herre!“ — afbrød Hermand Balke ham med Selvfølelse: — „at benytte Tilfældet og de menneskelige Lidenskaber til store velgjørende Øiemed, anseer jeg ikke for uværdigt selv for en Stormester af min hellige Orden; men jeg fornedrer mig ikke til et blindt Middel for Andres Villie, fordi der faldt et Middel i min Haand, som maaske kunde forene min Villie med Andres. En Fyrstes eller en Prindsesses personlige Lyksalighed kommer det her ikke an paa. Hvad hint Billede iøvrigt angaaer, saa har jeg ikke sagt et eneste usandt Ord derom, og den skjønne Margaretha drømmer ikke om, at hun saaledes *in effigie* hviler ved den unge Konge af Danmarks Hjerte. Hin Talisman var et Frø, Himlen lod falde i min Haand“ — vedblev han med andægtig Mine — „jeg udkastede det kun i en beleilig Stund, hvor jeg vidste, det vilde finde en god og villig Grund. Opvoxer det maaske til en Palme for Danmark, forlanger jeg ingen Ære derfor; men min og Fleres, ogsaa eders Velynders den fangne Bisp Valdemars Fordeel kan maaske derved forenes med Eders. Han, som har Kongernes Hjerter i sin Haand, har vist ikke gjort Eder, ærværdige Herre! til min Ven og Fortrolige for Intet. Som Kongens Skriftefader, har I Leilighed til at lade et Ord falde i rette Tid — og“ —

„Jeg forstaaer, jeg forstaaer!“ — hviskede Arnfred — „den forelskede Løve slipper Byttet, mener I, og den tydske Orden faaer ene Æren og den billige Æressold for at omvende Lifland med Sværdet. — Eders Ven Bisp Valdemar staaer sig godt ved det bøhmiske Hof; blev han paa den fromme Margarethas Forbøn fri, gav han maaske Kongen Andet at tænke paa, end eders Hedninger, og jeg — ja jeg maatte nøies med“ — —

„Den første Bispestol i det omvendte Lifland, saasandt den tydske Orden formaaer Noget hos hans Hellighed! — faldt Hærmesteren med Eftertryk ind. Derpaa rakte Herrerne hinanden Haanden over Tavlbordet og reiste sig tause med et fortroligt Blik, da just Nogen nærmede sig. Smilende under Hætten, gik den krumme Erkedegn tilbage til Capitelhuset. Hermand Balke gik til sin Vaabensvend ved Døren. Svenden kastede den hvide Korskappe over sin høie Herres Skuldre, rakte ham Handskerne og Hatten med den hvide Fjærbusk, hvorpaa han

---

in effigie, i Afbildning. (I.)

FØRSTE·DEL

fulgte ham i ærbødig Frastand til Slotsgaarden. Der stod en høi Hingst sadlet for Ridderen og en adstadig Hoppe for hans Svend; og i faa Øieblikke havde den tyske Ordens Hærmester, som det syntes, med aldeles uforrettet Sag forladt Ribehus; men han troede at have kastet en Brand i Kongens Hjerte, som vilde give Helten Andet at tænke paa, end at erobre Lifland og gjøre noget Indgreb i Sværdbrødrenes og den tydske Ordens Foretagender. Tydsklands indbyrdes Stridigheder og Kongens Forbund med Keiser Otto gjorde ham det desuden nødvendigt at henvende sin Opmærksomhed paa et ganske andet Punkt, end han havde ladet sig mærke med for den snilde Hærmester.

Usædvanlig adspredt havde Valdemar hørt Grev Alberts Beretning om det rigelige Krigsstyr, der var bragt tilveie, og givet ham Befaling til ufortøvet at bryde op med Elbhæren, for at ydmyge Kong Ladislaus og sætte en Skræk i de nordtydske Fyrster, hvoraf en Deel vare Valdemars Lehnsmænd; men han vidste, de pønsede kun paa en Leilighed til at løsrive sig fra det danske Overherredømme. Kongen lovede, selv om faa Dage at støde til Hæren. Men den alvorlige Grev Albert betragtede forundret sin heltemodige Konges Aasyn og fandt ikke den Ro og Bestemthed deri, som ellers altid udmærkede ham, naar han lagde Planer og uddeelte saa vigtige Befalinger. Ei heller begreb Albert hvad der mod Sædvane holdt Kongen tilbage paa Ribehus, naar saa vigtigt et Tog var forhaanden. Da faldt Tanken om Fru Helene og Alt, hvad man sagde om hende og Kongen, Greven pludselig ind, og han rødmede selv ved den Tanke, der mod hans Villie paatrængte sig ham.

„Jeg har bragt Esbern Snares kjække Sønner med“ — sagde han — „og deres muntre Stifmoder har gjort dem Selskab hertil, formodentlig for at more sig her ved Hoffet; men bliver min Konge sin Plan tro, vil Ribehus neppe blive rig paa Forlystelser for det Første.“

„Det skal I ikke sige!“ — svarede Kongen — „Toget til Pommern tænker jeg ikke skal staae længe paa, og gaaer Alt efter mit Ønske, kan her maaske snart blive ret lystigt og levende paa Slottet. Hvad siger I, min kjække Søstersøn, om jeg nu for Alvor agtede at formæle mig?“

„Dertil udfordres først en kongelig eller keiserlig Brud! —“ bemærkede Albert; og da Kongen ikke udlod sig videre derom, tog Greven Afsked og begav sig endnu samme Dag, særdeles

mørk og forstemt, med mange Riddere og Svende til Hæren, ledsaget af Carl og sit øvrige Følge.

Næste Morgen red Kongen som sædvanlig til Ottesangen i Domkirken. Da han vilde træde ind ad den prægtige Kirkedør med Ringen i det forgyldte Kattehoved, saae han den skjønne Fru Helene og hendes Døttre, som bleve staaende ved Indgangen for at hilse ham. Med sin prægtige røde Silkekaabe med Hermelinsbræmmer og den høie Silkehat med Strudsfjær tildrog den skjønne Enke sig Alles Opmærksomhed. Mange Mennesker stimlede til Kirken, og det foraarsagede et lidet Ophold, medens Folket veg tilside og gjorde Plads for Kongen og hans Følge.

„See! det er Kongens Frille, den rige Enke fra Sæbygaard!“ — sagde en tyk Ribe-Borger til sin Ledsager — „see, hvor hun udmaier og kroer sig! hende faae vi nu maaske endog til Dronning istedetfor Keiserens Søster — tvi!“

Forbittret hørte Kongen den uforskammede Tale; bleg af Harme, vendte han sig om og saae et fornærmeligt Smil i mange Ansigter; men hvo der havde sagt hine Ord vidste han ikke. Han betvang sin Heftighed og gik rolig videre; men Fru Helenes og hendes Døttres Hilsen besvarede han med et koldt og fremmed Buk, uden at see paa dem. Den skjønne Enke lod hastig Sløret falde for sit Ansigt, for at skjule den pludselige Farvevexling, hun følte i sine Kinder; hun greb sin Datter under Armen, for ikke at vakle, og skyndte sig til en lukket Kirkestol, hvor hun med hede, bittre Taarer sank paa Knæ og syntes at bede.

Kongen havde glemt sin Rosenkrands og sendte sin Kertedreng efter den. Urolig og adspredt, tumlede han ind i Skriftestolen og følte en usædvanlig Trang til at give sit Hjerte Luft for sin Skriftefader. „Jeg har en svar Synd paa min Samvittighed!“ — sagde han gjennem Gitteret til den opmærksomme Erkedegn — „ved uforsigtig og forfængelig Snak og letsindig Opførsel har jeg bragt en fornem ung Enke i Vanrygte og mig selv i ond Omtale blandt Folket. Ved hvilken Bod kan jeg udsone den Brøde? hvorved kan jeg gjøre Ende paa den krænkende Folkesnak?“

„Eders Forseelse, min Konge“ — svarede Skriftefaderen — „hører vel ikke, strengt taget, til *peccata mortalia* eller Dødssynderne, men om den ogsaa kunde henregnes dertil, vilde en ringe Deel af den hellige Kirkes Fortjenester være tilstrækkelig til at udsone den, og derpaa giver eders sønlige Hengivenhed for Kirken og den romerske Stol Eder et billigt Krav. Vil I

dernæst undgaae Brødens naturlige Følger for Verdens Øjne og undgaae Forsmædelsen i Eders Æres Besmittelse, saa bør det skee ved en christelig og hæderlig Formæling med en Kvinde af eders Stand og ved aldrig oftere at see den unge forføriske Enke.“

Kongens Kinder blussede. „For to Dage siden“ — svarede han — „vilde denne Bod været mig streng og vanskelig nok, idag tykkes den mig kun alt for let;“ og nu aabenbarede han Skriftefaderen det lønlige Afguderi, han siden igaar Middags havde været henfalden til, og hvorledes han istedetfor at læse sit Ave Maria kun havde betragtet en verdslig Kvindes Billede, som havde faaet Plads ved hans Hjerte ved Siden af hans Bedstefaders, Hertug Knuds, blodige Haarlok.

„Det hører endnu til *peccata mortalia* eller de tilgivelige Synder, naadige Herre!“ — hviskede Arnfred gjennem Gitteret — „hvad ogsaa den mystiske Præst i Slagelse maa have sagt Eder om det indvortes Lys, om Nedsænkelsen i Guds Væsen ved Indadskuen og Sandsenaturens Udryddelse, saa viser denne eders Fortabelse i et verdsligt Billede noksom, at det er eders sunde Natur imod at helde til Mystikernes unaturlige Lære. Det er bedre at gifte sig, end lide Brynde, siger Apostelen, og jeg veed intet bedre Raad at give Eder, ædle Herre!“

„Hvad? Brynde?“ — gjentog Valdemar heftig — „nævn ikke saaledes den reneste Følelse, jeg har kjendt i mit Liv! jeg bekjender dig den ikke som nogen Synd; men maaske er det et Sværmeri, et Slags Vanvid, som dog Ingenting fører til,

og jeg harmer mig kun over, at jeg for denne Grilles Skyld glemmer saavel at handle, som at bede; thi det er ikke alene mit Ave Maria, jeg forsømmer — det kunde jeg vel indhente igjen — det er ikke blot min Rosenkrands, jeg glemmer; men min Hu staaer nu meer til en Kvinde, jeg aldrig har seet, end til Ledingsfærd for Landets og Kronens Ære. Var jeg Kvinde eller Præst, vilde jeg maaske troe, der var Trolddom ved hint Billede, som jeg modtog af Fjendehaand; men skille mig ved det vilde jeg dog ikke for alle din Kirkes Helgenben og Martyrtænder tilsammen."

„Det Offer forlanger ikke heller den hellige Kirke af Eder" — hviskede Arnfred — „for Trolddom frygter jeg ikke her, skjøndt man vel før har hørt noget Lignende; men hvad der gjør saa heftig en Virkning paa eders kongelige Sind, tilskriver jeg meget meer en venlig Indskydelse af eders Skytshelgen og Farfader, den benidede Hertug Knud. Følg trøstig hvad slig hellig Indskydelse tilsiger Eder, og sørg for Rigets og Kronens Bevarelse ved en Formæling, som kan bringe Danmark som Eder Lykke og Velsignelse!"

„Det er dog kun Drømmerier og Tant Altsammen," — svarede Kongen — „og hvo staaer mig inde for, at det Indtryk, hint Billede har gjort paa mig, ikke forsvinder, som en anden Drøm, naar jeg seer hende virkelig. Dog jeg vil tænke paa det. Gud befalet, Præst!" Dermed gik Kongen ud af Skriftestolen, og da Ottesangen var forbi, red han tankefuld tilbage til Slottet.

Neppe traadte Fru Helene og hendes Døttre ud af Kirken, ledsagede af Peder Strangesøn og Anders Grosøn, førend der hørtes en almindelig Mumlen mellem den nysgjerrige tilstimlende Almueklynge, som gjorde dem et høist ubehageligt Følgeskab til Slottet. Forbittrede over denne Paatrængenhed og uanstændige Forfølgelse, droge begge de unge Riddere deres Sværde, og det var nær kommet til blodige Optrin, havde ikke nogle Riddere af Kongens Følge paa Valdemars Befaling redet tilbage og adsplittet den urolige Almue, der peb i Fingrene og udraabte plumpe og fornærmelige Ord mod „den smukke pyntede Hex", som de kaldte hende: „hun forlokker Kongen og vil være Danmarks Dronning!" — raabte de — „tilbage til Sverrig med hende! hun har knækket Halsen paa sin Mand og staaer i Pagt med den Onde."

---

benedidet, velsignet.

Fru Helene troede, hun skulde synke i Jorden af Skam, og hendes Døttre græd og klyngede sig ængstelig til deres forbittrede Fæstemænd. Afmægtig og bleg som et Lig, bares den forfulgte Skjønne op paa Slottet. Hendes Stifsønner og Døttrenes Fæstemænd vare yderst opbragte over denne fornærmelige Behandling. Kongen befalede i sin Heftighed Sagen paa det Strengeste undersøgt. For hele Hoffets Øine erklærede han Fru Helene for den ærbareste og ulasteligste Ridderfrue og svor ved sin kongelige Ære og Magt at beskytte hende mod enhver Fornærmelse. Den, der uden Beviis beskyldte hende for nogen Brøde, erklærede han for den skammeligste Æreskjænder, som skulde straffes derfor efter Lovens hele Strenghed.

Dermed beroligedes nogenlunde Fru Helenes Frænder og Venner, og de ønskede nu kun saasnart som muligt at bringe hende bort fra Ribehus, hvilket ogsaa Kongen fandt nødvendigt.

Men da Helene slog Øinene op igjen efter sin Afmagt, stirrede hun saa vildt og fortvivlet om sig og talede dertil saa forvirret, at man forskrækket maatte hente Mester Harpestræng, som fandt hendes Tilstand betænkelig og erklærede, at hun var falden i en hidsig og farlig Feber. Hun røbede i sin Vildelse en lidenskabelig, fast rasende Kjærlighed til Kongen; hun nævnede ofte hans Navn med Taarer og vred sine Hænder. — „Min Gamle“ — sukkede hun — „ja, han maatte døe — det stod i Stjernerne — saa sagde jo den Sorte — og jeg er uskyldig — hvad vilde han ogsaa paa den Trappe i Mørket? — og er hun ikke ogsaa nu død — hun, som min Hjertenskjær først rakte Haanden? — saa skulde hun jo komme med Kronen i de brune Lokker — ha, var det da ikke mig? — — hvi loe han saa fælt i Skægget, den Sorte?“ Saaledes talte hun fort, og Ternerne korsede sig og sagde, hun talte om sin Pagt med den Onde.

Lille Rigmor løb forskrækket bort fra Sengen, og da Prindsesse Regitze mærkede hvorom Talen var, lod hun Alle gaae bort og blev alene ved den Ulykkeliges Leie.

„Hvo er den Sorte, I taler om? ædle Frue!“ — spurgte hun rolig — „er det en geistlig Mand? — eders Skriftefader og Sjælesørger maaske?“

„Min Sjælesørger?“ — gjentog Fru Helene og loe — „min Sjælesørger! ja vel, paa en Maade — men han har ikke sørget godt for min arme syndige Sjæl — i Hulen har han bragt

mig, i den dybe sorte Hule, hvor der hverken skinner Sol eller Maane“ —

„Hvad saae I da i Hulen?“ spurgte Prindsessen ængstelig og spændt.

„Hvad der staaer i Stjernerne saae jeg — Hertugens Navn — nei, Kongens — den skjønneste og mægtigste Konges — ogsaa dit Navn saae jeg“ — her stirrede hun Prindsessen stivt i Øinene — „ogsaa du er født til en Krone — mit Navn“ — sukkede hun — „ak, mit Navn saae jeg ikke. Ve, Ve! det var vist skjult af Skam og Skjændsel.“ — Her holdt hun begge Hænder for det skjønne blege Ansigt og græd bitterlig.

Men denne Sindsforvirrelse varede ikke længe; med en overordentlig Sjælsstyrke syntes hun at gjøre Vold paa sig selv og tvinge sit heftige Sind. Med hendes Besindighed kom, til Mester Harpestrængs store Forundring, hendes fuldkomne Sundhed tilbage. Inden Aften loe og spøgede hun endog selv med tilsyneladende Rolighed over, at Ribe Gadedrenge havde kaldt hende en Hex, og at hun havde taget sig den Sorg saa nær. Da hun hørte med hvilken Heftighed Kongen havde taget sig af hendes Sikkerhed og Ære, hævede hun Hoved og Bryst og spurgte forundret hvorfor hendes Døttre og deres Fæstemænd vare reiseklædte.

„Har jeg maaske i min ubegribelige Svaghed sagt, jeg vilde reise?“ — spurgte hun — „er jeg ikke forviist fra det gjestfrie danske Hof, som jeg umuligt kan troe, saa fordrer min Ære, at jeg netop nu bliver her; Hertug Guttorms Datter kan dog ikke forjages fra Ribehus af en Flok Gadepeblinger?“

Alle taug forlegne, og Fru Helene reiste sig, stolt og bestemt, og forlangte at tale med Kongen.

„Jeg skal selv forebringe min Broder eders Ønske, ædle Frue!“ svarede Prindsesse Regitze hastig og forlod hende.

Valdemar sad urolig og tankefuld i sit Lønkammer, da hans alvorlige Søster, imod Sædvane og uanmeldet, traadte ind til ham.

„Undskyld mig, min Broder, hvis jeg forstyrrer dig!“ — sade hun og nærmede sig ham fortrolig: — „en vigtig Sag bringer mig til dig: det gjælder din og vort Huses Ære. Den ulykkelige Fru Helene ønsker at tale med dig.“

„Jeg kan ikke see hende!“ — sagde Kongen bestemt — „men saasnart Lægen tillader det, maa hun reise.“

„Det er vistnok nødvendigt“ sagde Prindsessen — „men her er Meget at overveie: en Hertugs Datter, en Gjest ved vort

Hof, en Ridderfrue af saa stort og mægtigt et Hus, en Dame, hvis Ære du selv offentlig med Heftighed har forsvaret — kan hun, beskæmmet og foragtet, forvises vort Hof, som en forskudt og paatrængende Bolerske?“

„Hvad vil du da, jeg skal gjøre?“ — spurgte Valdemar heftig — „det vanærende Rygte om os kjender du. Vil du, jeg skal trodse det? vil du, jeg skal opreise hendes Ære, ved at opoffre min egen, række hende Haand og Krone og udsætte mig for Europas og mit Folks Foragt? Jeg er ikke uden Brøde, det tilstaaer jeg dig; jeg fandt, hun var den skjønneste og elskværdigste Kvinde, jeg havde seet, og jeg viste hende en Opmærksomhed, som har berettiget hende til de urimeligste Formodninger. Men at hæve en Riddermands Enke paa Danmarks Throne, det Galskab kunde aldrig falde mig ind. Min Letsindighed og Uforsigtighed har havt sørgelige Følger. Den skjønne Enkes gode Navn og Rygte er forspildt, og min Ære har ikke vundet derved. Jeg vil gjøre Alt for at gjøre min Forseelse god igjen, kun Intet, som vanærer Riget og Kronen.“

„Sig mig oprigtig, min Broder!“ — spurgte Prindsessen og betragtede ham med et alvorligt gjennemtrængende Blik — „elsker du hende? eller har du nogensinde elsket hende? hos Jer Mænd er det jo tvende Spørgsmaal, hvad hos os kun er eet. Haand paa Hjertet, Broder! for din Roligheds Skyld spørger jeg dig derom.“

„Du gaaer mig vel nær paa Samvittigheden, Søster!“ — svarede Valdemar — „nu vel da! jeg har virkelig indbildt mig engang, at jeg elskede hende; men nu veed jeg det vist: det var en Vildfarelse.“ Her faldt hans Øine uvilkaarlig paa den forgyldte tillukte Lade, som laae paa Bordet med Prindsesse Margarethas Billede.

„Endnu et Spørgsmaal kun, min Broder! for den ulykkelige Helenes Skyld, hvis Skjæbne jeg af Hjertet beklager: har du nogensinde sagt hende med rene og tydelige Ord hvad du troede at føle for hende?“

„Om jeg endogsaa derfor kan frikjende mig,“ — svarede Kongen — „saa kan jeg dog ikke frikjende mig for Blik og Miner, som tale tydeligere og meer overbevisende, end alle Ord, og i den Henseende er og bliver jeg strafskyldig. Den Bod, som derfor er mig paalagt, vil du smile ad, og jeg maa tilstaae dig det, havde jeg selv været min Skriftefader, jeg kunde ikke have straffet mig mildere: jeg formæler mig med en Prindsesse, jeg aldrig har seet. — Fru Helene seer jeg

aldrig mere. Men jeg vil skrive hende til; jeg vil give hende et tydeligt Beviis paa min Agtelse; saalænge hun vil være din Gjest, skal hun behandles her som Fyrstinde, som Hertug Guttorms Datter; men jeg forlader Ribehus imorgen og vender ikke tilbage saalænge hun er her. En Æres- og Sikkerheds-Vagt skal, baade medens hun er her og naar hun reiser, beskytte hende mod enhver Fornærmelse. Hendes yngste Søn har jeg lovet et Hertugdom; det Ord skal jeg holde til Trods for al Verdens Snak, men meer kan og vil jeg ikke gjøre."

Derved blev det. Kongen skrev et Brev til den skjønne Enke, og Prindsessen overrakte hende det med en venlig Hilsen fra Kongen.

Da Fru Helene læste Brevet, blegnede hun; men hun fattede sig hastig, reiste sig, rolig og bestemt, og erklærede, at hun endnu i denne Nat vilde begive sig paa Reisen til Skaane. „Paa Kullen bygger jeg mig et Slot!" — sagde hun lønlig til Prindsessen — „derfra vil jeg betragte Himlens Løb og lade Jorden gaae sin skjeve Gang. Hils Kongen fra mig, og sig ham: jeg er nu Kullemandens Dronning, saa veed han nok hvad jeg mener."

Prindsessen betragtede hende forundret og forstod hende ikke, men frygtede for, at hendes Forstand var forvildet. Nu kaldte Fru Helene sine Døttres Fæstemænd for sig og spurgte dem om deres Kjærlighed til hendes Døttre var ligesaa varm idag, som igaar. De forsikkrede det og forundredes over det besynderlige Spørgsmaal.

„Saa ere de om en Time eders Ægte-Hustruer eller aldrig!" — sagde hun bestemt — „jeg kan ikke beskytte dem længer her i Danmark, og følge de mig over Sundet, skal de aldrig vende tilbage."

Peder Strangesøn og Anders Grosøn saae glad forundrede til deres Forlovede, som stode reiseklædte og beredte til at følge deres lunefulde Moder. Pigerne stode røde og blege med Taarer i de skjønne Øine, og de unge Riddere betænkte sig ikke længe.

„Om en Time er jeg eders retmæssige Svigersøn, ædle Frue!" — svarede Peder Strangesøn — „og imorgen fører jeg min skjønne Hustru til Kallundborg."

„Ræk mig Haanden, ædle Cæcilie!" — sagde Anders Grosøn — „til Slotskapellet har vi kun faa Skridt; lad mig imorgen føre min kjære Hustru til Tersløsegaard!"

De forbausede Piger gjorde ingen Indvendinger. Alle forundrede

sig over det pludselige og uforberedte dobbelte Bryllup, som først havde været bestemt til Foraaret. Prindsessen rystede paa Hovedet og lod sin besynderlige Gjest raade her, som hun var hjemme. Der blev strax sendt Bud efter Junker Strange og Esbern Snares tre Sønner. Den muntre Junker Strange lykønskede sin Søn, idet han lo ret hjertelig og fandt Fru Helenes overraskende Indfald fortræffeligt. Niels Mule hostede forlegen og hviskede til sin Broder Johan: „vor smukke Fru Moder har dog intet Begreb om hvad der sømmer sig: sin egen Ære har hun forspildt, og nu gjør hun sine Døttre til Latter med sligt hovedkulds Bryllup, som her var Ugler i Mosen, og det ved Hove — det er forskrækkeligt.“

„Det er saamænd det fornuftigste Indfald, vor unge Fru Moder har havt i lang Tid!“ — svarede Johan Marskalk — „nu sparer hun jo to Bryllupsgilder paa eengang!“

NIENDE KAPITEL.

Forundret hørte Kongen næste Morgen af sin Søster, hvorledes i al Hast og Stilhed de to unge Riddere vare blevne viede i Kapellet og allerede før Dag vare reiste bort med deres Hustruer, og hvorledes Fru Helene før Midnat havde forladt Ribehus, alene ledsaget af Johan Marskalk, hvis sparsommelige Forslag, at reise i simpel borgerlig Forklædning, hun for at undgaae al Opmærksomhed havde antaget, ligesom hun ogsaa havde frabedet sig den tilbudne Æres- og Sikkerheds-Vagt. Den besynderlige Hilsen, Fru Helene havde bedet Prindsessen bringe Kongen, holdt den forsigtige Søster det for klogest ikke at tale om, da hun formodede, den kun indeholdt en bitter Hentydning paa hvad det nu dog var bedst aldeles at forglemme. Hun ansaae det ogsaa for klogest, ikke at tale om den Sindsforvirrelse, hun troede at have bemærket hos den skjønne Ulykkelige; den heftige Kjærlighed til Kongen, hun havde røbet i sin første feberagtige Vildelse, vogtede Prindsessen sig endnu omhyggeligere for at omtale. Hun søgte meget mere at berolige sin kongelige Broder ved at beundre den stolte Enkes Fatning ved Afreisen og den lunefulde Munter-

hed, hvormed hun selv havde spøget over sit adstadige Udseende i den borgerlige Matronedragt.

„Stakkels, stakkels Helene!“ — sukkede Valdemar — „naar hun loe og spøgte, skjulte hun ofte en urolig og sønderreven Sjæl. Jeg kjender hendes Munterhed; den har mangengang forfærdet mig. Hendes Liv er forspildt. Gud give hendes arme Sjæl Fred og tilgive mig i Naade, hvad min altfor varme Deeltagelse kan have bidraget til at forøge Forvirrelsen i dette fredløse Hjerte! Hun er dog en stolt og ædel Sjæl.“

Prindsesse Regitze var gaaet. I en vemodig Stemning sad Kongen, med Haand under Kind, og tænkte paa den vigtige vovelige Beslutning, han var ifærd med at tage, og hvoraf hans hele Livs Lykke maaske kunde afhænge. Han greb sig selv i den Tanke og bluedes. „Lykke!“ — sagde han — „hvad er Kongernes Lykke? deres Folks og Rigers Lyksalighed, deres Thrones Hæder og Glands — Kjærlighedslykke, huslig Lykke, dertil kan Borgeren og Bonden glæde sig — derfor maa ingen Kongen sukke!“ Uvilkaarlig aabnede han den lille Billedlade og betragtede den skjønne Ubekjendte, som han maaske først skulde see som sin Brud. „Helene er det ikke,“ — sagde han — „men det er vel! her er Ro og Klarhed — ingen fortærende Lidenskab, ingen hemmelighedsfuld urolig Higen efter Høihed og Magt — her er stille Kjærlighed og fordringsløs Uskyld — ingen skjult Vulcan, ingen glimrende Maske af Munterhed og Vid, som skjuler en fortvivlet Kamp mellem Kjødet og Aanden.“

Som han sad i disse Betragtninger aabnedes Døren og Kannikerne Renert og Albrecht traadte ind.

„Stormægtigste Herre Konge har allersomnaadigst befalet,“ stammede de begge, som med een Mund, og bleve staaende med Hælene paa Dørtærskelen i den aabne Dør, medens de bøiede sig saa dybt, at de forskrækkede maatte træde et Skridt frem for ikke at falde paa Næsen, idet den listige Hofnar hastig lukkede Døren efter dem.

„Ere I ikke Bøhmere af Fødsel?“ spurgte Kongen, og maatte tvinge sig for ikke at smile.

De bejaede det ærbødigt, medens en Blanding af Nysgjerrighed og ængstelig Forventning udtrykte sig i deres runde ellers sorgløse Ansigter.

„Har I nogensinde seet Prindsesse Margaretha af Bøhmen?“ spurgte Kongen videre.

„Til Tjeneste, naadige Herre!“ svarede de begge næsten paa

eengang og bukkede sig begge lige dybt, som Træmænd, er bevægedes ved en Snor.

„Saa beskriv mig hende nøiagtig!“ — vedblev Valdemar — „og siger mig uden Frygt Alt hvad I vide om hende, det være Godt eller Ondt! hvert sandt Ord, I sige, skal jeg betale Eder kongelig; men den første Usandhed, jeg griber Eder i, vil jeg strengelig straffe.“

Over denne Tiltale bleve de forbausede Klerke først ængstelige, og det varede noget, inden de fik Munden paa Gang; men snart strømmede Lovtalerne over den skjønne Prindsesses Mildhed og Fromhed rigelig over deres Læber, og jo længer de talte, jo mindre frygtede de for at fortale sig; de gjennemgik punktlig alle syv moralske og theologiske Cardinal-Dyder, som de forsikkrede hun besad i den allerhøieste Grad, hvorhos de ikke forsømte flittig at anføre den hellige Augustins og Petri Lombardi Sententser og benytte deres skolastiske Lærdom om de syv Helligaandsgaver og de otte Saligheder, medens de kappedes om i Munden paa hinanden at sige alle de Sandheder og gyldne Ord, som den gavmilde Konge vilde betale dem saa rigelig.

„Nok, nok om de latinske Dyder!“ — afbrød Kongen dem endelig — „og tal Een ad Gangen, hvis jeg skal forstaae hvad I sige! Har hun kun en Hundrededeel af de Fuldkommenheder, I der har opregnet, maa hun jo være ti Gange bedre, end en Engel i Himlen. Men sig mig nu hvorledes hun seer ud! ikke sandt? hun skeler lidt, har en Pukkel eller to paa Ryggen — nu kun herud med det! tal du først, Renert! lyver du, saa veed du, jeg holder Ord.“

„Allersomnaadigste Herre!“ — tog Renert Ordet — „fritag mig for en Beskrivelse, som“ — —

„Fritag os for en Beskrivelse,“ stammede Albrecht efter.

„Hvad?“ — afbrød Kongen ham heftig — „altsaa dog skeløiet, pukkelrygget?“ —

„Det forbyde St. Augustin!“ — svarede Renert — „saa maa hun være bleven det for nylig. For sex Maaneder siden, da jeg uværdig havde den Ære at see hende, var hun deiligere, end den hellige Margarethas Billede i vor Kirke — men fritag os for en Beskrivelse, naadige Herre! som kunde opvække verdslige Tanker i vort Sind og lade os forglemme den himmelske Herlighed og Skjønhed for den jordiske!“

„Det var ogsaa min ringe Mening, Eders Naade!“ tilføiede Albrecht.

„Nu, det var dog vel!“ — sagde Kongen: — „hun er altsaa da hverken skjev eller vanskabt; det være langt fra mig at friste Eder til verdslige Tanker; men sig mig kun, ligner dette Billede hende virkelig?“

„Unegtelig, Eders Naade!“ — svarede Renert, som dog ingen Samvittighed gjorde sig af at betragte Billedet — „men det ligner dog kun ligerviis som Demanterne i eders Krone ligne Himmelens Stjerner.“

„Ja saaledes ligner det, Eders Naade!“ tilføiede Albrecht, og tørrede Sveden af sin Pande.

„Saa gaaer med Fred, I fromme ærlige Mænd!“ — endte Kongen nu Forhøret og klappede dem paa Skuldrene — „naar jeg erfarer Sandheden af eders Udsagn, skal jeg kongelig belønne eders Sanddruhed; men hvad jeg har talt med Eder her er en Hemmelighed, for hvis Bevarelse I staae mig inde —“

„Med vore uværdige Hoveder, allersomnaadigste Herre!“ svarede den Ene ordret efter den Anden, idet de gik baglænds ud af Døren og bukkede.

„Det var hendes Landsmænd!“ — sagde Kongen betænkelig — „hvad om hun med al sin Skjønhed var ligesaa eenfoldig og kedsommelig som de? Nei det er umuligt!“ — vedblev han beroliget, medens han med Henrykkelse betragtede Billedet. — „Ærlighed og Troskab, hellig Eenfold og Uskyld, Aand og Hjerte taler her til mig fra det døde Træ; hvad maa det levende Gudsbilled da ikke kunne sige mig!“

Kongen sad endnu med Billedet i Haanden, da Døren aabnede sig, og Junker Strange traadte ind.

„Hvad befaler min naadige Herre og Konge?“ spurgte Ridderen, og blev med et undertrykt Smil staaende ærbødig ved Døren.

„Naade hid, og Naade did!“ — svarede Kongen og gik ham fortrolig imøde, efterat han hastig havde skjult Billedet — „ingen Omstændigheder, Strange! naar vi to ere ene! Sæt dig her hos mig og tal med mig uden Omsvøb, som i gamle Dage, da jeg ikke var din Herre og Konge! Underdanige Tjenere har jeg nok af; Dig holder jeg for min fuldtroe Ven. Førend jeg, som Konge, æsker din Tjeneste igjen, vil jeg nu høre af min gamle Vaabenmester hvad han tykkes om sin Lærling, som Ridder og Mand.“

„Som Ridder og Mand!“ — gjentog Junker Strange og holdt ikke længer det skalkagtige Smil tilbage, medens han paa Kongens Vink tog Sæde ved Siden af ham paa Løibænken — „nu

vel, da undrer det mig vistnok, at I sidder hjemme dennesinde og seer paa Billeder, medens I sender Hæren i Leding; men jeg formoder, I har gode Grunde derfor og vel heller ikke ret længe vil sidde her ved Arnen og varme Eder. Vil I ellers ikke høre mig berømme Eder i eders aabne Øine, saa giv mig et andet Spørgsmaal! thi min Hengivenhed for eders kongelige Person er Eder vel tilfulde bekjendt."

„Jeg drager endnu idag til Hæren;" — tog Valdemar noget adspredt Ordet igjen — „hvi jeg tøver, skal du siden faae at vide; men svar mig først, som en ærlig Mand, anseer du mig for en ørkesløs Drømmer, for en svag følsom Gjæk, som kunde gaae i Maaneskin og synge smeltende Minnesange til en usynlig Skjønhed i Ginnistan eller en Prindsesse i Maanen?"

„Det vel ikke, Herre Konge!" — svarede Junker Strange — „men I har mig for meget med Præster og Skjalde at skaffe; de sætter Eder Hovedet fuldt af Anelser, Stemmer i Sjælen, Samvittigheder, Helgene og Engle, saa det er færdigt at løbe sur med eders gode sunde Forstand. Denne Hellig Anders var mig især en Torn i Øiet!" —

„Tal du ikke om ham!" — afbrød Kongen ham alvorlig — „han vidste Meer, end jeg og du faaer at vide i hundrede Aar, og han havde Ret den Gamle: det Guddommelige viser sig kun for os som en mørk Tale, som et Billede i Speilet — men den, hos hvem det sande Billede opgik, skal allerede her see det Skjønneste, Aasyn mod Aasyn."

„I udlægger vel slig forblommet Tale paa eders egen Viis, Herre Konge!" — svarede Junker Strange — „og deri troer jeg, I gjør Ret; men for at komme tilbage til eders Spørgsmaal, saa maa jeg med Sandhed tilstaae, at I har ladet os savne Beviser paa eders Mandhaftighed. Er I endog, som man siger, ikke blind for Kvindeskjønhed, men en ridderlig Beundrer af alle skjønne Piger, Koner og Enker — saa har I hidtil dog mere viist det i Ord, end i Gjerning. I har endnu ikke lagt Jer paa den lade Side for at bortdrømme eders Ungdom i blødagtig Elskov; dog kunde maaske Folk og Land beklage sig over, at I — ikke blot for Krigstog og Seiervindinger, men tildeels vel ogsaa for den Hyldest, I har ydet en vis smuk Enke — forglemmer at give Landet en Dronning og de store Valdemarers Navn og Krone en Arving."

Valdemar rødmede. „Altsaa er du ogsaa af den fast almin-

Ginnistan, Eventyrets Land.

delige Mening, at jeg bør formæle mig“ — sagde han — „uagtet det sidste mislykkede Forsøg paa at gjøre mig til Slave af en statsklog Forbindelse?“

„Det er mit og hele Danmarks Ønske, Herre Konge!“

„Nu vel! saa skaf mig Prindsesse Margaretha af Bøhmen til Brud! og jeg vil intet Øieblik betænke mig. Det er gjerne Kongers og Fyrsters Tilskikkelse at maatte beile uden Elskov, og for Landets Vel lade sig lede til Brudeskamlen iblinde; lyver imidlertid ikke dette Billede“ — her tog han det rask og bestemt frem — „saa kan der nu maaske med mig skee en Undtagelse i dette Stykke. Jeg vil ærlig tilstaae dig det, jeg har i disse sidste Dage, trods alle dine gode Tanker om min Mandhaftighed, ikke stort tænkt paa anden Erobring og Besiddelse, end denne skjønne Prindsesse. Gjør dig derfor strax rede, brave Strange, og drag til Bøhmerland for mig! bring Kong Primislaus min broderlige Hilsen, og giv dig Mine af at være kommen for at underhandle med ham om Pagt og Forbund mod de urolige nordtyske Fyrster og mod de hedenske Liflændere! Men tag dette Billede med dig! — jeg skiller mig nødig fra det, og du svarer mig til det som min Øiesten! — Giv nøie Agt paa, om det er en tro og virkelig Efterligning af Prindsesse Margaretha! Finder du, som jeg haaber, at hun ingen af de Skjønheder mangler, som du her finder afbildede, og Rygtet ikke farer med Tant i hvad det melder om hendes Dydelighed og elskelige Skikkelse, saa udforsk nøie hendes Sindelag mod mig, førend du melder et Ord om min kjærlige Hu til hende! og mærker du, det er sandt, hvad Hermand Balke engang i halv Spøg lod sig forlyde med, at jeg har et godt Navn og staaer vel anskreven hos den skjønne Kongedatter, saa indled Sagen med hende og Faderen med den Klogskab og Finhed, jeg tiltroer dig, og saaledes, at du, hvis et Afslag kunde befrygtes, itide kan dreie af og træde tilbage, uden at bringe mig et Svar, som vilde krænke min kongelige og ridderlige Ære!“

„Et vanskeligt Hverv, min Herre og Konge!“ — svarede Junker Strange og trak paa Skuldrene — „jeg skal altsaa baade beile og ikke beile for Eder, baade skaffe Eder en Brud og staae inde for, at hun behager Eder, naar I seer hende, og at ikke Vinden imidlertid vender sig, og I forandrer eders Tanker. Kun i dette Stykke stoler jeg ikke paa eders Standhaftighed, Herre Konge!“

„Gudsdød! vil du fornærme mig, Strange!“ — sagde Valde-

mar heftig og foer op — „vil du gjøre mig til et ustadigt vankelmodigt Barn, som ikke selv veed hvad det vil?“

„Jeg adlyder punktlig, Herre Konge! det forstaaer sig“ — svarede Junker Strange og bukkede — „bliver I vred, tør jeg intet Ord sige mere. Jeg glæder mig af Hjertet til eders Beslutning og det vistnok lykkelige Valg, I har truffet; men erindrer I, Herre! hvorledes I var tilmode, da Forlovelsen med Keiserens Søster var bragt istand — og hvor let om Hjertet I blev, da I var vis paa aldrig at see hende?“

„Det var en anden Sag, Strange! dennegang griber jeg ikke efter Lykken iblinde, og dennegang er Hjertet med i Spillet.“

„Øinene, Herre Konge! dog kun paa anden Haand, som jeg seer, og Ørene og den Billedbog, I er født med i Hovedet — men jeg seer, I bliver vred igjen, Herre! jeg tier og adlyder; men advaret Eder har jeg. Vogt kun eders Hjerte i ni Uger! Var det ikke bedst, om I beholdt Billedet? Herre Konge?“

„Troer du, jeg er slig en Træl af mine Øine — og saa kold og fantasiløs, at jeg nogensinde kunde glemme dette Ansigt, om jeg saa aldrig saae det meer i Verden? — Tag det! — jeg skal vise dig, at jeg ogsaa i dette Stykke er standhaftigere, end du troer. Endnu et Blik kun i disse Øine! — see saa — forvar det nu! — det Engleaasyn skal nu ingen Lysets eller Mørkets Aand udslette af min Sjæl.“

„Jeg tvætter mine Hænder og lader Eder selv svare for Følgerne!“ — tog Junker Strange Ordet igjen — „Naar og hvorledes skal dette Beilertog gaae for sig? og hvem har min Konge udseet til mine Ledsagere?“

„Du reiser endnu idag, endnu i denne Time, om muligt, og drager med tredive Riddere og ligesaa mange Svende op ad Elben til Bøhmerland. Dine Ledsagere kan du vælge efter dit eget Tykke; dog vil jeg raade dig at tage Bisp Peder af Roskild med: han er en boglærd Mand og kan være dig en god Raadgiver paa Vejen — iligemaade Hr. Albert af Eskildsøe: han er en Mand, som vel kan føie sine Ord. Den unge Hr. Limbak, og Oluf Lykke samt den rige Peder Glob tage du ogsaa med! saavelsom Grev Engelbret og Absalon Bælg: de ere vel forfarne i al ridderlig Anstand og Belevenhed. Indvilger Kongen og hans Datter i mit Ønske, saa lader du dig i mit Navn og paa mine Vegne strax ægtevie til Prindsessen og iagttager med Sømmelighed de brugelige Skikke. Lykkes dit Foretagende, sender du mig ufortøvet et Iilbud til Schwerin, hvor jeg om kort Tid agter at bringe Grev Clauses Forlovelses-

anliggender i Rigtighed. Du hjemfører Bruden i saa prægtigt et Optog som muligt! Min høisalige Faders lykkebringende Langskib med Dragestavnen og de gyldne Knapper skal bringe hende hid. Ved Manø sætter du hende iland! der skal jeg selv — vil Gud! — modtage hende, som det sømmer sig en Ridder og Konge. Og dermed Gud befalet, brave Strange! du er mig en tro og ærlig Mand; men paa mit Hjerte forstaaer du dig slet; kun saameget maa du vide: jeg lægger min og maaske Danmarks Lykke i din Haand. Nu Tand for Tunge! det følger af sig selv, Gud og vor Frue være med dig!"

Med dette vigtige hemmelige Bud forlod Junker Strange Kongens Lønkammer og uddeelte strax de nødvendige Befalinger. Ridderne smykkede sig med stadselige Hofklæder. Nogle af de Fornemste, Hr. Peder Glob og Grev Engelbret, skinnede i røde Skarlagens Broge, dertil bare de brune, grønne eller røde Kjorteler og Silkekapper med Maarskinds Kraver og Bræmmer, velglattet Haar og Skæg og Hatte med Fjærbuske og kostelige Stene. Guldsporerne klirrede paa de Bukkeskinds Halvstøvler og Sværdene i de gyldne Bælter. Junker Strange bar selv en prægtig Skarlagenskappe med Egernskindsbræmmer, en Gave af hans gavmilde Konge, dertil en rød Klædes Reisehue med Guldgaloner og røde Plumasier.

Kongen svang sig selv paa sin hvide Hingst og red med det prægtige Gesandtskab til Stranden.

Blandt de danske Riddere og Væbnere, som fulgte Junker Strange, var der to, hvis vælige Hingste syntes at være blevne enige om at løbe løbsk gjennem Ribe Gader; som to susende Kastespyd fore de unge sadelfaste Ryttere Kongen og alle Ridderne forbi og forsvandt dem et Øieblik af Syne.

„Vil de brække Halsen eller ride Folk tilskamme!" — sagde Kongen — „hvad var det for Karle, som ikke bedre forstod at kapsune deres Heste?"

„Feiler jeg ikke storlig, min Konge!" — svarede Junker Strange — „saa bruge de mere Sporen, end Milen, og vilde forlyste min Konge ved et Vedderidt."

„Piltestreger!" — sagde Valdemar vred — „vilde de endelig brække Arme og Ben, kunde de gjøre det en andengang, og ikke naar jeg sender dem hen, hvor jeg behøver hele Karle og forstandige Folk. Hvem var det?"

„Den lille tykke Absalon Bælg var den Ene, og saae jeg

Plumasier, Fjerprydelser.

ret, var den Anden eders raske spærlemmede Søstersøn, den unge Grev Otto.“

„Hvad? den dunhagede Knøs! hvad skulde han med! han er jo ikke Ridder engang“ — sagde Kongen, medens hans Ansigt formildede sig — „jeg vedder dog, han rider Esbern Snares Søn sønder og sammen.“

Nu vendte Kongen sig spøgende til den muntre Grev Engelbret, som red ved hans venstre Side: „var eders unge Frue ikke bange for at lade Eder reise ud blandt de berømte Skjønne i Bøhmerland?“ spurgte han.

„Min Hustru er rigtignok noget iversyg, ædle Herre!“ — svarede Grev Engelbret i samme spøgende Tone — „men i Bøhmerland troer hun dog ikke der er stort at frygte for min Troskab; var det til Flandern eller Portugal jeg reiste, da var det maaske en anden Sag.“

„Hvi saa?“ — spurgte Kongen — „ere de flanderske og portugisiske Skjønne da saa farlige og uimodstaaelige?“

„Det paastod idetmindste min Hustru ifjor,“ — svarede Greven — „da jeg kom hjem fra det flanderske Grevehof i Gent og nødvendig maatte prise Grev Ferdinands Søster, den portugisiske Prindsesse Berengaria, som den skjønneste Kvinde, jeg

havde seet i Verden, uden med min Huskapellan at kunne troe, det var ved Trolddomskunster hun havde forblindet mine og alle Riddernes Øine.“

„I er en Mand, som forstaaer Jer paa Kvindeskjønhed,“ — svarede Kongen og loe — „og eders Frue har vel skjellig Grund til at have et Øie paa hver Finger. Skulde imidlertid en Ægteherre være forpligtet til at lukke sine Øine for enhver fremmed Skjønhed, synes hin det ægte Livs Stand, som man jo kalder den, kun slet at kunne bestaae med et ægte ridderligt Sind, og en saadan Troskab kunde jeg aldrig forpligte mig til i mine Dage.“

Bisp Peder, som red tankefuld paa Kongens høire Side, rystede paa Hovedet; men Kongen, som kjendte hans Ivrighed og strenge Meninger, lod ham sjelden komme til Orde i Andres Nærværelse.

„Prindsesse Berengaria er altsaa efter eders Tykke den skjønneste Kvinde i Verden?“ -— vedblev Valdemar med et tillidsfuldt Smil — „hvad vedde vi dog, ædle Greve! naar I har seet Prindsesse Margaretha af Bøhmen, tager I eders Ord tilbage?“

„Derpaa sætter jeg Borg og Fæste mod Fjæren i eders Hat, min Konge!“

„Det blev Eder for dyrt et Veddemaal; jeg vil foreslaae Eder et andet: kan I, naar vi sees igjen, paa ridderlig Tro og Ære endnu bevidne, at Prindsesse Berengaria er fagrere, end Margaretha af Bøhmen, saa er Grevskabet Gleichen eders Lehn, saalænge en Konge af min Slægt har Raadighed derover; men maa I tilstaae, at jeg, som endnu ikke virkelig har seet Nogen af dem, dog har dømt rigtigere om deres Skjønhed, saa skal I til Straf for eders overilede Dom bære en knækket Trompet i eders ridderlige Vaaben.“

„Det er et Ord, Herre Konge!“ svarede Grev Engelbret, og alle Ridderne loe.

„Jeg kommer bag efter og er vel overflødig idag!“ raabte Hofnarren, den lille puklede Claus Klumpe, som i sin Bjældetrøie og med den spidse Hue med to Paafuglefjær kom travende bag efter paa sit Esel, med sin pyntede Abekat paa Saddelknappen.

„Hvad skal nu det betyde? gamle Gjæk!“ — spurgte Kongen og loe — „du tænker dog vel aldrig paa at reise med i Gesandtskabet?“

„Jeg troede, det fulgte af sig selv, Herre Konge!“ — svarede

Skalken — „men er jeg overflødig, som det lader til, saa følger jeg Eder tilbage til Slottet og fører min egen Brud hjem. See hvor blufærdig hun smiler til mig i sin Brudestads!“ her trykte han den som Dame smykkede Abe med latterlig Heftighed til sit Bryst og gav den et Ørefingen, da den vilde bide ham i Skægget.

Kongen mærkede nu vel, at Narren med denne plumpe Spas vilde lade ham vide, at man gjettede sig til hans Hensigt med Gesandtskabet; men han lod som han ikke forstod Spasen, og under lystig Skjemt travede han med de pyntelige Hofmænd ned til Stranden, hvor det store forgyldte Langskib med Dragestavnen laae seilfærdigt.

Paa Skibsbroen stod Grev Otto og Absalon Bælg og modtoge Kongen med en Undskyldning for deres ubetænksomme Kappelyst.

„Den, der kom først til Broen“ — sagde Kongen — „skal være det Iilbud, Junker Strange sender mig fra Schwerin om Udfaldet af sin Sendelse.“

„Saa maae vi begge bringe Eder Budskabet, Herre Konge!“ — svarede Absalon Bælg — „for vi stode begge i samme Øieblik her paa Skibsbroen.“

„Havde min Blak ikke faaet en Flintesten i Hoven, havde jeg dog staaet her først!“ — tog Grev Otto Ordet — „skal vi bringe min Konge et glædeligt Budskab, saa lad det i et dobbelt Brevskab betroes os begge! og da vil vor Konge bedst skjønne, hvo af os der rider den rappeste Ganger.“

„Velan, lad det saaledes skee!“ — sagde Kongen — „den af Jer, der først bringer mig det Budskab, jeg ønsker, skal paa den første Gildesdag paa Ribehus dandse med mine gyldne Sporer!“

De takkede begge Kongen for hans Tillid og saae udfordrende til hinanden, idet de rystede hinanden i Hænderne og sprang i Aareskuden.

„Med Guldsporen følger Ridderslaget!“ — hviskede Grev Otto glad til sin Medbeiler — „det skal du faae Lov til at overlade mig, tykke Bælg!“

Snart vare alle Ridderne indskibede. Junker Strange lod det røde Vadmelsseil heise, medens Kongen tilraabte ham og hans Ledsagere Lykke paa Reisen, hvilket de besvarede med et mægtigt Hurra og „leve Kong Valdemar Seier!“ Under Sang og Spil stævnede Skibet fra Stranden. Med en Blanding af Glæde og uvis Anelse af det Tilkommende stod Valdemar længe paa Skibsbroen og saae hvorledes den gyldne Dragestavn gyngede i Bølgerne og glimtede i Solskinnet, medens den gjennemskar det urolige Hav for at hente ham den skjønne men dog fremmede Brud. Det Uvisse og Gaadefulde i den tilslørede Fremtids Lykke, som vi med Haab og Uro hige efter som iblinde, fremtraadte ved dette Syn, ret levende for den unge Konges Sjæl, og han følte sig hensat i en af hine saa tillokkende som vemodige Stemninger, hvori Sjælen vakler mellem Haab og Frygt, og hvori selv den mægtigste Konge paa Jorden føler sin Lykkes Afhængighed af mægtigere usynlige Magter.

Kongens Taushed og dybsindige Henstirren paa Havet og det forsvindende Skib syntes at paalægge hans Hofmænd en lignende Adfærd, og de betragtede Havet med høist alvorlige og vigtige Miner, hvilke Hofnarren ikke forsømte at efterligne med opspilede Øine og maabende Mund, dog uden dennegang ved Kongens og Hofmændenes Latter at belønnes for sin Konst. Thi da Kongens Øine vare trætte af at forfølge Skibet, faldt de paa en Gjenstand, der bedre kom overeens med hans alvorlige Sindsstemning, end Narrens pudseerlige Vrængeansigt. Det var nemlig en gammel graaskægget Mand i en forreven Oxehudskappe og med en bred Slaghætte over Ørene; han sad krumrygget paa en Kampesten ved Stranden og ridsede i Sandet med sin Krykkestav, uden at lægge Mærke til Kongen og hans prægtige Følge.

Kongen gav sine Hofmænd et Vink om at blive tilbage og nærmede sig ene den Gamle, som, uden at opløfte Hovedet, vedblev at ridse i Sandet, medens han mumlede uforstaaelig i Skægget og bevægede Ansigtstrækkene urolig.

„Hvad bestiller du der? Gamle!“ spurgte Valdemar, men fik intet Svar; thi den Gamle syntes tunghør. Ved nøiere at betragte hans bleggule rynkede Ansigt, troede Kongen ogsaa at bemærke, at hans Øine havde tabt Livet og Seekraften; thi de vare matte og dunkle som Blæreruderne i Fattigmands Lerhytte.

„Hvo er du? gamle Mand!“ — spurgte Kongen nu med forstærket Røst og lagde sin Haand paa hans Skulder; hvorpaa

den Gamle reiste sig langsomt og rettede den krumme Ryg saaledes, at han syntes fra en Dværg at voxe til en Kæmpe; han famlede med Krykkestaven et Par Skridt frem og blev saa staaende rolig med det rynkede Ansigt imod Kongen, medens han samlede Oxehudskappen om sig og skjulte en sort smudsig Dragt, der syntes at maatte tilhøre en Kulsvier eller en Bjergmand.

„Hvo jeg er?“ — gjentog han langsomt — „ja derom maa du spørge min Herre og Mester; han veed det vel bedst. Der var en Tid, da man kaldte mig Herre og Ridder; nu kalde de skaanske Herrer mig slet og ret Thord Knudsøn Bonde. Man kalder mig ellers hertillands Kullemanden, fordi jeg har hjemme paa Kullen; men har jeg ikke drømt feil, saa er du Kong Volmar Volmarsøn og har Lyst til at vide hvad jeg nu just sad og tænkte paa.“

„Du seer bedre, end jeg troede!“ — svarede Valdemar forundret — „jeg troede, du var blind; men du synes jo endog at kunne see paa Folk hvad de tænke!“

„Sligt kan vel times mig iblandt“ — mumlede den Gamle — „hvorvel jeg neppe seer den kjære Guldets Dronning meer, naar hun skinner klarest; den Skade fik jeg, da jeg sidst gik gjennem Ilden for din og din Slægts Skyld.“

„Du taler i Gaader, Gamle! men er du blind, hvorlunde har du da fundet Veien hid saa langt fra?“

„Seer du ikke min levende Styttestav? han hopper nu om histhenne under Skrænten og samler sig Tordenstene og Bernsten til Røgelse i Stengruben.“

Valdemar saae hen, hvor den Gamle pegede, hvor han ogsaa fik Øie paa en pjaltet Tiggerdreng, som hoppede om mellem Stenene.

„Hvad har kunnet bevæge dig til at gaae saa langt fra dit Hjem, med din Alder og Skrøbelighed?“ raabte Kongen nu den Gamle i Øret.

„Hvor gammel jeg er, kan jeg endnu maaske overleve dig“ — svarede Oldingen — „hvor blind jeg er, seer jeg dog maaske længer end du — hvor døv jeg er, hører jeg dog hvad du aldrig drømte om — og hvor skrøbelig jeg er, kan den Tid dog vel komme, da Kong Volmar behøver min Styrke og søger mig. Dennesinde maatte jeg gaae dig imøde; men ukaldet staaer jeg ikke for dit Aasyn: Jeg skal sjunge dig en Vise,

---

Bernsten, Rav.

Konge! som jeg førstegang sang i din Fødselsstund og som jeg ikke har glemt endnu; den kan du have godt af at tænke paa, naar Lykken tykkes dig gunstigst. See, den Vise var det just, jeg tænkte paa, da din kongelige Haand faldt paa min Skulder og din stærke Røst bragte mig din store Herre Fader ihu.“

„En afsindig Mand!“ — sagde Valdemar sagte, og gruede fast ved at betragte hans Aasyn. — „Nu, saa syng mig da din Vise, gamle Drømmer!“ — sagde han høit og vilde række den Gamle et Guldstykke; men det gled urørt ud af hans Haand og blev borte i Sandet.

Kongen lænede sig til sit Sværd, medens den tandløse Olding med klangløs Stemme og lallende Tunge mere hviskede, end sang:

„Til Seir og Lykke blev Volmar fød;
Men sorgløs Mand har ei levet,
Og Lykken kan vendes om til Nød:
I Stjernerne staaer det skrevet.

Din Lykkestjerne i Glands jeg saae:
Den havde i Nord ei Mage;
I Løven saae jeg den herlig staae,
Og langt fra Los og fra Drage.

Men Skaalen blinker med fjendtlig Magt,
Og farlig Jomfruen smiler;
Falsk Skytten sigter paa natlig Jagt,
Mens Løven blunder og hviler.

Er Havet roligt, som blanke Skjold,
Du sove ei ved dets Bredder!
Er Øglen stille og stiv og kold,
Du spøge ei med dens Edder!

For Snare vogt dig og falske Baand!
Dog Baandet agter du nøie!
Thi brister Baandet for mægtigst Haand,
Døer Stjernen i Løvens Øie.“

Da den Gamle havde sjunget sin Vise ud, vaklede han udmattet tilbage til Stenen og sank krumrygget sammen paa sit forrige Sæde, medens han bøiede den skæggede Hage ned mod Brystet og syntes at blunde.

„Han gaaer i Barndom, Stakkel! og synger nok snart paa det sidste Vers!“ — sagde Kongen ved sig selv og betragtede den krogede Skikkelse, som nu saae helt dværgagtig og ubetydelig ud — „Kullemanden, Thord Knudsøn — hm, det Navn er mig ikke nyt — gamle Esbern talte jo engang helt forblommet om den kloge Thord Stjernetyder; og Helene — var det ikke med den sorte Kullekonge hun vilde dandse paa mit Brylup i Bjerggruben, hint vilde Øieblik, da jeg talte om min Formæling? Hm, var det ikke Kullemanden og hans hemmelige Viisdom, hin fromme Slagelse-Profet advarede mig for? — Nu vel! veed han min Skjæbne, saa lad ham beholde sin Viisdom for sig selv! — jeg vil ikke vide et Ord mere derom — det vilde kun forstyrre mig min friske Livslyst og gjøre mig til en overtroisk Drømmer. Sværmerier og Tant er det dog tilhobe, om ikke noget Værre. — Intet Menneske skal vide sin Beskikkelse! Dog jeg vil sørge for ham, den Gamle; hans Drømmerier vise dog, han er mig og min Slægt hengiven.“

Derpaa gik Valdemar tilbage til sit Følge og gav Befaling til, at den gamle blinde Mand med samt hans Dreng skulde strax føres tilbage til sit Hjem paa Kullen og i Fremtiden forsørges paa Kongens Regning; men det skulde strengelig forbydes ham nogensinde at sætte sin Fod paa denne Side af Sundet.

Alvorlig steg Valdemar tilhest og saae endnu engang ud over Havet, hvor han langt borte kunde øine Skibet, som en liden sort Prik. Derpaa gav han sin Ganger Tøilen og overlod den til sig selv, medens han med sin udmærket stærke Hukommelse Ord for Ord gjentog Kullemandens Sang, hvoraf ingen Stavelse var undgaaet ham, uagtet den Gamles Stemme var hæs og utydelig. Han grundede forgjeves paa at udfinde anden Mening i de gaadefulde Ord, end en almindelig Formaning imod de Ungdommens Tillokkelser, den udlevede Alderdom er ivrigst i at prædike imod, og som han efter sin heftige Natur ogsaa var mest udsat for. Uagtet han ikke engang vilde tilstaae sig selv, at han lagde nogen Vægt paa hin gamle Drømmers Ord, var han dog ikke fri for sin Tidsalders Hang til det Overnaturlige og Hemmelighedsfulde, og han gjentog saa ofte hine dunkle Ord i sine Tanker, at de med den gamle Kullemands Billede bleve uudslettelige i hans Erindring; men han tilbagetrængte med mandig Kraft disse Forestillinger og skjulte dem ligesom i Sjælens inderste Afkrog, medens snart igjen det friske muntre Liv med sine dristige Forhaabninger og de stolte Planer om

Seier og Lykke, hvortil han følte sig fød og baaren, i skjønne og herlige Billeder svævede ham for Øie.

Kongen var reden tilbage til Ribehus, hvor en stor Mængde Riddere og Væbnere allerede paa hans Befaling holdt i fuld krigersk Rustning i Slotsgaarden, for strax at ledsage ham til Hæren, der med Grev Albert i Spidsen var dragen forud fra Elben til Pommerland. Valdemar vilde endnu kun uddele nogle Befalinger til sin Drost og sit Raad, og tage Afsked med sin Søster. Saasnart dette var skeet, traadte han ud af sin Vaabensal med Hjelm og Pandser og det blanke trekantede Skjold paa Armen, som han var den første danske Konge, der havde prydet med tre sølvblaae Løver og fire og tyve gyldne Hjerter. Ved Slotstrappen stod den høie Stridshingst, der fnysende og stampende ventede ham. Erkebisp Andreas og Broder Gunner havde allerede længe staaet reiseklædte i Riddersalen, beredte til at følge deres Konge. Mester Harpestræng, som Valdemar havde udnævnt til sin Livlæge, stod, med sin Lægedomskasse under Armen og sin grønne Urtepose paa Ryggen, ved Erkebispens Side. For at forlyste Kongen og opmuntre Krigerne paa det strenge Vintertog, vare Thorgeir Danaskjald og den islandske Skjald ogsaa med blandt Kongens nærmeste Ledsagere. Den skaldede Grev Claus gik ængstelig og utaalmodig med sin pyntelige Vaabenkjortel op og ned i Salen, og tørrede Sveden af sin blanke Pande. Han vidste, at Greverne af Schwerin vare den pommerske Fyrstes Venner, og uagtet Kongen havde lovet at følge med ham til Schwerin paa Tilbagetoget og bringe Forlovelsen i Rigtighed med Grevinde Ida, frygtede han dog for, at dette Tog skulde lægge Hindringer i Veien for hin Forbindelse. Erkedegn Arnfred, der ogsaa havde faaet Tilladelse til at følge med, følte sig, som Kongens Skriftefader, som en Mand af Betydenhed, men betragtede Erkebispen og Broder Gunner med et skjevt og misundeligt Blik, thi han frygtede med Grund for at fortrænges af dem i den unge Konges Gunst og Fortrolighed.

„Til Hest, ædle Herrer!“ — lød nu Astrad Frackes stærke Røst — og paa Drostens Anmodning ilede Alle til Slotstrappen, som Kongen allerede steg ned af, ledsaget af Ridderne Jacob og Lars Sunesøn.

Men ligesom Kongen vilde sætte Foden i Stigbøilen, foer en høi, fremmed Ridder, i forvirret Klædedragt og bedækket med Støv og Hesteskum, ind i Slotsgaarden, sprang hastig af sin

udmattede Ganger og kastede sig bleg og nedbøiet for Kongens Fødder.

„Hvad betyder dette? min troe, brave Johan Ganz!“ — udbrød Kongen forbauset — „jages du af onde Aander? — stat op! naar forlangte jeg slig Hylding af en Lehnsmand og Ridder? — er der hændtes dig en Ulykke? eller bringer du mig Budskab om et Nederlag? — saa tal dog, Menneske! og staa paa dine Ben! er du slagen med Stumhed og Lamhed?!“

„Naade og Hjælp! min kongelige Herre og Beskytter!“ — sagde den ulykkelige Ridder og reiste sig — „jeg har helt slet bevogtet den vigtige Borg, I betroede mig — Graabo ligger i Grus — I seer en forjaget og landflygtig Mand for Eder; men jeg har ikke forraadt min Konge — jeg er lumskelig imod Tro og Love overrumplet og overmandet i den dybeste Fred og Tryghed: han der lagde Graabo i Aske, var en Lehnsmand af Danmarks Krone, som jeg.“

„Hvo var det? tal!“ — raabte Valdemar heftig og Vreden blussede paa hans brune Kinder — „Gudsdød! det skal Ingen have gjort mig ustraffet!“

„Grev Henrik af Schwerin var Voldsmanden!“ — svarede Ridderen — „han skal iløn have undsagt mig og svoret min Undergang, fordi jeg i en Ordstrid engang maatte erindre ham om hans Lehnspligt mod Danmarks Krone. Jeg lægger min retfærdige Sag i min Konges Hænder og forventer med Tillid eders kongelige Beskyttelse.“

„Ved St. Knud og alle Hellige! den skal du ikke savne!“ — svarede Kongen — „men Gudsdød! hvor var det muligt?“ — spurgte han heftig igjen — „hvi forsvarede du dig ikke? du er ikke den Mand, som pleier at liste sig ud af Bagdøren og lade Fjenden drage Velkomst i Høisalen.“

„Det er første Gang I seer mig saaledes, Herre Konge!“ — svarede Ridderen nedbøiet og slog det stolte Øie beskæmmet til Jorden — „for eders og disse tappre Ridderes Øine staaer jeg første Gang som en Flygtning og slagen Mand; men jeg fortrøster mig til for hele Verdens Øine at kunne bevise min Uskyldighed og forsvare min ridderlige Ære. Er der Løgn og Svig i min Mund, og er Grev Henrik ikke en Nidding og Forræder, saa maa Bøddelen hænge mit Skjold med Spidsen iveiret paa Galgen og den usleste Hoppe slæbe det bagvendt ved Halen gjennem Skarnet. Havde Grev Henrik mødt mig som en ærlig Fjende og ikke brugt nedrig Svig, da skulde visselig Graabo have staaet endnu og jeg ikke staaet her, som en slet

Husholder over min Herres Gods, og som en husvild Flygtning uden andet Liggendefæ, end min Hest og mit gode Sværd.“

„Ved min kongelige Ære! du skal faae fuld Opreisning og Retfærdighed!“ — sagde Kongen nu rolig og bestemt — „det tilsiger jeg dig her for Alles Øine; men jeg dømmer Ingen uhørt, og Grev Henrik skal have Ret til at tale sin Sag for min Domstol. Saalænge intet Ord meer om den Sag, Ridder Ganz! nu følger du mig i Leding!“

Derpaa svang Kongen sig paa sin Skridshingst og foer ud af Slotsgaarden med sit talrige Følge. Ridder Ganz besteg, taus og beroliget, en frisk Ganger, som Drosten paa Kongens Vink havde ladet ham bringe. De hundrede Hesteskoe klapprede gjenem Ribe Gade, og Børn og Kvinder stimlede til Vinduer og Døre for at see Kongen. Det dundrede hult paa Sønderportsbro, og snart var Kongen og hans prægtige Skare de nysgjerrige Tilskuere af Syne.

TIENDE KAPITEL.

et var en smuk og mild Vintermorgen i en af de sidste Dage af Februar; en let Rimfrost puddrede Grenene i Nordtydsklands Egeskove. Ved Stalden i et enligt Herberg, ikke langt indenfor den schwerinske Grændse, stod en rask fintbygget Yngling, med et ædelt dannet Ansigt, men i en simpel Væbners Dragt, og lagde selv Bidslet paa sin lette Ganger. Det var Valdemars Søstersøn, den unge Grev Otto, som var fulgt med Junker Strange til Bøhmen og som i denne Forklædning hurtigst og sikkrest troede at kunne bringe sin kongelige Morbroder et vigtigt Budskab. Otto var for faa Dage siden udredet fra Prag tilligemed Absalon Bælg, men de havde snart fulgt forskjelllige Veie, og Absalon Bælg, som formodede endnu at træffe Valdemar i det Pommerske, troede, ved ikke strengt at følge Kongens Befaling, at være des sikkrere paa at træffe ham først. Grev Otto vidste vel, at Valdemar endnu skulde være i Pommern, hvor han allerede med Grev Albert havde slaget Hertug Ladislaus af Marken og tvunget ham til Underkastelse; men Rygtet sagde ogsaa, at Kongen alt var paa Til-

bagetoget; Otto formodede derfor sikkrest at træffe ham i Schwerin om faa Dage. En fjendtlig Stemning mod de danske havde han strax paa Grændsen havt Leilighed til at bemærke, og den Fare, han udsatte sig for, ved nu at ride ene gjennem dette Land, indsaae han strax. Han talte Tydsk med Færdighed, dog noget for blødt i Udtalen; thi hans Moders skjønne Maal var ham kjærest; hidtil var det dog lykkedes ham at gjælde for en tro Undersaat af det romerske Rige.

„Hvilken Vei rider jeg nærmest til Schwerin?“ spurgte han paa Sachsisk, men blandede i sin Hast et dansk Ord i sin Tale, uden at mærke det, idet han svang sig i Sadlen.

Den lille tykke braknæsede Kro-Vert, som med en laadden Hue over det sorte uredte Haar stod i den aabnede Havedør og gabede, betragtede ham nu skarpt og med et underfundigt Smil. „Kan I følge den landsherrelige Grændsevogter, som nys red ud af Laden“ — svarede han — „saa kommer I maaske snarere til Schwerin, end I lyster; thi hører jeg ret paa eders Tungemaal, og lyver ikke eders blaae Pigeøine, var jer Moder fra hin Side Eideren.“

„Og derfor skulde jeg ikke være velkommen i Schwerin, mener I?“ spurgte Otto hastig og bøiede allerede Knæet for at spore sin Hest.

„Hvis det er sandt, hvad man siger, at den danske Hær har huseret slemt i Pommerland og vil gjeste Schwerin idag eller imorgen, saa behøver I ikke at jage Livet af jer gode Hest, unge Herre! for at komme i sorte Grev Henriks Hundehul. Giver I mig derimod en Haandfuld af eders fine Guldstykker, skal jeg skaffe Jer sikker tilbage over Grændsen.“

„Hvor Kongen af Danmark er Lehnsherre“ — svarede Otto stolt — „behøver ingen Dansk at kjøbe sig Sikkerhed; i alt Fald betaler jeg den hellere med Staal, end med Guld. Farvel!“ dermed sporede han sin Hingst og foer afsted for at indhente den fremmede Rytter, der skulde samme Vei, som han.

Verten loe haanlig efter ham: „rid du kun, dumme Grønskolding!“ — mumlede han — „du kommer tidsnok! havde vi saa sandt din Konge og hans dumdristige Søstersønner her ene, saa skulde I ikke prale ret længe med jer Lehnshøihed.“

Efter et stærkt Firspring af nogle hundrede Skridt indhentede Otto den fremmede Rytter og spurgte, om han kunde gjøre Følgeskab med til Schwerin.

„Det kan du gjerne, unge Sprinfyr!“ — svarede Rytteren med en dyb og raa Stemme — „hvis du har Lyst til at see

hvorlunde Grev Henrik vender det Hvide ud af Øinene mod de danske Drenge; vil du ellers gjælde for en ægte Tydsker, skulde du tage Munden lidt mere fuld, naar du nævner vor gode Stad Schwerin.“

Rytteren, som gav ham dette Svar, var en svær bredskuldret Karl med sort Krølskæg og i tung Jern-Rustning; han bar en laadden Stridshue med et Vildsvinehoved, som sad ham dybt ned over Øinene, og hvorpaa Hugtænderne stak frem over Panden som Par Horn og gav ham et vildt og frygteligt Udseende. I en Rem over Skulderen bar han en Staalbue med et stort Pilekogger, og ved hans venstre Hofte hang der et langt Slagsværd, som der syntes at høre Kæmpekraft til at løfte.

Grev Otto betragtede sin drabelige Sidemand nøie, og indsaa strax, at han her gjorde klogest i at holde Fred, uagtet Blodet kogte i hans Aarer over den fornærmelige Tiltale. „I synes i eders Mandhaftighed at glemme, at I selv har været dunhaget engang, som jeg“ — svarede han i saa rolig en Tone, som muligt — „men vil I give mig Tid til jeg faaer udrettet mit Ærinde i Schwerin, vil jeg gjerne lære Jer noget af eders Drabelighed af.“

„Jeg agter ikke at slaaes med Drenge!“ — brummede Rytteren — „vi skal desuden nok komme tilrette med det Gode, tænker jeg, helst hvis du, som jeg nu hartad troer, er et lille vakkert formummet Stykke Pigebarn.“

Denne Spot over den spærlemmede Ynglings Ungdom og næsten jomfruelige Udseende kunde Grev Otto ikke længer udholde, og uden at tænke paa Følgerne, havde han allerede sit korte Sværd draget og ventede kun paa, at hans Modstander ogsaa skulde gjøre sig kampfærdig, for alvorlig at prøve Kæfter med denne Goliath. Men Rytteren lod slet ikke til at bemærke hans Vrede; istedetfor at gribe til det lange Sværd, gabede han ligegyldig, idet han drog en Mundgodtbimbel ud af sin Saddeltaske. Derpaa tog han sig i al Magelighed en dygtig Hjertestyrkning. „Kan du taale en kraftig Morgenslurk i dit Kyllingehoved, saa gjør mig Besked!“ sagde han nu og rakte Otto Bimplen uden at see paa ham.

Over Kæmpens Ligegyldighed blev den hidsige Yngling saa forbauset, at han stødte Sværdet i Balgen og tog imod Bimplen uden Indvendinger. Men for dog at vise sin gigantiske Ledsager, at han ingen formummet Pige var, tømte han i sin

---

gigantisk, kæmpemæssig.

FØRSTE·DEL

Ærgrelse Træflasken ud til Bunden og rakte ham den tom tilbage.

„Nu, drikke kan du dog som en hel Karl, det maa jeg lade dig!“ — sagde Rytteren tørt og stak Bimplen i Sadeltasken — „lad mig nu see, om du kan ride i Spring, uden at blive Græsrytter!“ dermed satte han sin sværtbelæssede Hest i et tungt Firspring, hvorved han pustede omkap med Hesten, medens Otto paa sin lette Springer travede ham forbi uden mindste Anstrengelse.

„Din Hest er bedre, end min!“ — sagde Rytteren, da de atter rede jævnsides — „naar du holder ad dig paa hin Side den første Bro, har du den lige Landevej for dig til Schwerin, og kan ikke tage feil af Veien, Men jeg har større Hastværk, end du, og du er nok saa god at bytte Hest med mig med det Gode; hvis ikke, maa du finde dig i, at jeg uden mange Omstændigheder bruger den Stærkeres Ret og heri følger den mandhaftige danske Konges Exempel.“ Med disse Ord gjorde han ganske rolig Mine til at ville drage sit lange Slagsværd. Men Otto, som red ved hans venstre Side, havde i et Øieblik

sit korte Sværd i Haanden og overhuggede behændig Læderremmen, hvori Kæmpens store Sværd hang, og derved havde han for et Øieblik halvt afvæbnet sin langsomme Fjende; derpaa gav han hastig sin lette Hest af Sporerne, takkede høflig for god Underretning og viste nu den forbausede Rytter, at han godt kunde ride i Spring uden at blive Græsrytter. En hvinende Pil fra Rytterens Staalbue fløi ham vel forbi Øret, men uden at krumme et Haar i hans gule Lokker, og hed i Hovedet af den nylig forsvundne Harme og den stærke Drik, foer Otto nu saa hurtig afsted, at han ikke meer kunde øine sin uforskammede Veiviser. Nu faldt hine Vertens Ord ham ind om Grev Henriks Hundehul, saavelsom hvad Rytteren havde mumlet om at see Greven vende det hvide ud af Øinene mod de danske Drenge. Ganske rolig blev han vel ikke ved slige Udsigter til en ugunstig Modtagelse; men han kunde dog ikke opgive sit Forsæt at overraske Kongen strax ved hans Ankomst til Schwerin med et glædeligt Budskab, og han haabede uden at røbe sit Navn og sit Ærinde at kunne faae Adgang paa Slottet og selv maaske udforske, om hans kongelige Morbroder intet Forræderi havde at befrygte dér. Skulde endogsaa det værste hændes og skulde man fordriste sig til at sætte ham fast, som en mistænkelig Person, saa haabede han dog, at Absalon Bælg maatte træffe Kongen, og Valdemar Seiers Arm vilde være stærk nok til at hjælpe ham ud af enhver Forlegenhed.

Uden flere Eventyr kom den raske Yngling til Schwerin, og han behøvede ikke at spørge om Slottet; det ragede saa høit og mægtigt frem over de lave Borgerhuse, at han strax kunde see, det maatte være de stolte Grevers Bolig. Slottet laa ene paa en lille Ø, som var forbunden med Staden ved en Vindebro; det var stærkt befæstet; men Vindebroen var fredelig nedslagen, og da Otto forklarede Skildvagten, at han var en fremmed Ridders Væbner og skulde vente sin Herre paa Slottet, blev det ham ikke forment at ride over Slotsbroen og sætte sin Hest i Herskabets Stald, hvorhos det blev ham sagt, at Greverne var paa Jagt med alle de fremmede Herskaber, og at han kunde holde sig til de andre Svende, som ventede deres Herskaber ved Borgeledet,

Her tog han sig forsigtig i Vare for at indlade sig i nogen udførlig Samtale med de fremmede Svende, hvormed han let kunde røbe sig, og han nøiedes med i al Korthed at erkyndige sig om, hvilke de fremmede Herskaber vare, som opholdt sig

her og nu vare paa Jagten med Greverne. Der blev da blandt andre nævnet ham den unge Grev Adolph af Holsten, hvis Fader nylig var udløst af sit danske Fangenskab, den vendiske Fyrste Henrik Borvin og hans tre Brødre, Grev Henrik af Danneberg og Bisp Conrad af Hildesheim, hvilke fast alle vare Valdemars aabenbare eller hemmelige Fjender; desuden nævntes der en portugisisk Prindsesse, som dog Andre paastode kun var en Grevinde af Flandern; men at den danske Konge hverken var kommen eller ventedes, var aabenbart. Da Grev Otto havde faaet at vide hvad han ønskede, indlod han sig ikke videre med Nogen, men betragtede det prægtige Slot med de fire høie Taarne, hvoraf det paa Nordsiden især tildrog sig hans Opmærksomhed ved sit skumle Udseende og de smaa høie Luft-huller med Jernstænger i de tykke Mure. — „Udentvivl Grevernes Fangetaarn!“ — bemærkede han, og hans kjække Hjerte hjemsøgtes af en kold Gysen. — „Den, der først sidder der, skal have ondt ved at see Sol og Maane igjen.“ Dog snart var denne ubehagelige Forestilling forsvunden for hans ungdommelige Letsind og Munterhed, og da Tiden faldt ham lang ved Borgeledet, gjorde han sig ingen Betænkelighed ved at gjøre sig en liden Lystvandring rundt om Borgens Mure og Fæstningsværker. Med sit skarpe Blik troede han at bemærke, at Slottets østlige Side var den svagest befæstede, og at man der lettest ved Hjælp af Gravsvinet kunde gaae lige ind til Grunden af Murene og undergrave dem. Dog mange slige krigerske Betragtninger fik han ikke Tid til at anstille; thi pludselig traadte fire stærkt bevæbnede Krigsknegte imod ham og spurgte i en raa og barsk Tone: hvo han var og hvorfor han saa opmærksom betragtede Skandserne; paa hans Svar og Forlegenhed, saavelsom paa den fremmede Tone i hans Sprog, forekom han Krigsknegtene mistænkelig, og de gave ham med faa Ord at forstaae, at de ansaae ham for en dansk Spion, som de ikke kunde lade gaae løs og ledig her omkring og udspeide Borgens Forsvarstilstand.

„Ingen har sagt mig, det var mig forment at gaae her!“ — svarede Otto forbauset. — „Jeg skammer mig ikke ved at kalde mig dansk; men anseer I mig for mistænkelig, kan jeg ikke hindre Jer i at holde mig med Selskab til jeg kan retfærdiggjøre mig for min Konges Vasaller.“

„De danske Drenge sætte nu Næsen i Veiret, fordi de har en Kong Volmar igjen at gjøre sig store af!“ — brummede den ældste af Krigsknægtene, en svær rødnæset Karl, og strøg

VALDEMAR·SEIR

sig om sit graasprængte røde Mundskæg — „men I lære nok at stikke Piben ind, tænker jeg; kommer Tid, kommer Raad; her spørge vi endnu ikke Kongen af Danmark i hvilket Træ vi vil hænge hans Spioner.“

Over denne Tiltale blev Grev Otto dog noget betænkelig og vogtede sig klogelig for at give sine fjendtligsindede Bevogtere Anledning til at misbruge deres Overmagt.

„Jeg er kommen i et lovligt og fredeligt Anliggende“ — sagde han — „og en Borg, der har saa drabelige Forsvarere, behøver vist ikke at frygte for Spioner. Men jeg gaaer her og keder mig; Greverne og de fremmede Herskaber komme vel ikke fra Jagten før Kvel. Jeg har redet mig Halsen fuld af Støv. Kan I ikke for gode Ord og Betaling skaffe mig et Par Kander god Vin og hjælpe mig at drikke dem her i det Frie?“

„Det er dog en ganske brav Knøs!“ — sagde den gamle Krigsknegt til sine Kammerater: — „er han her i lovligt Ærinde, maae vi jo behandle ham høfligt. Spring du efter Vinen, Fritz Grønhage, hos gamle Broder Martin i Klosterkjælderen! jeg skal holde din Armbue saalænge. Her kan vor Gamle ikke see, vi drikke, og naar Greverne komme, kan vi see det paa Bakken og være paa Skandsen før en Hund kan gjøe ad os.“

Fritz, den Yngste af Krigsknegtene, rakte sin Armbue strax fra sig og greb med Forundring og Glæde det Guldstykke, Grev Otto allerede havde fremtaget.

Medens han hentede Vinen, kastede hans Kammerater sig paa deres Kapper paa Skrænten og lagde deres Vaaben fredelig tilside, medens de indbøde den fremmede unge Herre, som de nu kaldte ham, til at tage Plads imellem dem.

„Er det sandt, unge Herre! at jer Konge vil paaføre vore Grever Feide for Historien med den langbenede Johan Ganz?“ — spurgte den gamle Krigsmand og strakte sig. — „Den Vildgaas var ikke værd at gjøre saa megen Støi over; at vi reve ham Reden ned over Hovedet, havde han ærlig forskyldt: hvad vil saadan en langbenet Slyngel understaae sig at kaste vore Grever deres Lehnsmandspligt til den danske Konge i Næsen!“

„Til den Begivenhed kjender jeg slet Intet!“ — svarede Otto.

„I veed nok Meer, end I vil ud med,“ — tog Krigsknegten Ordet igjen — „men klog Karl tier med hvad han ikke tør sige, og deri fortænker jeg Jer ikke. Men har I da ikke hørt hvorlunde jer Konge og denne Satans Grev Albert har forknyttet Hertugen i Pommerland? og veed I ikke heller, om

Rygtet er sandt, at eders unge Konge midt i sin stornæsede Drabelighed har faaet Giftetanker i Hovedet igjen og vil beile til Prindsessen af Bøhmerland, som han sagtens aldrig har seet?“

„Derom har jeg vel hørt en Fugl synge; men om der er Noget om, skal jeg lade være usagt.“

„Hm!“ — mumlede Krigsknegten — „det gaaer dog underligt til i Verden med disse store Herrers og Fyrsters Frieri; de kan ikke, som En af os, see sig for, og smage paa Øllet, førend de maae drikke det, men maae kjøbe Katten i Sækken og lade det komme an paa et Træf. Nu, derfor gaaer det ogsaa som det hedder i Visen:

„Prindsessen Kongens Krone faaer;
Ei Spurv er Tranens Lige;
I Stegerset Smaaternen gaaer —
Hun styrer Land og Rige.“

„Det skal Ingen sige min“ — (Morbroder paa, havde Otto nær sagt i sin Ivrighed) „det skal Ingen sige Kong Valdemar paa“ — rettede han sig hastig — „at han lader sig kapsune af Mand eller Kvinde! Men sig mig engang“ — vendte han pludselig Samtalen for at aflede Opmærksomheden — „er det sandt, at jer kjække Grev Henrik har saa deilig en Hustru, men at han selv er saa sort som en Ravn og altid seer sig selv i det ene Øie og vender det Hvide ud af det andet, paa hvem han saa seer?“

„Det gjør han kun, naar han er bister“ — svarede Krigeren mut — „og tag dig iagt, unge Næsviis! at du ikke faaer ham saadan at see! Vel er han noget sort i Hud og Haar, det kan ikke hans bedste Ven negte; men ingen Kvinde er saa hvid, at hun skulde være bange for at sværte sin Mund paa hans Krølskæg. Du er en ret vakker Knøs, troer jeg; men skal her være Fred og godt Kammeratskab imellem os, skal du“ — bandte han — „tale med Respekt om Grev Henrik! Han er en Herre, som det er værd at løbe Fanden i Vold for, naar det kniber. Siger han til mig: Hør, gamle Kunz! imorgen har jeg en Fangst for; der er den og den gamle Ræv, som længe har ligget og drillet mig i sin Hule, ham skal du ryge mig ud, eller jeg knækker dit Halsben! — saa veed jeg det er ramme Alvor og gjør ingen lang Sladder; men naar jeg saa bringer ham den gamle Ræv ved Ørene, saa kan jeg ogsaa

drikke en hel Maaned paa min Post, uden at høre et ondt Ord derfor — og Grev Henrik betaler ovenikjøbet Gildet. Hvad ellers den naadige Fru Audacia angaaer — men der har vi Fritz Grønhage med Vinen. Nu lystig, Kammerater! Grev Henrik og hans smukke Frue skal leve! den, der ikke drikker den Skaal med af Hjertens Grund, er en Forræder og skal klæde Hjul og Steile!“

Nu gik det lystig med Vinen, og da den gamle Kunz Rødnæse, som hans Kammerater kaldte ham, havde faaet Tørsten noget dæmpet, tog han Ordet igjen og begyndte hvor han slap.

„Hvorlunde Grev Henrik har faaet sig saa deilig en Frue“ — sagde han med et selvtilfreds Smil og strøg sig om Skægget — „see det kan den unge Herre der ikke blive klog paa; det spørger alle Folk om, og det kan I nok ikke heller faae i eders tykke Hoveder, Karle! men det kan jeg fortælle Jer! — maaske har jeg fortalt Jer det før, men I kan nok taale at høre det endnu engang.“

„Det kan Greven jo takke dig for; det har vi jo hørt hundrede Gange“ — afbrød Fritz ham: — „havde du ikke snappet Frøkenen bort af den gamle Markgreves Taarn — saa“ — —

„Hold Mund, du Grønskolding, naar jeg taler! hvad veed du deraf? har jeg ikke sagt dig det hundrede Gange? det var ikke i Taarnet hun sad — der havde jeg vel maattet lade hende sidde til hun blev sort; nei, i Lunden gik hun og hørte paa Fuglesang, og da lod jeg ikke det smukke Stykke Vildt løbe min Herre af Hænderne. Havde jeg været en ung eenfoldig Gjæk som du, som et Par forgrædte Pigeøine kan gjøre til et blødsødet Æg, saa havde jeg ladet hende løbe; men jeg var gammel; jeg tænkte som saa: lader du den skye Hind rende, knækker den naadige Herre din Hals — har hun grædt i otte Dage over Brudgommens Øine, saa leer hun i tyve Aar og flere over sin Ægteherres Slotte og Borge. Og see om jeg ikke spaaede sandt! hvor er der nu saa lystig en Frue som Grevinde Audacia? og hvor er der saa lystigt et Hus som her paa Slottet? Herrer og Fyrster, Grever og Bisper, Fruer og Prindsesser fare ud her og ind — Vinen flyder her som Vand, og Hornet klinger her fra Morgen til Aften. Hvad leer I ad? I Grinebidere! er Grev Henrik ogsaa lidt bark engang imellem og sætter Jer paa Vand og Brød i Hundehullet for et godt Ord, naar de fremmede Herrer gjøre ham krus i Hovedet og see for mildt til Grevinden, derfor var det dog Synd at sige, at det ikke gik lystigt nok til her paa Slottet. Saalænge Prind-

sessen fra Flandern har været her, har jeg idetmindste ikke været ædru een Dag, det kan jeg gjøre min Ed paa, og i Keiserens Gaard kan det ikke gaae prægtigere til.“

„Eftersom Klerkerne sige, har Prindsesse Berngard dog ikke for rund en Haand,“ — mumlede en af Krigerne.

„Saa har hun des rundere Arme!“ — tog gamle Kunz Ordet igjen — „og de Herrer og statelige Riddere, her nu flokkes om hende og vor skjønne Frue, strøe mere Sølv og Guld ud iblandt os i een Uge, end vi før saae her i hele Aar.“

Den fjerde Krigsknegt, som hidtil ikke havde mælet et Ord, men med hængende Hoved og andægtig Mine i al Stilhed holdt sig til Vinkanden, tog nu Ordet med et dybt Suk. „Ak ja.“ — sagde han — „Sus og Dus, verdslig og forfængelig Snak hører man nu nok af her; men om Valfarten til det hellige Land har jeg nu ikke længe hørt et opbyggeligt Ord her paa Borgen.“

„Faaer du nu Skrupler igjen, Hinz Hængehoved! fordi Vinen smager dig for godt?“ — spurgte Kunz. — „Til det hellige Land kan vi tidsnok komme og blive satte paa Spid af de Vantroe. Faaer Grev Henrik, som let kan hændes, idag eller imorgen et Anfald af sine fromme Griller igjen, og faae vi flere Bisper paa Halsen end den snue Hildesheimer, saa faae vi maaske neppe Tid til at sove en ærlig Rus ud, førend vi faae Lov til at følge den naadige Herre i Sæk og Aske til Jorsal for vore Synders Skyld.“

„Er' eders Grever saa fromme Riddere, at de virkelig tænke paa et Tog til det hellige Land?“ — spurgte Otto med Deeltagelse: — „jeg troede, de bekymrede sig kun om Vildsvinejagten og det lystige Liv her hjemme, men lod den hellige Grav være velforvaret blandt de Vantroe.“

„At I ikke har bedre Tanker om vort fromme Herskab, det kommer af, at I er en Grønskolding, unge Herre, som ikke veed, at det hører til en ordentlig Ridder nuomtide at være from og andægtig til sine Tider, hvor lystig han saa lever forresten, og i det Stykke staae vore Grever ikke tilbage for nogen Ridder i Christenheden. Over sin grønne Jagttrøie bærer Grev Henrik altid en Rosenkrands af Rubiner og Smaragder, maa I vide, og den er meer værd, end hele hans Grevskab; han forsømmer aldrig nogen Messe, og komme vi paa Jagten til et Skovkapel for St. Hubert eller St. Veit, maae vi alle af

---

Jorsal, Jerusalem.

Hestene og bøie Knæ midt i Skarnet, om saa det bedste Stykke Vildt derved skal løbe os af Hænderne.“

„Men hvorfor hører jeg bestandig kun tale om Grev Henrik?“ — spurgte nu Otto — „er Grev Gunzelin ikke den ældste og regjerende Greve?“

„Det veed ikke jeg“ — svarede Kunz — „men det veed jeg: siger Grev Henrik Ja, siger Grev Gunzelin aldrig Nei, og har Grev Henrik sagt Nei, hjalp det kun lidt, om Grev Gunzelin sagde Ja til Dommedag; forresten rager det hverken mig eller dig, hvo der har mest at sige, og hvem vi lystre, naar vi faae Befaling til at spænde dig krum eller kaste dig i Hundehullet. Er du kommen hid for at føle os paa Tænderne og faae os til at snakke over os ved Vinkanden, saa vil du nok snart faae at vide, hvo der her er Herre. Men hvad er det for en Karl, der rider ned ad Bakken mod Slotsbroen? — seer jeg ret, er det en af vore Grændseryttere — ja rigtigt! det er min egen kjødelige Broder; nu skal vi see, her er Ufred paa Færde igjen.“

Otto reiste sig hastig tilligemed Krigsknegtene og kjendte i den Rytter, som nærmede sig Slottet, hin sværtbevæbnede Krieger, som vilde byttet Hest med ham paa Veien. Han saae ham stige af ved Borgeledet og sætte sin Hest i Stalden.

„Paa Skandsen, Kammerater!“ — raabte nu Kunz og greb sin Bue: — „Herskabet kommer! seer I de røde Fjærbuske over Bakken! — Afsted, unge Vovehals!“ — raabte han til Otto — „skynd dig tilbage til de andre Svende og lad ikke vor naadige Herre see dig her! paa dit ærlige Ansigt vil jeg troe, du ingen Spion er, og opsætte at hænge dig indtil videre.“

Krigsmændene løb til deres forladte Poster, og Grev Otto fulgte klogelig den gamle Kunzes Raad og skyndte sig tilbage til Borgeledet. Der stod nu den lange Grændserytter med Vildsvinehovedet paa Stridshuen og lænede sig magelig til en Stolpe. Otto søgte at undgaae ham; men Rytteren nærmede sig fortrolig, som en gammel Bekjendt. „Tak for sidst, Kammerat!“ — brummede han og klappede den unge Greve haandfast paa Skulderen — „du kunde ride i Spring som en hel Karl, saae jeg, og du svinger ret behændig din lille Smørstikker; du skal dog have Tak for, at du ikke huggede mig Næven over istedetfor Sværdremmen, det havde hartad været dig nemmere. Men forstod du hvad min Pil hviskede dig i Øret paa Veien?“

„Saa temmelig!“ — svarede Otto — „og havde jeg havt min

Bue med, skulde jeg givet Jer Svar paa Tiltale, uden at krumme et Haar paa eders ærværdige Kindskæg.“

„Du er mig Pokker til Knøs!“ — sagde Rytteren — „med Pilen var det ellers ikke saa ilde ment; jeg vilde kun mærke dig lidt i dit venstre Øre, for at kjende dig igjen ved Leilighed. Men see! der har vi Herskabet.“

Glindsende i Aftensolen red en prægtig Skare Riddere og fyrstelige Herrer langsomt ned ad Bakken mod Slotsbroen med en fornem geistlig Herre og tre pyntelige Damer iblandt sig, ledsagede af en talrig Flok Jagtsvende med Hunde og Falke i Kobbel og Baand og med allehaande Fuglevildt og Jagtredskaber over Hestemankerne. Saasnart de Forreste i Toget vare komne over Broen, aabnede en kaalormspraglet Gaardsfoged dem Borgeledet og drev de nysgjerrige Tilskuere tilside med sin lange sølvknappede Stok. Ved den drabelige Grændserytters Side stod den forklædte Grev Otto og glædede sig over det prægtige Optog.

Paa venstre Side af en deilig, fyrstelig smykket Jægerinde red en Mand af Middelstørrelse med et forvovent brunt og sortskægget Ansigt, krum Høgenæse og hultliggende, mørke Øine, hvormed han ikke saae aldeles lige; under en kort flagrende Skarlagenskappe bar han en grøn Fløiels-Jægertrøie med Guldknapper, og i det sølvbaldyrede Bælte en bred sølvbeslagen Jagtkniv; paa det sorte kruslokkede Hoved bar han en Hat fra Garderige, besat med Sølvblik, Ædelstene og kostelige røde Fjædre, og paa det brede Bryst skinnede et kostbart Paternosterbaand med Rubiner og Smaragder mellem Perlerne.“

„Det maa vel være sorte Grev Henrik!“ — sagde Otto til sin Sidemand — „men den stolte deilige Kvinde ved hans Side, med den runde Perlehat over de brune Fletninger, er det hans Frue?“

„Nei, paa det Lav!“ — svarede Krigsmanden — „det er den portugisiske Prindsesse Beengard eller Beringard, eller hvad hun hedder, som er Søster til Greven i Flandern; hun er ogsaa noget i Slægt med vort naadige Herskab, troer jeg, og besøger dem ofte; vist er det et stolt Stykke Kvinde at see paa — hun er smuk som en Ulykke; med den aabne Trøie og Guldstifterne paa den blaae Fløielskappe, kan hun stikke Øinene ud paa den Bedste; hun gjør ogsaa alle unge Karlefolk gale her med sine Hexeøine. Tag dig iagt, unge Knøs! at du ikke seer hende for dybt i de gnistrende Falkeøine! hun har gjort mangen brav Svend og Ridder til Nar blot ved at gloe paa dem.“

Uagtet denne Advarsel kunde Otto dog ikke lade være nøie at betragte den skjønne farlige Jægerinde, idet han hilsede hende ærbødig, og han maatte tilstaae, at saa glimrende en Skjønhed havde han endnu aldrig seet. Der luede en Ild i den stolte Portugiserindes sorte Øine, som blendede og forbausede og som ikke engang fordunkledes af de utallige glimrende Ædelstene, der i tre store Guldkjæder prangede paa hendes Hals og Bryst; hun sad rank og næsten stiv paa den høie skummende Hingst, som fnøs og tyggede i Guldbidslet. Den høie pibede Krave om Prindsessens Hals syntes at hindre hende i at bevæge Hovedet frit, og hendes Hilsen syntes kold og hovmodig.

„Hun tænker kun paa sine Guldkjæder og Ædelstene og veed jo neppe, om hun vil see til Folk!“ — sagde Krigsmanden — „Nei, da lønner det sig bedre at gjøre en krum Ryg for hende der med den guldstjernede Hoveddug og den grønne Armkappe.“

Otto hilsede nu ogsaa ærbødig den høie fyldige Blondine, som langsom red ham forbi mellem en geistlig Herre, med et klogt og listigt Ansigt, og en stiv adstadig Ridder med tre Falke paa Armen. Hun slog nu just det prægtige Slør tilside og gjengjældte Tilskuernes jublende Hilsen med fyrstelig Anstand og en høist indtagende Mildhed.

„See, det er Grevinde Audacia, Grev Henriks skjønne Frue!“ — vedblev Krigsmanden — „hun kunde være Keiserinde hvad Dag det skulde være, hvad Skabelonen anbelanger, og dog holder hun sig ikke for god til at see mildt til en fattig Djævel; saaledes maa en Kvinde see ud, som en gammel Krigsknegt skal krumme Ryg for, uden at bande i Skægget.“

„Hun tykkes mig at passe til sorte Grev Henrik som Svanen til Ravnen“ — svarede Otto. — „Herren med Falkene ved hendes venstre Side var vel Falkenermesteren?“

„Du er en Skalk, unge Knøs!“ — sagde Rytteren — „Grev Henriks Broder seer rigtignok ikke meget fyrstelig ud; men han er et godt føieligt Skind, og naar han kun maa raade over sine Heste, Hunde og Falke, bryder han sig kun lidt om, hvo der raader over Folk og Land.“

„Var det Grev Gunzelin“ — svarede Otto — „saa er det vist hans Søster, der kommer mellem de to smaa prægtige Herrer med de glubske Ansigter — hun ligner ham idetmindste paa et Haar.“

„Truffet, Kammerat! det er Grevinde Ida, som Grev Henrik skal have i Sinde at kaste den danske Claus Bastard i Armene.

for at holde gode Miner med Kong Volmar. De to Bulbidere, hun rider imellem, er ellers fornemme Folk; det er et Par vendiske Fyrster, Borvin troer jeg, de hedde; vil du see flere af samme Surdeig, saa giv Agt paa de to, der komme bag efter med den unge ranke Grev Adolph imellem sig; man skulde troe, de Karle havde havt en Mops til Fader, og en gammel Ræv til Moder; det kan ærgre mig og enhver ærlig Tydsker af ægte sachsisk Blod, at vi skal kalde det Sørøverpak Landsmænd. Det halve Schwerin er nu fuldt af slige Karle, som sætte den stumpede Næse i Sky og ikke kan see en ærlig Karl i Ansigtet for den tykke stakkede Pande, der hænger dem ud som en Pølse over de graagrønne Katteøine, og saa har de Børster til som Vildsvin, saa en ærlig Sachser snart kommer til at lade sig kronrage, naar han er stridhaaret, og hans Moder maaske har forseet sig paa saadan en Stud.“

Medens den stolte Rytter gav sin Harme Luft mod sine vendiske og slaviske Landsmænd, som han selv dog temmelig lignede, havde Otto med Opmærksomhed betragtet Grev Clauses tilkommende Gemalinde. Den uanseelige Skikkelse og det sygelige, ubetydelige Ansigt, som det ved første Øiekast forekom ham, svarede kun slet til hans Forestilling om en blomstrende fyrstelig Brud; men da hun opslog de store alvorlige Øine, hvorigjennem en dyb Følelse og en stille opoffrende Sjæl med rørende Vemod røbede sig, da forandrede sig hans Ligegyldighed til inderlig Deeltagelse; han fandt hende endogsaa smuk og indtagende, og det faldt ham nu først ind, at Grev Clauses Brud vel neppe kunde være lykkelig; han beklagede i sit Hjerte, at hun maaske skulde blive et Offer for sine Brødres Planer og deres vistnok forstilte Venskab til det danske Hof; han syntes at see en Taare i hendes Øie, og det forekom ham, som et dybt dæmpet Suk hævede den sorte Silkekrave over den stille Korsdragerindes Barm; men det var ligesom hun samlede sig hastig, idet hun saae sig venlig om og hilsede Tilskuerne med et fromt og vemodigt Smil.

ELLEVTE KAPITEL.

tto saae ikke Meer af det fyrstelige Tog; men da det var draget forbi, vendte han sig stille og tankefuld om og blandede sig blandt de fremmede Svende.

Da klappede en plump Haand ham paa Skulderen: „vil du slippe helskindet herfra, unge Galning!“ — hviskede den stærke Grændserytter ham fortrolig i Øret — „saa raader jeg dig nu at smøre Haser jo før jo heller! her bliver ikke længe ret lysteligt for en Dansker, mindst for slig en spærlemmet Junker, som nok meer er vant til at klappes af Jomfruhænder, end af Stigremmen.“

Uden at tøve paa Svar, vendte den stærke Rytter sig hastig fra ham og gik med Gaardsfogden op til den høie Slotstrappe, som Herskabet nylig var steget op ad. Efter en kort Forklaring blev han der af Dørvogteren øieblikkelig indladt; men med opløftet Stok gik Gaardsfogden gravitetisk tilbage til Borgeledet. Tankefuld var Otto imidlertid gaaet ind i Stalden for at see til sin Hest; men til hans Forundring var den ingensteds at finde; i Baasen, hvor han havde sat den, fandt han derimod Grændserytterens gamle forjagede Hest. Den havde en Saddel paa, som Grev Otto erkjendte for sin, og som han selv havde spændt af sin raske Ganger. Forbittret over dette Bytte, stod han alt i Begreb med at gjøre Larm og kræve Staldkarlen til Regnskab for denne Uforskammethed; men Staldkarlen var ingensteds at see, og de fremmede Svende, han henvendte sig til, loe ham ud og mente, at en ordentlig Svend gik ikke omkring og drev, som en fornem Herre, og lod ikke sin Hest forbytte i Stalden. Med Møie betvang den opfarende unge Herre sin Heftighed; han havde nogle Gange Haanden paa Sværdet for at tugte de Uforskammede; da hørte han Hestetramp i Slotsgaarden, og hans Forbittrelse steg nu til det Høieste; han saae den svære Grændserytter fare bort over Slotsbroen i det stærkeste Firspring, og han kjendte sin raske kjære Ganger, som fnysede vildt og vilde afkaste den fremmede Rytter. Blussende af Harme

---

gravitetisk, alvorlig.

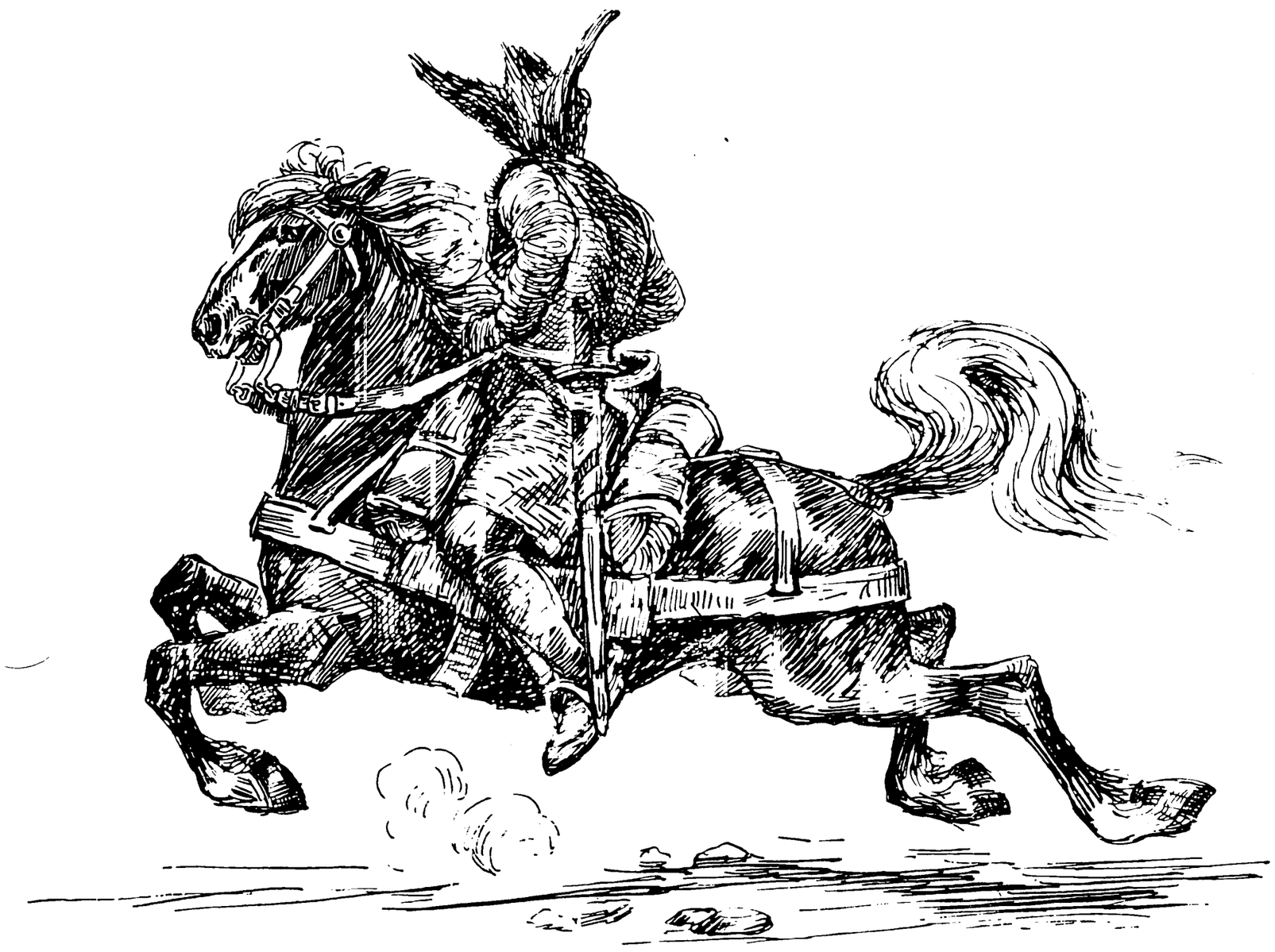

foer Otto ud for at indhente og standse Ransmanden; men han maatte med fordobblet Harm kun see hvorledes det ædle Dyr, med Sporerne i de blodige Sider, selv med sin Vildhed maatte tjene sin ubarmhjertige Plager. I et Øieblik vare Hest og Ryter forsvundne.

Saa forbittret Otto var, fattede han sig dog snart: han bemærkede en besynderlig Mumlen og Uro omkring sig; men det lod ikke til at gjælde ham eller hans Hest; en langt vigtigere Sag syntes at sysselsætte alle Munde og Øren. Folkestimlen paa Slotsbroen og ved Borgeledet var betydelig tiltaget. Man løb frem og tilbage. „Fjenden er for Porten! — de Danske komme!“ — lød det nu høiere fra den Ene til den Anden, uden at Nogen vidste hvo der først havde sagt det, eller hvoraf man vidste eller troede det. Man løb op i Taarnene og paa Slotsmurene og agtede hverken Skildvagternes Trudsler eller Stød; enhver Støvsky, man saae i det Fjerne, blev til en Krigshær, og hver Røg af en fredelig Arne blev til en brændende Bye for de forskrækkede Borgeres Øine. At der virkelig var Ufred paa Færde, tvivlede Ingen meer paa, da en Lur nu endogsaa klang hult fra det nordre Slotstaarn, og alle Krigshøvdinger i fuld Rustning skyndte sig op paa Slottet.

FØRSTE DEL

„Byen er spærret! — alle Stadsportene lukkes!“ — raabte den Ene til den Anden. Otto overveiede sin Stilling under disse Omstændigheder og fandt den høist betænkelig. Da han forlod Kongen og drog til Bøhmen, var der ikke tænkt paa nogen Feide med Schwerin, men derimod paa et gunstigt og fredeligt Besøg, og nu ventede man her et fjendtligt Overfald. Hvad Otto havde hørt om Grevernes Fremfærd mod Johan Ganz, hvem han vidste Valdemar agtede høit, lod ham vel formode, at en streng Gjengjeldelse vilde ramme de hovmodige Grever; men hvis Valdemar ikke i den første Vrede nu overilede sig, maatte det være blind Allarm, troede han, og han mente, Kongen dog først vilde søge at mægle Fred mellem sine urolige Lehnsmænd. Imidlertid indsaae Grev Otto, at hvis hans Navn og Byrd i dette Øieblik blev røbet, udsatte han sig for at blive sønderrevet af Schwerinerne. At krybe i Skjul forbød hans Stolthed ham, og han besluttede at træde sin Konges Vasaller dristig og aaben for Øie og fordre deres Beskyttelse, som en dansk Afsending, der havde Befaling til her at bringe deres Konge og Lehnsherre et Budskab. Den schwerinske Rytters Ransgjerning var han ogsaa her berettiget til at paaanke. Med denne Beslutning gik han rask og bestemt op mod Slotstrappen for at lade sig melde af Dørvogteren. Men i den almindelige Forvirring havde saavel Dørvogteren som Gaardsfogden forladt deres Poster. Blandt en hel Deel unge Krigere gik Otto op ad Slotstrappen, uden at standses af Nogen med Spørgsmaal eller Indvendinger. Han blev ved at følge sine fremmede Ledsagere, som ikke lagde Mærke til ham, og snart saae han sig i en stor Vaabensal, hvor Grev Henrik stod, skummende af Vrede, blandt de fremmede Fyrster og Herrer og uddeelte Befalinger blandt sine Krigere til Byens og Slottets Forsvar.

Otto kunde ikke trænge sig frem og var for beskeden til at afbryde de fyrstelige Herrer i deres ivrige Tale; at liste sig tilbage syntes ham ogsaa uværdigt; og oplagdes her fjendtligt Raad mod hans Konge blandt hans Vasaller og Lehnsmænd, forbandt hans Pligt og Troskab ham ogsaa til at blive Han blev derfor staaende ubemærket ved Døren og blev Vidne til den hele Forhandling. Nu erfarede han strax hvilket Budskab Grændserytteren havde bragt, at nemlig en stor Deel af den danske Hær var dragen over den schwerinske Grændse med Kongen selv i Spidsen, ledsaget af Grev Albert og den forjagne Johan Ganz, og at de med stærke Skridt nærmede sig Staden.

„Ikke engang et ordentligt Feidebrev agter han mig værdig, den Stolte!“ — sagde Grev Henrik og skar Tænder — „Med sin anmassende Lehnshøihed vil han holde Dom over mig her, som sin Vasal; men selv som saadan skyldtes mig Ret og Forsvar blandt mine Lige i en Mandsret; det nægter jeg ikke den mindste af mine Borgriddere. Som Tyran, som overmodig Despot, vil han gjeste mig — ethvert Forsvarsmiddel er gyldigt; kunde jeg forgifte ham Elementerne, jeg vilde forsvare det. Jeg kan nu ingen Hær stille imod ham, men Stad og Slot skal forsvares til det Yderste! Vindebroen skal trækkes op! — Enhver, som kan bære Vaaben, skal paa Skandserne! — den Første, der siger et Ord om Overgivelse, skal som en feig Forræder have en Pil gjennem Ryggen paastedet!“

Nogle Krigshøvdinger gik strax ud for at udføre den forbittrede Greves Befaling.

„Ret saa!“ — sagde den gamle Henrik Borvin og stødte sit brede Glavind mod Gulvet, medens hans vilde dyriske Ansigt fordreiede sig i fortvivlet Trods! — „Han har vel haft Spioner iblandt os og veed hvorfor vi ere samlede her; han vil brænde Slottet ned over vore Hoveder — det kan vi nu ikke formene ham; men vise ham skal vi dog, at vi ikke længer vil være hans Hunde, og at vore Vildbasser har lært os at sprætte Forfølgerens Bug op, før vi styrte!“

Den vendiske Fyrstes trende Brødre og adskillige schwerinske Høvdinger bifaldt med vildt og larmende Raab denne fortvivlede Beslutning. Men den unge Grev Adolph af Holsten, en høi og stolt Yngling med et alvorligt, noget tungsindigt Ansigt, bad Grev Henrik betænke, at han paa denne Maade, for at trodse Overmagten, vilde opoffre Alt, selv Haabet om nogensinde at kunne hævde sin Ret, og at det derfor var bedre at sende Kongen nogle Underhandlere imøde; en ærlig Underhandling om Vaabenstilstand med den overmægtige Voldsmand syntes ham for Øieblikket værdigst: „Jeg er den af os Alle, der har mest Grund til at hade Kong Valdemar!“ — tilføiede han — „mig har han skilt ved min Fædrenearv; min gamle Fader holdt han i Fængsel, til han kjøbte sig Liv og Frihed for sin Hertugkrone; jeg hader ham til Døden; dog Hevnens Time er endnu ikke kommen — jeg raader til Underhandling og Forlig.“

Greven af Danneberg var af samme Mening.

„Nei, ingen Underkastelse! — ingen skjændig Ydmygelse!“

— raabte Grev Henrik — „før fortvivlet Forsvar og Kamp paa Liv og Død!“

„Vil I høre mit Raad, kjække Grev Henrik!“ — tog nu Bispen af Hildesheim Ordet, med et roligt Smil i det listige Ansigt — „saa skal I hverken begynde paa et fortvivlet og unyttigt Forsvar, som kun vil have Schwerins Ødelæggelse og eders visse Undergang til Følge; I skal heller ikke underhandle med eders paatvungne Lehnsherre, som med en overlegen Fjende; som saadan kunde han foreskrive Eder hvad Fredsvilkaar, han vilde. Men I skal aabne Schwerins Porte, lade Slotsbroen nedrulle og lade alt jert Mandskab afvæbne, som i den tryggeste og dybeste Fred. Med Spil og Sang og fredelig Lystighed skal I, som en mild og venlig Vert, modtage eders Lehnsherre og kongelige Gjest, og jeg sætter Eder mit Bispedømme i Pant paa, at hvor vred han ogsaa er paa Jer for sin kjære Johan Ganz's Skyld, og med hvor fjendtligt Sindelag han end kommer, vil han drage mild og rolig herfra, naar I kun lover ham at opbygge Graabo igjen og forlige Jer med Gaasen. Hvorvidt I siden finder Jer forpligtet dertil, kan I altid betænke Jer paa. Men det veed jeg kun, endnu er det ikke den rette Tid og Stund at bryde aabenbart med saa mægtig en Herre. Kommer Tid, kommer Raad! endnu har han baade Keiser og Pave til Venner. Saa meget kjender jeg til den stolte Kong Valdemar, at han vil blues ved at behandle sin uroligste Lehnsmand som Fjende, naar han finder alle Døre aabne og ingen Mand i Vaaben; han vil snart glemme Vreden, naar Vinen blinker i Bægeret og eders skjønne muntre Kvinder sidde ved hans Side. I er hans troe og kjære Lehnsmand som tilforn, og skal her holdes en Mandsret mellem Eder og Ridder Ganz, giver jeg Eder mit Ord paa, den skal endes med Dands og Spil, som det lystigste Gilde. Kun gode Miner maa der holdes, og kjender jeg Eder ret, Grev Henrik, er I Mand for at være ligesaa snild, som I er tapper. Den falske Undseelse kan kun et Øieblik forblinde Eders Øine. Husk paa den tappre og ædle Kong David! han bluedes ikke ved at kalde Saul sin Konge og Herre, skjøndt Profeten i Løndom havde salvet hans Hoved; han biede from paa Herrens Time og gav Tid. Gjør I ligesaa! og kan I ikke selv lege paa Harpen for eders Saul, saa lad eders skjønne Kvinder gjøre det! jeg vil see den Bjørn, som de ikke skulde gjøre til et Lam.“

„I er idag den Klogeste af os Alle, fromme Herre!“ — svarede Grev Henrik — „Naar mit Blod er i Kog, staaer min

Forstand stille. I har Ret! her er Fred og ingen Fare; ingen Feide er mig forkyndt, og jeg kan med al Ære holde en Fredsfest paa min aabne Borg blandt mine Venner. Op da med Portene! Vindebroen ned! ingen bevæbnet Mand maa sees paa Slottet! Madsvendene skal brase op, Mundskjenken skal i Arbeide, Giger og Harper skal her klinge; vil Kong Valdemar være min Gjest, skal han, skjøndt ubuden, have det ligesaa lystigt som vi Andre. Dennegang vil jeg betale Gildet; en andengang kan maaske Raden komme til ham!“

Da Grev Henrik sagde dette, bemærkede Otto et afskyeligt Smil i hans mørke Ansigt, og nu saae han først hvorledes smaalig List og Underfundighed udtindrede fra hans skelende Øie, medens dog det kjække mandige Ansigt røbede en dristig og bestemt Sjæl, som ingen Fare skyede.

Paa Grevens Vink havde næsten alle Krigshøvdingerne forladt Vaabensalen, for at iværksætte deres Herres forandrede Beslutning. Endnu gjorde den gamle Venderfyrste og hans Brødre nogle Indvendinger mod den fredelige Maske, som ikke huede den gamle Vikingshøvning, med mindre man med denne List kunde gjøre et stort Bytte og maaske bemægtige sig Kongen og hans vigtigste Mænd.

„Hvad tænker I paa?“ — mumlede Grev Henrik — „han har jo en Krigshær i Hælene. Taalmodighed, Taalmodighed, vakkre Borvin! vor Tid kommer nok ogsaa engang! Kong Valdemar har selv lært os hvorledes man skal tinge med Fyrster om Land og Rige. Saalænge Grev Adolph kan bie, kan vi med. — Men hvo er den fremmede Svend der ved Døren?“

„En Spion, en Forræder! han maa hænges!“ — hviskede Borvin og hans Brødre temmelig høit.

„Kom hid, Dumdristige!“ — raabte Grev Henrik og viste ham det Hvide af sit Øie med et frygteligt Blik — „hvo er du? hvad vil du her?“

„Jeg er en dansk Væbner“ — svarede Otto saa kjæk, som det var ham muligt, og nærmede sig.

„En Dansk! — hug ham ned paastedet! han forraader os!“ — mumlede de vilde vendiske Høvdinger og blottede allerede deres Sværde.

„Til Kongen af Danmarks Lehnsmand betroer jeg mit Liv og min Sikkerhed!“ — tog Otto hastig Ordet. — „Kong Valdemar vil kræve mit Liv af eders Haand; krummes her et Haar paa mit Hoved, vil Kongen visselig ikke lade blive Sten paa Sten af eders stolte Slot, Hr. Greve! jeg beder Eder derfor, hør

mig! kan jeg ikke retfærdiggjøre mig, er jeg eders Fange, til vor fælles Herre og Konge kan dømme os imellem.“

„Saa tal, Dumdristige! hvo gav dig Ret til at liste dig ind paa mit Slot og belure os?“

„Jeg søgte Beskyttelse og Retfærdighed her, og Ingen forbød mig Indgangen. Jeg kom hverken for at belure eller forraade Eder, og hvad jeg har hørt har jeg ingen Vidner paa imod Eder for min Konge.“

„Ræk mig din Dolk og dit Sværd, Ulykkelige!“ — sagde Grev Henrik — „for din Ungdoms Skyld vil jeg skaane dit Liv.“

„Men eders Fange skal jeg maaske være min Livstid, for aldrig al røbe hvor ærligt I og disse gode Herrer mener det med min Konge? Nei, Hr. Greve! min Frihed lader jeg mig ikke saa let afhandle. I troer maaske, en simpel Væbner ikke saa let vil savnes, og Ingen vil spørge om den unge Dansker, som her skulde bringe Kong Valdemar et ubetydeligt Budskab; — men i saa Fald forregner I Eder: mit Budskab er ikke ubetydeligt, og mit Navn ikke heller — jeg er Kong Valdemars Søstersøn, Grev Otto af Lüneborg.“

„Grev Otto? Kongens Søstersøn!“ — sagde den Ene forundret til den Anden og man betragtede den kjække Yngling med Opmærksomhed.

Ogsaa Grev Henrik studsede: han kjendte strax den unge Greve; men han betænkte sig et Øieblik. „Ja saa!“ — sagde han derpaa listig, som holdt han det for en Usandhed — „Kong Valdemars Søstersøn, Grev Otto af Lüneborg rider altsaa Verden rundt i Ærinder til sin kongelige Morbroder, som en simpel Væbner, uden alt Følge? eller har Hr. Greven maaske sit Følge udenfor og vil kun overraske mig i denne ligesaa ydmyge som smagfulde Forklædning?“

„Eders Vantro er ikke naturlig, Hr. Greve!“ — svarede Otto og gjennemskuede den listige Grev Henriks Anslag — „I fandt maaske bedst eders Regning ved at lade mig gjælde for hvad jeg synes og kaste mig i Fængsel, som en Bedrager. Det Usandsynlige i, at jeg paa denne Maade kommer hid for at bringe min Konge et Budskab, endogsaa førend han er kommen her selv, kan et Veddemaal og en lystig Spøg forklare Eder. At jeg, uagtet jeg vilde være ukjendt, dog selv har nævnet mig for Eder paa saa ubeleilig en Tid, vil være Eder forklarligt, naar jeg siger Eder, at jeg ved det urimelige Krigsrygte var udsat for større Fare blandt det urolige Folk, end

hos Eder, som jeg ingen Fjendtlighed burde kunne vente hos. Jeg havde desuden en Klage at forebringe Eder: jeg er bleven fornærmet ved Eders Hof og berøvet min Ganger af en schwerinsk Rytter.“

„See, see!“ — vedblev Grev Henrik med samme forstilte Mistro — „Digtekonsten trives nu i Danmark, mærker jeg, og

selv forløbne Væbnere mangle ikke en Fabel af egen hastige Opfindelse, naar de dermed kunne snakke sig fra Strikken eller Hundehullet. Tør jeg spørge Hr. Greven af Lüneborg hvad det er for et vigtigt Budskab, som kun kan betroes saa vigtig og fornem en ung Herre, hvem man jo allerede, naragtig nok, berømmer som den anden Esbern Snare?“

„Mit Budskab er ikke til Eder, men til eders Lehnsherre og min Konge“ — svarede Otto — „kun til ham har jeg Befaling at overbringe det.“

„Din Konges Hemmeligheder vare maaske ligesaagodt forvarede hos mig, som mine ere det hos dig; dog jeg har hørt nok, for at see til hvilket Gjestekammer her paa Slottet du hører.“

Med disse Ord gav Grev Henrik Drabanterne ved Døren et Vink, og førend Otto kunde drage sit Sværd, var han af tre stærke Karle bagfra overfaldet og afvæbnet.

„I det nordre Taarn!“ — bød Grev Henrik — „I svarer mig for ham med jert Liv! hvad Brevskaber, I finde hos ham, bringer I mig strax!“

Drabanterne førte allerede Fangen hen mod Døren. Otto taug og bed sig harmfuld i Læberne, men gjorde ingen Mine til Modstand. Dog, da han paa Veien til Døren kom tæt forbi Kaminen, rev han pludselig sin høire Arm fri, greb et Brevskab hastig ud af sin Barm og kastede det i Kaminflammen, hvor det øiebliklig var fortæret af Luen. „Mit Budskab til min Konge kunde neppe være af Vigtighed for Eder, men hvad der er mig betroet maa jeg bevare; det staaer nu skrevet et andet Sted, hvor ingen Lue kan fortære det!“ — med disse Ord vendte den kjække Yngling sig med ædel Trods til den forbausede Grev Henrik.

„Dumdristige Dreng!“ — svarede Greven forbittret med et glubende Blik — „jeg har en Tang, som maaske dog kan pille det uforbrændelige Budskab ud, hvor du skjuler det.“

Otto blegnede, men fattede sig hastig, og med et bedende Blik gjennem Vinduet op til den klare blaae Himmel fulgte han taus og stille sine Bevogtere ud af Vaabensalen.

„De stolte Valdemarers Blod stikker dog i Knøsen, hvor fin og spærlemmet han er!“ — sagde Grev Adolph, da Otto var ude — „Maa jeg end hade den hele stolte Slægt, det Store maa jeg dog agte og beundre; for min Bøns Skyld, strenge Grev Henrik, lad intet Ondt vederfares den kjække, ubesindige Yngling! lad ham sværge Eder Taushed og giv ham fri! At han

tro kan bevare Hemmeligheder, har han beviist os, og eders egen Sikkerhed raader Eder her til Skaansel.“

„Men naar han nu ikke vil sværge, kan jeg da lade ham løbe og forraade os Alle for sin overmægtige Morbroder?“

„Saa maa han blive eders hemmelige Fange indtil videre, det forstaaer sig! — svarede Grev Adolph — „men I maa give mig eders ridderlige Ord paa, at han ikke faaer det værre i eders Taarn, end jeg havde det, da jeg var Gidsel hos Kong Valdemar for min Fader!“

„I er ædelmodigere, end jeg kunde være i eders Sted, ædle Greve!“ — svarede Henrik — „Med Tangen mente jeg det ikke heller saa lige; jeg vilde kun prøve den unge Herres Standhaftighed og sætte ham en lille Skræk i Blodet for hans Dumdristighed. Jeg giver Eder mit Ord paa, at han skal behandles som en fyrstelig Statsfange. Men I kan jo Alle vidne for mig, ædle Herrer, at jeg ikke har fængslet Grev Otto af Lüneborg, men kun en omløbende mistænkelig Person, som uden Rimelighed vilde udgive sig for ham!“

„Det er *fraus pia*, som Venskabspligten helliger“ — sagde Bisp Conrad — „for den Synd giver jeg os Alle den hellige Kirkes Eftergivelse og Absolution forud!“

Hermed vare fast alle de fremmede Herrers Samvittigheder beroligede, og, paa Grev Adolph nær, lovede de Alle, naar det behøvedes, at bevidne Grev Henriks Uvidenhed om den unge Fanges sande Navn og Byrd.

„Jeg lover Eder intet falsk Vidnesbyrd, Grev Henrik!“ — sagde den unge alvorlige Grev Adolph — „men behandler I Fangen som I har lovet, kan jeg tie, hvor jeg ikke kan vidne til eders Fordeel.“

I største Hast bleve nu alle Anstalter føiede til at modtage den kongelige Gjest med al mulig Pragt og Festlighed. Der blev givet Befaling til Borgerne at oplyse Staden paa det Prægtigste med Fakler den første Aften, Kongen opholdt sig paa Slottet. Nu kom der den beroligende Tidende, at den danske Hær havde gjort Holdt i en temmelig stor Afstand fra Staden, og strax efter meldte Kongen sig høflig som Gjest hos Greverne ved sin Marsk, der rigtignok var ledsaget af en stærk Bedækning, men som bragte en egenhændig Skrivelse fra Kongen, hvori han bad Greverne undskylde, at han uanmeldt gjorde

---

fraus pia, et fromt Bedrag. (I.).

sit Tilbagetog gjennem det Schwerinske, da han havde Sager af Vigtighed med Greverne at afgjøre.

Efter denne fredelige Anmeldelse red Grev Henrik med sin Broder selv Kongen imøde, og samme Aften gjorde Kongen med et talrigt Følge sit Indtog gjennem Staden, høflig ledsaget af Grev Henrik og hans Broder, under et tvungent Glædesraab af de schwerinske Borgere, som oplyste Veien for ham med Fakler og Blus.

Paa Veien talede Valdemar kun lidet, og der laae en Sky over hans stolte Pande, som truede med en heftig Vredesstorm. Ved fordobblet Opmærksomhed og Høflighed søgte den snilde Grev Henrik at formilde sin kongelige Gjest, og han besad i høi Grad den Gave med tilsyneladende Trohjertighed og venlige Ord at kunne afvæbne sin bittreste Fjende, naar han derved kunde opnaae en vigtig Hensigt. I det første Udbrud af sin Vrede var Valdemar ofte voldsom; det vidste Grev Henrik af Erfaring; men han vidste ogsaa, at naar det kun lykkedes at tilbageholde eller aflede Kongens første heftige Vredesudbrud, var det siden ikke vanskeligt at stemme hans muntre Sind til Eftergivenhed og godmodig Skaansel.

Dette lykkedes ogsaa den listige Greve saa aldeles, at der ved Kongens prægtige og ærefulde Modtagelse paa Slottet, hvor dog Grev Adolphs Nærværelse synlig forstemte ham, ingen Lejlighed blev givet ham til at give den Harme Luft, Høfligheden tvang ham som Gjest til at dæmpe. Den unge Grev Adolph var en Herre, som havde et mægtigt Herredømme over sig selv; uagtet hans bittre Fjendskab til Kongen, havde han dog billig Høiagtelse for hans store og sjeldne Egenskaber, og det forstemmende Indtryk, hans Nærværelse gjorde paa Valdemar, vidste han med ridderlig Finhed og Belevenhed at udslette, idet han syntes at have glemt alle forbigangne Stridigheder og hilsede Kongen med Ærbødighed og tilsyneladende Velvillie. De vendiske Fyrsters plumpe, smigrende Høfligheder vare vel lidet skikkede til at indgyde Kongen Tillid og Fortrolighed; men den listige Bisp Conrad og Greven af Danneberg lykkedes det bedre at give deres Hyldest et naturligt og oprigtigt Udseende; og da nu den milde Grevinde Audacia, som Vertinde, modtog sin kongelige Gjest med uskrømtet Venlighed og beundrende Høiagtelse, udslettedes de mørke Furer mellem Kongens Øine aldeles, og hans sædvanlige Munterhed og godmodige Tilfredshed viste sig venlig i Tale og Blik.

Den muntre og livlige Broder Gunner, som med Erkebispen,

tolv Riddere og Grev Claus ledsagede Kongen, saavelsom de tvende Skjalde, der vare med i Følget, bragte snart en utvungen og underholdende Samkvemstone i Gang. Johan Ganz var bleven tilbage hos Grev Albert ved Hæren, men havde Befaling til næste Dag at møde paa Slottet.

Grev Henrik glemte ikke at lykønske Kongen med den nylig vundne Seier over Hertug Ladislaus, og forsikkrede, at skjøndt han havde staaet i venskabelig Forbindelse med den pommerske Fyrste, fandt han dog denne hans Revselse aldeles billig, og priste den ædelmodige Seierherre, som lod den Overvundne beholde Land og Rige og nøiedes med Æren af at være hans Overmand og Lehnsherre.

Hvorlidet end disse falske Smigrerier forblindede Kongen, gjorde de dog intet ubehageligt Indtryk paa den stolte ærgjerrige Erobrer, og Kongen vrededes ikke paa den forsigtige Smigrer, som tog sig nøie ivare for at sige Mere i denne Anledning, end han troede nødvendigt. Idet Talen bragtes paa Lehnshøiheden, blev imidlertid Kongens Ansigt alvorligt, og han vilde maaske strax have yttret sig om den ubehagelige Anledning til dette Besøg; men Grev Henrik, som mærkede det, lod hastig Fløidørene aabne til den prægtig oplyste Spisesal, hvor Sølvkanderne blinkede og Vinen glindsede i de store Pokaler.

„Vi ville opsætte det Alvorlige til imorgen!“ — sagde nu Kongen og lod sig af sin skjønne Vertinde føre ind i den glimrende Sal. Her overraskedes han pludselig ved Synet af en kvindelig Skjønhed, som overgik hans dristigste Drømme om den sydlige Himmelegns Feer og Sirener. Det var den stolte glimrende Prindsesse Berengaria, som i sin prægtige fyrstelige Dragt traadte ind i Salen fra den modsatte Side, ledsaget af Grevinde Ida og sine Damer. Hun gjengjældte Kongens Hilsen med Ynde og Værdighed; og da hun af Grevinde Audacia var bleven forestillet Valdemar, som Grev Ferdinand af Flanderns Søster og Kong Sanctius af Portugals Datter, udfordrede hendes Rang og kongelige Byrd, at Valdemar tilbød hende sin høire Arm og førte hende til Hædersplads ved Bordet. Paa Kongens venstre Side tog Grevinde Audacia selv Plads, og mellem disse tvende høist forskjellige Skjønheder blev den unge Konge snart saa oprømt, at hvo der ved hans Indtrædelse paa Slottet havde seet hans strenge alvorlige Blik, neppe vilde have gjenkjendt dette Ansigt, hvori nu Glæden og den livligste Skjønhedsfølelse spillede.

Han henvendte sig mest med sin Tale til Audacia, hvis

Munterhed, Ynde og utvungne Hjertelighed fornøiede ham; men naar han vendte sig til den straalende Berengaria, gik hans Tale undertiden istaa, medens hans Øine blendedes af hendes Skjønhed, og hans Øre fortrylledes, som af den deiligste Musik, ved hvert klangfuldt Ord, han aflokkede hendes Læber. Hun havde Besværlighed ved at udtrykke sig i de germanske Tungemaal og blandede ofte portugisiske og spanske Ord i sin Tale. Dog selv denne Mangel havde noget besynderlig Tillokkende for Valdemar og gav hendes Tale et Udtryk af Barnlighed, der formildede det Stolte og Stive i hendes Væsen. Denne Stivhed forsvandt imidlertid ganske, naar hun undertiden kom til at glemme Prindsessen over Portugiserinden og Udtrykket over hvad hun tænkte og følte, og saaledes hørte Valdemar en Tidlang paa hende med den største Glæde og Deeltagelse, da hun var kommen til at tale om sit skjønne, herlige Fødeland og med den overordentligste Livlighed skildrede ham det i sit Modersmaal.

„Mig see Majesta forstaa mig!“ — sagde hun glad, da hun bemærkede Kongens Deeltagelse.

„Ikke Ordene, men Minerne og den henrivende Musik, der ledsager dem“ — svarede Kongen — „og jeg kunde ingen skjønnere Beskrivelse over eders herlige Fædreland ønske mig. Men jeg vil lære eders Sprog, skjønne Prindsesse! og I maa lære mit! vi ville begge vinde derved.“

Da imidlertid Kongen mærkede, at hans levende Deeltagelse for Prindsessen vakte Opmærksomhed, vendte han sig snart igjen til Grevinde Audacia og bestræbte sig for at vise hende endnu større Velvillie og Deeltagelse, dog uden at forsømme at give Prindsessen Leilighed til at deltage i Samtalen, og han vidste saaledes at dele sig mellem dem begge, at Enhver af dem troede at underholde ham bedst; men enhver Anden, som lagde Mærke til hans Ord og Miner, troede, at den muntre Grevinde dog bedst underholdt sin kongelige Gjest.

Grev Clavs sad meget lykkelig ved den stille Grevinde Idas Side og sagde hende alle de smukke Ting, han paa Felttoget og paa Reisen havde beredet sig paa, og som han nu ofte paa en temmelig tvungen Maade søgte at anbringe. Vel maatte han saagodtsom føre Talen alene; men da han gjerne hørte sig selv tale, fandt han sin tilkommende Brud, uagtet hendes Taushed, særdeles underholdende. Hun hørte kun Lidet af hvad han sagde, og havde ingen Besværlighed ved at vedligeholde Grev Clauses Selvunderholdning, hvortil kun et enkelt Ja eller Hvor-

ledes behøvedes; men hun havde Møie med at tilbagehoide ethvert smerteligt Suk, som Forestillingen om hendes tilkommende Skjæbne aftvang hende. Det var imidlertid saa langt fra, at dette foruroligede hendes Beiler eller forstyrrede hans Lyksalighed, at han meget mere med en hemmelig Glæde tilegnede sin Elskværdighed de formentlige Længselssuk, han troede, den blufærdige Brud forgjeves stræbte at neddæmpe.

For at give Kongen et Beviis paa sin uforandrede Hengivenhed for det danske Kongehus og betage ham enhver grundet Tvivl om hans Lehnsmænds Troskab, reiste Grev Henrik sig nu og udbragte ikke alene en ærbødig Velkomstskaal for sin kongelige Gjest, men erklærede meddetsamme i sit og sit grevelige Huses Navn, at han og hans Broder ansaae det for en Ære at besvogres med det ædle danske Kongehus, og at de derfor modtoge og billigede den høifyrstelige Grev Clauses Formælingstilbud til deres Søster, Grevinde Ida af Schwerin, under de Vilkaar og Medgiftsbestemmelser, som de haabede at blive enige om med deres ærede kongelige Gjester.

Kongen takkede paa Grev Clauses Vegne og foreslog munter de Forlovedes Skaal, uden at tænke paa, at Klangen af de talrige Bægere var en sørgelig Ligklokkeklang for en stille, opofrende Sjæls jordiske Lyksalighed. Neppe formaaede Grevinde Ida at reise sig fra Stolen og med en taus Bøining at modtage de almindelige Lykønskninger; bleg og afmægtig sank hun tilbage og maatte, mere død end levende, føres til sit Sovekammer af sine Terner.

En almindelig Forstemthed fulgte paa dette Optrin. Grev Claus gjorde i sin godmodige Forvirrelse Mine til at ville ledsage den Syge; dog han besindede sig og tømte rolig sit Bæger, da Grev Henrik trøstede ham og alle sine Gjester med, at det var en ubetydelig Upasselighed, som hos hans Søster var sædvanlig ved enhver glædelig Overraskelse, der angreb hendes lidt vel følsomme Hjerte for voldsomt.

Efter Bordet aabnedes den store Dør til Riddersalen, hvor Kongen modtoges med Gigers og Trompeters Klang, og hvor de pyntelige unge Riddere stode beredte til Dands blandt de fornemste og skjønneste unge Schwerinerinder.

Kongen hilsede Selskabet venligt, og paa Grev Henriks Opfordring indbød han Prindsesse Berengaria til en spansk ridderlig Dands, som udfordrede megen Anstand og Værdighed, og som den unge Konge med alle ridderlige Færdigheder forstod til Fuldkommenhed. Prindsessen hørte med Glæde den hende

velbekjendte stolte Musik, hvortil hun, allerede som Barn, ved sin Faders Hof havde bevæget sig med Kjækhed og Selvfølelse. Hun rakte sin kongelige Dandser Haanden, og Alle vege ærbødig tilside for det stolte Fyrstepar. Dandsen begyndte høitidelig: det var ikke Munterhed og Glæde, den udtrykte, det var som en Triumfgang for Seierherren, som en Dronnings Høitidsgang til Alteret paa hendes Kroningsdag. Alle forbausedes ved de Dandsendes skjønne og majestætiske Bevægelser, hvori deres ædle Skikkelser viste sig for hinanden i den største Glands og Værdighed. Dandsen stemte Kongen alvorlig, fast vemodig, og naar han betragtede sin skjønne Dandserinde, var det ham ligesom hans Livs høieste Lykke svævede i en hidtil aldrig seet Skikkelse for ham og snart nærmede sig ham smilende, snart veg vemodig tilbage, som for evig at forsvinde. „Ak, hvi er hun ikke Margaretha af Bøhmen!“ sagde hans Blik, og han bebreidede sig selv i samme Øieblik sit Hjertes Ustadighed, og at han saaledes lod sig henrive af ethvert skjønt kvindeligt Billede, han betragtede. Den stolte Prindsesse syntes med sine sorte tindrende Øine at gjennemskue Kongens Sjæl i hans urolige halv vemodige halv henrykte Blik; hun syntes ogsaa et Øieblik at dele hans Uro, men da Dandsen var ude, gik hun med samme stolte rolige Smil tilbage til sit Sæde, som da hun var traadt frem.

Valdemar harmede sig over sig selv og sine Tanker; han greb rask et stort Bæger med Vin og udtømte det. Derpaa opfordrede han Selskabet til en ret lystig Runddans og bad den muntre Grevinde Audacia at bringe ham ud af den høitidelige Dødningedandstakt og følge ham i de lystige Rækker. Den muntre Dands begyndte, og Ingen dandsede nu heftigere og vildere, end den unge Konge. Grev Henrik saae med et skjevt og mistænkeligt Blik med hvilken Livlighed og Glæde hans unge skjønne Frue lod sig svinge af den kraftige Helt, og han søgte ikke at holde Kongen tilbage, da Valdemar strax efter den lystige Dands ønskede at forlade Selskabet og begive sig til Ro.

TOLVTE KAPITEL.

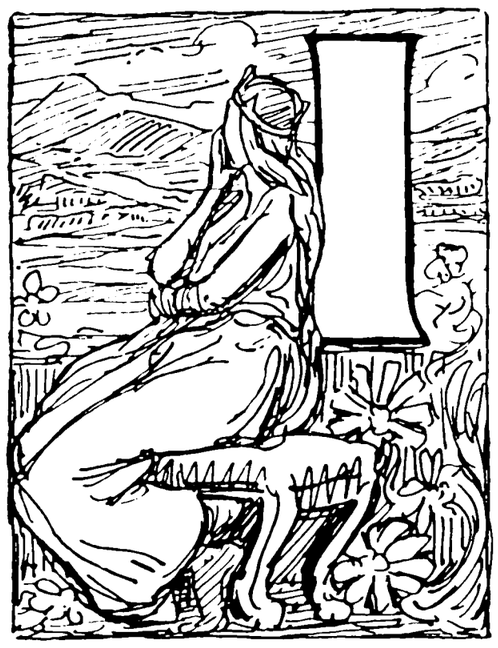

midlertid sad Grev Otto i det mørke Taarn og hørte Musiken og Lystigheden paa Slottet. Han formodede, at Kongen maatte være kommen, og undersøgte sit Fængsel nøie, for om muligt at finde Leilighed til at sætte sig i Frihed; men jo længer han ved Lampen, man havde givet ham, betragtede det skumle Fangetaarn, jo mismodigere overtydede han sig om, at ingen Flugt var mulig.

Det var allerede silde ud paa Aftenen, da den svære Fængselsdør aabnedes, og en Mand traadte ind, i en graa Kappe, med et stort Sværd i Haanden og ledsaget af en lille tør Munk med en gylden Monstrans i de foldede Hænder. I Manden med Kappen og Sværdet kjendte Otto strax paa det vilde skelende Blik sorte Grev Henrik.

„Jeg har Medynk med dig, unge Menneske!“ — sagde Henrik — „og skjøndt jeg ikke veed i hvilken forbryderisk Hensigt du saa dumdristig har indsneget dig paa mit Slot og udgivet dig for den ædle Grev Otto af Lüneborg, agter jeg dog at skjenke dig Liv og Frihed, hvis du paa den hellige Monstrans høitidelig vil sværge, ikke at aabenbare noget Menneske hvad du idag ulovlig og uberettiget har hørt i min Hal.“

Otto betænkte sig et Øieblik, derpaa sagde han bestemt og rolig: „Tie kan jeg som en Mur, Hr. Greve! uden at nogen Ed binder min Tunge, naar min Pligt og Troskab fordrer det; men af Frygt for mit Liv og min Frihed at lade min Tunge binde med en Ed, hvor maaske min Troskab mod min Herre og Konge kunde byde mig at tale, det gjør jeg ikke, førend jeg troer, jeg maa det. I fjorten Dage vil jeg idetmindste betænke mig paa eders Forslag.“

„Sværger du ikke inden otte Dage“ — svarede Grev Henrik — „saa skal du her mellem fire Vægge faae Lov til at betænke dig derpaa til din Dødsdag! og den kan komme før du venter det! med Forrædere og Spioner holder jeg ingen lang Rettergang!“

Med disse truende Ord forlod Grev Henrik Fængslet med den Geistlige og overlod Otto til hans sørgmodige Tanker.

FØRSTE DEL

Paa Schwerin Slot var den fangne Grev Otto dog ikke den Eneste, som tilbragte en urolig og søvnløs Nat. Ligeoverfor hans Fangetaarn sad den ulykkelige Grevinde Ida paa sit ensomme Kammer og græd. Hun havde vel overvundet sin legemlige Svaghed, men hendes fromme Sjæl kæmpede en haard Kamp mellem den naturlige Drift til Lyksalighed og hvad hun ansaae for Pligt mod sine Brødre; thi Grev Henrik havde forestillet hende dette Ægteskab, som det eneste Redningsmiddel i deres forviklede Forhold til det danske Kongehus. Hun afskyede vel ikke Grev Claus, som noget slet eller foragteligt Menneske: hun erkjendte hans ærlige godmodige Hjerte; men hun havde saare ringe Tanker om hans Aand og Forstand. Den eneste Følelse, han kunde opvække hos hende, var Kedsommelighed og et Slags Medynk, naar han var til Spot for de hjerteløse men kløgtigere Mennesker; Greven af Danneberg og Bisp Conrad havde saaledes, paa en høist uskaansom Maade for hende, med tilsyneladende Ærbødighed bragt hendes snaksomme Brudgom til at sige de latterligste og eenfoldigste Ting.

„Han har mig dog virkelig kjær, Stakkel!“ — sagde hun — „han er maaskee det eneste Menneske, som kuude være istand til at fornegte sin egen Tilbøielighed for min Skyld, og han kjender mig dog ikke, han vil aldrig lære at kjende og forstaae mig. Kunde jeg maaske raade og veilede ham — kunde jeg hjælpe ham at gjøre andre Mennesker lykkelige! — selv blivèr jeg det dog aldrig. Gud og den hellige Jomfru give mig Styrke!“

Med disse selvfornegtende Betragtninger lukte hun sine Øine, dog uden at blunde; der var Fred i hendes Hjerte; men Lyksaligheden tog hun under stille Taarer Afsked med for denne Verden. Da hørte hun en klar ungdommelig Mandsstemme fra Taarnet; det var Otto, som sang i sit Fængsel:

„Fangen Fugl sidder sorrigfuld
Med Hovedet under sin Vinge;
Var mit Bur end af lyse Guld,
Min Glæde var dog helt ringe.

Ørneungen har Marv i Klo —
I Skyen flyve hans Frænder.
Den skal ikke blandt Øgler boe,
Som høit over Sky har Venner!“

VALDEMAR-SEIR

Saaledes trøstede Otto sig i sit Fængsel, og Grevinde Ida glemte for en Stund sin egen Hjertesorg af Medynk med den fremmede Ungersvend, som hun dog endnu ikke vidste hvo var.

I Slottets modsatte Fløi sad imidlertid den skjønne Prindsesse Berengaria tankefuld ved sit Natbord. Det stærke Indtryk, hun havde gjort paa den unge heftige Konge, havde hun vel bemærket, og med saadant Velbehag havde hun aldrig betragtet nogen Mand. Hans store Navn, som Helt og Seiervinder, hans skjønne elskværdige Skikkelse, hans ædle ridderlige Væsen, hans Ungdom, Livlighed og dristige Aand gjorde ham til Gjenstanden for hendes kjæreste Drømme; men han beilede til Margaretha af Bøhmen, sagde

man — han ventede snart et gunstigt og afgjørende Svar; dette Rygte, som var gaaet kort forud for Valdemars Ankomst, havde allerede ved denne første Sammenkomst gjort hende noget ligegyldig ved den indtagende halvforlovede Fyrstes Artigheder. Men hun haabede nu, hint Rygte var ugrundet; idetmindste besluttede hun, næste Dag at være mindre kold og tilbageholden og om muligt dog vise den unge Konge, at hun agtede ham høit og satte Pris paa den Opmærksomhed, han viste hende.

Under disse Tanker afførte hun sig selv sine kostbare Prydelser. Hun havde bortsendt sine Terner, for uforstyrret at overgive sig til sine Drømmerier. „Hidtil har mit Liv været Tomhed og Forfængelighed!“ — sagde hun: — „uden nogen Livsplan har jeg gjøglet Dagene bort, ladet mig smigre af aandløse Beundrere og sat min Storhed i forgjængelig Pragt og Skjønhed. Her søgte jeg heller intet Bedre, og her lyser nu pludselig en virkelig Lyksalighed for mine Øine — en stor heltemodig Sjæls Deeltagelse og Velvillie; maaske vinker mig en Dronningkrone — og som jeg ikke skal kjøbe med lav og ussel Opoffrelse af min Frihed, min Selvstændighed og Hjertets naturlige Fordringer. Ham — kun ham kunde jeg række Haanden med Stolthed, uden at foragte mig selv og fornegte den ædleste Følelse af min Menneskeværdighed.“

I disse Tanker forstyrredes den skjønne Prindsesse ved en sagte Banken paa Døren; den aabnede sig, og Grevinde Audacia traadte ind i en skjøn skjødesløs Natdragt, med de store gule Haarfletninger om den fyldige Barm.

„Jeg kan ikke sove, ædle Veninde!“ sagde hun, halv urolig, halv spøgende, og med en Blanding af Frygt og hemmelig Selvtilfredshed. — „Jeg maa raadføre mig med Eder og betroe Eder en Opdagelse — en Formodning, vil jeg sige, som kan have betænkelige Følger. Har I selv intet Besynderligt mærket med Kongen?“

„Hvorledes?“ — stammede Prindsessen forlegen — „I troer allerede at have mærket“ — —

„Ikke jeg alene troer det“ — svarede Audacia og rødmede helt ned paa den hvide Hals — „jeg har hørt Flere yttre sig forblommet og skjemtende derom; men det kunde let blive en farlig Skjemt, som jeg dog vil haabe der ingen anstødelig Anledning er givet til“ — —

„Kan Nogen være saa uforskammet at troe Sligt?“ — spurgte Prindsessen og studsede.

„Ja, hvad kan disse kloge, mistænkelige Mennesker ikke falde paa?“ — tog den skjønne Grevinde Ordet igjen — „disse stive forsigtige Hofmænd, de veie jo hvert Ord og afmaale hvert Skridt; de see Plan og Hensigt i den betydningsløseste Yttring

og troe strax, der lurer Forfængelighed, Egenkjærlighed og Slethed i hvert uskyldigt godmodigt Smil, som Høflighed og gjensidig Velvillie fremkalder. En ung artig Konge behøver kun at sidde ved Siden af en tækkelig Dame til Bords og underholde sig med hende uden Tvang, saa hedder det strax, han er forelsket og har Hensigter; og har Damen det Uheld at behage, udmærker han hende siden ved at træde en Dands med hende — saa er Historien allerede færdig, saa er han dødelig forelsket, og saa er Skylden ikke hans, men den forfængelige Dames — saa er hun kommen ham alt for forekommende imøde, har givet ham kjærlige Øiekast, fortrolige Haandtryk og — hvad veed jeg alle de Forbrydelser, hun beskyldes for" —

„Uforskammet, nederdrægtigt!" — afbrød Prinsessen hende med blussende Kinder, og de stolte sorte Øine gnistrede af Harme — „Hvo har sagt Eder det? hvo tør tænke saa skammelig en Tanke om en fri og ædelbaaren Dame, hvem ikke den stolteste Ridder har fordristet sig til at nærme sig med den fjerneste Tanke om en Mulighed" — —

„Ikke den strengeste Ærbarhed, ædle Veninde!" — tog Grevinden atter Ordet — „kan beskytte en ung Kvinde nuomstunder mod Misundelsens og Bagtalelsens Gift, medmindre hun er grim, som Arvesynden, eller kold og død, som en Sten. Jeg kan nu atter vente en smuk Straffepræken af min skinsyge Ægteherre og imorgen kommer jeg vel til at klæde mig i Sæk og Aske og opvarte min kongelige Gjest som en adstadig bodfærdig Matrone, med den sorte Hue over Haar og Kinder. — Men hvad fattes Eder? ædle Prindsesse! I tager visselig altfor levende Deel i min Forlegenhed og min taabelige Uro over denne lille Ubehagelighed. — Hvad Ulykke er der igrunden skeet? at den unge elskværdige Konge har talt venligt til mig og svunget mig lidt for rask og heftig i en Runddands, det er da ikke saa forskrækkeligt; som Vertinde, kunde jeg jo ikke, uden Uhøflighed, trække mig snærpet tilbage og see surt til saa mægtig og fornem en Gjest, fordi min Ægteherre undertiden er noget skinsyg. Selv gjør han jo desuden alt Muligt for at smigre og behage sin farlige Overmand, og mig har han selv formanet til at være saa mild og forekommende som muligt. At jeg nu ikke viser Kongen min Velvillie paa Skrømt, men af et oprigtigt Hjerte, see! det er hele Ulykken; for hykle kan jeg ikke, og I maa vist ogsaa tilstaae, Prindsesse! at Kongen har noget særdeles Elskværdigt og Indtagende i sit hele Væsen, som maa behage enhver Kvinde."

VALDEMAR·SEIR

„O ja!“ — svarede Prindsessen med paatagen Ligegyldighed og fattede sig hastig — „han er en ganske vakker Herre, skjøndt jeg er langtfra at finde ham saa indtagende og farlig, som han synes at være i eders Øine.“

„Farlig?“ — gjentog Grevinden lidt stødt — „farlig vil jeg kun kalde ham med Hensyn paa hans Forhold til min Ægte-herre og vor paatvungne Afhængighed af den danske Krone. — At jeg ikke anseer ham eller nogen Mand som farlig for mig selv og min Ægtetroskab, derpaa haaber jeg ingen Anled-ning at have givet Eder til at tvivle.“

„Bevares!“ — svarede Prindsessen — „det er langt fra at være min Mening; men siden I er saa god, ædle Grevinde! at beære mig med eders Fortrolighed i denne Sag, saa tillad mig en Bemærkning! eders Livlighed og Munterhed er vistnok høist elskværdig; men en vis Tvang og Forsigtighed er sikkert nød-vendig, for at undgaae Miskjendelse og Ubehageligheder i eders huslige Forhold. Dog, hvis I tilläder det, saa lader os afbryde en Samtale, hvormed jeg frygter for at saare eders fine Følelse! — Jeg befinder mig desuden ikke ret vel og — —“

„Undskyld mig, hvis jeg kom til Uleilighed!“ — sagde Au-dacia med krænket Følelse af tilbageviist Fortrolighed, og Taa-rerne stode den skjønne Frue i Øinene. — „Jeg troede, første-gang i mit Liv at have fundet en søsterlig deeltagende Sjæl, som forstod mig og lod mit Hjerte vederfares Ret. Ved eders Nærværelse syntes min Barndoms naturlige Munterhed og Liv-lighed at vende tilbage; eders høie, dristige Blik over Livet forsonede mig med det Haarde og Tvungne i mine Forhold, og jeg hævede mig fri og glad derover, som Falken over Jægerens Hoved, naar den glemte Baandet, der bandt den til hans Haand. Men nu er ogsaa I, min fyrstelige Frænke! bleven mig kold og fremmed, og hvor jeg ventede søsterlig Deeltagelse, møder jeg Ligegyldighed og kolde Formaninger om min Pligt.“

„Audacia!“ — udbrød Prindsessen heftig og bevæget — „til-giv mig et Øiebliks Svaghed! jeg har desværre ikke fundet Kongen mindre elskværdig, end I, og jeg troede i min Blind-hed at bemærke en Deeltagelse hos ham, som smigrede mig. — Jeg troede eders Opdagelse eller Formodning gjaldt mig og ikke Eder — og — jeg maa blues derved, ædle Veninde! men jeg vil gjengjælde Fortrolighed med Fortrolighed — krænket Forfængelighed og et Slags Skinsyge har været nærved at ad-skille vore Hjerter — men jeg vilde foragte mig selv, var det muligt. Den største Mands Kjærlighed er visselig ikke saa-

meget værd, at den skulde berøve os vor sidste og eneste Trøst — gjensidig Fortrolighed og Venskab.“

Veninderne sank bevægede i hinandens Arme, og den muntre Audacia glædede sig snart af Hjertet ved at kunne forklare sig Kongens Adfærd paa en Maade, hvorved hun vel selv maatte afstaae en Erobring, der lønlig havde smigret hende, men hvorved hun dog gjerne overlod sin fyrstelige Veninde Seiren.

Medens dette hemmelige og fortrolige Hjerteraad holdtes i Prindsessens Sovekammer, gik Valdemar urolig op og ned i sit Gemak og holdt en streng Samvittighedsret over sit heftige ungdommelige Hjerte, som han ikke længer selv kunde blive klog paa. Men snart fik den nye heftige Lidenskab Overhaand. Den Virkning, Prindsesse Margarethas Billede havde gjort paa hans Sind, var han nu fast nær ved at holde for Kogleri. Han kaldte det Sværmeri og Indbildningsbedrag og gav Thorgeir Danaskjald Skylden, som først med sin overspændte afsindige Begeistring for et dødt malet Bræt havde bragt ham i den sværmerske Stemning, hvori han kunde forelske sig i et Par malede Øine. Han fordømte sin Overilelse, og at han ikke havde villet indsee, hvad den forstandige Junker Strange dog strax havde forudseet.

„Hvad var hint døde Billede mod dette levende?“ — sagde han. — „Grev Engelbret havde Ret — hun er den skjønneste Kvinde i Verden — saaledes maa en Dronning see ud! — hvad er Margaretha mod hende, om hun ogsaa ligner det ulykkelige Billede? — en mild blaaøiet Pige — kan maaske blive en kjærlig og from Moder, en stille fredelig Husmoder — men hvad har hun af Berengarias Ild og høie kongelige Seiersblik? — med Margaretha kunde jeg blive en rolig fredelig Hyrde, hvis jeg var en smægtende Ungersvend, hvis mit Folk var en Flok Faar og mit Scepter en kjælen Hyrdefløite; men „til Seir og Lykke blev Volmar født! i Stjernerne staaer det skrevet!“ — og Berengaria — ja, hun eller Ingen er den stolte Seirens Mø, som kunde følge mig kjæk i Vaabenglands til min og Danmarks Lykke. Ha, var det ikke forsilde — kunde et Iilbud endnu træffe Junker Strange, inden det ulykkelige Ord er udsagt — og det usalige Baand knyttet, som maaske gjør mig til Slave for min Livstid“ — —

Han greb rask i Klokkestrængen, og den gamle Andreas Kammermester traadte ind.

„Ivar Glug skal gjøre sig rede til en hastig Reise! inden en

halv Time skal han afhente sit Brevskab! — Skaf mig strax et Blad at skrive paa!“

„Her, min Herre Konge!“ — svarede den gamle troe Andreas og fremtog Alt, hvad Kongen behøvede, af sin Lomme — „jeg har været beredt paa Alt; jeg tænkte nok, her var Ugler i Mosen.“

„Hvad! tænker du ogsaa strax at vide hvad jeg har for? — nu, hvad tænker du da?“

„Jeg tænker aldeles Intet, hvis min naadige Herre og Konge befaler det“ — svarede den Gamle — „men hvis det haster, og I selv saalænge vil bevare eders Klenodier, kan jeg maaske selv, hvor gammel jeg er, ligesaa hastig som Ridder Glug, bringe Grev Albert eders Bud, og inden fire Timer skal Staden og Slottet være omringet!“

„Hvad! drømmer du? Gamle! hvo tænker paa Sligt? Gjør hvad jeg har sagt dig og ti!“

„Kun eet Ord, min naadige Herre og Konge!“ — bad den Gamle: — „har I mærket Uraad her, saa lad mig bringe Klenodierne i Sikkerhed og selv vaage ved eders Dørtærskel, saalænge I tøver her!“

„Fy, Andreas!“ — svarede Valdemar — „troer du, jeg er blandt Røvere og Mordere? gaa og adlyd, og beskæm aldrig en christen Ridder med slig uværdig Mistillid!“

Den gamle tørre Andreas bukkede taus og gik, med den magre Arm krummet fast om den tunge Guldlæders Lade, hvori han forvarede Kongens Bæger, de kostelige Guldkjæder med Diamanterne og de andre kongelige Prydelser.

„Den gamle troe Karl!“ — sagde Valdemar og saae efter ham — „han ruger over mit Liv og mit Gods, som en Drage, og drømmer ikke om, at der gives større Sorger i Verden, end Frygt for Røvere og Mordere.“

Hastig skrev nu Kongen et Brev til Junker Strange, hvori han bød ham, hvis det ikke allerede var for sildigt, at lade sin Beilen for ham fare og vende ufortøvet og uden Bruden tilbage.

Neppe havde Kongen endt denne Skrivelse og forseglet den med sin Ring, førend Ridder Glug traadte reisefærdig ind og modtog sin Konges Befaling til i største Hast at begive sig med dette Brevskab til Bøhmerland.

Saasnart Ridderen var gaaet, lagde Kongen sig til Hvile og slumrede endelig ind under urolige Drømme. Den skjønne Fru Helene syntes ham at have forvandlet sig til Prindsesse

Berengaria; Margarethas Billede var blevet levende, og han syntes at vakle mellem begge, blandt steile Klipper og deilige Dale, medens den sorte Kullemand stod fjernt paa sit Fjeld og truede.

Næste Dag kom Ridder Ganz efter Kongens Befaling til Slottet med en sikker Bedækning og blev modtagen af Grev Henrik med kold Høflighed. Kongen syntes endnu ikke stemt til alvorlige Forretninger, og Grev Henrik foreslog en Vildsvinejagt. Dertil var Kongen ikke utilbøielig, helst da han hørte, at Prindsessen ikke frygtede for at tage Deel i denne farlige Forlystelse, som Grevinde Audacia undskyldte sig for, Prindsessen tog, som sædvanlig, kun tvende af sine Damer med, som holdt sig i en ærbødig Frastand fra deres fyrstelige Herskerinde. Paa Jagten havde Valdemar ofte Leilighed til at vise sin Kjækhed og Raskhed, og Grev Henrik sørgede for. hvergang et Vildsvin var saaret eller fældet, om han endog selv havde gjort det afgjørende Pileskud eller Spydkast, at Æren dog blev Kongens, og at Valdemar altid blev den Første, som traf Dyret med sin Jagtkniv. Men saasnart Valdemar mærkede dette plumpe forslidte Smigreri, kjølnedes Heftigheden i hans Jagtlyst, og da de næste Gang priste Kongen for at have truffet Vildsvinet lige i Hjertet, uden at de havde lagt Mærke til hans Skud, faldt en Ørn ned iblandt dem, med Kongens Pil i Brystet, og beviste, at han ikke havde attraaet den Ære, man vilde skjenke ham, og ikke behøvede nogen fremmed Pil for at træffe det høieste og stolteste Maal. Prindsessen loe høit paa de forbausede Jægeres Bekostning, medens Vildbassen undløb, og Grev Henrik mærkede, at den stolte Seierherre fandt en almindelig Jægertriumf for smaalig til at kunne smigres derved. Paa denne farlige Jagt maatte Valdemar ofte beundre Prindsessens Kjækhed og Aandsnærværelse. Paa Tilbageveien red han noget foran Selskabet ved hendes Side. Han bragte hende snart ind i en alvorlig og underholdende Samtale og forbausedes nu ved det frie, høie Blik, hvormed hun betragtede Verdens Glæder og Sorger, dens Herlighed og Usselhed. Han fandt hende endogsaa med Forundring hævet over mange af Tidsalderens Fordomme med Hensyn paa Stat og Kirke; han saae sig forsigtig tilbage og lagde Fingeren paa Munden: „vogt Eder, ædle Prindsesse!“ — sagde han: — „hvad jeg neppe tør tænke høit i mit Lønkammer, siger I saa frit og dristigt, at I vilde blive anseet for en farlig Kjætterske, hvis nogen Tredie hørte derpaa.“

FØRSTE·DEL

„I forraader dog Ingen mit Kjætteri!“ — svarede Berengaria i det provensalske Tungemaal og smilede — „i saa Fald havde jeg forregnet mig svarlig — ingen stor Mand kan for Alvor være Slave af sin Tid, mener jeg, og synes Kong Valdemar Seier endogsaa at bære Tidens Lænker helt let og statelig, saa troer jeg dog vist, at I overseer hvad det endnu er for tidligt aabenbart at bekæmpe, og at I har et høiere Maal for Øie, end det, Keiseren og den hellige Fader vil give Eder Brev paa.“

„Derom, vil Gud, i en beleiligere Stund, skjønne Prindsesse!“ — svarede Kongen og ledede nu Samtalen paa mindre alvorlige og farlige Gjenstande. Den provensalske Digtekonst og Minnesangene gave saaledes snart Kongen Leilighed til med fremmede og begeistrede Ord at sige sin skjønne Ledsagerinde paa en fri og dog forblommet Maade, hvad Tid og Omstændigheder forbød ham at udtrykke ligefrem, som sine egne Følelser og Tanker.

„Jeg seer, I elsker Poesien, ædle Herre!“ — afbrød Berengaria denne Underholdning, da Hentydningerne i de forelskede Minnesange, Kongen anførte og priste, bleve altfor tydelige — „som jeg hører, har I ogsaa Skjalde ved eders Hof. Det vilde ret glæde mig engang at kunne forstaae og kjende Aanden i eders nordiske Sange.“

Til en Prøve derpaa fortolkede Valdemar hende nu med Glæde en af de skjønneste nordiske Ballader, hvori en stærk og dyb Kjærlighed fremtraadte, stor og seirende, i Kamp med Had og fjendtlige Hindringer, og hvori Troskaben beseglede Hjerternes uadskillelige Pagt med Døden. Det var Visen om ung Hagbarth og skjøn Signe.

„Eders nordiske Elskere“ — bemærkede Prindsessen — „ere dog altsaa, ligesom alle andre, temmelig forsigtige og besindige, selv i deres heftigste Lidenskab, og ville hellere see deres Elskerinder brænde sig af Kjærlighed, end lade sig hænge for dem for tidlig; jeg holder mere af den kjække Jomfru; i hendes Sted“ — tilføiede hun stolt — „havde jeg maaske dog betænkt mig paa at brænde mig levende, havde jeg vidst, min Troskab først skulde sættes paa Prøve.“

„Vore nordiske Skjønne“ — svarede Valdemar lidt stødt — „overlade Stoltheden til Mændene, men søge kun at overgaae dem i Kjærlighed og Tillid.“

Nu kom Jagtselskabet til, og det var ligesom den lille Uenighed mellem Valdemar og Prindsessen kun tjente til at gjøre

FØRSTE·DEL

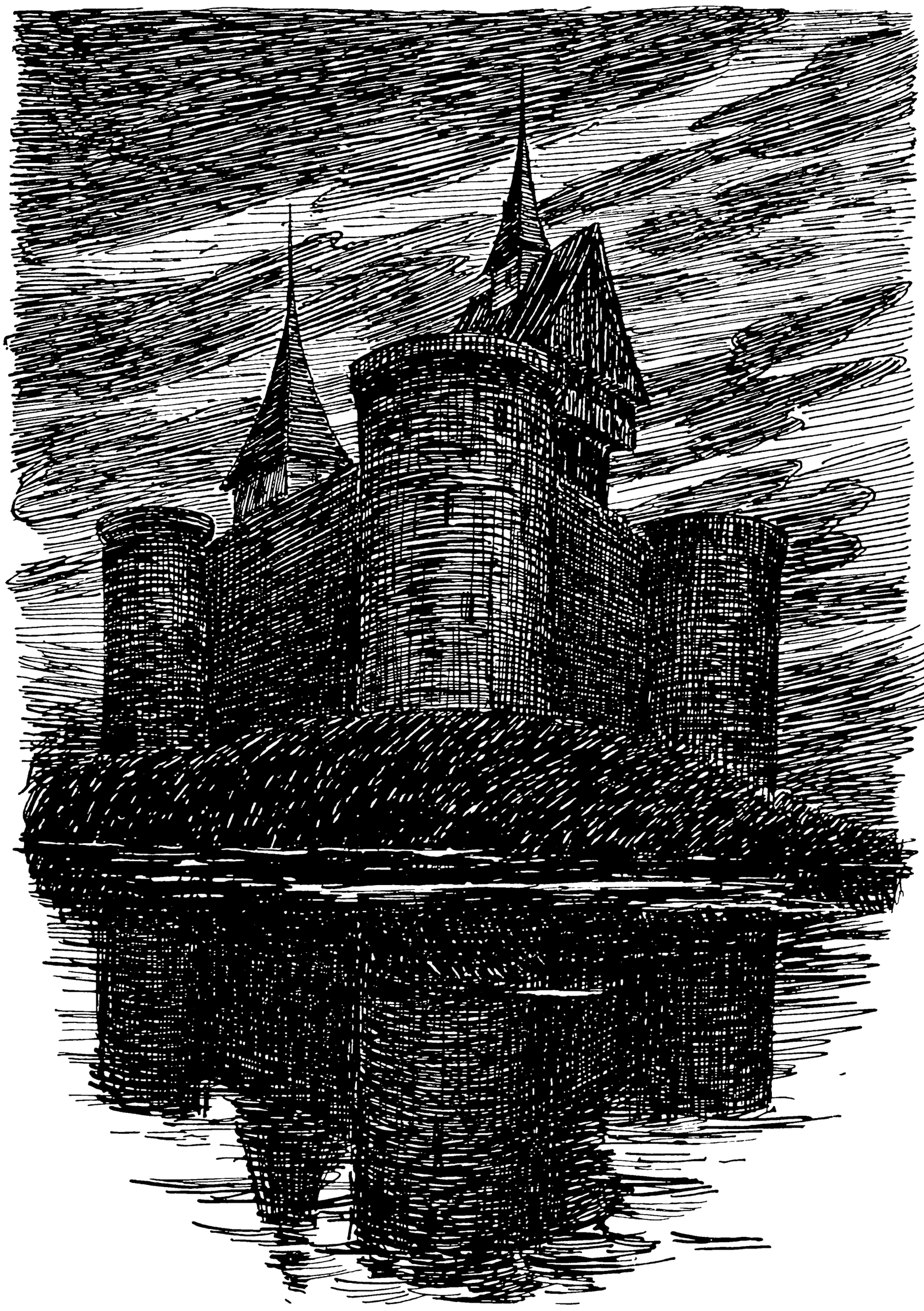

deres Underholdning mere indtagende, idet den fælles Velvillie blandedes med smaa Drillerier.

Da de kom tilbage til Slottet, var der atter glimrende Fest-

lighed med Spil, Dands og al mulig Lystighed, Kongen overgav sig til sin ungdommelige Munterhed og spøgede meget med sin skjønne Vertinde, deels for at skjule sin Tilbøielighed til Prindsessen, og maaske tillige for at prøve, om hendes Deeltagelse for ham var saa stor, at den kunde røbe sig ved et lidet Anfald af Skinsyge. Dette lykkedes ham maaske meer end han ønskede; men Audacia vidste nu klogelig at trække sig tilbage; hun forlod Selskabet, under Paaskud af en lille Upasselighed, og gav Kongen Leilighed til at forsone sig med den stolte Prindsesse, medens paa samme Tid Rynkerne mærkelig forsvandt af Grev Henriks mørke Ansigt.

Saaledes gik flere Dage hen under bestandige Forlystelser, og den muntre Konge syntes ganske at have glemt den alvorlige og fortrædelige Sag med Johan Ganz, medens han daglig mere og mere indviklede sig i den skjønne Prindsesse Berengarias Lænker.

TRETTENDE KAPITEL.

midlertid havde Junker Strange punktlig udført sin Konges Befaling. Han var med det hele prægtige Gesandtskab paa det Høfligste bleven modtagen af Kong Primislaus i Prag og havde i flere Uger klogelig fordulgt den egentlige Hensigt med sin Sendelse, medens han havde gjort Forbunds-Underhandlingerne til Paaskud for sine daglige Opvartninger ved Hove. Det hele Gesandtskab blev hver Dag indbudt til det kongelige Taffel, hvor da sædvanlig Dronningen og Prindsesse Margaretha vare tilstede.

Kongen af Bøhmen var en venlig godmodig Mand paa 52 Aar. Han gik klædt i en simpel tydsk Ridders sorte Husdragt, med et sort sølvindfattet Kors paa Brystet; han havde et ærligt men noget plat Ansigt og bar et kløftet Skæg og glat nedkæmmet Haar, omhyggelig adskilt i Panden, som paa Christusbillederne. Han var en from Tilhænger af de mystiske Moralisters Lære, og med Ringeagt for Skolastikernes spidsfindige Lærdom forbandt han de strengeste Begreber om Afholdenhed og sædelig Renhed; han talte som oftest i bibelske

Billeder, og tog ingen Beslutning i vigtige Anliggender, uden at have raadført sig med Guds Stemme i sin Sjæl, som han udtrykte sig. Denne Stemning og Tone saavelsom den tydske Ordens Ridderdragt var almindelig ved hans Hof, og den fromme Bernhard af Clairvaux's theologiske Skrifter saavelsom Richard de St. Victores Betragtninger over Anskuelsens Naade laae altid i sirlige Afskrifter opslagne paa Kongens Arbeidsbord. Kong Primislaus var sparsom paa Ord og en Elsker af Stilhed og streng Hofskik. Det gik derfor som oftest meget stille og stivt til saavel ved Taffelet som ved Hoffesterne, og de danske Riddere længtes snart efter det muntrere og friere Hofliv paa Ribehus. Men Junker Strange vilde ikke overile sig; han betragtede daglig Prindsessens Billede, og daglig bestyrkedes han i den Overbeviisning, at den barnlig glade og venlige Prindsesse, med de deilige lysegule Lokker og de kjærlighedsfulde himmelblaae Øine, i Skjønhed langt overgik hin Afbildning, som tilsidst endog syntes ham en ringe og uværdig Efterligning af det Uefterlignelige. Han søgte saa ofte som muligt Leilighed til at tale med Prindsessen og vidste ofte snildt og umærkeligt at bringe Talen paa sin Konge og paa Danmark. Uden at ane hans Hensigt, røbede den skjønne sextenaarige Prindsesse med næsten barnlig Aabenhed og Velvillie da ofte en særdeles Forkjærlighed for de Danske, som hun havde hørt saa meget Godt om, og som efter de Beskrivelser, man havde givet hende over deres Ærlighed, Godmodighed, Fromhed og Kjærlighed til Konge og Fædreland, syntes hende af alle Folk mest beslægtede med hendes ærlige trofaste Landsmænd. Landet maatte ogsaa være saare venligt og deiligt, mente hun, og Navnet Valdemar, som allerede fra den første store Valdemars Dage var vidt berømt i fremmede Lande, syntes hende et værdigt Navn for en Helt af saa ædel en Stamme og med saa udmærkede Egenskaber som den danske Konge; kun beklagede hun, at han ikke nøiedes med at forsvare sine Grændser og gjøre sit ædle Folk lykkeligt, men at hans Hu stod til Erobringer og Seiervindinger i fremmede Lande.

Junker Strange forsvarede sin Konge saa godt, han kunde, mod denne Dadel; men med al sin Veltalenhed kunde han ikke overbevise den fromme fredelige Prindsesse om, at en christelig og ridderlig Konge, for at udvide sit Rige og vinde et stort Navn, havde Ret til at udgyde en eneste Draabe Menneskeblod; en anden Sag var det, mente hun, naar han, for at omvende

Hedninger og frelse deres Sjæle, satte sit og Andres Liv i Vove, naar han da kun var vis paa, at det ikke var Ærgjerrighed og verdslig Herskelyst, men virkelig Guds Stemme i sin Sjæl, han fulgte, og at han paa denne Vei kraftigst kunde oplive det indvortes Ord og det guddommelige Lys i sig selv og Andre.

Junker Strange mærkede af denne Yttring, at Prindsessen hyldede den samme Lære om christelig Dyd og Samfund med Gud, som hendes Fader; men han kunde ikke Andet, end ære og høiagte den Aand og det Hjerte, som lod sig henrive af slige fromme og ædle Lærdomme, som nu fra de skjønne kvindelige Læber klang ham langt mere indtagende og elskelige, end hos de ivrige geistlige Mænd, af hvem han før havde hørt slige Meninger.

Han betænkte sig endelig ikke længer paa at aabenbare Kong Primislaus den egentlige Hensigt med Gesandtskabet, dog med saa megen Klogskab og Forsigtighed, at Kongen maatte love ham den dybeste Taushed om denne Sag, hvis den ikke fik det forønskede Udfald.

Kongen lukkede sig inde i sit Lønkammer, for, som han sagde, at raadføre sig med det indvortes Ord i sit Hjerte. Derpaa lod han sin Datter kalde og forestillede hende hvorledes en fornemmelig Røst ogsaa udenfra forbandt sig med den indre ubedragelige Stemme, som opfordrede ham til at bede hende modtage den ædle danske Konges christelige Tilbud. „Han, som har Kongernes Hjerter i sin Haand“ --- sagde han --- „kalder dig til Hyrdinde for en ædel Hjord og til at lede den høie dristige Hyrdes Gang paa en evig Vei. Lad ham ikke kalde dig forgjeves! men bøi dig som en ydmyg Tjenerinde for den Høiestes Villie, og bed Herren give dig Viisdom til i Ydmyghed og Fromhed at udføre hans beskikkede Raad!“

I tre Dage saaes den fromme Margaretha nu ikke ved Taflet, og da hun den fjerde Dag ved sin Moders Haand traadte ud med Kongen af Lønkammeret, forbausedes Alle, som saae hende; thi der straalede saa mild og venlig en Klarhed over hendes fromme uskyldige Ansigt, og med den sorgløse Barnlighed, Naturlighed og aabenhjertige Godmodighed, som udgjorde hendes største Skjønhed, var der nu tillige forbundet en vis høitidelig og fyrstelig Værdighed, saa at Ridderne uvilkaarlig maatte bøie sig langt dybere, end sædvanligt, for hende, som for deres Herskerinde og Dronning, og den heftige Bisp Peder kunde ikke holde de begeistrede Ord til-

bage, hvormed han priste det Land og den Konge lyksalig, som turde kalde hende deres Dronning.

Kongen erklærede nu ogsaa høitidelig for sit hele Hof og det danske Gesandtskab, at hans Datter havde raadført sig med Gud og sin Samvittighed og havde besluttet at modtage den danske Kong Valdemars Ægteskabstilbud, samt at han inden trende Uger, hvis det saa var den Allerhøiestes Villie, agtede at lade den formelige Formælingsact fuldbyrde paa sædvanlig fyrstelig Viis med den kongelige Brudgoms Vicarius og Afsending.

Endnu inden Formælingsdagen var fastsat, havde Junker Strange strax afsendt Grev Otto og Absalon Bælg med denne glade Tidende til sin Konge. Men imedens Grev Otto nu sad i Taarnet og ikke kunde røgte sit Ærinde, laae Absalon Bælg med et sønderbrudt Ben og forstødt Hoved i et Herberg paa den schwerinske Grændse, hvor hans Hest var styrtet med ham.

Medens saaledes begge Iilbuddene udebleve, og den vigtige Forandring foregik med Valdemars Sind og Tilbøielighed i Schwerin, var Høitidsdagen kommen. Et Fodklæde af kosteligt Silke var udbredt paa Gulvet i Bøhmerkongens store Riddersal. Hele Hoffet var samlet. Kongen og Dronningen sade i deres kongelige Prydelser paa Høisædet; og imellem dem sad den skjønne kongelige Brud, iført en himmelblaa Silkekjortel og et Diadem af kostelige Perler. Under Trompeternes Klang fremtraadte Junker Strange, smykket som en fyrstelig Brudgom, og ledsaget af Bisp Peder og de tredive danske Riddere.

Junker Strange knælede for Prindsessen og opfordrede hende, i sin Konges Navn og paa hans Vegne, til at række ham Haanden for Altret. Derpaa reiste Kong Primislaus sig og fulgte sin Datter til Slotskapellet, ledsaget af Dronningen og hendes kvindelige Følge, medens Junker Strange, som Kongen, hvis Person han forestillede, ledsagedes af Bisp Peder og alle Ridderne.

Efterat Bispen høitidelig havde forrettet Vielsen, og Gesandten *per procuratinem*, som det kaldtes, havde modtaget den fyrstelige Bruds Haand og paa sin Konges Vegne lovet hende Troskab for Gud og Verden, gik Brudeskaren tilbage til Riddersalen. Efter Maaltidet fremsattes et gyldent Tavlbord for

---

Vicarius, Stedfortræder.
per procurationem, ved Besørgelse. (I.).

Bruden og Gesandten. Paa sædvanlig Viis var her Skakspillet, hvori Bruden trende Gange maatte tabe, et Slags halv spøgende Bekræftelse paa, at hun havde tabt sin Frihed og sin Haand til den lykkelige Spiller eller ham, paa hvis Vegne Ridderen overvandt hende i denne Leg.

Ved Tavlbordet, hvor de kunde tale ene og ubemærket sammen, kunde den skjønne Brud, som spillede saa voveligt et Spil, dog ikke tilbageholde et Par forblommede Spørgsmaal hvoraf Meningen var, om hendes kongelige Brudgom ogsaa virkelig var af saa fager og ædel en Skikkelse, som han havde Ord for, og om han var fast i Tro og bestandig.

Det første Spørgsmaal besvarede Junker Strange med frimodig Glæde, og medens Solen beskinnede hans lyse muntre Ansigt og ædle Skikkelse, kneisede han stolt og forsikkrede Prindsessen, at Kongen var vel saa fager som han tvende Gange; det sidste Spørgsmaal undgik han at besvare, idet han ialmindelighed berømte sin Konges store og herlige Egenskaber og fortalte den opmærksomme Brud hvilket mægtigt Indtryk hendes blotte ufuldkomme Billede, sammenklinet med Vox paa en Trætavle, havde gjort paa den unge heftige Kong Valdemar.

Med Forundring og inderlig Glæde hørte hun denne Fortælling, som hun vilde have anseet for en Fabel, hvis Junker Strange ikke havde fremtaget Billedet og overbeviist hende. Nu erindrede hun først hvorledes hint Billede var blevet til, og hun fortalte Junker Strange hvorledes hun havde gjort sig mange Betænkeligheder ved at laane hin konsterfarne Klosterbroder sit verdslige ubetydelige Ansigt til dermed at fremstille den hellige Agnese; men at hendes Fader havde overtalt hende dertil og forestilt hende, at ingen Guds Gave var saa verdslig og ringe, at den jo kunde tjene til et godt og helligt Øiemed, naar vi kun gave den hen med et fromt og ydmygt Hjerte. „En besynderlig Beskikkelse“ — tilføiede hun — „og ingen blot Hændelse maa jeg kalde det, at jeg saaledes, uden mit Vidende, selv maa have aabnet mig Veien til den Mands Hjerte, i hvis Haand det har været den Almægtiges Villie at lægge min Skjæbne og min hele timelige Lyksalighed; den evige“ — vedblev hun med en from Taare i det opløftede Øie — „den ligger fast og urokkelig i min Herres og Frelsers velsignede Haand.“

Til sildigt ud paa Aftenen sad Junker Strange ved Tavlbordet hos Prindsessen og fortalte hende med Glæde alt det Gode, han vidste om sin kjære unge Konge; naar han da betragtede

FØRSTE DEL

den ædle Kongebrud, hvis Brudgom han paa saa besynderlig en Maade for en kort Tid havde Navnet og Skinnet af, da kunde han, uagtet hans Alder og Rolighed, dog ikke undgaae den Tanke, at hvis han var, hvad han forestillede, var han en misundelsesværdig Mand, og han priste i sit Hjerte Kong Valdemar lykkelig, til hvem han skulde hjemføre saa ædel en Skat. Han vogtede sig imidlertid samvittighedsfuld for at sige et eneste Ord, som kunde røbe saa dristig en Tanke.

Endnu var der en Skik tilbage, som satte saavel den blufærdige Prindsesse som Junker Strange i Forlegenhed, men den kunde ikke undgaaes. Paa Kongens Befaling afbrød Prindsessens Hofmester Hr. Ib Urne Underholdningen ved Tavlbordet og opfordrede den forestillende Konge af Danmark til at følge sin Brud til Brudekamret.

Begge rødmede; men den besindige Gesandt reiste sig strax

og rakte ærbødig Prindsessen sin Arm, hvorpaa han, ledsaget af hele Hoffet, fulgte hende til det prægtige Brudekammer. Der maatte hun i sin fulde Brudepynt tage Hvile paa det fyrstelige Leie; Junker Strange maatte sætte sig paa en Stol ved hendes Side og lægge sin høire Fod med den velafpudsede Karduansstøvle paa Kanten af Leiet, dog saa yderligt som muligt, og uden at Guldsporen gjorde mindste Rift i det kostelige Lin.

Med saa megen Anstand og Sømmelighed, som muligt, blev denne besynderlige Skik iagttagen, og saasnart Junker Strange havde løselig berørt Lagenet med sin Støvle og sat Foden tilbage paa Fodklædet, reiste de sig strax begge. Med Ærbødighed hilsede Gesandten den unge Dronning og forlod Brudekamret med samtlige Gjester og Vidner.

Næste Morgen tidlig vare Gaderne fra Slottet til Skibsbroen belagte med kostelige Silketæpper; ved Broen laae Kongeskibet med den gyldne Dragestavn seilfærdigt, og, ledsaget af Folkets Jubelraab og mange Fattiges oprigtige Afskedstaarer, blev den unge deilige Dronning af Danmark fulgt til Skibet af Junker Strange og det hele Hof.

Bevæget tog det fromme Fyrstepar Afsked med deres kjære eneste Datter, og Kong Primislaus gav hende endnu mangen faderlig Formaning med paa Veien, om at blive en oprigtig Moder for sit Folk og sine Undersaatters Haab og Lid. Mild og kjærlig og med barnlige Taarer omfavnede Margaretha sine kjære Forældre og lovede trolig at ihukomme hvert Ord, de havde sagt hende. „Den fangne ulykkelige Bisp skal jeg visselig heller ikke glemme!“ — hviskede hun sin Moder i Øret ved Afskeden — „men glem heller ikke, Moder! mine stakkels Fattige og Syge her hjemme!“ Hun hilsede endnu engang sine kjære Landsmænd med Mildhed og Kjærlighed og rakte sin Hofmester en Pung, fuld af Guld, som han strax besørgede uddeelt til de mange Fattige, der stode grædende ved Bolværket.

Da Margarethe nu var stegen over paa Skibet og saae hvorledes de Fattige græd og velsignede hende og hvorledes hendes kjærlige Forældre stode ene og forladte paa Skibsbroen, da skjulte hun sit Ansigt i sin Kaabe og græd bitterlig; thi det var hende nu ligesom hun aldrig skulde see Fader og Moder og Fædreland mere, og som om hun alt havde uddelt Sjælegaver blandt de Fattige, for at de skulde bede for hendes Sjæl.

FØRSTE DEL

Junker Strange havde allerede sat Foden paa Skibsrælingen, da en iilsom Rytter foer frem imellem Folket og sprang af ved Skibsbroen: Det var Ridder Glug, som, forpustet og halv aandeløs af det hurtige Ridt, overbragte Junker Strange Kongens Skrivelse.

Den forbausede Gesandt behøvede ikke at spørge om, fra hvem Brevet kom: han kjendte strax det runde røde Voxsegl i det grønne Silkebaand. Han aabnede Brevet hastig og blegnede. Urolig nærmede Kong Primislaus sig og spurgte om nogen Ulykke var tilstødt den ædle Kong Valdemar, da dette Brevskab syntes at være en Jobspost.

Junker Strange fattede sig hastig. „En Jobspost er det mig tilvisse!“ — svarede han, idet han omhyggeligt forvarede Brevet paa sit Bryst: — „min naadige Konge lader mig vide, at min kjæreste Søn og Lærling er falden i en svar og maaske dødelig Sot, og at jeg maa ile, hvis jeg vil see ham ilive. Min Herre Konge sender Eder derhos først og fornemmelig sin broderlige og sønlige Hilsen; men han har endnu ikke modtaget det lykkelige Budskab, jeg sendte ham. Fred være med Eder, fromme Herre og Konge!“ — tilføiede han hastig, da han saae en urolig Mine i Kongens Ansigt — „førend jeg har overgivet eders ædle Datter til hendes kongelige Brudgom, sømmer det sig ikke for hans Tjener at tænke paa sin egen Bekymring.“

Derpaa steg han i Skibet og gav strax Befaling til at heise Seil.

„Seer I Kongen før jeg, Ridder Glug!“ — raabte han til Ridderen, som stod ventende paa Skibsbroen — „saa sig ham hvad I har hørt og seet, og at jeg i denne Time er afseilet herfra med hans og Danmarks ædle Dronning. — Hun leve!“ Her svingede han sin Hue, og et almindeligt: „leve den danske Dronning! leve Margaretha af Bøhmen! leve den deilige Danxmar!“ skingrede fra Skibet som fra Skibsbroen og fra de med utallige Mennesker opfyldte Flodbredder, medens Skibet sagtelig gled ned ad Strømmen, under Spil og Klang med vaiende Flag og Vimpler.

VALDEMAR SEIER
ANDEN DEL

ANDEN DEL

FØRSTE KAPITEL.

amme Dag, da Junker Strange med lønlig Bekymring forlod Prag og saa langsomt som muligt drog ned ad Elben med den skjønne vemodige Kongebrud, samme Dag holdt Grev Claus Bryllup med Grevinde Ida paa Schwerin Slot. Dagen tilforn havde Valdemar bilagt Sagen mellem Johan Ganz og Grev Henrik og tilgivet Greven hans Voldsgerning, under den Betingelse, at han skulde opbygge Graabo Slot inden et Aars Forløb, fuldkommen erstatte Johan Ganz ethvert Tab og i Kongens Nærværelse række ham Haand til Forlig. Den stolte Grev Henrik havde klogelig underkastet sig alle disse Betingelser og med sin Broders Samtykke endog sat Halvdelen af Grevskabet og Slottet Schwerin i Pant for Grevinde Idas Brudeskat og Mødrenearv.

I den bedste Forstaaelse, som det syntes, med den danske Konge, endte Grev Henrik nu Dagens Høitidelighed med en Fest, som var endnu mere prægtig, end nogen af de foregaaende.

Den lykkelige Grev Claus tog sin tause og alvorlige Bruds stille Taarer alene for Virkningen af Vielsens glade Høitidelighed. Men Grev Henrik gav ofte Søsteren et strengt advarende Blik. Hun samlede al sin Styrke, for at synes rolig og tilfreds og fuldende det Offer, hun bragte sin Stand og sine Brødres mislige Forhold. Det faldt ikke Valdemar ind, at her var et ædelt kvindeligt Hjerte, der sukkede lønligt over ham, som over en haard og grusom Fredsforstyrrer. I Grev Clauses Brud havde han kun seet den ubetydelige, almindelige Hofsjæl, for

hvem en standsmæssig Formæling er et velkomment Bytte af udvortes Forhold og Forbindelser. Kongen tænkte og saae kun paa den skjønne Prindsesse Berengaria. Vel havde Erkebisp Andreas bemærket hans daglig voxende Lidenskab og advaret ham derfor, idet han havde erindret ham om Junker

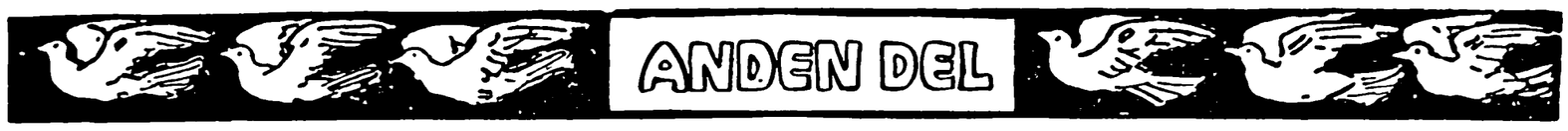

Stranges Gesandtskab, hvis Hensigt han vidste; men disse Advarsler frugtede kun lidet. Kongen havde vel lovet den fromme trofaste Ven at vaage over sig selv og forlade Schwerin saasnart muligt; men her ventede han det afgjørende Budskab fra Bøhmen, og dets lange Udeblivelse gav ham Haab om, at Ridder Glugs Sendelse kunde have det forønskede Udfald. Han drømte sig allerede fri for alle Baand. I Haabets glade Rus havde han denne Dag hyppig grebet Bægeret, og nu stod han om Aftenen ved et Vindue i den glimrende Sal i en livlig og fortrolig Samtale med den henrivende Portugiserinde.

Midt i den underholdende Samtale overraskedes de begge ved en kjæk og dristig Harpeklang, idet en dyb kraftig Stemme sang Seirens og Skjønhedens Pris. Det var den islandske Drapasanger Olaf Hvitaskjald; han havde snildelig bemærket, hvad der foregik i Kongens og den skjønne Prindsesses Hjerter, og han greb nu Leiligheden til i et heldigt Øieblik at vise Kongen, hvorlunde han ogsaa forstod den Konst at røre Hjerterne, til Trods for den blødhjertede Thorgeir Danaskjald. Han vidste nu hvilke Strænge han her skulde røre, og han sang ikke i blide smeltende Toner om den stille fredelige Skjønhed og Fredsfyrstens rolige Lyksalighed; hans Harpe klang vildt og mægtigt, som Stormen over det oprørte Hav, og i stolte Seierstoner besang han Heltens herlige Flugt til Udødelighed og et evigt Navn, som Skjolds og Dans høie Kæmpegang ved Valkyriens Haand. Han beskrev Helten med kraftige Træk — og det blev Valdemars Billede; han beskrev den stolte dristige Valkyrie — og det blev Berengaria.

„Stolt! herligt!“ sagde Prindsessen til den unge opflammede Konge — „vel forstaaer jeg kun Lidet af Kvadet; men det er nordiske Toner: saaledes tænkte jeg mig dem fra Kæmpernes Land, og saaledes føler jeg min Sjæl beslægtet med eders høie vidunderlige Heltefolk.“

Valdemars Kinder blussede; hans kjække Øine tindrede; han greb Prindsessens Haand og trykte den med lidenskabelig Varme; der svævede ham allerede et Ord paa Læben, som paa det Tydeligste vilde have røbet hans Sjælstilstand. Men da traadte Erkebisp Andreas alvorlig og advarende til. „Min Herre og Konge!“ — sagde han, „et Budskab fra Bøhmen.“

Valdemar blegnede og slap Prindsessens Haand. „Fra Bøhmen?“ — spurgte han, „Ridder Glug? — nei, det er umuligt!“

„Eders Søstersøn, Grev Otto af Lüneborg!“ — svarede Erkebispen; og idetsamme traadte, til Grev Henriks og Fyrsternes

Forbauselse, den unge fangne Greve, i sin simple Væbnerdragt, fri og kjæk ind i Hallen og hilsede Kongen og hele Selskabet med fyrstelig Værdighed.

„Følg mig til mit Gemak!“ sagde Valdemar og vaklede; men han samlede pludselig sin hele Styrke, og med tilsyneladende Rolighed bad han Prindsessen og Grev Henrik undskylde, at vigtige Statssager bortkaldte ham. Kongen gik hastig bort med Grev Otto, og Enhver kunde see, at en høist vigtig og ubehagelig Forestilling havde forstemt ham. Prindsessen havde pludselig skiftet Farve; hun foregav en Upasselighed og forlod Selskabet. Grev Henrik saae efter den befriede Grev Otto og stampede af Harme i Gulvet, idet han bed sig krampagtig i Læberne; men Grev Adolph og Bispen af Hildesheim hindrede ham i at give sin Harme Luft og ilede med ham og de vendiske Fyrster til Grevens Lønkammer, hvor de holdt et hemmeligt Raad over, hvad her under disse besynderlige Omstændigheder var at gjøre.

„Vi er' forraadte!“ — udbrød Grev Henrik: — „den helvedes Dreng maa kunne hexe — eller her er Forrædere midt iblandt os. Ingen Djævel kunde undflye af det Taarn, og der hænger Nøglen. — Et rask men dristigt Skridt kan maaske redde os endnu: inden tre Timer kan Grev Albert bestorme Slottet; — men sidder Kongen saa i Taarnet“ — —

„For høit, for voveligt et Spil!“ — afbrød Bispen af Hildesheim ham — „men saae jeg ret paa den unge Grev Otto, sladdrer han ikke af Skole; maaske kan denne Seddel sige os Mere; den rakte han mig hemmelig i Forbigaaende.“

„Lad høre, lad høre!“ raabte Alle. Bispen oprullede nu en lille Pergamentsseddel og læste:

„Det Taushedsløfte, ingen Trudsel kunde aftvinge mig, har Huset Schwerins gode Skytsaand bevæget mig til frivillig at aflægge. Saalænge Grev Henrik af Schwerin og hans Venner intet fjendtligt Skridt foretage mod deres Lehnsherre, min kongelige Morbroder, skal intet Menneske vide hvad jeg har hørt og erfaret. Derpaa sætter jeg min fyrstelige Ære i Pant; men ingen Time længer er min Tunge bunden.

Otto, Greve af Lüneborg.“

„Hm,“ — mumlede Grev Henrik, — „den Time kan vel komme engang, da vi frit tør løse den Drengetunge! Fordetførste vil vi troe ham og forholde os rolige. Jeg skulde næsten troe, min følsomme Søster Ida har havt en Finger med i dette

Spil!“ tilføiede han og betragtede Nøglen til Fængslet, som hang med Kammen til Døren istedetfor til Vinduet.

„Hvis saa er“ — tog den alvorlige Grev Adolph Ordet — „saa maae vi Alle takke eders ædle Søster derfor: hendes Hjerte har da taget Hovedet med paa Raad, som man kunde vente af Grev Henriks Frænke.“

Hin Formodning var ikke ugrundet. Grevinde Ida havde allerede ved Slotsbroen bemærket den unge fremmede Væbners deeltagende Blik, da hun hin Aften red hjem fra Jagten. Fra Fangetaarnet ligeoverfor sit Vindue havde hun i de sidste Dage ofte hørt en klar ungdommelig Stemme synge danske Kæmpeviser. Hun havde nærmere erkyndiget sig om den nye Statsfange. Da hun nu hørte, det var hin vakkre unge Væbner og at han havde udgivet sig for Grev Otto af Lüneborg, tilligemed Alt hvad man vidste om Aarsagen til hans Fangenskab, tog hun ikke længe i Betænkning at benytte sig af sin Adgang til Broderens Lønkammer og bemægtige sig Nøglen til Fængslet. Hendes eneste Glæde paa hendes Bryllupsdag havde saaledes været at befrie den vigtige Fange, som ved sit Æresord og Taushedsløfte betryggede hende for Følgerne. Otto vidste ikke, om Absalon Bælg endnu var kommen, og han var urolig over saalænge at maatte fordølge Kongen det vigtige Budskab. Hvad Grevens plumpe Trudsler ikke havde formaaet, udvirkede derfor let et venligt Ord af Grevinde Ida, som paa denne Maade troede bedst at befæste Freden mellem sin Broder og det danske Kongehus.

Næste Morgen tidlig traadte Valdemar reiseklædt ud af sit Gemak og gav sine Mænd Befaling til øiebliklig Opbrud. Hans Aasyn var usædvanlig spændt, og hans Blik uroligt. Han tog hastig Afsked med Grev Henrik og hans Broder, takkede dem høfligt for deres Gjestmildhed og bad Grev Henrik bringe sin Gemalinde og Prindsesse Berengaria den Afskedshilsen, han selv ikke kunde oppebie den passelige Tid til at bringe dem. I faa Øieblikke sad Valdemar paa sin raske Hingst og foer i stærkt Trav med sit hele Følge over Slotsbroen og gjennem den slumrende Stad. Ved Leiren standsede han først ved Grev Alberts Telt, for at give ham Befaling til at følge med og lade Hæren drage hjem. Med et fordobblet Følge af Riddere og Svende ilede Kongen derpaa, barsk som til et Felttog, for at modtage sin Dronning ved Manø.

Erkebisp Andreas var ikke den eneste, som formodede Grunden til Kongens mørke Aasyn. Broder Gunner og den islandske

Skjald troede ogsaa at vide hvad der foregik i den kongelige Brudgoms Hjerte, saasnart de erfarede Aarsagen til den hastige Reise. Men for Grev Otto var alt Dette endnu en Gaade. Han troede at have bragt sin Morbroder et høist glædeligt Budskab og kunde ikke forklare sig den Misfornøielse og Hef-

ANDEN DEL

tighed, hvormed Kongen havde affordret ham det forkommede Brevskab, hvis Indhold han dog Ord til Ord havde sagt Kongen. Valdemar havde fordret strengt Regnskab for hans Udeblivelse; men Ottos Løfte forbød ham at retfærdiggjøre sig, og han paadrog sig endnu mere Kongens Ugunst ved den aabenhjertige Erklæring, at der var mødt ham et Uheld, som han havde maattet forpligte sig til ikke at omtale. Misfornøiet red Grev Otto nu ved Kongens Side og troede, at Forsinkelsen af hans Budskab var den eneste Aarsag til Kongens Forstemthed, da han maaske med Grund kunde befrygte, ikke at komme tidsnok til Dronningens Modtagelse.

Grevinde Ida, som, ved Grev Clauses Side og ledsaget af sine Damer og Terner, paa sin lette Jagthest havde indhentet Kongen, for at følge med sin Gemal til Ribe, saae med Deeltagelse den Forlegenhed og Uro, hun havde sat den unge Grev Otto i ved hint Taushedsløfte. Ubemærket af de Andre, skjenkede hun ham et venligt tillidsfuldt Blik og holdt Fingeren paa Munden. Otto besvarede stiltiende den tause Erindring med Haanden paa sit Bryst og trøstede sig over Kongens Uvillie med den Overbeviisning, at han for Øieblikket dog tjente sin Konge bedst ved Taushed og derved tillige beroligede den ædle Grevinde Ida for hendes Broder.

Førend Kongen naaede Eiderstrømmen fik han tilstrækkelig Stadfæstelse paa sin Søstersøns Beretning. En lille tyk, støvet Rytter indhentede Toget, imedens det holdt paa Veien og skiftede Heste. Idet Rytteren sprang af Hesten, gjenkjendte Kongen Absalon Bælg, uagtet hans blege Ansigtsfarve og hans haltende Gang. Førend Absalon Bælg forklarede Aarsagen til sin lange Udeblivelse, overrakte han Kongen et forseglet Brevskab og sagde med sit sædvanlige lette Sind, at om han end ikke dennegang vandt Guldsporen for sit Iilbud, saae han dog, at det glædelige Budskab, han bragte, ikke var meget gammelt,

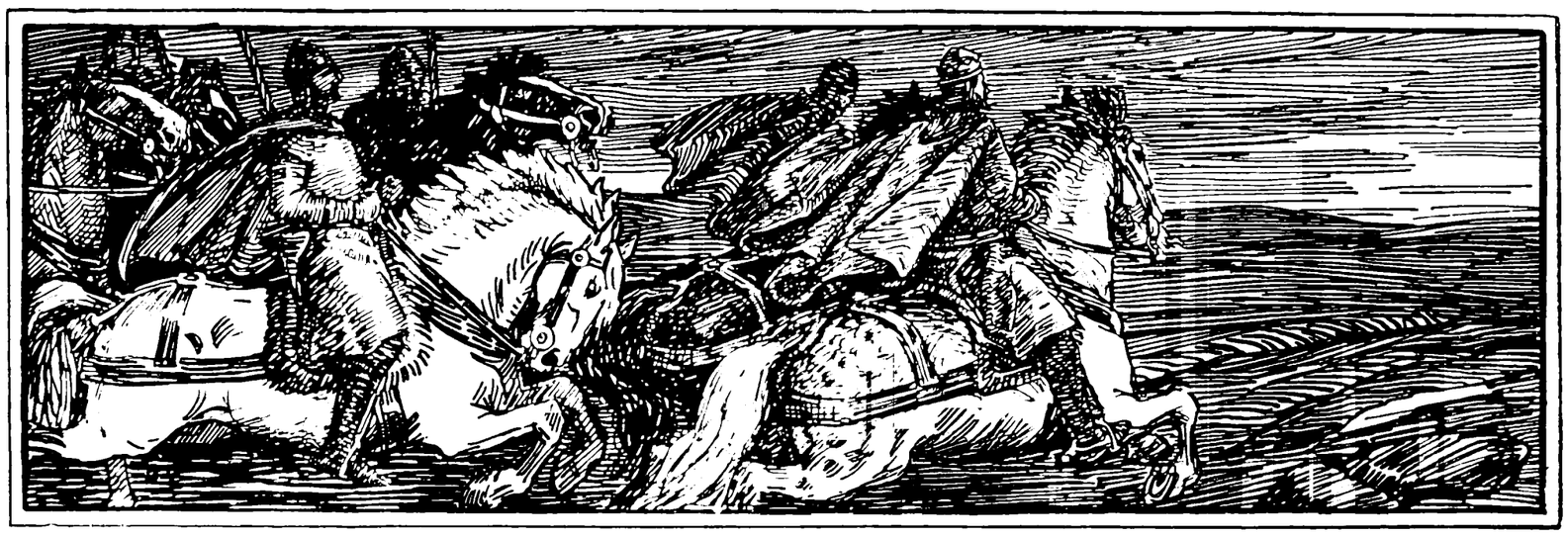

siden Kongen endnu først var paa Veien til sin Lykke. Uden at svare rev Kongen strax Seglet fra Brevet og læste det med mørkt Aasyn som en Fange, der læser sin egen velbekjendte Dødsdom. Dog fattede han sig hastig, stak Brevet i Barmen og spurgte Absalon Bælg om Aarsagen til hans Forsinkelse. „Du har dog vel ikke svoret dig den Onde i Vold paa at fordølge dine Vanheld eller dumme Streger?“ — sagde han — „dog du kan spare al Forklaring; her er Syn for Sagn: din hinkende Fod har vel bedre fortjent en Guldspore, end min Hr. Søstersøns hele og holdne Ben! Du har af Iver for min Tjeneste sat din Hals i Vove, seer jeg; men laae du end selv under Badskærs Haand, kunde du dog have havt den Klogskab at sende mig Brevskabet med en Anden.“

„Jeg vovede ikke at betroe saa vigtigt et Budskab i Fjendehaand, Herre Konge!“ — svarede Absalon Bælg — „for Schwerinerne troer jeg ikke bedre end Fjender, og blandt dem var det, jeg styrtede i en Faldgrube. Desuden stolede jeg paa min raske og lykkelige Medbeiler i dette Vedderidt; et stærkt Stød i Hovedet havde tilmed berøvet mig Sands og Samling.“

„Har du været gal,“ — svarede Kongen — „det er en anden Sag — saa er du lovlig undskyldt. Havde min Søstersøn anført den Undskyldning, vilde jeg lade det gjælde.“

Absalon Bælg forundrede sig over Kongens slette Lune paa saa lykkeligt et Reisetog og drog sig saasnart som muligt tilbage blandt Følget, for nøiere at erkyndige sig om hvad der var forefaldet. Den hastige Reise blev endnu mere fremskyndet, da Ridder Glug ved Broen over Hvid Aa indhentede Kongen med Junker Stranges mundtlige Svar og lod ham vide, at hans Dronning var dragen med fulde Seil under Spil og Klang ned ad Elben, og at man nylig havde seet Kongeskibet krydse mellem Helgoland og Amrom. Kongen maatte samle al sin Styrke for at tilbagetrænge den bittre, skærende Følelse,

ANDEN DEL

som opfyldte ham, og som var nær ved at udarte til en ubillig Harme mod hans uskyldige, ubekjendte Dronning. Han saae sig bunden i en uopløselig Lænke, som han selv og hans besynderlige Skjæbne havde sammenkjædet; men han besluttede, med Værdighed at underkaste sig Nødvendigheden. Han søgte endogsaa at formilde dens Tvang, ved at tilbagekalde sig hint Billede, som for faa Maaneder siden havde henrevet ham saa vidunderligt; men forgjeves: Billedet af den bøhmiske Kongedatter var og blev nu et dødt, blegt Helgeninde-Aasyn, som den livlige Portugiserinde med sin yppige Livsfylde syntes aldeles at have fortrængt af hans lidenskabelige urolige Sjæl. „Nu rask frem!“ — raabte han til sine Mænd: — „om en føie Stund skal I see Danmarks Dronning. Den Lykke, jeg rider imøde, er vel værd at brække Halsen for!“ Dermed satte han Guldsporerne i Hingstens Sider og foer afsted, som det gjaldt et Vedderidt paa Liv og Død. Kun med stor Anstrengelse kunde Ridderne følge ham; og han kom saa betimelig til Landingsstedet ligeoverfor Manø, at han kunde iføre sig sin kongelige Hædersdragt og berede Dronningens Modtagelse paa det Prægtigste.

Rygtet om Dronningens Ankomst havde allerede for nogle Dage siden med utrolig Hast udbredt sig over hele Landet. I Ribe gjordes der store og prægtige Tilberedelser til hendes Modtagelse, og en uhyre Menneskevrimmel opfyldte Staden og dens Omegn. Langs med Nipsaaen til Havet var Aabredden opfyldt med Mennesker, og paa Manø var ligeledes Kysten tæt besat med de nysgjerrige Øboere i deres nationale Høitidsdragter. Prindsesse Regitze med sin stive glimrende Hofstat var allerede ankommen til Skibsbroen, hvor hun holdt i sin gyldne Karm. Hun reiste sig fra Hyndet for at hilse og lykønske sin kongelige Broder til den forønskede Formæling. Han trykkede hendes Haand heftigt og taug, og hun tog hans Taus-

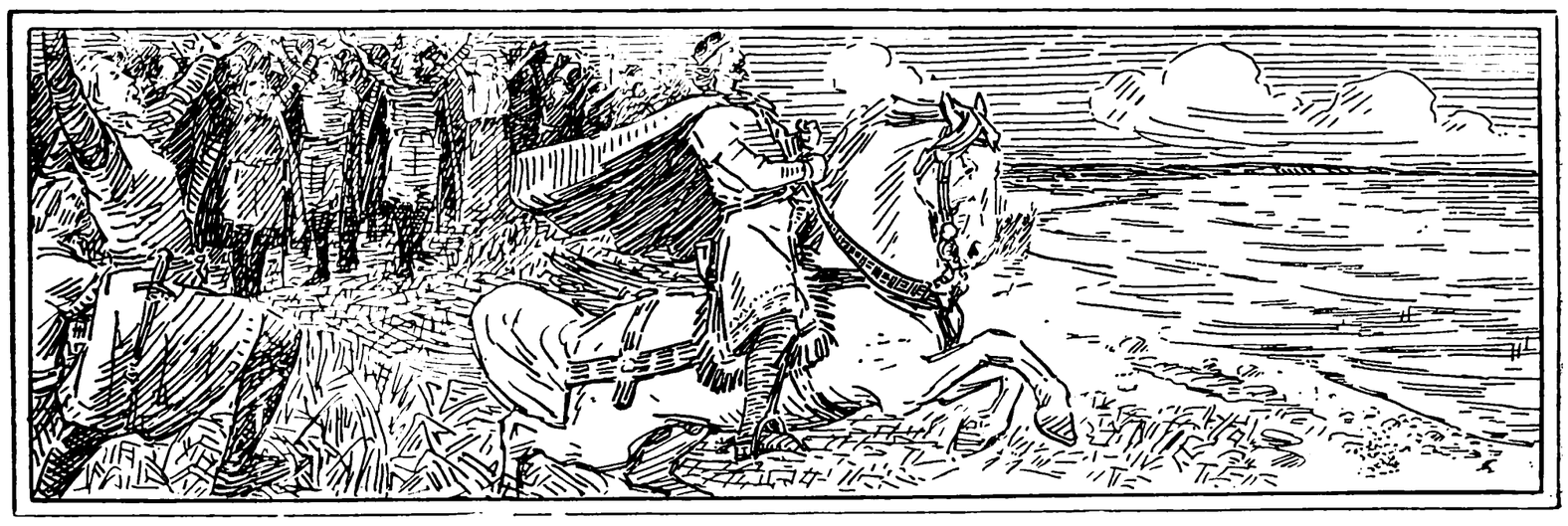

hed for et Tegn paa en dyb og heftig Bevægelse, som han ikke for Manges Øine vilde give Luft med Ord. Nu kom der Bud paa Bud om hvorvidt Kongeskibet var kommet, og det varede ikke længe, inden et høit og larmende Glædesraab blandt Folket forkyndte, at den gyldne Dragestavn var kommen tilsyne under Sylt. Snart saaes tydeligt det prægtige Langskib glide frem forbi Romø, og Folkets Glæde besvaredes nu fra Skibet med Spil og Klang og Baadsmændenes lydelige Hurra.

Kongen havde kastet sig paa sin mælkehvide Dystløberhingst, og tumlede den vildt og heftigt paa Sandet ved Strandbredden. Han saae ud imod Skibet, som bragte ham den fremmede Brud. Det Uvisse og Gaadefulde var nu blevet til Vished og Virkelighed; hvad han halvt med Haab halvt med Uro for faa Maaneder siden havde higet efter, som i Drømme, skulde nu opfyldes; men han gruede lønlig for at see den ubekjendte Brud, som han nu dog vidste, han aldrig kunde elske. Det gyldne flyvende Drageskib var ham nu ingen Glædens Fugl, som bragte ham Lykke og Velsignelse; det var ham en frygtelig hvislende Slange, der bragte ham den bittre Frugt, han nys afsindig havde grebet efter, og som nu kostede ham hans Frihed og hans Paradis paa Jorden.

I Forstavnen paa Kongeskibet stod den stille skjønne Kongebrud ved Junker Stranges Side, og i nogen Frastand hendes Møer og Fruer. Hun betragtede med vemodblandet Glæde de grønne danske Kyster, som i deres venlige Vaarpragt laae udbredte for hendes Øine; hun saae de mange tusinde fremmede Mennesker, hvis Moder og Fyrstinde hun nu skulde være. Hun taug, og hendes Hænder havde foldet sig ligesom til en stille Bøn, medens en mild Taare ubemærket rullede ned over hendes Kind. Hun stod festlig smykket i Brudekjortelen af det himmelblaae Silke med Perlediademet i de lysegule Lokker.

ANDEN DEL

Skibet gled alt ned under Manø, og man var Landkysten saa nær, at alle Ansigter paa Kysten vare kjendelige. Da bemærkede Margaretha den stolte prægtige Rytter, som tumlede den hvide Hingst paa Sandet i Solskinnet; en prægtigere Mandsskikkelse syntes hun aldrig at have seet; og det bares hende for, at det vel maatte være hendes kongelige Brudgom. „Sig mig, Hr. Strange Ebbesøn! førend vi komme nærmere Land“ — vendte hun sig rødmende til sin Sidemand, — „hvo er vel den dristige Ungersvend, som rider den hvide Hest paa Stranden?“

„Hil være Eder, ædle Dronning!“ — svarede Junker Strange — „at I seer ham først af alle Mænd i Danmarks Rige! det er min Herre og Konge, eders stormægtige Brudgom, Kong Valdemar af Danmark.“

„I seer dog ikke feil? Hr. Strange!“ — svarede Margaretha og skiftede Farve: — „hans Aasyn er vel herligt og kongeligt, og en fagrere Mand saae jeg ikke i Verden; men han seer dog ikke ud som en Brudgom, der venter sin Brud.“

„Min Herre og Konge er en streng og vældig Orlogsmand, ædle Dronning!“ — svarede Junker Strange — „han er en Mand, som vel tør see paa sine Fjender: de flye for ham baade i Øster og Vester, naar han er vred i Hu; men paa skjønne Kvinder seer han ikke fuldt saa dristig, helst hvor han forud ved sig overvunden og fangen.“

„Det tykkes mig dog en helt underlig Færd“ — sukkede Kongedatteren og slog Sløret for sit rødmende Aasyn — „at Bruden kommer Brudgommen imøde, og at de begge maae spørge: hvo er Denne?“

„Vær trøstig og glad, fromme Dronning!“ — svarede Junker Strange, og hans Røst bævede af en mægtig Vemods-Følelse, som han forgjeves søgte at skjule — „Jeg haaber til Gud og vor Frue, at I aldrig skal fortryde denne Færd, saalænge I

maa leve; og tykkes I Eder end fremmed her en Stund, det tør jeg vidne ved den høieste Gud: al den Stund, I maa leve, vil jeg være eders Tjener og Ridder, og hver ædel Sjæl i Danmark skal elske og ære Eder som en Himmelens Engel!“

Nu kastedes der Anker i Sandet, og Aareskuden lagde tilborde. Under Folkets høie Glædesraab bares Dronningen iland med sine Møer og Fruer. Valdemar sprang af sin Ganger og gik hende med høi Anstand imøde tilligemed Prindsesse Regitze, ledsaget af Erkebispen og alle Ridderne. Dronningen slog Sløret tilside. Inderlig bevæget, betragtede nu Kongen den deilige Prinsesse, der i den himmelblaae Kjortel bares ham imøde, som hans Brud, og hvis Blufærdighed og Engleaasyn fortryllede alle Øine, som saae hende. Han gjenkjendte hint forglemte Drømmebillede, der ligesom fra en bedre Verden engang havde henrevet ham til Beundring og til en Kjærlighedslængsel, som denne Verden ikke syntes at kunne tilfredsstille. Nu stod hun for ham som hans ægteviede Brud. Stormen i hans urolige ængstede Sjæl opløste sig i inderlig Vemod; han syntes, at en salig Helgeninde var nedstegen til ham for at ydmyge og beskæmme hans ustadige Hjerte. Et renere, uskyldigere Kvindeaasyn havde hans Øine aldrig seet, og han gik hende imøde med en Følelse af Anger og Blussel, som han aldrig før havde kjendt, men som bragte Taarer i hans stolte Helteøine. Han rakte hende sin Haand til Velkomst og bøiede uvilkaarlig sit Knæ, idet han hilste hende, som sin og Danmarks Dronning, og bød hende være velkommen og velsignet i sit Rige.

Skibsbroen og Veien fra Strandbredden var beklædt med Skarlagen. Den forgyldte Karm stod beredt til at føre Dronningen til Ribe. Hun havde besvaret Kongens Hilsen og velsignet ham og sit jublende Folk med et dybt bevæget Hjerte og med et Udtryk af Fromhed og usigelig Ynde, som gjorde et uudsletteligt Indtryk paa Alle; nu steg hun i Karmen, ledsaget

ANDEN DEL

af Prindsesse Regitze og liden Rigmor. Kongen svang sig paa sin Hest og gav Befaling til at drage frem. Men den larmende Folkeskare spændte Hestene fra Karmen og mere bar end trak den til Ribe, under Velkomstsange og Fryderaab. Førend man kom til Slottet, standsede Toget ved Domkirken. Kongen steg af sin Ganger og gik op til Høialteret, ledsaget af Erkebispen og den talrige Ridderskare. Dronningen ledsagedes til Alteret af Junker Strange og hans tredive Riddere, og i hendes Følge var Prindsesse Regitze med sine Damer og de bøhmiske Møer og Fruer saavelsom Dronningens Hofmester Hr. Ib Urne og de andre fremmede Riddere. Liden Rigmor og Kirstine af Rise, Carl af Rises Søster, en deilig halvvoxen Pige, som nylig var kommen i Prindsessens Tjeneste, bare Dronningens Slæb. Ved Alteret bøiede Junker Strange sit Knæ for Dronningen og traadte ærbødig tilbage blandt Ridderne, efterat han havde overrakt Kongen et Pergamentsblad, hvorpaa den i Kongens Navn fuldbyrdede Formæling var stadfæstet. Dette Document overrakte Kongen til Erkebispen, som udlagde og oplæste det høit for Folket; og i Kraft deraf erklærede nu Erkebispen i den hellige Kirkes Navn Kong Valdemar Valdemarsøn af Danmark og Margaretha af Bøhmen rette Ægtefolk at være, hvorpaa han efter en høitidelig og rørende Tale meddeelte dem Kirkens Velsignelse. Derpaa gik Brudetoget, med Kongen og Dronningen i Spidsen, i en høitidelig Procession over Silke- og Skarlagens-Tæpper op paa Ribehus, ledsaget af det jublende Folk. Paa Ribehus blev Kongens Bryllupsfest fejret med stor Pragt og Høitidelighed. Skjaldene besang den unge Dronnings Fromhed og Deilighed og Kong Valdemars Lyksalighed. Ingen, som saae den skjønne Margaretha, kunde tvivle paa, at Valdemar jo maatte være den lykkeligste Brudgom i Verden.

ANDET KAPITEL.

et var blevet en venlig mild Foraarsdag. En stor Mængde Fremmede opfyldte Slottet og Staden. Borgere og Bønder havde trængt sig til Slottet for at see det fyrstelige Brudepar, og Kongen viste sig paa Altanen med sin Dronning og modtog sit Folks glade Hyldest. Hans Sind var heftig bevæget; thi han saae hvor høit han var æret og elsket, og hvor oprigtigt Folket glædede sig ved den Lyksalighed, de troede at være Vidne til. Mange tusinde Tunger gjentoge: leve Kongen og hans Brud! medens Thorgeir Danaskjald sang et hjerteligt Kvad til Ære for den deilige Dagmar, som snart gjenlød fra alle danske Hjerter og Tunger. Det bøhmiske Navn *Danxmar**), hvormed Margaretha helst benævnedes og hilsedes af sine Landsmænd, var nemlig strax af det henrykte danske Folk blevet forvandlet til Dagmar eller Dagmor, hvormed de ellers benævnede Morgenrøden; thi saaledes som hun var fremstegen for dem fra Havet, med det guldgule Haar og det lyse fromme Aasyn, syntes hun dem liflig som Morgenrøden, og det var ligesom man haabede, at med hende skulde en ny herlig Morgenrøde opgaae over Danmark, idet Fredens, Fromhedens og Uskyldighedens Billede syntes at række Kraften og Heltemodet Haanden i en sjelden og lykkelig Forening af den ædleste Kvindelighed og den mest glimrende ridderlige Manddom. Navnet Dagmar beholdt Dronningen fra den Dag af saavel i Folkets Mund, som i Skjaldenes Sange, og det blev siden et Hædersnavn, hvormed Danmark til de sildigste Tider hilsede sine frommeste og elskeligste Dronninger.

Junker Strange og de tredive danske Riddere, som havde fulgt Dronningen fra Bøhmen, saavelsom hendes Hofmester Hr. Ib Urne og de andre bøhmiske Adelsmænd, som vare i hendes Følge, modtoge nu af Kongen kostelige Gaver: Skarlagens Æreskapper, Vaaben, Ringe, Guldbidsler og Paradeheste. Adskillige af dem modtoge endogsaa betydelige Forlehninger, og blandt dem var Grev Engelbret; thi uagtet han, af Høflighed mod

---

*) maaske rettere Dargmar eller Dragomir. (I.).

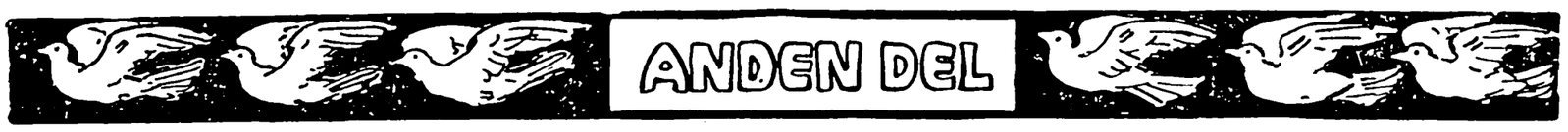

Dronningen og maaske af Overbeviisning, vilde have erklæret hint spøgefulde Veddemaal for tabt, hvis det havde sømmet sig at tale høit derom, blev han dog af Kongen, uden al videre Forklaring, udnævnt til arvelig Lehnsbesidder af Grevskabet Gleichen med alle dets Herligheder. Da Junker Strange hørte Dette, blev hans Aasyn mørkt: han erindrede sig hin Skjemt ved Afreisen og vidste af Kongens Brev, at han havde seet og beundret Prindsesse Berengaria i Schwerin. Skjøndt Kongen nu lod som hin Sammenligning mellem hendes og Dagmars Skjønhed var en længstforglemt Spøg, forstod Strange dog kun altfor vel, at Kongen selv nu i sit Hjerte ansaae Veddemaalet for tabt og fandt sig forpligtet til at opfylde sit Løfte. Uagtet Junker Strange intet fortroligt Ord endnu havde talt med Kongen siden Hjemkomsten, behøvede han nu ingen Bekræftelse paa den sørgelige Hemmelighed, som han i Kongens lidenskabelige Lønbrev forvarede taus ved sit Bryst.

I Dronningens og hendes Damers Nærværelse skulde ogsaa i Anledning af Dagens Høitidelighed adskillige Adelssvende i Slotskapellet modtage Ridderslaget af Kongens Haand. Grev Otto og Absalon Bælg stode i spændt Forventning; men Kongen syntes ikke at erindre dem, ligesom de heller ikke vare blevne tilsagte til de sædvanlige Forberedelser. Efter foregaaende Badning og Skriftemaal, og efter at have modtaget Bodssacramentet, fremtraadte nemlig tolv unge Væbnere, Sønner af de fornemste Mænd i Landet og som Alle havde aflagt tilstrækkelige Prøver paa Mod og Manddom i det sidste Felttog. De vare iførte hvide Klæder og havde et Sværd hængende ved et Bind om Halsen. De nærmede sig først Alteret, hvor de overrakte deres Sværde til Slotspræsten, som indviede Vaabnene og lyste Velsignelsen over dem, hvorpaa han hang dem i Bindet igjen om Væbnernes Hals. Derpaa neiede de unge Riddernovitser for Alteret, idet de nærmede sig Kongens Sæde og knælede. Kongen spurgte dem i hvilken Hensigt de ønskede at indtræde i Ridderstanden, og om de agtede at beskytte den hellige Christendoms og Ridderskabets Ære. Dette bekræftede de med en høitidelig Ed. Kongen erindrede dem derpaa kortelig om de vigtigste Ridderpligter; han formanede dem til ikke at leve sorgløst i denne Verden, men beskytte Folket og dets retmæssige Konge og udøse deres Blod for Troen; han erindrede dem om at staae Enker, Faderløse og alle svage uformuende Men-

---

Novitse, nyoptaget.

nesker bi af al Evne og være alle rene og dadelløse Damers Beskyttere mod Fornærmelser og ærekrænkende Ord; han opmuntrede dem endelig til Billighed, Tapperhed, Gavmildhed, Sanddruhed og ubrødelig Ordholdenhed. Derpaa lod han dem ved Grev Albert og Junker Strange overrække de gyldne Sporer, med den Erindring, at de ikke alene skulde tjene dem til Hestens Fremskyndelse, men til et Symbol paa, at Tapperhed og Ære vare Sporerne til alle ædle Ridderbedrifter. Paa samme Maade overraktes dem Pandsersærkerne, Kyradserne, Armskinnerne og Pandserhandskerne, og idet de bleve omgjordede med de indviede Sværd, blev det betydet dem, at dette var et helligt ridderligt Symbol paa Kydskheden, Retfærdigheden og den christelige Kjærlighed. Nu reiste den ridderlige Konge sig og gav enhver af dem tre Slag paa Skulderen med Fladen af sit blottede Sværd, idet han ved Enhver af dem gjentog den sædvanlige Formel: „i Guds, den hellige Michaels og den hellige Georgs Navn gjør jeg dig til Ridder; vær tapper, uforsagt og tro!“ Derpaa lod han dem række Hjelm, Skjold og Landse. Nu reiste de unge Riddere sig, hilsede Kongen og Dronningen og begave sig bort, for at vise sig for Folket i deres Ridderpomp og ride et Dystridt eller en Gangerdands sammen i Slotsgaarden.

Denne Høitidelighed syntes endt. For at samle sig havde Kongen gjort den saa omstændelig som muligt; endelig reiste han sig og gjorde Mine til at række Dronningen sin Arm for at forlade Kapellet. Men da fremtraadte den unge Grev Otto, med Kjækhed og Værdighed, og opfordrede det samtlige danske Ridderskab til at vidne, om han ikke havde aflagt saadanne Prøver paa Mod og Manddom, at han uden Ubeskedenhed kunde udbede sig Ridderslaget af sin Herres og Konges egen Haand. „Af ingen ringere Haand vil jeg modtage det!“ — tilføiede han stolt. — „Om min Konge endogsaa i dette Øieblik miskjender mig, haaber jeg dog vel, den Tid skal komme, da Kong Valdemar ikke vil fortryde, at han slog sin Søstersøn og Henrik Løves Sønnesøn til Ridder paa sin Bryllupsdag. Desuden er min kongelige Frænde efter sit ubrødelige Ord og Tilsagn mig sine gyldne Sporer skyldig!“ — vedblev han med kjæk Frimodighed — „thi skjøndt jeg blev forsinket — hvad jeg maaske til sin Tid skal bevise skete af Troskab og Iver for min Konge — var jeg dog den Første, der bragte ham det lykkelige Budskab, at den skjønneste og ædleste Prindsesse var hans Brud.“

Symbol, ydre Tegn.

Kongen saae forbauset paa den kjække Yngling og vidste ikke om han skulde vredes eller glædes over saa dristig og usædvanlig en Fordring. „For Ubeskedenhed har jeg hidtil ikke kunnet dadle den unge kjække Grev Otto af Lüneborg," — sagde han med streng Alvor. — „Paa hans Raskhed og Dristighed har jeg havt usædvanlige Prøver; med hans sidste Foretagende var jeg utilfreds; men herover maa jeg opsætte min Dom til hans Ordholdenhed tillader ham at retfærdiggjøre sig. Han er min Søstersøn, ædle Riddere! jeg vil derfor overlade det til Eder at afgjøre, om hans Bøn og dristige Fordring strax kan opfyldes, og han uden videre Prøver kan modtage Ridderslaget af min Haand."

Et eenstemmigt hæderligt Ja af det samtlige danske Ridderskab fulgte paa Kongens Opfordring; hvorpaa Grev Otto bøiede sit Knæ og modtog Ridderslaget af Kongens Haand med den sædvanlige Formel. Men idet Vaabnene overraktes ham, tilføiede Kongen streng og alvorlig: „vær ikke blot tro og ordholden, Ridder Otto! men vær ogsaa sanddru og oprigtig! vær den Sidste til at tale i Ældres Samfund, som jeg er vis paa, du vil være den Første til at slaae til i Kampen, naar det gjælder Landets og din Konges Ære!"

Den ubillige Bebreidelse, der laae i disse Ord, skar den unge ærelystne Grev Otto i Hjertet; men han ærede og elskede sin strenge heltemodige Konge for høit til at vredes paa ham derfor. Han bøiede endnu engang sit Knæ, kyssede Kongens Haand med de tause brændende Læber og drog sig hastig tilbage blandt Ridderne.

„Siden nu en Undtagelse fra den almindelige Vedtægt har fundet Sted" — sagde Kongen derpaa og vendte sig til sine ældste Riddere — „fordrer Billigheden, at jeg endnu foreslaaer Eder en anden. Ridderloven siger vel, at Ingen, som er lam eller har noget legemligt Bræk, kan optages i den ædle Ridderstand, han være nok saa rig eller tapper; — dog her staaer en vakker ung Adelsmand af den ypperste Helteslægt her i Landet; han har viist sig brav ved Løvenburg, men er nylig i min Tjeneste bleven lam, jeg haaber kun for en Tid; kan det tillades, at jeg hædrer ham strax med Ridderslaget?" Med disse Ord vinkede Kongen ad Absalon Bælg. Neppe mærkede den lille tykke Bælg, at Talen var om ham, førend han til Kongens Forbauselse fremtraadte rask og fast, uden at halte eller ømme sig, uagtet det ulægede Saar og det opsvulmede Knæ voldte ham den heftigste Smerte.

„Min Herre og Konge!“ — sagde han — „naar det gjælder de gyldne Sporer, er jeg hverken halt eller lam, aldenstund begge Ben er lige lange, om de end ikke ere lige tykke.“ Derpaa bøiede han det opsvulmede Knæ fast mod Fliserne, uden ved en Mine at røbe sin Smerte; og Kongen tøvede ikke med at give ham Ridderslaget under det almindelige Bifaldsraab.

Til denne Høitidelighed var der i hele Forsamlingen intet opmærksommere Vidne, end Carl af Rise; han stod med sin Herres Kappe og Sværd bag ved Grev Albert; hans Kinder brændte som Gløder, og han tænkte kun paa hvor det vilde være herligt, naar han ogsaa engang kunde modtage Ridderslaget af den største Konges Haand. Han betragtede Kongen og Dronningen som et Par overmenneskelige Væsner, som man kun i Frastand kunde skue op til og beundre. Blandt de statelige Herrer og Hofmænd følte han sig vel fremmed og forladt; dog fandt han i den store fornemme Forsamling to Par venlige Øine, som tittede fortrolig og smilende til ham bag Dronningens Stol. Der stod nemlig hans Søster Kirstine, som han ikke havde talt med siden han drog med Erkebispen til Soer; hun var i hans Fraværelse kommen til Hove; ved hendes Side stod den lille lunefulde Rigmor, det deilige Barn, for hvis Øine Carl kun ønskede at vise sig som den drabeligste Helt i Verden.

Da Festligheden i Kapellet var tilende, og Grev Albert vendte sig for at modtage Kappe og Sværd, saae han med Forbauselse Drengens alvorlige og mandige Ansigt, medens Carl i sine Heltedrømme betragtede det halvuddragne Riddersværd og sukkede. „Giv mig Kappen og behold Sværdet, Carl!“ — sagde Grev Albert, idet han slog ham sagte og venligt paa Kinden:

ANDEN DEL

— „Du har været med mig i Leding, værget mig tro mod Baghold og passet vel paa min Rustning og mine Fanger; herefterdags er du min Væbner og skal bære Sværd og Skjold ved min Side. Sølvsporen skal du dandse med iaften! vær flink, at den snart kan blive gylden!“

Carls Øine tindrede af Glæde; han kyssede henrykt og taknemmelig sin ædle Herres og Vaabenmesters Haand; og da han nu fulgte Toget ud af Kapellet med sin Herres Sværd ved sin Side, smilede vel en og anden Ridder ad den halvvoxne Knøs, som det lange Riddersværd slæbte efter paa Stenene; men Carl saae paa dem med et tillidsfuldt Blik, som han vilde sige: giv kun Tid! jeg voxer nok til Sværdet, hvor langt det er. Han var ikke lidet stolt ved at see, at den lille Rigmor med et Glædeshop slap Dronningens Slæb og klappede i Hænderne, da hun saae det store Sværd ved hans Side.

Om Aftenen var Slottet paa det Prægtigste oplyst. I Slotshaven brændte Fakler og Blus, medens Gigerne tonede fra Riddersalen, og Herrer og Damer bevægede sig let og sirligt i de glimrende Dandserækker.

Kongen havde opført den første Dands i Riddersalen med sin Brud, og medens den unge Dronning nu med den livligste fast barnlige Glæde deeltog i Festen og beærede Junker Strange, Ridder Otto og de anseeligste Riddere med en Dands, gik Kongen ud i Slotshaven, for at kjøle sig, og fordybede sig snart i en af de mørke Lindegange, som vare længst fra Slottet, og hvorigjennem Maanen kun hist og her kastede en svag Straale, medens Nipsaaen blinkede gjennem Ellebuskene i Baggrunden. Valdemars Hjerte var beklemt. Den Rolighed, han hele Dagen havde maattet tiltvinge sig, var ham et pinligt Sjælepandser, som han nu længtes efter i Ensomhed at kunne afkaste. „Store, retfærdige Gud!“ — udbrød han — „saa er jeg da formælet — en forunderlig Tilskikkelse! — med den skjønneste, elskværdigste, den frommeste Guds Engel paa Jorden — hende, hvis blotte Billede jeg sværmede for som en afsindig Minnesanger — men nu, med al min Beundring, dog ikke i Sandhed kan kalde min — ikke trykke glad og livsfrisk til mit Hjerte, som min Sjæls Fortrolige. Og dog aftvinger hun mig en Følelse, jeg ikke kan nævne: Andagt vilde jeg kalde det, hvis hun var og blev en Drøm — et Helgenbillede — en hellig uomfattelig Tanke. Og hende, jeg nu ikke tør nævne,

---

Minnesanger, Elskovsdigter.

min stolte herlige Valkyrie — hende, jeg stolt og dristig kunde flyve med gjennem Kamp og Seier til Udødelighed og et evigt Navn — hende, som jeg kunde favne med uendelig Livskraft og virkelig Glæde — hende seer jeg nu aldrig meer i denne Verden — hende har jeg forskjertset for evig for — en Drøm."

Som han halvt høit udtalte disse Ord og gav sit beklemte Hjerte Luft, ubemærket af alle Levende, som han troede, stod pludselig en høi dunkel og formummet Kvindeskikkelse for ham i den halvmørke Gang og hævede en blinkende Dolk imod ham i Maaneskinnet. Han bekymrede sig ikke om Dolken: han syntes at see Berengarias høie Skikkelse; han saae Diamanter i de dunkle Lokker; men et tæt sort Slør skjulte hendes Aasyn. I et blaat flagrende Gevandt svævede hun, taus og truende, forbi ham og forsvandt mellem Ellebuskene ved Aaen. Han tænkte og saae kun Berengaria, og i den spændte underlige Stemning, hvori han var, udraabte han uvilkaarlig: „bliv, bliv! fordøm mig ikke! forlad mig ikke i Vrede, skjønne uimodstaaelige Tryllerinde! — Din er jeg dog — din og ingen Andens i al Evighed. — Om Verdens ædleste Prindsesse, om en Engel fra Himlen kalder sig min Brud og Dronning — dit er Hjertet dog — din er Sjælen for den Alvidendes Aasyn."

Han vidste ikke selv hvad han sagde — han stod med udbredte Arme, og saae nu først, han var alene. Da hørte han en deilig klar Kvindestemme, men bævende, og, som det syntes, halvkvalt af Graad, synge fjernt, som fra den modsatte Aabred, med en Blanding af Vildhed og inderlig Vemod:

„Er Hjertet mit, og er Sjælen min,
Om Kronen jeg vil ei spørge!
— Dankonning! dands med din Brud saa fin!
For Lykken Stjernerne sørge.

Nu vil jeg læse i Stjernebog
Og see de kommende Dage;
I Dybet ned mig de Stjerner drog;
Engang jeg kommer tilbage.

Nu maa jeg vanke om Klint og Ø
Og fremme den Mægtiges Villie!
— Naar Volmars Stjerner fødes og døe,
Jeg sjunger og dandser paa Tillie."

ANDEN DEL

Sangens sørgmodige Toner tabte sig i det Fjerne, og Kongen syntes at høre en fjern Pladsken i Aaen, som af Aareslag eller som af en stor Fisk, der bevægede sig mellem Sivene. Det gamle Sagn om Havfruer randt ham i Tanker, og han vidste ikke om han havde vaaget eller drømt. I en underlig vemodig Stemning gik han tilbage til Slottet, hvor Glæden og Munterheden snart nødte ham til at forglemme det besynderlige Eventyr.

Da han traadte ind i Riddersalen igjen, foer Grev Otto ham i en Runddands forbi, med en lille venlig Blondine ved Haanden, hvis usædvanlige Skjønhed og Ynde endogsaa tildrog sig Kongens Opmærksomhed. Han spurgte om hendes Navn, og Erkedegn Arnfred, til hvem han adspredt havde vendt sig, nævnede ham Kirstine af Rise. „Hun er i Sandhed et deiligt Barn, som den unge Grev Otto ikke skulde sætte Griller i Hovedet!“ — sagde Klerken — „hun er en Søster til den unge Væbner hist, som dandser saa strunk med sine nye Sølvsporer og svinger Grev Alberts lille Datter.“ — Den tjenstagtige Klerk taug og gik med et listigt Smil tilside, da han mærkede, Kongen var adspredt og ikke gav Agt paa ham.

Medens Valdemar nu nærmede sig Dronningen og sagde Grev Albert et venligt Ord i Forbigaaende om hans smukke muntre Datter, traadte Grev Otto ud af Dandsen og stødte paa Arnfred, som med et skalkagtigt Smil bemærkede, at den unge fyrstelige Ridder stod sig godt hos de Skjønne, saavel de store, som de smaa. „Eders lille Dame“ — sagde han med en temmelig verdslig Kjendermine — „bliver vist inden to Aar den deiligste Pige her ved Hoffet — endogsaa Kongen har bemærket det, og han er en stor Kjender, vil man sige.“

„Kongen?“ — gjentog Otto hastig — „ja saa!“

„Ogsaa for Dronningens Øine“ — vedblev Klerken — „har den smukke Jomfru Kirstine fundet Naade: Dronningen skal have udbedet sig hende og Grev Alberts lille Rigmor til sin daglige Opvartning. Men I synes ogsaa adspredt, Hr. Greve! jeg vil ikke forstyrre Eder længer med min Underholdning. Jeg søgte Eder kun for at overrække Eder en lille hemmelighedsfuld Seddel, som en Ubekjendt nylig stak mig i Haanden og bad mig give Eder, naar Ingen saae det. Et lille ridderligt Eventyr, kan jeg gjette; men jeg er ikke nysgjerrig. I seer, Seglet er helt og holdent.“

„Det forstaaer sig!“ — svarede Otto — „et Segl er jo en Helligdom, som vel i eders Haand maa være vel forvaret!“

Dermed tog han hastig det lille Brevskab og gik tilside for ubemærket at see hvad det indeholdt. „Ved Midnat — i Lindegangen ved Aaen — paa Ridderære og Tro!“ — stod der med skjeve latinske Bogstaver og uden Navn eller Mærke. Otto forvarede Sedlen og længtes utaalmodig efter at erfare hvad det uventede Stevnemøde skulde sige.

Saasnart Dronningen nu saa sin kongelige Brudgom igjen, gik hun ham glad og venlig imøde. Hun syntes ikke at be-

mærke, at han var adspredt og forstemt; hun troede ham rolig og tilfreds, som hun selv var. Hun vidste ikke hvor glad og lykkelig han kunde see ud. Saaledes som hun først havde seet ham fra Skibet, da han tumlede sin vilde Ganger paa Sandet, saaledes saae hun ham nu ikke meer; den lykkelige Brudgoms Billede saae hun dog ikke heller; men den dybe Alvor i det mægtige Kongeaasyn troede hun nu eengang for alle maatte være hendes kongelige Brudgoms eiendommelige og uforanderlige Væsen. At han ærede og agtede hende høit, havde hun seet; hun havde seet den strenge Helt hjertelig bevæget ved hendes Modtagelse, og hun kjendte og fordrede ingen større og heftigere Kjærlighed, end den Velvillie, hvormed han saa øiensynlig udmærkede hende fremfor Alle.

Kongen havde vundet Herredømmet tilbage over sig selv og sin Sindsstemning; han greb nu det fyldte Vinbæger, og det lykkedes ham endog for Folkets Øine at synes glad og lyksalig. Derfor hed det ogsaa i Folkesangen, som en rask Bondeknøs sang i Slotsgaarden:

„Saa drukke de deres Bryllupshøitid
Udi saa god en Stund:
Kong Valdemar og Dronning Dagmar
Saa vel hverandre und'.

Der glædtes ved baade Store og Smaa,
Den Fattige med den Rige;
Der glædtes Borger og Bonde mest
Af Hjertens Grund tillige."

Enhver havde nemlig ved denne Bryllupsfest fri Adgang til Slottet, forsaavidt Plads og Orden tillod det, og for dem, der ikke kunde rummes i Slottets store Sale var Slotsgaarden indrettet til en stor Bryllupssal med Fakler og Blus, lystig Spil og Dands og Overflødighed af stærkt Øl og Mjød. Der forlystede sig især de Ringe og Fattige blandt Almuen. At det ogsaa fornemmelig var denne store Deel af Folket, som glædede sig ved Dronningens Ankomst, og at det var Rygtet om hendes fromme Sind og Folkets Haab om fredelige og lykkelige Dage, der gjorde Glæden saa stor og almindelig, dette vidner noksom det følgende Vers af Folkesangen:

„Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,
Hun kom goden Bonde til Lise.
Havde Danmark altid saadanne Blomster!
Man skulde dem ære og prise!“

Da nu Bægerne gik rundt i Riddersalen, og det høie Brudepars Skaal lød høit og glædeligt, under Trompeternes Klang, i Hallerne som i Slotsgaarden, istemte fast alle Tilstedeværende med oprigtig Glæde hvad Bondeknøsen sang og hvad Folket siden ofte gjentog:

„Christ signe de unge Ædlinge to!
De længe maatte sammen leve,
Guds Ord, Retfærdighed, Dom og Skjel
For hver Mand at haandhæve!
— Den Frøken kom af ædle Bøhmerland.“

Midt under den almindelige Glædestummel syntes Valdemar at høre et dybt Suk i Nærheden af sig; han saae sig om og troede at skimte den samme høie tilslørede Kvindeskikkelse, som han før havde seet ved Aaen og som nu hastig forsvandt mellem de lystige Bryllupsgjester.

Dandsen var ophørt i Riddersalen, og Brudeblussene udsluktes. I Slotshaven ved Aaen gik Thorgeir Danaskjald alene i stille sværmerske Drømme og saae hvorledes Maanen og Stjernerne speilede sig i Strømmen. Den skjønne fredelige Fest, Tonerne fra Riddersalen, Skinnet af Brudefaklerne gjennem det unge grønne Løv, Dronningens milde fromme Aasyn, Sangen og Vinen i de blinkende Bægere og fremfor Alt de deilige Brudepiger havde fremkaldt saamange skjønne og venlige Billeder i den syttenaarige Skjalds Sjæl, at han ikke kunde tænke paa Søvn og Hvile den Nat. Af alle de ædle Møer og Fruer, han den Dag havde seet, var der dog Ingen, som det saaledes havde glædet ham at beskue, som Dronningen selv og de to deilige Brudepiger, der havde baaret hendes Slæb. Hint Syn svævede ham endnu for Øie, som den hellige Agnese, baaren til Himlen af Guds Engle. Hvad han havde sjunget om den bøhmiske Prindsesse den Dag, han ved Kongens Bord førstegang saae hendes Billede, uden at vide hvis det var, erindrede han sig nu igjen, og hvad han da, ligesom i en pro-

---

Lise, Lindring.

fetisk Drøm, havde anet, syntes ham nu at være gaaet i Opfyldelse. Folkets Glæde over deres fromme sextenaarige Moder syntes ham saa rørende og skjøn, og Billedet af hendes kjærlige Modtagelse ved Kysten stod ham saa levende for Øie, at han nu i Ensomhed digtede og sang hin venlige Vise, som Folket siden saa ofte og gjerne gjentog og hvorpaa Omkvædet var:

„Der seiler Hr. Strange med Dronning Dagmar!“

Som den stille Thorgeir gik saaledes halv drømmende halv syngende ved Aabredden, hørte han pludselig Klirren af Vaaben i Lindegangen. Han greb hastig sin korte Daggert og ilede efter Klangen. Snart saae han tre Sværd blinke klirrende i den halvtoplyste Gang og kjendte den lette spinkle Grev Otto, som forsvarede sig kjækt og ivrigt imod to svære Karle, der saae ud som fremmede Jægere. Thorgeir foer til med hævet Daggert; men inden han kunde naae de Kæmpende, saae han den Ene af de fremmede Stimænd falde til Jorden for Ottos Sværdslag og den anden styrte sig ud i Aaen og svømme.

„I jammerlige Niddinger!“ — raabte Otto — „gjaldt det mig eller en Anden?“

„Velbaarne unge Herre!“ — stønnede den saarede Jæger — „det gjaldt saavist en Anden — det gjaldt mig arme Djævel — skaan mit Liv! — jeg kom i et fredeligt Ærinde — skal vi drikke Forlig og godt Kammeratskab igjen? — jeg vil være en Slyngel, om jeg hænger Jer, naar I kommer og spionerer hos os! — hjælp mig for gammelt Venskabs Skyld! — jeg forbløder mig!“

„Er det dig, gamle Rødnæse! ja saa!“ — sagde Otto og rev sin fine Linkrave af — „stil dermed Blodet, gamle Slyngel! og lad mig saa høre dit fredelige Ærinde!“

„Lutter Venskab!“ — bandte den gamle Drukkenbolt — „lutter christen Kjærlighed — Gratulatser og Omfavnelser — men det er Takken, man faaer hos de Store!“

Otto vidste ikke, om det var Forstillelse eller om den underlige Karl endnu var halvt beruset. „Hjælp mig den dumme Karl op paa Slottet!“ — sagde han til Thorgeir, som stod taus og forundret ved hans Side — „det er en gammel Bekjendt, seer jeg — han mente mig det saa godt, saa jeg neppe kan røre min Arm. — Lever han, skal vi nok faa Sandheden ud af ham.“

Thorgeir tog nu den svære Jæger ved Skulderen og det rød-

ANDEN DEL

haarede Hoved. Otto tog ham ved Benene, og saaledes bare de ham op mod Slotstaarnet, medens han brummede afbrudt mellem Tænderne og skjældte sin Kammerat for en Slyngel, som havde ladt ham i Stikken. „Havde Bryllupsøllet ikke været stærkere, end jeg“ — mumlede han — „havde jeg vel faaet den Bogfinke ved Vingebenet, der nu har mig ved Støvlerne!“

„Troede du, jeg var en Fugl eller Jomfru, som man kunde fange og bortføre?“ — sagde Otto — „jo det var et smukt Stævnemøde! — derfor skal den fordømte Klerk staae mig til Regnskab, var han saa Erkedegn og Kongens Skriftefader ti Gange!“

Derpaa forsvandt de mellem Lindene.

TREDIE KAPITEL.

Tidlig om Morgenen efter Brylluppet var der stor Folkestimmel paa Ribe Gade, for at see Kongen og Dronningen drage til Ottesangen i Domkirken. Kongen red ikke paa sin hvide Hingst, som sædvanlig, men sad i en gylden Karm, ved den deilige Dagmars Side. Under det almindelige Glædesraab nærmede en gammel Bonde sig den kongelige Karm og sang høit og tydeligt:

„Skal Bonden bag Ploven synge,
Hun gange foruden Tynge!
— God Villie drager stort Læs tilbyes.

Skal Konningen Seier vinde,
Han ei vore Hænder binde!
— Ei bunden Hund beder mange Dyr.“

Kongens Aasyn blev mørkt ved den Vise, som han ikke for første Gang hørte. Dronningen spurgte om hvad det var, man sang.

„Det er den gamle Vise om Plougskatten; — svarede Valdemar misfornøiet — „dermed er Bonden ikke tilfreds, og jeg har været nødt til for den Sags Skyld at lade nogle oprørske Bønder fængsle paa Vordingborg. Hin Graaskæg vil nok gjøre dem Selskab. Kjør til!“ — raabte han til Kjøresvenden, og snart overdøvedes den gamle Bonde med sin Sang af Vognens Rumlen og de nysgjerrige Tilskueres Glædesraab.

Da Kongen kom tilbage fra Ottesangen, var han særdeles mildt og sagtmodigt stemt. Den fromme Erkebisp Andreas havde efter Kongens Ønske hørt hans hemmelige Skriftemaal og meddelt ham og Dronninden Sacramentet. Ingen Anden vilde Valdmar betroe den Hjerteshemmelighed og den Strid i hans Inderste, som foruroligede ham. Den gudfrygtige Erkebisp havde ogsaa med Varme grebet denne Leilighed til at lægger Kon-

---

Ottesang, Morgengudstjeneste.

gen paa Hjertet Alt, hvad han troede der kunde bringe Fred i hans Sind og hjælpe ham til at overvinde hin fortærende Lidenskab, der truede med at gjøre hans fromme uskyldige Dronning til et Offer for hendes ædle Tillid og Hengivenhed.

Med en anden Kjærlighed i Hjertet, bluedes Valdemar ved at skuffe den rene Sjæl, som havde hengivet sig til ham; han vidste intet bedre Middel til at overvinde sig selv, end at styrte sig i en stor Kamp til Kronens og Christendommens Ære; han havde derfor, som Bod for sin lønlige Brøst, fuldt og fast besluttet et Korstog til det hedenske Lifland. Denne Beslutning havde Erkebispen saameget merė bestyrket ham i, som det længe havde været denne fromme Herres eget inderlige Ønske, at see Christendommen grundfæstet hos hint forvildede Folk og at kunne beskytte dens Bekjendere og Udbredere mod Vold og Overlast.

Da Kongen efter Ottesangen var ene med den unge Dronning, trykkede han hendes Haand med Hjertelighed, og inden han meddelte hende sin Beslutning, opfordrede han hende til, efter Landets Skik og Brug, at fordre den saakaldte Morgengave eller yttre hvilket Ønske hun helst vilde see opfyldt og hvis Opfyldelse det stod i Kongens Magt at glæde hende med. „Lad eders Bøn ikke være ringe, min ædle dyrebare Dronning!“ — tilføiede han — „og und mig den Glæde at give Eder det første Beviis paa min Hengivenhed!“

Den fromme Dagmar betænkte sig ikke længe. „For mig selv har jeg intet Ønske, min kjæreste Herre og Konge!“ — sagde hun — „thi jeg tvivler ikke paa, at I jo har mig hjertelig kjær og vil bevare eders kjærlige Villie for mig saalænge Gud under mig at leve hos Eder og det gode danske Folk. Men siden I tilstaaer mig en Bøn, saa rinder der mig et Løfte ihu, som jeg gav min fromme gudfrygtige Moder, da vi skiltes. Der sidder en Fange paa et af eders Slotte, som har fortørnet Eder saare, og som skal have oplagt farlige Raad mod Riget og Kronen under eders høisalige Broders Regimente. Han blev betvungen og fangen af eders mægtige Haand og har nu længe bødet haardt for sin Vildfarelse. Lad Naade gaae for Ret og giv Eders Frænde den ulykkelige Bisp Valdemar af Slesvig nu fri af Fængslet for min Bøns Skyld! giv ham tilbage til Slægt og Venner — og han vil vist aldrig forsynde sig mod Eder!“

Kongens Aasyn havde forandret sig mærkeligt. „Ti stille med den Bøn, min ædle Dronning!“ — sagde han mørk: — „kommer Bisp Valdemar ud af Sjøborg Slot, gjør han Eder til

Enke inden Aaret er omme. Selv den hellige Fader har jeg negtet Opfyldelsen af denne Bøn; det er en farlig og vigtig Sag, som jeg endnu idetmindste et Aar maa betænke mig paa.“

„Kongers Liv som deres Hjerter er i den Almægtiges Haand!“ — svarede Dagmar — „Kom min første Bøn ihu, naar Herrens Ord i eders Hjerte tilsiger Eder det! Jeg har imidlertid en anden Bøn, som I visselig vil opfylde for Guds Skyld og for hans Skyld, som var alle Fattiges Formynder og Trøster: giv de fattige Bønder frie for den Plougskat, som trykker dem! og giv de Fanger løs af Jernet, som for denne Sags Skyld i deres Nød og Trang har forglemt deres Lydighed mod Loven og dens strenge Haandhævere!“

„Et slet Exempel for Oprørere!“ — sagde Kongen — „dog jeg seer i denne eders Bøn, min fromme Dronning! et skjønt Beviis paa eders moderlige Kjærlighed til Folket — det skal skee som I ønsker.“

Dermed ringede han med Sølvklokken, som stod paa Bordet, og gav strax Befaling til, at Junker Strange skulde vente ham i Lønkammeret.

„I talte om Herrens Ord i vort Hjerte“ — vendte han sig nu atter til Dronningen — „og det glæder mig, at I saaledes nævner det høie uimodsigelige Kald, som bestemmer ethvert Menneskes Id og Gjerning i Verden. Derfor kan jeg nu ogsaa, uden Frygt for at mistydes af Eder, betroe Eder hvad jeg anseer for Herrens uimodsigelige Røst i mit Hjerte, og hvad jeg idag har lovet Gud og vor Frue.“ Og nu aabenbarede han hende sin Beslutning, ufortøvet at drage til Lifland med Erkebispen og Hæren, for at beskytte de forfulgte Christne der og fremme Odets Udbredelse blandt de Vantroe.

Dagmars klare blaae Øine opfyldtes med Taarer; men hun sagde intet Ord for at holde ham tilbage eller gjøre hans Beslutning vaklende. „Drag med Gud, min ædle Herre og Konge!“ — sukkede hun — „var det til en verdslig og forfængelig Kamp I drog, vilde jeg sørge — nu maa jeg glæde mig, om eders Bortgang og Fare end koster mig Taarer.“

Valdemar sluttede hende bevæget i sine Arme. „I eders rene fromme Haand“ — sagde han — „betroer jeg med Tryghed Kongespiret i min Fraværelse: i Spidsen for Rigets Raad styre I nu viselig Folk og Land, medens jeg sørger for Kronens Ære og opfylder mit Løfte!“

Dronningen betragtede ham med et vemodigt prøvende Blik.

ANDEN DEL

„Ak, min allerkjæreste Herre!“ — sagde hun mildt advarende — „er den verdslige Krones Ære og Glands Eder kun ikke dyrebarere, end den evige Livsens Krone, vi ogsaa her maae tragte efter! I har et stort og mægtigt Herskersind, min kjække Brudgom! men deri har I ogsaa en stor Frister at bekæmpe. Fortørnes ikke paa mig, fordi jeg ikke kan fordølge Eder denne min største, fast eneste Bekymring! hvad gavnede det os, kjæreste Herre! om vi vandt den ganske Verden, men lede Skade paa vor udødelige Sjæl?“

„Du kjære fromme Præstinde!“ — svarede Valdemar og smilede — „havde du ikke været Kvinde, var du vist bleven Bisp eller Pave. Her døde nylig en gudfrygtig Præst i mit Rige. som var saa hellig, at man troer, han kunde gjøre Mirakler; han har ofte sagt mig det samme; vor gode fromme Erkebisp formaner mig ogsaa flittig til Selvfornegtelse og Ydmyghed; men hvad hjælper det Alt? Verden kræver sin Ret, og Falken bliver aldrig til Due. Naar jeg troer mig ydmygst, mærker jeg dog altid, at jeg ikke er fød og baaren til at hænge med Hovedet, men til at kneise rask og fri over Hoben, og røre mig mægtig i den Verden, jeg har for Øie. Jeg tilstaaer det; jeg er endnu et uroligt og heftigt Verdensbarn, som ikke kan nøies med det himmelske Rige, men vil have Kronen og Herligheden

med i denne Verden. Dog lad det ikke ængste dig, min fromme Dagmar! jeg taber derfor ikke den Herlighedens Krone af Syne, som jeg ikke her kan gribe, men som dog ene laaner alle Kroner paa Jorden deres rette Lys og Glands.“

Med disse Ord forlod Valdemar sin fromme elskelige Dronning og gik til sit Lønkammer, hvor Junker Strange allerede ventede ham. Ophævelsen af Plougskatten og Fangernes Løsgivelse paa Vordingborg var vel det Første, Kongen bød sin troe Ven og Raadgiver sætte i Værk; men han havde endnu et andet fortroligt Ord at sige ham. „Kjære trofaste Strange!“ — sagde han — „du har kjendt mig fra jeg var lille; du har været et taust og tro Vidne til alle mine Daarligheder; ogsaa den sidste bevarer du i dit troe Bryst. Lad den være død og magtesløs! — tilintetgjør hint lidenskabelige Vendekaabebrev, jeg sendte dig! — Du havde desværre Ret — du kjendte mit ustadige Hjerte bedre, end jeg selv; men jeg vil tvinge det til Stadighed og Troskab; og bliver jeg end aldrig en lykkelig Gemal, ulykkelig skal den uskyldige Dagmar dog ikke blive for min Skyld. Hun er meget for from og god til mig, det tilstaaer jeg; og nu seer jeg vel, vi passe sammen som Ørn og Due; men — vil Gud og den hellige Knud, skal hun dog aldrig fortryde, at hun forlod Fader og Moder og blev Ørnens Brud i det fremmede Land.“

„Min Herre og Konge!“ — svarede Junker Strange -— „her er Brevet, I sendte mig med Ridder Glug; fra den Stund, jeg foer fra Prag, har det brændt paa mit Bryst som et Neldeblad. Sønderriv det selv og lad det være dødt og magtesløst! Det glæder mig af Hjertet, at jeg i min Uro for eders og den fromme Dronnings Fred dog ikke forgjeves har stolet paa eders medfødte Kongesind og paa den Magt, Hjertensgodhed og Deilighed har over alle store Hjerter.“

Kongen greb Brevet med Heftighed og rev det over. „See saa!“ — sagde han — „saaledes sønderriver jeg ethvert Krav paa egen Lyksalighed, som en brudt og ugyldig Pagt med den store Sjælenes Frister. Fra denne Time af er jeg kun Konge og Korsdrager, og under Gud mig Kraft og Villie, skal min Lyksalighed nu kun være min ædle Dronnings Fred og mit Folks og Riges Ære. Men bevare vil jeg dog dette ydmygende Minde om min Ustadighed og Svaghed, at jeg aldrig skal hovmode mig og troe mig stærk, naar jeg sidder her ene for Guds Aasyn i mit Lønkammer.“ Dermed forvarede han det sønderrevne Brev omhyggelig blandt sine vigtigste og hemmeligste

Statspapirer, og heftig bevæget trykkede han den troe Ven til sit Hjerte.

„Saaledes kjender jeg den store Valdemars Søn!“ — sagde Junker Strange og modtog sin unge Konges Favntag med hjertelig Glæde. — „Og nu, min Herre og Konge!“ — vedblev han munter — „paa en god og ærlig Beslutning følger et glad og roligt Ansigt. — Jeg har dog altsaa ingen Utak fortjent, som eders Brudefører, og I maa dog tilstaae mig, at imod Prindsessen var hendes Contrafei en Skygge. See, det har jeg her endnu; siden min Konge ikke har fordret det tilbage, agter I maaske at lade mig beholde det til en venlig Erindring om min korte forlorne Brudgomsstand.“

„Billedet?“ — gjentog Kongen og saae halv forlegen paa den velbekjendte gyldne Lade, hvori det gjemtes — „ja vel, det kan du beholde.“ —

Junker Strange rystede paa Hovedet og aabnede vemodig Laden, saa det skjønne Billede kom tilsyne.

„Jeg forstaaer dig, min gamle troe Ven!“ — sagde Kongen og rødmede — „tag denne Guldkjæde til Erindring om den skjønne Lænke, du bragte mig, men giv mig Billedet! vel maa jeg blues hvergang jeg kaster mine Øine derpaa; men det skal dog følge mig til min Grav og minde mig om Ed og Pligt og om den Drøm, der dog var den venligste og uskyldigste, jeg drømte!“ Derpaa gjemte han Billedet ved sit Bryst, uden at see paa det, og med Haanden under Kinden sad han en Tidlang taus ved Bordet og stirrede mod Jorden.

Junker Strange rystede atter paa Hovedet. „Naar kommer den Tid, min ædle Herre og Konge! da I faaer afdrømt?“ — tog han endelig Ordet igjen med sin gamle Frimodighed: — „de Præster, Skjalde og Kvinder har dog, med eders Tilladelse, bragt Eder en hel Deel Skramleri ind i Hoved og Hjerte, som I skal have ondt ved at faae ud igjen til I bliver gammel og graa. Nu, i Guds Navn, munter, min Konge! jeg rider nu til Vordingborg med Junker Knud og løsgiver Fangerne; naar jeg kommer tilbage, er her vel virkelig Bryllupsglæde, haaber jeg.“

„Imorgen før Gry bryder jeg op med Hæren til Lifland!“ — her opfoer Valdemar hastig. — „Jeg har afdrømt, Strange! herefter skal du see mig vaagen. Du støder til Hæren med dit Banner saasnart du kan! Far med Gud!“

Kongen gik med store Skridt op og ned af Gulvet; og Junker Strange tog hastig Afsked og gik. Strax efter meldte Kam-

15*

mersvenden den unge Grev Otto. Han traadte ind med den høire Arm forbunden.

„Hvad! saaret?“ — spurgte Kongen — „har du allerede havt en Hanekamp, en ridderlig Æresdyst?“

„O, nei, min kongelige Frænde!“ — svarede Otto — „jeg har kun fanget en Stimand, som havde et Ærinde til Eder; dette Brevskab har han selv udleveret; men her er et andet, som fandtes omhyggelig skjult i hans Ærme.“ Han overrakte derpaa Kongen begge Brevskaber og fortalte oprigtig sit natlige Eventyr, saavelsom den Mistanke, han havde om, at Erkedegn Arnfred stod i Forbindelse med den schwerinske Stimand og hans Herskab.

Valdemar gjennemlæste hastig begge Breve. „En høflig Lykønskning fra Grev Henrik til mit Bryllup“ — sagde han — „og et navnløst Brev til en Ubenævnt fra en nederdrægtig Gjæk, som synes at have stor Lyst til at røbe mine Hemmeligheder, naar han vidste dem. Ingen af Delene synes mig af stor Vigtighed. Har den schwerinske Jæger været beruset, som du siger, og vil han nu ingen Ting tilstaae, maa han for min Skyld søge hvad Galge han vil. Hans Angreb paa dit Liv eller din Frihed er jo kun skeet i Rus og maa være en Sag imellem dig og din Fange. Klerken, du talte om, skal jeg vide at vogte mig for; men her er intet gyldigt Beviis imod ham. Har han fornærmet dig og havt dig til Gjæk, nu, saa afgjør du det med ham som du vil og tør! men med de geistlige Herrer vil jeg helst være udenfor Legen. Som det lader til, min unge Hr. Ridder!“ — tilføiede han med et Smil — „har du nok selv været saa lystigt og eventyrligt stemt igaaraftes af Vinen og Dandsen med de smukke Brudepiger, at du formodentlig ikke ret har vidst selv hvad du foretog dig. Vær en andengang forsigtigere førend du løber til ethvert Stævnemøde, og jag ikke for hidsigt efter ridderlige Eventyr!“ —

Med denne Formaning lod Kongen sin unge Søstersøn gaae, og Otto harmede sig i sit Hjerte saavel over denne Irettesættelse, som over den Ligegyldighed, hvormed Kongen betragtede en Sag, der, i Forbindelse med hvad Otto vidste om de schwerinske Grevers hemmelige Sindelag, syntes ham den strengeste Undersøgelse værd.

Ligesom Otto nu med krænket Stolthed forlod Kongens Lønkammer, mødte han i Borggaarden den krumryggede Erkedegn Arnfred, der syntes forbauset ved at see ham og søgte at liste sig forbi ham gjennem Baggaarden, hvor Kongens Jagtsvende

og Falkedrenge forlystede sig med at afrette Hunde og Falke. Otto lod ham ikke undvige, men skyndte sig ind i Baggaarden og traadte ham hastig i Veien. „Tøv lidt, ærværdige Herre!“ — sagde han blussende af Vrede — „jeg skylder Eder Tak for den vakkre Indbydelse til Stævnemødet.“

„Min naadigste Hr. Ridder og Greve!“ — svarede Klerken krybende og skjælvende — „jeg vil ikke haabe, at noget Ubehageligt — jeg seer, I er saaret og vred; men jeg forsikkrer Eder ved den hellige Augustin, jeg er saa uskyldig og uvidende i den hele Sag, som et nyfødt Barn —“

„Kan vel være, fromme Herre!“ — svarede Otto — „men anstaaer det en saa uskyldig og hellig Mand at være Overbringer af hemmelige og mistænkelige Indbydelser, det være sig til Elskovshandler eller Snigmord? og kan I negte, at I staaer i Forbindelse med Kongens arrigste Fjender og har tilbudet at forraade dem hans Hemmeligheder?“

„Kan I bevise hvad I beskylder mig for? — svarede nu Arnfred trodsig, medens Kongens Tjenere forlode Falkene og Hundene og stimlede til. „Har jeg fornærmet Eder eller Kongen“ — vedblev Klerken høirøstet — „saa behag at søge mig for mit rette Forum, og lad den canoniske Ret skille os imellem! her mellem Hunde og Drenge anstaaer det hverken mig eller Eder at tvistes.“

„Jeg giver eders canoniske Ret Døden og Djævelen!“ — raabte den forbittrede Yngling — „paa anden Lov og Ret forstaaer jeg mig ikke, end paa mit gode Sværd: vil I slaaes med mig paa Liv og Død, saa kom! — hvis ikke, fortjener I at sparkes ud af Kongens Gaard, som en Forræder.“

„Tag Jer iagt, unge hidsige Herre!“ — truede Arnfred og tog sig al den Værdighed paa, han formaaede: — „krummer I et Haar paa en hellig Kirkens Tjener, vil det komme Jer dyrt at staae. Havde Kongen selv tilladt Jer en saadan ugudelig Fremfærd, han skulde komme til at angre det svarligt. Jeg klager for Erkebisp og Pave. I skal blive excommuniceret — sat i Band — fordømt timelig og evig“ —

„Klag længe nok til Erkebisp og Pave!“ — raabte Otto — „men hold Jer kun til mig! Kongen vil ikke have med slig en elendig Karl at gjøre; men jeg erklærer Jer, i mit eget Navn og paa mit eget Ansvar, for en Nidding og Forræder for alle disse brave Folks Øine, og enhver Kongens tro Tjener, som

---

Forum, Domstol. canonisk, gejstlig.

her staaer, giver jeg, paa mit eget Ansvar baade for Keiser og Pave, Lov til at jage Jer ud af Kongens Gaard med Hundepidsken.“

Den kjække Otto stod høit anskreven hos alle Drenge og Tjenere paa Slottet, og neppe havde han sagt dette ubesindige Ord, førend Alle raabte: „ud med Forræderen! ud med For-

ræderen!“ og Hundepidskene surrede allerede om Klerkens Arme og Ben. Under de strækkeligste Forbandelser og Trudsler maatte den beskæmmede Erkedegn tage Flugten, medens Jagthundene under den almindelige Larm toge den Flygtende for et Stykke Vildt og søndersled hans Klæder.

„Stands Hundene og lad ham løbe!“ — raabte Otto — „han er ikke værd at slide en ærlig Hundepidsk i Stykker paa.“ Og uden anden betydelig Skade, end Skrækken og Skammen, slap Arnfred ud af Slotsgaarden og ilede ufortøvet med de sønderrevne Klæder til Kapitelhuset, ledsaget og beklaget af den forbausede Almue.

Denne Tildragelse havde gjort stor Opsigt paa Slottet og i Staden. Erkebisp Andreas havde strax efter været hos Kongen med Grev Albert; Kongen havde været høilig forbittret, hed det; men Nogle sagde dog, at han havde søgt at undskylde sin ubesindige Søstersøn ved at fremlægge et Forræderbrev, som Erkebispen havde erkjendt for Arnfreds Haandskrift. Rygterne og Meningerne om denne Sag vare høist forskjellige. I Almindelighed tog Medlidenheden dog den mishandlede Klerks Partie. At Fornærmeren var en fornem Herre og Kongens Søstersøn, forværrede Sagen. Erkedegnens Brøde var ikke beviist, hed det, og Erkebispen selv havde erklæret sig nødt til, for Geistlighedens Sikkerhed og Værdighed, at indmelde Sagen for den pavelige Stol.

Imidlertid gik Grev Otto urolig frem og tilbage i Slothaven. Hidsigheden havde sat sig, og efter hvad der var hændet, indsaae han vel, at han hvert Øieblik kunde vente en Arrestbefaling. Et saa forhaanende Angreb paa en anseelig Klerk vidste han vel udsatte ham saavel for Almuens som for de talrige Klosterbrødres Forfølgelser, og han overlagde nu med sig selv, om det ikke var klogest under slige Omstændigheder at forlade Hoffet og Ribe i al Hast.

Som han gik i disse foruroligende Betragtninger, saae han en let kvindelig Skikkelse fare imod ham, med de gule Lokker flagrende om Halsen, og ganske bleg af Angest. Det var den smukke Kirstine af Rise. „Gud i Himlen, Ridder Otto!“ — udbrød hun grædende — „hvad har I gjort? Man leder efter Eder over hele Slottet for at fængsle Eder. Kongen, Erkebispen, alle Mennesker ere forbittrede paa Eder. Selv den fromme Dronning siger, det var en ond og ugudelig Gjerning. Jeg er den eneste, som dog umulig kan troe, I er ond og ugudelig.

Men kom, kom! lad mig skjule Jer i Mælkestuen, inden de faae fat paa Jer og putte Jer i Taarnet!“

„Vær rolig, du gode velsignede Pige!“ — svarede Otto glad og glemte al Fare ved at see hendes elskværdige Deeltagelse. — „Vær rolig, og tvivl kun ikke paa min Uskyldighed! jeg har kun straffet en Hykler og Forræder; han har villet lokke mig i Snigmorderhænder; han har villet forraade min Herre og

Konge; han har ærlig fortjent sin Beskæmmelse, og anden Skade fik han jo ikke.“

„Gud skee Lov! I er uskyldig!“ — raabte Jomfru Kirstine glad og tørrede Taarerne af de blaae Øine med Halsdugen — „Det vidste jeg nok, I kunde ikke være ond og ugudelig; men for Guds og den hellige Jomfrues Skyld! kom, lad mig skjule Jer! Kongen er saa vred, saa vred, siger man.“

„Gud velsigne Dig, min gode kjære Kirstine! men der kommer Nogen; jeg vil ikke undvige. Skjul dig i Busken der! man vil tale ilde derom, hvis man seer dig her saaledes.

Blodrød af Undseelse, kastede Jomfru Kirstine et Blik paa sin forstyrrede Paaklædning og krøb hastig ind i Busken. Otto saae nu, det var Grev Albert, som nærmede sig. Han gik ham frimodig imøde.

„En dum Historie, min unge hidsige Hr. Fætter!“ — sagde den alvorlige Feltherre. — „Jeg søgte dig paa Kongens Befaling. Han synes dog mere vred, end han er; men han kan ikke redde dig, er du ikke inden en Time ude af Slottet og Byen. Man søger dig nu paa Slottet for at fængsle dig; men din Hest staaer sadlet ved Haveporten. Kast en Hættekappe om dig og vær ude af Landet saasnart muligt! Ved Elben støder du med dit Banner til Hæren og følger os til Lifland!“

„Bring Kongen min Tak! jeg adlyder strax!“ — svarede O to. — „Jeg haaber, at I, min strenge Fætter! ligesaalidt som Kongen, holder mig for et slet og hevngjerrigt Menneske, for denne Ubesindigheds Skyld; man maatte jo være Stok og Sten for ikke at opbringes mod en saadan nederdrægtig Forræder.“

„Ikke mod Satan selv skal en Ridder fegte med Hundepidsken!“ — svarede Grev Albert mørk. — „Brug nu Sværdet desbedre mod Kirkens Fjender! og Alt kan maaske blive godt endnu. See kun til, du kommer herfra!“ Grev Albert taug og saae forbauset til Busken, hvorfra et lille lyshaaret Pigehoved lyttende stak frem. „Buskene seer jeg har Øren her!“ tilføiede han og trak Otto hastig bort med sig. Otto saae endnu engang med et venligt taknemmeligt Aasyn tilbage til Busken og forsvandt med den mørke ridderlige Herre blandt Abildtræerne.

„Han er reddet! — Alt kan blive godt endnu!“ — sagde Jomfru Kirstine og hoppede ud af Busken, da de vare borte — „men ak, nu maa han flygte, den smukke kjække Ridder; maaske kommer han aldrig meer igjen. Ak, see! der har han jo

tabt sin kostelige Seglring. Hvor skal jeg nu kunne bringe ham den? Jeg faaer gjemme den for ham til han kommer igjen.“

Derpaa tog hun Seglringen op og bandt den med en Silketraad fast til Sølvbratsen i sit Livstykke, ved Siden af et Ravkors og en hellig Reliqvie, som hun altid gjemte ved sin Barm. Og nu løb hun, let som en Fugl, ad en Gjensti tilbage til Slottet.

Dagen efter var der stille og øde paa Ribehus. Kongen var dragen i Leding med Hæren, medens Erkebispen med sine tre ridderlige Brødre anførte Flaaden. Erkebispens fjerde Broder, den kjække ivrige Bisp Peder, fulgte med Kongen tilligemed Grev Albert og Grev Engelbret af Gleichen. Brødrene Ivar og Ebbe Glug, Esbern Snares Sønner, og deres tvende Svogre, Johan Ganz, Ove Dyre og mange flere navnkundige Lehnsmænd og Riddere havde ladet sig korse af Bispen og fulgte Kongen med talrige Krigerklynger under deres Bannere. I Kongens Følge var desuden den gamle troe Andreas Kammermester, saavelsom Thorgeir Danaskjald og den islandske Skjald, tilligemed Broder Gunner og Henrik Harpestræng. Carl af Rise red nu rask og glad, med Sværdet og sit glatte Væbner-Skjold, ved sin høie Vaabenmesters Side. Snart indhentede Junker Strange med en betydelig Forstærkning Hæren, og ved Elben stødte Grev Otto til med et udsøgt Mandskab af Friser.

FJERDE KAPITEL.

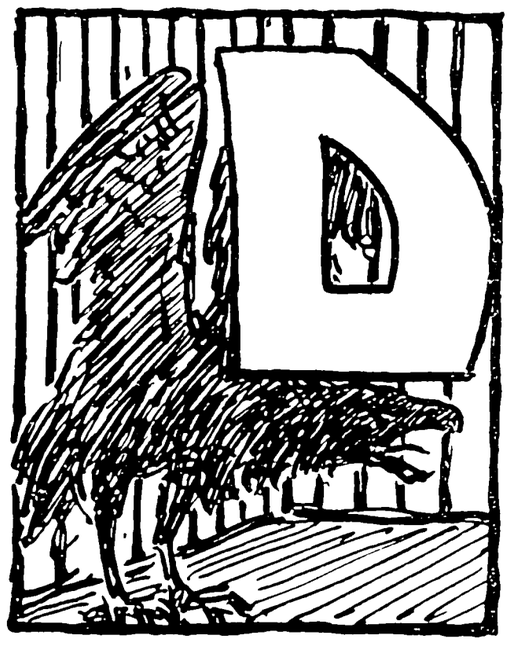

ronning Dagmar sad nu ene tilbage paa Slottet blandt sine Møer og Fruer. De første Timer efter Afskeden lukkede hun sig inde i Kapellet og gav sit Hjerte Luft ved Graad og fromme Bønner. Mild og rolig traadte hun atter ud af Kapellet og lod strax sin Hofmester Hr. Ib Urne kalde. Med ham raadslog hun om hvorledes hun viseligst kunde benytte den store Magt og Evne, Herren nu havde skjenket hende, til at udbrede Lykke og Velsignelse omkring sig.

Hr. Ib Urne var en ligesaa besindig som goddædig Herre, og en bedre Raadgiver kunde Kong Primislaus neppe have

medgivet sin Datter. Synet af den redelige gamle Ridder, med de hvide fromt adskilte Haar og det præstelige Udseende i den sorte tydske Ordensdragt, erindrede altid Dagmar om hendes kongelige Fader, som Hr. Ib Urne endogsaa vel paafaldende syntes at have taget til Mønster saavel i Klædedragt som i Adfærd. Han raadede Dronningen fremfor Alting til ikke at udstrække den Myndighed, Kongen havde overladt hende, videre, end til saadanne milde og christelige Foretagender, hvorved hun kunde erhverve sig Folkets Kjærlighed og Tillid, uden hos Rigets Raad at paadrage sig Mistanke om verdslig Herskesyge eller Lyst til at indlade sig i de Regeringsforretninger, hun endnu ikke kunde kjende.

„Christ og vor Frue bevare mig fra en saadan daarlig Selvklogskab!“ — svarede Dagmar: — „ikke Faderens men kun Moderens Omsorg for de mange tusinde Børn paaligger mig. Men skal jeg ikke blot af Navnet være en Moder for det kjære danske Folk“ — vedblev hun efter nogen Betænkning — „saa maa jeg jo selv see og kjende Landet og Folket, og det kan jeg ikke ved at sidde stille her paa Ribehus. Jeg ønsker at gjøre en Reise gjennem Landet; og kunde det sømme sig for mig at reise ubekjendt, vilde jeg maaske saaledes faae Leilighed til at see Land og Folk i en sandere Skikkelse, end naar jeg som Dronning drog omkring og modtog mine Undersaatters Hylding. Kunde jeg, som en simpel Ridderfrue, med et lidet Følge uden Pragt og Opsigt, drage Landet igjennem, vilde det være mig en stor Glæde og Adspredelse i min Enlighed og ikke friste mig til forfængeligt Selvbehag.“

Imod dette Dronningens Ønske havde Hr. Ib Urne kun nogle faa Betænkeligheder i Henseende til Maaden, og han raadede

hende til at underrette Rigets Raad derom og i Alting rette sig efter Folkets Skik og Sæder.

Faa Dage efter red Dronningen, som til et Jagttog, paa en adstadig hvid Pasganger ud af Slotsgaarden, ledsaget af Prindsesse Regitze, Grevinde Ida og Jomfru Kirstine af Rise, saavelsom Drosten, Hofmesteren og de to bøhmiske Kanniker Renert og Albrecht foruden adskillige Tjenere og Terner. Det fyrstelige Reisetog var med al sin Simpelhed dog prægtigere, end man her tillands var vant til at see, og hvor den skjønne Ridderfrue med de fornemme Herrer og Fruer drog frem, blev hun hilset af det glade Folk, som deres elskværdige Dronning. Hun besøgte saaledes de vigtigste Stæder i Landet og de fleste kongelige Slotte saavel i Jylland som paa Øerne. Da hun ikke selv kjendte Landet, havde hun overladt Reisens Anordning til Drosten; dog gjorde hun undertiden en Forandring deri efter Hofmesterens eller den ærværdige Renerts Forslag.

Da de vare komne til det nordlige Sjælland, var det denne geistlige Herre meget om at gjøre, at faae Dronningen til Sjøborg Slot, hvis skjønne Beliggenhed i den stille Indsø han i Særdeleshed priste, hvorimod Drosten Astrad Fracke og Prindsesse Regitze bestandig søgte at forhindre det, men uden at anføre nogen antagelig Grund derimod.

En Dag betragtede Dronningen den skjønne Egn ved Gurre Sø og pegede paa et Sted ved Søen, hvor hun ønskede engang at kunne bygge et Slot; thi Stedet erindrede hende om hendes Barndoms lykkeligste Dage i en lignende fredelig Egn, hvor hendes Fader havde et Lystslot. Ved denne Leilighed talte Renert atter om Sjøborg, som han syntes laae endnu skjønnere, end det Slot, Dronningen drømte sig ved Gurre Sø. „Vi ere nu ikke langt derfra!“ sagde han. Og Dronningen fik stor Lyst til at see det, men mødte atter Indvendinger.

„Hvad Besynderligt er der da ved det Slot,“ — sagde hun — „siden Meningerne ere saa deelte om at besøge det? jeg veed dog, det er ikke et af de farlige fortryllede Slotte, hvorom de provensalske Troubadourer fortælle saa meget Vidunderligt.“

„Det har som oftest været brugt til Statsfængsel, min ædle Dronning!“ — svarede Prindsesse Regitze — „der var det, gamle Hertug Adolph af Holsten for kort siden endnu sad fangen, og for at undgaae slige ubehagelige Erindringer“ — —

„Nu er han jo fri og forligt med Kongen“ — sagde Dagmar — „han lever jo tilfreds og nøisom paa Schawenborg og

bekymrer sig ikke meer om forfængelig Glands og Herlighed. Vi ride nu til Sjøborg, Hr. Drost!“ her vendte hun sig med mere Bestemthed, end man havde tiltroet hende, til Astrad Fracke. — „Fyrstelige Personer“ — tilføiede hun alvorlig — „skulde mindst undflye slige Minder om Magtens og Høihedens Fornedrelse og om den Mægtiges Haand, som er over os Alle.“

Man fandt det ikke sømmeligt at gjøre flere Indvendinger, og snart saae Dronningen det ældgamle Slot, som mellem Ruinerne af en gammel Stad laae paa en lille Ø i en Indsø, hvor det med sine stærke Mure og høie Taarne syntes utilgængeligt. Kun paa Dronningens udtrykkelige Befaling vovede Fiskerne at føre Selskabet over til Øen. De gik til Fods gjennem Levningerne af den forfaldne Stad, hvor kun nogle fattige Fiskerhytter stode opklinede til store Mure af gamle Stenbygninger. De maatte tøve en Stund ved den tillukte Slotsport, medens Borgfogden betænkte sig paa, om han paa Dronningens Befaling turde lukke op eller ikke. Imidlertid læste og forklarede de lærde Kanniker den latinske Indskrift, som var indhugget i en Sten over Slotsporten, og som vidnede om Slottets Ælde, da det deri sagdes at være opført af Hedninger i Aristoteles og Alexander den Stores Dage*).

Endelig aabnedes Porten, og Reiseselskabet traadte ind i Slotsgaarden.

„Her er mørkt og skummelt!“ -- sagde Dagmar og betragtede det høie stærke Fangetaarn og de tykke Borgmure, som beængstende indesluttede det stille øde Gaardsrum, hvor Græsset groede høit over Brostenene og intet Spor af Liv og Virksomhed var at see. „Var jeg ikke kommen saa vidt, kunde jeg fast fristes til at vende om“ — vedblev Dronningen: — „her seer ud som jeg tænker mig det i en Borg, hvor den sorte Død har havt hjemme.“

„Eders Naade ønsker maaske ikke at see Mere?“ sagde en lille stærk Mand med et vrantent og skummelt Ansigt, som, med en laadden Hue i den ene Haand og et stort Bundt Nøgler i den anden, nogle Gange havde bukket ydmygt for Dronningen, uden at hun havde bemærket ham. Det var Slotsfogeden, hvis Hilsen nu Dronningen besvarede, idet hun erkyndigede sig om hans Navn og Bestilling. „Boer her nu slet Ingen paa Slottet?“ spurgte hun adspredt.

---

*) *Vixit Aristoteles & Alexander dominatur*
Dum per gentiles castrum Sjöborg fabricatur. (I.).

VALDEMAR-SEIR

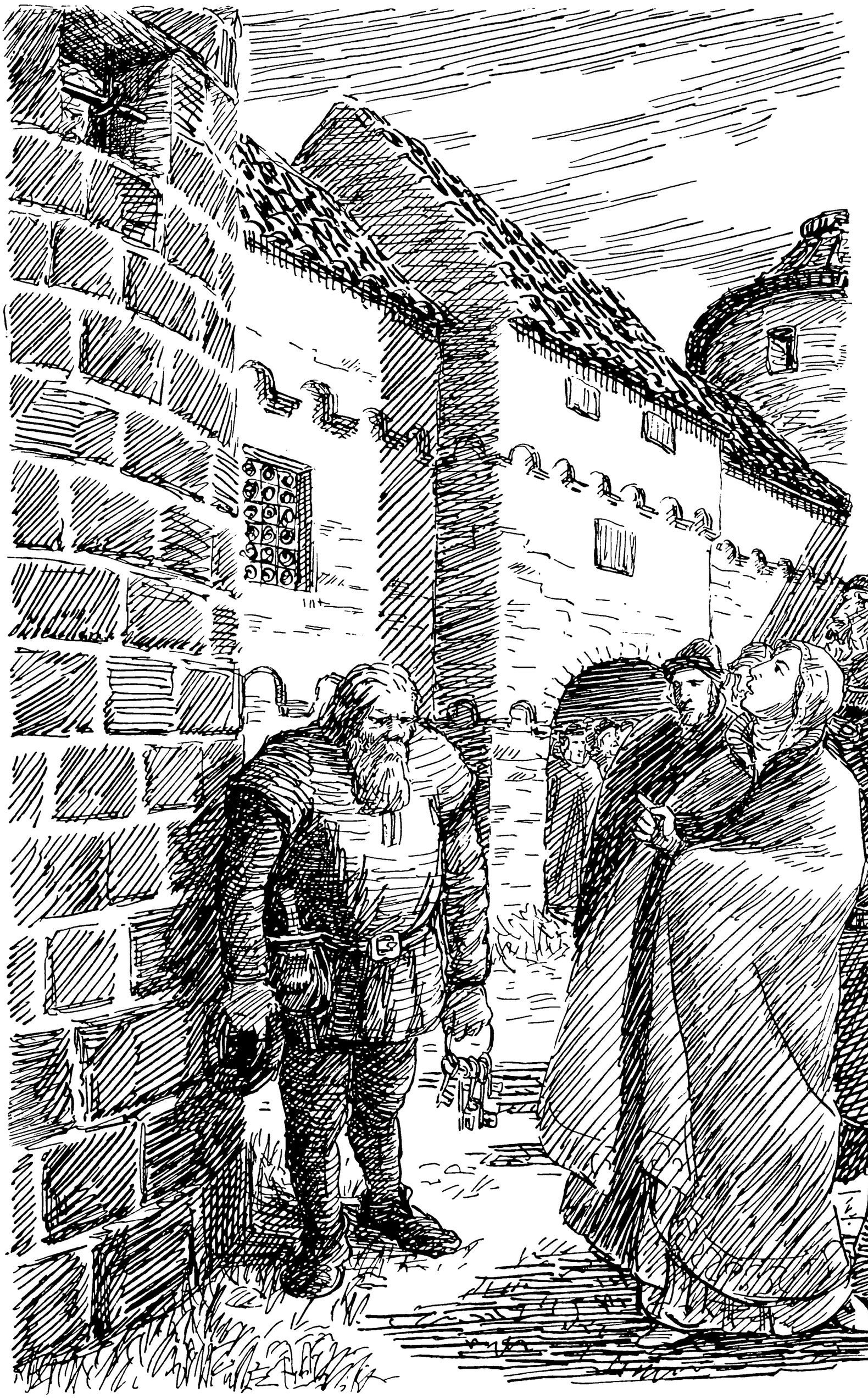

ANDEN DEL

„Ingen uden jeg, eders Naade! med min gamle Hustru og Slutteren“ — svarede han med usikker Stemme — „og det forstaaer sig“ — vedblev han hastig, da Dronningen saae sig om — „den ærværdige Hr. Bisp her i Taarnet. Det er ham, der seer herud gjennem Jernstængerne; han vil maaske gjøre eders Naade sin underdanige Opvartning og snakke Eder allehaande for om sin slette Behandling; men jeg beder Eder ydmygst, at I ikke vil høre paa hans Snak eller indlade Eder med ham: det er en farlig gudsforgaaen Krop, som der ikke er et Ord Sandhed i.“

„Ak, er det her han sidder, den ulykkelige Bisp!“ sukkede Dagmar og saae med inderlig Medlidenhed op til Fængselsgitteret; men Forfærdelse blandede sig med hendes Medynk, da hun nu saae det vilde blege Ansigt, som med et uredt rødligt Skæg fordreiede sig krampagtigt bag Gitteret, idet to mørke funklende Øine stirrede hende imøde mellem Jernstængerne.

„Dronning Judiths ædle Datter! Danmarks fromme Dronning!“ — lød en hul Mandsstemme fra Taarnet — „jeg besværger Eder ved den forbarmende Gud og vor hellige Frue, at I ikke forlader denne Jammerens Bolig, inden I har hørt hvad den ulykkelige, mishandlede Bisp Valdemar har at sige Eder!“

„Tal frit, Ulykkelige!“ — svarede Dronningen — „I kan Intet have at sige mig, som jo Alle maae høre.“

„Har Rygtet om Eders Fromhed ikke ogsaa bedraget mig“ — raabte Fangen med bitter Stolthed — „saa vil I vist ikke fordre, at en Biskop af kongeligt Blod skal give sin Elendighed til Pris for eders Terner og Tjenere; jeg, som har hørt Kongers og Keiseres Skriftemaal, skal vist ikke forgjeves betle hos Eder om et Øiebliks Samtale uden spottende Vidner.“

„Her er visselig Ingen i mit Selskab, som spotter den Ulykkelige,“ — svarede Dronningen — „men jeg vil opfylde eders Ønske.“ — „Før mig ind paa Slottet og bring den fangne Herre for mig!“ bød hun Slotsfogeden.

Han trak paa Skuldrene og rystede betænkelig paa Hovedet, idet han med en fortrædelig Mine langsomt aabnede Døren for Dronningen og hendes Følge. De traadte ind gjennem Forsalen i en stor hvælvet Riddersal, fuld af Støv og Spindelvæve, og hvor Ugler og Flaggermus fløi forskrækkede ud gjennem de sønderbrudte Vinduer.

„Eders Naade maa undskylde, at her ikke er feiet og pudset!“ — mumlede den trevne Slotsfoged: — „her pleie vi ikke at

vente andre Fremmede, end dem, der maae være fortrolige med Støv og Natfugle. Her kan eders Følge opholde sig, og i Værelset her jævne ved skal jeg bringe Eder Fangen gjennem Løngangen. Men jeg maa udbede mig et Par af eders stærkeste Svende til Hjælp; naar jeg løser ham fra Blokken, er han ellers istand til at slaae mig for Panden og undløbe. Den ærværdige Hr. Bisp er stærk som en Bjørn og ikke at spøge med. Jeg beder Eders Naade endnu engang" — tilføiede han — „at I ikke agter paa hvad han siger! han er den lebendige Antichrist, og jeg troer fast, han har forsvoret sig til den Onde."

Paa Dronningens Vink fulgte nu et Par Svende med Slotsfogden; hvorpaa Dagmar bad sit Følge blive og gik ene ind i det anviste Sideværelse. Det var et lille dunkelt Kammer, med et eneste Vindue, som sad høit oppe i den tykke Mur og var forsynet med Jernstænger. Paa Væggene hang der store Jernlænker, Bøiler og allehaande gamle forrustne Kobberredskaber, hvis Bestemmelse syntes at have været at tvinge Fanger til Bekjendelse; deres Ælde og Skikkelse vidnede om Hedenskabets barbariske Tider. Et plumpt Stenbord med Skrivetøi og en lille Malmklokke var tilligemed to gamle Stole forresten det eneste Boskab i det skumle uhyggelige Marterkammer.

Dronningen satte sig i den store Armstol ved Bordet og ventede en Stund med Haanden under Kinden paa den mærkelige Fange, hvis vilde stolte Aasyn hun fast gruede for at see igjen. Snart hørte hun Raslen af Lænker; en Løndør i Væggen, som hun ikke før havde seet, blev aabnet, og nu saae hun det samme frygtelige Ansigt, hun nylig havde seet bag Gitteret. Med Hænder og Fødder sammenlænkede traadte den høie stolte Bisp med kongelig Anstand frem for hende og hilsede taus, medens han, med et bydende og foragteligt Sideblik til Slotsfogden og de to Svende, der ledsagede ham, syntes at vente paa, at Dronningen skulde give dem Befaling til at forlade Værelset.

Dronningen havde reist sig og besvaret hans Hilsen; men Synet af den stolte Fange havde rystet hende; hun syntes at have Møie med at fatte sig og tøvede med at give den Befaling, han ønskede; Bispen vendte sig da selv med bydende Mine til Slotsfogden: „I og eders Haandlangere ere overflødige her!" — sagde han — „troer I, Danmarks Dronning ikke har Mod til at være ene med en lænket Mand?"

Slotsfogden og Svendene saae uvisse og spørgende paa Dronningen.

„Gaaer kun udenfor Døren!“ — sagde hun med usikker Stemme. — „Jeg skal ringe, naar jeg vil Eder Noget.“

Slotsfogden og Svendene gik, og Dronningen gav Bisp Valdemar et Vink til at sætte sig, medens hun selv sank tilbage i Armstolen og følte sig angreben af det stærke Indtryk, den besynderlige Fange gjorde paa hende.

Han blev staaende og betragtede hende med et gjennemtrængende Blik. „Kan dette Aasyn ogsaa skuffe“ — sagde han bitter — „saa er det sidste Glimt af Gudsbilledet paa Jorden en bedragerisk Maske. Kjender I mit Liv og den formentlige Brøde, hvorfor jeg bærer disse Lænker? ædle Dronning!“ — vedblev han roligere, og det var ligesom en Blanding af Mildhed og Vemod dæmpede Vildheden og Bitterheden i hans stolte kolde Aasyn.

Dagmar havde foldet sine Hænder, og det var ligesom en lønlig Bøn havde givet hende den Rolighed og Styrke tilbage, som hun før savnede.

„Jeg kjender eders Fødsel og nøie Slægtskab med det danske Kongehus“ — tog hun med stille Værdighed Ordet — „jeg veed hvorledes den verdslige Krones Glands har ledet eders dristige Sjæl paa Afveie; men jeg haaber, at I nu i eders Gjenvordighed har vendt eders Sind til Fredens og Frelsens Herre. Efter min fromme Moders Formaning var ogsaa min første Bøn til min Herre og Konge et endnu vel forgjeves Ønske om eders Frigivelse.“

„Forgjeves?“ — gjentog Bispen med smertelig Heftighed — „uforsonligt er hans Had da, og hans Hevn uudslukkelig, den stolte lykkelige Seierherre, som jeg bar paa disse Arme og sang Kæmpeviser for, før jeg drømte om, at han skulde sidde paa Danmarks Throne, naar jeg sad i Bolt og Lænker paa hans Bud!“

„For Uretfærdighed kan I ikke anklage Valdemar Seier!“ — tog Dagmar Ordet igen — „og hvad I saa har at sige mig, beder jeg Eder erindre, at jeg er Valdemars Dronning og intet Ord bør høre, som fornærmer min Ægteherre og Konge. Hans mægtige Haand er falden tungt paa eders Hoved, og det smerter mig dybt at see en Mand som Eder i Lænker; men“ — —

„Men jeg bærer dem med Rette, mener I. — Hør mig, ædle Dronning! hør hvorledes det gik til med mit Fangenskab

og døm saa, om jeg bærer disse Lænker med Rette, og om den Harm, som fortærer mig, er syndig og uretfærdig! Vel sandt, jeg greb Sværdet i aaben Kamp mod Kong Knud, da han med væbnet Haand sigtede mig for Svig; i Forbund med den gamle Hertug Adolph gjorde jeg Fordring paa den Krone, min Fastersøn ikke havde mere Ret til, end jeg. Han sendte eders kjække Gemal, den unge Hertug Valdemar imod os. Krigslykken var os ugunstig; vi bleve overvundne. Men den Overvundne har ogsaa Rettigheder: vi søgte Fred og Forlig, og paa Tro og Love, under Løfte om sikkert Leide, betroede vi vort Liv og vor Frihed i Seierherrens Haand. Og see! saaledes holdt man de dyre Løfter: som dømte Misdædere kastedes vi, uden Lov og Dom, i dette Fængsel. Dyrt maatte den gamle Hertug Adolph kjøbe Liv og Frihed med Fortabelsen af sine helligste Rettigheder; og jeg, som intet Hertugdom havde at kjøbe min Frihed for, jeg sidder her endnu blandt

Ugler og Tudser. Maa da ikke denne himmelskrigende Uretfærdighed nedrage Himlens Forbandelse og Straffedom over Throne og Folk? og kan det Rige bestaae for den Retfærdiges Dom, hvor Tro og Love saaledes er traadt under Fødder?“

„En saadan Uretfærdighed kan jeg umulig tiltroe min ædle høimodige Konge!“ — svarede Dagmar — „I fordølger mig visselig Sandheden, Herre! jeg har hørt tale om en svar, en gruelig Brøde“ — Hun holdt inde og betragtede med Gru hans vilde urolige Aasyn.

„I blues ved at nævne den skjændige Opdigtelse af Underfundighed og Svig“ — tog han nu Ordet — „og det gjør eders fromme Hjerte Ære. Kong Knuds bratte Død skulde være mit Værk — ikke sandt?“ — her loe han krampagtigt — „eller jeg skulde idetmindste være Medvider i et Mord, som maaske aldrig er skeet, og som aldrig er beviist for Verdens Øine. Som en hemmelig Kongemorder og farlig Efterstræber af mine Fastersønners Krone og Liv er jeg behandlet; saaledes skal det synes et retfærdigt Selvforsvar at indespærre mig her til min Dødsdag. Men jeg bar dog disse Lænker, da Kong Knud endnu var karsk; jeg var fordømt, mod Tro og Love, som en Forræder og Kongemorder, førend den retfærdige Haand fraoven knuste min mensvorne Dommer og drog ham for den evige Hevners Domstol.“

„Hvad Kong Knud kan have forsyndet sig imod Eder, ærværdige Herre!“ — svarede Dagmar — „det maa han forsvare for hin store Dommer, og det kan dog aldrig regnes min retsindige Gemal til Brøde“ —

„Vilde han ikke dele Broderens Brøde, hvi gjorde han da ikke godt hvad hin gjorde ondt og løste sin ulykkelige Frænde af Lænken, da Magten og Kronen var hans? — men derom vil jeg tie; jeg vil ikke glemme, det er med hans rene, fromme Dronning jeg taler. I veed nu, ædle Dronning! med hvad Ret jeg sidder her; havde jeg myrdet Kong Knud, som han vel kunde have forskyldt af mig — hvi beviste man det da ikke for al Verden? hvi lod man da ikke Bøddelsværdet falde knusende paa mit Hoved, og Ravnene fortære mig paa Steilen? Skaansel var det visselig ikke. Men kan Ingen opstaae imod mig og vidne, jeg er skyldig, saa fordrer jeg Frihed og Erstatning, for hvad jeg her har lidt, ikke som Naade, nei, som streng Retfærdighed, som et helligt Krav paa Menneskelighed.“

„Var I fri i dette Øieblik“ — svarede Dagmar — „og havde I udført hvad der engang var eders Agt og Villie, sad

I nu, mægtig og hædret, paa Danmarks Throne, tilstaa mig det, Ulykkelige! da bar min kongelige Gemal maaske de Lænker, jeg med Bedrøvelse seer betynge eders fribaarne Hænder."

„Ha, var det saa" — svarede Bispen, og Tanken om en slig Lykkeomskiftelse gav hans mørke Øine en frygtelig Ild — „sad jeg nu paa Danmarks Throne, hvortil jeg havde større Ret og Adkomst, end Nogen, sukkede eders lykkelige Gemal nu i disse Lænker" — han standsede pludselig og skiftede Farve, derpaa vedblev han med nedstemt Tone — „ædle Dronning! vilde I da ikke kalde mig ubarmhjertig og grusom, hvis jeg ikke paa eders fromme Bøn vilde løse hans Lænker, og paa hans Ed og Æresord give ham tilbage til Verden og Menneskenes Samfund?"

„Jeg haaber endnu at see Eder fri engang" — sagde Dronningen og betragtede ham med et forskende Blik — „men kunde Kongen da stole paa, at I vilde holde den Ed og opfylde det Løfte, som maatte være den nødvendige Betingelse for eders Frihed? kunde han da stole paa, at I aldrig mere vilde lade Eder forlede af daarlig Herskesyge eller uchristelig Hevn til at efterstræbe ham og hans Krone? jeg seer paa eders Aasyn, ærværdige Herre, at I endnu ikke har forligt Eder med Gud og hans Tilskikkelse, og at eders Hjerte endnu ikke er frit for Had og Bitterhed og fredløs Higen efter Høihed og Magt."

„Dronning! Dronning!" — svarede Bispen og hævede sit Hoved — „I er selv fød af høikongelig Æt og kan ikke foragte den Krone, I bærer. Fordøm ikke hin stolte Higen i mit Bryst, som bød mig i Bispekaaben gribe dristig efter mine Fædres Krone! Bind Ørnen til Dueslaget eller til det hellige Alter, og see, om den ikke vil løsrive sig og søge Veien over Skyen mod det hellige Sollys! Sjælshøihed og medfødt Storhed foragter de smaalige Skranker, som Lykken og et lunefuldt Folk vil opreise for Aanden og Modet; og visselig! havde dette Hoved ikke været viet til en Krone af Kongernes usynlige Konge, skulde jeg ikke havt Kraft til at holde det opreist under disse Lænkers fornedrende Vægt."

Som han saaledes talte, funklede hans Øine af en sværmerisk, halv vanvittig Ild; men idet han vemodig betragtede sine Lænker, tilføiede han med bitter Selvfornegtelse: „dog derfor kan I nu være rolig, Kong Valdemars Dronning! giver Kongen mig fri paa mit Løfte om Fred og Forsonlighed, saa gaaer jeg

tilbage til Kirken, til hvis ophøiede Tjener jeg for Verdens Øine er salvet og viet; i dens hellige Skjød vil jeg da stræbe at glemme hvad jeg under gunstigere Stjerner kunde have øvet for en utaknemmelig Verden. Glandsen og Høiheden har jeg seet fare mig forbi, som en skuffende Drøm -- jeg vaagnede i Fængsel og Lænker — og, ved Gud og vor hellige Frue! er mit Fængsel sprængt og mine Lænker afrystede, skal jeg ikke andengang fristes til at ville beherske en Verden, jeg har lært at foragte."

„Gud give, at I med et frommere Sind kunde afsige Verden, end I nu synes stemt til, ærværdige Herre!" — svarede Dagmar og betragtede med Ængstelighed og dyb Medynk hans urolige, men lidende Aasyn, — „Den Behandling, I her har været underkastet, kan jeg vel vide har været lidet skikket til at formilde eders heftige Sind og forsone Eder med Verden og Menneskene; men jeg giver Eder mit Ord paa, at eders Tilstand fra idag skal forbedres, og hvad jeg formaaer til at fremskynde Eders fuldkomne Frigivelse og Udsonelse med Kongen, skal jeg visselig ikke undlade. Han, som raader for hvad der skal komme, vil lede Alt til det Bedste og give Eder Styrke til at bære Ulykken, som Lykken, naar den vender tilbage. Men giv mig eders Haand derpaa, ærværdige Herre! og lov mig det for den Alvidendes Aasyn, at I vil komme mig ihu og mindes, jeg er Valdemars Dronning, naar I, som jeg haaber, snart for min Bøns Skyld udvandrer fri fra disse Mure! Giv mig eders Haand derpaa! og jeg vil troe, hvad eders mørke Aasyn endnu synes mig at negte, at I for hans store Kjærligheds Skyld, som bar Korset for os Alle, vil stræbe at taale og tilgive og lade enhver Tanke paa Hevn imod ham, jeg elsker, være fjern fra eders Sjæl, saasandt I selv engang haaber Tilgivelse hos den evige Forbarmer!"

„Visselig, visselig!" udbrød Bispen, heftig bevæget; hans urolige Blik syntes for første Gang at hvile med Fred paa den fromme Dronnings Aasyn og Skikkelse, medens han greb hendes Haand og førte den ærbødig til sine Læber. — „Jeg lover Eder med Haand og Mund for den Alvidendes Aasyn" — vedblev han høitidelig „— at jeg aldrig i mit Liv skal glemme denne Time, og vorder jeg fri for eders Bøns Skyld, skal jeg aldrig glemme hvad jeg skylder Kong Valdemars ædle Dronning. Ja, blev jeg mægtig og stor, som jeg nu er ringe og foragtet" — tilføiede han stolt og hævede sit Hoved — „satte Herren mig selv paa St. Peders høie Stol og gav mig Magt til

at løse og binde evindelig — jeg vilde ikke binde ham, som bandt mig, naar slig en Engel stod ved hans Side; jeg vilde ikke med Kirkens Lyn og Forbandelse knuse ham, som med sit verdslige Spir nedtrykte mig i Støvet, saalænge en saadan Fredens og Forsonlighedens Engel stod imellem os. — Og nu Fred være med Eder, ædle Dronning! staaer jeg end mishandlet og fornedret for eders Øine, og ere mine Hænder end bundne, som Apostelens i Hedningers Fængsel, som en indviet Kirkens Tjener og fri Forkynder af det levende Guds Ord, staaer jeg her dog endnu og meddeler Eder, i Kraft af Indvielsens Helligdom og paa mit hellige Embedes Vegne, den saliggjørende Kirkes Velsignelse!“ Med disse Ord opløftede han den lænkede Haand med høi biskoppelig Værdighed. Dronningen saae ikke den lænkede Fange; hun saae kun den høie mægtige Uddeler af det Helligste; hun bøiede uvilkaarlig sit Knæ og modtog med foldede Hænder hans Velsignelse.

Derpaa gik Bispen taus og stolt tilbage mod Løndøren, hvorfra han var kommen. Dronningen reiste sig og ringede, hvorpaa Slotsfogden med Slutteren og Svendene traadte ind og fulgte Fangen gjennem Løngangen til Taarnet.

Stille og tankefuld sad Dagmar endnu i Marterkamret og eftertænkte hvad hun kunde og turde gjøre for den ulykkelige Bisp, da Slotsfogden kom ene tilbage gjennem Løndøren og ventede taus i en ydmyg Stilling paa hvad Dronningen efter den lange Samtale med Fangen havde at sige ham.

„Har Kongen udtrykkelig befalet, at Biskop Valdemar skal bære Jern og være smeddet til Blokken, som en Dødsfange?“ spurgte hun rolig og betragtede ham med et Blik, som han søgte at undvige.

„Om ikke just udtrykkelig“ — stammede Slotsfogden forvirret — „saa har jeg dog min Konges strenge Befaling til at indestaae med mit eget Liv for Fangens Tilstedeværelse, og dertil har jeg intet sikkrere Middel, end Lænken og Blokken.“

„Kan Slottets Udgange da ikke bevogtes?“ — spurgte Dronningen videre — „ere dets Mure ikke faste nok til at modstaae en enkelt Mands Kræfter? hvorfor seer jeg ingen Vagt og Besætning her?“

„Efter de Forholdsregler, jeg hidtil har fulgt“ — svarede Slotsfogden, endnu mere forlegen — „har jeg troet at kunne spare min strenge Konge slig unødvendig Udgift; men naar eders Naade befaler det, skal jeg øiebliklig lade Vagten besætte

alle Udgange og give Fangen al den Frihed, min egen Sikkerhed kan tillade.“

„I har altsaa egenmægtig udvidet eders Myndighed“ — sagde nu Dronningen fortørnet — „I har uden Nødvendighed ladet den Ulykkelige vansmægte i Lænker. Derfor skal I staae Kongen til Rede og Regnskab, naar han kommer hjem. Det er hans og min Villie, at Slesvigs Biskop behandles med al den Skaansel og Værdighed, som tilkommer hans høie Byrd og hans ærværdige Stand, og at I ikke udstrækker eders Myndighed her en Haarsbred videre, end I har udtrykkelig Fuldmagt til. Jeg lader nu en af mine troe Tjenere blive her tilbage; og vogt Eder, Hr. Slotsfoged, at I ikke handler anderledes, end I kan forsvare! I vil blive dragen til strengt Ansvar for enhver Uretfærdighed, her i min kongelige Gemals Navn er bleven udøvet.“

Angest og skjælvende, kastede Slotsfogden sig paa Knæ og bad Droningen for den hellige Jomfrues Skyld ikke gjøre ham ulykkelig og anklage ham for Kongen, hvorhos han forsikkrede, at den ærværdige Hr. Bisp skulde nu blive behandlet som en Konge og faae godt Øl og Kjødmad selv paa Fastedagene, om hun befalede det.

Uden at give den krybende Slotsfoged nogen Trøst, gik Dronningen tilbage til Riddersalen. Der kom Prindsesse Regitze hende urolig og misfornøiet imøde og bad hende, som snarest at forlade dette sørgelige og ubehagelige Opholdssted. En saa lang Underholdning med Kongens bittreste Fjende og saa farlig en Statsforbryder, gav hun ogsaa Dronningen at forstaae, kunde let mistydes og lægges hende til Last af Kongens Venner.

„Min kongelige Gemal har en utro Foged paa dette Slot!“ — sagde Dagmar rolig — „det glæder mig, at Hændelsen førte mig hid. Kongen er streng og retfærdig; men her blive hans Befalinger misbrugte af Lavhed og Egennytte til Uretfærdighed og Grusomhed. Sørg for, Hr. Hofmester!“ — her vendte hun sig til Ib Urne — „at en tro Kongens Tjener bliver her tilbage og paaseer, at den fyrstelige Fange ikke behandles strengere, end Kongen udtrykkelig har befalet!“

Hr. Ib Urne satte strax denne Dronningens Befaling i Udøvelse. Snart begav Reiseselskabet sig tilbage gjennem Slotsgaarden. Dronningen kastede endnu et vemodigt Blik op til Fængselsgitteret og syntes at skimte Fangens blege Ansigt i den mørke Baggrund. Taus og alvorlig forlod hun det skumle

Fangeslot, og førend hun paa den modsatte Søbred atter havde besteget sin Ganger, afbrød Ingen den almindelige Taushed.

Den stille Grevinde Ida og Jomfru Kirstine af Rise rede nærmest ved Dronningens venstre Side. De glædede sig af Hjertet over hendes milde goddædige Adfærd og talte nu med Deeltagelse om den ulykkelige Fange, hvis fyrstelige Udseende selv i Frastand gjennem Jerngitteret havde forbauset dem.

„Men han har dog et frygteligt Tigerblik“ — indvendte Prindsesse Regitze — „og min Broder Kongen havde vist Ret: havde Bisp Valdemar Evne, som Villie, vilde han være Keiser eller Pave, og Ve da Den, der ikke bøiede sig for ham!“

„Der er noget Stort men Frygteligt i hans Aasyn“ — sagde Dagmar — „dog med Herrens Hjælp kan vel hans medfødte Høihed overvinde det dybe Had og den stolte Menneskeforagt som fortærer ham.“

„Efter hvad mine Brødre har fortalt mig om ham“ — sagde Grevinde Ida — „har jeg længe beklaget, at en Mand med saa store Evner skulde være sjunken saa dybt; jeg har dog altid troet, hans Ulykke har været større, end hans Brøde.“

„De kjække Grever af Schwerin“ — svarede Prindsesse Regitze — „see i vor urolige Bisp Valdemar kun Helten og Krigeren, og som saadan fortjener han vistnok Agtelse; men hans lave Byrd paa mødrene Side er umiskjendelig saavel i hans Id som i hans Aasyn, og man kan ikke fortænke det danske Kongehus i, at han her betragtes med helt andre Øine. Skjøndt han paa en Maade er min Frænde, vilde jeg dog ikke

ANDEN DEL

være ene med ham for al Verden, og jeg maa beundre vor unge Dronnings Mod; han skal undertiden have slige Anfald af Raseri og Grumhed, at intet Menneske er sikker for ham."

„Den Ulykkelige!" — sukkede Dagmar — „han har brudt Freden med sig selv og med Verden, og til Freden i Forsoneren kan han endnu ikke finde Veien i Ydmyghed."

„Eders Naade fortrød dog ikke, at vi kom til Sjøborg?" spurgte Renert med et selvtilfreds Smil og drev med Besværlighed sin Ganger nærmere. Men Dronningen hørte det ikke; hendes Øine dvælede med venlig Ømhed paa Grevinde Ida og Kirstine, hvis stille Hjertelighed og Hengivenhed hun i ethvert Ord og enhver Mine kunde læse.

Med disse to venlige hengivne Sjæle blev den fromme Dronning hver Dag mere fortrolig. Prindsesse Regitze derimod var hende for kold og klog, og skjøndt Dronningen agtede hendes Bestemthed og rolige Besindighed, følte hun sig dog aldrig ret fri og glad i hendes Selskab; thi det var hende ligesom den ældre, forstandige Regitze vilde være hendes Hovmesterinde og som Kongens Søster give sig Anseelse af en Vigtighed og Indflydelse, der ikke kunde være Dronningen behagelig. Enhver barnlig Spøg af den unge godmodige Dronning syntes i den alvorlige Regitzes Øine ikke at passe med en Dronnings Anstand og Værdighed og med de strenge Regler for Hoflivet, som Prindsessen paa det nøiagtigste indprentede sine Damer. Saaledes deelte sig, strax efter Tilbagekomsten til Ribehus, det kvindelige Selskab paa Slottet, og der dannede sig ligesom to forskjellige Hofstater, som syntes fremmede for hinanden.

Imidlertid gik Sommeren dog venligt og behageligt hen for Dronning Dagmar under stille veldædige Sysler, medens Kongen færdedes lykkelig i Lifland og lagde Grunden til den christne Kirke i dette hedenske Land.

FEMTE KAPITEL.

ed Grevehoffet i Schwerin havde Kongens Bryllup med den bøhmiske Prindsesse vakt den største Opmærksomhed og Deeltagelse især hos Slottets kvindelige Beboere. Dog var det kun den aabenhjertige Grevinde Audacia, som lod sig forlyde dermed. Prindsesse Berengaria havde derimod siden Kongens pludselige Bortreise ikke nævnet hans Navn og havde omhyggelig undgaaet enhver fortrolig Samtale om ham med Audacia. Da Efterretningen kom om den prægtige Bryllupsfest paa Ribehus, sad Berengaria ved Grev Henriks Side ved Bordet; hun blegnede, og da man blev opmærksom paa hendes Tilstand, flød Blodet strømmeviis fra hendes venstre Haand, som hun med Bordkniven havde skaaret et dybt Saar i. Hun lod Haanden forbinde og syntes med den største Ligegyldighed at høre Nyhederne fra Danmark. Fra den Dag af syntes Prindsessen endogsaa langt mere oprømt og munter, end tilforn; hun deeltog med Heftighed i alle Forlystelser og var endogsaa undertiden lystig indtil Overgivenhed.

„Det var glade, lykkelige Dage, I skjenkede os!“ sagde Audacia, da Prindsesse Berengaria kort Tid efter stod reiseklædt i hendes Gemak, for at drage tilbage til Portugal. „Hvor misunder jeg Eder det varme sydlandske Blod, Prindsesse! min Glæde er dog kun mod eders, som en jævn Arneild mod et flammende Vesuv. Hvor vil den Mand være stolt og beruset af Lykke, som engang i eders Arme flyver til de lyksalige Øer!“

„Der findes neppe Mænd“ — svarede Berengaria og loe: — „den Slægt kjender ingen anden Lykke, end den, man ikke behøver at flyve til, men kan sende Bud efter, som efter Vinen i Kjelderen. Misund mig ellers ikke mit varme Blod, kjære Audacia!“ — vedblev hun hjerteligere og hendes Stemme bævede — „Vulkanen kan være artig nok at see paa, men dybt i dens Indre brænde de evige Flammer. Naar I hører fra mig igjen, ædle Veninde! sidder jeg maaske med Breviaret og Dødningehovedet i Cellen og har sagt god Nat til hele den

---

Breviar, Bønnebog.

skjønne Verden, som I troede kunde fortrylle mig. Kongen af Danmark lærte mig en nordisk Sang" — vedblev hun efter et tankefuldt Ophold — „den Sang kan jeg endnu et smukt Vers af:

„Jeg drømte, jeg var i Himmerig
Udi den favre By;
Jeg havde min Kjærest i min Arm —
Vi fulde gjennem den Sky."

Her brast hun i en heftig Graad og sank i den deeltagende Venindes Arme. Nu erfarede først den forbausede Audacia, at Berengaria under Lystighedens Maske skjulte et sønderrevet Hjerte, martret af den dybeste Smerte, den mest krænkede Stolthed og den bittreste Følelse af Foragt for det hele mandlige Kjøn, blandet med en fortærende uudslukkelig Lidenskab for den eneste Mand, hun havde følt Agtelse og Beundring for, men som nu dog syntes hende en Slave af en ussel, foragtelig Statskonst.

„I gjør visselig den unge elskværdige Konge Uret!" — sagde Audacia, da Berengaria havde overvundet det heftige Udbrud af Smerte og atter blev bitter imod ham. „Hvad kunde han for, at han ikke havde seet Eder et Par Maaneder før? De arme Fyrster ere dog meer at beklage, end at dadle, naar de maae beile iblinde, for Folks og Rigers Skyld, og først mærke, de have et Hjerte som andre Mennesker, naar Haanden er bunden ved Tractater og Gesandter."

„Jeg regnede ikke Valdemar til Hoben af Fyrster" — svarede Berengaria — „og det smerter mig, jeg kunde tage feil af ham. Men anderledes er det ikke med disse Verdens Herrer! naar de synes at tilbede os, er det kun en Tidsfordriv, en Adspredelse, de søge, som ved Tavlbordet; naar deres Tjenere melde dem, at Taffelet er dækket, kaste de Brikkerne om og forlade ligegyldig Spillet, om det saa gjaldt et sønderrevet Hjerte eller en Sjæls Salighed."

„Ligegyldig forlod Kongen os visselig ikke" — tog Audacia atter Ordet — „og, som jeg hører, har han strax forladt sin unge Dronning for at drage i en vovelig Kamp."

„Ny Tidsfordriv, ny Adspredelse!" — svarede Berengaria bitter — „hvorlænge skal en ung elskværdig Prindsesse, som opoffrer Alt for at benaades med en Kongehaand — hvorlænge

---

fulde, faldt.

skal sligt troskyldigt Offerlam holde Kongeørnen tilbage fra Fjeldet og Valpladsen? — ret saa! han søger det større Bytte og bekymrer sig ikke om Smaaligheder.“

„Jeg troer at kjende Mændenes Hjerter bedre!“ — sagde Audacia — „men skeet er skeet. Paa den stolte forvildede Kongeørn vil vi nu ikke mere harmes! Han har Fjender nok i Verden, og han maa flyve høit, hvis de ikke skal naae ham.“

„Hvad Nød har han?“ — spurgte Berengaria — „han staaer jo som en Kæmpe blandt Dværge og har desuden baade Keiser og Pave til Ven.“

„Men Keiser og Keiser ere nu to, som I veed, og faaer Philip Overhaand, som hele Nordtydskland nu haaber, saa kan den Tid vel komme, da hverken Keiser Otto eller Paven kan redde Kongen af Danmark.“

„Lad eders dristige Gemal kun vogte sig, kjære Audacia!“ — sagde Berengaria og hævede Pegefingeren advarende: — „sender Valdemar atter en Hær til Schwerin, vil der maaske neppe blive Dands i disse Sale. Og nu lev vel, kjære Veninde! I seer, jeg er kold og rolig igjen, som det sig bør. Lad den Svaghed, jeg har røbet Eder, være en evig Hemmelighed imellem os, og hvad I saa hører om mig, saa tro dog aldrig, jeg er slig en nervesvag, smeltende Maaneskins-Dame, som en Mand kan forstyrre Hovedet paa! Der rinder ogsaa Kongeblod i mine Aarer.“

Med disse Ord afbrød Prindsessen den fortrolige Samtale. Uden med en Mine at røbe sin Sjæls Tilstand, tog hun Afsked med Greverne af Schwerin og lovede at besøge Grevinde Audacia igjen, naar Grev Henrik engang gjorde Alvor af sin Valfart til det hellige Land.

ANDEN DEL

Vinteren kom og nødte Valdemar til at ende det liflandske Korstog. Hvad der var skeet for Christendommens Udbredelse saae han vel, var ikke tilstrækkeligt, og for at grunde sit verdslige Herredømme i Landet behøvede han en langt større Vaabenmagt. Sit faste Slot paa Øsel havde han selv maattet afbrænde, og da han saae sit eget overilede Værk opgaae i Flammer for sine Øine, svor han høit og dyrt, at hvis han ikke levede den Dag, da det hele Land var christnet og dansk, vilde han ikke nævnes den store Valdemars Søn.

Medens Kongen drog tilbage med Hæren, blev Erkebisp Andreas i Riga, hvor han tilbragte Vinteren med at oplyse og forklare Davids Psalmer for Klerkerne.

Kongen var kommen tilbage til Ribehus med en Seier over sig selv, som var større, end om han havde erobret et Rige. Hans Aasyn var roligt og tilfreds, og Dagmars Glæde var stor, da hun saae ham. Hun fortalte ham strax med barnlig Oprigtighed Alt, hvad hun i hans Fraværelse havde tænkt og drømt og oplevet, hvorledes hun havde lært at kjende og elske hans Folk, og hvor inderligt hun havde længtes efter ham og bedet for ham.

Han sluttede hende rørt i sine Arme, som den reneste uskyldigste Kvinde, hvem det i denne fordærvede Verden syntes forbeholdt, kun at see det Skjønne og Gode og bede kjærlig for hver syndig og vildfaren Sjæl, som en Søster.

Sammenkomsten med Bisp Valdemar paa Sjøborg og det Løfte, hun havde taget af ham, hvis han blev fri, var den vigtigste Nyhed, Dagmar havde at meddele Kongen ved hans Hjemkomst. Hun havde, uden at vide det, truffet det lykkeligste Øieblik til at røre Kongens Hjerte ved en tro og sanddru Beskrivelse over den Tilstand, hvori hun havde seet hans ulykkelige Frænde, og hendes gjentagne Bøn om Barmhjertighed og Naade for den virkelig forurettede Fange var ikke forgjeves.

Dagen efter sin Hjemkomst gik Kongen tankefuld frem og tilbage i sit Lønkammer og lod sin Skriver opsætte et Brev til Pave Innocenz, hvori han erklærede, at Knud Magnussens Slegfredsøn Bisp Valdemar af Slesvig, som havde stræbt den høisalige Kong Knud og ham selv efter Kronen og Livet og derfor nu i syv Aar havde siddet fangen paa Slottene Norborg

og Sjøborg, vilde han nu efter Pavens Anmodning sætte paa fri Fod, paa den Betingelse, at den urolige og farlige Bisp af Paven strengelig blev tilholdet at forlade Riget og ikke forene sig med dets Fjender, men drage til Rom og forholde sig rolig.

Denne Skrivelse blev ufortøvet afsendt, og Kongen følte sig glad og let om Hjertet derved; thi han erkjendte selv, at hans Broder Knud havde handlet ubilligt ved at berøve Bispen Friheden, og at han selv havde været strengere mod sin farlige Frænde, end hans velgrundede Mistanke af Mangel paa Beviser kunde retfærdiggjøre.

Prindsesse Regitze og de ældste af Rigets Raad rystede paa Hovedet, da de hørte, Kongen vilde frigive Bisp Valdemar, og de ansaae denne hans Eftergivenhed for en stor Statsfeil, som de, med al deres Agtelse for den fromme Dronning Dagmar, dog høilig dadlede hende for at være Skyld i.

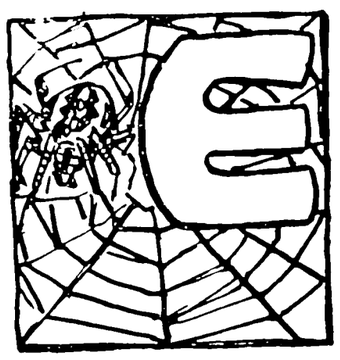

n klar Vinterdag sad Bisp Valdemar ved Gitteret i Sjøborg Fangetaarn og forede en stor tyk Ædderkop med levende Fluer, som han havde samlet i deres Dvale og bragt tillive ved Ildstedet. Han ømmede sig af og til ved Smerten i sine Fødder, som ved den lange Indesidden vare opsvulmede. Han var vel ikke længer smeddet til Blokken, og han kunde, uden at hindres af Lænker, nu bevæge sig nogle faa Skridt i det snevre vel tillaasede Taarnkammer; men han bevogtedes nøie, og gjennem en skjult Aabning paa Muren kunde Slutteren see enhver af hans Bevægelser og bemærke Alt, hvad han foretog sig. Bispens Aasyn var endnu langt mere vildt og frygteligt, end da Dronningen saae ham. Haar og Negle havde han ladet voxe; det røde Skæg var smudsigt og filtret, og han lignede mere et vildt Dyr, end et Menneske. „Sug, Staldbroder, sug!“ — mumlede han og stirrede paa Ædderkoppen — „sug Livet ud af Millioner, til du bliver tyk som en Oxe! saa skal du faae den store Spyflue med Scepter og Krone; men æde ham maa du ikke — pine ham skal du til han seer ud som jeg — til der ikke er mere Kjød paa hans Ben, end en eneste Ravn kan fortære. Ha, elendige, barnagtige Hevndrømme! syndige ubispelige Tanker!“ — Her foer han op og straffede sig haardt med en Pønitentse-Svøbe, og Slutteren hørte hvor han vaandede sig under Slagene og bad.

ANDEN DEL

„Til slig jammerlig og afmægtig Ondskab“ — mumlede nu Fangen igjen — „til slige fornedrende Tanker har Tyranni og Mishandling nedværdiget en Kongesøn. Ha, er det den Onde, som frister mig i det lille Uhyre der? — see, hvor geskæftig den arbeider og piner sit Bytte! ret saa! — syng og spræt kun, Fange! du slipper ikke. Saaledes — ha, saaledes vilde jeg see ham sprætte, saaledes kvæles og hildes dybere og dybere ind i Fordærvelsen. — Ti stille, Frister! ti stille! — vig fra mig, Satan!“ — dermed slog han til Ædderkoppen og knuste den med Svøben. „Hvad gjorde jeg!“ — sukkede han efter et Ophold sagte og nedslagen — „det var min sidste, min eneste Ven i Verden, min troe Staldbroder i Nøden. I syv Aar har vi dog forligtes og levet fredeligt sammen — maatte jeg nu myrde dig, arme Djævel, fordi jeg ingen Anden kunde knuse! — Nu er jeg da ganske ene i dette Helvede“ — sukkede han smerteligt — „og Fristeren ramte jeg dog ikke — nei, han staaer udenfor og leer.“

En dæmpet ondskabsfuld Latter hørtes virkelig i Nærheden. Det var Slutteren, som morede sig over Bispens sære Fagter og troede, han var afsindig.

Som sædvanlig efter slige heftige Udbrud af Harme, Hevnlyst og Anger, hensank nu den ulykkelige Fange i en dyb Stilhed, og da kunde Ingen uden Livsfare nærme sig ham. Af denne Dvale blev han mod Sædvane forstyrret ved Hestetrampen og Larm i Slotsgaarden. Han reiste sig forbittret og saae ud af Gitteret. Han saae et prægtigt Tog af Riddere og Damer ride ind i det øde Gaardsrum, hvor Slotsfogden løb urolig frem og tilbage og hilsede ydmyg det fremmede Herskab.

„Er det nu blevet Skik ved Hove at reise til Sjøborg for at see den nye Nebucadnezar?“ — mumlede Bispen og trak hastig sit Hoved tilbage fra Gitteret — „den Triumf skal de ikke nyde, at see mit elendige Aasyn.“ Han bøiede derpaa sin Ryg med stor Besværlighed og rullede en svær opreven Gulvsten for Døren. Det varede ikke ret længe, inden han hørte Nøgler og Jernstænger rasle, og Døren aabnedes paa Klem.

„Hvem er der?“ — raabte han med frygtelig Stemme — „jeg vil Ingen see! — jeg vil ikke vises til Skue, som en fangen Bjørn. Den Første, der træder over min Dørtærskel, sønderriver jeg med mine Ravnekløer!“

„Her er en fornem Herre fra Ribe; han bringer Eder et lykkeligt Budskab, Herre Bisp!“ — sagde Slotsfogden i langt

høfligere Tone, end sædvanlig — „han bringer vigtige Brevskaber fra Kongen og Paven.“

„For Pavens Budskab lukker jeg op, for Kongens ikke!“ svarede Fangen og bortrullede Stenen.

„Da vilde Pavens Budskab kun lidet gavne Eder uden Kongens!“ — sagde Junker Strange og traadte ind ad Døren; men da han nu saae hvem han talte til, veg han forfærdet et Skridt tilbage. „Gud forbarme sig! er I Bisp Valdemar?“ — sagde han — „havde min Konge seet Eder saaledes, havde I visselig ikke siddet her saa længe. Jeg kommer hid for at forkynde Eder Frihed“ vedblev han og overrakte Bispen Kongens skriftlige Befaling til hans Frigivelse.

Et Glimt af Glæde foer over Fangens skumle Aasyn; men da han saae Kongens Navn og Segl, blev hans Ansigt mørkt igjen. „Giv det til min Bøddel der!“ — sagde han og pegede paa Slotsfogeden, som stod frygtsom i den halvaabnede Dør. — „Han kan modtage Befalinger af eders Konge, jeg ikke. Men lad mig see, hvad skriver den hellige Fader? han er min eneste Herre og Øvrighed i Verden.“

Junker Strange overrakte ham nu Pavens Brev, hvori den fangne Bisp truedes med Kirkens Band, hvis han ikke øiebliklig efter sin Frigivelse drog til Rom og afholdt sig fra al Forbindelse med Kongens Fjender.

„Saa det var Betingelsen!“ — sagde Bispen bitter — „Herodes og Pilatus altsaa Venner! Nu vel! hils da eders Konge, Hr. Ridder, og sig ham, at jeg ryster Støvet af mine Fødder paa Grændsen af hans forbandede Land og sætter aldrig min Fod meer paa dansk Grund, saalænge han bærer Krone og Scepter! hvorlænge det skal være, veed Ingen af os; men der er en stor Hevner over os Alle. — Og nu afsted!“

„Endnu Eet, ærværdige Herre!“ — sagde Junker Strange — „jeg har medbragt Eder et uventet behageligt Reiseselskab, som I dog ikke skulde lade Eder see for i denne sørgelige Skikkelse: det er eders høifyrstelige Søster, Hertuginde Jutta af Sachsen, som ved Efterretningen om eders Frigivelse selv er reist hid for at afhente Eder.“

„Min Søster Jutta!“ — raabte Bispen og syntes et Øieblik at have forvundet al sin Harme — „saa er der dog eet Menneske til endnu, som bekymrer sig om mig — hvor er hun? jeg vil see hende!“ —

„Dog ikke i denne Skikkelse, Ærværdige!“ — indvendte Junker Strange og stillede sig i Veien for ham — „I vil for-

skrække hende — har I da ingen andre Klæder? — faae dog Haar og Negle menneskelige!“

„Nei, nei, Hofsnog! saaledes — just saaledes skal hun see mig — saaledes, som I har tilredet mig, skal Hertug Bernhards Gemalinde see mig, at hun kan vidne for Tydsklands Fyrster hvorledes man i Danmark behandler en kongelig Prælat og en viet christelig Biskop!“

Med disse Ord stødte den voldsomme Bisp baade Junker Strange og Slotsfogden tilside og styrtede som en Rasende ud af Døren. Da han kom ud af Taarnet og indaandede den frie Luft i Slotsgaarden, saae han sin Søster, som ilede blegnende imod ham fra Slotstrappen, og han styrtede afmægtig til Jorden.

Da han opslog sine Øine igjen, saae han sig paa en Løibænk i Slottets Forsal og i sin bekymrede Søsters Arme.

„Broder, Broder! arme, mishandlede Broder!“ — jamrede den blege aldrende Dame, idet hun græd og vred sine magre Hænder, saa de gyldne Ringe faldt paa Gulvet — „skal jeg saaledes see dig igjen!“

„Jutta! er det dig!“ — sagde Bispen og reiste sig vaklende — „ja rigtig! men du kjender mig vel neppe? ja, see kun ret paa mig og lad dette Elendighedens Billede ikke udslettes af din Sjæl, før det er betalt, hvad der i syv lange Aar er skrevet paa Regning med Gift og Galde!“

„Ak, styrk dig, kjære Broder!“ — sagde den bekymrede Hertuginde og rakte ham med bævende Haand et Bæger Vin, som Junker Strange havde ladet bringe — „styrk dig, arme Broder! at vi kan komme bort herfra og aldrig see denne Jammerens Bolig meer!“ Derpaa tog hun en liden Guldkam frem af sin Sidebrask og redte hans Haar og Skæg —

„Og for hver Lok, hun hannem redte,
da fældte hun modige Taare“ —

hedder det endnu derom i den gamle Folkesang.

„For mig skal du ikke græde, kjære Søster!“ — trøstede han hende halv sagte — „lever jeg et Aar og er karsk, fuldtvel skal jeg hevne min Harme!“

„Ak, ti dermed!“ — hviskede Hertuginden ængstelig — „kommer du atter paa Sjøborg Taarn, seer jeg dig aldrig meer.“

Junker Strange var lydhør, og intet Ord var undgaaet hans Opmærksomhed; men han var selv inderlig bevæget ved at see den stolte Bisp i saa ydmygende en Forfatning, og de

Trudselsord, der ved hans Frigivelse nu faldt ham af Munden, ansaae den godmodige Ridder kun for ufrivillige Yttringer af den Ulykkeliges spændte og sygelige Stemning. Med en Skarlagens Ridderkappe skjulte Hertuginden nu sin Broders smudsige forrevne Fængselsdragt. Derpaa fulgte hun ham ned ad Slotstrappen og lod ham løfte paa en adstadig Ganger; thi han var for svag til selv at stige i Sadelen. Saa hurtigt, som hans Kræfter tillode det, forlod Biskop Valdemar saaledes med Hertuginden og hendes Følge Sjøborg Slot og reiste strax ud af Landet. Han vilde først begive sig til sin Svoger Hertug Bernhard af Sachsen, for derfra, som det hed, at fortsætte Reisen til Rom, saasnart hans Sundhedstilstand gjorde det muligt.

Junker Strange havde med Deeltagelse taget Afsked med Hertuginden og hendes tause Broder, hvorpaa han med sit Følge var redet langsomt og tankefuld tilbage til Ribehus. Da den brave ærlige Ridder atter stod for sin Konge i det lønlige Gemak og fortalte hvorlunde han havde røgtet sit Ærende og hvilken Ynk han havde seet paa den høie fyrstelige Fange, saae han Taarer i Kongens strenge Øine og greb hans Haand med Varme. „Tak fordi I betroede mig det Budskab, Herre Konge!“ — sagde han — „hvorvel det ikke var lysteligt: jeg har seet mangt sørgeligt Syn i Verden; men Gud lade mig

aldrig oftere see slig en Mand i Fængsel og Nød! det skærer mig altid dybt i Hjertet at see medfødt Høihed fornedret.“

„Har jeg gjort ham Uret,“ — sagde Valdemar — „saa tilgive Gud mig det i Naade! har jeg nu handlet uklogt ved at give ham fri, som man jo siger, og vil jeg snart faae Skam og Skade til Tak, saa er det dog bedre at lide, end at gjøre Uret. For hvad der staaer i Stjernerne raader dog ingen Magt og Klogskab i Verden.“

Junker Strange troede ikke at burde fordølge sin Konge de Trudselsord, den befriede Bisp havde udstødt i sin Heftighed, og Kongen faldt i dybe Tanker derved.

„Du skal see, han gaaer ikke til Rom!“ — sagde Valdemar betænkelig — „han trodser Pave, som Konge, den Stolte! og ægger snart alle mine aabenbare og hemmelige Fjender til Hevn.“

„Men saa rammer den knusende Bandstraale ham, hvis den hellige Fader, som man siger, er en Mand af Ord og ingen Nathue“ — indvendte Junker Strange. — „Slaaer Bispen sig til eders aabenbare Fjender, Herre Konge! saa veed vi jo hvor vi kan træffe ham med Sværd og Skjold. Men I talte om hemmelige Fjender; dem kan ingen brav Mand vogte sig for. Hvem mener I med dem?“

„I Fortrolighed, Strange!“ — svarede Valdemar — „Keiser Otto har jeg viist vigtige Tjenester; han kalder mig vel ogsaa Broder og Ven, saalænge han behøver min Arm mod den selvgjorte Keiser Philip og Hertugen af Schwaben; men troer du, han har glemt, han er Henrik Løves Søn, og at jeg blev ved Vaabenmagt Henrik Løves Arving? Jeg troer ikke den vanslægtede Løveunge bedre, end mine egne tvungne Lehnsmænd i Venden og Schwerin. Af Bisp Valdemars Svoger i Sachsen kan jeg nu heller intet Godt vente mig. Husker du hvad Hertug Bernhard sagde, da han saae Henrik Løves store Kobberløve i Brunsvigs Slotsgaard? „hvorlænge vil du med aaben Strube vende dig mod Østen?“ sagde han, „hold op dermed! du har hvad du vil; vend dig nu mod Norden!“ — See, det Ord glemme de tydske Fyrster og Keisere aldrig. — Men lad Løven komme med sin aabne Strube og med hele sin Yngel! den skal finde mig lysvaagen.“

Med disse Ord gik Valdemar med store Skridt ud af Døren, og Junker Strange fulgte ham til Raadet.

VALDEMAR-SEIR

Nogen Tid var forløben, og det Uveir, Kongen havde seet optrække imod sig, var nu ikke langt borte. Den indbyrdes Uenighed i Tydskland imellem de to Keisere og deres Partier syntes at ville ophøre. Philip havde til Mortensdag 1207 slutte Vaabenstilstand mod Keiser Otto; han drog nu med en mægtig Hær, i Forening med flere tydske Fyrster, mod Norden, og man troede, det gjaldt et Anfald paa Danmark. Samme Bud som bragte Kongen denne Tidende, overbragte ham ogsaa den vigtige Nyhed, at Bisp Valdemar havde fundet Beskyttelse hos Keiser Otto og var, tiltrods for Pavens Befaling, saavel af geistlig som verdslig Menighed valgt til Erkebisp i Bremen.

Harmfuld over disse Efterretninger, havde Kongen strax ladet Grev Albert og Bisp Peder kalde til sig. Den strenge rolige Feltherre og den ivrige Bisp stode allerede tause og forventningsfulde i Gemakket, medens Kongen endnu gik heftig op og ned ad Gulvet med de vigtige Brevskaber i Haanden.

„Læs!“ sagde Kongen og overrakte dem Brevene, som de læste og tilbagegave.

„Hvad agter I at gjøre? min kongelige Frænde!“ spurgte Grev Albert, uden at forandre en Mine i sit Ansigt.

„Erkebisp? — den Formastelige!“ udbrød Bisp Peder heftig og betragtede Kongen med urolig Iver.

„I see, det er ikke Tid at sidde længer rolig her hjemme!“ — sagde Kongen — „min kjære Fætter Bispen er Skyld i Alt. Ham er det, som har hidset mig alle Tydsklands Djævle paa Halsen. Han drømmer nok alt, han er Pave, og fra Bremens Erkebispestol vil han skaffe mig Meer at gjøre, end alle de Andre tilsammen. Men hør! min Plan er lagt: Lad Hæren øiebliklig sammenkalde, min kjække Søstersøn! Vi maae ikke give Philip Tid til at sætte Fod paa dansk Grund. Og I, gjæve Bisp Peder! I skal være min Talsmand i Rom. Drag ufortøvet did og gjør Indsigelse paa mine Vegne mod Bisp Valdemars Valg til bremisk Erkebiskop! Jeg skal give Eder Brev og behørig Fuldmagt med. Det er af ingen ringe Vigtighed; jeg stoler paa eders Iver og Dygtighed. I holder Eder ufravigelig til Pavens egne Ord og den udtrykkelige Betingelse for Bisp Valdemars Frigivelse!“ ·

Med disse Ord afskedigede Kongen dem begge. Dagen efter drog han selv med Grev Albert og sine Riddere, i Spidsen for en lille udvalgt Hær, mod Rigets Grændser, medens Bisp Peder,

ANDEN DEL

ledsaget af sin gamle troe Martin og tvende bevæbnede Svende, med største Iil begav sig paa Veien til Rom. Kongens Brev og Fuldmagt havde han forsigtig selv fastsyet til Brystlommen i sin Underkjortel.

SJETTE KAPITEL.

ver en Maaned var forløben. Bisp Peder havde reist Nat og Dag. Den største Deel af Reisen var gaaet lykkelig for ham. I et sortrøget og smudsigt Herberg imellem Terni og Rom sad han en Aften, gjennemblødet af Regn, i den almindelige Gjestestue. Han lod Martin tørre Reiseklæderne ved Ildstedet, medens han ved det fastpælede smudsige Bord forfriskede sig med et Bæger Orvietto-Vin.

„Saavidt kom vi da!“ — smaasnakkede Martin — „og imorgen ved denne Tid kan vi jo, om Gud vil, være i Rom. Det er, min Tro, et herligt Land dette Velskland, naar de stakkels Folk kun ikke vare saa eenfoldige: forlanger jeg en Kande Øl, kommer de mig altid med den fordømte Olie; det er alt det, de ved hvad en Flaske Vin er for noget. Herre Bisp!“ — sagde han nu høit — „nu er Reisekappen tør; vil I nu tage den paa og lade mig faae Kjolen tørret! I er, Gud hjælpe mig! istand til at faae en Feber paa Halsen, saaledes som I farer afsted og bryder Jer hverken om Regn eller Uveir. Rom løber jo ikke fra os, veed jeg.“

Bispen lod ham snakke og gav ham Kjortelen, medens han svøbte sig i Kappen og tænkte paa den latinske Tale, han vilde holde for Paven.

„Det maa dog nok være Snak med alle de Røvere, der skal være hertillands!“ — vedblev den snaksomme Martin: — „endnu har vi jo Ingen seet; men nysgjerrig er man her som Pokker. Før var jeg nær aldrig sluppen fra en Tydsker, som med Djævels Vold og Magt vilde vide hvem vi var og i hvad Ærende vi reiste.“

„En Tydsker?“ — spurgte Bispen og blev opmærksom — „hm, hvad svarede du ham da?“

„Jh, jeg svarede, hvad sandt var, at min Herre var en fornem Bisp fra Danmark, Kongens bedste Ven, som reiste med vigtigt Bud og Brevskab til Paven — og at jeg var“ — —

„Dum Sladder og Pral!“ — afbrød Bispen ham fortrædelig — „hvem bad dig om at gjøre Nogen klog derpaa?“

„Om Forladelse, strenge Herre Bisp! hvis jeg deri har for-

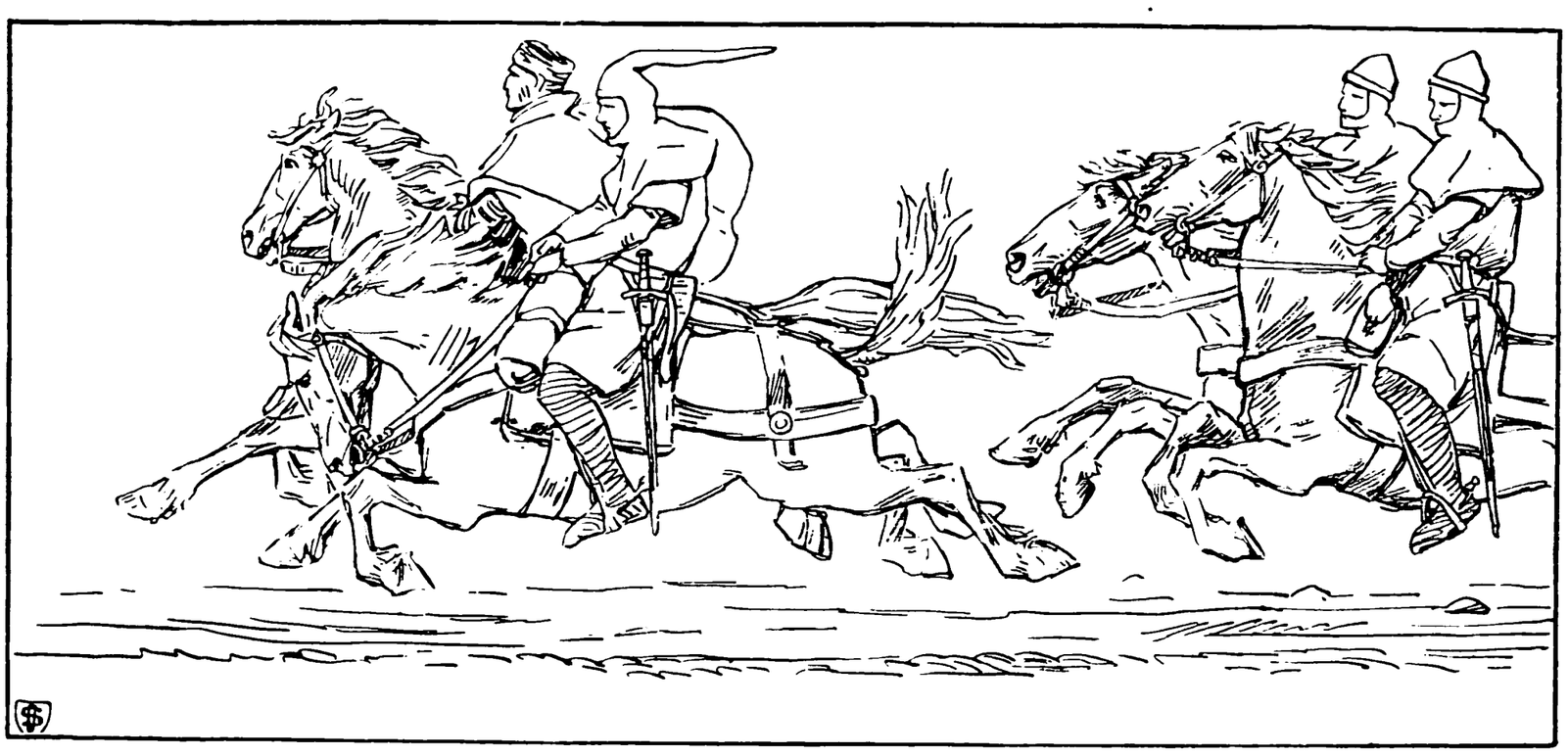

seet mig!“ — svarede Martin og tabte Kjolen af Haanden — „jeg kunde gjerne bundet ham Noget paa Ærmet, men I pleier jo aldrig at kunne lide, nogen Menneskesjæl lyver: dermed siger I jo vi gjør Venskab og Kammeratskab med Djævelen — Kors bevare! og havde jeg sagt Andet, havde jeg jo aabenbart løiet.“

„Du kan tie, hvor Tale ikke baader!“ — sagde Bispen heftig — „her troede jeg mig dog sikker for din Snaksomhed, siden du ikke forstaaer et Ord af Sproget; i Tydsken troede jeg ikke heller du var stærk.“

„Ak, Herre Bisp! jeg hjælper mig som jeg kan“ — svarede Martin: — „det Latin, jeg lærte i Kapitelhuset, kommer mig her godt tilpas. Men vil I ikke tage Brevtasken selv til Jer, Herre! — jeg er bange, den skal komme Ilden lidt for nær.“

„Gudsdød! min Brevtaske!“ — raabte Bispen og foer heftig op — giv hid! den maa ikke komme fra mit Bryst: den er mig vigtigere, end alle vore Reisepenge.“ Derpaa tog han den vaade Kjortel paa igjen.

Bispen og gamle Martin havde under denne Samtale ikke bemærket, at en høi, taus Pilgrim var kommen ind i Stuen til dem og havde sat sig i en mørk Krog ved Døren. Nu kom ogsaa Husverten ind med et Par fremmede bevæbnede Ryttere, som talte slet Italiensk og syntes at være Tydskere.

„I skal altsaa følge den fromme Hr. Pilgrim til Loretto?“ — sagde Verten frittende — „det maa være en tung Gang for en fornem Herre, især naar han har svolne Fødder; men at han ikke maa tale et Ord paa hele Reisen synes mig dog næsten den værste Poenitentse. Ak, du kjære Herregud! hvad kan

man ikke komme til at love den hellige Jomfru, naar man er i Nød og Betryk! jeg har saamænd selv engang lovet hende ikke at spørge nogen Reisende om hans Navn et helt Aar, for en fordømt Stregs Skyld.“

„Det Aar er nu da vel ude?“ skjemtede en af de fremmede Ryttere.

„Ja for længe siden, kjære Sjæl! og slige Løfter gjør jeg aldrig meer. Man maa dog jo vide hvem man har under sit Tag, at man ikke skal huse Røvere og Kjættere. En anden Sag er det med Folk, som den fromme Pilgrim der, som et helligt Løfte berøver Navn og Mæle. Men Maaltidet er beredt, mine Herskaber! Vi spise vel Alle af samme Fad? Forsaavidt vi trænge til Føde, ere jo alle den kjære Guds Skabninger lige.“

Der traadte nu flere Gjester ind og satte sig ved det dækkede Aftensbord midt i Gjestestuen, hvor ogsaa Bisp Peder havde taget Sæde. En tyk smudsig Kvinde, som var Vertens Hustru, satte et stort Fad dampende Maccaroni paa Bordet. Verten stillede sig ved Bordenden og læste med foldede Hænder en Bøn. „Husfred, Landefred og Samvittighedsfred!“ saaledes endte han Bønnen, og da han i samme Øieblik bemærkede en Feil ved Anretningen, slog han sin Hustru Saltkarret i Hovedet og spurgte, med Ønsket om en tredobbelt Forbandelse, om det var at dække Bord for saa fornemme Herskaber.

Den huslige Strid, som heraf opstod, blev afbrudt, idet den tause Pilgrim i Krogen pludselig reiste sig og gav Verten et Vink, medens han kastede en Pung paa Bordet, som Verten hastig stak til sig.

„Det strider mod min fromme Herres Løfte“ — sagde den fremmede Rytter — „at tage Deel i Bordets Forlystelser, saavelsom at hvile nogen Nat under Tag, inden han naaer Loretto.“

„Ja saa!“ — sagde Verten — „saa ønsker jeg Eder en lykkelig Reise og beder den hellige Jomfru ledsage Eder.“

Pilgrimmen vendte sig for at forlade Stuen. Det var stærk Aftenskumring, og Pigen traadte just ind med to Lamper, som hun satte paa Bordet med det sædvanlige Ønske om den „lykkeligste Nat“. Hastig nærmede Pilgrimmen sig Døren, men idet han med et skarpt Blik betragtede Bisp Peder, gled den store Pilgrimshætte ham ned over Nakken; Lampelyset faldt stærkt paa hans Ansigt, og Bisp Peder, som var bleven opmærksom paa den besynderlige Gjest, syntes forbauset i det blege rød-

ANDEN DEL

skæggede Ansigt at gjenkjende Bisp Valdemars vilde lidenskabelige Træk,

Verten havde fulgt sine Gjester til Dørs og var kommen tilbage. „En smuk Helgen!“ — sagde han og korsede sig: — „han gaaer bodfærdig paa sin Fod gjennem Byerne; han nyder kun Vand og Brød og mæler intet Ord i Herbergerne; men paa Landeveien rider han magelig, har baade Kjødmad og Vin med sig og taler Tydsk som en Djævel med sine Drabanter. Nei, med Fromheden og Helligheden i Verden er det rent forbi.“

„Jeg saae ikke feil! Det var Bisp Valdemar!“ — hviskede Bisp Peder til Martin — „han reiser ikke til Loretto, men til Rom. Har Paven ikke mit Budskab, inden han kommer, er det galt. Hold ren Mund og lad Hestene sadle!“

„Men har han kjendt Eder, Herre Bisp! var det maaske dog sikkrest at lade ham drage forud. Han har fire stærke Ryttere med sig.“

„Vi ere jo ogsaa Fire. I Kongens Ærend holder ingen Dansk

Mandtal over Venner og Fjender. Der er vel ogsaa flere Veie til Rom. Gjør som jeg siger!“

Martin gik, og snart stode Hestene sadlede for Døren. Bisp Peder havde imidlertid af Verten erfaret hvad Vei Tyskerne med Pilgrimmen vare reiste; han havde tillige faaet Anviisning paa en anden langt kortere Vei til Rom, men som gik gjennem en vild og farlig Fjeldegn. Dog derfor vidste Verten Raad. For god Betaling var strax en kyndig Veiviser beredt til at ledsage de Reisende.

Bisp Peder betalte rigelig det Maaltid, han ikke gav sig Tid til at nyde, og svang sig rask og ivrig paa sin Ganger. Den omhyggelige Vert gav ham en from Velsignelse med paa Veien; men Bispen blev betænkelig derved; thi Tonen i Vertens Stemme erindrede ham om Bordbønnen, som endte med Forbandelse; og da han saae den Veiviser, Verten havde anbefalet, var han nærved at fortryde sin hastige Beslutning. Men nu red Føreren foran paa sit Mulesel. „I Guds Navn!“ sagde Bisp Peder og fulgte ham.

De havde redet nogle Timer. Mørket tiltog, og Veien blev vanskeligere og snevrere mellem Fjeldene; den slyngede sig i saamange Bugter og Krumninger, saa man syntes at komme ligesaameget tilbage som frem. Tilsidst var der intet Spor meer at see. Føreren holdt stille og erklærede, at han havde forvildet sig og ikke længer kjendte Vei eller Sti. „Men hist seer jeg Fakler paa Fjeldskrenten!“ — sagde han — „det er vist Eseldriverne fra Herberget; de vilde samme Vei som vi. Dersom de gode Patroner tillade det, vil jeg give de godt Folk et Tegn, som vi bruge her i Nødsfald til gode Venner.“

Uden at vente paa Svar tog han hastig en Pibe frem og stødte tre Gange deri med en hvinende og gjennemtrængende Lyd. Tegnet besvaredes strax af et lignende, og Faklerne kom nærmere.

„Man kommer!“ — sagde Veiviseren — „det var en Lykke, eg ikke glemte min Jægerpibe.“

Bisp Peder saae skarpt og betænkeligt paa den gule sortsmudsede Italiener. Det var netop saa lyst endnu, at han kunde skimte et listigt Smil om hans tynde Læber. Bispen reiste aldrig ubevæbnet; med Haanden paa sit Sværdhefte kastede han et tillidsfuldt Blik mod Himlen og kaldte paa Martin. „Sig til Svendene“ — sagde han paa Dansk — „at vi maae i Guds Navn være beredte paa et pludseligt Angreb!“

ANDEN DEL

„Herregud! er det saaledes fat!“ sukkede Martin og skyndte sig at udføre sin Herres Befaling.

Det varede ikke mange Øieblik før de saae sig omringede af en Flok vilde smudsige Karle med Fakler og blinkende Sværd. Føreren var forsvunden. Martin og de to Svende saae forfærdede paa den store Overmagt; men de grebe dog uden Betænkning til deres Sværde. Bispen havde strax sit Sværd draget; men hans Hest blev sky for Faklerne; den steilede med ham paa en Fjældskrent og styrtede ned.

Bedøvet af det stærke Fald, laae Bispen med Sværdet i Haanden nedenfor Skrenten og vidste ikke hvad der var foregaaet. Da han kom til sig selv, var det bælgmørkt omkring ham; han hørte Martin og Svendene jamre sig og bande i nogen Frastand. Med Besværlighed reiste han sig og famlede i Mørket frem efter Lyden. „Det var bedre I bad, end bandte!“ — raabte han — „hvor ere I? hvor blev Røverne af?“

„Det var Djævle og ikke Mennesker!“ — jamrede Martin — „men Gud og vor Frue være lovet, at I er levende, Herre! jeg ligger her og kan ikke røre en Haand.“

„Vi slog fra os saalænge vi kunde“ — sagde den Ene af Svendene — „Men der vist Ti mod Een.“

„Tyve Djævle mod Een, vil du sige! — raabte Martin — „ak, hjælp os, kjære Herre! vi ligge her bundne og svømme i vort Blod.“

Endelig fandt Bispen sine bundne Tjenere og skar deres Baand over med sit Sværd. De sprang op og saae sig om; men der var Ingen at see og høre i Nærheden. Langt borte saae de endnu Glimt af Faklerne, som snart forsvandt mellem Fjeldene.

„Var det virkelig Røvere og ikke Djævle?“ — sagde Martin, som nu først mærkede, at han intet betydeligt Saar havde faaet, og at det, han før havde antaget for Blod, kun var en Bæk, han havde ligget i. — „Ak, kjære Herre Bisp!“ — vedblev han — „da jeg saae Hesten styrte ned med Jer af Skrenten, blev det sort for mine Øine; jeg huggede fra mig hvad jeg kunde; men der var, som sagt, vist over tredive Slyngler om at binde mig.“

„Tak din Gud for Livet og pral ikke, Martin!“ — sagde Bispen — „Blev Nogen af Jer farlig saaret?“

„Det er et Guds Under, der er et helt Lem paa nogen af os.“ — sagde Martin. „Jeg vil ikke prale, kjære Herre! hvor mange Røvere der var, skal jeg rigtignok lade være usagt, for

VALDEMAR·SEIR

jeg havde Andet at gjøre, end at tælle dem; men jeg har forsvaret mig ordentlig, selv da jeg var bunden og ikke kunde røre et Lem, see det kan jeg bevise Eder, Herre! der ligger Randselen med eders Ordensklæder og her er Guldpungen. Jeg lod ikke de Kjeltringer tage en Hvid deraf.“

Bisp Peder foer nu med Haanden til sin Brystlomme. „Guds hellige Blod! den er borte“ — udbrød han forskrækket — „jeg er plyndret — hele Reisen er forgjeves!“

„Jeg har den jo, Herre!“ — raabte Martin — „her har jeg jo Guldposen.“

„Hvad spørger jeg om Guldposen? Brevtasken, Brevtasken med Kongens Brev og Fuldmagt!“ —

„Det var en Ulykke, kjære Herre! havde I kun betroet den til mig! — men har I ikke tabt den i Faldet? vi maae lede til den findes!“

„Forgjeves, forgjeves! — den er borte — den er ikke tabt — den er ranet med Vold — den var syet godt fast — Kjolen er sønderreven — Lommen er afskaaren. — Ha, det var ikke almindelige Røvere. Guld og Klæder brød de sig ikke om — mine Brevskaber gjaldt det — ha, dette Overfald var den formastelige Bisp Valdemars Anstiftelse. Hvad skal jeg nu i Rom uden Brev og Fuldmagt?“

Den heftige Bisp var næsten fortvivlet. Han vred sine Hænder og vidste ikke, om han nu skulde drage frem eller tilbage.

„Min kjære gode Herre!“ — trøstede Martin ham venlig og troskyldig — „hvor kan I dog tage Eder den Ting saa nær? I veed dog vel sagtens hvad der stod i Brevet, og saa veed jeg dog, I kan belægge eders Ord vel saa godt som Kongen selv. Og hvad Fuldmagt behøver I? naar den hellige Fader seer eders ærlige danske Ansigt, saa kan han jo nok se, I farer ikke med Usandhed.“

„Gamle trofaste Martin!“ — sagde Bispen glad — „gjennem din Mund taler min gode Skytsaand til mig. Ja, du har Ret! med Guds Hjælp kan jeg undvære Kongens Brev og Fuldmagt. Jeg vil ikke sørge for hvad jeg skal sige! Han, som i denne Time holdt sin beskjærmende Haand over os, han kan ogsaa give mig Ord og Fuldmagt, som ingen Konge kan give mig bedre og ingen Røver fratage mig. Kom! vi vil i Herrens Navn drage videre! Jeg har før fundet Vei, hvor der var vel saa mørkt og værre Fjender i Nærheden; men jeg havde ham med mig, som er Veien og Lyset.“

Bispens tillidsfulde Ord gave nu ogsaa Svendene Modet tilbage. De fandt snart alle Hestene, og, skjøndt man hverken kunde see Vei eller Sti, fulgte Tjenerne dog nu trøstige deres gudfrygtige Herre, som med Hænderne foldede over Sadelknappen lod Hesten gaae sin egen Gang, uden at røre ved Tøilen.

De havde saaledes redet tause en Tidlang, og Ingen vidste hvor han kom hen.

„Jeg gad dog vidst, Herre Bisp!“ — sagde nu Martin betænkelig — „hvor I før har fundet Vei i saadant Mulm og Mørke. For mine Øine er det, som vi red her mellem lutter Klippestyrtninger og dybe Afgrunde.“

„Saa er det jo ved hvert Skridt, vi gaae i Verden“ — svarede Bispen — „om vi ogsaa i vor daarlige Selvklogskab ere stokblinde derfor.“

„Var det saaledes at forstaae, fromme Herre! saa maa I vel have Ret; men jeg troede ikke, I talte til mig, som vor Herre til Disciplene.“

„Ogsaa i bogstavelig Forstand var det Sandhed, jeg sagde“ — svarede Bispen: — „med Tro og Tillid til den usynlige Veiviser, har jeg før fundet Vei, hvor Mulmet og Mørket gjorde mig mere beklemt om Hjertet, end her, og hvor værre Fjender vare mig nær, end de, jeg her frygter for: det var i et mørkt forbandet Taarn, hvor der var Kogleri og Djævelskab.“

„Kors bevare os! hvorledes kom I da derfra? Herre!“ spurgte Martin, nysgjerrig og frygtsom, idet han saae sig om og korsede sig.

„Jeg maatte gaae derfra gjennem Ildsluer, og det var min velforskyldte Straf, fordi jeg vilde være klogere, end det er et christent Menneske forundt, og kige i den Bog, som skjuler Menneskenes Skjæbne og Fremtid.“

„Er der da virkelig saadan en Bog til?“ — spurgte Martin, og glemte at see efter den farlige Vei — „det er jo den, man kalder Cyprianus.“ Han slog atter et Kors for sig, da han nævnede dette Navn og saae sig betænkelig tilbage.

Svendene vare blevne noget tilbage. Man var kommen til et Sted, hvor der kunde ride To jævnsides, og Martin red med spændt Opmærksomhed hen ved sin tankefulde Herres Side.

„Lad os ikke tale meer om slige Ting!“ — sagde Bispen med dæmpet Stemme — „saameget vil jeg kun sige dig, Martin! naar du vil tie dermed: Det bæres mig for, og jeg har Grund til at troe, at af denne min Reises lykkelige Udfald afhænger min store Herre og Konges Liv og Lykke. Hans høi-

salige Broder, Kong Knud, kunde maaske endnu have levet og siddet paa Danmarks Throne, havde han sendt mig denne Vei og brugt Kirkens Arm, hvor han brugte sin egen. Men det forstaaer du dig ikke paa, gamle Martin! spørg mig aldrig om slige Ting! „Lad os drage vor lige Vei med Gud, og ikke bekymre os om de forborgne Ting og dem, som skal komme!“

Tause og stille fortsatte nu Bisp Peder og hans Tjenere Reisen, som iblinde, til det blev Dag; og da de nu saae sig tilbage, gyste de Alle, og det syntes dem et forbarmende Guds Underværk, at de, uden at nedstyrte og knuses mellem Fjelde og Afgrunde, havde kunnet ride en saadan Vei i Mørket. De traf snart paa Mennesker og erfarede nu, at man vel kunde komme ad den Vei til Rom, men at intet Menneske vovede derpaa om Natten. Nu kunde de ikke uden en stor Omvei komme tilbage paa den almindelige og ellers kortere Vei. De havde imidlertid Dagen for sig. De leiede en ny Veiviser. Snart saae de den gule Tiber; de fulgte den smukke Vei langs med dens Bredder, og inden Aften naaede de lykkelig Rom.

Uden at standse noget Øieblik for at betragte den store berømte Stads Herligheder og mærkværdige Oldtidsminder, begav Bispen sig om Morgenen efter sin Ankomst i sin bispelige Ornat til Vaticanet og forlangte øiebliklig at indlades i et høist vigtigt Anliggende til Pave Innocenz. Han maatte imidlertid tøve over en Time i Forsalen; thi hans Hellighed — hed det — havde lukket sig inde i sit Lønkammer med en fremmed Pilgrim, som man troede var en fornem Afsending fra Keiseren og de tydske Fyrster. Heftig og utaalmodig gik Bisp Peder op og ned i Forsalen. Endelig aabnedes Døren til Pavens Gemakker, og med et stolt triumferende Smil fremtraadte den høie tause Pilgrim, i hvem Bisp Peder nu tydelig kjendte sin Konges Dødsfjende, Bisp Valdemar. Kjæk og frimodig tren Peder Sunesøn sin formummede Fjende imøde, og det hoverende Smil i Pilgrimmens Aasyn forsvandt pludselig. Han syntes et Øieblik overrasket og forfærdet, men med et listigt foragteligt Blik paa sin afvæbnede Anklager, forlod han taus og hastig Forsalen, uden at lade som han kjendte ham.

Med fuld Fortrøstning paa sin retfærdige Sag og det Sandhedens ubedragelige Vidnesbyrd, han nu med fordobblet Iver følte sig mægtig til at aflægge for St. Peters hellige Stol, traadte Bisp Peder ind for den strenge og mægtige Pave Innocenz.

Paven sad, med sin Purpurfløiels Skulderkrave over den hvide Lindragt, i en forgyldt Armstol med Foden paa en rød Fløiels

Skammel, hvorpaa de hellige Nøgler vare indvirkede, og ved hans Side stod et Bord med et Cruciflx mellem en stor Mængde

Papirer. I det kraftige Oldingsansigt laae en Ro og Bestemthed, som forbausede. Hans Haar var graat, men krusede sig kraftigt om den røde Fløiels-Kallot, som skjulte Tonsuren. Synet af denne mægtige Mand, som fra sit Lønkammer beherskede Konger og Keisere, gjorde et stærkt Indtryk paa den danske Bisp, der for første Gang stod for sin strenge Overherres Øine. Han bøiede sit Knæ og kyssede Korset paa hans fremstrakte Fod, derpaa reiste han sig frimodig og gjorde i sin Konges Navn den alvorligste Indsigelse mod Bisp Valdemars uretmæssige Valg til bremisk Erkebisp. Han beraabte sig paa Pavens eget Brev og udtrykkelige Betingelse for den fangne Bisps Frigivelse, og inden Paven fik Tid til at spørge om Brev og Fuldmagt fra Kongen, aflagde Bisp Peder en sanddru Beretning om det natlige Overfald og tilbød sig med den helligste Ed og sine Tjeneres Vidnesbyrd at bekræfte Sandheden i sit Udsigende.

Den strenge kraftfulde Innocenz syntes et Øieblik ubestemt. Den ligesaa snilde som dristige Bisp Valdemar havde nylig saaledes fremstillet ham Sagen og havde vidst at lægge en saadan Vægt paa Keiserens og de tydske Fyrsters Gunst og Forbøn, at den ellers saa standhaftige Innocenz næsten havde besluttet at tilgive ham og bekræfte hans Erkebispevalg, hvis det paa nogen Maade lod sig forene med hans Ord og Løfte til Kongen af Danmark.

Saaledes som Bisp Peder nu med Kraft og Iver oplyste Sagen, maatte Paven betragte Bisp Valdemar som en farlig og egenmægtig Oprører selv mod den pavelige Stol. Den svare Mistanke, der endnu hvilede paa hin listige, overmodige Prælat, som Efterstræber af hans kongelige Fætteres Krone og Liv, og nu denne sidste underfundige Voldsgjerning mod Bisp Peder, hvori den Anklagede, efter al Sandsynlighed havde Deel — alt Dette gav nu, ved Bisp Peders klare livlige Fremstilling, Bisp Valdemars Sag et saa misligt Udseende, at Paven besluttede at undersøge Sagen paa det Strengeste med Cardinalerne og gav Bisp Peder det bedste Haab om et forønsket Udfald for ham og hans Konge.

Glad forlod denne Kong Valdemars nidkjære Afsending Vaticanet og ventede nu rolig paa det bedste Udfald af sin Sendelse.

Bisp Valdemar erfarede den samme Dag ved sine Venner og Speidere, at Cardinalerne i Anledning af hans Sag vare samlede hos Paven, og at han kunde vente at blive dragen til

strengt Ansvar for mange svare Beskyldninger. Han fandt det ikke raadeligt at oppebie Udfaldet af denne mislige Sag, og da man næste Morgen søgte ham, for at høre hans Forsvar, var han intetsteds at finde. Han havde hemmelig om Natten forladt Rom for at tage sin Tilflugt til sine verdslige Venner og Beskyttere.

Efter Bisp Valdemars Flugt syntes hans Sag at drages i Langdrag, og den utaalmodige Bisp Peder frygtede med Rette for hans formaaende Velyndere, saavel ved Pavehoffet selv, som blandt de anseeligste Fyrster i Europa. Den ene Uge gik efter den anden, og to Maaneder vare forløbne, uden at det endnu lod til, at Paven og Cardinalerne vilde tage nogen endelig Beslutning. Men nu indløb den forbausende Efterretning, at Bisp Valdemar var flygtet til Keiser Philip og Hertug Bernhard af Sachsen, af hvem han med bevæbnet Bedækning var ført til Bremen, og at han der var bleven modtagen med stor Jubel som Erkebiskop. Dette voldsomme Indgreb i de pavelige Rettigheder fortørnede Innocenz høilig; han betænkte sig nu ikke længer paa at erklære Bisp Valdemar for en Oprører mod Kirken og den pavelige Stol, og et formeligt Bandbrev blev udstedet, hvis Overbringer blev bemyndiget til at kuldkaste hans Magt og Myndighed som Erkebisp i Bremen, og erklære ham fredløs og forbandet, til han bodfærdig selv indstillede sig til Dom for den pavelige Stol.

Udrustet med denne mægtige Bandstraale, begav Bisp Peder sig øiebliklig paa Tilbagereisen fra Rom, og inden han saae sin Konge igjen, agtede han selv at drage til Bremen og fuldføre dette farlige Foretagende Thi der var ingen ved det pavelige Hof, som under disse Omstændigheder havde Mod og Lyst til at udsætte sig for den aabenbare Livsfare, der var forbunden med at overbringe det pavelige Bandbrev i en fjendtlig Stad til en saa mægtig beskyttet Forbryder mod Kirken.

Som Bisp Valdemar en Dag stod for Høialteret i Bremens Domkirke og i sin nye erkebispelige Ornat læste Messen for det forsamlede Folk, traadte en høi Mand ind i Kirken, iført en stor hvid Hættekappe med et sort Dødningehoved, udsyet paa Brystet; hans Ansigt var skjult af Hætten, der naaede ham i en Spids til Brystet, og gjennem to store Huller i Hætten tindrede et Par mørke ildfulde Øine. Den alvorlige

formummede Skikkelse nærmede sig Alteret og lagde det pavelige Bandbrev opslaget for Erkebispens Øine. Han stirrede forbauset paa den pavelige Bulle og blegnede. Den Formummede traadte tilbage og var forsvunden blandt Folket; og nu lød en mægtig Røst gjennem Kirken: „Erkebisp Valdemar er lyst i Kirkens Band! Ve den, som beskytter Kirkens Fjende! — forbandet er Den, han velsigner! — hans Stav er brudt og den helige Salve er bortsveden af hans Isse!“

En almindelig Forfærdelse udbredte sig over Menigheden. Som lynslaget styrtede Folket ud af Kirken. Den bandlyste Erkebisp tabte Krumstaven af Haanden og sank afmægtig om for Alteret. Men Bisp Peder, som havde været Overbringeren af det frygtelige Bandbrev, var faa Timer efter ude af Bremen og paa Veien til Kong Valdemar, som efter Rygtet havde slaaet Keiser Philip paa Flugt fra Nordalbingien og var dragen med en stærk Besætning ind i Brunsvig.

Rygtet om Keiser Philips mislykkede Angreb paa Danmark, om hans hovedkulds Flugt og den danske Konges seierrige Fremgang havde sat hele Nordtyskland i Skræk og Forbauselse.

Til dette mægtige Angreb havde de smaa nordtyske Fyrster sat al deres Lid, og adskillige af Kong Valdemars Lehnsmænd havdė uden Betænkelighed gjort fælles Sag med Keiser Philip og sendt ham Hjælpemandskab mod deres forhadte Lehnsherre.

SYVENDE KAPITEL.

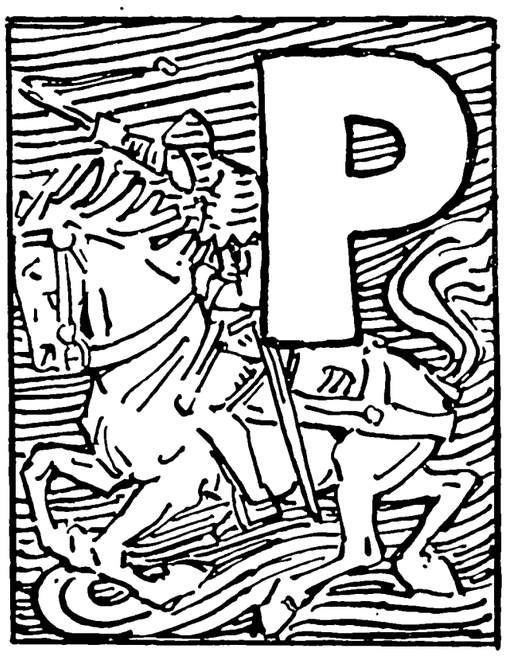

aa Schwerin Slot holdt sorte Grev Henrik et vigtigt Krigsraad med Bispen af Hildesheim og Grev Adolph. Hertug Bernhard af Sachsen havde ved en egenhændig Skrivelse stadfæstet Efterretningen om sit og Keiser Philips Nederlag paa de danske Grændser, hvilket han dog kun kaldte et mislykket Angreb og et øiebliklig Tilbagetog, som han nu haabede skulde formaae Keiseren til en alvorligere Rustning i Bamberg. Greven af Danneberg og den vendiske Fyrste Henrik Borwin og hans Brødre havde nylig forladt Schwerin med Løfte om Hevn og virksom Understøttelse mod den fælles Fjende.

„Sagde jeg det ikke nok?“ — sagde Bispen af Hildesheim: — „I var for hidsig, Grev Henrik! I vilde ryste Frugten af før den var moden, og den traf Jer stenhaard i Panden. Krigslykken er nu eengang med Kong Valdemar, og paa den Vei kommer I aldrig til Maalet.“

„Paa Omveie endnu mindre, Herre Bisp!“ — sagde Grev Adolph: — „hvad hjalp det nu, at vi ikke selv aabenbart var med Keiseren? havde vi været med, skulde Hæren dog ikke have ladet sig jage, som en Flok Faar.“

„Det var et sandt Ord, kjække Grev Adolph!“ — sagde Henrik af Schwerin og bed sig harmfuld i Underlæben — „hvad hjalp det dumme Svogerskab mig? hvad hjalp Forliget med Johan Ganz? mit halve Grevskab staaer endnu i Pant, og Graabo Slot opbygger jeg aldrig. Hvad hjælper alle vore Skriverier, Hr. Bisp! alle de fine forblommede Ord har Fanden skabt: vor hele Plan er nu i Kongens Haand, og hvad han ikke kan stave sig til, har den næsvise Grev Otto fortalt ham. Ha, hvi lænkede jeg ikke den Øretuder fast til Blokken, da jeg havde ham! Nu er Vingerne voxede paa Vildgaasen, og han bryder sig ikke meer om mine Jægere, end at han sender mig Kunz Rødnæse selv tilbage med Brev og Hilsen og Tak for sidst. Hør hvad den dumdristige Dreng tør skrive mig til!“ Her rev han et Brev op og læste:

„Hilsen tilforn og skyldigst Tak for det ædle Gjestevenskab i
„Schwerin Slotstaarn!

„Hvorlunde Jagten løb af paa Kong Valdemars Bryllupsdag
„kan eders dygtige Jæger selv berette, hvis han det ei har
„forgjettet hos Vildttyvene i Ribe Tyvehul. Eders gudelige
„Ven og fromme Mellemhandler hos Kongen har jeg paa
„min egen Fare ladet Sold og Løn udbetale med Hunde-
„pidsken. Hvad mig selv anbelanger, da er jeg, efter de
„sidste Opdagelser, i alle Maader løst fra min Ed og mit
„Taushedsløfte, og hvad der er dunkelt og forblommet i eders
„kløgtige Skrivelse til Keiseren, har jeg tilfulde oplyst min
„Herre og Konge om. Jeg vil ønske, at jeg for Fremtiden,
„med mere Agtelse og med Tillid til eders ridderlige og
„fyrstelige Ære, kunde nævne mig
„eders aabne og altid kampfærdige Fjende
Ridder Otto, Greve af Lüneborg.“

Grev Henrik sønderrev Brevet og kastede Stumperne harmelig paa Gulvet.

ANDEN DEL

„Hvad vil I harme Jer over den kaadmundede Drengs Stikpiller?“ — sagde Bispen af Hildesheim. — „Er det sandt, at Grev Albert rykker med en Hær mod Schwerin, har I nu vigtigere Ting at tænke paa. Dennegang ender det neppe med Dands og Lystighed, som sidst. Jeg vil raade Eder at forlade Slottet snarest muligt med eders Broder og Gemalinde, hvis I ikke troer, det kan forsvares saalænge, til Keiser Philip og Hertug Bernhard kan komme sig af Skrækken og sende Jer Undsætning.“

Som de endnu raadsloge herom, kom en Grændserytter jagende ind i Slotsgaarden. Han bragte Greverne af Schwerin den forfærdende Efterretning, at Grev Albert havde forstyrret Wittenburg og ødelagt Slottet Boitzenburg, og at han plyndrede og ødelagde allevegne, hvor han drog frem, uden Skaansel. Kongen af Danmark — hed det — havde selv været med ved Boitzenburg og havde der havt en fortrolig Sammenkomst med Keiser Otto. Derfra var Kongen dragen med Keiseren til Ribe; men Grev Albert og den unge Grev Otto af Lüneborg rykkede med stærke Skridt mod Schwerin.

Grev Henrik skummede af Harme. Han gav Befaling til sine Krigshøvdinger at samle alt krigsdygtigt Mandskab i Schwerin og berede sydende Beg og gloende Stene til at modtage Fjenden med. Det hjalp ikke, at Bispen af Hildesheim raadede til Flugt og føiede Anstalter til selv at forlade Slottet. Grev Henrik vilde Intet høre derom, og Grev Adolph erklærede, at han vilde blive og dele Skjæbne med sin kjække Forbundsfælle.

Medens Alt var i Bevægelse paa Schwerin Slot med Forsvarstilberedelser, stødtes der i en Trompet fra Taarnet, og en høi, fremmed Mand i en graa Hættekappe lod sig melde, som en gammel Ven, der kom i et vigtigt Anliggende. Slotsbroen blev nedrullet og den Fremmede indladt. Da han traadte ind i Høisalen til de forsamlede Herrer, studsede Alle, som om en Hevnens og Forfærdelsens Aand var traadt ind iblandt dem, idet den Fremmede slog Hætten tilside fra det vilde udtærede Aasyn.

„Erkebispen af Bremen! — den kjække Bisp Valdemar!“ lød det nu fra Mund til Mund, og Grev Henrik bød ham velkommen, som en tro Ven og Staldbroder i Nøden.

„Kalder I mig Ven og Staldbroder endnu, naar I hører hvem jeg er?“ — sagde den frygtelig alvorlige Gjest — „jeg er en fredløs, en bandlyst Mand“ — —

„Fredløs? — bandlyst?“ — gjentoge Alle med Forfærdelse.

„Fredløs og bandlyst!“ — gjentog ogsaa Grev Henrik, men rakte ham Haanden meddetsamme — „Ven og Staldbroder er I mig dog ligefuldt — Ven og Staldbroder i Nød og i Hevn!“

„Saa hør da!“ — sagde den mørke Gjest — „jeg troede Innocenz for frygtsom og de tydske Fyrster og Folk for heltemodige: hvorledes det er gaaet Keiser Philip og Hertug Bernhard, veed I; mig ramte Bandstraalen fra Høialteret selv; den har smeltet Krumstaven i min Haand, siger man, og bortsvedet den hellige Salve af min Isse; men jeg har endnu Marv i min Haand og Kongeblod i mine Aarer. Giv mig for Bispehuen en Hjelm og for Monstransen et Sværd — og I skal ikke have kaldt mig Ven og Staldbroder i Nøden forgjeves!“

„Hvad har I da isinde? lad høre, kjække Herre!“ — sagde Grev Henrik — „Fjenden er for Døren, og her er ikke lang Tid at raadslaae.“

„Slottet kan I ikke forsvare med den Haandfuld Folk, I har“ — tog den krigskyndige Erkebisp nu rolig og besindig Ordet: — „det er slet befæstet, især fra Østsiden, og Grev Albert er ikke at spøge med. Lad en lille Besætning her tilbage, for at underhandle med Fjenden om en taalelig Overgivelse! men følg selv ufortøvet med mig til Bamberg! medens I der sætter Mod i Keiser Philip og driver paa et afgjørende Tog mod Dansken og Keiser Otto, drager jeg i Spidsen for mine gamle Sachser og Bremer mod Hamborg; jeg tager Staden med Storm, og derfra skal jeg give Kong Valdemar Andet at tænke paa, end at ødelægge Schwerin. Keiser Otto er ham kun gunstig paa Skrømt; det veed Ingen bedre, end jeg. Han vil nu søge Hjælp i England; men inden den Hjælp kommer, maa det være ude med det danske Tyranni. Min overmodige Fætter har nu ogsaa blandet sig i de svenske Kronstridigheder — det veed I maaske alt — de tappre Sunesønner ere med 16000 Danske og Bøhmere dragne Kong Sverker til Hjælp mod Prinds Erik. Det er et lykkeligt Øieblik. Kan jeg nu holde Kongen Stangen ved Hamborg, medens Svensken slaaer Sunesønnerne og I med Keiser Philip og Hertug Bernhard trænger Grev Albert paa denne Side — saa maa Danmarks Throne styrte, og saa skal jeg lære Kong Valdemar og den strenge Innocenz, hvad en bandlyst Kongesøn formaaer!“

„Høiærværdige Hr. Broder!“ — sagde Bispen af Hildesheim og studsede — „det er nok ingen simpel Ridderhjelm, I vil bytte eders Bispehue med: forstaaer jeg Eder ret, vil I have en gylden Ring om den; men betænk, det er en halsløs Gjer-

ANDEN DEL

ning! uden Fred med vor hellige Fader, rammer Bandstraalen Kronen som Infulet.“

„Lad det være min Sag, Hr. Broder!“ — afbrød Erkebispen ham stolt og tillidsfuldt. — „Har I overveiet min Plan, Grev Henrik! saa betænk Jer ikke længer! her ere Øieblik kostbare.“

„Jeg følger Eder, kjække Herre!“ — sagde Grev Henrik bestemt — „I er fød til at bære Scepter og Krone.“

Neppe var denne Beslutning tagen, førend den blev sat i Værk, og inden en Time havde de schwerinske Grever med deres Familie og Kostbarheder forladt Schwerin Slot og droge med deres Venner og Forbundsfæller til Bamberg.

Kong Valdemar havde imidlertid ved en stor Seiersfest paa Ribehus havt Keiser Otto til Gjest. Folket var svimmel af Krigslykken og stolt af deres seierrige Konge. Skjaldene priste hans Seier og hoverede over Keiser Philips og de tydske Fyrsters Flugt og Nederlag. Selv den fredelige, sagtmodige Thorgeir Danaskjald syntes beruset af sin Konges Lykke og gav Folket en Seierssang, hvori han priste Fædrenes Manddom og Dygtighed og berømte Kongen, som den store Valdemars uovervindelige Søn. Skjøndt det var Keiser Ottos Fjender, hvis Flugt og Nederlag der hoveredes over, behagede det dog ikke Henrik Løves Søn at høre den tydske Manddom ringeagtet i Danmark. Keiser Otto havde ikke sin Faders heltemodige Udseende; han var uanseelig af Vext; hans ubestemte noget fromladende Ansigt syntes bedre at passe til en Klerk, end til en Keiser, og hvor han viste sig ved den høie Valdemars Side, kunde ikke al hans keiserlige Pragt erstatte hvad han manglede i Kraft og Værdighed til at gjøre Indtryk paa Folket.

Skjøndt Valdemar viste sin keiserlige Gjest al den Ære og udvortes Høflighed, han kunde fordre, var Kongen dog for ærlig til ganske at kunne fordølge sin Mistillid til ham; og Keiseren forlod ham og det danske Folk med et hemmeligt Nag i Hjertet og med den Beslutning, ikke længer, end nød-

---

Infulet, Bispehuen.

vendigt, at holde Freden og Forbundet med den seiersstolte Konge af Danmark.

Da Keiseren var borte, var Valdemars Aasyn først fuldkommen tilfreds og roligt. Han syntes nu endogsaa at have forvundet enhver hemmelig Sorg og at have forglemt den skjønne Berengaria; idetmindste var hans Glæde sand og oprigtig, da den fromme elskværdige Dagmar kort efter hans Hjemkomst meddeelte ham sit og Danmarks glædelige Haab om en Thronarving.

Midt i Glæden herover og førend Seiersrusen endnu var forbi, fik nu Kongen den uventede og ubehagelige Tidende, at den bandlyste Bisp Valdemar havde den tredie August taget Hamborg med Storm og plyndret den overrumplede Stad paa det Ubarmhjertigste. Paa samme Tid hørte han Tidende om, at Grev Albert og Grev Otto havde indtaget og besat Schwerin Slot uden betydelig Modstand, men at Grev Henrik og hans Venner vare hos Keiser Philip i Bamberg, hvor der foretoges svære Udrustninger. Fra Sverrig bragtes tillige det Bud, at Prinds Eriks Vaabenmagt var stor og overlegen, men at Bisp Peder og hans Brødre dog agtede at vove et Hovedslag.

„Han er mig for hidsig, den kjække Bisp!“ — sagde Kongen og gik med dette sidste Budskab i Haanden heftig frem og tilbage i Dronningens Gemak. — „Fra Romerreisen skilte han sig mesterlig; her frygter jeg, hans Heftighed bringer ham selv og hans kjække Brødre i Ulykke.“

Han udstedte nu hastig endeel Befalinger. Dronningen sad imidlertid stille ved sit Sømmebord og betragtede sin heftige Gemal med et vemodigt Blik.

„Velan! jeg drager mod Hamborg!“ — sagde Kongen nu høit og bestemt, efterat han en Stund havde staaet taus og tankefuld, med Haanden paa Panden — „men, saasandt jeg er den store Valdemars Søn! jeg farer ikke i Harnisk forgjeves. Jeg forlader dig atter, min ædle Dagmar! og du seer mig kun som Seierherre igjen. Det gjælder Land og Rige.“

„Ak, min kjæreste Herre og Konge!“ — sukkede Dagmar, medens Valdemar iførte sig sin Vaabenkjortel — „kommer da den Tid aldrig, da I kan sørge for Land og Rige i Fred? og skal jeg da stedse see Eder som et herligt glædeligt Drømmesyn, der kommer og forsvinder, men aldrig kan boe og bygge hos mig i Herrens Fred og Glæde?“

„Naar jeg bliver gammel og graa“ — svarede den krigerske Konge og hvilte Haanden paa det store Slagsværd — „da faaer

jeg og Danmark vel Fred engang, og da har jeg et stort Fredens Værk at udøve, som jeg nu ikke kan tænke paa: at bygge Landet med Lov sømmer sig en viis og god Konge; men Kronens Sikkerhed og Ære maa der først sørges for. Saalænge mine Fjender vaage, kan jeg ikke hvile og tænke paa Fredens Gjerning. Gud være med dig, du fromme Fredens og Sagtmodighedens Billede! i din venlige Nærhed tør jeg ikke dvæle og indslumre. Til Seir og Lykke blev Volmar fød — men Lykken vendes kan om til Nød — har en gammel Spaamand sagt mig. See, derfor vil jeg gribe Lykkens Vinger fast, medens de endnu suse over mit Hoved. Gud styrke dig, min Dagmar! farvel!“

Med disse Ord forlod Valdemar sin fromme Dronning og Ribehus. Dagmar sad atter forladt paa det store øde Slot; men snart hørte hun Tidender fra ham.

---

n Dag sad Dronningen i Fruerstuen og syede paa smaa Huer og Christentøi til den lille forventede Thronarving. Ved hendes høire Side sad Grevinde Ida sørgmodig og tænkte paa sine Brødres ulykkelige Strid med Kongen, medens Naalen ofte faldt ud af hendes Hænder; hun havde den samme kjære løndomsfulde Syssel som Dronningen, og hendes Skikkelse røbede tilstrækkelig hendes Tilstand. Jomfru Kirstine af Rise slog munter Guldspolen i den lille Silkevæv og nynnede paa Thorgeir Danaskjalds Seierssang, som mest var til Ære for Kongen, men hvori Grev Albert og Ridder Otto ogsaa nævnedes, som Kongens bedste og kjækkeste Riddere.

Paa en Skammel ved Dronningens Fod sad liden Rigmor og lyttede til Sangen.

„Er det da kun Konger og Riddere, som fortjene Ære og Pris?“ — sagde Rigmor — „kan ikke Væbnerne ogsaa være flinke?“

„Aa jo!“ — svarede Kirstine — „men saa blive de nok ogsaa Riddere engang, og hører man nogen rask og dristig Gjerning af dem, blive de nok ogsaa besjungne. Nu vil der blive Nok at synge om, naar Bisp Peder Sunesøn og hans tappre Brødre komme hjem med Seier fra Sverrig.“

„Gid du sige det i en god Tid, kjære Kirstine!“ — sagde Dronningen — „det gjælder mangent dyrebart Liv. Ogsaa mange af mine kjære troe Landsmænd droge did. Gud veed, om de komme tilbage.“

„Men hvad skal de da i Sverrig?“ — spurgte Rigmor utaalmodig — „det er jo med Tydskerne vi har Krig — derovre, hvor Fader og Ridder Otto og Carl af Rise nu er.“

„Kongen vil ikke blot beskytte sig selv og sit Rige“ — svarede Dagmar — „han vil ogsaa beskytte sine Venner og Frænder. Saae du ikke nok den fremmede ulykkelige Konge, her var, som saae saa bleg og god ud, ham, der sad ved Siden af Keiseren ved Bordet! det var Kong Sverker fra Sverrig; han var forjagen af sit Rige og bad Kongen om Hjælp, og i Nøden skal man kjende sine Venner; see, derfor laante Kongen ham mange af sine bedste Riddere; min Fader i Bøhmen gjorde ligesaa. Ak, de mente det godt, de kjære Sjæle! men Lykken og Seieren er i Herrens Haand.“

„Men Herren mener det jo ogsaa godt“ — sagde Rigmor — „saa har det jo ingen Nød.“

„Visselig, mit gode Barn!“ — svarede Dagmar og klappede hende rørt paa Kinden — „hvad han tilskikker os er godt, om det ogsaa er Sorg og Trængsel; hans Raad og Veie ere urandsagelige.“

Dagmars moderlige Samtale med hendes kjære Brudepiger blev afbrudt af Hr. Ib Urne, som bragte Tidender fra Kongen.

„Eders høikongelige Gemal, ædle Dronning! er karsk og vel, Gud være lovet!“ — sagde han — „I sin retfærdige Vrede har han slaget Bro over Elben og gjort et drabeligt Indfald i det Bremiske med Ryttere og Vogne, formodentlig for at lokke den bandlyste bremiske Erkebisp ud af Hamborg; men det forstokkede Verdensbarn løber ikke i Fælden. Han bliver i sin faste Øgle-Rede og forskandser sig, som han vilde true Danmark og trodse Kongen og den hellige Fader derfra i al Evighed. Til Modvægt og Værn mod den Belialsbisp anlægger Kongen nu en stærk Befæstning ved Elben, ligeoverfor Hamborg. Grev Albert har faaet Befaling til at forene sin Hær med Kongens; thi man venter nu hver Dag de keiserlige Philistre med stor Magt fra Bamberg.“

„Gud beskytte Kongen og den retfærdige Sag!“ — sagde Dagmar. — „Er der ingen Tidender fra Sverrig?“

„Man taler om et stort Slag ved Lene, høibaarne Dronning!

men Rygterne om Udfaldet ere forskjellige og ikke alle som Duft fra Libanon.“

„Det er mig ingen gode Tegn!“ — sukkede Dagmar — „skaf mig snarest muligt Vished, kjære Hr. Hofmester! jeg frygter, jeg seer aldrig vore kjære troe Bøhmere meer. Ak, jeg er dog imod min Villie Skyld i megen Ulykke her: for min Skyld kom de brave Landsmænd hid til Norden, maaske for at lægge deres Ben i det fremmede Land. Og den utaknemmelige Bisp Valdemar, som gav mig Haand paa, at han ikke vilde hevne sig! havde jeg ikke havt saa stor Ynk med ham, og bedet saa inderlig for ham, havde han visselig endnu siddet fangen paa Sjøborg.“

„Vilde Herren saaledes gaae i Rette med os for vore gode Gjerninger“ — sagde Hr. Ib Urne — „hvor vilde det da gaae os med de slette?“

„Ak, slet og ringe er dog al vor Gjerning!“ — sagde Dagmar — „men han, som kjender Hjerterne, vil forbarme sig i Naade. Iil, kjære Hr. Hofmester! og lad os ikke længer være i Uvished!“

Hr. Ib Urne gik. Snart erfarede ogsaa Dagmar og Kongen den sørgelige Tidende om Nederlaget ved Lene, som har gjort saa dybt og varigt et Indtryk paa alle danske Hjerter, at Erindringen derom har bevaret sig hos Folket til de sildigste Tider i en uforglemmelig Sørgesang. Uagtet Slagets ulykkelige Udfald og det store Nederlag, de Danske lede under Anførsel af den kjække heftige Bisp Peder Sunesøn og hans tre Brødre, havde Kong Valdemar dog ingen Skam af sine Mænd; thi med Sandhed sang Folket med Skjalden:

„De Danske stode saa mandelig bi
De Svenske til liden Fromme:
Langt heller de vilde paa Stedet døe,
End fra Hr. Sverker rømme.

De Svenske vare to og tre mod Een;
Thi blev i Krigen stor Nød:
Saa mangen Ridder der blegned om Kind,
Saa mangen Hofmand blev død.“

Blandt de tappre danske Riddere, som vare faldne i dette Slag og bleve begravne i Sverrig, vare Bisp Peders og Erke-

bisp Andreas's tvende Brødre, den berømte Hr. Ebbe Sunesøn til Knardrup, Kong Sverkers Svigerfader, og Hr. Laurids Sunesøn, saavelsom den raske Grev Engelbret af Gleichen, Hr. Carl Graa og Ridder Ove Dyre med det gyldne Horn. Bisp Peder selv og hans Broder Jacob af Mone vare undkomne med Livet og dragne med den sørgelige Tidende til Kongen. Den ulykkelige Kong Sverker undkom vel ogsaa med Livet, men faldt siden i et Slag ved Gestilren, ikke langt fra hin ulykkelige Valplads ved Lene. Af de mange danske og bøhmiske Stridsmænd, som havde fulgt ham og Sunesønnerne i denne ødelæggende Kamp, kom der kun Faa tilbage, og det var et sørgeligt Syn for alle Danske at see de adspredte Levninger af hin skjønne Hær. Derom hedder det vemodig i hin folkelige Sørgesang:

De vare vel otte tusinde Mand,
Der de af Danmark foer hen,
Vel næppe fem og femti Mand
Kom hjem til Landet igjen.

Mellem de Bjerge og dybe Dale
Der gjælde baade Ugle og Ravn;
Der græder saamangen smuk Fæstemø,
Haver mist sin Fæstemand.

De Fruer de stande udi Høieloft,
De vente, deres Herrer skal komme.
Hestene de kom blodige hjem,
Og Sadlerne de vare tomme.

Valdemar holdt paa sin hvide Stridshingst for Hamborg og opmuntrede sine holstenske Bønder til at arbeide rask paa Skandser og Volde, da Bisp Peder og Ridder Jacob Sunesøn, ledsagede af gamle Martin, kom, nedslagne og bedækkede med Blod og Støv, til Leiren og bragte ham denne Jobspost.

Kongen bed sig i Læben og taug, for ikke med noget harmfuldt bebreidende Ord end dybere at saare Bisp Peder og hans Broder: de havde seet deres Brødre falde ved deres Side, og de havde ikke forladt Valpladsen, saalænge der var en dansk og bøhmisk Stridsmand tilbage som holdt Stand.

---

gjælde, skriger.

ANDEN DEL

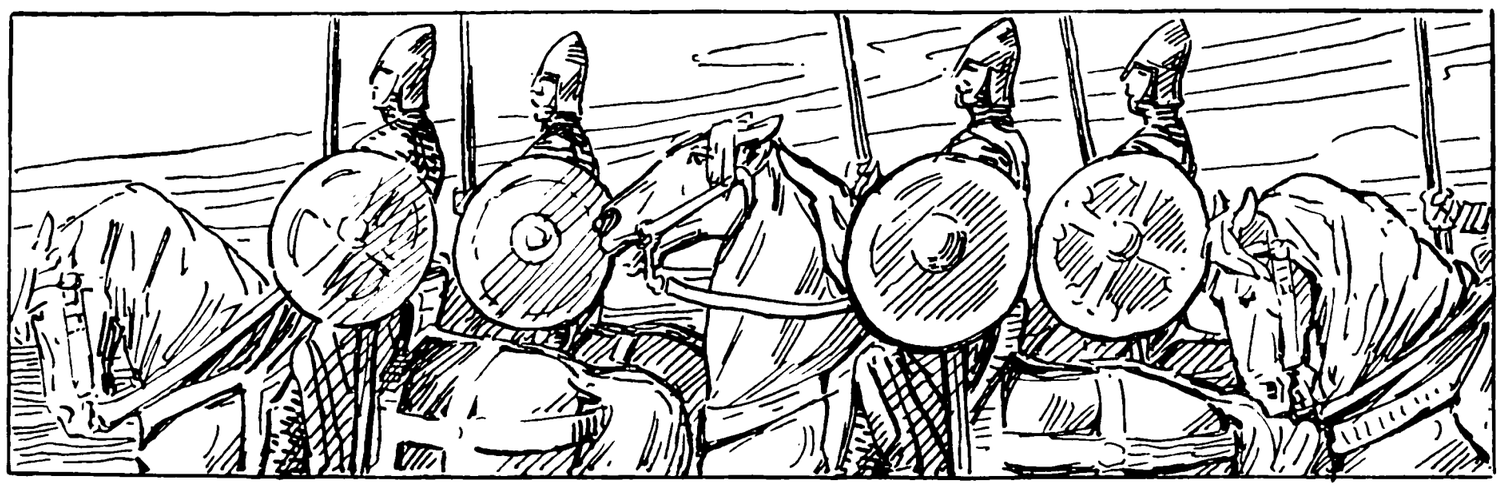

De vare vel otte tusinde Mand,
Der de af Danmark foer hen;
Vel næppe fem og femti Mand
Kom hjem til Landet igen:

Mellem de Bjerge og dybe Dale
Der gjælde baade Ugle og Ravn;
Der græder saa mangen smuk Fæstemø,
Saa ver mist sin Fæstemand.

De Fruer de stande ved i Højeloft,
De vente, deres Herrer skal komme:
Hestene de kom blodige hjem,
Og Sadlerne de vare tomme.

Sigurdsvinke

„Det er den retfærdige Guds Straf over mig og min Slægt!“ — sagde Bisp Peder — „det var ikke for Konge og Fædreland, vi dennegang stred, men for os selv og vor ulykkelige Svoger. Jeg misbrugte eders høimodige Gunst, Herre Konge! til Eders og Landets Fordærv og paa en Tid, da I selv kunde behøve vor Arm og vort Skjold. See, derfor var Herren ikke med os; jeg tog ham ikke paa Raad med mig i min blinde Iver og Fortrøstning paa egen Kraft og forfængelig Styrke; derfor lod han mig see mine Brødres blodige Pander og jog mig som en overvunden og beskæmmet Flygtning hid, for at jeg skulde bekjende min Skyld for eders Aasyn, min strenge Herre og Konge! Straf mig nu som jeg har forskyldt! men lad eders retfærdige Vrede kun komme over mit Hoved! min Heftighed og Utaalmodighed var Skyld i den hele Ulykke.“

„Kunde jeg meer harmes paa dig, min brave trofaste Bisp Peder!“ — sagde nu Kongen og lagde sin Haand deeltagende paa hans Skulder — „saa fortjente jeg ingen Trøst, naar jeg selv engang tabte Seiren af Haanden, og den Dag kunde jeg vel ogsaa opleve. Forbud og Varsel om Lykkens Omskiftelse sender Herren mig idag ved dig. Dine djærve Brødres Fald smerter mig dybt; jeg havde ingen bedre og trofastere Venner! — Den kjække, raske Engelbret — Carl Graa — Ove Dyre med sit klingende Horn — Ingen af dem seer jeg da heller meer kæmpe modig og lystig ved min Side. Bleve de jordede paa Valpladsen, eller faldt deres Lig i Fjendens Hænder?“

„Vi begrove dem, Herre Konge! medens vi endnu havde kjække Stridsmænd omkring os. Denne Pil drog jeg af min Broder Ebbes troe Bryst.“ —

„Giv hid!“ — sagde Valdemar — „den skal gjemmes til hans Ihukommelse blandt Seiersfanerne, han bragte mig i bedre Dage.“

„Jeg bad for deres Sjæle“ — vedblev Bispen, og hans stærke Stemme bævede — „jeg kastede Jord paa dem med mit blodige Sværd. Gud give dem en salig Opstandelse og lade ikke deres Blod komme over mit syndige Hoved!“

„Vær trøstig, fromme Herre!“ — sagde Kongen bevæget, — „I er, som eders hellige Navnebroder, vel snar til at drage Sværdet, men ogsaa ivrig, som han, i at angre. Hvad I har at bebreide Eder ved dette Tog tilgive Gud Eder i Naade, som jeg af Hjertet tilgiver og beklager Eder! — Men her er nu ingen Tid til Klager. Tabt er tabt, og de Døde komme ikke tilbage.“ Kongen sagde nu ogsaa et Par venlige Ord til den

tause bekymrede Hr. Jacob og fortalte dem derpaa hvorledes Sagerne stode, og at man fordetførste blot kunde tænke paa at holde Bisp Valdemar indesluttet i Hamborg og berede sig paa at møde og tilbageslaae den store Hær, hvormed Keiser Philip ventedes fra Bamberg.

Erkebisp Andreas, som var kommen tilbage fra Riga og opholdt sig hos Kongen i Leiren, hørte nu, stille og gudhengiven, Efterretningen om sine Brødres Død. Han var hver Dag med Bisp Peder og Grev Albert i Kongens Krigsraad og tog ivrig Deel i Krigstilberedelserne.

En Dag traadte Erkebispen med Bisp Peder ind i Kongens Telt, og Valdemar kunde see paa Brødrenes Ansigter, at de havde et godt Budskab at bringe ham.

„Der maa være hændet noget Overordentligt og Nedslaaende for Fjenden, Herre Konge!“ — sagde Erkebispen: — „der er stor Forvirring i Hamborg; vore Forposter har seet Krigerne kaste deres Vaaben og forlade Skandserne; eders dristige Søstersøn Grev Otto og min unge raske Pleiesøn Carl af Rise har strax benyttet sig af denne Uorden og vovet sig forklædte ind i Staden for at udforske hvad der er paafærde. Et fast utroligt Rygte siger, at Keiser Philip er død, og at Bisp Valdemar skal være pludselig forsvunden af Hamborg.“

„Det kan jeg umulig troe!“ — sagde Kongen, — „men ligemeget, om de Rygter er sande eller falske! vi vil drage Fordeel af Forvirringen! Lad strax blæse til Storm imod Staden!“

Paa Erkebispens og Grev Alberts Vink klang nu Luren i Leiren. Der blev stor Tummel med Heste, Krigsfolk og de svære Stormmaskiner. Kongen og Grev Albert svang sig paa deres Heste. Bisp Peder foer allerede med draget Sværd blandt de ordnede Kriger-Rækker og opmuntrede dem med kraftige Ord, og snart rykkede hele Hæren i god Orden mod Staden.

Midt i den fjendtlige By gik Grev Otto og Carl af Rise imidlertid med de korte Sværd under deres Kjøbmandskapper blandt en stor Hob hamborgske Borgere, Skippere og Lastdragere, som strømmede skareviis til Raadhuset.

„Han er borte!“ — sagde en adstadig Borger — „han har smurt Haser og ladt os Alle kjønt i Stikken; det tænkte jeg nok: slig en bandlyst forjagen Bisp kunde aldrig bringe os Andet end Ulykke og Forbandelse.“

„I kan troe, den Onde har skindbarlig taget ham!“ — mumlede en Skipper — „og det har han ærlig forskyldt, som han

har handlet med os: har vi ikke der maattet slide og slæbe for ham, som umælende Bester, paa de fordømte Skandser, saa Blodet sprang os ud af Neglerødderne!“

„Men han var dog en allerhelvedes Karl!“ — mente en Lastdrager med et forvovent Røveransigt — „han gav Paven en god Dag og turde bygge Taarne ligefor .Kongen af Danmarks Næse.“

„Han stolede nok paa, han havde en nybagt Keiser i Ryggen“ — sagde Skipperen — „men nu har jo Fanden ogsaa taget den gode Ven; han har nok gabet for høit, da han vilde sluge hele Tydskland.“

„Han fik Nordalbingien i Vrangstruben, Kammerat!“ — sagde en stærk buttet Baadsmand, hvis Tungemaal røbede, at han var født paa hin Side Elben — „eller I kan troe, han er død af det Bugvrid, han fik, da Kong Valdemar pidskede ham tilbage over Elben.“

„Nei, Keiser Philip har faaet en forgiftet Daggert mellem Ribbenene“ — sagde Borgermanden — „og man vil sige, den kom fra hans gode Ven, den lille gudfrygtige Keiser Otto.“

„Den er vel snarere kommen fra den stornæsede Konge af Danmark!“ — sagde en stor, haandfast Kræmmersvend — „han har jo sin Næse allevegne og har gjort os Peberet og Saltet dyrt nok her i Staden.“

Nu tabte Grev Otto Taalmodigheden, og, uden at betænke sin farlige Stilling, drev han den forbausede Kræmmersvend en saadan Kindhest til med den venstre Haand, at han tumlede.

„Troer I, Kongen af Danmark skiller sig af med sine Fjender ved Snigmord?“ raabte Otto forbittret og svang i det samme med den høire Haand Sværdet til sit Forsvar; thi med stort Skrig styrtede nu den hele Flok Borgere og Lastdragere imod ham.

„En dansk Spion! en dansk Spion!“ — raabte de — „ned med ham! hæng ham! sten ham! knus ham!“

Carl af Rise saae forbauset den store Fare, Ridder Otto havde styrtet sig i. Der havde været god Leilighed for Carl til at komme bort, uden at røbes; han gjorde ogsaa en uvilkaarlig Bevægelse til Flugt; men, blodrød af Skam, sprang han nu tæt til Ottos Side og dækkede ham Ryggen saa godt, han kunde, med sit Væbnersværd.

„Der er To! der er Flere — ned med dem, de Hunde! Strikken om Halsen paa dem!“ raabte den opbragte Almue og begyndte at kaste Skarn og Stene efter dem. Men hin lille

ANDEN DEL

buttede Baadsmand med flere haandfaste Kammerater trængte sig til for at forsvare dem, og under denne Strid lød der pludselig stor Larm og Skrigen fra alle Gader og Stræder. „De Danske storme! Fjenden er for Stads-Porten!“ lød det, og i et Øieblik var den store Folkehob adspredt. Kræmmersvenden og Baadsmanden, som allerede havde faaet hinanden i Haarene, vare bortrevne med den urolige Folkeskare, og der var en saa-

dan Tummel og Forvirring i Byen, at Ingen meer gav Agt paa Otto og Carl, som klogelig gjemte deres Sværd under Kapperne og gik op paa den nærmeste Skandse. Der saae de Hæren rykke frem imod Byen; men det lod ikke til, man tænkte paa Forsvar. Allevegne laae der bortkastede Vaaben, og store Skarer af Flygtninger droge med Larm og Skrig gjennem Gaderne. Endelig sagtnedes den forvirrede Tummel, og fra Raadhuset drog en pyntelig Skare af sortklædte Herrer gjennem Gaderne: det var Borgemester og Raad, som efter deres Tyrans Undvigelse vare blevne enige om at overgive Staden til den danske Konge, hvorfor de nu droge ham imøde for at overrække ham Stadens Nøgler og udbede sig hans kongelige Gunst og Beskyttelse.

Ridder Otto og Carl blandede sig mellem Folkeskaren, som fulgte dette Optog. Men da de mødte Kongen tæt ved den aabne Stadsport, bragte de ham ingen Nyhed; thi han vidste allerede Alt, og fik nu af den hamborgske Øvrighed sikker Bekræftelse paa, at Keiser Philip virkelig var myrdet i Bamberg af Pfalzgreve Otto af Witelsbach, og at derved, som ved et Lynslag, hele den keiserlige Hær var splittet ad, og alle de tydske Fyrster havde begivet sig hjem til deres egne Lande. Om Bisp Valdemar sagde kun Rygtet, at han var paa Veien til Rom for at underkaste sig Paven og bede om Naade og Befrielse fra Bandet.

Kongen lod nu kun en Besætning drage ind i Hamborg med streng Befaling til at behandle Staden som en fredelig By. Derpaa afskedigede han den hamborgske Øvrighed med Mildhed og drog tilbage til Leiren. Her holdt han strax et hemmeligt Raad med Grev Albert og Erkebispen; thi vigtige Budskaber vare komne fra Rom og et stort Gesandtskab fra Sverrig. Store Planer opfyldte Kongens Sjæl.

„Lykken er dog ikke vegen fra mig!“ — sagde han — „den synes aldrig at have været mig gunstigere. Det er som en mægtig usynlig Haand har slaget mine Fjender og gjort deres Anslag til Intet: hvor jeg rykker frem, aabne Portene sig for mig, og mine Fjender flye, førend jeg kan naae dem med Sværdet. Jeg har nu saa mægtig en Hær samlet, som der behøves til at erobre et Kongerige. Min første Tanke var Sverrig: der har min Ære lidt et Tab; der har førstegang Lykken vendt mig Ryggen, og der ligger mangen brav dansk og bøhmisk Ridder uhevnet i Sandet ved Lene. Men seer, ædle Herrer! hvad Kong Erik skriver mig til! Folket har valgt ham til

Konge, og han haaber, jeg vil agte Folkets Ret og Myndighed dertil. Han beder mig, høimodig glemme det sidste ulykkelige Slag, hvoraf de Danske havde ligesaa stor Ære som Tab. Han tilbyder mig Fred og Venskab og begjerer min Søster Regitze til Dronning."

„Vil eders ædle Søster modtage dette hæderlige Tilbud" — sagde Grev Albert — „maa jeg ansee det for den største Lykke for Danmark og for Eder. I kan da med Tryghed, min kongelige Frænde! vende eders Vaaben hvorhen I vil, uden at have en mægtig Fjende i Ryggen."

„For menneskelige Øine staaer det ikke anderledes til at indsee, Herre Konge!" — sagde Erkebispen — „Er det Guds Villie saaledes at grunde Freden i Norden, kan Christendommen vente sig store Ting af eders fromme Sind og eders seierrige Vaaben."

„Af min kloge Søster frygter jeg ingen Indvending" — sagde Valdemar: — „hun er over den Alder, hvori Lidenskab kan bestemme hendes Valg; hun har desuden aldrig lignet mig i dette Stykke. Kong Erik er en tapper og agtværdig Herre. Jeg elsker ham ikke; men det var ubilligt, om jeg vilde negte, hvad han desværre har nødt os til at bekjende. Min Søsters Kjærlighed til Danmark og til mig vil overalt hæve enhver Betænkelighed."

Kongen satte sig til sit Teltbord og greb Pen og Pergament. Han brugte ingen Skriver til sine fortrolige og hemmelige Brevskaber. Han var selv usædvanlig kyndig i alle boglige Konster og havde endogsaa udfundet en ny og bekvemmere Maade at skrive Runer paa ved Hjælp af Punkter. Han skrev nogle faa vigtige Ord til sin Søster, lagde den svenske Konges Beiler-Brev ved Siden og lod ufortøvet Junker Strange kalde. Ham blev det overdraget, at bringe dette vigtige Andragende til Ribe, og derfra uden Ophold at bringe Prindsessens Svar til Sverrig og paa behørig Maade at bringe dette betydelige Anliggende i Orden.

„Og seer nu" — vedblev Kongen, da Junker Strange var gaaet — „seer nu, I gode Herrer! hvad den hellige Fader her skriver mig til! det overgaaer langt min Forventning, og jeg kan fornemmelig takke Eder derfor, min troe virksomme Erkebisp Andreas! den kloge og kraftfulde Innocenz vil af al Magt understøtte mine Foretagender mod de Vantroe i Preussen og Lifland; han kalder mig sin kjæreste Søn og har udstedet Breve til alle christelige Fyrster trindt om Danmark, hvori han under

Bandsstraf forbyder dem at anfalde eller forurolige Danmark, at forhindre mine christelige Foretagender eller formindske mine og mine tilkommende Arvingers Rettigheder.«

„I er Lykkens Yndling, Herre Konge!“ — sagde Grev Albert forbauset — „I forstaaer den store Konst, at kæmpe med himmelske som med jordiske Vaaben.“

„Kirken har valgt Eder til sin Ridder og Vaabendrager, Herre Konge!“ — sagde Erkebispen — „og den Almægtiges Haand er øiensynlig med Eder. Et saa stort, saa vigtigt Øieblik kommer sjelden meer end eengang. Lad intet verdsligt Hensyn til større Magt og Ære nu forvilde Eder! Opgiv de stolte Kæmpeplaner med Britanien! Knud den Store, høilovlig Ihukommelse, den mægtige Knud, Herre Konge! hvis Arving I tænker paa at blive, satte jo sin Krone paa Guds hellige Alter, da denne Verdens Smiger og Forfængelighed vilde friste ham til at sætte sin Ære over den Almægtiges.“

„Et Korstog altsaa først og et Korstog sidst — det er nu, som før, eders Raad og Mening, ærværdige Herre!“ — sagde Valdemar med dæmpet Stemme og syntes at bekæmpe en stor fristende Tanke — „thi at jeg skulde lade Hæren drage hjem og selv sove ind paa Ribehus, anseer I neppe for den Id, dette store vigtige Øieblik fordrer. — Velan da!“ — vedblev han bestemt efter nogle Øieblikkes Taushed — „Imorgen drage vi med Hæren mod Preussen; jeg skal vise mine christne Fjender, at jeg er vaagen og tør glemme dem over Hedningerne. Jeg vil nu ikke see Ribehus, førend Sørgesangen over Slaget ved Lene kan overdøves af nye Seierssange. Thorgeir Danaskjald og den djærve Islænder skal følge os. Den Forfængelighed maa I holde mig tilgode, min fromme Sjælesørger! at medens jeg sørger for Kirkens Seier og Korsets Ære blandt de Vantroe, jeg tillige vil have sørget for min ridderlige og kongelige Ære og mit Navns Ihukommelse hos en vantro Efterslægt.“

Den fromme Erkebisp trak paa Skuldrene og taug. Men Grev Albert hævede stolt sit tungsindige Aasyn og betragtede den kjække ærelystne Konge med Velbehag. „Ved St. Michael!“ — sagde han begeistret — „et lovligt og priseligt Eftermæle er den eneste Lykke paa Jorden, som ikke døer og henfarer, og som det er værd for en ærlig Ridder at stræbe efter. Var Eftermælet ogsaa Tant og Forfængelighed, vilde jeg ikke drage Staalhandsken paa for at vinde et Kongerige.“

„Ja vel, høie Herrer! — sagde nu Erkebispen — „hvor Evangeliet ved eders Riddersværd engang prædikes i Fred, der

vil man sige til eders Ihukommelse hvad I gjorde. Den Retfærdiges Navn skal ikke udslettes, hans Ihukommelse bliver i Velsignelse; men Guds og den Korsfæstedes er Æren."

Med disse Ord heftede han et rødt Silkekors paa Kongens og Grev Alberts Skuldre.

Det nye vigtige Korstog var saaledes bestemt. Dagen efter bar hele Hæren slige Kors og drog med vaiende Faner og klingende Spil mod de fjerne hedenske Lande.

OTTENDE KAPITEL.

Medens Kongen og Grev Albert feidede lykkeligt i Preussen og Polen og gjorde store Erobringer fra Veixlen langs med Havet til Samland, nærmede Tiden sig, da Dronning Dagmar skulde være Moder. Hun glædede sig ofte inderlig, fast barnlig dertil; men undertiden blev hun beængstet og urolig tilmode. Derfor søgte hun jevnlig Bevægelse i fri Luft. Ledsaget af Kirstine af Rise, gik hun daglig i Slotshaven og sad der ofte halve Dage paa sit Yndlingssted mellem Ellebuskene ved Aaen, hvor hun havde ladet det side fugtige Jordsmon ophøie og en liden Løvhytte indrette paa den sivgrønne Aabred. Der laae altid en lille, nydelig Baad med Purpursæder og forgyldte Aarer, som Kongen havde ladet bygge til smaa Lystfarter med Dronningen paa Aaen. Naar Dagmar var alene med Jomfru Kirstine paa dette sit Yndlingssted, fandt hun ofte en barnlig Glæde i at sætte sig i den fastbundne Baad og vugge sig i den mellem de høie Siv og Rør, medens Jomfru Kirstine maatte synge Viserne for hende om Rosmer Havmand og Eline af Villenskov, om Elvehøi og Elvepigerne og de mange vidunderlige Sagn, hvorpaa de gamle danske Folkesange ere saa rige. Naar Dronningen hørte disse Sange, syntes hun at være kommen til et fortryllet Land, hvor den hele Natur ligesom var levende og besjælet, og hvor Englene fra hendes skjønne Barndomsdrømme under de simple rørende Toner gyngede sig med det voxne Barn i den gyldne Vugge.

VALDEMAR-SEIR

En Aften ved Solens Nedgang sad Dronningen saaledes vuggende og drømmende i Baaden. Jomfru Kirstine sad ligeoverfor hende paa Roerbænken og sang:

„Bonden udaf Villenskov
De Trolde gjennem Vinvet saae:
Hjelp mig nu, Jesus Mariæ Søn!
Disse Trolde de agte mig paa.

Han slog Kors i hver en Vraa
Og mest udi hans Stue;
Forfærdedes nogle Trolde derved —
De fløi ad vildene Skove.

Somme fløi Øster, Somme fløj Vester,
Nogle fløi Nord paa;
Nogle fløi ned i dybene Dale;
Jeg troer, de ere der endnu“ — —

„Hvad fattes Eder, min ædle Dronning!“ — afbrød Kirstine pludselig Sangen — „I bliver saa bleg, og hvad stirrer I saa besynderlig paa?“

„Ak! jeg drømte saa sødt og tænkte paa min Fader og min Moder og mine Barndomslege“ — sagde Dagmar, — „men saa sang du om de onde Trolde, og mig syntes, de stak Hovederne frem af alle Buske og truede mig.“

„Kors bevare os!“ — sagde Kirstine og saae sig halv ængstelig om — „men I troer dog aldrig, ædle Dronning, at der er saadant Troldpak meer til i Verden? det var jo kun i gamle, gamle Dage, inden her var Kirke og Præster og rigtig christen Tro i Landet.“

„Du sang jo dog selv, at Bonden slog det hellige Kors for Troldene“ — sagde Dagmar — „jeg troer vel ikke saa lige Alt, hvad der staaer i slige Viser, men der er dog visselig ligesaavel onde som gode Aander til; derpaa kan ingen Christensjæl tvivle; og ingen Sjæl er saa god og uskyldig, at vi jo hver Aften maae bede den kjære Herre Gud befrie os fra

---

agte paa, vil til Livs.

det Onde. Sig mig, kjære Kirstine, seer du ikke ogsaa ligesom et blegt kvindeligt Ansigt hist imellem Sivene? — nu synes mig endogsaa det bevæger sig — og seer du de vaade Lokker med Sivkrandsen?“

„Ak ja, ædle Dronning! jeg seer noget Lignende. — Befaler I ikke at vende tilbage til Slottet? det begynder allerede at skumre — og Aftenluften“ —

„Sig kun rentud, du er bange, lille Kirstine!“ — sagde Dagmar — „nu er jeg det ikke længer: vi staae jo Alle i Guds Haand. Den blege Kvinde synes ikke heller at ville os noget Ondt: hun seer saa lidende og sørgmodig paa mig; maaske er det en ulykkelig Pige, som har skjult sig derude for at beklage sin Nød for mig i Løndom. Maaske kan jeg hjælpe hende. See, nu kommer hun nærmere!“

„Ak, det maa vist være et stakkels vanvittigt Menneske“ — sagde Kirstine med en Blanding af Frygt og Medlidenhed — „see hvor besynderligt hun fordreier Ansigtet og peger mod Himlen — og hør! hør! hun synger“ —

Med dæmpet Frygt og nysgjerrig Opmærksomhed hørte Dronningen og Jomfru Kirstine nu tydelig en klar bævende Stemme, som sang afbrudt og sørgmodig mellem Sivene, medens den hemmelighedsfulde Sangerinde aldeles skjulte sig for dem. Forbauset hørte Dronningen følgende Ord:

„Dagmar! Dagmar! du Dronning from!
Din Skjæbne spurgte jeg Stjernerne om.

En Søn du føder, saa lys og bold;
Hans Moder var varm; hans Fader var kold.

En Søn du føder med gyldne Haar;
En stakket Lykke jeg kun ham spaaer.

Han lege skal med Guldkronen rød
Til Fugl med Staalklo volder hans Død.

Men hvis jeg Skriften foroven nam,
Dit unge Liv du lader for ham —
Langt borte fra Fader og Moder.“

„Ak, hører du, Kirstine!“ — sukkede den fromme Dagmar og græd bitterlig — „det er min Død, hun spaaer mig. — Guds Villie skee! men her er dog saa skjønt i Verden at leve!“

„For Guds Skyld! kom, min ædle Dronning, og lad os flye! det er en ondskabsfuld vanvittig Kvinde, som vil skræmme Livet af Eder med sine Spaadomme. For Gud i Himlens Skyld, lad os komme herfra!“

Dronningen reiste sig vaklende for at stige af Baaden; men da sang atter den løndomsfulde Stemme vemodig og hjertelig:

„I tør ikke græde, græd ikke fordi
Himmeriges Dør staaer aaben for dig –
Den Havfru dandser paa Tillie!

I Himmerig skal du bygge og boe,
Der fanger du først baade Hvile og Ro;
Men Havfruen dandser paa Tillie!“

Med Møie kom Dronningen af Baaden og sank bleg og afmægtig om i den forfærdede Jomfru Kirstines Arme.

„Jesus! Maria!“ raabte den bængstede Pige og hørte nu en stærk Pladsken, som af Aareslag eller af Nogen, der svømmer; men denne Lyd blev svagere og svagere og tabte sig snart ganske der, hvor Aaen løber større og bredere ud imod Havet.

„Var det en Drøm?“ — sagde Dronningen, idet hun slog Øinene op og reiste sig langsomt — „eller har vi virkelig hørt og seet en Havfrue, som spaaede mit Barn ilde og mig selv den bittre Død?“

„Ak, tænk ikke meer paa den besynderlige Hændelse, gode fromme Dagmar!“ — bad Kirstine — „det har sikkerlig kun været den gale Malene, som maa være løben ud af Ribe Daarekiste. Jeg har engang seet hende og hørt hende synge. Hun gaaer ogsaa gjerne med Krandse i Haaret og synger ligesaadan underlig og forvildet Snak og Stumper af gamle Viser om Hexe og Trolde. Jeg skal aldrig meer synge saadanne Viser for Eder! havde vi ikke havt Hovedet fuldt af slige Eventyr, skulde vi nok have seet hvem det var og ikke ladet os saaledes forskrække.“

ANDEN DEL

Det lykkedes tilsidst ogsaa den omhyggelige Kirstine at berolige Dronningen og faae hende til at antage hendes naturlige Forklaring af denne gaadefulde Hændelse, som Kirstine dog selv hemmelig ængstede sig over. Dagmar lod for det Første Kirstines beroligende Formodning gjælde, men bad hende dog imidlertid ikke tale til Nogen om hvad der var hændet; selv vilde hun i al Stilhed lade det nærmere undersøge.

Næste Dag befandt Dronningen sig vel og syntes munter som sædvanlig; men hun vovede sig dog aldrig meer nogen Aften ned til Aaen, og naar hun havde været ene i sit Lønkammer, syntes Jomfru Kirstine ofte med Bekymring at kunne see paa hendes Øine, at hun havde grædt.

Som den betænkelige Fødselstime nu nærmede sig, længtes Dronningen ofte inderlig efter Valdemar. Hr. Ib Urne maatte hver Dag ind og fortælle hende Alt, hvad man hørte om Kongen og hans Færd. De sidste visse Efterretninger, man havde fra ham, vare om den polske Hertug Mistwins Undertvingelse, og hvorledes denne mægtige Fyrste havde maattet sværge Kongen Troskabsed. Om Grev Albert og Ridder Otto spurgtes mangen djærv Daad, og Alle, som yndede den kjække Ridder Otto og havde frygtet for Følgerne af hans Overilelse mod Erkedegnen, glædede sig nu ved at høre, at han som Korsridder havde udført den Bodsgjerning, der for denne Sags Skyld ved et Pavebrev var bleven ham paalagt af Erkebispen, idet han ved en dristig Ridderdaad havde befriet ti christne Præster af Fangenskabet hos de Vantroe. Ingen glædede sig meer ved denne Efterretning, end Kirstine af Rise; men hun fordulgte det omhyggelig og lod som om hendes store Glæde og Beundring kun gjaldt Kongens Lykke og Seier.

Om Carl af Rise hed det, at han havde reddet sin Vaabenmester Grev Alberts Liv ved et uventet Baghold paa de polske Grændser.

„Den raske, gode Dreng!“ sagde Rigmor med barnlig Aabenhjertighed og klappede i Hænderne, da hun hørte det. Hun huskede ikke Andet, end at de begge vare Børn endnu; men Rigmor var nu næsten en halvvoxen Pige, og havde Carl af Rise hørt, hun havde kaldt ham Dreng, vilde han have fortrydt storlig derpaa; thi han var nu ligesaa høi som Ridder Otto og langt stærkere, og han drømte ikke om Mindre, end at vinde Guldsporen paa dette Felttog.

Det gik dog lykkeligere med Dronningens Nedkomst, end hun havde ventet, og der blev stor Glæde paa Ribehus og

VALDEMAR·SEIR

over hele Landet, da den Tidende hørtes, at den fromme Dronning Dagmar havde skjenket Kongen en Søn og Thronarving. Uagtet nemlig Kronen ikke var arvelig, men Folket havde Valgret, var den førstefødte Kongesøn dog somoftest Den, det danske Folk helst og klogeligst valgte. I de samme Dage havde ogsaa den stille sørgmodige Grevinde Ida født en Søn til Verden, og den lykkelige Grev Claus, som var bleven tilbage paa Ribehus, ilede selv med disse glade Efterretninger til Kongen.

Dronning Dagmar græd af Glæde og inderlig Hjertenslyst, da hun vuggede den lille lysøiede Prinds paa sine Arme; men det var hende et stort Skaar i hendes Moderglæde, at Valdemar ikke var tilstede og kunde dele hendes Lykke, og at ikke hendes Fader og Moder kunde see hvor lyksalig hun var. Hun kyssede Barnet vel tusinde Gange og takkede Gud for den vidunderlige Gave og for den usigelige Fryd, som hun aldrig før havde drømt om kunde være saa stor og overvættes. Hun saae Barnet i de stille blaae Øine, og det var som hun saae sig selv ind i Sjælen. De fine, gule Silkehaar vare ogsaa hendes; men hun saae dog i Barnet kun den seierrige Valdemars Søn og bad kun om, at Drengen maatte vorde god o· from og blive Kongen og Folket til Glæde og Velsignelse.

Dagmars Glæde over hendes lille Valdemar, som hun allerede nævnede ham, var saa stor, at den udtømte hendes Kræfter. Følgerne af Skrækken hin Aften ved Aaen og de sørgelige Dødstanker, hin ulykkelige Spaadom havde efterladt i hendes stille Sind, holdt hende endnu paa Sygeleiet, da hun modtog Kongens Brev, hvori han høilig glædede sig til at see hende, som en lykkelig Moder, og modtage sin Førstefødte af hendes Arme.

Prindsesse Regitze, som havde modtaget Kong Eriks Ægteskabstilbud, læste i samme Stund med jævn Tilfredshed et Brev fra sin Broder, hvori han meldte, hvad han ogsaa havde tilskrevet Dronningen, at den første Dag i næste Maaned, som ved Brevets Modtagelse nu var nær forhaanden, agtede han at holde en stor Seiersfest paa Ribehus, hvorved han tillige vilde lade sin Søn døbe og holde sin kjære Søsters Bryllup med stor Hæder og Glans. Derom var der ogsaa afsendt Bud og Brevskab til Kong Erik i Sverrig.

Dagen førend den store Festdag var bestemt holdt Kong Valdemar med vaiende Faner og klingende Spil sit Indtog paa Ribehus under Folkets larmende Fryderaab. Det glade nys-

gjerrige Folk strømmede i store Skarer ud og ind gjennem Ribe Porte, for at see og hilse deres seirrige Konge og for tillige at betragte den fremmede Konges Indtog; thi der var sendt Kong Erik en talrig Ridderskare imøde, og han kunde ventes hvert Øieblik.

Valdemar svang sig af sin Stridshingst i Slotsgaarden og ilede, støvet og jernklædt, som han var, op paa Slottet, hvor han haabede at see den unge blomstrende Moder komme ham sjæleglad imøde med hans Førstefødte. Men hans Glæde formindskedes svarlig, da han nu hørte af sin Søster Regitze, at Dronningen endnu ikke var fuldkommen karsk og ikke maatte forlade sit Sovekammer. Han traadte da ind til hende i det dunkle Gemak og følte sig strax besynderlig nedslagen midt i sin kraftige Livsglæde og beklemt af den indespærrede Luft, der kom ham imøde: det sparsomme Lys viste ham ikke en sund blomstrende Moder, men en stille bleg Kvinde med et fint spædt Barn i de bævende Arme.

Dagmar laae paa en Løibænk med Purpurtæpper; hun følte sig svag og angreben; men Glæden gav hende Kræfter. Hun reiste sig og løftede Barnet mod Valdemar med høi stille Glæde, men tillige med inderlig Vemod; thi hun saae hvilket smerteligt Indtryk Synet af hendes Svaghed gjorde paa Kongen. Der glindsede en voldsom tilbagetrængt Taare i hans stolte Øie; han udbredte heftig Armene mod Moder og Barn med en overvældende Følelse af Glæde og Smerte; men Dagmar bævede frygtsom tilbage for hans Rustning og Barnet skreg. Valdemar lod hurtig sine jernpandsrede Arme synke og rakte Dagmar sin Haand.

„Tilgiv min Ubetænksomhed!“ — sagde han — „jeg ventede ikke at gjensee dig saaledes; jeg troede, du var karsk og glad, og havde født mig en stærk og kjæk Søn.“

Med disse Ord kastede han Pandseret hastig fra sig og satte sig nu roligere ved Siden af Dronningen paa Løibænken. Men Dagmar bøiede sit Hoved over Barnet og græd.

„Græd ikke, du fromme, velsignede Dagmar!“ — sagde nu Valdemar mild og venlig — „græd ikke fordi jeg kommer saaledes ind til dig, som en Stormløber! — Tak, inderlig Tak for Gaven, du har bragt mig og Danmark! har den kun ikke kostet dig selv Sundhed og Tilfredshed!“

„Kjære stærke Valdemar!“ — svarede Dagmar og klappede ham venlig paa Haanden — „du finder mig som et stort Barn, der frygter og græder for den mindste Smaating. Jeg er ikke

hjertesyg, men savner kun Kræfter, og Klangen af dit Harnisk var nok til at skræmme mig og bringe mig i Graad. Men naar jeg kun kan see dig hver Dag, saa skal du see hvor karsk og glad jeg skal blive!“

„Min Fraværelse har dog ingen Deel i din Svaghed?“ — spurgte Valdemar — „det gjaldt Folks og Rigers Vel, det gjaldt Korsets Fred og Ære. Jeg har holdt mit Ord: Herren gav Hedningerne i min Haand, og du seer mig igjen som Seierherre!“

„Gud velsigne din Id og din Seier!“ — sagde Dagmar, — „gjaldt det Korsets Fred og Ære, var min Længsel og mit Savn kun en ringe Offerskjærv til den store Fredens og Kjærlighedens Herre. Men tænk nu ikke paa mig, kjæreste Herre og Konge! tag nu Sønnen paa eders faderlige Arm og giv ham eders Velsignelse! Nu græder han ikke meer; see, nu smiler han rolig og vilde gjerne række de smaa Arme imod Eder, hvis han kunde.“

Kongen tog Barnet paa sin Arm og betragtede det med blandet Glæde. „Gud styrke og velsigne dig, min Søn!“ — sagde han bevæget — „du har din Moders fromme Øine og faaer vist hendes deilige Haar; men skal du engang bære Scepter og Krone, maa du ikke frygte for mit Pandser. Vidste jeg ikke, det var en Prinds, du havde skjenket mig, fromme Dagmar!“ — vedblev han og lagde Barnet forsigtig tilbage i Moderens Arme, „vilde jeg troe, det var en lille fin Prindsesse, hvis fromme Billede engang kunde pryde Kirker og Klostere og gjøre Skjalde og unge Fyrster til Gjække.“

Kong Eriks Ankomst kaldte nu Kongen fra Moder og Søn og nødte ham til at overvinde det forstemmende Indtryk, Dronningens Svaghed og Synet af den spærlemmede Prinds havde gjort paa ham. Det første Møde med hans kongelige Svoger var ham ubehageligt; thi den svenske Konges Frimodighed og kjække Væsen erindrede Kongen om Slaget ved Lene og om at han nu rakte den Mand i Haanden, som Ven og Svoger, der havde været Skyld i saa mange tappre Danskes Fald. Det var første Gang i Verden, Valdemar saae sig i den Nødvendighed, at skulle modtage en Gjest, som kunde rose sig af at have beholdt Valpladsen og sjunget *Te Deum*, medens de Danske sang Sørgesange. Men Valdemar betvang denne

---

Te Deum, Takkesalme.

Følelse af Uvillie og krænket Stolthed og modtog sin kongelige Gjest og Svoger med ridderlig Høflighed og hædrende Opmærksomhed.

NIENDE KAPITEL.

Den store Fest paa Ribehus havde opfyldt Slottet og Staden med Fremmede. Kongen havde tidlig om Morgenen besøgt Dronningen og fundet hende glad og rolig. Smykket med sin kongelige Kroningsdragt, var han derpaa fulgt med den dobbelte Høitidsskare til Domkirken.

Først blev der sjunget et høitideligt *Te Deum* for Christendommens Udbredelse og den kongelige Korsridders store Seiervindinger i Preussen og Polen; derpaa blev med stor Pragt og Høitidelighed den lille Prinds Valdemar døbt af Erkebisp Andreas, som til Slutningen fuldbyrdede Formælingsacten med Kongen af Sverrig og Prindsesse Regitze.

Ved en Pille i Kirken stod under disse Høitideligheder Ridder Otto ved Carl af Rises Side.

„Aldrig saae jeg koldsindigere Brudgom!“ — hviskede Otto — „da lider jeg bedre den høie svenske Ridder med det forvovne Ansigt, som staaer fremmerst blandt Kong Eriks Drabanter. Det er den dristige Ridder Sune Folkesøn, som ifjor bortførte Kong Sverkers Datter af Wreta Kloster, trods Konge, Bisp og hele Cleresiet.“

„Det var jo en halsløs Gjerning!“ — hviskede Carl — „hvorledes slap han derfra?“

„Som du seer. Han staaer sig godt med den nye Konge og er hans første Mand. Det var en rask og listig Streg. Han havde klædt sig og sine Svende ud som Engle, og saa troede alle de andre andægtige Nonner, at han førte den skjønne Prindsesse Helene til Himlen. Nu er hun hans Hustru og har født ham en rask Søn, og der er ingen i Sverrigs Land, som tør krumme et Haar paa den kjække Sune Folkesøns Hoved.“

„Kan en svensk Ridder føre en Kongedatter af Kloster, og det kan gaae godt“ — sagde Carl — „saa kan en dansk Ridder vel ogsaa forsøge sin Lykke.“

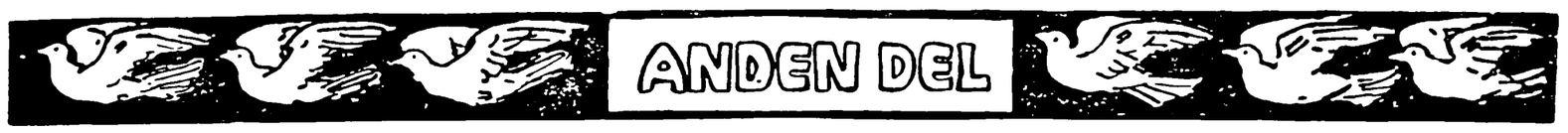

„Bliver du gal? Carl!“ — spurgte Otto — „du tænker dog aldrig paa slige Eventyr?“

„Kors! jeg er jo ikke Ridder endnu.“

„Skulde jeg bortføre en Jomfru her af Kirken, veed jeg nok hvem jeg tog“ — hviskede Otto overgiven, og hans Øine faldt paa Carls Søster, den smekkre Jomfru Kirstine, som bar Brudens Slæb — „men det skulde ikke være for at efterabe den svenske Ridder“ — tilføiede han hastig — „jeg vilde før gjøre det Modsatte og føre den smukkeste Pige i Kloster. Hoffet er en Fordærvelse for de stakkels Børn, maa du troe. See, om ikke din Søster har flere Øine, end Bruden! Selv min Morbroder Kongen seer oftere paa hende, end jeg vilde lide, hvis jeg var hendes Broder.“

„Min Søster er en ærlig og tugtig Pige“ — svarede Carl fornærmet — „hun behøver ikke at spærres inde, for at bevare sin Ære.

„For hendes Ære turde jeg slaaes med hele Ridderskabet“ — sagde Otto — „men man har før seet en ærlig Mø komme i slet Ry, blot fordi hun var fager og venlig mod Alle.“

„Da veed jeg dog, Ingen taler ilde om min Søster?“ — spurgte Carl, og hans Kinder blussede af Harme — „var jeg saasandt Ridder som I, Grev Otto, skulde Ingen blot spøge dermed og beholde Panden hel til Aften.“

„Tys, tys, ikke saa hidsig, Væbner Carl! I forstaaer dog vel Spøg?“ sagde Otto og gik tilside; thi Carl begyndte at blive høirøstet og drage de Omkringstaaendes Opmærksomhed til sig.

Carl og Ridder Otto vare paa det sidste Felttog, ved mangen dristig Daad, de havde udøvet sammen, blevne Vaabenbrødre og fortrolige Venner; men de vare dog fast hveranden Dag uenige og sagde hinanden haarde Ord; thi Ridder Otto viste i sit dristige Væsen en vis Tillid til sin høie Byrd og sin ridderlige Overlegenhed, som fornærmede Carl; den simple fattige Riddersøn havde derimod en plump og djærv Maade at gjøre sine Fordringer gjældende paa, som intet Hensyn tog til Byrd og Stand, men kun til Manddom og ridderlig Dygtighed, og deri haabede han nu snart ikke at staae tilbage for sin høitflyvende fyrstelige Vaabenbroder. „Fader Saxo havde Ret: ilde er det for Rakke at lege med Bjørnehvalpe!“ sagde Carl gjerne ved sig selv, hvergang der saaledes kom en Kurre paa Traaden mellem ham og Grev Otto. Men Dagen efter vare de

---

Rakke, Hund.

gjerne de bedste Venner af Verden igjen, og havde Otto virkelig fornærmet, var han strax villig til at tilstaae det og gjøre det godt igjen.

Da Toget nu med Kong Eriks og Dronning Regitzes Brudeskarer gik ud af Domkirken, traadte Carl beskedent til Side, for at gjøre Plads og følge bag efter Kong Valdemar og hans Riddere blandt de andre Væbnere og Svende. Næst Kongen gik nu Ridder Otto ham kjæk og rask forbi ved Grev Alberts Side, og Carl følte ydmyget hvor ringe og ubetydelig han var mod sin fyrstelige Vaabenbroder. Blandt den tilstimlede Folkeskare saae han ved den saakaldte Kathoveddør en fattig krumrygget Pilgrim, som med et listigt ondskabsfuldt Blik betragtede Grev Otto og ikke tabte ham af Syne. Carl blev opmærksom og syntes i Pilgrimsdragten at kjende Erkedegn Arnfred, som for den svare Mistanke, der var falden paa ham, var bleven forviist Kongens Riger og Lande. Saasnart Ridder Otto ikke mere var at see fra Kirkedøren, var den mistænkelige Pilgrim forsvunden i Trængselen. Carl glemte nu øieblikkelig den lille Tvist, han nylig havde havt med Otto, og besluttede at opsøge ham snarest muligt og advare ham. Han skyndte sig op paa Slottet; men det var ham ikke muligt den hele Dag at komme Grev Otto saa nær, at han kunde give ham et Vink; thi han kunde ikke trænge sig frem mellem Ridderne og de fornemme Hofmænd, som nærmest omgave de Kongelige, og blandt dem var bestandig Ridder Otto, der, som Kongens Søstersøn, paa en saadan Høitidsdag ikke kunde forlade sin Plads blandt Kongens Nærmeste.

Henimod Aften, da den største Festlighed var forbi og de muntre Gjester begyndte at bevæge sig friere blandt hverandre, fik Carl dog Leilighed til at give sin Søster et Vink, idet hun vilde forlade Dronning Regitze, til hvis Opvartning hun den Dag var bestemt, og begive sig til Dronning Dagmars Gemakker.

„Hvad vil du? kjære Broder!“ — sagde Kirstine og trykkede kjærlig hans Haand — „vi faae ingen Tid idag til at tale ordentlig sammen. Jeg skal til Dronningen: hun sidder ene, Stakkel! og kan ingen Deel tage i al denne Herlighed.“

„Eet Ord, kjære Kirstine! skulde du see Grev Otto og uden Anstød kunne sige ham et Par Ord, saa bed ham vogte sig og sig ham, at hans Dødsfjende, den forviste Klerk, er her, han, som han lod pidske ud af Kongens Gaard. Jeg har selv seet

ham; han gaaer sikkert omkring her og lurer hemmelig paa Hevn.“

„Jesus Marie! hvad siger du!“ sagde Kirstine forskrækket og blev bleg som et Lig.

„Nu, hvad fattes dig? Søster! du har Intet at frygte. Bed kun Grev Otto see sig for og ikke gaae et Skridt uden Vaaben! Men sig ham det endelig saaledes, at Ingen udlægger det ilde see hverken for mildt til ham eller nogen anden fornem Herre! Ak, kjære Søster! husk paa, vi ere den fattige Ridders Børn, og et godt og ærligt Navn er al vor Arv og Eie!“

„Hvorledes kommer du derpaa? kjære Broder!“ spurgte Kirstine forundret.

„Nok derom, kjære Søster! glem kun ikke hvad jeg sagde dig!“ —

„Ak, nei — det maa skee strax! See, der staaer Ridder Otto jo hos Kongen. Jeg gaaer strax hen til ham og siger det.“ —

„For Guds Skyld, nei, Søster! det sømmer sig ikke!“ — indvendte Carl og vilde holde hende tilbage; men hun var allerede borte; og strax efter saae Carl hvorledes det var lykkedes hans Søster at faae Grev Otto dragen ud paa Svalen, hvor den unge fyrstelige Herre syntes med særdeles Liv og Deeltagelse at underholde sig med hende.

„Det gaaer aldrig godt!“ — sagde Carl urolig ved sig selv — „hvi tog jeg ikke Dristighed til mig og vovede mig selv derop blandt de Store! hun er mere hofvant, end jeg; men Otto havde Ret — hun maa være forsigtig!“

Carl stod ved den aabne Dør til Riddersalen, hvoraf Tjenere og Svende trængte sig ud og ind. Han kom ved en Vending til at see ud i Forsalen, og uden længer at give Agt paa sin Søster og Ridder Otto, trængte han sig pludselig med Heftighed gjennem Døren og forsvandt.

Ridder Otto stod imidlertid alene paa Svalen med Kirstine og lod ikke den undseelige og forskrækkede Jomfru komme til Orde af Glæde over det hemmelige fortrolige Vink, hun havde givet ham; han fandt det vel ikke saa ganske sømmeligt for hende; men det smigrede ham dog høilig, og han sagde hende nu saa mange smukke og artige Ord, at den arme Pige blev baade rød og bleg.

„Men jeg har Noget at sige Eder, Ridder Otto!“ — afbrød hun ham endelig — „I maa for Guds og den hellige Jomfrues Skyld ikke troe, jeg vilde afbryde eders Samtale med Kongen

eller saa ubeskeden gjøre Tegn til Eder, havde der ikke været Nød paa Færde: eders Liv er i Fare, ædle Herre!“

„Mit Liv!“ — afbrød Otto hende overgiven og smilede — „min Frihed vil I vel sige, smukke Jomfru! og deri kan I have Ret, Eders venlige Deeltagelse for mig, da Alle her miskjendte mig, glemmer jeg aldrig. Dengang maatte jeg ile bort, uden at faae Tid til at takke Eder; men tro mig, skjønne Kirstine! hvad jeg lod tilbage“ — —

„Ak, eders Seglring“ — afbrød Kirstine ham hastig — „det er sandt, den har jeg — jeg fandt den og gjemte den til Eder. See! her er den!“ Med disse Ord tog hun Sølvbratsen frem af sin Barm, for at afløse Ringen, „Men ak!“ — vedblev hun forvirrret — „hvad jeg kom for at sige Eder“ — —

„Hvad seer jeg? min gamle Seglring!“ — afbrød Otto hende henrykt — „og saaledes forvaret! — o! løs den ikke af, skjønne Kirstine! bær den bestandig saaledes! og lad mig være saa lykkelig at haabe, den ikke er Eder en ukjær Erindring!“

„Men, min Gud! Hr. Greve!“ — sagde Kirstine blussende rød — „hvor kan jeg beholde eders Ring med eders fyrstelige Vaaben?“

„See, jeg har jo en anden!“ — svarede Otto — „og vil I endelig give mig en Erstatning for den, saa giv mig det lille Ravkors, der hænger ved Siden af den!“

Uden at svare løste Kirstine Ravkorset af Halskjæden og rakte Grev Otto det, som henrykt modtog det og greb med det Samme hendes Haand og trykte den til sine Læber.

„Men, kjære Ridder Otto! eders Liv er virkelig i Fare!“ — begyndte Kirstine igjen og skjulte hastig Seglringen — „for Guds Skyld, hør dog hvad jeg havde at sige Eder! Her gaaer en forklædt Forræder om og lurer paa Eder; min Broder Carl har seet ham og bedet mig advare Eder — det er den forræderske Klerk, som I engang fornærmede.“

„Hvad! Arnfred?“ — spurgte Otto opmærksom og slap hendes Haand — „det er umuligt! han er jo forviist.“

„Ak, han er her alligevel og vil vist stræbe Eder efter Livet. Hvad skal vi dog gjøre?“

„Lad ham vove paa at komme! jeg har før været blandt Fjender i Tusindtal, og I troer dog vel aldrig, jeg frygter for en enkelt Mand?“

„Ak nei, Hr. Otto!“ — sukkede Kirstine — „jeg veed jo nok hvor kjæk og forvoven I er; men hvo kan forsvare sig

mod en lumsk Morder? han kan støde Eder en Dolk i Hjertet, naar I mindst tænker derpaa.“

„Frygt kun ikke, gode Pige! — jeg vil tage et Brystharnisk under min Kjortel; naar jeg kun veed, hvor jeg kan vente en Fjende, lader jeg mig ikke forraske. Tak for eders venlige Advarsel! tak ogsaa eders ærlige trofaste Broder! det var smukt af ham, at han vilde advare mig: jeg har dog idag mod min Villie fornærmet ham.“

„Det talte han Intet om, ædle Herre! men lad mig nu stole paa, at I er forsigtig! jeg er saa angest og bange for den lumske Klerk.“

„Imorgen skal I vist høre, han sidder i Taarnet!“ — sagde Otto og trykte hendes Haand med Varme — „Gud velsigne Eder!“

„Christ og vor Frue bevare Eder!“ — sagde Kirstine og gjengjældte Haandtrykket frygtsomt og næsten umærkeligt, medens hun hastig tog sin Haand tilbage — „jeg tør ikke blive her længer — Dronningen venter mig.“

Derpaa skyndte hun sig bort. Ridder Otto saae sjæleglad efter hende, og først da han ikke meer saae hendes ranke lette Skikkelse i Riddersalen, gik han bort for at følge hendes Raad og forsyne sig med et Brystharnisk under sin Hofkjortel.

Da Otto traadte ud af Riddersalen, kastede han en Kappe over sin glimrende Hofdragt. For at komme til sine Værelser i Slottets nordlige Fløi, maatte han gjennem en lang mørk Gang. Han havde næsten glemt hvad han gik efter og tænkte kun paa den skjønne Jorfru Kirstine og den varme Deel, hun tog i Alt, hvad der angik ham. Uden at gjøre sig nogen bestemt Forestilling om, hvad den Tilbøielighed kunde føre til, som han selv følte for hende, og som han nu saa tydelig sporede og saa ubetænksom nærede hos hende, gik han munter og letsindig gjennem Gangen og nynnede en Elskovsvise. Ved det matte Skin af en næsten udbrændt Lampe, som ellers Dag og Nat brændte i Gangen, saae han nu langt borte en dunkel Skikkelse bevæge sig frem og tilbage udenfor Døren til hans Værelser. Han standsede pludselig og greb til sin lette pyntelige Kaarde, som han bar til den sirlige Hofkjortel, og som kun var lidet skikket til nogen alvorlig Dyst. Han betænkte sig paa, om han, saa slet bevæbnet, skulde gaae frem eller vende tilbage; men han følte strax Skamrødmen paa sine Kinder over en Frygt, som han for første Gang var sig bevidst. Han drog Kaarden og nærmede sig langsomt den dunkle for-

mummede Skikkelse, i hvem han troede at kjende Arnfred paa den listende Gang. Han var endnu omtrent tyve Skridt borte fra Gjenstanden for sin Opmærksomhed og betænkte sig paa, om han skulde angribe eller give Tid til han blev angreben; da slukkedes den udbrændte Lampe, og der blev saa mørkt omkring ham, at han ikke kunde see Kaarden i sin Haand. Han standsede igjen og bekæmpede den overvældende Gru, som overfaldt ham; derpaa gik han langsomt videre frem mod Døren og følte sig forsigtig for til alle Sider med Kaarden. Idetsamme hørte han det klirre, og en anden Kaarde rørte ved hans. Uden at sige et Ord, huggede han vildt iblinde rundt om sig, men fik idetsamme saa vældigt et Hug over Armen, at Kaarden fløi ham af Haanden, og nu hørte han en velbekjendt Stemne:

„Hvor blev du af? fordømte Snigmorder! jeg er Grev Otto. — Kom kun igjen! Dennegang slipper du ikke med Hundepisken.“

„Carl!“ — raabte nu Otto — „er det dig? er du fra Forstanden? du har saaret mig — jeg er jo Otto; du har nys advaret mig, og nu kommer du selv og overfalder mig — er det dit Venskab?“

„Gud i Himlen! hvad har jeg gjort!“ — sagde Carl — „er det Eder, Ridder Otto! jeg troede saa vist, det var den fordømte Klerk. Jeg mente det saa godt. Har jeg saaret Eder haardt?“

Snart kom det til en Forklaring mellem Vennerne. Med Armen om Carls Hals, gik Otto ind med ham i sit Værelse. Ottos Saar var ikke betydeligt. Snart var Armen forbunden, og Carl overtalte nu sin Ven til at blive rolig paa sit tillukte Værelse; selv vilde Carl føie Anstalter til at opspore og fastholde hans hemmelige Fjende; thi han havde fra Døren til Riddersalen tydelig seet Arnfreds Skikkelse forsvinde i en af de mørke Gange, som førte fra Forsalen til Slottets Sidefløie.

Efter denne Aftale skiltes Vennerne ad, og dette Eventyr havde endnu knyttet dem inderligere til hinanden.

ANDEN DEL

TIENDE KAPITEL.

Med bævende Hjærte og blussende Kinder var imidlertid Jomfru Kirstine traadt ind til Dronning Dagmar, og Dronningen havde bortsendt de andre Opvarterinder, hun den Dag havde valgt for at unde sin kjære Kirstine den Glæde at være med ved Festen. Da Kirstine nu var ene med Dronningen, undrede Dagmar sig over hendes Taushed og den synlige Forvirring og Sindsbevægelse, hun forgjeves søgte at dølge. Dronningen betragtede hende med Ømhed og Deeltagelse.

„Du kommer ikke som en fri og glad Fugl fra Festen idag, gode Barn!“ — sagde hun venlig og tog Kirstines Haand — „dit Sind er i Bevægelse, og din Haand bæver — hvad fattes dig?“

„Ak, Intet, ædle Dronning! jeg har kun løbet lidt for stærkt igjennem Gangen.“

„Kirstine!“ — sagde Dagmar mildt advarende og betragtede hende nøie — „nu taler du ikke Sandhed; der ligger dig Noget paa Hjærtet. Har du ingen Fortrolighed til mig? veed du da ikke endnu, at jeg har dig kjær, som du kunde være min egen Søster?“

„Ak, ædle Dronning!“ — sukkede Kirstine —- „hvor kan en fattig Ridders Datter nærme sig saaledes til Eder, som til en af sine Lige? der er jo saadan en uhyre Afstand imellem os.“ Det faldt hende nu ogsaa pludselig ind hvilken Afstand der var mellem hende og Kongens Søstersøn, og hun kyssede Dronningens Haand med inderlig Vemod, medens hede Taarer udvældede af hendes Øine.

Dronningen klappede hende paa de vaade Kinder. „Et fromt og godt Hjerte, mit Barn!“ — sagde hun kjærlig — „gjør den Ringeste og Fattigste rigere, end en Dronning for Guds Øine; hos ham gjælder ikke Kongeblod og høi Byrd. Skjenk mig din Fortrolighed, Barn! jeg kan ikke taale at see dig bedrøvet.“

Kirstine sukkede dybt, men taug.

Dronningen strøg de gule Lokker fra hendes Pande. „Du er paa den Alder, mit gode Barn!“ — vedblev hun — „da man

siger, unge Piger ofte har hemmelige Hjertesorger, hvad jeg dog, Gud skee Lov, aldrig har kjendt. Sig mig, kjære Kirstine! er nogen Mand i Verden Skyld i de Taarer, hvormed du væder min Haand, og i den Uro, som bevæger din Barm?“

Kirstine troede sit Hjertes Hemmelighed røbet og blev rød helt ned over Halsen. „En Mand!“ — stammede hun — „ak, min ædle Dronning! hvor falder I derpaa? — jeg er jo kun femten Aar endnu.“

Her blev Samtalen afbrudt og Kirstine troede sig befriet fra sin Forlegenhed, idet Kongen traadte ind for at see til Dronningen og selv erkyndige sig om hendes Befindende.

Dagmars Kinder vare blevne røde og hendes Øine livfulde af Samtalen med Kirstine og den Hjertebevægelse, hvori hun derved var kommen. Hun besvarede Kongens Hilsen og Spørgsmaal om hendes Sundhed med livlig Røst og reiste sig uden Besværlighed for at modtage ham.

Kirstne fik hastig Taarerne af sine Øine; hun havde hilset Kongen ærbødig og vilde trække sig tilbage til Sideværelset; men Kongen, som kom oprømt fra Festen og fandt Dronningens Tilstand bedre, end han ventede, klappede den undseelige Jomfru paa Kinden. „Bliv kun, lille Kirstine!“ — sagde han — „og hjælp mig at opmuntre Dronningen! jeg seer, du forstaaer dig bedre derpaa, end jeg selv. Som jeg hører, synger du smukke Viser.“ Han vendte sig nu atter venlig til Dagmar: „Er I saa karsk, min ædle Dronning! at I kan taale slig Adspredelse, kunde jeg nu ret have Lyst til at høre en af de Sange, I har sagt mig, eders lille vakkre Kirstine opmuntrede Eder med i min Fraværelse.“

„Som I vil, min kjære Herre og Konge!“ — sagde Dagmar og rakte Valdemar sin Haand, medens hun tog Sæde ved hans Side. „Syng, mit Barn, hvis du kan!“ — sagde hun opmuntrende til den bævende Pige — „vær kun ikke frygtsom! Kongen vil idag neppe være vanskelig at synge for. Jeg har ikke længe seet Eder saa glad“ — her hvilede atter hendes venlige Øine paa Kongen. — „Hvorvel jeg ikke kunde være tilstede ved Festen, har jeg dog ogsaa ret glædet mig i Stilhed over al den Velsignelse, Herren skjenker os idag. Vor lille Valdemar har jo været from og stille i Kirken; see! han sover nu sødelig og drømmer om de kjære Guds Engle.“

Hun betragtede med inderligt Velbehag det sovende Barn, som laae i den gyldne Vugge ved hendes Løibænk. Valdemars

ANDEN DEL

Øine hvilede ogsaa med Glæde paa Barnet, medens Kirstine stod rød og forlegen og pillede paa sit Livbaand.

„Jeg har ikke længe kunnet sidde saa rolig og husfaderlig her hjemme!“ — afbrød Valdemar sin og Dronningens Taushed. — „Du seer idag ret sund og glad ud, min fromme Dagmar! og jeg haaber, du snart skal glæde Hoffet og Folket med dit milde Aasyn. Men hvor blev Sangen af? idag vil jeg ikke høre Andet end Sang og Glæde!“

„Syng, kjære Kirstine!“ sagde Dagmar; og Kirstine tog nu endelig Mod til sig og sang den gamle Vise om Jomfruen, som var forvandlet til en Nattergal, og som en fremmed Ridder kom til og bad kvæde en Vise, hvorfor han vilde lade Fuglens Fjædre beslaae med Guld og dens Hals beklæde med Perler. Alt som hun sang blev hun underlig bevæget derved; hun sang nu hvad Nattergalen svarede Ridderen:

„Jeg passer ei paa dine Fjædre af Guld,
Som jeg for dig skulde bære:
I Verden jeg er en fremmed vild Fugl,
Og ingen Mand monne mig kjende.“ —

Hendes Stemme bævede, og det var hende ligesom det var om hende selv hun sang, og da hun nu paa Ridderens Spørgsmaal til den forvandlede Jomfru, om hun da led Ondt af Hunger, Kulde og Sne, skulde synge hvad Nattergalen svarede, da blev hun saa overvældet af den vemodige Følelse, at hun kun med Møie kunde frembringe Ordene:

„Mig tvinger ei Kulde, mig tvinger ei Sne,
Som falder paa Veien hin brede:
Mig tvinger fast meer en lønlig Sorg,
Der gjør mig Angest og Møde.“

---

passer paa, bryder mig om.

Og nu kunde hun for den heftige og lydelige Graad ikke synge mere.

„Du er ikke vel, mit Barn!“ — sagde Dronningen — „gak ud og fat dig! Kongen vilde jo ikke høre Graad og Sørgesange.“

„Stakkels Barn! hvad fattes dig?“ — sagde Kongen deeltagende og greb hendes Haand.

„Ak, tilgiv mig og lad mig gaae, min naadigste Herre og Konge!“ — bad Kirstine — „jeg er selv en fremmed vild Fugl, som ikke kan synge for saa stor og mægtig en Herre.“

Kongen slap hendes Haand; og med begge Hænder for Øinene ilede hun ud af Gemakket.

„Hvad fattes det gode smukke Barn?“ — spurgte Kongen — „min Nærværelse kan dog aldrig være hende saa frygtelig?“

„Jeg forstaaer mig ikke paa hende idag“ — sagde Dagmar — „hun har altid glædet sig saa hjertelig, naar hun hørte eders Lov og Pris, og naar der kom Budskab om eders Seiervindinger, var hun ofte ligesaa glad og lykkelig derover som jeg; hun taler aldrig om Eder uden med den største Beundring og Hengivenhed, og nu flyer hun grædende for Eder og kan ikke synge Eder en Vise til Ende. Der maa sikkert være hændet hende Noget; men hun har Fortrolighed til mig, og jeg tænker vel at faae at vide hvad det er for en lønlig Sorg, som trykker hende.“

„Skade for det unge vakkre Pigebarn, skulde hun allerede saa tidlig have en Hjertesorg!“ — sagde Kongen — „selv hendes Ængstelighed og Bedrøvelse klæder hende velsignet; men hun er intet Barn meer, seer jeg, hun er voxet og bleven fager.“

„Næst dig, kjære Valdemar!“ — sagde Dagmar — „har jeg ingen Sjæl kjærere i Danmarks Rige. Hun er ellers munter og kløgtig, og hvad hun har for et elskeligt Hjerte veed Ingen bedre, end jeg.“

„Men, for tusind Pokker! hvad fattes hende da?“ — spurgte Kongen fast utaalmodig — „jeg kan for min Død ikke lide,

Nogen sørger. Spørg hende ud, kjære Dagmar! har du hende saa kjær, saa skal hun, Gudsdød! ogsaa være lykkelig!“

„Du kjære, heftige Sjæl!“ — sagde Dagmar og smilede — „Du glemmer i din Kraft og Vælde, at han, der raader over Lykken, sidder høiere, end alle Konger og Fyrster.“

Dronningens fromme Bemærkning bragte nu Kongen paa alvorlige Tanker om Folkets og Rigets Lyksalighed. Han søgte at meddele Dagmar sine store Udsigter i Fremtiden og tilbragte saaledes endnu en venlig og fortrolig Time med hende i Eenrum.

Da Kongen havde forladt Dronning Dagmars Gemak, kom Jomfru Kirstine tilbage og bad Dronningen tilgive hende den barnagtige Frygt, som havde afbrudt hendes Sang for Kongen.

„Var det virkelig intet Andet?“ — spurgte Dagmar — „hav Tillid til mig, gode Kirstine! og betro mig hvad der ligger dig paa Hjertet! Du har ingen oprigtigere Ven, end mig, og Kongen selv har sagt, han vil gjøre dig lykkelig, hvis det staaer i hans Magt.“

„Kongen!“ — gjentog Kirstine, glad forskrækket — „den store herlige Helt! — ak, nei, det er ikke muligt — det kan dog hverken han eller I, ædle Dronning! en stakkels fattig Ridderdatter tør dog aldrig tænke paa en Lykke, hvortil hun ikke er fød og baaren. Jeg vil heller aldrig tænke derpaa. Spørg mig kun ikke mere derom, gode, velsignede Dronning! jeg tør dog hverken betroe Eder eller noget Menneske hvad Gud i Himlen kun veed — og hvad det maaske ogsaa er Synd og Formastelse at tænke paa.“

„Synd og Formastelse!“ — gjentog Dronningen og studsede — „derfor bevare dig Gud og alle Hellige i Naade! endnu har du ingen ugudelig og formastelig Gjerning at bebreide dig, det veed jeg. Bevar din Hemmelighed fremdeles i dit Bryst! nu vil og tør jeg ikke vide den.“

„Ak, nei, min ædle, fromme Dronning!“ — bad Kirstine og knælede for hendes Fod, medens hun grædende lagde Hovedet i hendes Skjød — „tro dog, for Guds og den hellige Jomfrues Skyld, intet Ondt om eders stakkels Kirstine! jeg vil jo gjerne tilstaae Eder det, at jeg har ham inderlig kjær, ham, jeg aldrig tør kalde min, ham den kjækkeste og elskværdigste af alle Mænd i Verden; men han veed Intet derom og faaer det aldrig at vide. Synd og Formastelse er det dog visselig ikke, naar Ingen veed det, uden jeg og Gud i Himlen, naar jeg ærbar og stille bærer hans Billede i min Sjæl, men aldrig mere lader

ham gribe min Haand og læse min Hemmelighed i mine Øine“ — —

„Ulykkelige!“ — udbrød Dagmar og blegnede; thi hun troede nu for vist, at det var Valdemar, hun mente.

„Ja vel maa I kalde mig ulykkelig, ædle Dronning! men hvad kan jeg derfor? Synd og Formastelse var det kun, naar jeg et Øieblik kunde glemme det svælgende Dyb, som adskiller os — og før skal mit Hjerte briste! Rinder der intet Skjoldungeblod i mine Aarer, som i hans, saa rinder der dog stolt ædelt Ridderblod, og et godt og ærligt Navn er al min Arv og Eie.“

„Arme, arme Kirstine! jeg forstaaer dig!“ — sagde Dronningen med et dybt, smerteligt Hjertesuk — „Gud styrke og trøste dig, arme Barn, arme forvildede Sjæl! jeg kan ikke. Bede for dig kan jeg kun, og det skal jeg! bede for dig vil jeg i min sidste Stund. Forsag ikke! hvo veed hvad der kan skee? vort Liv og vor Lykke er i den Almægtiges Haand.“

Heftig rystet bøiede Dagmar sit Hoved mod Kirstines Bryst og græd; hun var en Afmagt nær, og Kirstine kaldte forskrækket paa hendes Terner. Et farligt Tilfælde var indtruffet med den unge svage Moder, og Henrik Harpestræng blev kaldet. Han rystede paa Hovedet og fandt hendes Tilstand betænkelig. Den forskrækkede Jomfru Kirstine var utrøstelig og bebreidede sig med Rette, at den ædle Dronnings Deeltagelse i hendes Hjerteanliggende havde foranlediget denne Ulykke.

Dronningens pludselige og farlige Tilbagefald afbrød Festen paa Ribehus med almindelig Forskrækkelse og Bekymring. Kongen kastede Tavlbordet om og sprang op for at ile til hende. Dronning Regitze forlod sin kongelige Brudgom for at see til hende. Men Lægen havde forment Alle Indgangen og forlangte kun Stilhed og Ro for den Syge. Paa Kongens Befaling blev der nu snart saa stille paa Slottet, som om alle dets talrige Beboere vare uddøde, og kun i Ribe og dens Omegn vidnede den urolige Folkestimmel og de mange bortdragende Gjester om Dagens Festlighed og afbrudte Glæde.

Det var silde ud paa Aftenen. Udenfor Slotsporten stod Thorgeir Danaskjald stille og vemodig ved Carl af Rises Side og betragtede det store mørke Slot, som nylig glimrede af Fakler og Lys og gjenlød af Bægerklang og festlig Tummel, men hvor nu Glæden med Festligheden var forsvunden, som ved et Tordenslag. Endnu skinnede der kun et mat Lys fra den syge Dronnings Gemak, medens hist og her en enkelt

ANDEN DEL

Lampe bevægede sig uroligt og ængsteligt gjennem de tilstødende Gange og Gemakker. Himlen var mørk og overtrukken. Det var som Døden svævede truende i tunge Regnskyer over Kongeborgen.

„Skulde Glæden og Lyksaligheden nu allerede være forbi paa Ribehus!“ — sukkede Thorgeir — „det havde jeg dog ikke troet, da her forrige Gang brændte Brudeblus og da Bønderne dandsede saa lysteligt her i Slotsgaarden.

Der seiler Hr. Strange med Dronning Dagmar!

sang jeg dengang saa glædelig; nu er det mig som jeg snart skulde synge:

Der flyve Guds Engle med Dronning Dagmar!

„Men hvi staae vi her saalænge? gode Carl! I staaer jo som fastgroet og stirrer paa de Forbigaaende, som I havde Vagt her og ventede en Fjende i hvert Menneske, der kommer fra Slottet.“

„Det gjør jeg netop ogsaa!“ — svarede Carl — „men seer jeg ret, har jeg nu Øie paa Den, jeg søger. Seer I den krumme, dunkle Skikkelse, der kommer listende forbi Brønden med en Bogrulle, eller hvad det er, under Armen?“

„Hvad vil I ham? lad ham gaae med Fred! det er jo en stakkels fattig Pilgrim, som nok ligger paa Reisen til det hellige Land.“

„Det er en Ulv i Faareklæder, som ligger paa Reisen til Helvede!“ — sagde Carl — „det er den forviste Klerk, som stræbte Grev Otto efter Livet og vilde forraade Kongens Hemmeligheder til Fjenden. Jeg har været paa Spor efter ham den hele Dag; men han har nok mærket det og altid vidst at undgaae mig. Nu er han mig da sikker. Paa Slottet tør jeg ingen Støi gjøre; men saasnart han har Foden her udenfor Porten, griber jeg ham i Muslingekraven og bringer ham til Taarnet. See, nu staaer han stille og seer sig om. Kom lidt tilside! I maa troe, den Karl har intet Godt isinde, hverken mod Kongen eller mod Grev Otto; han har jo fundet Beskyttelse hos Greverne af Schwerin; er han i deres Tjeneste, er han sikkert her, som en Speider og Forræder. — Men hvor blev han nu af igjen? jeg seer ham ikke. Det er som forhexet! jeg er færdig at troe, han kan gjøre sig usynlig. Kom, kjære Thorgeir, hjelp mig at oplede ham!“

„Er han endnu i Slotsgaarden, maae vi jo vel kunne finde

ham!“ — sagde Thorgeir — „hænger det saaledes sammen, har jeg ingen Medlidenhed med ham.“

Medens Carl og Thorgeir nu gik ind i Slotsgaarden for at opsøge den listige Arnfred, var han gjennem Baggaarden lykkelig undkommen og red snart i fuldt Firspring gjennem Ribe Gader med en Rulle vigtige Papirer under Armen, som han under Festens Tummel med en mageløs Dumdristighed havde vidst at finde Veien til i Kongens Lønkammer.

Den snilde Klerk havde strax bemærket, at han var bleven kjendt af Carl ved Kathoveddøren, idet han med sit hevngjerrige Blik efter Otto havde røbet sig; han havde derfor klogelig opsat sin egen personlige Hevn til en bedre Leilighed og skyndt sig med at udføre den vigtigere Skurkestreg, af hvis lykkelige Udførelse hans hele Fremtidslykke afhang hos Greverne af Schwerin. Med de vigtige Papirer under Armen og en sleben Dolk under Kappen havde han paa Tilbageveien fra Kongens Lønkammer skjult sig i de mørke Gange paa Slottet for at oppebie Tusmørket og i Haab om endnu at træffe Grev Otto. Men da Festen saa pludselig blev afbrudt, maatte han tilsidst sørge for sin Sikkerhed, og nu, da han red over Sønderportbroen, aandede han først friere og red noget langsommere det korte Stykke Vei ved Aaen, som fører til Skoven.

Som han saaledes red, hørte han pludselig en Pladsken i Aaen, hvorved hans Hest blev sky og foer til Siden. Han blev selv saa forskrækket derover, at han tabte Tøilen af Haanden; men hvad der end mere forfærdede den overtroiske Klerk og bragte hans onde Samvittighed i Bevægelse, var Synet af en bleg kvindelig Skikkelse, der med en Sivkrands i det mørke flagrende Haar dandsede i Maaneskin ved Aaen og sang en vild Sang, som hun ofte afbrød med en skingrende Latter. Haarene reiste sig paa Synderens Hovede. Galgebakken ligeover for, hvor en Forbryder laae paa Steile og Hjul, og hvorfra et Par hæse Ravne blandede deres Skrig med Kvindens Sang og Latter, forøgede endnu mere hans Forfærdelse. Han læste alle de Bønner, han i sin Angest kunde huske; men hans Hest steilede og fnyste, og snart laae han afmægtig i Græsset ved Aaen.

Da han kom til sig selv, saae han sig ængstelig om: han saae kun Steilen paa Galgebakken og hørte Aaens Brusen; men Hexen, som han troede at have seet, var forsvunden, og han tog Mod til sig og reiste sig. Hans Hest var borte. I Græsset ved hans Side blinkede hans Dolk; den greb han ha-

ANDEN DEL

stig; men forgjeves søgte han med ængstelig, speidende Blik om de vigtige Papirer; de vare ingensteds at finde. Han syntes

atter at høre en Pladsken i Aaen og en fjern Latter mellem Sivene, og uden at søge længer om Papirerne, flygtede han med Dolken i Haanden saa hastig, de skjælvende Ben kunde bære ham, og forsvandt paa hin Side Galgebakken, som en Forbryder, der løb fra Galgen og fra Bøddelens Haand.

Næste Morgen traadte Henrik Harpestræng med et glad Ansigt ind til Kongen og underrettede ham om, at det stod sig bedre med Dronningen, og at han troede hendes Liv var uden Fare, hvis det forresten var Guds Villie, at hun skulde komme sig.

„Hendes Fromhed og Gudfrygtighed, Herre Konge!“ — sagde den lægekyndige Klerk — „hjælper hende dog meer, end al min verdslige Konst; thi Hellighed, høie Herre! er det bedste Lægemiddel baade for Sjæl og Legeme. Naar Dronningen derhos vil vogte sig for alle heftige Sindsbevægelser, saavelsom for gammelt Nødekjød, Sokjød, Bukkekjød og røget Harekjød, item for Lax, Spægesild, Hornfisk og altslags Spægemad, saa haaber jeg, med den hellige Jomfrues Hjælp, at det ingen Fare skal have.“

Kongen overbeviste sig strax selv derom. Han besøgte nu Dronningen ofte og saae hende daglig bedres. Han glædede sig hjertelig derover og forlod ikke Ribehus. Men det var ligesom dette uvante stille Liv og Luften i Sygestuen nedtrykte hans friske Livskraft og var hans heftige Natur imod. Hvad der end mere forstemte ham, var den ubehagelige Efterretning fra Rom, at den bandlyste Bisp Valdemar, som havde ydmyget sig for Paven, ved Keiser Ottos Indflydelse ikke alene var bleven løst af Bandet og havde faaet Tilladelse til at holde Messe i Bispedragt, men at han endogsaa, og — som det hed — efter Keiserens Villie, skjøndt imod Pavens udtrykkelige Betingelse, var af Hertug Bernhard af Sachsen paany indsat til Erkebisp i Bremen. Keiser Otto, hed det fremdeles, var kort før bleven kronet af Paven og havde ydmyget sig til at holde Stigbøilen for ham.

Junker Strange stod i Kongens Gemak, da han modtog disse Tidender.

„Hvad siger du dertil? Strange! — sagde Kongen og kastede Brevet harmfuld paa Bordet. — „Min overmodige Fætter sidder igjen paa sin Erkebispestol. Keiser Otto arbeider hemmelig imod mig i Rom. Nu, da Philip er død, trænger han ikke mere til min Arm. Jeg læste det i hans sledske hykkelske Øine, da han forlod mig. Seierfesten her og Glæden over

sine Landsmænds Flugt undte han mig ikke. Det varer vel ikke længe, inden han ogsaa staaer med en Hær paa mine Grændser."

„I Guds Navn, Herre Konge!" — svarede Junker Strange munter — „saa kan I vel ligesaagodt vise den ene Keiser Vinterveien, som den anden. Med Paven staaer han sig ellers neppe ret længe, holder han ikke bedre Ed og Forpligtelse, end det lader til. I Kong Frederik af Sicilien frygter han med Føie en farlig Medbeiler; men rykker han for Alvor mod ham i Apulien, er det ude mellem ham og Paven."

„Tag mig det sidste Pavebrev, Strange!" — sagde Kongen og kastede sig fortrædelig i sin Armstol — „det ligger hist paa Hylden blandt de udenlandske Sager."

„Hvor? Herre Konge!" spurgte Strange og søgte forgjeves efter Brevet.

„Ved Documenterne om de schwerinske Anliggender."

„Dem seer jeg ikke heller."

„Hvad?" — raabte Valdemar og foer op — „er du slagen med Blindhed?" Han gik nu selv hen til Hylden og saae med Forbauselse, at hans vigtigste og hemmeligste Papirer vare forsvundne.

„Død og Fordømmelse! hvem har været her?" — udbrød han i frygtelig Harme — „har Døren ikke været laaset og lukket? eller have vi Forrædere midt iblandt os?" —

Der blev nu søgt paa det Nøiagtigste efter de bortkomne Papirer; men de vare intetsteds at finde, og Kongen harmede sig forgjeves over dette dumdristige og ubegribelige Ran.

Den fromme Dagmar mærkede Kongens Forstemthed og havde flere Gange bedet ham opmuntre sig ved Jagt og ridderlige Sysler. En Dag gjentog hun dette Ønske i Henrik Harpestrængs Nærværelse.

„Dronningen har, saa visselig, Ret, min naadige Herre og Konge!" — sagde Lægen og betragtede Kongen med Opmærksomhed: — „Ørnen maa flyve og Hvalen svømme — Ingen af dem kan høre en Messe til Ende. Stuen er ikke Eders Element, Herre Konge! I maa jage og tumles og derhos i nogle Dage drikke Jernurt paa Vin! I er ellers istand til at faae Gulsot. Et fromt og fornøiet Sind er forresten det bedste Raad, jeg veed."

Da Henrik Harpestræng tillige forsikkrede, at Dronningen nu næsten var helbredet, gav Valdemar ogsaa efter for Dagmars indstændige Bøn og drog med et talrigt Jagtselskab til

Skanderborg, hvor han agtede i nogle Dage at adsprede sig ved Falke-Jagten, som fra hans Barndom var hans kjæreste Forlystelse. Grev Albert, Ridder Otto og Absalon Bælg fulgte med ham; men Junker Strange lod han blive tilbage paa Ribehus; thi denne Dronningens troe og hengivne Ridder vidste ofte ved sin muntre godmodige Skjemt at opmuntre hende, og han havde Befaling til ufortøvet at sende Kongen et Ilbud, hvis Dronningens Tilstand paa mindste Maade skulde forværres.

ELLEVTE KAPITEL.

agen efter Kongens Afreise befandt Dronningen sig saa vel, at hun første Gang fik Tilladelse til at nyde den friske Foraarsluft i Slotshaven, hvorefter hun saa inderlig længtes.

Det var en skjøn, klar Maimaanedsdag. Jomfru Kirstine kunde ikke ledsage sin Herskerinde; thi hun laae syg af heftig Feber og havde ikke seet Dronningnn siden den sidste ulykkelige Festaften. Dronning Regitze var Dagen efter Brylluppet dragen med sin kongelige Gemal til Sverrig. Men Grevinde Ida, som endnu selv var noget svag efter sin Nedkomst, ledsagede Dronningen med et Par Terner. Større Selskab yndede Dagmar ikke. Hun vilde saa gjerne atter see sit Yndlingssted ved Aaen; men hun havde dog en hemmelig Gru for dette Sted, hvortil ingen, uden Jomfru Kirstine, vidste Grunden. Uagtet Dronningen derfor strax paa Grund af Frastanden forandrede sin Beslutning og opgav sit Ønske om at komme til Aaen, troede Grevinde Ida og Ternerne dog at gjøre hende en Glæde ved at bringe hende derhen. De fik hende overtalt til at sætte sig i en Bærestol, og ad en Omvei, som Dronningen ikke kjendte, lode de hende bære til Løvhytten ved Aaen.

Glad overrasket, men dog halv forskrækket, saae Dagmar sig pludselig ved det kjære Drømmested. Det var ved høi lys Dag, og snart var enhver Ængsteligled borte. Hun sad munter paa Bænken ved den gyngende Baad og drømte atter mild og rolig om sin Barndom og om en lykkelig Fremtid.

Saaledes havde hun vel siddet en Timestid, og man tænkte

allerede paa at vende tilbage til Slottet; da saae Ternerne og Grevinde Ida med Forundring en fattig Betlerkvinde nærme sig med en sort Kyse dybt ned over Øinene og med vaade forrevne Klæder; hun gik krum med en Krykkestav under Armen, som en gammel syg Kvinde; men under Kysen saae de et blegt undommeligt Ansigt med et Par sorte, gnistrende Øine.

„Hvor er den fremmede Kvinde kommen her ind? hvad kan hun ville os?“ sagde Grevinde Ida. Dronningen, som hidtil havde seet drømmende paa de smaa Bølger i Aaen, blev nu først den fremmede Skikkelse vaer og udstødte forskrækket et Skrig.

„Frygt ikke, ædle Dronning!“ — sagde Grevinde Ida — „det er kun en fattig stakkels Kone, som formodentlig vil betle; men det er uforsvarligt, at man ikke paa denne Tid har holdt Havedøren lukket. Gak sin Vei, lille Moer!“ — sagde hun til Kvinden — „her er ikke Stedet til at tale med Dronningen.“

„Jo her er just det rette Sted“ — svarede den fremmede Kvinde og opslog en høi forvildet Latter, idet hun paatrængende nærmede sig Dronningen. — „Har I glemt hvad Havfruen spaaede Jer? Dronning Dagmar!“ — vedblev hun med halv vemodigt halv skadefro Smil. — „Det hjælper ikke at stride mod Strømmen: hvad der staaer i den store blaae Bog histoppe, kan dog Ingen forhindre. Jeg kan ogsaa spaae! ræk mig eders Haand, Dronning Dagmar! saa skal jeg sige Eder om Havfruen sagde Sandhed!“

„Bort, bort!“ sagde Dagmar og blegnede — „jeg vil ikke spaaes — jeg vil ikke vide min Skjæbne — ak, jeg veed den jo kun altfor vel. Vil du dræbe mig? onde Kvinde!“

„Jeg er for ringe til at ville, og I med“ — svarede Spaakvinden — „vi maae, see! det er Sagen. Stjernerne spørge ikke om hvad et Par Orme vil, som krympe sig i Støvet. I er vel hovmodig, fordi I kaldes Dronning af Danmark og kalder den største Helt i Verden eders Ægteherre; men derfor skal I ikke see en stakkels fordømt Sjæl over Hovedet! Jeg har ogsaa drømt engang, jeg var Dronning. Derfor maatte min Gamle ned ad Trappen, sige de onde Tunger; men det veed jeg Intet af; det maa den Sorte forsvare! I er ikke stort mere Dronning end jeg, skjøn Dagmar!“ — vedblev hun og loe. — „Nei, der er den skjønne Prindsesse Berengaria fra Portugal — hun har sorte Øine, som jeg, og hun vil bære Kronen for os begge. For hende sang Valdemar Elskovssange, medens I

stod for Alteret med hans Tjener. Kjender I Kong Valdemars Haand og Segl, saa læs og see om jeg lyver! I skal ikke troe, det var Eder, Kongen tænkte paa, da han af Høflighed og Medynk favnede Dronning Dagmar.“

Med disse Ord rakte hun Dronningen et sønderrrevet Brev, og saa let som en Hind var hun forsvunden mellem Buskene.

Bleg og skjælvende, stirrede Dronningen paa det sønderrevne Brev. Hun kjendte Valdemars Haand og Segl. Bogstaverne løb i Eet for hendes Øine; men hun læste Nok for at see, det var en Befaling til Junker Strange, at vende tilbage fra Bøhmen uden Kongebruden, hvis det ikke var for sildigt. Ogsaa Berengarias Navn saae hun; men nu tabte hun Brevet af Haanden og sank afmægtig til Jorden.

Junker Strange og Henrik Harpestreng vare ved Ternernes Anskrig i største Hast ilede til. Med stor Forskrækkelse og Bekymring blev Dronningen bragt tilbage til Slottet. Junker Strange havde seet det velbekjendte, ulykkelige Brev og tilintetgjort det. I Dronningens Gemak lykkedes det først Mester Harpestræng at bringe hende til sig selv. Hun saae sig forundret om og syntes kun dunkelt at erindre hvad der var foregaaet, men hun var beængstet og kunde ikke see Mennesker nok omkring sig. „Tænd Lys!“ — sagde hun — „det er jo mørk Nat — hent mig alle de Fruer, der er i Danmark! hent mig alle de Vise og Lærde! — Nei, hent mig kun liden Kirstine! hun er dog den eneste af Jer alle, som forstaaer mig! — hun hørte ogsaa hvad Havfruen sang:

En Søn du føder saa lys og bold —
Hans Moder var varm, hans Fader var kold —

Var det ikke saa hun sang? liden Kirstine!“ — Her vendte hun sig med et forvildet Blik til Lægen og græd.

Jomfru Kirstine var, ved Budskabet om Dronningens Tilstand, midt i Feberheden sprungen ud af Sengen og havde ihast kastet sin guldbaldyrede Stadsekjortel om sig. Hun traadte nu ind til Dronningen, og hendes Øine vare saa taarefulde, at hun ikke kunde see Kerterne, man paa Dronningens Befaling havde tændt. Da Dagmar saae hende, hævede hun sig fra sit Leie og omfavnede hende.

„Kan du læse, Barn!“ — sagde Dagmar — „saa tag den hellige Læst og læs min Sjæl til Ro! saa skal du slide det røde Skarlagen og ride paa min Ganger, naar jeg er død og borte!“

ANDEN DEL

„Ak, kunde jeg kun hjælpe Eder, min ædle Dronning! kunde jeg frelse Eders Liv med mit eget — jeg gjorde det jo saa gjerne.“ Hun tog Bogen i Haanden og stirrede deri. „Ak, hjælpe Eder Gud Fader i Himmerig! den rige Christ forbarme sig over Eder! — Eders Pine er haardere, end Staal.“

„Læs, læs, kjære Kirstine!“ — bad Dagmar ængstelig — „hør! nu synger Havfruen igjen:

En Søn du føder med gyldne Haar —
En stakket Lykke jeg kun ham spaaer.

Giv mig mit Barn! giv mig mit Barn! lad den onde Kvinde ikke faae Magt over ham! — læs, læs!“

Dagmar trykkede Barnet ængstelig til sit Bryst, og Jomfru Kirstine læste i den hellige Bog saa godt hun kunde, medens Taarerne randt hende paa Bog og paa Haand.

„Ak, vil Gud dog have det, og det saa maa skee“ — sagde Dagmar endelig roligere — „saa send strax Bud til Skanderborg og bed min Herre og Konge komme!“

Førend Dronningen havde ønsket det, var det allerede skeet: paa Junker Stranges Foranstaltning var der allerede sendt to Ilbud til Skanderborg efter Kongen.

Carl af Rise var den, som sidst var bleven sendt; men han red saa stærkt, at han kom langt forbi det første Bud. Da han saaledes kom farende mod Skanderborg Slot, stod Kongen paa Høieloftsbroen og saae ud over Veien.

„Gud hjælpe mig for Budskab, den Svend bringer!“ — sagde Valdemar — „han rider som det gjaldt Liv og Død. Gud veed hvor det nu staaer til med Dagmar.“

Snart bragte Carl af Rise det sørgelige Budskab; han var selv saa rørt derved, at han neppe kunde tale. Kongen stødte til Jernrækværket paa Høieloftsbroen saa det bøiede sig. „Gud forbyde, hun skulde være død før jeg kommer!“ sagde han og ilte til sin Ganger. Med hundrede Riddere og Svende drog han fra Skanderborg. Da han red over Randbøl Hede, var der kun femten, som endnu kunde følge ham; da han kom til Gridstedbro fulgte Carl af Rise ham kun med Møie paa sin udmattede Ganger, og da han foer over Ribe Bro, var han alene.

Der var stor Ynk og Jammer i Fruerstuen. Dronningen havde modtaget Sacramentet og den sidste Salvelse, og da Kongen nu red op ad Strædet, som førte til Slottet, lød det Jammerskrig

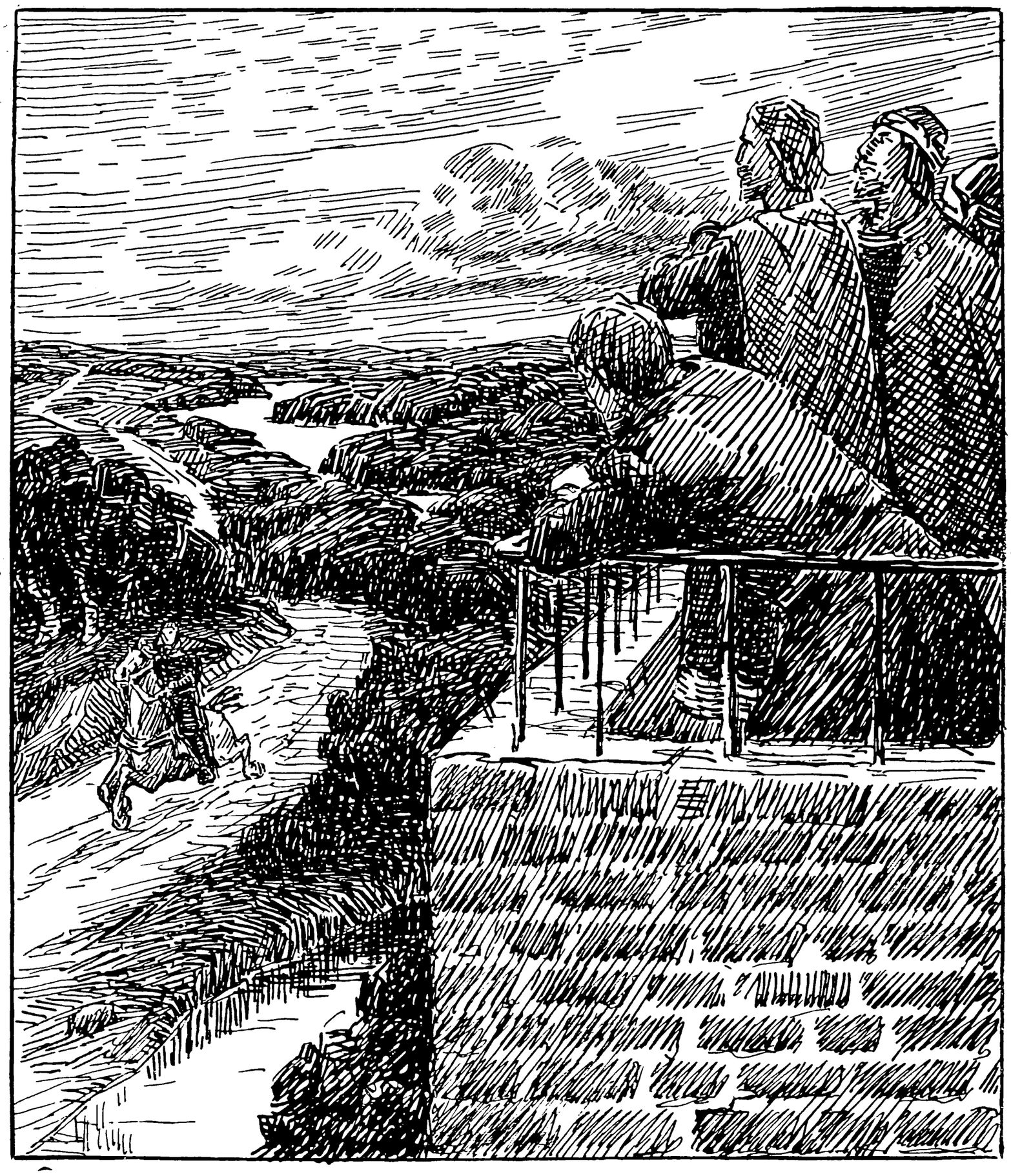

over hele Slottet, at Dronningen var død. Hun laae ogsaa bleg og uden Livstegn i Jomfru Kirstines Arme.

Fast aandeløs af det hurtige Ridt, traadte Kongen ind ad Døren. „Død? — død?“ — spurgte han — „og uden at sige mig det sidste Farvel“ —

Grædende knælede Jomfru Kirstine ved Løibænken og holdt endnu den blege Dronning i sin høire Arm; hun rakte med inderlig Medynk Kongen sin Haand: „Giv Eder tilfreds, min ædle Konge!“ — sagde hun — „hendes sidste Ord var eders Navn — ak! hun vilde saa gjerne endnu een Gang have seet Eder.“

ANDEN DEL

„Beder, beder med mig, Alle, som ere herinde!“ — sagde Kongen og bøiede sit Knæ — „beder en christen Bøn for mig, at hun maa opslaae sine Øine og jeg maa tale endnu et kjærligt Ord med hende i denne Verden!“

Paa Kongens Bud knælede Alle og bad; og det var som et Vidunder for dem Alle, da den dødblege Dronning nu virkelig aabnede sine Øine endnu engang og stirrede paa dem, som en Gjest fra Aandeverdenen. Mange fore forfærdede tilside; men Kongen nærmede sig hende og greb hendes Haand.

„Ak, min strenge Herre og Konge!“ — sagde hun — „hvi vakte I mig af min salige Blund med eders mægtige Bøn og Klage? — Ræddes ikke for mig!“ — vedblev hun med et forvildet Blik til de skjælvende Fruer og Terner — „min Synd var ikke stor, sagde Herren min Dommer — ak, havde jeg kun ikke snørt mine smaa Silkeærmer om Søndagen! Men gaaer, gaaer Alle! Gud velsigne Eder og dømme Eder saa naadig som mig! bliv du alene, min Valdemar! med dig har Herren endnu forundt mig et Par korte Afskedsord.“

Alle gik, og Valdemar blev ene med den Døende.

„Du har dog havt mig kjær, min Valdemar!“ — sagde hun vemodig — „jeg seer det paa dit blege Aasyn og paa Taaren i dit strenge Øie — du havde mig kjær som en venlig Søster, og det gjør dig ondt at skilles fra mig; — men naar Lyset er slukt og Døren er lukt — saa er den glemt, som er udelukt —“

„Dagmar! Dagmar!“ — sukkede Valdemar smertelig — „kan du tvivle paa min Hengivenhed og Troskab?“

„Nei, nei! derpaa tvivler jeg ikke, og jeg bebreider dig Intet i min sidste Stund. Hvad kunde du for, at du saae den stolte Berengaria før mig?“

„Ha, hvor veed du — hvo har sagt dig“ — stammede Valdemar, og en brændende Rødme foer over hans blege Kinder — „Ved Gud i Himlen, Dagmar! jeg var dig tro — og jeg saae ikke Berengaria fra den Stund, jeg havde svoret dig Troskab.“

„Havde du mig kjær — da seer du hende aldrig meer! — dog nei — lad det Ord være dødt med mig! — det er nok, jeg har plaget dig, medens jeg levede; naar jeg er død, skal jeg vorde din gode Aand — men intet Løfte skal binde din høie, kongelige Sjæl. Ak, men vogt dig, vogt dig, min Valdemar! Berengaria er stolt og ærgjerrig. Din Hu staaer ogsaa til Høihed og Magt. Husk paa Dagmar og tænk paa din udødelige Sjæl, naar din Haand er udstrakt mod denne Verdens fordærvelige Herlighed!“

Valdemar taug og sukkede dybt.

„Endnu et Ord, min Valdemar! — naar Smerten over min Bortgang er forvunden, og du ikke længer kan udholde at leve ene i Verden — saa tænk paa hende, som jeg elskede høiest, og som elsker dig høiest af alle Mænd i Verden! Kun for mig har hun røbet hvad ellers kun Gud i Himlen veed. Du saae selv hvad hun led for den lønlige Elskov, hun bærer til dig i sit Hjerte. Hun er langt skjønnere og bedre, end jeg; og vil du give Danmark og vor Søn en Moder, saa spørg ikke om Byrd og Kongeblod! spørg om Hjertensgodhed og Sjælehøihed — ræk Kirstine af Rise din Haand! lad hende arve Dagmars Krone!“

Forbauset hørte Kongen disse Ord og troede, Dagmar endnu talte i Vildelse; „Ti stille dermed, min Dagmar!“ — sagde han vemodig — „Din Krone kan ingen Terne arve, og hvad du har været for mig og Danmark, vil ingen Kvinde meer paa Jorden kunne blive.“

„Kom mit Ord ihu, naar jeg er død!“ — hviskede Dagmar — „Og nu lev vel for denne Verden! giv alle Fredløse Fred for min sidste Bøns Skyld! løs alle angerfulde Syndere af Jernet! Vogt vor kjære unge Søn, som mit dyrebareste Arvegods! lad ham bære Danmarks Krone, naar Herren kalder dig til mig og den evige Hvile!“

Nu blev Dronningens Aasyn igjen forvirret og hendes Blik uroligt og ængsteligt; hun stred den sidste lette Kamp. „Ak, havde jeg kun ikke snøret mine Ærmer hin Søndag og sat Striger derpaa“ — sukkede hun — „havde jeg kun ikke den Synd at bære, saa havde jeg ikke havt saa ond en Nat.“

„Fromme uskyldige Barnesjæl!“ — sukkede Valdemar — „er det al den Synd, du har at bære paa? o, salig, salig hvo der saaledes kunde døe!“

„Salig, salig!“ tonede det nu lifligt fra den fromme Døendes Læber — „salig hvo der seer hvad jeg nu seer! — salig hvo der hører hvad jeg nu hører! — der sidde de alle de fromme Guds Engle i Himmerig — see, de vente paa mig — jeg kommer. Og hør! efter mig ringe Himmerigs Klokker. Hvor mig længes efter de Sjæle!“

Med et himmelsk forklaret Aasyn udbredte hun sine Arme; da de sank tilbage, vare de fromme Øine lukte — og hendes salige Aand var bortfaren.

Længe stod Kongen taus og sorrigfuld ved den skjønne Afsjæledes Larve og betragtede det himmelske Smil, hvormed hun endnu i Døden syntes at ville trøste og husvale ham. Han kyssede de blege, kolde Hænder og lagde dem foldede under hendes Barm. Da foer han med Haanden over Øiet og borttørrede en hed fremtrængende Taare.

„Sov sødt til Dommedag, min Dagmar!“ — sagde han med bævende Stemme — „bed da for mig og for alle Danmarks Sjæle ved den Eviges Throne!“ Han tog det moderløse Barn af Vuggen og gik langsomt ud til de jamrende Fruer i Sidegemakket. Han overrakte Grevinde Ida Barnet og bad hende sørge for det, som for sit eget. Derpaa gik han taus til sit Lønkammer og vilde intet Menneske see den hele Dag.

Sorgen over Dronning Dagmars Død var saa stor over hele Landet, at man neppe hverken før eller siden saa almindelig har begrædt nogen dansk Dronning. Sagnet om Havfruen, som havde spaaet hendes Død, lød nu fra alles Læber, og snart tonede det med de forunderligste og eventyrligste Tilsætninger i en Folkesang, som er gaaet fra Mund til Mund til de sildigste Tider. Ogsaa hendes Død og forunderlige Opvækkelse ved Kongens og de fromme Fruers Bøn saavelsom nogle af hendes sidste Ord til Kongen, som vel vare hørte fra Sideværelset og komne ud blandt Folket, bleve snart Gjenstanden for en Folke-

---

Striger, nedhængende Flige.

sang, som almindelig tillagdes Thorgeir Danaskjald. Nogle af de skjønneste og mest rørende Træk deri, om Kongens hastige Ridt fra Skanderborg, om den fromme barnlige Dronnings Samvittighedsuro over Helligdagsbrøden med Silkeærmerne, og hendes sidste begeistrede Ord, da hun saae Guds Engle og hørte Himmerigs Klokker ringe, findes Ord til andet, som de her ere fortalte, i hin gamle Folkesang. Den Omhu og Kjærlighed, hvormed disse Sagn og disse elskelige Træk af Dagmars Liv og Død ere bevarede, vidne noksom om, at Danmark aldrig har eiet nogen Dronning, som i høiere Grad har besiddet Folkets Kjærlighed.

Med stor Sørgepragt og under Folkets almindelige Sorg og Klage blev Dronning Dagmars Lig ført til Ringsted, ledsaget af Kongen og alle hans Riddere, medens Ligklokkerne ringede over hele Landet. I St. Bents Kirke ved Siden af den første store Valdemar og hans Dronning Sophia blev Dronningens Lig hensat med stor Høitidelighed under Bønner og Sjælemesser, og Erkebisp Andreas holdt en Tale til Kongen og Folket, hvorved intet Hjerte blev ubevæget og intet Øie tørt.

Da Sørgetoget drog tilbage fra Kirken, red Kongen stille mellem Erkebispen og Grev Albert gjennem de tause alvorlige Folkerækker. Dog kun saalænge Kongen drog forbi, taug Alle ærbødig stille, for at hilse og betragte ham. Grev Otto, som med de yngre Riddere sluttede den lange Sørgerække, hørte derimod, ved en Standsning i Toget, blandt de mange Udbrud af hjertelig Medynk og Deeltagelse, ogsaa mangen Yttring af letsindig Nysgjerrighed og Rygtesladder blandt den lunefulde Almueshob.

„Ak, saa ung og smuk en Konge, og allerede Enkemand!“ sagde den unge vakkre Møllerkone ved Ledet.

„Ak ja, saadanne Stød giver Verden, mit Barn!“ — sagde en gammel, tyk Kone ved hendes Side — „da jeg mistede min første salig Mand, var jeg saamænd ligesaa bedrøvet og lidt til — han græd jo ikke engang. Men naar man er ung og vakker og har noget tilbedste, sidder man, Gud skee Lov, ikke længe ene. Med en Konge har det ingen Nød: han kan jo faae hundrede Koner for een, om han saa hverken er ung eller smuk.“

„Saa mild og god en Dronning faae vi dog aldrig meer!“ — sagde Møllerkonen — „Gud bevare os kun i Naade for den stolte Prindsesse af Portugallien.“

„Dermed har det ingen Nød!“ — svarede en Tredie —

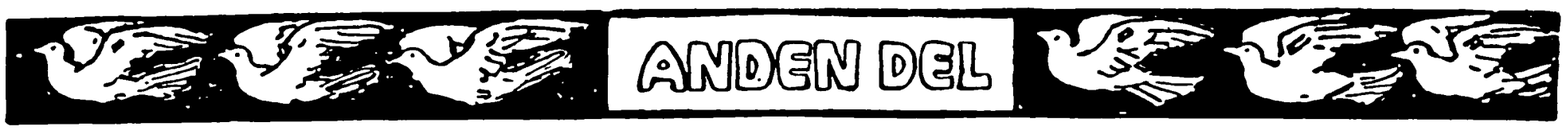

„hende maatte Kongen jo forsværge aldrig at see mere. Men der er den svenske Fru Helene, som nu saalænge har været forviist og i Unaade, hun kan maaske nu komme i Naade igjen: gammel Kjærlighed ruster ikke, siger man.“

„I veed kun lidt deraf!“ — tog den tykke Kone Ordet igjen — „hun er jo gaaet fra Forstanden og er jo desuden en led Hex; men er det sandt, hvad jeg har hørt en Fugl synge om, saa vil det ikke vare længe inden den salig Dronnings smukkeste Terne bliver Dronning; til hende har han længe havt et godt Øie, siger man, og den fromme salig Dronning bad ham paa sine Knæ paa sit Yderste om, at han ikke maatte forspilde Pigens Ære, men gjøre hende til sin virkelige Dronning.“

Grev Otto blev nu opmærksom. „Hvilken skammelig og fordømt Sladder!“ udbrød han heftig og stirrede saa harmfuldt paa Sladderkjærlingen, at hun blev forskrækket og skjulte sig mellem Folkeklyngen.

Toget drog videre fort. Men Ridder Otto kunde ikke glemme den Snak om Dronningens smukkeste Terne, hvorved han ikke kunde tænke paa nogen Anden, end Jomfru Kirstine, som saaledes ogsaa almindelig benævnedes. Skjøndt han holdt det for en løs og ugrundet Tale, foruroligede det ham dog meer, end han vilde tilstaae sig selv.

„Hvor de Taaber dog kan snakke!“ — sagde han til Absalon Bælg, som red nærmest ved hans Side paa Veien til Ribe: — „neppe har den bedste og elskværdigste Dronning lukket sine Øine, før det følesløse Kvæg vil have Kongen formælet igjen; og paa Brude er der ingen Mangel, hører jeg; man har strax hele tre ved Haanden. Ogsaa eders skjønne Fru Moder gjør man den Ære at sætte paa Listen.“

„Det er den gamle Snak, jeg dog troede nu var glemt!“ — svarede Absalon Bælg fortrædelig — „min stakkels ulykkelige Stifmoder tog sig den Snak nærmere, end den var værd. Hun har nu rent forsaget Verden og har fordybet sig saaledes i Astrologien hos den gamle Thord Knudsøn paa Kullen, at Folk troe, hun er gaaet fra Sands og Samling. Jeg er nær ved selv at troe det“ — tilføiede han — „hvad jeg hører om hende er kun lidet trøsteligt. Mine Brødre have forgjeves søgt at bringe hende tilbage blandt Mennesker; men hun er i denne Grille egenraadig og lunefuld som i alle andre. Maaske har der virkelig engang spøget en Krone i hendes Hoved; thi Kongen gjorde engang særdeles af hende. Men hvad var det, man sagde om en Terne ved Hoffet? det var sagtens Jomfru Kirstine af Rise,

man mente; Dronningen skal virkelig paa sit Yderste, formodentlig i Vildelse, have bedet Kongen tage hende til Ægte.“

„Er det muligt?“ — spurgte Otto spændt — „men hvor kan Nogen vide Sligt? hvo var da tilstede?“

„Ingen, saavidt jeg veed“ — svarede Absalon Bælg — „men ved Hoffet har Vægge og Døre jo Øren. Saa meget urimeligt er det da heller ikke: Jomfru Kirstine er virkelig den deiligste Pige, Nogen vil see; hun er en agtbar Ridders Datter, og hver Mand veed, hun var mere Dronningens Veninde, end hendes Terne. Hvo kunde formene Kongen at gjøre hende til Hertuginde den ene Dag og til sin Dronning den anden?“

„Hvad? I troer, det var muligt?“ — spurgte Grev Otto heftigt og hans Kinder blussede.

„Nu, nu, min høifyrstelige Herre!“ — svarede Absalon Bælg og smilede — „frygt kun ikke for det ringe Svogerskab! Skjoldungeblodet er allerede i Kog hos Jer, seer jeg. Det kan vist aldrig falde Kongen ind for Alvor, om ogsaa den høisalige Dronning med fuld Bevidsthed havde ønsket det. Han sørger saa alvorligt over den fromme Dagmars Tab, at det vist vil vare længe inden han kan tænke paa et nyt Valg. Skeer det nogensinde, skal I snarere see, han beiler til den stolte Prindsesse af Portugal. Hende saae han i Schwerin, og da jeg bragte ham Budskabet om Dronning Dagmars Ankomst, hørte jeg Adskilligt derom.“

„Man har altid saa travlt med at paadigte vor ridderlige Konge Elskovshistorier!“ — sagde Grev Otto, lettet om Hjertet — „Min kjække ungdommelige Morbroder oplives altid i smukke Damers Selskab og siger dem da vel ogsaa artige Ord iblandt, som let tages for vægtigere, end de ere. Saaledes er det vel ogsaa gaaet ham i Schwerin. Endogsaa den smukke Grevinde

ANDEN DEL

Audacia tog man ikke i Betænkning at gjøre til hans Elskerinde.“

„Sorte Grev Henriks Gemalinde?“ — spurgte Absalon Bælg — „nu, det maa jeg sige, man har stor Lyst til at gjøre vor Konge til en Salomon, ikke alene i Viisdom, men ogsaa i Daarskab. Men sandt er det: der gaaer ikke Røg af Branden, uden der er Ild i den, og saameget er vist: eders kongelige Morbroder er en farlig Mand, saavel for Kvinder, naar han er mild, som for Mænd, naar han er bister.“

Denne sidste Bemærkning gjorde Grev Otto atter alvorlig og tankefuld, og han talte intet Ord meer paa Veien til Ribe. Han mærkede nu først selv hvor kjær han havde den skjønne Jomfru Kirstine, og det var ham en pinlig Tanke, at nogen anden Mand i Verden skulde kunne gjøre ham hendes elskværdige Hjerte stridigt. Han havde før kun betragtet den skjønne Ridderdatter som Dronningens fornemste Terne, som han i Følelsen af sin høie kongelige Byrd kun syntes at nedlade sig til, idet han letsindig og hensigtsløs gav efter for den behagelige Følelse, at have gjort Indtryk paa hende. Denne ham halv ubevidste Tilbøielighed tog nu pludselig en saa alvorlig Retning, at han betragtede sin fyrstelige Grevekrone og sin kongelige Byrd som ret smukke men tilfældige Prydelser, der dog aldeles fordunkledes af den skjønne Jomfru Kirstines Yndigheder.

Som en Drømmende kom Grev Otto tilbage til Ribehus.

Kongen var i de første Dage efter sin Hjemkomst ikke at faae i Tale. Til Dronning Dagmars Ihukommelse havde han givet Befaling til Slottet Dronningholms Opbyggelse ved Anderød By, paa et af de Steder, som Dronningen, paa sin Reise gjennem Sjælland, fornemmelig havde fundet stort Behag i.

Neppe viste Kongen sig atter med roligt Aasyn for Folket

og i Rigets Raad, førend Grev Otto forlangte at tale ene med ham i hans Lønkammer. Vigtige Statssager opfyldte atter Kongens Sind. Han havde nylig modtaget Efterretningen om Keiser Ottos Bandsættelse, som sidste Skjærtorsdag med de sædvanlige frygtelige Ceremonier var bleven formelig forkyndt af den strenge og dygtige Pave, fordi Keiseren mod sin Ed og Forpligtelse havde vedblevet at bekrige Kong Frederik af Sicilien. Nu var ogsaa det vigtige Budskab kommet fra Bøhmen om Kong Frederiks Udvælgelse til tydsk Keiser og om det store Partie, han allerede havde, da saavel Kongen af Bøhmen og Hertugerne af Baiern og Østerrige, som Landgreven af Thüringen og Erkebispen af Magdeburg, Mainz og Trier havde aabenbart erklæret sig for ham imod den bandlyste Keiser Otto. En ny stor indbyrdes Krig maatte nu nødvendig udbryde i Tyskland, og Valdemar havde besluttet at forlade den falske Ottos Partie og erklære sig for den nye Keiser. Vigtige Raadslutninger med Grev Albert og Erkebispen havde gjort hans Beslutning fast, og Underhandlingerne med Keiser Frederik vare allerede i fuld Gang. Rygtet om den snedige Keiser Ottos Plan, at forlige sig med de nordtydske Fyrster og den myrdede Keiser Philips Partie, ved at ville ægte hans efterladte Datter, gjorde ikke Valdemar vaklende i hans Beslutning; han saae heri kun et nyt Beviis paa den underfundige Keiser Ottos fjendtlige Hensigter mod Danmark, saavelsom paa hans Forstillelse og Falskhed. Thi vel havde han erklæret Keiser Philips Morder i Rigets Acht og fredløs, men Mange mente dog, at han selv hemmelig havde staaet i Forbindelse med Morderen, og var denne Mistanke grundet, maatte man vel grue for den Kjærlighed, han nu hyklede for sin myrdede Fjendes Datter. Det var Valdemar en oprørende Tanke at staae længer i Forbund og venlig Forstaaelse med den bandlyste Keiser, som saa sort en Mistanke hvilede paa, og han vilde hellere have en aabenbar Fjende i ham, end en falsk Ven.

Som Kongen overveiede disse vigtige Statssager, meldte Grev Otto sig og blev indladt; men Valdemars Tanker vare saa langt fra det, hans heftige og forelskede Søstersøn havde at sige ham, at han ikke længe kunde blive klog paa hvad han egentlig vilde, thi Otto vilde dog ikke ligefrem komme frem med sit Hjerteanliggende, men talte saa forblommet om Ære og Lyksalighed, om Kongeblod og Hjertets Adel, om Fordom og fri Selvbestemmelse i Livets vigtigste Anliggender, at Kongen tilsidst tabte Taalmodigheden.

ANDEN DEL

„For tusind Pokker! hvad er det da, du vil?“ — afbrød han den stammende Yngling — „er du bleven Klerk eller Skjald? eller har du tabt Forstanden? thi jeg vil ikke være ærlig, om jeg forstaaer et Ord af hvad du siger.“

„Jeg vil kun sige Eder, min kongelige Morbroder!“ — sagde nu Otto — „at jeg med eders Tilladelse agter at beile til en elskværdig ung Dame.“

„Nu, i Guds Navn! til ti, om du vil!“ — sagde Valdemar og smilede — „det er din egen Sag, min vakkre Søstersøn! i Hjerteanliggender blander jeg mig aldrig; thi jeg forudsætter, at dit Valg ikke gjør dig eller Kongehuset Skam.“

„Det var just hvad jeg vilde forklare Eder, Herre Konge!“ — vedblev Otto — „thi skjøndt jeg i den Sag er min egen Herre, vilde jeg dog nødig, at mit Valg skulde mishage Eder — og da I kjender den unge Dame, min Hu og mit Hjerte staaer til, vilde jeg, førend jeg erklærede mig bestemt, erfare“ —

„Maaske hvorledes din Skjønne huer mig?“ — afbrød Valdemar ham utaalmodig — „hvad kan det hjælpe dig? Nu sig frem! — hvem er det da?“

„Hun er vel ikke af fyrstelig Æt og høi Byrd!“ — svarede Otto — „men hun er en brav Ridders Datter og var eders høisalige Dronnings kjæreste og bedste Veninde“ — —

„Dog aldrig Kirstine af Rise?“ — spurgte Kongen og studsede — Har jeg gjettet ret, gjør det mig ondt for dig, raske Otto!“

„Hvi saa? min Herre og Konge!“ — spurgte Otto hastig og betragtede Valdemar med et uroligt forskende Blik — „Paa hendes Dyd og Ærbarhed har I vel Intet at udsætte? og jeg frygter for ingen Medbeiler i Verden“ —

„Nu, nu! ikke saa kjæk, min unge Ven!“ — afbrød Valdemar ham med en hemmelig Følelse af sin Overvægt — „vel er du ung og vakker og forstaaer snildt at belægge dine Ord; men de unge Piger har ofte underlige Griller, seer du, og man har Exempler paa, at den unge dunhagede Ridder, som i Dandsesalen og ved Dystridtet drog de fleste Øine til sig, dog ikke gjorde saa stadigt og alvorligt et Indtryk paa det ædle Kvindehjerte, som den barske, skæggede Ridder ved Tavlbordet, der, med et Par Rynker i Panden og et Par Skrammer paa Kinden, maaske havde indtaget flere Borge, end Hjerter.“

„Jeg har ikke siddet i Arnekrog, Herre Konge!“ — svarede Otto opfarende — „naar I med eders Riddere drog i Leding,

og naar jeg undtager Eder selv og maaske min Fætter Grev Albert, er der ingen Helt og Ridder i Danmark, jeg viger for.“

„Det var Synd at sige, du manglede Tillid til dig selv, min kjække Otto!“ — svarede Kongen — „jeg maa tilstaae, jeg har seet større og dristigere Daad af dig, end af mange ældre og besindigere Riddere; men jeg har dog en god og gyldig Grund til at troe, at du med al din Kjækhed og Raskhed ikke er den Ridder, som Jomfru Kirstine sætter høiest. Hvad hendes Stand og Byrd angaaer, saa er hun vel ikke din Lige; dog derfor var vel Raad. Hendes Dyd og Ærbarhed er ulastelig, og jeg vilde selv ønske — dog nei — jeg kunde aldrig ønske at see baade dig og hende ulykkelige. Nok sagt! — der kan Intet blive af. Vil du ikke troe mig, saa forsøg selv din Lykke! men jeg siger dig det forud; du henter dig ligesaavist en Kurv, som jeg hedder Valdemar Valdemarsøn. Slaa nu de Griller af Hovedet og tal ikke meer til mig derom! jeg har vigtigere Ting at tænke paa.“

„Min kongelige Morbroder!“ — tog Otto ivrig Ordet — „afviis mig ikke saa koldt, hvor det gjælder mit Livs høieste Lykke! Sig mig ærlig og oprigtig: er I ikke selv min lykkelige Medbeiler?“

„For tusind Pokker!“ — udbrød Valdemar heftig — „hvad anseer du mig for? troer du, jeg allerede har glemt den Dronning, som hele Danmark begræder og som neppe er kold endnu i Graven? og troer du, jeg nogensinde vil skjenke hendes Krone til en Terne?“ —

„En ædel Ridderdatter, min Konge!“

„Ligemeget! kald hende Prindsesse, om du vil! men hold mig ikke for din Medbeiler! havde jeg ogsaa Grund til at troe, jeg her vilde være lykkeligere, end du, kunde det dog aldrig falde mig ind, om saa baade Døde og Levende opfordrede mig dertil. Hvor er den Snak kommen ud blandt Folk? Hvo hvar bragt dig paa den afsindige Tanke? — Hvo har sagt dig“ — —

„Altsaa er det dog meer, end løs Folkesnak?“ — sagde Otto med Skinsygens hede Glød paa sine Kinder — „I har Grund til at troe, at I her vil være lykkeligere, end jeg, min Konge! — I siger mig bestemt, at jeg vilde hente mig en Kurv. I har havt bedre Leilighed, end jeg, til at udforske Jomfru Kirstines Sindelag, kan jeg vide. Nu vel, min Konge! Jeg viger for den Mægtigere og Lykkeligere, som er for stolt til at nævne sig min Medbeiler og til at lade en Terne arve Dagmars Krone.

ANDEN DEL

Tak for eders Oprigtighed! den befrier mig fra en stor Daarlighed. Men Gud forlade Eder, at I har forspildt tvende Menneskers Ro, som maaske vilde give deres Liv for eders Ære og Lykke!“

Uden nærmere at forklare sig, foer Grev Otto med alle Tegn paa den heftigste Lidenskabelighed bort, og Kongen saae forbauset og vemodig efter ham.

„Arme forelskede Dreng!“ — sagde Valdemar — „maaske har jeg sagt ham baade for Meget og for Lidt. Han holder dog af mig, den kjække, raske Knøs! jeg har mod min Villie gjort en slem Streg i hans Regning. Pigen gjør det mig ogsaa ondt for. Hm, Børnegriller tilhobe! fordi jeg klapper en vakker ung Pige paa Kinden, døer hun vel ikke af Elskov! Og fordi en lunefuld Jomfru faaer isinde at gjøre meer ad mig, end af min stolte Søstersøn, springer han vel ikke strax i Slotsbrønden. Kommer Tid, kommer Raad. Kunde jeg glemme den uimodstaaelige Berengaria“ — — Længer kom han ikke i sine Betragtninger: da han nævnede dette Navn, steg uvilkaarlig Blodet til hans Kinder; han slog Øinene ned, som bluedes han for sig selv, og hans forvirrede Blik traf paa den lille aabne Guldlade, der laae for ham paa Bordet med Dagmars fromme Billede. Han betragtede det længe med et ømt vemodsfuldt Blik. Han erindrede sig hendes sidste Ord om Berengaria. Det var ham som den Henfarnes stille fromme Aand var ham nær, og han satte sig rolig til det vigtige Arbeide, hvori hans unge heftige Søstersøn havde afbrudt ham.

Kongen var nu ganske Statsmand og Kriger, og i sine vigtige kongelige Sysler syntes han daglig meer og meer at forvinde enhver anden Sorg. Den ene Maaned gik hen efter den anden. Folket talte endnu bestandig om Dagmar, og Ingen ønskede at see hendes Krone paa noget andet Hoved.

TOLVTE KAPITEL.

ver to mærkelige Aar vare forløbne siden Dagmars Død; store og vigtige Begivenheder vare skete.

For Markgreven af Brandenborgs faste Slot Wetemund, tre Mil sønden for Stettin, var en dansk Leir opslaaet, og der gjordes alvorlige Tilberedelser med Blider og Stormstiger til et Hovedangreb. Det var en smuk St. Hans Aften i Aaret 1214. Af Grev Alberts Telt traadte to unge Riddersmænd ud, i fuld krigersk Rustning, med høie Fjærbuske i Hjelmene og Guldsporer paa de Bukkeskinds Støvler. Det var Grev Otto af Lüneborg og Carl af Rise.

„Imorgen storme vi da Slottet!“ — sagde Carl — „Kongen gjør os dennegang tilskamme som sædvanlig; her staae vi endnu, medens han har stormet Muthen og jaget Markgreven ud af hans Rede! Ha, hvem der havde været med! det er en Lyst at være med ham selv, naar det gjælder: naar han slaaer op med Haanden og raaber: frem! og de to smaae Furer mellem hans Øine blive store og dybe, saa veed vi, det gjælder Liv og Død, og saa Gud naade Fjenden, hvis han ikke løber. Husker du, da han jog Markgreven tilbage over Elben? det var en lystig Dag; og da vi tog Stettin og Pazewalk tilbage — og idag for to Aar siden i Kurland“ —

„Den Dag husker du nok paa, hvergang du hører dine Guldsporer klirre!“ — svarede Otto — du fortjente dem ogsaa ærlig, det maa jeg lade dig; men istedetfor Ridderslaget af Kongens Sværdflade havde du maaske dog faaet det af den skarpe Eg, saa du havde husket det til din Dødsdag, havde du ikke havt din Søsters gule Haar og blaae Øine.“

„Hvad vil I sige dermed? Ridder Otto!“ — spurgte Carl, stødt og forundret — „havde Kongen ikke troet, jeg fortjente Ridderslaget, havde han vel neppe givet mig det; og hvad kommer det min Søster ved?“

„Maaske meer, end du troer, min vakkre Vaabenbroder!“ — svarede Otto — „bliv kun ikke vred, fordi jeg siger hvad sandt er! Jeg tilstaaer jo, du fortjente den Ære, at faae Rid-

derslaget paa Valpladsen af Kongens egen Haand, blandt de tre tusinde faldne Fjender; men havde du seet Kongens vrede Aasyn, da han raabte: holdt! og du i din Hidsighed blev ved at forfølge Kurlænderne — havde du hørt hans mægtige: Gudsdød! hvem er den uforskammede Væbner, som ikke adlyder? — saa vilde du give mig Ret, og istedetfor at vredes paa mig nu, vilde du takke mig for dit Liv og dine gyldne Sporer."

„Hvorledes?" — spurgte Carl — „for mit Liv takker jeg kun Gud og St. Georg, og for Guldsporerne kun Kongen og mit gode Sværd, saavidt jeg veed."

„Mig, din gode Ven og Vaabenbroder, takker du derfor, om jeg maa bede!" — tog Otto Ordet igjen — „havde jeg ikke raabt til Kongen: det er Carl af Rise, Jomfru Kirstines Broder, og havde Kongen ikke seet din paafaldende Lighed med din smukke Søster, da du endelig hørte, du var kaldt til Kongen og med knuset Hjelm sprang af Hesten og bøiede dit Knæ for ham — saa havde visselig det Sværd, han havde løftet i Vrede mod dig, knust din hvide Pande, istedetfor at falde formildet og hædrende paa din Skulder."

„Var jeg vis derpaa" — svarede Carl opbragt — „saa vilde jeg før give Kongen Guldsporerne tilbage og blotte mit Hoved for hans kongelige Sværd — end have min Søster at takke for hans Naade og den stolteste Ære, jeg har nydt."

„Nu, nu!" — sagde Otto formildende — „hvad Ulykke var der da i, at Kongen ingen Uretfærdighed begik, og at din tilfældige Lighed med en smuk Pige maaske fremskyndte din Ophøielse, som dog hele Ridderskabet erkjendte dig værdig til?"

„Harmeligt, fordømt harmeligt er det!" — sagde Carl — „og hvad kommer min Søster da Kongen ved?"

„Ja det maa du spørge ham selv om!" — svarede Otto med bitter Kulde — „eller er du saa uvidende om hvad alle Folk sige, at du nu førstegang hører hvor høi en Stjerne din smukke Søster har hos Kongen? hun sørger jo for Dagmars Søn, den unge Prinds Valdemar, som hun kunde være hans Moder; hun boer jo endnu paa Ribehus — det forstaaer sig, som Grevinde Idas Veninde og som Prindsens Fostermoder — men det er jo vitterligt for Alle, at hun adlydes og æres der som en halv Dronning, som en Dame af stor Indflydelse, der kun mangler Kronen og Bispens Velsignelse for at være tilfulde og med al Ære hvad hun gjælder for."

„Ha, skammelig Løgn og Bagvaskelse!“ — raabte Carl, og hans hele Legeme skjælvede af den høieste Forbittrelse — „Kongens Slegfredviv skulde min Søster være, saaledes hedder det uden Omsvøb. Og det siger I, Grev Otto! I, som har kaldt Jer min Ven og Vaabenbroder, I, hvem jeg har elsket som en Broder og vilde offre Liv og Blod for! — min Søsters ærlige Navn og Rygte tør I besmitte med slig løgnagtig og uforskammet Beskyldning! selv Kongens eders store Morbroders Ære vover I at sætte saadan en Plet paa! Død og Ulykke! det gjælder eders Liv. Træk fra Bælgen, Bagvasker! I er fra denne Time af min Dødsfjende: I har myrdet min Ro og min Ære.“

I den heftigste Forbittrelse havde Carl allerede draget sit Sværd; hans fornærmelige Ord havde bragt Ottos Blod i Kog; men ved Carls Hidsighed blev Otto som sædvanlig besindig, og han fortrød hvad han i sin Skinsyge havde sagt.

„Carl, kjære Carl!“ — sagde han nu, medens han behændig afbødede de vilde, hidsige Sværdslag — „min Hensigt var ikke at fornærme dig; kunde jeg kjøbe din Søsters Ære med mit Hjerteblod, ved Gud i Himlen! jeg gjorde det: ingen Mand har havt hende kjærere, end jeg“ —

„Jo, det mærker jeg!“ — raabte Carl og holdt et Øieblik inde, medens han drog Veiret og atter gav sin Harme Luft med Ord — „det er ikke førstegang, du har talt fornærmeligt om hende: husker du, da du bad mig spærre hende i Kloster for at bevare hendes Ære? det har hun ikke fortjent af dig! — havde du hørt hvorledes hun talte om dig — havde du seet hvor hun bævede for dit Liv, da jeg bad hende advare dig for den lumske Klerk“ — —

„Er det sandt!“ — udbrød Otto glad — „ak, men hvad hjælper det? havde du hørt hvad hun har betroet Dronning Dagmar og hvad den stakkels Dronning maaske har taget sig sin Død over — havde du hørt hvad Kongen yttrede for mig, da jeg var blind og taabelig nok til at ville være din og maaskee hans Maag paa eengang“ —

„Fordømt Løgn og Bagvaskelse tilhobe!“ — raabte Carl igjen — „ha, var du Kongens Søstersøn tusinde Gange, var du min kjødelige Broder, som du var min bedste, min eneste Ven — med dit Liv skal du betale den Skjændsel, med dit Blod skal

---

Maag, Svoger.

du aftvætte den Skamplet, du sætter paa Kongens og min uskyldige Søsters Ære!“ Nu foer han atter i blindt Raseri løs paa ham med Sværdet, og den behændige Otto maatte anvende al sin Vaabenkonst og Færdighed for at afbøde de rasende Sværdhug.

Den heftige Vaabenklang ligeudenfor Feltherrens Telt vakte Opmærksomhed, og Fegtningen havde ikke varet mange Øieblik, før den høie, alvorlige Grev Albert i sin sorte Rustning stod kæmpestor mellem de Fegtende og slog med et Mesterslag Sværdet af Haanden paa sin hidsige Lærling, idet han med en Svingning slog Ottos Sværd tilside, saa det surrede ham i den fintbyggede Arm.

„Har I begge tabt Forstanden paa eengang?“ — sagde Albert med rolig Feltherremyndighed og i den fulde Følelse af sin Overvægt. — „I Kongens Navn! eders Sværd, Grev Otto af Lüneborg!“ her vendte han sig kold og fremmed til sin Fætter; og uden Indvending overrakte Otto ham høflig sit Sværd; thi han vidste, den strenge Fætter var ikke at spøge med.

„I gaaer til eders Telt“ — tilføiede Feltherren — „og forlader det ikke i fire og tyve Timer! Og I, Ridder Carl af Rise! tag eders Værge op igjen! jeg veed, I ikke vilde have løftet det mod Kongens Søstersøn, uden I var høilig fornærmet. Men I har forbrudt Jer mod Krigsloven, og jeg maa straffe Eder. Ingen af Eder skal nu dele Æren med mig imorgen ved Stormen. Om en Time er I paa Veien til Gent, Ridder Carl! og bringer Kongen et Brevskab fra mig!“

Uden at vente paa Svar gik Grev Albert rolig tilbage i sit Telt.

En Time efter red Carl mismodig med sit Brevskab paa Veien til Gent, medens Grev Otto sad harmfuld i sit Telt og hørte paa Stormtilberedelserne i Leiren.

„Dosmer, som jeg var!“ — sagde Otto ved sig selv og slog sig for Panden — „at jeg ikke kan glemme den Pige! at jeg nu for hendes Skyld lader Æren og Seiren flyve mig forbi! og hvad kunde Carl derfor? han var mig dog altid en tro, hengiven Ven. Maaske er det heller ikke saa galt, som jeg troer. Kongen har jo ikke i halvandet Aar været paa Ribehus — han tænker jo kun paa Krig og Orlog. — Maaske gjør jeg hende dog Uret, den stakkels Kirstine! Da jeg red bort og saae foragteligt op til Vinduet paa hende, uden at hilse hende

— ak, det smertelige Blik glemmer jeg aldrig. Og dog — nei, jeg vil aldrig tænke paa hende meer!“ For at indbilde sig selv og sine Vaabenbrødre, at han ikke lod sig bringe ud af sit gode Lune ved sin Telt-Arrest, lod han sig nu bringe en Kande Vin og nynnede en lystig Vise.

Carl havde paa Veien til Flandern gode Stunder til at overtænke hvad der var hændet og udfinde Grunden til Grev Ottos bittre og fornærmelige Udladelser, der havde fremkaldt det vold-

somme og, som det syntes, ulægelige Venskabsbrud imellem dem. Han tvivlede ikke paa sin Søsters Uskyldighed og var langt fra at have sin store Konge mistænkt for en hemmelig og lastværdig Forbindelse med hende; men Ottos Ord og den skammelige Folkesnak, som havde givet Anledning dertil, havde efterladt en Braad i Carls trofaste Sind, som neppe den fuldkomneste Æreserstatning syntes ham tilstrækkelig til at udrydde. Han besluttede at drive denne Sag til det Yderste og aabenhjertig at fortroe sig til Kongen. „Hun maa bort, bort fra Ribehus!“ — sagde han til sig selv — „maaske var et Kloster hende tjenligst, arme, fortalte Pige! han elsker hende selv, han er skinsyg, det er aabenbart; men han skal aldrig see hende meer! han skal give os Opreisning med Sværd og Landse, om saa Grev Albert tusinde Gange, om saa Kongen selv stillede sig imellem os! Ilde er det for Rakke — hm — han er Kongens Søstersøn — men jeg er derfor ingen Hund, min Søster ingen Skjøge. Jeg skal vise ham det! — jeg fik ikke Ridderslaget for min Søsters Skyld, kjøbte ikke min Ære med hendes Skjændsel.“

Som han saaledes i den stille, maanelyse St. Hans-Nat af og til gav sin Harme Luft i heftige, lidenskabelige Udbrud, medens Hesten fortsatte sit stærke Trav over en stor, lyngbegroet Hede, gjorde Hesten pludselig et Sidespring og blev staaende urolig. Han greb den fastere i Bidslet og saae sig om til Siden; forbauset fik han der Øie paa en høist elendig menneskelig Skikkelse, som laae tvers over Veien, og som han havde været nær ved at ride over. Synet af den Fremmede opvakte baade Medynk og Gru: det var et bleggult, udtæret Menneske i en smudsig forreven Laibroderkappe; han vred sig som i fortvivlet Dødskamp i Støvet og udbredte Armene mod den standsede Ridder.

„Ved St. Qvirin og St. Valentin!“ — jamrede en hul, klangløs Stemme paa slet Tydsk med velsk eller spansk Udtale — „hav Barmhjertighed, hvis I er et christent Menneske, og bring mig til en Klerk, som jeg kan skrifte mine Synder for, inden jeg pines i den evige Ild!“

„Arme Menneske!“ — sagde Carl — „var jeg saa hverken Ridder eller Christen, kunde jeg dog ikke lade Jer ligge her. Kan I hænge fast bag ved mig paa Hesteryggen, skal jeg

---

Laibroder eller Lægbroder, Tjener i et Kloster. velsk, italiensk.

bringe Jer til nærmeste Hus, hvor knap Tid jeg har. Ræk mig Haanden, og stig op paa min Fod!“

Uden at svare, reiste den lange Benradeskikkelse sig og rakte ham en kold, vissen Haand; med mindre Besværlighed, end man kunde vente sig af en Døende, slap han op bag Sadlen paa Hestens Ryg; som med Krampestyrke klamrede han nu de lange, magre Arme fast om Carls Liv. „Rid nu, inden Satan griber os begge!“ raabte han; og Carl jog Sporerne i Hestens Sider og foer afsted i susende Galop.

Han havde redet saaledes en god Stund, og endnu saae han intet Hus paa den nøgne Hede; han saae kun i Maaneskinnet Hestens Skygge ved Siden med de to Rytterskygger og den Fremmedes flagrende Kappe, der fløi som en stor sort Sky omkring dem. Hvor behjertet Carl var, følte han sig dog besynderlig beængstet af det ubehagelige Reiseselskab. Spøgelsehistorierne fra hans Barndom randt ham levende ihu; de magre Dødningearme klemte ham over Brystet, og han følte sig mægtig fristet til at afkaste Byrden. „Klem mig ikke saa fast!“ — sagde han — „I er jo færdig at kvæle mig — ha, hvem er I?“

„Rid, rid!“ — hviskede den hæse Stemme bag ved ham — „jeg skal sige dig hvem jeg er, naar du kan tie! jeg er Satans bedste Kok; men jeg har ingen Lyst til at svede i hans Kjøkken. See! han har mig alt ved Kappefligen; og to Djævle har han sendt mig til en Forsmag: den Ene æder min Lunge; den Anden suger min Marv. Nu, lystig, Kammerat! døer jeg, før jeg faaer skriftet, skal du saaledes ride med mig hver Midnat. Rid!“

ANDEN DEL

Carl sporede sin Hest, og uden spørge videre foer han frem over Heden mod et mat Skin af et Lys eller en Lampe, som lyste ham trøstende imøde i nogen Frastand. Men han havde længer dertil, end han troede; mange Veie krydsede sig paa Heden og gjorde den vildsom, og tykke Regnskyer havde skjult Fuldmaanen. Carl foer som iblinde over Stok og Sten og læste sagte en Bøn, medens han med Gru hørte en hæs Hvisken bag ved sig af den frygtelige Reisefælle, som snart bad, snart loe og udstødte forfærdelige Eder.

„Hold Mund, Satan!“ — raabte nu Carl — „siger du et eneste ugudeligt Ord meer, kaster jeg dig af og lader dit visne Aadsel ligge paa Veien til Ravnene!“

„Ho, ho, Kammerat! det gaaer ikke saa let!“ — hviskede hans Plageaand og klemte sig fastere til ham — „fik jeg Bugt med Kongen af Danmark, kan jeg vel sagtens raade med dig!“

„Kongen af Danmark?“ — gjentog Carl forfærdet — „Død og Fordømmelse! har du forgrebet dig paa ham, skal du klæde Hjul og Steile!“

I den skrækkeligste Spænding foer han fort og vilde nu ikke for al Verden afkaste sin Byrde, hvor gruelig den var ham. Endelig standsede han ved et Hus; derfra var det, han havde seet Lys, og nu saae han, det var et enligt, usselt Herberg, hvor der stod en Karl ved Laden med en Hornlygte. Han følte sig idetsamme pludselig befriet fra sin Byrde. Han sprang af Sadlen ved Laden, og ved Gaardskarlens Lygte saae han faa Skridt bagved sig den lange, udtærede Dødningskikkelse ligge bevidstløs paa Jorden i et Anfald af den faldende Syge.

„Kors! hvad er det? Hr. Ridder!“ — sagde Karlen og korsede sig — „har I bragt Døden eller den Onde med til Kroes?“

„Det er en dødssyg Forbryder, som nok er løben fra Galgen etsteds“ — sagde Carl — „jeg fandt ham paa Heden. Hjælp mig ham til Sengs og skaf mig ham tillive! jeg har lovet ham hastigt Skriftemaal, og det skal han faae!“

En klækkelig Drikkeskilling overvandt Karlens Gru for at røre ved den halvdøde Synder, og med Karlens Hjælp blev den afmægtige Gjest baaren ind i Herberget.

I den første smudsige Gjestestue sad der tre brandenborgske Ryttere og sang lystige Viser ved Ølkruset, og i en Krog sad en høi, anseelig Herre i sort Ridderdragt med Hjelmen dybt

ned over Panden. Carl havde til denne Reise iført sig en simpel Vaabenkjortel af brunt nederlandsk Bomuldstøi; og uden andet Værge, end Sværdet og den glatte Staalhue uden Fjærbusk, gjaldt han, hvor han kom frem, kun for en simpel tydsk Riddersvend, naar man ikke lagde Mærke til hans gyldne Sporer. Da han saae Skjenkestuen fuld af Fjender, betænkte han sig paa hvorledes han, uden at røbe sig, skulde udføre hvad han havde besluttet. Han forlangte strax et særskilt Værelse til sig og sin syge Kammerat, som han kaldte ham, og saasnart han i den øverste Gjestestue ved de sædvanlige Husmidler havde faaet sin Reisefælle vakt af hans Afmagt, bad han Verten og hans Folk gaae ud. Derpaa stængede han for Døren, pudsede Lampen og betragtede den Fremmedes frygtelige Ansigt. Han saae ud som en Forbryder af det nedrigste Slags, som havde gjort Misgjerninger til sit Haandværk og solgt Sjæl og Salighed for de mægtige Synderes Guld. Han lod til at være en Sydlænder, og de smaa urolige Øine røbede en Forslagenhed og Lumskhed, som selv Dødsangesten og den synlige Samvittighedsuro ikke kunde overvinde.

Saasnart han syntes fuldkommen ved sin Bevidsthed igjen, saae Carl ham stivt i Øinene og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Jeg lovede Jer hastigt Skriftemaal!“ — sagde han — „det skal I faae, Elendige! bekjend nu paa Øieblikket hvad I har havt med Kongen af Danmark at gjøre! — eller, ved den levende Gud! jeg sender Jer uden Bod og Sacrament til Helved.“ Med disse Ord drog han hastigt sit Sværd, satte den skarpe Od mod Synderens Strube og gjorde Mine til øiebliklig at støde til.

„Ho, ho!“ — sagde den Fremmede og rullede de smaa Øine vildt — „er jeg paa Pinebænken? der har jeg før været. — Hvad kommer den døde Konge af Danmark Jer ved? det var jo ikke mig, der gav ham Giften — jeg kogte den kun, og for den Synd har jeg Aflad“ — —

„Død — Kong Valdemar død — forgivet!“ — jamrede Carl og tabte Sværdet i sin Forfærdelse af Haanden — „og du hans Morder!“ — rasende greb han Sværdet igjen — „saa træffe dig Himlens Forbandelse saa vist, som du nu ikke slipper levende af mine Hænder!“

„Mord! Hjælp!“ skreg den Syge og greb med Haanden i det skarpe Sværd — „er I afsindig? jeg har jo aldrig seet Kong Valdemar! — Mord, Hjælp!“

ANDEN DEL

Ved den Syges Jammersskrig blev der Larm i Sideværelset.

I et Øieblik var Døren sprængt og de tre brandenborgske Ryttere med den høie, sorte Ridder styrtede ind, ledsagede af Verten og hans Folk.

„Den nederdrægtige Karl! den fordømte Skurk! vil han myrde sin syge Reisekammerat? — see, han bløder — han bløder, den arme Djævel!“ raabte den Ene i Munden paa den Anden, og førend Carl fik Tid til at besinde sig, havde de tre stærke Ryttere kastet sig over ham og afvæbnet ham.

„Svinebind ham, den nederdrægtige Skurk!“ — raabte den høie, fremmede Ridder — „kast ham i Kjelderen til det bliver Dag og han kan blive hængt for Alles Øine!“

Uden at Nogen vilde høre paa Carls Retfærdiggjørelse, blev den strenge Ridders Befaling ufortøvet udført, og med sammenbundne Arme og Ben blev Carl kastet ned i et mørkt Hul under Gulvet, og Lemmen tillukket og laaset over ham.

Her laae han, halv bedøvet af de voldsomme Stød, og skar Tænder af Harme; da bemærkede han, at det blev roligere ovenover ham, og gjennem en Sprække i Lemmen kunde han nu høre den fremmede Ridders Stemme.

„Vi er nu ene, arme Djævel!“ — sagde den dybe, kraftige Røst — „du vil kun give dit Hjerte Luft for en Klerk, siger du; nu vel! kan du ikke see mig, saa kom hid med din Haand! føler du nu den hellige Tonsur? jeg skjuler den kun med Hjelmen, hvor den ikke behøves. Jeg er en indviet Herrens Tjener og kan give dig Absolution for alle Synder. Fat Mod, Søn! og bekjend! Naadens Dør er bred.“

„Og jeg er smal, Herre!“ — svarede den Syges hæse Stemme med en vild Latter — „der er ikke Fugleføde paa min Krop; men slipper Sjælen først ud, er jeg bange, den bliver saa tyk og bred af den megen Gift, jeg har kogt, at Naadens Dør dog bliver for snever.“

„Altsaa Morder, Giftblander!“ — sagde den ridderlige Klerk — „nu ja, det seer du ogsaa ud til; men trøst dig, min Søn! saadanne Folk behøver man ogsaa i Verden: de ere ligesaa nødvendige som Slanger og Skorpioner, ellers lod den kjære Herre Gud dem jo ikke leve.“

„Ho, ho! saa er jeg jo ovenpaa!“ — svarede den Syge — „det har jeg tidt tænkt før. Men er I kun en virkelig Præst! — jeg har et gammelt Afladsbrev i min Lomme. Seer I? det har en Bisp givet mig; men jeg veed kun ikke, om det kan gjælde meer, for han blev siden sat i Band.“

„I Band!“ — mumlede Ridderen — „det kan træffe den Bedste: jeg kjender den Bisp, det traf to Gange. Her er Trækvind — jeg vil sætte min Hjelm paa igjen. Luk dine Øine for Lyset! det blender dig; jeg kan sætte Lampen tilside. Nu til Meningen, Søn! hvad har du paa Samvittigheden? Tiden er knap; jeg har Andet at gjøre, end at dvæle her, og du med, saavidt jeg mærker. Hvad er det for et Mord, som trykker dig mest?“

„Det sidste, det sidste!“ — sagde Synderen — „hun var saa ung og smuk — og det var fjerde Dagen efter Brylluppet — men hvad skulde Keiseren med sin Fjendes Datter?“

„Prindsesse Beatrix, den unge Keiserinde! den Synd var svar“ — sagde den dybe Stemme med Udtryk af Medynk. „Du var da Redskabet, Elendige! men hvo var Haanden? hvis var Sjælen, som fødte den giftige Tanke?“

„Ho, ho!“ — sagde Synderen — „jeg var kun Redskabet — Haanden, som brugte mig, maa svare for den Sag, ikke sandt? Hr. Præst! — en Haand, som bærer Scepter og Rigsæble, visner ikke saa let; men Pinden, han rørte i Giftkjedelen med, Ve, Ve! see, den er dog vissen. Ak, bed, bed, fromme Herre! bed for mig! skaf mig kun en lempelig Skærsild for den Synd! — for Kongen, som fik Pesten, ja for ham skal først Greven og den bandlyste Bisp brænde.“

„Dø nu kun, Elendige! og ti for evig med hin gamle Synd! nu veed jeg Nok!“ — tordnede Ridderens Stemme — „nu kan jeg hviske Otto det Ord i Øret, jeg længe har ledt om. Mord, Mord! det er et mægtigt Ord — selv paa dine visne Læber, gustne Domenico! kunde det standse Blodet i mit Hjerte, var jeg ikke Herre over Blodet, som over dig og din Tunge. Kjender du mig nu, og husker du Eden, du svor mig?“

„Ak, naadigste Herre Bisp!“ — her bævede den Døendes Stemme — „er det Jer selv? eller kommer den Onde i eders Skikkelse for at annamme min syndige Sjæl? dræb mig ikke, før I har skaffet mig Aflad endnu engang! jeg har jo ikke brudt min Ed; jeg har jo ikke nævnet eders Navn for nogen levende Sjæl, ikke engang for Eder selv, og jeg lever saa ingen Time — men er I en hellig Mand igjen, er I løst af Bandet, saa giv mig et nyt kraftigt Aflad og tag det gamle igjen! det har Satan slaaet Streg over i den Stund, I blev bandlyst!“

„Dø — dø, Elendige!“ — gjentog den mægtige Stemme — „see saa! hjælp dig nu som du kan! men venter du Salighed af mig, saa fortvivl! — jeg er anden Gang bandlyst.“

ANDEN DEL

„Ve, Ve!“ — jamrede den Døende — „den, I velsigner, er forbandet — Eders Fingre brænde i Luften — Ve, Ve! I har indviet mig til den evige Ild.“

„Krymp dig kun og dø, usle Øgle!“ — lød atter den dybe Stemme — „du var født til at tjene de Mægtige og forgaae. Dø kun i den Tro, at den bandlyste Bisp skal brænde for dig! han brænder — Bandstraalen luer paa min Isse; men jeg leer derad: Hjelmen skal kjølne den Brand til den slukkes af Kronen! Er du alt død af Skræk, arme Djævel!“ — lød nu den hule Stemme dæmpet — „ret saa! det visne Aadsel forraader Ingen meer.“

Med unævnelig Gru havde Carl fornummet hvert Ord, og tvivlede ikke paa, at den sorte, frygtelige Ridder jo var den forvovne Bisp Valdemar, som nu anden Gang var bandlyst, og som nu, da hans Svoger Hertug Bernhard var død, søgte Beskyttelse hos Markgreven af Brandenborg og hos Keiser Otto, der ligesaavel som Bispen trodsede Bandet. Carl erindrede sig Fader Saxos sidste dunkle Ord, som han i sin Barndom havde hørt i Bisp Peders Alkove, og som han nu pludselig syntes

grant at forstaae. „Indvies jeg saaledes paa underlige Maader i Urettens Hemmeligheder“ — sagde han ved sig selv — „da skeer det visselig ikke for Intet. Valdemar, min store Konge! dig stræber man efter Krone og Liv, som din Broder — den samme forbryderske Haand forfølger dig som ham. Ha, var jeg fri! — Hvad er mit Liv mod Kongens?“

Det var blevet dødsstille ovenover ham. Han bad en stille Bøn og slumrede ind af Mathed og Anstrengelse.

Da han havde sovet nogle Timer, blev han vækket af en stor Uro i Huset. Han hørte Hestetramp og Hundeglam udenfor. Derpaa blev det stille igjen. Det var bælgmørkt omkring ham; men paa Hanegalet i Gaarden kunde han høre, det maatte være i Dagningen. Kort efter aabnedes Kjelderlemmen, og en kroget Mand med en Lygte i Haanden steg langsomt og forsigtigt ned ad Trappen til ham. Han kjendte den gamle, gjerrige Vert, som, da han var bunden, havde spændt Guldsporerne af hans Støvler og stukket dem til sig.

„Er I levende endnu“ — sagde Verten — „saa kan I nu takke eders gode Helgen, at Brandenborgerne fik Andet at tænke paa, end at føre Skjelmer til Galgen.“

„Er de borte?“ — spurgte Carl — „Bispen med?“

„Hvilken Bisp?“

„Den fremmede Ridder vil jeg sige.“

„Ja vel!“ — svarede Verten ligegyldig, idet han satte Lygten paa Trappen og betragtede Carls Klædedragt med Opmærksomhed, men uden at gjøre Mine til at befrie ham. — „Der kom Bud, at Markgreven og Keiser Otto var ved Primberg, skal jeg sige os, og saa lod den strenge Hr. Ridder strax sadle og foer afsted som Fanden havde hentet ham, uden at huske paa Jer. Jeg vilde heller ikke erindre ham om Jer; jeg tænkte som saa: her er jo Lov og Ret i Landet, og skal Nogen føre mine Gjester paa Veien til Galgen, er der Ingen nærmere dertil, end jeg. Eders smukke Kammerat ligger da, stiv og død som en Sild, deroppe i Sengen, som I vel kan vide. Jeg har Vidner nok paa, at I var ifærd med at slaae ham ihjel og havde nok givet ham sin Rest under fire Øine, inden vi kom til. Det var en smal Sag at faae Jer dømt og hængt. Men I seer mig ud som en skikkelig Mands Søn, og jeg holder Jer hverken for en Prakker eller Gnier. Den Døde er nu dog død, og jeg har en christelig Tænkemaade: hvad rager det mig, om I tager Livet af jer gode Ven eller ikke, naar I kan svare for Jer og

ANDEN DEL

betale hver Mand Sit? Vil I nu betale baade jert eget og hans Natteleie og hvad I begge kunde have fortæret, hvis I ikke havde faaet Forfald, foruden hvad hans Jordefærd kan koste, og vil I dertil give mig en anstændig Betaling for min Ulei-lighed og Uro, saa skal jeg løse eders Baand og lade Eder ride, uden at gjøre meer Kvalm af den Sag. Eders Kammerat var ellers en lumpen Prakker!“ — tilføiede han — „Her er Guld-katten, han havde om Livet; der er, min Tro! ikke en halv Skilling i den, som I seer.“

„Ja saa!“ — svarede Carl — „havde den ogsaa været fuld af Guld og Ædelstene, vilde jeg ikke raadet nogen christen Sjæl at røre derved.“

„Død og Pestilentse! han er vel aldrig død af Pest?“ raabte Verten forskrækket og kastede en stor klingende Pung ud af Lommen.

„I har altsaa indsat Jer til hans Arving paa egen Haand“ — sagde Carl — „er I ikke bange for Blodpenge, saa for mig

gjerne! I behøver ellers ikke at frygte for Pesten: han lod til at have Lungesyge og faldende Sot; men hvad han døde af, var nok Helvedes-Brand i Samvittigheden."

„Ikke andet!" — svarede Verten og tog Pungen op igjen — „den Syge smitter ikke mig; jeg har saa god en Samvittighed, som nogen Kromand i hele Christenheden, og jeg behøver ikke at være bange for Blodpenge. Men siden I nu veed saa god Besked, vil jeg løse Jer paa Tro og Love, Hr. Ridder! og give Jer eders smukke Guldsporer tilbage, saa kan I som en Standsperson betale efter Behag." Dermed stak han Pungen i Lommen og løste Carl af Baandene.

Uden at forlænge sit Ophold meer, end nødvendigt, tilfredsstillede Carl den smudsige Vert, og snart travede han paa sin Ganger paa Veien til Gent.

I Nærheden af den flanderske Grændse indhentede han en Dag en talrig, prægtig Ridderskare, og da han kom Toget nær, saae han, det var gode Venner og Landsmænd; han hilsede dem overrasket og blandede sig i deres Skare. Det var Junker Strange, som med Bisp Peder, Absalon Bælg og tyve af de fornemste danske Riddere var sendt til Keiser Frederik, for i sin Konges Navn at lykønske ham som tydsk Keiser, og tillige begjere Stadfæstelse af den nye Keiser paa Valdemars store Besiddelser og Erobringer i Tydskland. Dette vigtige Hverv havde Junker Strange udført med sin sædvanlige Kløgt. Han medbragte nu et Diplom fra Keiser Frederik, hvori Valdemars Herredømme erkjendtes over Nordalbingien, Stormarn, Ditmarsken og Vagrien, over Hamborg, Lübeck, Lauenborg og Mecklenborg, saavelsom over Grevskaberne Schwerin og Slavien eller Rygen og Pommern. Dette Diplom var underskrevet og beseglet af Keiseren og tolv geistlige og verdslige Fyrster.

Junker Stranges glade Ansigt og hans Følgeskabs Lystighed stemte ogsaa Carl til Munterhed og fortrængte de mørke Tanker og Billeder, hans Strid med Grev Otto og Eventyret i Herberget havde opfyldt hans Sind med. „Men hvad gjør Kongen da i Gent?" — spurgte han Junker Strange — „jeg troede ham endnu i det Brandenborgske, da jeg pludselig til min Forundring fik Befaling til at søge ham i Flandern."

„Derom maa I vel spørge!" — svarede Junker Strange og smilede — „men undre os kan det ikke, hvor han saa er: Kongen er ikke af de Folk, som man kan tage, hvor man sætter dem; da jeg forlod ham, holdt han sit Seiersindtog i

Stettin. Nu vil man sige, han har sat sine oprørske Lehnsmænd, Greverne af Schwerin, Stævne hos Grev Ferdinand, som har tilbudt sig at mægle Forlig mellem dem og Kongen. Hr. Absalon Bælg har rigtignok givet os en Formodning om en tilsyneladende Bihensigt, som maaske dog kan være Hovedhensigt; men jeg veed ikke, om man bør tale derom."

„Hvorfor ikke det?" — sagde Absalon Bælg og red nærmere — „mellem Landsmænd behøver man ikke at være saa forsigtig, og hvad en dansk Mand siger om sin Konge, tør han vel staae ved. Hvad er rimeligere, end at vor snilde, ridderlige Konge, idet han drager til Flandern i et vigtigt Statsanliggende, tillige agter at fornye et smukt og kjært Bekjendtskab? og er det sandt, at Prindsesse Berengaria er hos sin Broder i Gent, behøves der ikke stor Kløgt til at gjette, hvorfor den Fredsmægling just skal skee der."

„Prindsesse Berengaria?" — sagde Carl og studsede — „for et Par Aar siden hed det jo, hun var gaaet i et Kloster i Portugal."

„Det har vel kun været paa en Prøve!" — sagde Absalon Bælg — „en saa stolt og skjøn Prindsesse tager neppe Sløret for Alvor, saalænge hun har en Krone for Øie."

Carls Ansigt opklaredes mærkeligt, da han hørte dette. „Ak, gid det var saa vel!" udbrød han og tænkte kun paa, at hvis Kongen formælede sig igjen, vilde maaske derved Rygtet ophøre om hans Tilbøielighed til Kirstine.

„For Kongens og Danmarks Skyld tør jeg ikke ønske det!" — sagde Bisp Peder, som red nærmest ved Junker Strange: — „den stolte Portugiserinde bliver aldrig nogen Dagmar; var hun end tusinde Gange saa deilig, Dagmars Hjerte faaer hun dog aldrig."

Junker Strange trykte Bispens Haand og taug. Hvor munter og sorgløs den aldrende Ridder end var, kunde han dog aldrig tænke paa den fromme Dronning Dagmar, uden at der kom Taarer i hans troe, ærlige Øine.

„Bønder og Klerke vilde maaske neppe bære den kjække Portugiserinde paa Hænderne, som Tilfældet var med Dronning Dagmar" — sagde Absalon Bælg med et Sideblik til Bispen — „men en krigersk Herre som vor Konge maa den dristige Falk dog være kjærere, end den fromme Turteldue. I troer dog vel aldrig, Herre Bisp! at hun skulde have saa kjætterske Meninger, som man beskylder hende for?" — vedblev

han. — „Dersom I ikke vil fortryde derpaa, ærværdige Herre! saa troer jeg netop, den Dadel, man hører om hende, er det bedste Beviis paa, at hun er en stor og kongelig Sjæl, som er hævet over sin Tid og dens Fordomme. Hvor hun kommer til at raade, vil idetmindste den dumme Hob ikke blive for kjephøiet, og den geistlige Stand, med eders Tilladelse, maaske faae Lov til at dele Ridderstandens Byrder, naar den vil dele vor Myndighed og verdslige Ære.“

Samtalen havde taget en vel alvorlig Vending, som let kunde blive krænkende for den ærværdige Bisp Peder. Junker Strange, som kjendte Absalon Bælgs og hans Brødres aristokratiske Meninger og frygtede for Bisp Peders Heftighed, afbrød derfor hastig Samtalen med et lystigt Indfald. Under Skjemt og muntre Sange fortsatte nu Ridderne Reisen, og den islandske Skjald, som var med, sang dem Visen om Regnar Lodbrok og den kjække Aslaug, som han med nogle dristige Tilsætninger søgte at hentyde paa Kong Valdemar og Prindsesse Berengaria.

TRETTENDE KAPITEL.

Høienloftssalen paa det grevelige Slot i Gent sad en Eftermiddag henimod Aftenen Kong Valdemar ved et stort grønt Bord mellem Grev Ferdinand af Flandern og Erkebisp Andreas og hørte adspredt og misfornøiet paa hvad den heftige Grev Ferdinand i sit halvt portugisiske, halvt tydske Tungemaal og med sine livlige Lader sagde til Undskyldning for Greverne af Schwerin og deres aabenbare Forbindelse saavel tilforn med den afdøde Keiser Philip, som nu sidst med Margreven af Brandenborg. Hvad Forsvaret i den ridderlige Portugisers Mund manglede i Orden og Sammenhæng erstattedes ved hans Trohjertighed og Varme, og naar Traaden undertiden slap ham, tog hans rolige Sidemand, Bispen af Hildesheim, med megen Kløgt og Finhed Ordet og opmuntrede Valdemar til christelig Mildhed og Sagtmodighed, idet han gjorde Grev Henrik til en af hans hengivneste Venner og Beundrere, som kun Tidsomstændighederne havde ledet paa Afveie.

ANDEN DEL

Kongen havde allerede opholdt sig tre Dage paa Slottet og hver Dag hørt det samme Forsvar og de samme Undskyldninger; men Greverne af Schwerin havde endnu ikke personlig indstillet sig, og førend de selv kom og underkastede sig enhver Betingelse, vægrede Kongen sig bestemt ved at indlade sig paa noget Forlig. Hvad der desuden forstemte Kongen og afdrog hans Opmærksomhed fra den fortrædelige Underhandling, var en skuffet Forventning, som han dog ikke lod sig mærke med for Nogen. Absalon Bælgs Formodning var nemlig ikke aldeles ugrundet. Kongen havde hemmelig haabet at gjensee den skjønne Prindsesse Berengaria der paa Slottet; men endnu havde han Intet seet til hende og intet Ord hørt om hende. Kongen vilde ikke spørge, om hun var der eller ei, og Grev Ferdinand syntes ikke at tænke paa Andet, end Fredsmæglingen i de schwerinske Grevers Sag og sin egen dristige Plan til et Hærtog mod Kong Philip af Frankrig, i hvilket Foretagende han ventede kraftig Understøttelse af Valdemar, paa Grund af Misforstaaelsen mellem Kongen af Frankrig og hans Dronning Ingeborg, som var Valdemars Søster.

Under slige Forhandlinger vare Dagene gangne hen; men hver Dag blev Kongen fortrædeligere og vanskeligere at overtale.

„Vil Grev Henrik ikke selv komme og staae mig til Rede og Ansvar for sin Fremfærd," — med disse Ord opfoer endelig Valdemar utaalmodig — „saa drager jeg endnu i denne Time herfra, og det er sidstegang, jeg lader mig overtale til at underhandle med mine oprørske Vasaller i Mindelighed."

Idetsamme aabnedes Døren, og Grev Henrik af Schwerin traadte ind med sin Broder Gunzelin ved Siden. Grev Henrik var bleg og syntes angreben af en mægtig Sjælekamp. Med sleben Høflighed og tilsyneladende Ydmyghed hilsede han den opbragte Lehnsherre, idet han undskyldte sin lange Udeblivelse dermed, at han ved sin altfor store Iver for at opfylde Kongens Ønske var styrtet med sin Ganger og ikke i fire Dage havde været istand til at fortsætte Reisen. Saasnart han saae, at Vredesfurerne mellem Kongens Øine begyndte at udslettes, steg hans Dristighed og Selvtillid, og med sand kraftig Veltalenhed gav han en saadan Skildring af sin Stilling og fremsatte sin mislige Sag i saa fordeelagtigt et Lys, at Kongen selv maatte beundre hans sjeldne Talegaver og hørte paa ham med Deeltagelse. Den snilde Greve talte om hvad han havde vovet, som en ringe tydsk Fyrste, ved at modsætte sig en saa mægtig Seiervinder, og hvad han fremdeles vovede ved nu at forlade

de nordtydske Fyrsters Partie; han vidste ligesaa listigt og fint at smigre den ærgjerrige Konge, som han med Mod og Bestemthed syntes at hævde sin Selvstændighed og aftvinge Kongen den Agtelse, Valdemar aldrig negtede en kjæk og dristig Fjende.

„Jeg vilde ønske, I handlede ligesaa brav, som I taler!“ — svarede Kongen — „men lad os blive ved Sagen! erkjender I min Lehnsherre-Ret over Grevskabet Schwerin og de Forpligtelser I har overtraadt ved at gjøre fælles Sag med mine Fjender?“

Grev Henrik beraabte sig paa Ord og Udtryk i de ældre Traktater og Documenter angaaende hans Forhold til den danske Krone, som han udlagde til sin Fordeel, og erklærede sig berettiget til at vælge hvilket Partie, han vilde, naar Tydsklands Fyrster deelte sig i saa vigtig en Strid om den tydske Keiserværdighed. „Enhver Forpligtelse, jeg med Haand og Segl har bekræftet, skal jeg iøvrigt erkjende“ — sagde han rolig — „og jeg beder Eder, stormægtigste Konge! at I for disse retsindige Herrers Øine vil fremlægge de Tractater og Forpligtelser, jeg efter eders Formening skal have overtraadt.“

Valdemar saae sig i en pinlig Forlegenhed og harmede sig over ikke at kunne fremlægge de ham listelig fratagne Documenter. „Jeg har troet det overflødigt, at vise Eder Sort paa Hvidt for hvad I veed ligesaa godt som jeg, Grev Henrik!“ — svarede han forbittret — „maaske kunde I ellers selv bedre, end nogen Anden, fremlægge de skriftlige Vidnesbyrd om eders Brøde, som I nu saa dristigt stoler paa, jeg ikke har ved Haanden. Men det forsikkrer jeg Eder: hvad jeg og min høisalige Broder med vort gode Sværd i ærlig aaben Feide har vundet, mægter jeg med det samme Sværd at tage tilbage, hvad Øieblik det skal være, hvis det gjøres mig stridigt.“

„Det er den Stærkeres Ret, stormægtigste Herre!“ — svarede Grev Henrik — „den gjælder desværre langt meer i vor Tid, end den blandt christne Konger og Fyrster burde. Talen er ikke her om hvad I med Magt formaaer, men kun om hvad I med tilsyneladende Ret og Billighed kan fordre, paa Grund af et ubetinget Overherredømme, jeg, tvungen eller frivillig, men dog med sund Sands og Samling skal have erkjendt. I synes at have mig mistænkt for at have fravendt Eder de Beviser, hvorpaa I grunder eders Paastand; men jeg tør med min Ed paa det hellige Sacrament bevidne, at jeg hverken er i Besid-

delse af eller nogensinde har været i Besiddelse af noget saadant Document.“

Kongen studsede og betragtede ham med et forskende Blik. „En Meened vil jeg hverken troe Eder eller nogen Ridder af Ære istand til“ — sagde han — „nok sagt! vore ældre Tractater og Documenterne om eders Lehnsforhold til den danske Krone med flere vigtige Papirer ere mig paa en ubegribelig Maade frakomne, og naar I fordrer andre Beviser for eders Brøde, end hvad I selv og hver Mand veed, maa jeg for det Første her som Dommer og Lehnsherre tie. Det Forgangne faaer altsaa være glemt, og nu er Spørgsmaalet kun, om I for Fremtiden vil erkjende mig for eders Lehnsherre eller ikke.“

Forhandlingen blev nu afbrudt ved Budskabet om Junker Stranges og hans Følges Ankomst. Kongen bad Grev Henrik og hans Broder betænke sig paa en afgjørende Erklæring til næste Dag, og forlod Riddersalen med synlig Harme, for at modtage det vigtige Gesandtskab i sit eget Gemak.

„Efter hvad Kongen selv har erklæret“ — vendte nu Grev Henrik sig med en triumferende Mine til Erkebisp Andreas og de øvrige Herrer — „saa staaer jeg og min Broder nu ikke her som Forbrydere mod den danske Krone, men som selvstændige tydske Fyrster, paa hvis frie Valg og Villie det beroer, om vi for Fremtiden ville være Kong Valdemars Mænd eller ikke, og derom skal jeg imorgen meddele Kongen og Eder vor Bestemmelse!“

Grev Ferdinand saae forundret paa den dristige Mand, som paa saa ubegribelig en Maade havde retfærdiggjort sig; og Bispen af Hildesheim hviskede ham hemmelig i Øret, idet han reiste sig: „Bravo, Greve! det var en snild Streg; nu er eders Sager paa det Tørre.“

Det var blevet Aften. Efter en Times Samtale med Kongen havde Junker Strange forladt hans Gemak. Med Keiser Frederiks vigtige Diplom i sin Haand gik Kongen med stærke Skridt op og ned i sit ensomme Værelse, da Carl af Rise nu traadte ind og overrakte ham Grev Alberts Skrivelse. Kongen aabnede Brevet og gjennemlæste det hastigt. „Det er godt!“ — sagde han og undrede sig over, at Carl blev staaende — „har I Andet at melde mig? Ridder Carl!“

„Herre Konge!“ — svarede Carl undseelig — „jeg frygter for paa en ubeleilig Tid at bede Eder om et Øiebliks Opmærksomhed. Jeg har paa Veien hertil ved en besynderlig Hændelse erfaret, at eders Fætter, den bandlyste Bisp Valdemar af

Slesvig, endnu hemmelig stræber Eder efter Krone og Liv. Han er dragen til Markgreven af Brandenborg og Keiser Otto. Han er et frygteligt Menneske.“

„Det er mig intet Nyt!“ — svarede Kongen — „var det intet Andet?“

„Ogsaa for Grev Henrik af Schwerin vilde jeg advare Eder, Herre Konge! hvis I ikke vilde fortryde paa, at jeg uopfordret blander mig i eders Anliggender“ — —

„Du mener det godt med mig, min vakkre Carl af Rise!“ — afbrød Valdemar ham og klappede ham paa Skulderen — „men du maa troe, jeg kjender bedre mine Fjender, end du, og jeg veed bedst selv hvad jeg har at gjøre og undlade.“

„Endnu en Bøn, Herre Konge!“ — tog Carl atter Ordet — „forund mig en Plads blandt de Riddere, til hvem Eders kongelige Persons Bevogtning nærmest er betroet! det har fra min Barndom været mit høieste Ønske, og dertil kommer nu, at det for Øieblikket er mig umuligt at iagttage Krigsloven under min strenge Vaabenmester og Feltherre Grev Alberts Banner, og afholde mig fra Tvekamp i Leiren, saalænge den Æresstrid ikke er afgjort, som jeg har med eders Søstersøn Grev Otto.“

„Hvad! Æresstrid?“ — spurgte Valdemar heftig — „Hanekyllinger, som I er! hvad pukkes I da om?“

„Det er en Sag, Herre Konge! hvori der Ingen bedre kan være Voldgifsmand, end I selv. Grev Otto har beskyldt min uskyldige Søster Kirstine for en Forbindelse og et Forhold, som krænker baade hendes og en langt vigtigere Persons Ære“ — —

Kongen studsede. „Dum Snak og Kjærlingesladder!“ — afbrød han Carl hastig — „derfor skal min Hr. Søstersøn faae med mig at gjøre! For din Søsters Ære kan du være rolig; den kan hverken Grev Otto eller nogen Anden sætte Klik paa. Jeg skal sørge kongelig saavel for hende som for dig. Forresten intet Ord meer om den Sag! Du kan nu blive her. Junker Strange skal anvise dig din Plads blandt mine Drabanter.“

Carl betragtede sin store seierrige Konge med et tvivlende Blik og vidste ikke hvad han skulde troe om den Forsørgelse, Valdemar lovede ham og hans Søster. Men da slog ham Høiheden i Valdemars Aasyn og det Vidnesbyrd om Sjælens Storhed og Adel, som talte ud af de kjække Kongeøine. Beskæmmet over sin Tvivl, bøiede Carl uvilkaarligt sit Knæ og kyssede Kongens Haand, medens en blussende Rødme bedækkede hans Kinder. „Jeg vil med Glæde gaae i Døden for eders Liv og

ANDEN DEL

Ære, min Konge!“ — sagde han tillidsfuld — „og jeg lægger med Tryghed mit Liv og min Ære i eders retfærdige Haand.“ Derpaa hilsede han Kongen ærbødig og forlod Gemakket.

„Hvad en eneste Pigegrille dog kan volde Forvirring i mange Hjerter!“ — sagde Valdemar, og saae deeltagende efter ham: — „den troe ærlige Knøs! nu plager han og Otto sig selv og hinanden og ere nær ved at holde mig for en større Gjæk, end dem selv, blot fordi et Pigebarn har faaet isinde at lege Dronning engang. Hm, Børn ere vi dog tilhobe!“ — vedblev han — „hvi gaaer jeg nu her og harmer mig over disse Smaaherrers jammerlige Konstgreb? med et eneste Vink kan jeg jo bøie dem i Støvet. Hvi har jeg gjort en vigtig Sag af et Par ubetydelige Vasallers Opsætsighed? hende saae jeg dog ikke igjen, den stolte Skjønne, jeg aldrig kan glemme. Boer jeg under Tag med hende nu? eller sidder hun langt borte i et Kloster? er hun mig nær og hader mig? eller er hun langt borte og har glemt mig? Ha nei, glemt mig har hun ikke; ligegyldig var jeg hende ikke: hun maa elske eller hade Valdemar evindelig. Men kan jeg ogsaa ønske at see hende igjen? burde jeg ikke flye hende istedetfor at søge hende? Hm, hvorlænge skal den fromme blege Dødning staae advarende mellem mig og Livet? Uimodstaaelig drages jeg tilbage til hin første uudslukkelige Elskov. Hvi kan jeg da ikke glemme den fromme Døendes Ord? de kom dog ikke fra hendes kjærlige Hjerte. Dødens Taage laae over hendes Øine, og hun saae kun Mørke, hvor jeg seer Lys og Liv. Bort, bort, du kjære Skygge! gjør ikke Valdemar til en ængstelig Drømmer!“

I disse Tanker stødte han Døren op, som førte til Slotshaven, for at drage frisk Luft — saa indbildte han sig selv! men det saae snarere ud som han agtede at bespeide Slottets Tilstand. Han slog Skarlagens-Kappen om sig og gik ud. Slottets to fremragende Sidefløie betragtede han med særdeles Opmærksomhed, fornemmelig den østlige, som ret saae mørk og klosterlig ud. Denne hele Deel af Slottet var bygget i en ældre Stil, end det øvrige Slot, og syntes i Forening med det gamle Stenkapel at udgjøre en Bygning for sig selv. Den Deel af Slotshaven, som grændsede dertil, var ogsaa adskilt ved en høi Kirkegaardsmur fra den øvrige store Have, som var prydet med Vandspring og høie Taxpyramider. Valdemar gik langs med Muren, som var halvt skjult af Brombærbuske og vilde Rosenhækker; han søgte og fandt tilsidst ogsaa en Indgang, men som var snæver og næsten tilvoxet af Tjørnebuskene, og han

traadte ind i den mindre, indhegnede Have, som han nu saae tillige var Kirkegaard.

Det var en smuk Midsommeraften. St. Hansormene lyste i Græsset mellem Gravene, og Duggen perlede i Maaneskinnet paa Blomsterne. I stille vemodige Tanker gik han frem og stødte paa et aabent Gravkapel, hvor der brændte en Lampe under et udskaaret Madonnabillede. Han traadte derind og saae sig omgiven af store Marmorsarkofager med Billeder, Vaabener og Indskrifter. Paa Vaabnene saae han, det maatte være den forrige flanderske Greveslægts Gravsteder. Han standsede og læste den berømte Balduins Navn og den hæderlige Indskrift, hans Svigersøn Grev Ferdinand havde sat til hans Ære: han nævnedes der, som Korsets store Kæmpe, Greve af Flandern og Keiser i Constantinopel. Valdemar betragtede med Deeltagelse den store Helts tomme Gravminde; thi at han ikke her kunde være begraven vidste han vel. „Hvad er dog al Verdens Storhed og Herlighed?“ sagde han og vilde vende tilbage, da blev han opmærksom paa en ny, glindsende Marmorsarkophag, som stærkest oplystes af Lampen; han traadte nærmere og saae et høit kvindeligt Billede, i fuldkommen Legemsstørrelse, udhugget i Marmor paa Laaget. Den høie Kvinde bar en stor rund Haartop, en opstaaende pibet Halskrave og en aaben bræmmet Armkjortel; over Hals og Bryst vare tre Guldkjæder antydede, og paa Underkjortelen var i mat Arbeide indridset en flakt Ørn. Med Forbauselse gjenkjendte Valdemar den Dragt, hvori han førstegang havde seet Prindsesse Berengaria. Det var hendes Høide og ranke Skikkelse; men over Ansigtet faldt fra Candalabren en Slagskygge, som hindrede ham i at see det. Bleg af Angest og Forfærdelse, greb han Lampen med skjælvende Haand fra Madonnabilledet og oplyste Ansigtet paa det blege Marmorbillede; han saae en svag Efterligning af Berengarias skjønne Aasyn, og et dybt, smerteligt Suk steg fra hans Bryst. Fødderne bævede under ham, og med stive stirrende Øine læste han den Indskrift: „Berengaria, Prindsesse af Portugal, fød i Aaret efter Christi Byrd 1190 — død“ — — Meer saae han ikke. Lampen faldt ham af den skjælvende Haand og udsluktes; selv styrtede han hen over Marmorbilledet og vædede det med brændende Taarer.

Da han kom til sin Besindelse igjen, ravede han taus og nedbøiet gjennem det dunkle stille Gravkapel og fandt snart Udgangen, hvorigjennem Maanen lyste klart. Det var ham nu som den hele Verden var uddød trindt om ham og han stod

ene tilbage mellem Grave. Han vidste ikke selv hvorhen hans Fødder bare ham; da vaktes han af den dybe Forstenelse ved Klangen af en Harpe, og han hørte en deilig, kvindelig Stemme med en Blanding af Vemod og Bitterhed synge:

„Jeg drømte, jeg var i Himmerig
Udi den favre By;
Jeg havde min Kjærest i min Arm —
Vi fulde gjennem den Sky.“

Valdemar kjendte den gamle danske Sang, som han selv havde lært Berengaria; han kjendte den deilige Stemme, som med fremmed Tone udtalte det Danske. „Berengaria, Berengaria! du lever!“ — udraabte han og styrtede ind i en aaben Havesal. Han saae en kvindelig Skikkelse sidde ved Harpen i det klare Maaneskin. Hun reiste sig høi og stille imod ham. „Berengaria, Berengaria!“ — raabte han, ude af sig selv af Henrykkelse, og udbredte Armene imod hende — „lever du og elsker du mig endnu — saa skal nu hverken Levende eller Døde adskille os!“

„Valdemar, Valdemar! stolte, troløse Valdemar!“ — sagde den høie skjønne Prindsesse og traadte et Skridt tilbage — „jeg har hadet dig til Døden — men jeg elsker dig dog — jeg har afsagt Verden for din Skyld — min Ligkiste stod færdig og ventede mig — jeg vilde aldrig see dig mere — og dog — din er jeg, din — i al Evighed!“

Med en voldsom Strøm af Taarer sank hun i hans Arme, og Valdemar følte sig lyksalig og elsket uden Grændser.

Da Kongen næste Dag traadte ind i Riddersalen til de forsamlede Herrer og Fyrster, forbausedes Alle ved hans opklarede Aasyn. Enhver, som havde seet med hvilken Harme han den foregaaende Dag havde forladt Forsamlingen, kunde ikke forklare sig denne paafaldende Forandring. Han traadte frem

som den lykkeligste Seierherre med et sammenrullet Pergament, som en Commandostav, i Haanden.

Grev Henrik skelede til Papiret, med et uroligt Blik til Bispen af Hildesheim, og skiftede Farve; thi han troede det var hint bortkomne Document, Kongen havde faaet tilbage, og at han nu dermed vilde beskæmme sine underfundige Lehnsmænd for Alles Øine. Men til Grev Henriks Beroligelse erklærede Valdemar, at han nu ikke længer vilde tvistes om Smaating, men var beredt til Fred og Forlig, naar Greverne af Schwerin vilde sværge ham Troskab for Fremtiden og erkjende den Lehnsherreret over Grevskabet Schwerin, som Keiser Frederik og hans Fyrsteraad i dette Diplom havde stadfæstet. Han lod derpaa Erkebisp Andreas oplæse Diplomet. Da Erkebispen kom til Underskrifterne, lyttede Alle til med den mest spændte Opmærksomhed, og da han havde nævnet Keiserens og alle de sydtydske Herrers og Fyrsters Navne og lagt Diplomet med de mange store Segl for Alles Øine paa Bordet, reiste Grev Henrik sig med kjæk Bestemthed og erklærede, at dette Diplom, som Ingen af de nordtyske Fyrster havde underskrevet og beseglet, ikke kunde agtes for gyldigt, idetmindste ikke for bindende for ham og hans Broder, og det saameget mindre som Kong Frederik af Sicilien endnu ikke af samtlige tydske Fyrster var erkjendt eller paa behørig Maade stadfæstet i sin Keiserværdighed. Det var en let Sag for Kongen af Bøhmen, Hertugerne af Baiern, Østerrige og Lothringen, saavelsom for Erkebisperne af Mainz, Trier og Besançon, tilføiede han, at stadfæste Kongen af Danmarks Herredømme over Lande, hvorover de Intet havde at sige; men her behøvedes fornemmelig de Herrers og Fyrsters Navne og Segl, som her savnedes, da det var dem og ingen Anden, det angik.

Alle studsede over Grev Henriks dristige Indsigelser, og Kongen reiste sig med en Heftighed, som lod befrygte det Værste. Men inden han fik Tid til at give sin Harme Luft, forandrede Grev Henrik pludselig Mine og Adfærd og erklærede høflig, at uden Hensyn paa dette Diplom og paa alle Keiseres og Fyrsters selvraadige Anmasselser, vilde nu dog han og hans Broder give Kongen af Danmark et frivilligt Beviis paa deres Agtelse og Hengivenhed; de vilde tage deres Grevskab til Lehn af ham og sværge ham Troskab, samt love at staae ham bi med tredsindstyve Heste og Hjelme imod alle hans Fjender, endog paa hin Side Havet.

Dermed var Valdemar tilfreds. Han satte sig rolig ned igjen,

og Grev Henriks Indsigelser mod Keiserens Dlplom fandt han det efter denne Erklæring ufornødent at gjendrive. Et Lehnsbrev blev strax opsat, som Greverne af Schwerin underskreve og beseglede, samt bekræftede med en høitidelig Ed. I dette Document kaldte Valdemar sig, i Kraft af Keiserens Diplom, de Slavers og Venders Konge, og Grev Henrik vovede ikke at gjøre nogen Indvending derimod.

Forhandlingen syntes saaledes endt til Alles Tilfredshed, og Kongen talte nu saa mild og venlig med Grev Henrik og hans Broder, som der aldrig havde været nogen Strid imellem dem. Han takkede Grev Ferdinand for hans venskabelige Mægling, men raadede ham fra Toget mod Frankrig og bad ham ikke at stole paa Keiser Otto, som rimeligviis vilde lade ham i Stikken, hvis Toget mislykkedes. Grev Ferdinand, som ved sit Løfte var bunden, lod sig vel ikke ved Kongens Advarsel bevæge til at opgive hint Tog; men da han nu var fuldkommen underrettet om Valdemars spændte Forhold med Keiser Otto, rakte han ham trohjertig Haanden. „I har Grund til at dømme helt anderledes om Henrik Løves Søn, end jeg!“ — sagde han. — „Efter det Skridt, I har gjort, og det Partie, I nu aabenbart har valgt, var det uklogt og modsigende, om I vilde deeltage i mine Foretagender. Jeg drager nu, vil Gud og vor Frue, om kort Tid herfra; maaske seer jeg da aldrig mit kjære Flandern meer; maaske samles vi heller aldrig meer i denne Verden, min høie kongelige Gjest! men tager jeg eders Venskab og Agtelse med mig, vil jeg sætte høi Pris derpaa, og selv blandt eders Fjender vil jeg være stolt af at kunne nævne den kjække Valdemar Seier af Danmark som min Ven og ridderlige Broder.

Valdemar gjengjældte den fyrige Pertugisers Venskabsyttringer med Varme og havde før sin Afreise endnu en vigtig, hemmelig Samtale med ham.

Da Kongen endnu samme Dag i Selskab med de schwerinske Grever og Bispen af Hildesheim forlod Gent, var der ingen af hans Mænd, der drømte om, at han tænkte paa Andet, end Statssager. Under hans Ophold der paa Slottet havde Ingen seet Prindsesse Berengaria, og Rygtet om, at han egentlig var kommen for at beile til hende, blev nu modsagt som en Urimelighed. Prindsessen havde ganske afsagt Verden, hed det, og havde forsvoret nogensinde at formæle sig.

Af sin Gemalinde havde Grev Henrik erfaret, at Prindsessen boede i klosterlig Eensomhed paa Slottet i Gent og aldrig lod

sig see for Nogen. Han havde længe havt en Formodning om Valdemars Tilbøielighed til hende og frygtede for at Kongens Ophold i Gent maaske tillige kunde have en Formæling med hende til Hensigt. Det var nemlig ikke Grev Henrik ligegyldigt, om Greven af Flandern ved Svogerskab med Valdemar nu maaske skulde drages fra Keiser Ottos Partie og i Fremtiden blive det danske Kongehus hengiven. Under Opholdet paa Slottet havde Prindsessens Usynlighed og den fuldkomne Taushed, der herskede om hende, beroliget ham i denne Henseende; men Kongens glade Ansigt syntes dog at røbe en Lykke, som gjorde Grev Henrik betænkelig.

Da Greverne af Schwerin og Bispen af Hildesheim nu paa den flanderske Grændse toge Afsked med Kongen, og Valdemar med munter Venlighed bad Grev Henrik hilse sin skjønne Gemalinde, lod Grev Henrik et Par Ord falde om Kongens sidste Ophold paa Schwerin Slot og spurgte med det samme, uden at lægge Vægt derpaa, om han ikke siden havde seet den lunefulde Prindsesse Berengaria, der nu var bleven ligesaa fortrædelig og menneskefjendsk, som hun før var livlig og munter.

Kongen lod som han ikke hørte dette Spørgsmaal. „Det var mig uforglemmelige Dage, jeg dengang tilbragte hos Eder!“ — sagde han — „Det gjør mig ondt, at Erindringen om min Nærværelse ikke kan være Eder og eders skjønne Frue saa behagelig. Bed hende undskylde den Forstyrrelse, mine Krigere siden maatte gjøre paa det skjønne Slot; jeg skal nu saa hastig som muligt lade min Besætning rømme det. Lad saaledes alle Misforstaaelser mellem os være glemte for evig! Det glæder mig, Grev Henrik! at jeg uden Nag og med et oprigtigt Hjerte kan række Eder Haanden til Afsked. Gid I maa være ligesaa overtydet om min Redelighed og Velvillie, som jeg fra nu af stoler paa eders Ord og ridderlige Ære!“

Grev Henrik svarede paa det Høfligste, idet han anbefalede sig til Kongens Bevaagenhed, og blev med sit lille Følge ærbødig holdende paa Skilleveien, til Kongen med sin store Ridderskare var dragen forbi.

„Med al sit Hovmod og Tyrannie har han dog noget besynderligt Indtagende!“ — sagde Grev Henrik til Bispen af Hildesheim, da Støvskyen skjulte Kongen og hans Følge; — „skjøndt jeg maa hade ham til min Død, maa jeg dog tilstaae, han har et sandt kongeligt Væsen, som vel kan gjøre Indtryk paa Kvinder og svage Sjæle.“

„Det er hans Fædrenearv“ — svarede Bispen — „I er dog

ikke skinsyg, fordi han bad Jer hilse eders skjønne Husfrue? Find Jer nu med christeligt Taalmod i eders Stilling, ædle Herre! eftersom Sagerne stode, er den jo fortræffelig. Jeg kan ikke noksom undre mig over det besynderlige lykkelige Tilfælde med hine Documenter. Ærligt talt, Grev Henrik! I veed dog hvor de ere?“

„Troer I, jeg vilde tilbyde en falsk Ed? Hr. Bisp!“ — spurgte Henrik fornærmet.

„Gud frie os, kjære Greve! men en vis from List, hvad vi kalde *fraus pia*, maa jeg dog, med eders Tilladelse, her formode. Det være nu som det vil! eders Sager staae nu efter Omstændighederne paa det Bedste, og gjør I nu snart Alvor af eders hellige Valfart, kan I gjerne blive en Helgen endnu.“

„Mener I virkelig? ærværdige Herre!“ — spurgte Grev Henrik med en halv fromladende, halv listig Mine — „ogsaa om jeg endnu havde isinde at gjøre min gode Lehnsherre en lille Streg i Regningen, hvorved den Ed, jeg svor igaar, maatte betragtes som en aftvungen undskyldelig Nødløgn?

„En hellig Valfart kan udrette forunderlige Ting!“ — svarede Bispen — „kunde I fra en saadan Reise kun medbringe en eneste Draabe af det hellige Blod *in natura*, var I dermed istand til at udslette et helt Lands Synder.“

„En hel Flaske skal jeg medbringe!“ — sagde Henrik — „men inden jeg tænker paa hint hellige Tog, kunde jeg have stor Lyst til at vide, om min indtagende Lehnsherre ikke har havt et lønligt og lykkeligt Elskovseventyr i Gent. Den ene Dag var han barsk og vild, som en Bjørn, og næste Dag mild, som en Brudgom. Sligt maa have havt sine Grunde. Jeg kunde ogsaa have Lyst til et lille Eventyr. Jeg skjøtter ikke om at see Schwerin igjen, seer I, førend Luften er renset der og den danske Besætning borte. Saalænge har jeg nu isinde at være Grændsevogter her paa Veien til Flandern og have et Øie med, at man ikke udfører forbudne Varer. Forstaaer I? Hr. Bisp!“

„Saa halvt om halvt!“ — svarede Bispen — „men vogt Jer, Hr. Greve! det kan blive Eder en dyr Spas, og for mig sømmer det sig neppe at tage Deel deri.“

„Eders Ærværdighed skal ingen Fare komme i, det forsikrer jeg Eder. Jeg har Folk her i Nærheden, som før har været med paa Duefangst; men har jeg ikke engang misforstaaet eders fromme Øine, Ærværdige! vil det neppe være Eder ubehageligt at skjule det elskværdige Bytte i et af eders util-

gængelige Lønkamre og bevare en from Sjæl for denne Verdens Tant og Forfængelighed.“

„Ja saa!“ — hviskede Bispen og lagde Fingeren hemmelighedsfuld paa den rynkede tilspidsede Mund — „men det gaaer aldrig an — det er for dristigt.“

„Lad mig derom!“ — sagde Greven — „det er i alt Fald kun et Forsøg; mislykkes det, skal det kun koste mig et Par Jægere. Det Hele beroer iøvrigt paa en Gisning. Kommer her inden tre Uger et prægtigt Gesandtskab forbi, saa veed vi naar Falken skal flyve!“

Grev Gunzelin var redet forud med det øvrige Følge. Nu sporede Grev Henrik og Bispen af Hildesheim deres Gangere for at indhente ham.

ANDEN DEL

FJORTENDE KAPITEL.

Fjorten Dage efter red Junker Strange, Grev Otto og Absalon Bælg med tredive danske Riddere over Korsveien ved den flanderske Grændse ad Veien til Gent; og nogle Dage efter drog den samme Ridderskare tilbage, forøget med ligesaa mange flanderske Riddere og med en høi, prægtig smykket og tilsløret Dame, tillige med flere, mindre iøinefaldende, Damer og Terner imellem sig. Det begyndte at mørknes, og de skulde gjennem Egeskoven ved Grændsen.

„Lader os tænde vore Fakler!“ — sagde Junker Strange: — „vi har intet Maaneskin, og Veien er vildsom.“

Snart vare tredsindstyve Fakler tændte, og det var et prægtigt Syn at see Glandsen af Vaabnene og de flyvende Gevandter ved de svævende Blus under Hingstenes Dands i den mørke Egeskov.

En ualmindelig munter Spøg syntes at forlyste dem Alle, og de adstadigste Riddere loe saa høit, at Skoven syntes forvandlet til et Hanswurst-Theater.

„Det er altfor galt!“ — sagde endelig Junker Strange — „lad den Spøg nu fare, Grev Otto!“

„Prindsessen har Intet derimod!“ — lød Grev Ottos Stemme mellem Damerne — „jeg har desuden udfundet, at det er en høist nyttig Forsigtighedsregel i disse usikkre Egne.“

Idetsamme mærkedes en forvirret Bevægelse blandt de bageste Riddere. „Kongen af Danmark! — Plads! Plads!“ lød det nu fra den ene til den anden, og forbauset saae Junker Strange og de danske Riddere deres Konges velbekjendte Skikkelse, paa den hvide Hest i den sædvanlige gyldne Rustning og med de gyldne Hjerter i Skjoldet, fare taus med lukket Hjelmgitter gjennem de aabnede Ridderrækker. Ved hans Side saae de en Herre i sort Rustning og ligeledes med tillukket Hjelm, som alle erkjendte for Grev Albert. Uden at tale et Ord, fore de uventede Herrer hen til den høie tilslørede Dame. Den mægtige Kongeskikkelse slog sin kæmpestærke Arm om den Skjønnes Liv og satte hende, uagtet en stærk Modstand, paa sin Sadelknap. Medens Alle endnu forundrede sig over

denne besynderlige Fremfærd, men af Ærbødighed for Kongen intet Ord vovede at sige, var i et Øieblik den formentlige danske Konge med Damen og sin Ledsager forsvunden i den mørke Skov.

„Bedrageri! Slyngelstreger!“ — raabte Junker Strange — „efter dem, Absalon Bælg! efter dem, I unge Herrer, som ride raskest! jeg tør nu ikke forlade vore Damer. Vi maae med alt det dog prise vor Lykke. Det er baade til at lee og harme sig over.“

Uden Ophold foer Absalon Bælg med ti unge Riddere ind i Skoven efter de Flygtende, medens de øvrige Riddere sluttede sig tættere om deres Damer og fortsatte Toget langsomt og med spændt Opmærksomhed gjennem Skoven.

De to stærke schwerinske Jægere, som i den kongelige og ridderlige Forklædning havde udført denne dristige Streg, fore imidlertid ad velbekjendte hemmelige Stier gjennem Skoven, og uagtet al den Uleilighed, de havde med deres balstyrige Bytte, undkom de dog lykkelig, efterat de med stor Anstrengelse havde taget sig den Frihed at binde Hænder og Fødder paa den stærke, urolige Skjønne. Uagtet de til deres store Forundring ingen Lyd havde hørt af hendes Læber, havde de dog for en Sikkerheds Skyld bundet hende et Klæde om Munden.

ANDEN DEL

„Hun er for stolt til at give Hals eller give os et godt Ord!“ — sagde den falske Grev Albert — „det ligner hende.“

„Hun er stærk som Satans Oldemoder!“ — brummede den falske Konge og pustede — „hun er færdig at gjøre mig meer af det, end en Vildbas.“

De standsede nu ved Udgangen til Skoven, hvor der holdt et Par formummede Herrer tilhest og syntes at vente dem.

„Har I hende?“ — raabte den Ene. — „Bravo! de har hende. Nu afsted til Klosteret med hende! Viis dem Veien, Ærværdige! og sørg I nu for Resten! Nu kan Kongen af Danmark holde Bryllup — med sin Terne!“

Ved disse Ord gjorde den fangne Dame saa voldsom en Bevægelse, at hun nær havde sprængt sine Baand og var sprungen fra Sadelknappen.

„Tøv lidt, stolte Prindsesse!“ — brummede Rytteren og bandt hende fastere — „dennegang faaer I ikke Bryllup med en Konge. Er I altid saa uregjerlig, skulde Fanden være jer Brudgom!“

Nu gik det fort over Stub og Sten til henimod Morgenstunden. Da standsede Rytterne ved en stor, hvælvet Port. I al Stilhed aabnedes Porten; Rytterne sprang af og bare den Fangne gjennem mange mørke Gange til en hvælvet Stenstue. Der lagde de den bundne Fange paa en Løibænk og forlod det mørke Værelse i al Stilhed. Strax efter kom en geistlig Herre ind med en Lampe i Haanden og nærmede sig langsomt den tilslørede Skjønne.

„Kan I tilgive, ædle Prindsesse!“ — hviskede han — „kan I tilgive hvad en fortvivlet og ulykkelig Elskov har forledet mig til? Ak, lad mig løse de uværdige Baand, som trykke Eder! Nu er jeg eders Fange, og nu maa I binde mig med eders fortryllende Rosenkjæder! Men det er en evig Hemmelighed, min Naadigste! I har jo dog forsaget Verden, har man sagt; det er ogsaa min sørgelige Lod. Lader os da nu forsøde hinanden Eensomheden ved en from, sagtmodig Hengivenhed i Skjæbnens Villie!“ Under disse Ord løste han den Fangnes Arme og Ben og undrede sig over hendes Taushed og Ubevægelighed. „Ak, Kvinden er et skrøbeligt Redskab!“ — sagde han — „hun er daanet.“ Da saae han det fastbundne Klæde om hendes Mund; han løste det hastig og vilde drage Sløret tilside. Men nu sprang pludselig den befriede Fange op fra Løibænken, rev Sløret og den glimrende Fjærhat tilligemed en stor løs Haartop af sit Hoved, kastede Silkekaaben tilside, og

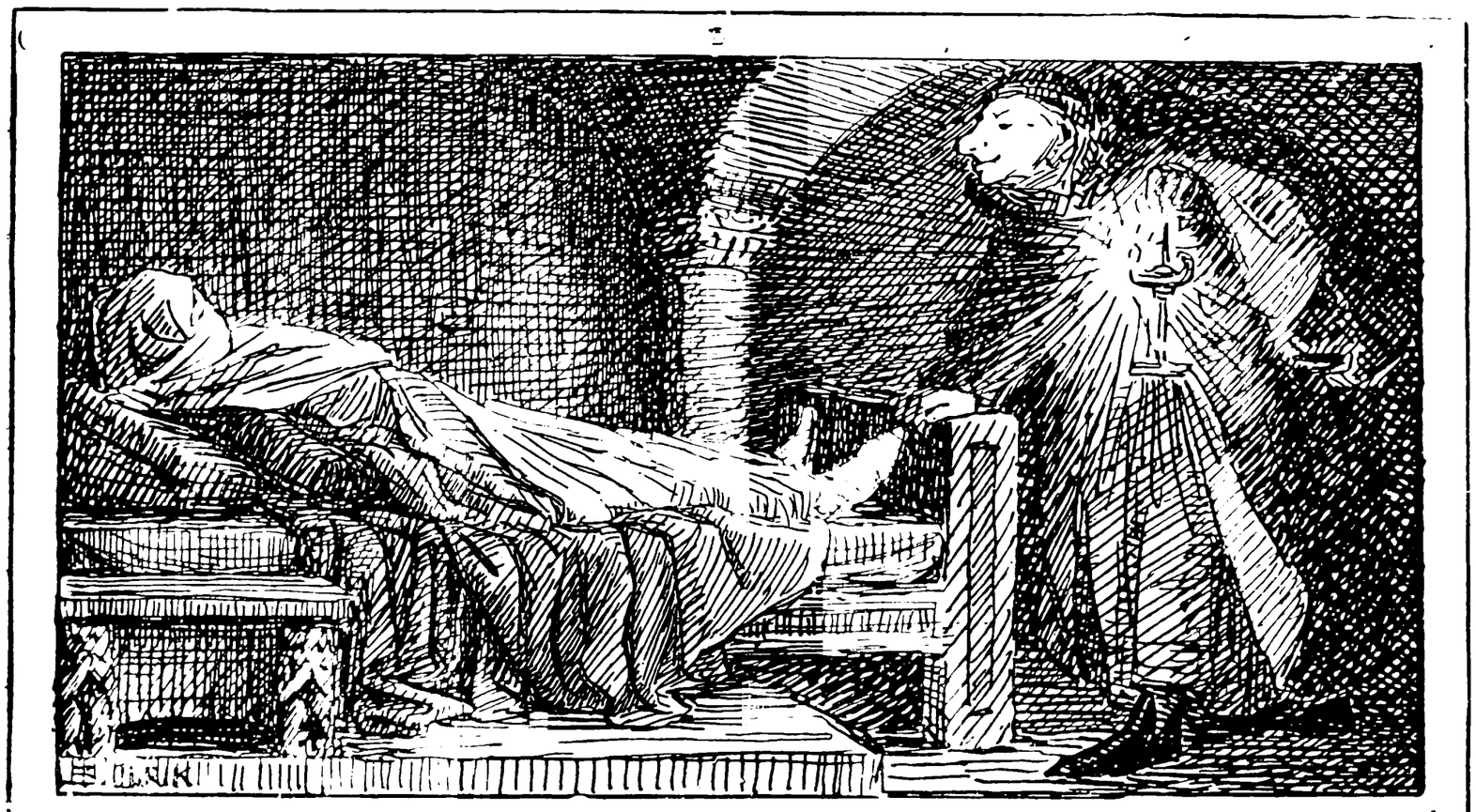

en rank, smekker Yngling, i en gul, snever Skindtrøie, med Silkebrog og Bukkeskinds Halvstøvler, stod for ham. Det var Grev Otto, som i hin Forklædning havde moret Damerne og Ridderne paa Veien, og som nu var virkelig bortført og ranet som en Jomfru.

Han gav sin længe dulgte Harme Luft ved strax at gribe den geistlige Herre i Kraven og kaste ham med et vældigt Slag til Jorden. Derved faldt Lampen paa Gulvet og udsluktes, inden de endnu ret havde seet og kjendt hinanden. Den forfærdede Prælat vilde gjøre Anskrig; men Otto holdt ham for Munden. „I har Ret, Ærværdige! nu er I min Fange!“ — sagde han — „og mine fortryllende Rosenlænker skal I ret strax fornemme!“

Uden at give sig tilkjende eller indlade sig paa nærmere Forklaring, bandt han ham øiebliklig det samme Klæde for Munden, som han nylig selv havde baaret, og snørede ham Hænder og Fødder fast med de afløste Strikker. Derpaa iførte han sig hastig Prælatens Reisekappe og Hue, ønskede ham en behagelig Nat og fandt lykkelig Døren, som var lukket forinden. Han slog den i Laas efter sig og tog Nøglen med sig, hvorpaa han søgte at finde en Udvei gjennem de mørke Gange.

Han havde neppe gaaet nogle Skridt, førend en tyk Klosterbroder mødte ham med en Lygte. „Allerede? Herre Bisp!“ hviskede han.

Otto nikkede og trykte Huen dybere ned over Øinene, og idet han efterlignede Prælatens pibende Mæle, sagde han bydende: „foran! — min Hest! — Tand for Tunge!“

ANDEN DEL

„Strax, strax Ærværdige!“ — sagde den ydmyge Klosterbroder og lyste ham med sagte listende Skridt gjennem Gangen. — „Hesten staaer udenfor Porten ved Laden, hvor I behagede at sætte den; men Nøglen til Porten tog I jo selv.“

Nu vare gode Raad dyre. Otto tænkte paa at true Munken til at skaffe ham ud; han greb efter den lille Dolk, han altid bar i sit Bælte og som han forgjeves under Bortførelsen havde anstrengt sig for at faae fat paa; men idet han nu søgte den, fandt han med Uro, at den maatte være tabt.

„Har I glemt den? Ærværdige!“ — spurgte Munken — „er den ikke i eders Sidelomme?“

„Nøglen? — rigtig! her er den vist!“ — udbrød Otto glad og fandt en stor Nøgle i Sidelommen paa den fremmede Kappe; men han havde glemt at forandre sit Mæle. Munken studsede og mærkede Uraad; han lod hastig Lygteskinnet falde Otto i det halvskjulte Ansigt.

„Jesus Mariæ! Forræderi!“ raabte han og sprang tilside. Da rev Otto ham hastig Lygten af Haanden og greb ham idetsamme saa haandfast i Halskraven, at han ikke kunde skrige høit. „Giver du en Lyd fra dig, Munk! er du Dødsens!“ — hviskede han — „luk mig ud paa Stedet, eller jeg jager dig min Dolk i Livet!“

Otto mærkede, at den svære Munk rystede under hans Haand; han slap ikke Halskraven, men lod kun sin bævende Veiviser engang imellem drage Veiret og tvang ham saaledes til at gaae taus foran gjennem den sidste mørke Gang og derfra gjennem Klostergaarden til Porten. Her maatte han betroe Munken Nøglen, men holdt ham fast i Kraven medens han lukte op. Pludselig gjorde nu den svære Munk en Bevægelse, som han vilde løsrive sig; men Otto holdt ham fast og trak ham ud med sig af Porten. Han nødte ham til at lukke den i Laas efter dem; hvorpaa han tog Nøglen tilbage og forvarede den.

„Nu skaffer I mig en Hest, ærværdige Herre! og er saa god at føre mig til Veien!“ — sagde han høflig — „jeg nødes ellers til at gjøre en brat og voldsom Ende paa eders kostbare Liv.“

Munken skelede til den Haand, Otto klogelig holdt skjult under Kappen, som om han deri skjulte en Dolk, og taus førte den skjælvende Klerk ham til Laden, hvorved der stod en høi opsadlet Hest. Otto saae nu Veien ligefor sig; han lod den forfærdede Munk løbe, svang sig rask i Sadlen og foer i den

halvlyse Morgendæmring derfra, i Tillid til sin gode Lykke, uden at vide hvorhen. Nøglen til Klosterporten kastede han fra sig og vilde nu have følt sig fuldkommen tryg, hvis han kun havde havt sit gode Sværd ved sin Side.

Grev Otto var aldrig mere lystig og overgiven, end naar der var gaaet ham Noget imod, som han tog sig ret nær, men som han dog søgte at skjule baade for sig selv og for Andre. Efter Uenigheden med Carl af Rise havde hans hemmelige Lidenskab for Kirstine atter faaet Magt over ham, og skjøndt han daglig

havde besluttet, aldrig meer at tænke paa hende, gjorde han hende dog daglig Afbigt i sit Hjerte for hin skammelige Mistanke og for sine fornærmelige Tanker om hende, som han dog ofte faldt tilbage til. Troede han endogsaa hendes Forhold ulasteligt, kunde han dog aldrig faae den harmelige Tanke ud af sit Hoved, at hun hemmelig elskede Kongen.

Medens Kongen var i Gent, havde Grev Albert lykkelig stormet den brandenborgske Fæstning, hvorved Otto havde maattet finde sig i at være en uvirksom Tilskuer. Dette var et Skaar i den ridderlige Ynglings Ære, som krænkede ham meer, end han lod sig mærke med.

Da Kongen var kommen tilbage fra Gent og i Grev Alberts Leir havde udvalgt Gesandtskabet, der skulde bringe Prindsesse Berengaria, som hans forlovede Brud, til Danmark, havde Otto med fornyet Haab havt en Samtale med Kongen om Jomfru Kirstine; men skjøndt han nu ikke længer kunde mistænke sin kongelige Morbroder som sin hemmelige Medbeiler eller for nogen fortrolig Forbindelse med hende, havde den Maade, hvorpaa Kongen havde undveget hans Spørgsmaal, og den Strenghed, hvormed han havde irettesat ham for Striden med Carl, dog endnu mere bestyrket ham i Mistanken om Kirstines hemmelige Tilbøielighed for Kongen. Istedetfor at drage med Valdemar og Grev Albert tilbage til Ribe, havde han derfor udbedet sig Tilladelse til at følge Junker Strange til Flandern. Paa hele denne Reise havde dog Ingen været lystigere, end Otto. Den sidste overgivne Spøg med Forklædningen var ligeledes en Virkning af den lystige Trods, hvormed han vilde bekæmpe sin Kjærlighed.

I den geistlige Reisekappe, med den sorte Klerkehue dybt ned over Panden, red han nu frem hvorhen Hesten vilde bære ham. Hans Bortførelse forekom ham nu som en latterlig Gaade, og han fortrød kun, at han ikke havde givet sig Tid til at faae nærmere Oplysning om Ophavsmanden til dette Eventyr, som han vel begreb gjaldt Prindsesse Berengaria. Snart glemte han imidlertid hvad der var hændet og hensank i Drømmerier over Jomfru Kirstine og om alle de velvillige Ord og Øiekast, hvormed hun syntes at have lagt sin Velvillie til ham for Dagen. Hesten, som mærkede, at dens Rytter sad hentabt i sine egne Tanker, begyndte snart ogsaa paa sin Viis at falde i Tanker og havde længe staaet rolig og græsset ved en Grøft paa Veien, førend Otto mærkede det.

„Har den Pige da forhexet mig!“ — udbrød han, idet han

VALDEMAR-SEIR

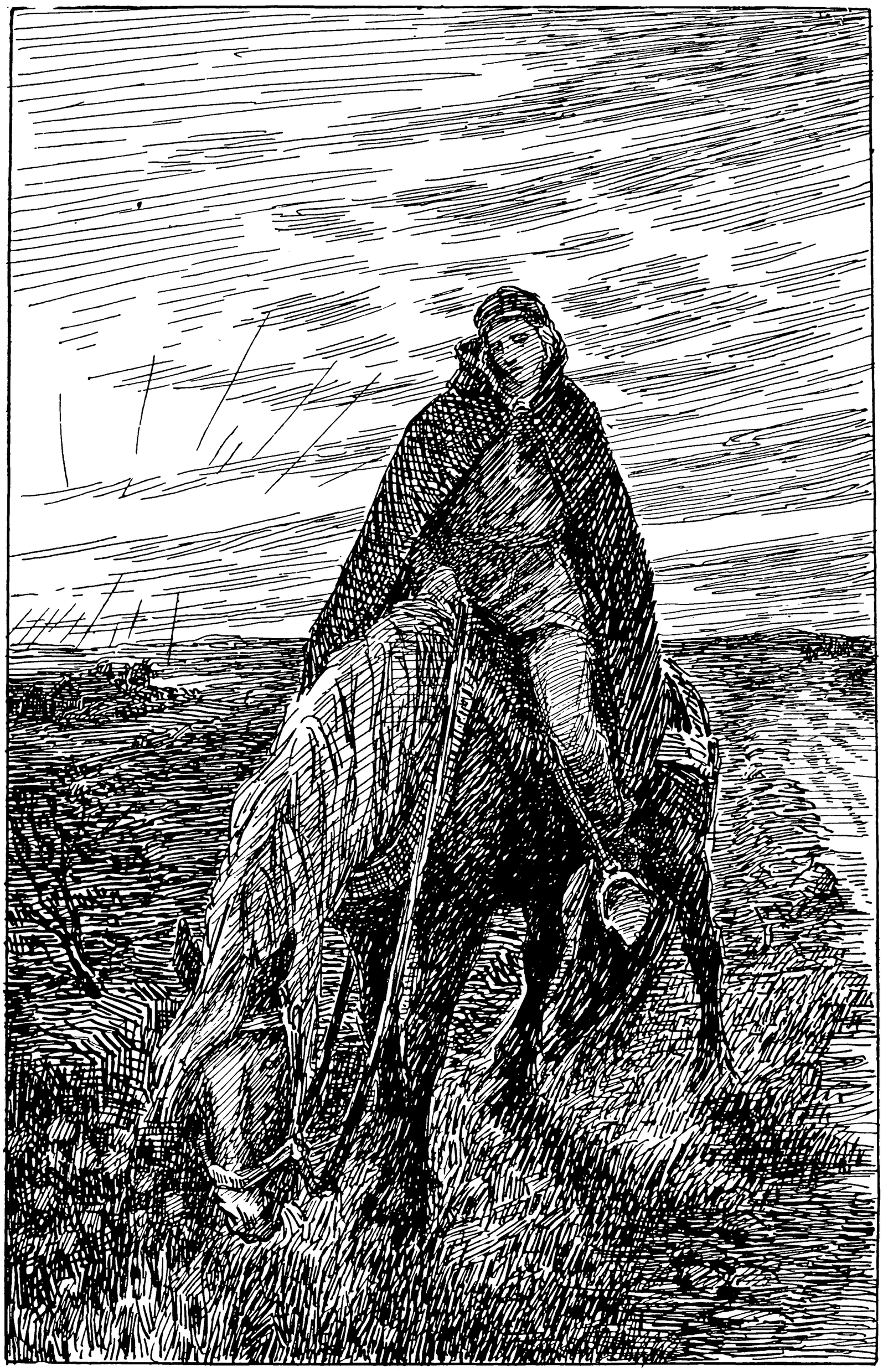

endelig opfoer af sine Drømme og satte Hesten i Gang igjen. — „Jeg er jo ingen Valdemar, og han er nu engang hendes Afgud. Nu kan hun da bære Brudelysene for hans stolte Brud! Maaske betænker hun sig da og tager tiltakke med Kongens Søstersøn. Ha, nei, nu skal hun ikke see mig, før jeg er fri og for evig løsreven af de forhexede Lænker. Jeg kunde nu have Lyst til at trolove mig med den første den bedste Prindsesse eller — Taterkvinde, blot for at vise Kirstine og Kongen“ -- —

Her blev han afbrudt i sine Betragtninger, idet han hørte Hestetramp bag ved sig og troede sig forfulgt af de samme Fjender, han nys saa lykkelig var undsluppen. Det var blevet lys Dag, og han saae en stor Flok Ryttere bag ved sig. Han harmede sig over sin Forvandling til en vaabenløs Klerk og vilde dreie om ad en Sidevei, for at undgaae dem. Men den fremmede Hest vilde ikke adlyde sin nye, urolige Herre; jo meer han vilde tvinge den, jo ubændigere og stædigere blev den. Ligesom Otto nu tumlede med Hesten og derover tabte Klerkehuen af sit gultlokkede Hoved, saae han sig omringet af Rytterne, som paa en gammel Ridders Befaling spærrede Veien, medens den gamle, alvorlige Herre med to unge Riddere rede nærmere og betragtede ham med Opmærksomhed.

„Som jeg siger Eder, Herre Fader! det er ham og ingen Anden!“ — sagde den yngste Ridder, en smekker, sorthaaret Yngling — „men han er ubevæbnet! jeg beder, lad ham drage sin Vei med Fred! han skaante mit Liv paa Tilbagetoget over Elben.“

„Fordømt Ihukommelse!“ — brummede den gamle Herre, — „Grev Otto af Lüneborg!“ — raabte han barsk — „i vor retmæssige Keisers og det tydske Riges Navn tager Markgrev Albert af Brandenborg Eder til Fange.“ Med det Samme gav han sine Ryttere et Vink, hvorpaa de indestuttede Otto imellem sig og gjorde Anstalter til at binde ham.

„Fy, nei!“ — raabte den unge, mørkhaarede Ridder -- „det kan ikke være min strenge Faders Mening; Baand er for Slaver og Forbrydere, ikke for Riddere og Fyrster.“

„Jeg er vaabenløs, som I seer!“ — sagde Otto til Rytterne — „paa dette stædige Best skal jeg nok lade være at ride fra Jer. Ræk mig min Hue!“

Rytterne saae forlegne og tvivlsomme til deres Herre, medens en af dem strax ærbødig sprang af Hesten og rakte Grev Otto den tabte Hue.

„Hændelsen har gjort mig til eders Fange, Hr. Markgreve!“ — sagde nu Otto og vendte sig frimodig til den gamle Herre — „jeg veed, I ikke vil misbruge slig tilfældig Overvægt. Havde I fanget mig paa Valpladsen med Landse og Sværd, da kunde I fordre mit Sværd og min Ganger og holde mig fangen til jeg blev udløst; nu kan I vist kun i det høieste forlange, at jeg skal være eders Gjest idag, og dertil er jeg rede.“

„I skal blive behandlet som det sømmer sig eders fyrstelige Stand og Værdighed!“ — svarede Markgreven — „og giver I mig eders ridderlige Æresord paa, at I ikke vil undvige, vil jeg mere betragte Eder som en æret Gjest, end som en Fange.“

„For idag har I mit Ord, Hr. Markgreve!“ — svarede Otto — „men paa Kong Valdemars Bryllupsdag vil jeg dandse paa Ribehus.“

„Holder Kongen af Danmark Bryllup?“ — spurgte Markgreven og studsede — „derfor altsaa hans Tilbagetog! — mig troer han vel alt han er færdig med? han troer vel, jeg skal følge de schwerinske Grevers smukke Exempel og ydmyge mig for ham, som han var Tydsklands Keiser? Nei, bi! — Eders stolte Morbroder spiller et høit Spil, Grev Otto! den Hændelse, som idag bringer os saaledes sammen, anseer jeg for en gunstig Tilskikkelse, saavel for min og Nordtydsklands Sag, som for Eder. I er Kongen af Danmarks Søstersøn, det er sandt, og det undskylder eders Ungdomsforvildelse. Men har I glemt, at I er den store Henrik Løves Sønnesøn og vor lovmæssige Keisers Brodersøn? I hører med Rette mere Tydskland, end Danmark til, kjække Yngling! og det skulde glæde mig, kunde jeg nu vinde Eder tilbage for Fædrelandet og aabne eders Øine for den Afgrund, I har stillet Eder paa Randen af, i eders blinde Beundring for en kjæk Usurpator og herskesyg Tyran — —

„Ingen Fornærmelser mod min kongelige Morbroder, Hr. Markgreve!“ — afbrød Otto ham rask — „om jeg er tydsk eller dansk, om min Id og mit Liv høre Fader eller Moder til, Keiser eller Konge — det skal mit Hjerte og mit gode Sværd vise Verden til min sidste Time! Er jeg endogsaa eders Fange, til Forræder mod min svorne Herre og Konge skal I ikke gjøre mig!“ Han vendte sig nu fra den gamle Markgreve og hilsede høflig de to unge Riddere, som vare Markgrevens Sønner, Johan og Otto.

Usurpator, uretmæssig Hersker.

ANDEN DEL

Ridder Johan, som var den Yngste og af lige Alder med Grev Otto, trykkede hans Haand med Varme og glædede sig ret til at gjøre nøiere Bekjendtskab med den unge, berømte Helt, som han hidtil kun havde seet med Sværdet i Haanden paa den lette Stridshingst, som en seirende Fjende.

Otto maatte nu følge med Markgreven og hans Sønner til det faste Slot Primberg og blev snart saa fortrolig med Ridder Johan, at han fortalte ham den pudseerlige Anledning til sin geistlige Mummedragt, og hvorledes han udentvivl havde befriet Prindsesse Berengaria for at komme i Kloster paa en egen Maadė.

Den muntre Ridder Johan loe hjertelig over det lystige Eventyr og ønskede Intet inderligere, end at han engang kunde kalde den raske Grev Otto af Lüneborg sin Ven og Vaabenbroder.

Absalon Bælg og de ti unge Riddere havde imidlertid forgjæves gjennemstreifet Skoven og havde saaledes adspredt og forvildet sig, at Absalon Bælg og Ridder Glug nu om Morgenen saae sig forladte af alle de Andre og udenfor Skoven paa en Vei, som de ikke vidste hvorhen førte. De havde endnu intet Menneske seet, da de fik Øie paa en talrig Rytterskare, som med glindsende Vaaben i nogen Frastand kom dem imøde. For ikke at falde i en overlegen Fjendes Haand, sprang de hastig af Sadlen og skjulte sig med deres Heste i Buskene ved Veien, hvorfra de ubemærkede kunde betragte de Forbifarende.

Da nu Rytterskaren kom nærmere, kjendte de danske Riddere Markgreven af Brandenborg og hans Sønner, og med stor Forundring saae Absalon Bælg Grev Otto, formummet som Klerk, midt blandt disse Kongens aabenbare Fjender, og hørte ham tale munter og fortrolig med Ridder Johan. Han vidste ikke hvad han skulde troe herom; thi hvor mistænkeligt dette Selskab end saae ud, kunde han dog paa ingen Maade tvivle paa Grev Ottos Ærlighed og Troskab mod Kongen.

Ridder Glug havde ikke kjendt Grev Otto i den geistlige Dragt, og Absalon Bælg taug stille med sin Opdagelse. Han bad nu Ridder Glug kun søge Veien tilbage til Junker Strange og hans Riddere, eller i alt Fald til Ribe, og overlade ham alene at opsøge Grev Otto. Derpaa bestege de deres Heste igjen og rede hver til sin Side. Absalon Bælg fulgte i Frastand Markgreven af Brandenborgs Spor lige til Primberg Slot

og skjulte sig i et Bondehus i Nærheden af Slottet, uden endnu selv at vide hvad han vilde foretage sig.

Næste Morgen stod han i Betænkning om han skulde ride op til Slottet eller ikke. Han stod ved Stalden i Bondens Gaard og lagde Bidslet paa sin Hest; derfra kunde han gjennem den halvaabne Port see helt op til Slottet. Han saae nu to raske Riddere fare over den nedladte Vindebro og kjendte snart fra sit Skjul Grev Otto og den unge Markgreve Johan, som begge i let Jægerdragt tumlede et Par muntre Hingste hen ad Veien under Latter og Spøg, som fortrolige Venner; bag efter dem kom en Flok brandenborgske Ryttere.

Den danske Ridder var et Øieblik uvis om han skulde nærme sig dem og give sig tilkjende; men snart overvandt han enhver Betænkelighed, og i Tillid til Grev Ottos Redelighed, som han dog umuligt kunde drage i Tvivl, hvormeget end Skinnet var imod ham, svang han sig paa sin Hest og indhentede dem.

„Hvad seer jeg? min tykke Ven, Absalon Bælg!“ raabte Otto overgiven og hilsede ham venlig.

„Jeg har længe søgt Eder forgjeves“ — sagde Absalon Bælg alvorlig — „og ventede mindst at træffe Eder saaledes.“

„Saa glæder det mig at have overrasket Eder!“ — svarede Otto — „jeg har været i brandenborgsk Fangenskab, maa I vide, og den ædle ridderlige Markgreve Johan, som I her seer, skylder jeg min hastige Frigivelse. Jeg drager nu med Markgrevens Leide til Ribe og haaber at komme tidsnok til Kongens Bryllup.“

Absalon Bælg hilste den unge Markgreve med kold Høflighed og fulgte nu med dem. Hans Mellemkomst syntes at have gjort dem alvorlige og tause. Saaledes rede de sammen en Stund.

„Jeg maa nu forlade dig, min kjære Otto!“ — sagde endelig den unge Markgreve, idet han standsede og rakte Otto Haanden — „men jeg haaber, den broderlige Pagt, vi har sluttet, skal overleve alle stridige Forhold, og at den Tid engang vil komme, da ingen uvis Betingelse skal adskille os.“

„I syv Aar kan Meget forandres“ — svarede Otto — „men det veed jeg, mit Venskab for dig skal ikke forandres, hvad enten vore Hænder eller vore Sværd skal mødes først, og hvad enten din Søster engang vil holde Pagten eller ikke.“

Derpaa omfavnede de unge Venner hinanden, og Ridder Johan red tilbage til Slottet.

ANDEN DEL

Otto sporede sin Hest og red taus med Absalon Bælg et Stykke foran de brandenborgske Ryttere.

„Eders besynderlige Fangenskab, Grev Otto!“ — sagde nu Absalon Bælg — „synes mig at have havt vigtige Følger, og forstod jeg Eder ret, saa har den snilde Markgreve vidst at smedde Eder i Lænke, som er saa lang, som eders Livstraad.“

„Det var mit eget lystige Indfald!“ — svarede Otto — „jeg vilde ikke see Ribe igjen, uden som Fæstemand, seer I, og nu er Prindsesse Mechtilde af Brandenborg min Fæstemø.“

„Var det da hende, som bortførte Jer?“ — spurgte Absalon Bælg — „det maa da være en haandfast og velvoxen Dame.“

„Nei, saa galt er det dog ikke!“ — svarede Otto og loe — „hun er kun otte Aar endnu; hun fandt, jeg var en smuk lang Dreng at lege med. Det har ingen Hast med Brylluppet, seer I; jeg kan tidsnok blive en kedsommelig Ægtemand. Nu vil jeg være en lystig Ridder og have en Dame at kæmpe for, som ikke saa snart forelsker sig i Andre, og som ikke faaer graae Haar, inden jeg har holdt op at være en Nar for smukke Piger.“

„Jeg vil ikke være ærlig, om jeg forstaaer et Ord af alt Dette!“ — sagde Absalon Bælg — „vil I have mig til Gjæk, Ridder Otto! eller har I faaet en Skade i Hjernen?“

„Ingen af Delene, Ridder Bælg! I kan frit ønske mig til Lykke: jeg er virkelig trolovet paa en Maade; har vi ikke Fred med Brandenborg om syv Aar, kan min lille Fæstemø sende mig Trolovelsesringen tilbage, om hun vil. Jeg er heller ikke videre bunden: jeg har kun sat min Arveret til Brunsvig i Pant.“

„Og eders Ære?“

„Nei, Æren tilhører mig selv, som min Arm og min Troskab tilhører min Konge.“

„Men eders Hjerte? arme Grev Otto!“

„Det tilhører Danmark og Friheden“ — svarede han heftig — „og alle Skjønne i den vide Verden, som ere ligesaa rene og uskyldige som min Otte-Aars-Brud!“ Nu gav han Hingsten af Sporerne og foer saa hastig afsted, at Absalon Bælg og de brandenborgske Ryttere havde Møie med at følge ham.

Ved den brandenborgske Grændse drog Markgrevens Leide tilbage og uhindret fortsatte Grev Otto og Absalon Bælg deres Reise til Ribe. Af de enkelte afbrudte Oplysninger, den lunefulde Grev Otto fandt for godt at meddele ham, havde Absalon Bælg imidlertid sluttet sig til Sammenhængen i hans besynderlige Eventyr.

Da de rede over Sønderportsbroen, saae de en stor Folkestimmel paa Ribe Gader og mange prægtige Tilberedelser til den store Bryllupsfest, som de hørte var bestemt til næste Dag. Men de hørte intet Udbrud af Glæde og ingen muntre, livlige Folkesange. Det var som Folket endnu sørgede over Dronning Dagmar og betragtede hendes stolte glimrende Efterfølgerinde med uvillige fordomsfulde Øine og næsten med Frygt; thi hun havde ikke Dagmars milde kjærlige Aasyn og forstod ikke — hvad der hos Dagmar var ukonstlet Natur — ved et Smil og en Hilsen at vinde tusinde Hjerter. Hvo, der havde været tilstede i Ribe ved Dronning Dagmars Indtog og Bryllupsfest, havde med Forundring bemærket den store Forskjel paa Folkets Adfærd og den paafaldende Kulde, hvormed Almuen havde modtaget den nye Dronning.

Bryllupsdagen kom. Det skjønne stolte Brudepar drog i den prægtige Brudeskare til Domkirken. Nu lød der vel et heftigt og inderligt Glædesraab til Ære for Kongen, isærdeleshed fra de begeistrede Krigere; men Berengarias Navn udraabtes kun af nogle faa, mest fremmede Stemmer, hvis svage Bifaldsraab og udanske: *Vivat!* endogsaa hist og her opvakte Latter blandt Almuen, og det saameget meer, som Hofnarren, den lille puklede Claus Klumpé med sin kvækkende Stemme overlydt gjentog dette Udraab, idet han stod paa Hovedet for Dronningen og tillod sig den mest overgivne Spas.

Den skjønne stolte Prindsesse bemærkede Folkets Uhøflighed med et Smil, som kun var lidet skikket til at vinde de egensindige Hjerter; og det harmfulde Blik, Kongen kastede ud blandt den uhøviske Almue, tilligemed den tilfældige Omstændighed, at en Flok Ravne fløi skrigende hen over Brudefølget, udbredte en frygtsom Anelse blandt Almuen, der kun var altfor tilbøielig til at opdage slette Forvarsler ved dette Bryllup. Hertil kom endnu, at en brunfarvet kvindelig Skikkelse, klædt som en omflakkende Kjedelflikkerske, havde stillet sig ved den saakaldte Kathoveddør, hvorigjennem Brudetoget gik ind i Domkirken, og medens Erkebispen velsignede det kongelige Par, og Kirken gjenlød af Bønner og gudelige Sange, forfærdede Kjedelflikkerkvinden den sammenstimlede Almue, som ikke kunde rummes i Kirken, med en gaadefuld Vise, fuld af ulykkelige Spaadomme om Dyrtid, Krigstid og alle mulige Ulykker og Landeplager. Vel blev hun snart jaget bort af Vagten og

---

Vivat (latin), „leve!“

blev lønnet med Spot og Latter af Mange; men hvad hun havde sjunget gik dog fra Mund til Mund, og snart var det et almindeligt Sagn, at onde Aander havde sjunget med ved Kong Valdemars og Dronning Beengjerds Bryllup. Det fremmede Navn Berengaria forvandledes nemlig strax i det danske Folkesprog til Beengjerd, til hvilket Navn denne Dronnings historiske Erindring i Danmark er knyttet.

Om Aftenen var der vel Harpeklang og Gigespil paa Slottet, og Olaf Hvitaskjald sang et konstigt særrimet Drapa til Ære for Dronningen; men der var ingen Forlystelser for Almuen; Thorgeir Danaskjald taug, og den islandske Drapaskjalds sirlige Kvad fandt ingen Gjenlyd blandt de alvorlige Bryllupsgjester.

Kongen syntes imidlertid ikke at lægge Mærke dertil; han havde kun Øie for Berengaria, som i sin prægtige portugisiske Dragt, med Guldkronen i de sorte, flettede Lokker, med den tredobbelte Diamantkjæde om den høie Barm og med Guldstjernerne i den mørkeblaae Silkekjortel, straalede herlig for hans Øine, som Nattens store, høitidelige Stjernedronning. Vel havde det lidenskabelige Elskovsnag og hendes Foragt for Verden og Menneskene efterladt et uudsletteligt Præg af Tungsindighed i hendes noget blege, skjøndt deilige Aasyn; men Ilden i hendes sorte Øine tindrede atter i livfuld Glands, og naar hun betragtede sin store, kongelige Brudgom, farvede atter en let Rødme hendes Kinder.

Da nu Hofmarsken havde anordnet Alt til Dandsen, vendte Valdemar sig fortrolig til Berengaria. „Erindrer du den Dands, vi traadte sammen paa Schwerin Slot? min høie Brud!“ — spurgte han kjærlig — „siden den Time saae jeg dig ofte i mine Drømme svæve mig saaledes forbi, snart kjærlig og smilende, snart med bortvendt Aasyn, som du aldrig meer vilde see mig i Verden. Kom nu, min ædle Dronning! og dands ind i Livet med mig igjen! — Nu begynder først mit rette Liv: hidtil var mit Hjertes Glæde kun en Drøm — og mit Liv en vild Hentumlen under bedøvende Vaabenklang og vaiende Seiersfaner, men uden Kjærlighed og Glæde.“

Berengaria trykkede Kongens Haand med en Heftighed, som røbede den længe dulgte Lidenskabelighed og Sydlænderindens flammende Sjæl. „Ja, kom, min Valdemar!“ — hviskede hun — „vi vil dandse ind i det nye Liv, hvor intet Nag og ingen Tvivl har hjemme, og hvor mine stolte Drømme om Kjærlighed, Høihed og Storhed ikke ere Tant og skuffende Gjøglesyner.“ Hun reiste sig, og paa Kongens Vink istemte nu

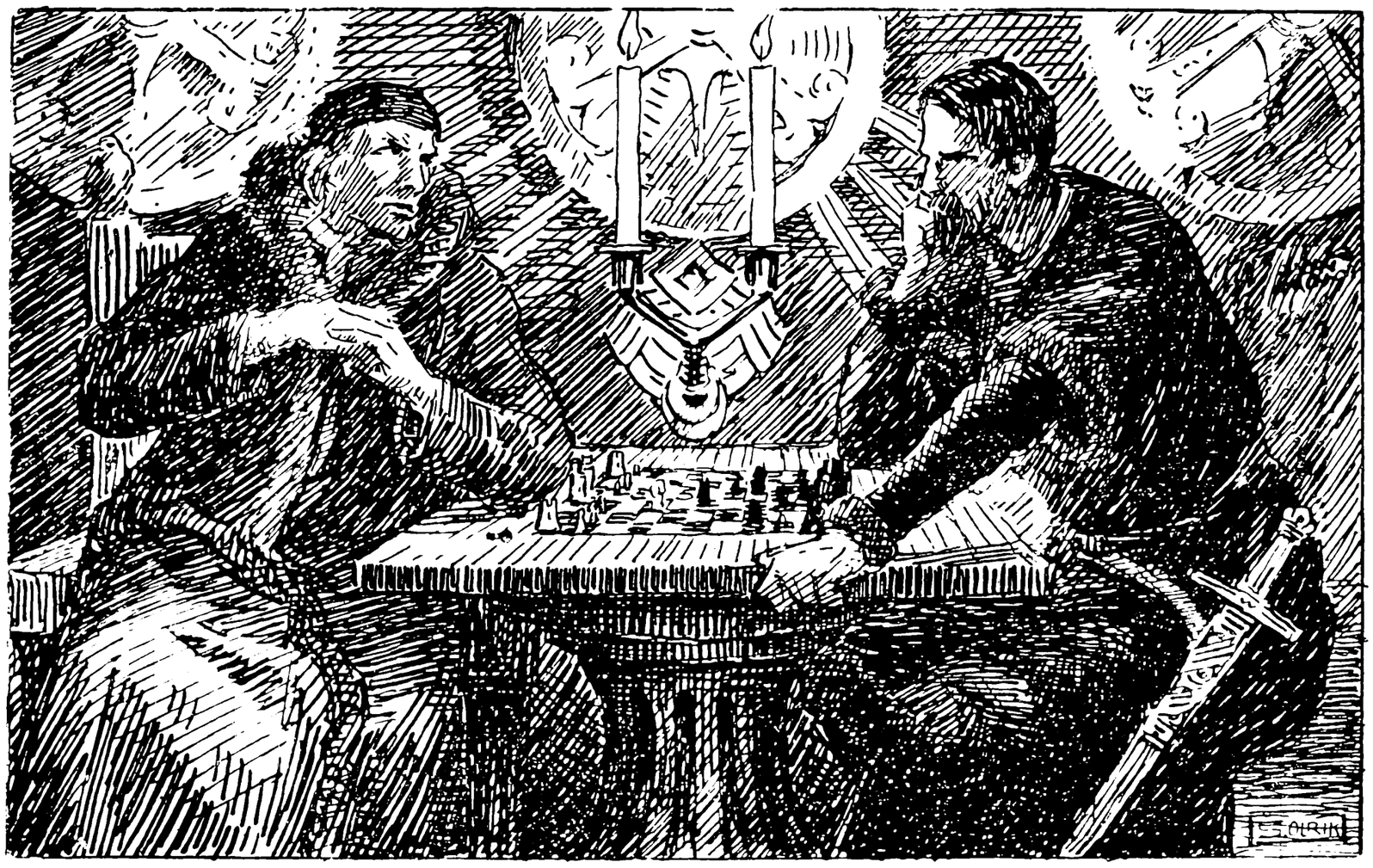

Fløiter og Giger hin stolte, høitidelige Dands, som erindrede Berengaria om hendes herlige Fædreland og om hin Aften paa Slottet i Schwerin, da hun førstegang saae Kongen og dandsede den samme ridderlige Dands med ham.

Kongen førte sin Brud frem paa det bonede Gulv. Alle betragtede med Forundring det ædle kongelige Par. De dandsede ene, og et stoltere Syn havde ingen dansk Ridder seet.

Da Dandsen var forbi og Kongen havde ført sin Brud tilbage til hendes ophøiede Sæde, herskede der en saadan Stilhed og høitidelig Stemning i Riddersalen, at det fast syntes Valdemar ængsteligt. „Nu en ægte dansk Skjolddands, mine Riddere!“ — afbrød han pludselig Stilheden — „lad mig høre Klangen af eders Skjolde til Tourneervisen!“

Paa Kongens Vink traadte strax Ridderne i Rad med Sværd og Skjolde, og under Vaabenklang og Lurernes Brag dandsede de med de klirrende Sporer paa Fliserne, saa det dundrede, medens de mægtige Basstemmer sang den gamle bekjendte Tourneervise, hvis Omkvæd er:

„Det donner under Ros, de danske Hofmænd der de udride!“

„Herligt!“ — sagde Berengaria, og hendes sorte Øine tindrede — „med slige Dandsere, min Valdemar! skal det ikke lyste Keiseren at træde i Lag. Ved eders Side, min høihjertede

ANDEN DEL

Konge! og i Spidsen for slige Mænd kunde jeg have Mod til at indtage en Verden."

„Nu først" — svarede Kongen og trykte sin kjække Bruds Haand — „nu først skal Europa med Rette nævne mig Valdemar Seier!"

FEMTENDE KAPITEL.

edens Kongen hengav sig til de stolte Seiersdrømme, der ledsagede hans Kjærlighedslykke, sad Grev Albert tankefuld i sin sorte Ridderdragt ved et Tavlbord hos Erkebisp Andreas og vexlede mangt alvorligt Ord med ham om Keiser Ottos og de nordtydske Fyrsters fjendtlige Planer mod Danmark og om Nødvendigheden af et nyt alvorligt Tog til Estland og Lifland. Men efterhaanden afdroges Grev Alberts Opmærksomhed saavel fra Spillel som fra Samtalen, idet hans skarpe Feltherreøine opdagede den mærkelige Flid, hvormed Ridder Carl af Rise søgte at tækkes hans Datter, den muntre lunefulde Rigmor, som nu var en fuldvoxen Pige og glimrede som en af Festens skjønneste Damer.

„Nei, see mig til den unge Ridder Carl!" — sagde Grev Albert endelig til Erkebispen — „ved St. Michael! troer jeg ikke, min Datter har fundet Naade for hans Øine. Han var hendes troe Ridder, da de endnu begge vare Børn; den gamle Ret lader han nu til at ville fornye."

„Om nu saa var, Grev Albert!" — svarede den fromme Erkebisp — „han er i eders Helteskole bleven en kjæk og dygtig Ridder, og Kongen har ingen ivrigere Tjener. Han har et fromt og kjærligt Sind. Fattig er han, det er sandt: hans hele Rigdom er hans Sværd og hans gode Navn; men efterlader jeg mig verdslig Formue, skal han være min Arving, og jeg troer vel" — —

„I vil dog aldrig beile for eders Pleiesøn til min Datter?" — spurgte Greven forundret — „i saa Fald vil jeg blot sige Eder to Ord i Fortrolighed. Min Datters Haand er fra Vuggen bestemt til en ædel, ung Fyrste af det landgrevelige Thüringske Hus, som hun endeu ikke har seet, men som gamle Løfter og

Forpligtelser med Rette har forbundet med mig og mit Hus paa det Nøieste. Hin Forbindelse var min salige Hustrus inderligste Ønske, og næst min ridderlige Ære, er min tabte Hedvigs Minde, som I veed, det Eneste, som giver mit glædeløse Liv Betydning og Værd."

„Og for et ubetænksomt Ønske af eders ædle, henfarne Frue vil I ikke tage i Betænkning at forstyrre tvende ædle Hjerters Lyksalighed? slig Kjærlighed til den Døde er Synd mod de Levende, ædle Herre! — Har I selv følt hvad Kjærlighed og et lykkeligt Ægteskab er, saa undrer det mig" — —

„Lad os ikke tale derom, ærværdige Herre!" — afbrød Grev Albert ham med mørk Alvor — „jeg veed hvad jeg kan fordre af en Datter og hvad et fromt og gudhengivent Hjerte formaaer. Tvinge hende skal jeg aldrig; men forskyder hendes Hjerte den Brudgom, jeg vil bringe hende, saa maa hun vælge den Brudgom, som I paa eders hellige Embedes Vegne umulig kan andet end erklære for den største og bedste."

„Ja saa!" — sukkede Erkebispen — „Frelserens Brud altsaa, eller Fyrstens, hun aldrig saae! — arme Rigmor! — arme Carl!"

„Med eders Carl har det vel ikke saa stor Nød" — svarede Albert — „og med min Datter endnu mindre: seer jeg ret, har hun den unge indbildske Herre lidt tilbedste. Seer I hvor hjertelig hun leer og hvor forlegen han piller paa sit Axelskjærf!"

Grev Albert saae ikke ganske feil. Jomfru Rigmor syntes virkelig at have den forelskede Ridder Carl lidt tilbedste og fortalte ham med det muntreste Lune af Verden, hvorledes hun fuldt og fast havde besluttet at gaae i Kloster. Carl syntes vel, at hendes Blik og Miner modsagde denne Erklæring, som han selv havde fremkaldt ved altfor dristig og fortrolig at erindre hende om deres venlige Barndomsforhold med Hentydning paa en endnu lykkeligere Fremtid; men jo mere han nu betragtede den skjønne, fuldvoxne Jomfru, jo mere forlegen og frygtsom bemærkede han, at det ikke længer var Barnet, han talede med, men Grev Albert af Nordalbingiens hertugelige Datter. Det faldt ham nu først ret nedslaaende ind, at han, som en fattig Ridder uden Gods og Lehn, vel til Nød kunde agtes værdig til at træde en Dands med hende og bryde en Landse til hendes Ære ved Dystridtet, men at han maatte være en Lehnsgreve eller Fyrste, for at kunne tænke paa for Alvor, hvad han dog fra sin Barndom havde drømt om og hvad der

havde været den hemmelige Spore til al hans Manddomsfærd og ridderlige Id.

„Tilgiv mig, ædle Jomfru Rigmor!“ — sagde han nu i smertelig Følelse af sin Ringhed og den ydmygende Afstand imellem dem, som hendes lunefulde fornemme Væsen kun alt for tydelig mindede ham om — „tilgiv, at jeg erindrede Eder om en Tid, da Grev Alberts Datter ikke skammede sig ved at tage den fattige, forladte Carl ved Haanden og give ham Buxbom og Vintergrønt fra Fader Saxos Jordefærd! dengang tænkte jeg rigtignok, I var en lille Prindsesse fra et af mine Barne-Eventyr; men at I engang vilde blive en stor Prindsesse eller en fornem Nonne tænkte jeg ikke paa.“

Han var inderlig bevæget, og Taarerne var nærved at komme ham i Øinene; men da loe Jomfru Rigmor.

„Alt forladt, Ridder Carl!“ — sagde hun spøgende — „hvad Ulykke var der vel i, at I erindrede mig om mine Barnestreger? Prindsesse er jeg jo heller ikke endnu, og fordi jeg gaaer i Kloster ad Aare, kan jeg jo gjerne dandse en Runddands med Eder iaften; det var dog egentlig Meningen af eders artige Tale.“

Carl bukkede nu koldt og rakte Rigmor høflig Armen for at føre hende til Dandserækken. En lystig Dands begyndte, og Rigmor syntes lutter Livlighed og Glæde. Carl, som ellers var en rask og behændig Dandser, bevægede sig stiv og kold, som en vandrende Støtte, og tog saa ofte feil i Dandsen, at Rigmor tabte Taalmodigheden. „Nu har jeg da aldrig havt forunderligere Dandser!“ — sagde hun halvt høit, og Carl blev endnu mere forvirret.

„Gaa dog ikke i Søvne, kjære Carl!“ hviskede hun ham nu venlig i Øret med sin velbekjendte barnlige Stemme, og, som ramt af et Trylleslag, betragtede Carl hende med Forundring og glad Overraskelse. „Rigmor! Rigmor!“ hviskede han og foer nu, pludselig oplivet, i begeistret Elskovsrus hen med hende gjennem Dandserækken, som fløi han i salig Henrykkelse til Himlen. Men snart faldt han atter ned fra sin Drømme-Himmel og kom med den bittreste Følelse af Besindighed, idet han hørte Rigmor med kold og fremmed Tone sige høit og ligegyldigt: „I er ude af Takten, Hr. Ridder! vi gjør maaske bedst i at træde ud.“

Carl bukkede og slap hendes Haand. Hun hoppede let og munter fra ham, og han hørte hende lee høit og fortælle de unge Damer, at Ridder Carl af Rise havde i Felten glemt at dandse og vilde enten staae Skildvagt eller løbe Storm i en Runddands.

De unge Damer loe, og Carl foer, blussende af Forbittrelse og krænket Stolthed, ud i Slotshaven.

Her gik han heftig frem og tilbage i Lindegangen og gav sin Harme Luft som sædvanlig i enkelte Udbrud. Hans gamle Hjertesuk: „ilde er det for en Rakke at lege med Bjørnehvalpe!“ undslap ham nu atter; da hørte han en trippende Gang bag ved sig. „Rise Carl, lille Rise Carl!“ — kvækkede Claus Klumpes hæse Stemme — „vil du hænge dig, min Dreng! saa bi lidt og tag mig med!“

„Hvad vil du? gamle Gjæk!“ — spurgte Carl fortrædelig — „gak din Vei! jeg har ingen Lyst til at spase.“

„Jeg, min Tro, heller ikke!“ — svarede Dværgen og græd, idet han for at spotte sig selv tog en Sten op fra Jorden og tørrede sine Øine med. — „Nu er det ikke længer Tid at spase i Danmark. Det er forskrækkeligt, min unge Ven! det er himmelskrigende — det kan vel bringe Øinene til at rinde paa en gammel Patriot, som har seet Landet blomstre, Fædrift og Agerdyrkning trives, Kongen seire tillands og tilvands og de gode gamle Skikke holdes i Agt og Ære — nu skal vi see hvor det vil gaae!“

„Nu, hvad Ulykke er da skeet?“ spurgte Carl.

„Jo, det vil blive en net Regjering herefterdags!“ — klynkede Dværgen — „ingen Narrestreger, ingen Plumpheder, ingen Næsviisheder! det vil blive et bedrøveligt Regiment, høitærede Ven! ak, Danmarks lykkelige Dage ere forbi. Nei, da priser jeg Dagmars Tid! hun var saa fin, som nogen Engel i

Himlen, men fik dog aldrig ondt i Maven, fordi jeg slog en Kolbøtte eller vendte Mølle paa en Høitidsdag. Hun gjorde ingen Hund Fortræd. En ærlig Nar kunde sige hvad han vilde, naar han kun lod Gud og Kongen i Fred. Ak, Dagmars hvide Haand har mangengang klappet min syndige Pukkel!“ — vedblev han og hulkede — „derfor skal jeg, om Gud vil, staae paa Hovedet for hende i Himmerig. Men stolt Beengjerd hader alle Narre. Det Kjætteri skal hun fortryde! Pas kun paa! hun skal fortryde det, saasandt jeg hedder Claus Klumpe! Den Tid skal komme, da hun maa ønske, Landet var fuldt af slige Narre, som vilde raabe *vivat* for hende og staae paa Hovedet for hende i Skarnet. Farvel, Kammerat! jeg har været næsviis og skal pakke mig.“

„Arme Djævel! skal du bort?“ — spurgte Carl deeltagende — „hvor vil du da hen? du var dog en lystig Krabat, som man vel endnu engang imellem kunde trænge til, naar man tager sig Verden for nær og glemmer, at Alt under Solen er Forfængelighed.“

„Jeg vil løbe Landet rundt!“ — svarede den lille Vanskabning og fordreiede Ansigtet med vilde hevngjerrige Lader — „jeg vil synge Viser for de Smaa, saa det skal ringe for de Stores lange Øren. Jeg kan ogsaa være Skjald, naar det kniber: —

„Ve da vorde hende Beengjerd!“

„Hvad synes dig om det Omkvæd? nei, det duer ikke“ —

„Skam faae hun Beengjerd! Herregud være med Kongen!“

„See, det skal være Omkvædet paa alle mine Viser! Og nu farvel, lille Rise Carl! skulde din høifornemme Hjertenskjær gjøre sig fornem og knipsk, som stolt Beengjerd, saa hæng dig ikke op, før du faaer mig med! sig: Godnat, Allerkjæreste min, hils dine Forældre, mit Hjerte!“

Dermed gav den afsatte Hofnar Carl et plumpt Afskedssmæk med Brixen og løb sin Vei.

„Ak, Narretrøst baader kun lidt!“ — sukkede Carl — „Godnat, Allerkjæreste min! Godnat, Liv og Lykke! Godnat, Himmel og Paradis! — det er et tungt Ord at sige, naar man har Meer at tabe i Verden, end en Narrehue.“

Som Carl stod i disse tungsindige Tanker, saae han en

kvindelig Skikkelse gaae frem og tilbage udenfor Slotsvinduerne, med alle Tegn paa den heftigste Fortvivlelse! det var en statelig smykket Jomfru med Sølvtop og Skarlagenskappe. Carl

glemte for et Øieblik sin egen Harm og Sorg og nærmede sig deeltagende den skjønne Ulykkelige.

„Carl, ak, Carl! er det dig?“ lød ham en kjærlig Stemme imøde, og hans Søster Kirstine fløi i hans Arme og heldede sit forgrædte Ansigt til hans Bryst.

„Kirstine, kjære Kirstine! hvad fattes dig?“ spurgte han be-

kymret og drog den skjælvende Pige hastig ind med sig i Lindegangen.

„Jeg kan ikke udholde det længer!“ — jamrede hun — „bring mig bort herfra, kjære Broder! langt, langt bort — til et Kloster, hvor intet Menneske meer kan see mig! Gud forlade ham det! — den Skam og Spot er bittrere, end Døden!“

„Hvem har gjort dig Skam og Spot? kjære Søster! sig frem! og ved den levende Gud! jeg skal hevne dig. Grev Otto! — ikke sandt? — Grev Otto er den Nidding? Saasandt jeg lever! han skal betale det med sit Hjerteblod!“

„Ak, nei! ak, nei! kjære Broder! jeg har ham dog saa kjær, som min Sjæl. Han maa have været beruset. Han stirrede saa vildt og frygteligt og vidste vel ikke selv hvad han sagde“ —

„Ha, hvad sagde han? Søster! for hvert Ord skal han staae til Regnskab!“

„Ak, hvad veed jeg Alt, hvad han sagde! det var mig som jeg skulde synke i Jorden af Skam og Forfærdelse. Han bad mig haanlig ønske sig til Lykke; thi nu var han ingen Gjæk længer, som troede paa de danske Pigers Ærlighed; han havde trolovet sig med et halvt Svøbelsebarn i Tydskland — sagde han og loe — for ikke meer at skuffes af nogen dansk Pige; ingen var tro meer — selv den, han troede uskyldigst, havde ikke bluedes ved at nære en syndig Elskov til Kongen og dræbt den uskyldige Dagmar ved saa skamløs en Tilstaaelse. Det var mig, han mente, det sagde mig hans luende Øine — mig holder han for den Forvorpne, som skal have tilstaaet den fromme salige Dronning slig en ugudelig Elskov. Ak, den ulyksalige Vildfarelse! Kongen selv skal troe det — hele Landet skal troe det; de onde Bagvaskere sige endogsaa jeg er Kongens Frille. Ak, Broder, Broder! den Skam kan jeg ikke udholde.“

„Fordømt!“ — raabte Carl og stampede — „men hvorved har du givet Anledning til den Snak? Søster! hvad har du da tilstaaet Dronningen?“

„At jeg elskede Otto, maatte jeg tilstaae hende; hun kunde see det paa mig — hun bad og nødte mig dertil; men at jeg aldrig tænkte paa at blive hans, sagde jeg ogsaa, og Kongen — Gud bevare mig! — ham har jeg aldrig drømt om.“

„Søster, arme Søster!“ — sukkede Carl — „hvad skulde du, hvad skulde jeg blandt de store? Vor Faders onde Skjæbne forfølger os. — Nu forstaaer jeg din Ulykke; den fromme Dag-

mar maa have misforstaaet dig og troet, det var Kongen, du mente. Alle sige, hun paa sit Yderste har bedet ham ægte dig. Heraf den hele Sladder. Og Grev Otto — ja ham forstaaer jeg ogsaa, ja, min Søster, han har elsket dig — men han fortjener aldrig at see dig meer, han er vild, heftig og skinsyg — men — —"

„Broder, Broder!" — her opfoer Kirstine med den heftigste Glæde af sin Sønderknuselse — „taler du Sandhed — er det muligt? — Gud i Himlen! ja det er muligt — det sagde mig jo hans Øine forlængst — det sagde mig jo Tonen i hans Stemme — det sagde mig selv hans Haan og Foragt, da han reiste — og nu hans vilde Heftighed og krænkende Ord — ja, nu veed jeg det — han har elsket mig — han elsker mig endnu, hvor dybt han end miskjender og foragter mig. Gud velsigne dig, Broder, for det Ord! nu skal jeg bære min Ulykke — nu skal jeg ikke fortvivle, om saa hele Verden foragter og fordømmer mig! kun han maa ikke foragte mig! Sig ham det, kjæreste Broder! sig ham Sandheden, jeg har betroet dig! sig ham, det var ham, jeg lønlig elskede — det var for hans Skyld, jeg led Spot og Skam! Sig ham tillige, at jeg aldrig meer kan see ham, men at jeg tilgiver ham af mit inderske Hjerte og skal elske ham tro til min Død. Sig ham, at jeg beholder hans Seglring! — jeg skal tage den med mig i min Grav; med den trolover jeg mig med ham for Evigheden. Sig ham det Altsammen, og at den arme Kirstine var uskyldig — sig ham det, om ikke før, saa naar jeg er død! — Og nu bort, bort herfra! i denne Nat, i denne Time! Før mig til Vestervig Kloster, Carl! til vor gode fromme Faster og til hin liden Kirstines Grav, som døde for Prinds Buris! Der vil jeg ogsaa finde Hvile og Fred; der vil jeg glemme Verdens Spot og Skam og græde stille over mit forspildte Liv, til mit arme Hjerte brister; men fortvivle vil jeg ikke; nei, min Broder, nei, fortvivle vil jeg ikke — han elsker mig jo dog."

„Arme Kirstine! jeg forstaaer dig!" — sukkede Carl — „det skærer mig i Hjertet for dig, og du er med al din Jammer dog lykkeligere, end jeg. Var jeg elsket af hende, som foragter mig, kunde jeg maaske ogsaa forsage Verden; dog nei, nei, det kunde jeg ikke. Kom, min stakkels Søster, gjør dig rede! du skal komme til Vestervig. Hestene skal snart være sadlede. Om en halv Time venter jeg dig ved Slotsporten."

„Tak, du gode, troe Carl!" — svarede Kirstine og tørrede sine Øine med de gule nedfaldne Fletninger — „du har givet mig Livet tilbage med et Ord. Du maa heller ikke fortvivle!

ANDEN DEL

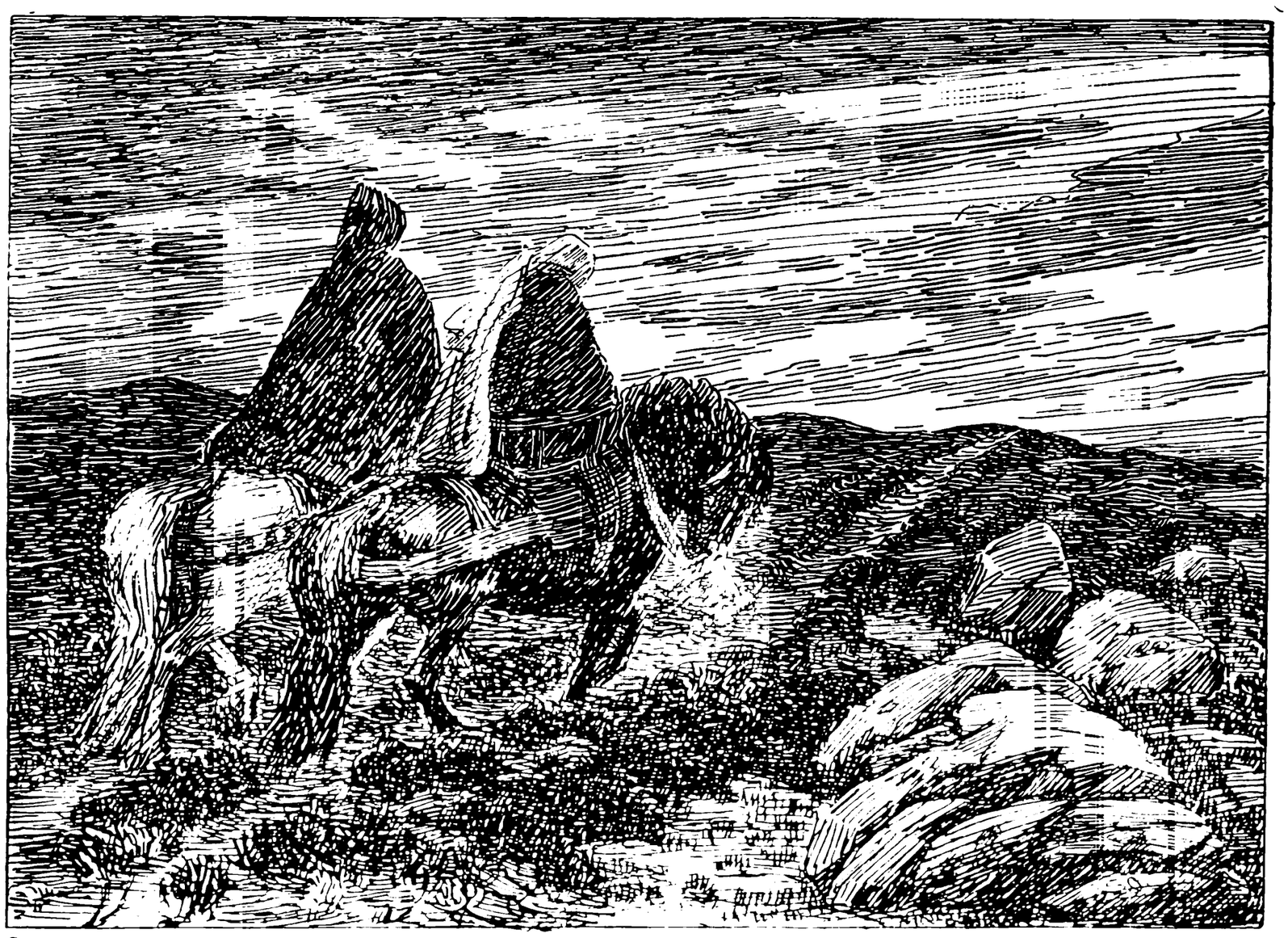

— Tro mig, Carl! Jomfru Rigmor holder meer af dig, end du tænker.“

„Ak nei, Søster! det veed jeg bedre!“ — sukkede Carl — „den Drøm er forbi.“

Med inderlig Kjærlighed omfavnede de ulykkelige Sødskende hinanden og gik ad en Sidevei tilbage til Slottet. En halv Time efter rede de tause og stille gjennem Ribe By ad Vejen til Vestervig.

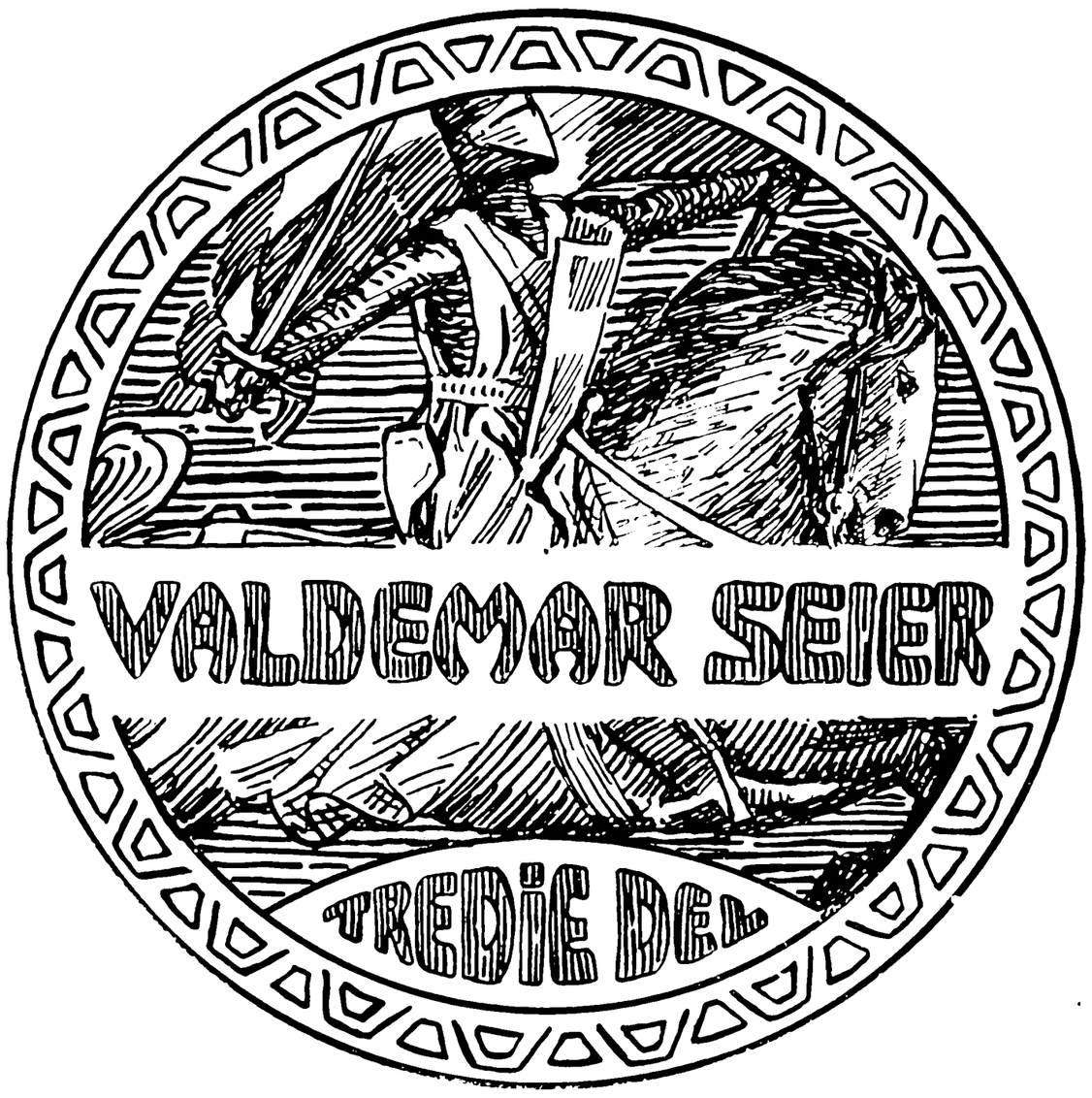
VALDEMAR SEIER
TREDIE DEL

FØRSTE KAPITEL.

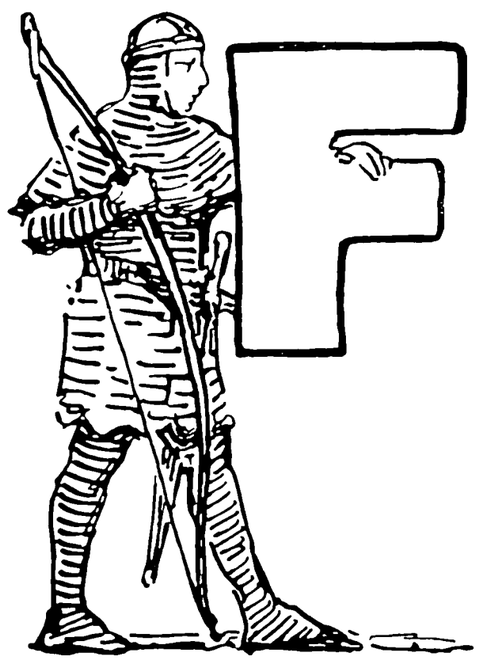

Fra Kong Valdemars og Dronning Berengarias Bryllupsdag syntes en mærkelig Forandring at være foregaaet saavel med Kongen selv og med hele Hoflivet paa Ribehus som med Statsbestyrelsen og Krigsvæsenet. Det var som Kongens kjække ungdommelige Helte-aasyn nu først havde modtaget det store kongelige Udtryk og den mandige urokkelige Fasthed, som var hans store Fader egen, men som hos Sønnen syntes at have udviklet sig med endnu dristigere Træk. En saa mægtig Herskeraand afprægede sig i hans hele Væsen, at selv Grev Albert og Erkebispen mangengang følte sig slagne af den overlegne Selvtillid og Kraft, der syntes at gjøre enhver af hans Beslutninger nødvendig og uimodsigelig.

Ved Hoffet herskede en langt større Pragt, end tilforn, og en alvorligere, strengere Tone, som kun lidet behagede de unge muntre Riddere. Dette spanske Væsen, som man kaldte det, lagdes den unge stolte Droning til Last, og Kongens kjærlige Hengivenhed til hende betragtedes af Mange som en stor Ulykke for Landet. Hun sad ofte hele Timer i Lønkammeret hos Kongen; men han lølte sig fri og lyksalig ved hendes Side, og kun de, som ikke kjendte Kongens mægtige Eiendommelighed, der først i dette Forhold kunde udbryde med hele sin Vælde, troede, det var hendes Raad og Anslag, han fulgte, hvergang han udstedte et Magtbud, som hans gamle forsigtige Raadgivere misbilligede.

For med Kraft at kunne udføre sine store krigerske Foretagender, havde han ikke taget i Betænkning at indføre Told og

paalægge Geistligheden en betydelig Skat. De lavere Folkeklasser, som i Dagmars Tid vare blevne befriede fra mange Tynger, maatte nu ogsaa bidrage betydeligt til at udrede det stedse voxende Krigsstyr. Misfornøielsen herover blev snart almindelig; men Folket elskede dog Kongen for høit til at dadle ham derfor, og Dronningen maatte bære Skylden for ethvert nyt Paalæg og enhver Byrde, som trykkede Folket. Bittre Nidviser om hende gik fra Mund til Mund, og naar hun lod sig see blandt Folket, havde hun ofte krænkende Beviser paa det Had, som hun ved sin dristige Foretagelsesaand syntes at have opvakt imod sig.

Paa en Herredag til Samsø havde imidlertid Kongen strax efter sit Bryllup ladet Dagmars unge Søn den lille Valdemar hylde, som sin tilkommende Eftermand. Derved opfyldtes Folkets inderligste Ønske, som aldrig kunde glemme den fromme Dagmar, og som ikke var roligt, førend det var forvisset om at see hendes Søn engang paa Thronen, hvilket maaske kunde blive tvivlsomt, hvis Dronning Berengaria fødte Valdemar Sønner.

Neppe var denne vigtige Handling foretaget, førend Kongen maatte tænke paa Landets Forsvar mod Keiser Otto og de nordtydske Fyrster. Uagtet det store Nederlag, den bandlyste Keiser havde lidt i Frankrig ved Bovines, hvor Dronning Berengarias Broder den kjække Grev Ferdinand var bleven fangen, havde Keiseren dog ikke opgivet sine Planer mod Danmark, og den bandlyste Bisp Valdemar havde ved de mægtigste Overtalelsesmidler vidst at bestyrke hans Forsæt. Medens Keiser Frederik blev kronet i Aachen og hyldet af hele det sydlige Tydskland, havde Keiser Otto atter samlet en mægtig Hær i Nordtydskland og agtede nu idetmindste at gjenvinde sin Fader Henrik Løves Besiddelser, som for største Delen vare underlagte den danske Krone. Om Keiser Ottos Planer udstrakte sig videre, er uvist; men hans fortrolige Raadgiver Bisp Valdemar synses ikke at have et mindre Maal for Øje, end at styrte sin kongelige Fætter og bestige den danske Throne, om det saa for det Første skulde være som Keiser Ottos Lehnsmand og tilsyneladende Vasal af denne hans mægtige Beskytter.

Bisp Valdemar havde allerede gjort det første fjendtlige Skridt og med en Hær af Stadinger ødelagt Slottet Stodo. Kongen havde beleiret Stade, men ophævet Beleiringen og trukket sig tilbage til Dannevirke, for med hele sin Styrke at modstaae den store forenede Magt, hvormed Keiser Otto og hans Broder

Pfalzgreve Henrik med Markgreven af Brandenborg og Bisp Valdemar drog mod Hamborg.

Førend Kongen kunde komme Hamborg til Hjælp, havde de lidet dansksindede Hamborgere allerede overgivet Staden til Fjenden, og Bisp Valdemar udøvede nu andengang sit strenge Herredømme i denne Stad, uagtet den var bleven beæret med Navn af en kejserlig fri Rigsstad. Den krigerske Bisp havde forenet sig med den tydske Hær, som allerede var rykket over Elben og havde oversvømmet en Deel af Nordalbingien.

Paa en stor Slette stod den keiserlige Leir, og Keiseren holdt Raad i sit Telt med Markgreven af Brandenborg, om man her skulde oppebie Kongen eller rykke videre frem. Den blege, uanseelige Keiser gik urolig frem og tilbage i det prægtige Skarlagenstelt, medens den svære, bredskuldrede Markgreve stod rolig støttet til sit Sværd og raadede til at rykke frem. Nu traadte et Sendebud ind i Teltet og meldte, at Kongen af Danmark rykkede imod dem i Spidsen for en stor Hær; han var ledsaget af en prægtig Kvinde, som tumlede en høi, hvid Ganger og efter Beskrivelsen ikke saae ud som noget virkeligt Menneske: hendes Brystharnisk glindsede som en Sol, hed det, og hendes røde Fjærbusk som Luer, og Hæren, som fulgte dem, var over 60,000 Mand stærk. Den ene Speider kom efter den anden og bekræftede denne Beretning; enhver af dem vilde endnu have seet et større Antal Fjender, og alle omtalte de med ængstelig Uro det usædvanlige Syn af den blege, dristige Skjoldmø ved Kongens Side, som de holdt for et farligt og overnaturligt Væsen, og som de paa Keiserens Befaling maatte beskrive paa det Nøiagtigste.

„Hvad kan det være med denne Kvinde?“ — sagde Keiseren urolig, da han atter var ene med Markgreven — „høi — bleg — sorte funklende Øine — en flakt Ørn paa Kjortelen. De taabelige Menneskers Beskrivelse har fremkaldt et Billede for min Sjæl, som jeg ikke vilde see med legemlige Øine, kunde jeg saa dermed vinde en Verden.“

„Jeg forstaaer Eder ikke, Herre Keiser!“ — sagde den gamle Markgreve — „hin Kvinde er visselig ingen anden, end Dronning Berengaria. Jeg kjender hende, den stolte Sværmerinde. Det har altid været hendes høieste Ønske saaledes engang at kunne flyve frem i Spidsen for en Hær, og helst hvor Faren og Æren var størst. Dette Ønske kan hun nu faae opfyldt: hun og hendes stolte Gemal kan nu erfare hvad det betyder

for en liden Herre, som Kongen af Danmark, at trodse en Kejser og hele Nordtydsklands forenede Magt.“

„Lader os ikke prale før Tiden, Hr. Markgreve!“ — svarede Keiseren — „det er ikke førstegang Kong Valdemar har mødt en tydsk Keiser paa sine Grændser. Jeg maatte selv høre de Danskes Seierssang over Keiser Philips Flugt. Lader os kun mage det saa, at de Danske ikke skal synge den Vise andengang!“

„Kan Henrik Løves keiserlige Søn tvivle paa Udfaldet af dette Tog?“ — sagde Markgreven — „vi behøvede ikke Halvdelen af denne Hær for at indtage Skandinavien.“

„Krigslykken er dog lunefuld og ustadig“ — svarede Keiseren nedslaaet — „det har jeg selv nylig erfaret ved Bovines. Er vor Skytshelgen os ikke gunstig, hjælper al vor Styrke os kun lidet. Lader os ikke foragte Fjenden! den samme Kong Valdemar har jo viist Eder selv, Hr. Markgreve! at Jordbunden er slibrig paa denne Side Elben og ikke god at staae fast paa.“

„Den Lærdom vil jeg nu betale ham!“ — brummede Markgreven harmfuld. — „Det var vist ellers bedre, Herre Keiser! om vi nu erindrede os vore Seiervindinger, end kom vore Ulykker og Nederlag ihu. Begynde vi først selv at forsage, kan den svageste Fjende let blive vor Overmand.“

Nu traadte en høi anseelig Herre med Hjelm og Pandser ind i Teltet. Hans hvide Vaabenkjortel lignede en forkortet Messeskjorte, og paa det røde Harnisk var et stort Guldkors anbragt paa Ryggen ligesom en Messehage; i sit trekantede Skjold bar han en tredobbelt Guldkrone, udstrakt af en Haand gjennem en lynende Tordensky, og under den laae en knækket Krumstav, der var halv forvandlet til et Scepter. „Fjenden standser og slaaer Leir“ — sagde han — „maaske betænker han sig paa et Hovedslag, naar han seer vor Styrke; men jeg raader Eder, Herre Keiser! modtag ingen Fredsvilkaar! Seirens Herre siger Eder ved mig: udslet din Fjende af Jorden! jeg har idag givet ham i din Haand.“

„Vil I være Prophet, Biskop Valdemar!“ — svarede Keiseren — „saa giv mig et Tegn paa, at Seiren er mig saa vis! Kongen af Danmark har bragt en Kvinde med sig, som man holder for en Hex eller en Helgeninde; det er Dronning Berengaria, troer Hr. Markgreven; men ligemeget hvo hun er, det er mig intet godt Tegn, at Fjenden ikke har mere Frygt for os, end at en skrøbelig Kvinde ved Valdemar Seiers Side tør ride os saaledes imøde.“

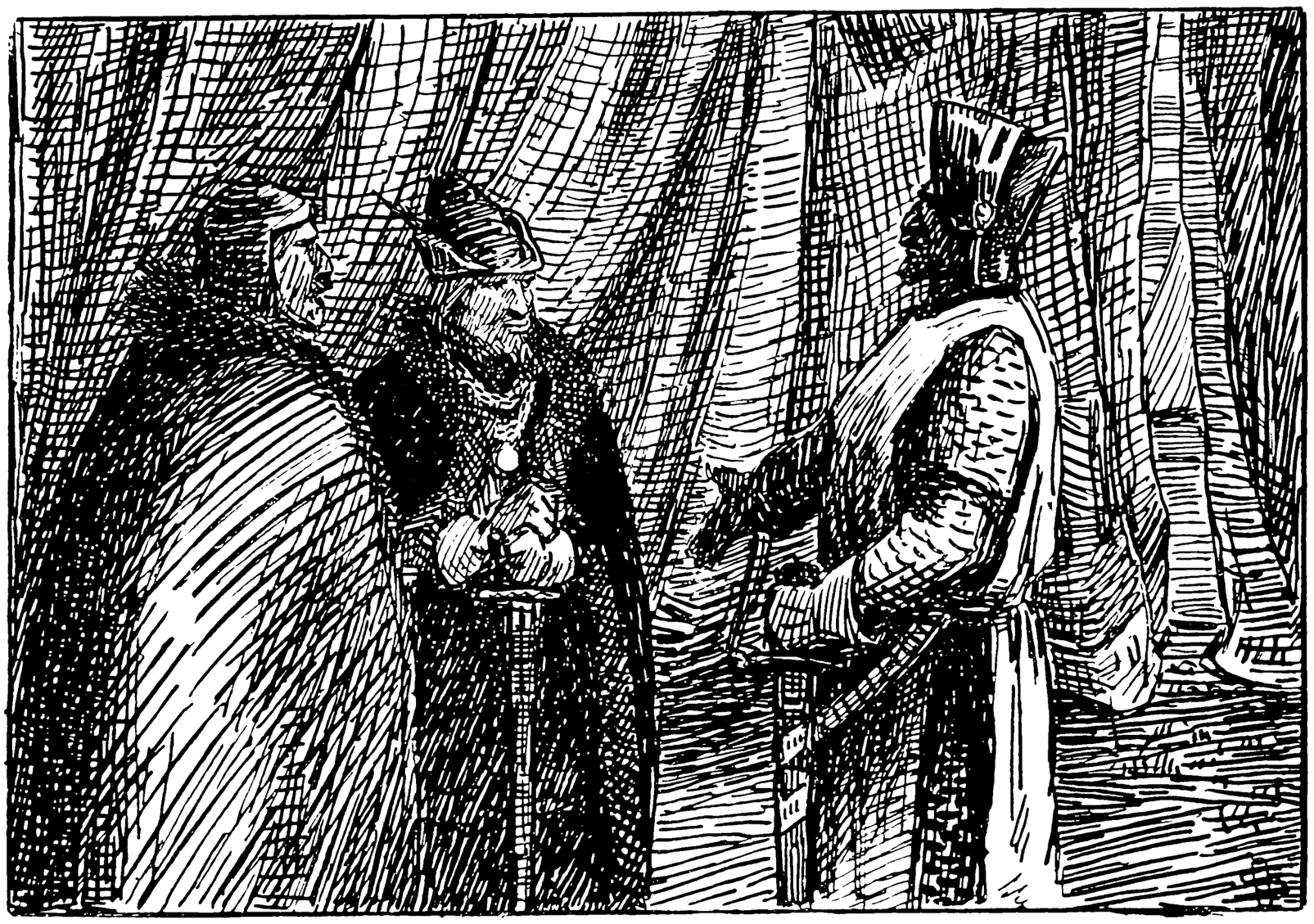

„Jeg forstaaer Eder, Herre Keiser!“ — svarede Bisp Valdemar — „I er selv for oplyst til at nære slig Fordom. Dronning Berengaria skal have nogen Lighed med eders afdøde unge Gemalinde; hun klæder sig omtrent paa samme Maade som Keiserinde Beatrix, hun er ogsaa høi og noget bleg — nok for Almuen til at gjøre hende til et Gjenfærd. Nu vel, Hoben er lettroende og tager let enhver tilfældig usædvanlig Omstændighed for et Varsel. Det gjælder derfor kun om at give dem et gunstigt Forvarsel, som kan overvinde hin overtroiske Frygt for en overmodig Kvinde — saa er Seiren os vis. Hør et Raad, Herre Keiser! har I ikke de to kæmpestærke Dystriddere endnu, som ingen Djævel kan rokke i Sadelen? lad dem gjøre deres Konster for begge Hære og udæske et Par af Fjendens Krigsmænd; i samme Øieblik de har strakt deres Modstandere i Sandet, lade vi alle Lurerne blæse og styrte frem til Slag, og jeg giver Eder mit Hoved, Herre Keiser! om vi ikke vil træde hele den danske Hær under Fødder, som en Flok Græshopper!“

„Det Raad er ikke galt!“ — sagde Keiseren — „kan I med et Par kraftige Bibelsprog gjøre dem faste, saa de ikke gjøre Ondt værre, saa troer jeg, det kunde være en Krigslist, der maaske vilde spare os meget Blod.“

„Hanswurstspil!“ — brummede den gamle Markgreve — „jeg troede, vi vare dragne over Elben for at holde et ordentligt Feltslag og vinde en hæderlig Seier, men ikke for at see et taabeligt Gjøglespil, hvis Udfald desuden er uvist, og som ligesaa let kan blive os til Skam og Ulykke, som til Nytte.“

„Det forstaaer I Eder ikke paa, Hr. Markgreve!“ — sagde Keiseren fornærmet — „Raadet er godt nok, naar det kun kan udføres godt: jeg kjender de to Dystridddere, de ere som af Jern og Staaal, og vil Bisp Valdemar holde en Præken for dem, kun halv saa god, som den, han holdt for mig, da han fik mig til dette Tog, saa er jeg vis paa, det vil lykkes — og saaledes skal det nu være!“

„Det er altsaa eders Befaling? Herre Keiser!“ — spurgte Bisp Valdemar, som kjendte Keiserens Ubestemthed — „kan I stole paa eders Dystridderes Mod og Styrke, Iver for Sagen skal jeg snart bibringe dem, saasandt jeg har Tunge i Munden. Jeg lader nu Alt ordne efter denne Plan. Endnu før Sol gaaer ned, kan Udæskningen skee, og imorgen ved Solens Opgang Tvekamp og Slag“ —

„Og Seier, vil St. Magdalena og den hellige Michael!“ — sagde Keiseren og kyssede sukkende en Relikvie, han bar om sin Hals. — „Tro mig, Hr. Markgreve! uden et saadant lykkeligt Tegn er al vor Magt og Styrke forgjeves mod denne Valdemar Seier; han har et ulykkeligt Navn for sine Fjender.“

Markgreven taug, da han saae, det ikke hjalp at gjøre flere Indvendinger, og Bisp Valdemar gik, for at udføre sin og Keiserens Plan.

I den danske Leir var der stor Lystighed. Det Held, hvormed Valdemar paa samme Sted havde forjaget Keiser Philip, og den Krigslykke, der altid havde ledsaget den seiersæle Konge, gav de danske Krigere en saadan Tillid til hans Anførsel, at de kun lidet bekymrede sig om Fjendens Styrke. Den uanseelige Keiser Otto havde mange Danske seet i Ribe, og de agtede ham fast ikke meer, end et Barn; hans slette Krigslykke og sidste Flugt fra Frankrig havde desuden gjort ham til Spot for alle Riddere og Svende. Markgreven af Brandenborgs brede Ryg kendte man ogsaa, hed det; den bandlyste Bisp syntes dem vel en forvoven Karl; men det var en almindelig Tro, at hverken han eller Keiser Otto nogensinde kunde have Lykke og Velsignelse med sig, saalænge Kirkens Forbandelse hvilede paa dem.

Det var allerede henimod Aften. Valdemar sad hos Dron-

ning Berengaria i sit Telt, hvor han udkastede Angrebsplanen til næste Dag og glædede sig over den gode Stemning i Hæren. Leiren gjenlød af Kæmpeviser og lystige Krigssange; nu lød der Trompetklang udenfor Teltet, og en keiserlig Herold lod sig melde. Ledsaget af to strunke Trompetere, traadte den anseelige Herold ind og bragte den besynderlige Udfordring.

To keiserlige Riddere, sagde han, vilde — med Keiserens, deres Herres, Tilladelse — give de Danske en Prøve paa hvad de kunde vente sig af at ville stampe mod Braaden og maale sig med deres Overmand; de udæskede derfor to af Kong Valdemars Stridsmænd til at prøve Kræfter med dem i begge Hæres Paasyn.

„Hils eders Herre og Keiser“ — svarede Valdemar — „at jeg ikke er kommen hid for at see paa Leg eller Dyststrid, men for imorgen med Guds Hjælp at slaae ham med samt hele hans Hær tilbage fra mine Enemærker. Jeg tvivler ikke paa hans Ridderes Manddom; men frygter han maaske for, han ikke selv skal faae Tid til at see sine Ridderes Tapperhed, saa skal jeg gjerne føie ham deri og lade et Par af mine Mænd prøve Styrke med hans Kæmper før Slaget.“

Med denne Besked maatte den keiserlige Herold vende tilbage, hvorpaa Valdemar strax sammenkaldte sine vigtigste Høvdinger og Riddere, for at lade dem vide, at der næste Dag skulde leveres Fjenden et Hovedslag, saasnart den antagne Tvekamp var endt, uden Hensyn til hvad Udfald den fik. Men nu kom Spørgsmaalet om hvilke to Riddere man skulde betroe Afgjørelsen af denne National-Æressag, som en saadan Tvekamp rimeligviis vilde ansees for.

Grev Albert, Grev Otto, Junker Strange og Absalon Bælg fremtraadte strax og udbade sig denne Ære. Carl af Rise traadte ogsaa nærmere, men var for beskeden til at tilbyde sig lydelig. Hans Blik til Grev Otto røbede ogsaa, at han ved Tanken om Tvekamp og Æressag brændte af Begjærlighed efter at afgjøre en anden personlig Strid, Krigsloven og Kongens Tjeneste forbød ham at tale om.

Kongen betragtede sine kjække Riddere med Velbehag, men rystede paa Hovedet. „Ingen af Eder skal det være!“ — sagde han bestemt — „Slaget og Seiren er Hovedsagen, og dertil behøver jeg Jer Alle; Tvekampen er i Grunden en storagtig Narrestreg, som ikke kan gjøre Udslaget, hvor gavnligt et lykkeligt Udfald deraf end kan være til Hærens Opmuntring. I er mig som min øverste Feltherre for vigtig og uundværlig,

Grev Albert! Du tildeels ogsaa, flinke Otto! du er med al din Raskhed og Kjækhed desuden ingen Goliath, og her behøves mere plump Legemskraft og Rytterstyrke, end ridderlig Aand og Dygtighed. I er heller ikke skikket dertil, Junker Strange! skjøndt I var min Vaabenmester og svinger eders Landse som den Bedste: I begynder alt at blive noget til Aars og kan gjøre mig vigtigere Tjenester ved Gesandtskaber og Underhandlinger, end som Fegtemester. Og I, min gode Absalon Bælg! ja, I er, sandt at sige, for tyk: I er ikke let at løfte af Sadlen; men styrter eders Ganger, saa bliver I liggende der. Jeg seer paa Ridder Carl af Rise, at han ogsaa har Lyst til dette Eventyr; men ham bruger jeg andensteds. Nei, jeg har allerede gjort mit Valg. Kald mig Svend Starke og Broder Gamling hid! de ere de bomstærkeste og tillige de behændigste Slagsbrødre, jeg endnu har seet."

„Men, Herre Konge!" — indvendte Grev Albert — „et Par grove frisiske Hesteprangere?" —

„Hærmænd og Riddere ere de jo dog!" — svarede Kongen — „fordi de ikke ere Hofmænd og sirlige Herrer, kan dog ingen Ridder negte at træde i Kreds med dem."

„Men de ere dog Friser og ikke rette Danske" — sagde Absalon Bælg — „og hvad var saa Æren, om de ogsaa gik af med Seiren?"

„Ingen Misundelse, Hr. Ridder! og ingen Forskjel paa Friser og Danske!" — svarede Kongen heftig — „Enhver, som tjener Kongen af Danmark villig og tro, er dansk i Sind og Hjerte. Et Par tydske og danske Mænds Haandfasthed afgjør desuden ikke Spørgsmaalet om Tydsken eller Dansken er stærkest — slig Barnagtighed overlade vi Peblinger!"

Paa Kongens Bud indtraadte nu strax to undersætsige og bredskuldrede unge Mænd i korte frisiske Vaabenkjorteler og med et Par lange Spær i Hænderne, hvormed de vare vante til at springe over Sumpe og Diger. Den Lethed og Færdighed, hvormed Friserne vidste at bruge disse Spær, havde allerede fra gammel Tid gjort dem berømte.

Broder Gamling havde foruden dette Vaaben en svær Kølve paa Nakken, og paa sit halvskaldede Hoved bar han en Stridshue af laaddent Gedeskind, som tilligemed det stærke, sorte Skæg gav ham et vildt Udseende. Svend Starke havde faaet sit Tilnavn af sin bekjendte Styrke i at brydes; han stod derfor i stor Anseelse blandt sine Landsmænd, og Ingen agtedes deri for hans Lige, uden Broder Gamling, som endogsaa gjorde ham

TREDIE DEL

Rangen stridig. De vare Svogre og gode Venner. Fra deres store Avlsgaarde paa den frisiske Grændse rede de almindeligviis om og dreve en indbringende Hestehandel med deres jydske og tydske Naboer. De skammede sig ikke ved denne deres Fædres Næringsvei, som satte dem istand til i Krigstider at udruste et betydeligt Antal Ryttere. Uagtet deres Raahed og uridderlige Væsen havde derfor Kongen ikke taget i Betænkning af give dem Herreskjold og fuld Hærmandsstemme paa Herredagene. I sidste Keiserkrig havde de endogsaa ved deres udmærkede Kjækhed vundet Ridderslaget paa Valpladsen. Men i deres Dragt og Adfærd forandrede de derfor Intet, og da de nu traadte frem for Kongen, hilsede de ham med et plumpt og trohjertigt: „hvad Godt? Hr. Konge!“

„Kan I tage Jer paa at vende op og ned paa To af Keiserens stærkeste Riddere?“ spurgte Valdemar.

„To hver? Herre Konge!“ — spurgte Svend Starke, ligegyldig og rolig, medens han betragtede Kongen med et ærligt og godmodigt Smil og gned sig paa Armen — „o ja, det tænker jeg nok, vi kan magte; jeg har før taget mod Tre paa eengang — men de duede da heller ikke ret meget, kan jeg troe!“ — tilføiede han beskeden.

„Paa et Par Stykker meer eller mindre kommer det ikke saa nøie an, Hr. Konge!“ — tog Broder Gamling Ordet og tog nu først Gedehuen af sit halvskaldede Hoved, efterat han havde sat Kølven ved sin Fod: — „siden jeg slog mig fra Bogen og

slap fra den fordømte Faste i Klosteret, er jeg, Gud skee Tak! kommen lovlig til Kræfter.“

„Har du været paa Veie til at blive geistlig og forsage Verden?“ — spurgte Kongen den svære Stridsmand — „det seer du mig ikke ud til.“

„Ak ja, Herre Konge!“ — svarede Broder Gamling — „jeg begav det ogsaa itide: den megen Fasten og Beden bekom mig ilde; det var ogsaa kun en andægtig Grille, jeg havde faaet, fordi jeg havde slaaet et Par Hestetyve ihjel i Slagsmaal, og da jeg derhos kom for Skade at slaae min Prior en Bønnebog i Panden ved Ottesangen, maatte jeg løbe derfra halv kronraget; men derfor hedder jeg dog Broder Gamling til min Dødsdag.“

Kongen underrettede dem nu om Sagen, og de paatoge sig med Glæde, at møde de keiserlige Riddere, naar de maatte fegte paa deres egen Viis uden alle ridderlige Konster.

„Eders Guldsporer og ridderlige Skjold maae I dog medbringe“ — svarede Kongen — „at Fjenden ikke skal vrage Jer: Naar I kun ikke overtræde Tourneerloven, gjør I forresten bedst i at fegte som I ere vante til; det kan ingen formene Jer.“

Dermed lod han den Sag være afgjort og lod de to stærke Friser gaae tilbage til det lystige Lag, de havde forladt blandt deres Kammerater.

„Og nu, min ædle Berengaria!“ — sagde Valdemar og vendte sig kjærlig til Dronningen, da Hærførerne og Ridderne havde forladt Kongeteltet for at berede Alt til Slaget — „lov mig nu, at du ikke imorgen uden Nødvendighed vil udsætte dig for nogen Fare! — Jeg har givet efter for dit heftige Ønske, og din Nærværelse her i Leiren har gjort den forsagteste Krigsmand forvoven; men skal jeg med Rolighed ordne Slaget, maa jeg vide dig sikker.“

„Jeg vil dele Fare som Ære med dig, min Valdemar!“ — svarede Berengaria — „jeg var ikke værd at nævnes Valdemars Dronning, hvis jeg nu krøb i Skjul og søgte Sikkerhed, hvor det gjælder dit Liv og din Ære.“

„Men husk paa, min Berengaria! det er et dobbelt dyrebart Liv, du sætter paa Spil: det Haab, du nylig har glædet mig med“ —

„Frygt ikke derfor!“ — afbrød Berengaria ham og rødmede

Ottesang, Morgensang i Klosteret. (I.).

— „den raske Bevægelse og den livlige Spænding i Felten er mig visselig langt tjenligere, end den Uro, jeg vilde pines af, naar jeg ikke kunde følge dig. Den raske Krigstummel gjør mig dobbelt sund og glad. — Uvisheden om din Skjæbne vilde dræbe mig og vort spæde Haab.“

„Nu vel da, saa følg mig, kjække, uimodstaaelige Tryllerinde!“ — svarede Valdemar og omfavnede hende heftig — „til Seir og Lykke blev Volmar fød! — naar jeg seer Ilden i dine Øine, seer jeg, Stjernerne sige Sandhed, og jeg tvivler ikke paa Lykken og Seiren.“

Næste Morgen, da Solen stod op, stode begge Hære i Slagorden ligeoverfor hinanden. Midt imellem Hærene holdt et lige Antal af tydske og danske Riddere, som Kampdommere ved Dystridtet, og to saakaldte Vaabenkonger, med deres Fjæderhatte og hvide Marskalksstave i Hænderne, afmaalte Kampladsen tilligemed deres Herolder og de saakaldte Vaabenpersevanter. Fra den keiserlige Hær foer nu et Par strunke Riddere frem, hvis Pragt og Vaabenglands syntes at ville blende Alles Øine. De tumlede deres sorte Hingste med stor Færdighed og lode dem gjøre de forvovneste Spring, medens de svang deres Landser og med høi Røst udfordrede deres Modstandere.

Kongen holdt rolig ved Berengarias Side for Midten af den danske Hær, omgiven af Erkebisp Andreas, Bisp Peder, Ivar Glug, Absalon Bælg og hundrede af de anseeligste danske Riddere. Junker Strange og Carl af Rise holdt sig nærmest til Dronningen: de havde faaet den hemmelige Befaling af Kongen, ikke at vige fra hende og med deres Liv og Ære at staae ham inde for hendes Sikkerhed. Grev Albert holdt stille og alvorlig paa høire Fløi i sin sorte Rustning, og ved venste Fløi tumlede Grev Otto utaalmodig sin fnysende Hingst.

Paa Kongens Vink rede Svend Starke og Broder Gamling ud af Frisernes Slagrække paa et Par smaa muntre Heste, med deres lange Spær i Hænderne. Deres smaa, runde Skjolde bare de i en Rem paa Ryggen, og ved Siden bare de korte brede Slagsværd i simple Jernkjæder. Deres Dragt var forresten som sædvanlig, og de vare hverken forsynede med Hjelm eller Harnisk.

„Sender Kongen af Danmark os To af sine ringeste Svende?“ — spurgte den ene af de keiserlige Riddere — „I maae nok være vante til at fegte med Hælene, siden I bære Skjoldet paa Ryggen. Slige Karle agte vi ikke at slaaes med.“

VALDEMAR·SEIR

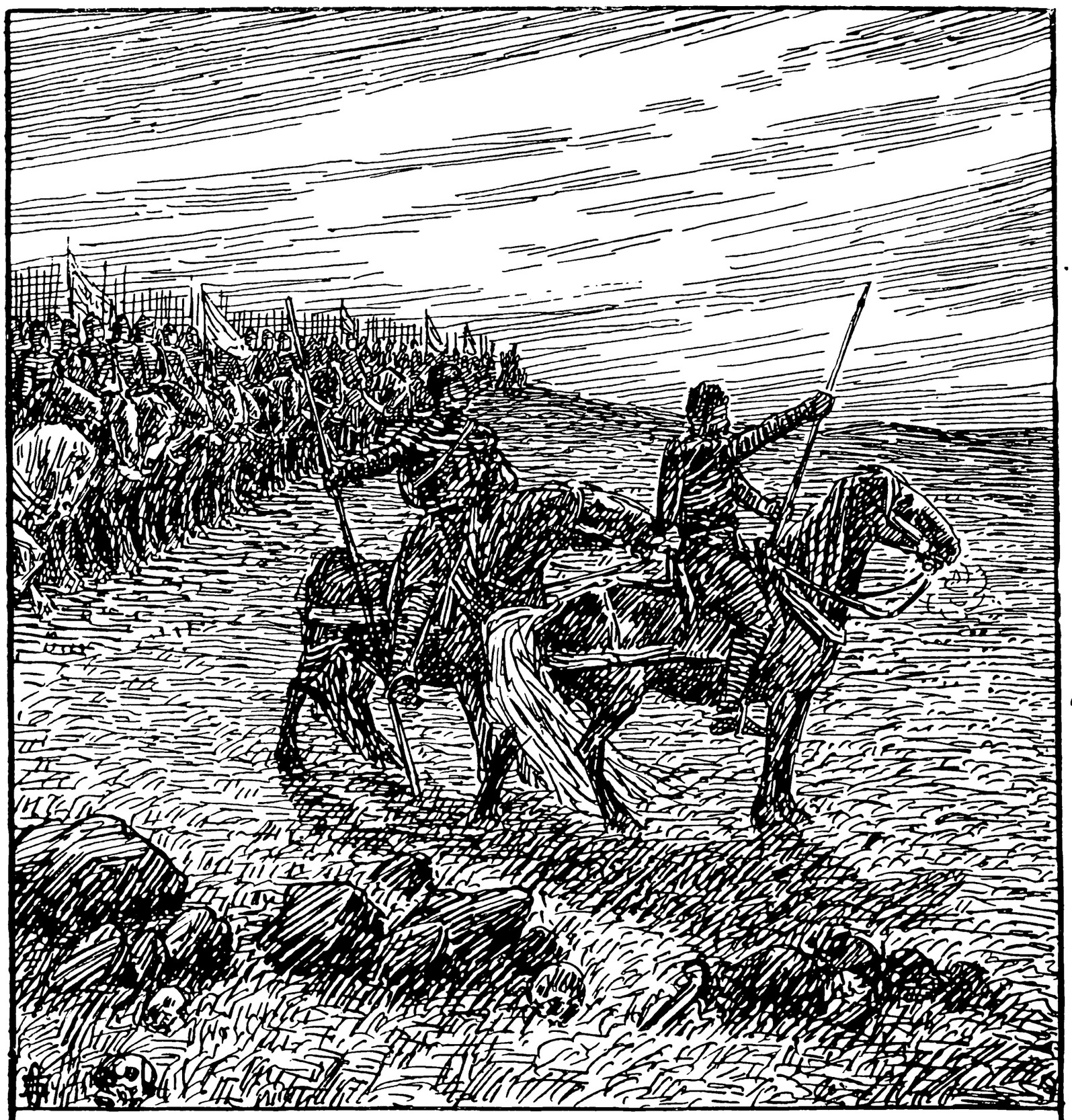

TREDIE DEL

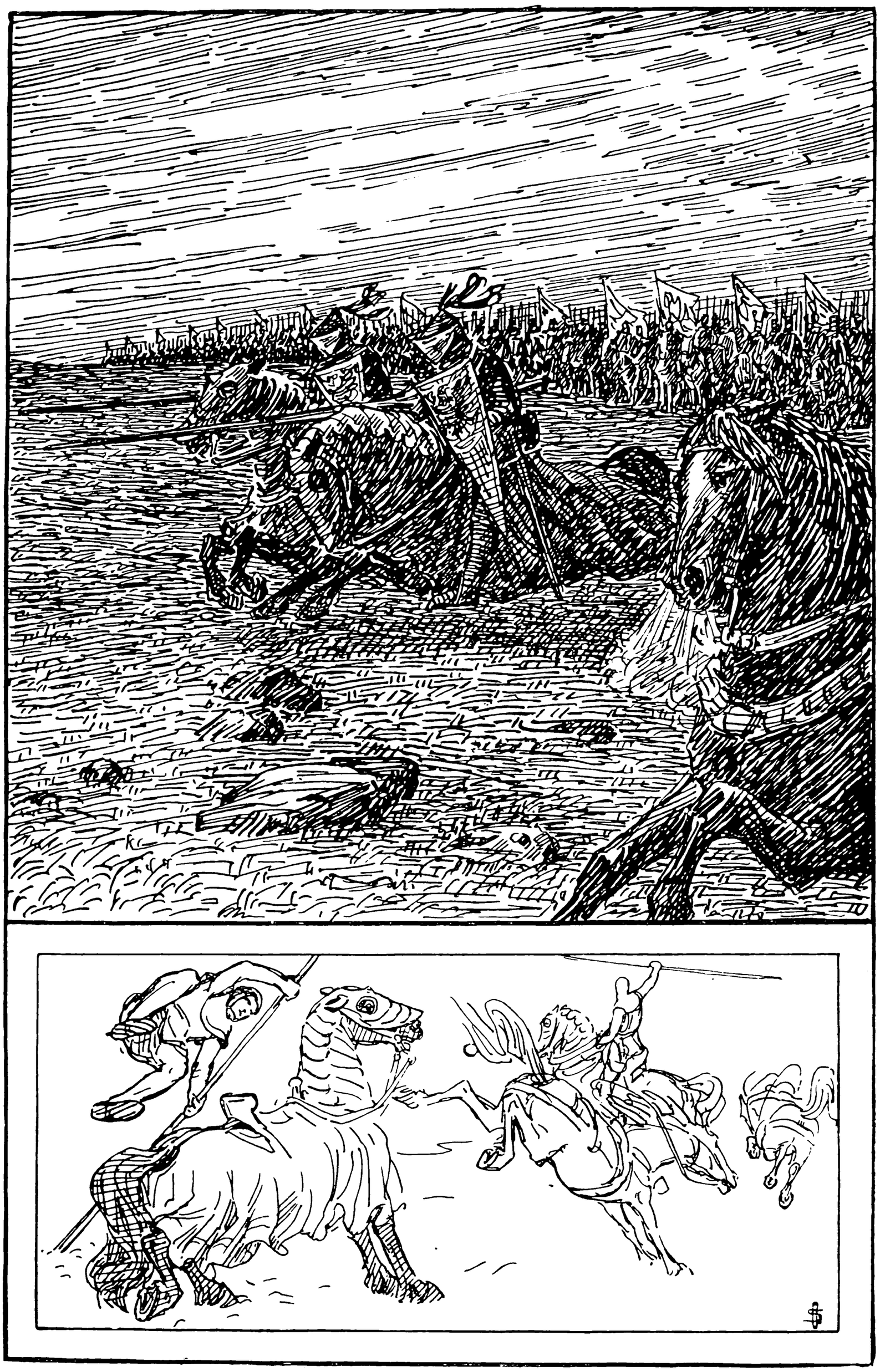

„Vi vilde kun ikke skræmme Jer med vore Skjoldmærker“ — sagde Broder Gamling — „derfor toge vi dem paa Ryggen. Naar vi fegte med Hæle, er det ellers kun mod vore Bester.“

„Hvad seer jeg? I bære jo ordentlig Guldsporer; naar bleve I da slagne til Riddere?“ — spurgte den anden keiserlige Herre og loe haanlig.

„Det skal jeg saamænd sige Jer!“ — svarede Svend Starke: — „vore Guldsporer vandt vi uden stor Møie, da vi sidst joge de Keiserlige over Elben.“

„Den uforskammede Grobrian!“ — mumlede den keiserlige Dystridder og vendte sig til sin Sidemand — „Skal vi indlade os med dem eller ikke?“

„Det gaaer her ud paa Spot og Drilleri, mærker jeg“ — svarede den Anden — „men vil I som jeg, Hr. Ridder! saa lade vi de lurvede Karle undgjælde for deres Dumdristighed, hvad enten de ere ordentlige Riddere eller ikke; vi svore jo Bispen høit og dyrt at nedlægge hvem vi mødte, og her er ingen Tid at spilde. Tag I ham, der gav Jer det grove Svar! jeg tager ham med Gedehuen.“

Derpaa rykkede Ridderne tilbage, satte sig i Angrebsstilling og fore frem med fældede Landser mod deres Fjender, som ikke lode til at bekymre sig derom, men bleve holdende rolig paa deres smaa Heste til det Øieblik, da de stærktbevæbnede Riddere paa deres pandsrede Stridshingste syntes at skulle styrte over dem og knuse dem; men da gjorde Friserne et pludseligt Sidesving og sprang af deres Heste; ved Hjælp af deres lange Spær gjorde de et Par uhyre Spring, medens Dystridderne vendte for at gjentage Angrebet; men nu havde de keiserlige Herrer Fjenden tilfods paa deres venstre Side og fik snart begge et saadant Stød under Hjertekulen af de lange frisiske Spær, at de med al deres Styrke og Ridderfærdighed styrtede af Sadlerne.

Svend Starke og Broder Gamling stode nu stille og gave deres Modstandere Tid til at komme paa Benene; derpaa kastede de deres Spær og styrtede saa tæt ind paa Livet af Modstanderne, at Ingen meer kunde bruge Sværd eller Dolk, men at Seiren nu ene beroede paa Armstyrken og Færdigheden i at brydes. I det første Tag strakte Broder Gamling sin Modstander til Jorden, og da den Faldne dog ikke vilde erklære sig for overvunden, men drog sin Dolk for at gjennembore ham, betænkte Broder Gamling sig ikke længe, men stødte ham Sværdet ind under Brystharnisket og gav ham sit Banesaar.

Endnu brødes Svend Starke med sin stærke behændige Modstander; men da det varede ham for længe, slog han Dystridderen med den knyttede Haand saaledes for Panden, at Hjelmranden foer ham ind i Hjernen, og han styrtede død om paa Stedet.

Et dæmpet Veraab lød fra den keiserlige Hær og et høit Seiersraab fra den danske. De frisiske Kæmper grebe hastig deres Spær igjen, svang sig med et Par vældige Spring paa de overvundne Ridderes Heste og rede tilbage mod deres Plads i Slagrækken, medens deres egne smaa Heste, som et Par overgivne Føl, sloge bag op og fulgte dem. Men inden de naaede Hæren, befalede Valdemar: „frem!“ Lurerne klang i begge Hære; som et Lyn foer Grev Otto med den venstre Rytterfløi mod Fjendens høire, medens Grev Albert med besindig Kraft angreb Fjendens venstre Fløi, og Valdemar selv ved Dronningens Side blandt sine hundrede Riddere rykkede frem mod Fjendens Midtpunkt.

Ottos Hidsighed bragte vel en øiebliklig Uorden i den danske Slagrække; dog den Forvirring, han derved frembragte i den keiserlige Hær, var langt større. Men nu saae han Markgreven af Brandenborg og hans Sønner ligefor sig. Han standsede uvilkaarlig et Øieblik, og det skar ham i Hjertet at see den gamle, ham saa venlig sindede Herre og sin unge Ven, den raske Ridder Johan, som sine nærmeste Modstandere. Dog han betænkte sig ikke længe: „Leve Kong Valdemar Seier!“ — raabte han høit, ligesom for at overdøve enhver anden Tanke i sin Sjæl, og med dette Løsen foer han og hans Rytterskare saa vældigt frem, at Markgreven og hans Sønner maatte vige,

Grev Alberts Bueskytter vare imidlertid i fuld Virksomhed; men Bisp Valdemar gjorde ham en kjæk og fast rasende Modstand. Dog førend Slaget endnu var fuldkommen begyndt, og medens Kongen endnu ved Dronningens Side rykkede rolig frem med Hærens Hovedstyrke, saae Keiser Otto ængstelig Forvir ringen paa sin høire Fløi; han saae Kong Valdemar selv lige for sig; han saae tillige den høie, stolte Dronning, hvis Skikkelse, Dragt og ædle Bevægelser nu atter, ligesom før ved Beskrivelsen over hende, syntes at fremkalde et Billede for hans Sjæl, som paa den forunderligste Maade slog ham med Gru og Bævelse. „Staae de Døde op imod mig?“ mumlede han og blegnede, idet han hovedkulds rykkede tilbage med Hærens Midtpunkt. Ved den Skræk og Forvirring, som herover opstod, vendte de fleste Keiserlige Fjenden Ryggen, og i et Øieblik

var Flugten almindelig. Bisp Valdemar maatte nu ogsaa med stor Harme trække sig tilbage. Grev Albert fulgte Kongen, som stormede den fjendtlige Leir og nødte Fjendens Hovedstyrke til at lade Alt i Stikken og med et stort Tab af Mandskab og Heste at flygte med Keiseren og Markgreven over Elben. Imidlertid undkom Bisp Valdemar ad den vestlige Kant og kastede sig med sine Ryttere ind i Hamborg.

Kongen standsede ved Elben og lod Forfølgelsen ophøre.

„Gaaer det ikke anderledes til i Krigen?“ — sagde Berengaria — „eller vilde Keiser Otto kun give os et Lystspil og et Hesteveddeløb? paa den Maade kunde gjerne alle mine Fruer og Møer været med, uden at en eneste havde faaet Leilighed til at daane.“

Kongen smilede; mange af Ridderne loe, og snart gjenlød hele Hæren af Latter og Spotsange over Keiserens korte Besøg og store Hastværk. Men Kongen rystede paa Hovedet: „det er mig ubegribeligt!“ — sagde han — „her stode mange tappre Mænd imod os; en mægtigere Haand maa have stridt for os; denne Seier skal vi ikke rose os af. Kan en saadan Hær flye uden Sværdslag, hvad er da Menneskestyrke?“

Nu blev Kongen en Pil vaer, som sad fast i Dronningens Purpurkaabe. „Lader os ikke spotte Fjenden!“ — sagde han alvorlig — „Døden har været Eder nærmere, min Dronning! end vi drømte om.“ Han drog Pilen ud af Dronningens Kaabe og saae med Forbauselse, at den vendte Odden ud ad og umuligt kunde være kommen fra Fjenden. Helt betænkelig stak han Pilen fast i sin Vaabenkjortel og taug.

„Hvi saa bleg, min Valdemar!“ — hviskede Berengaria kjærlig — „ved din Side kunde Pilen jo ikke saare mig. Det undrer mig kun, at jeg ikke saae hvorfra den kom.“

„De Fjender, man ikke seer, ere netop de værste!“ — sagde Kongen — „den Pil har saaret mig meer, end om jeg havde tabt et helt Slag.“

Dronningen trykkede kjærlig hans Haand og tog hans stærke Udtryk kun for en overdreven Yttring af hans Kjærlighed.

Under lystige og overgivne Sange drog den største Deel af Hæren titbage til Dannevirke. Kongen havde sat Svend Starke og Broder Gamling til Overhøvdinger blandt deres Landsmænd og lod dem tilligemed Grev Otto blive tilbage med en Deel af Hæren ved Elben; Grev Albert sendte han mod Hamborg og ledsagede selv sin Dronning tilbage til Ribe. Han sørgede omhyggelig for, at hun stedse var omringet af hans mest hengivne

Riddere, og besluttede, aldrig meer at lade sig overtale til at tage hende med i Felten.

Paa Tilbagereisen var hun munter og glad. Kongen skjulte sin Uro og fordulgte hende Aarsagen dertil. Det første, han foretog sig, da han var kommen tilbage til Ribehus, var en hemmelig og streng Undersøgelse angaaende den forræderske Pil. Han viste den til Junker Strange og Carl af Rise, som havde redet Dronningen nærmest, og de forsikkrede, at de ingen Bueskytter havde seet i Nærheden. Kongen lod alle Ribe Vaabensmedde besee Pilen, men ingen af dem vedkjendte sig den, som sit Arbeide. Han sammenlignede den med andre Pile i sit Rustkammer og fandt, at den havde mest Lighed med den Pil, som paa Valpladsen ved Lene var uddragen af den faldne Ebbe Sunesøns Bryst. Men hvad der fast ængstede Kongen mest derved, var en Indskrift, som fandtes paa Pilen, og som man ansaae for en hemmelighedsfuld Trudsel; der stod nemlig med Runeskrift de Ord: „jeg har Brødre!“

Dog længe gav Kongen sig ikke Tid til at gruble herover. Han maatte benytte Øieblikket og kunde ikke lade Vaabnene hvile, skjøndt Vinteren nærmede sig og lod til at blive streng Han vidste vel, hvad Kronen i Bisp Valdemars Skjold havde for en dristig Betydning, og han besluttede, ikke at hvile, saalænge denne hans farlige Fjende var i Besiddelse af Hamborg og havde Venner og Beskyttere i Tydskland.

ANDET KAPITEL.

Kongens Harme mod Bisp Valdemar og hans Beskyttere var saa stor, at han i denne strenge Vinter 1216 gik med en Hær over den frosne Elb, for at afskære ham al Undsætning. Han gjorde atter et Angreb paa Stade, plyndrede og brændte strengelig i Pfalzgreve Henriks Land og trængte lige til Celle. Han forlod ikke Pfalzgrevens Land, førend han havde erobret alle hans faste Stæder og Slotte, tvunget Indvaanerne til Underkastelse og taget Gidsler og store Pengebøder af dem. Derpaa gik han tilbage over den frosne Elb og forenede sig med Grev Albert, som endnu beleirede Hamborg.

Den forvovne bandlyste Bisp havde trodset ethvert Angreb og befæstet Staden saaledes, at den syntes uindtagelig. Kongens Harme var stegen til det Høieste, og han svor høit og dyrt, med Ild, Hunger og Sværd at gjøre en frygtelig Ende paa Staden, hvis den ikke overgav sig. Ved Egeskoven, hvor siden den nye Stad blev bygget, anlagde han strax en ny Befæstning, og paa den anden Side af Byen ved Skibsbakken havde Grev Albert en stærk Skandse. Elben var spærret med Pæle og Jernkjæder og saaledes al Tilførsel saavel tillands som tilvands forhindret. Alle Landsbyer rundt om Byen havde Kongen derhos uden Skaansel ladet brænde, og nu angreb han Byen med al Magt, med Armbøsser og Blider, med Pile, Ild og gloende Stene.

Kongens Forbittrelse og den langvarige Beleiring havde gjort Krigerne vilde. En Dag holdt Kongen paa sin hvide Hingst i Leiren ved Schlaten; rundt om ham lød Beleirernes Angrebsskrig og han stod i Begreb med at give Befaling til en stor almindelig Storm; ingen Fredsforslag eller Underhandlinger vilde han høre; da bragte Grev Albert ham det Budskab, at den ængstede By havde overgivet sig paa Naade og Unaade, men at Bisp Valdemar atter havde undveget Kongens Harme ved Flugten.

Forbittret over Bispens Flugt, befalede Kongen strax Ridder Ivar Glug at rykke ind i den overgivne By for at besætte den.

„Gjør Nogen sig opsætsig, saa hug ned!“ — bød han — „de har ingen Skaansel fortjent af mig, de Forrædere!“

„Men, Herre Konge!“ — indvendte Grev Albert — „betænk i eders billige Vrede“ — —

„Her er Intet at betænke!“ — afbrød Kongen ham i frygtelig Harme — „havde I betænkt Jer kortere, Grev Albert! og lagt Staden i Aske før jeg saae den, skulde den fordømte Bisp nu været begraven under dens Grus!“

Grev Albert taug og harmede sig over den ufortjente Dadel.

Ivar Glug havde for sin Kjækhed og Iver under Beleiringen faaet Tilladelse af Kongen til at bære en sølvblaa Løve i sit Skjold; med dette hæderlige Vaabenmærke paa Armen ilte han nu bort uden Ophold for at besætte Staden. „Ridderen af den blaae Løve skal I lystre!“ — bød Kongen det bortdragende Mandskab. Men mange af de vildeste Krigere havde seet Kongens Vrede og hørt hans Ord, at Byen ingen Skaansel fortjente; disse fulgte uden Tilladelse med den unge ivrige Befalingsmand til Staden, i Haab om Leilighed til at gjøre Bytte. Under saadanne Omstændigheder var det ikke muligt for den uerfarne Ridder Glug at tæmme Krigernes Vildhed og forhindre alle Uordener ved Stadens Besættelse.

Kongen agtede endnu inden Midnat at bryde op med Leiren; han havde dertil uddeelt de nødvendige Befalinger, og tilladt Krigerne efter den langvarige Anstrengelse at forlyste sig i Leiren med Øl og Mjød. Selv var han mørk og forstemt over Bisp Valdemars Flugt. En halv Time før Midnat holdt han reiseklædt paa sin Ganger ved Leirens Udkant tæt ved Elben,

paa det Sted, hvor man havde ophugget Isen for at vande Hestene. Det var en klar Maaneskinsnat. Han hørte hæslige Skrig i Leiren under Tumlen med det almindelige Opbrud, men holdt det for nogle berusede Krigeres Glædesraab, og agtede ikke derpaa. Men nu kom de gjennemtrængende Skrig nærmere, og han saae en Flok Kvinder komme hylende og jamrende fra Leiren, med flyvende Haar og sønderrevne Klæder; de fore ham med Fortvivlelsesskrig forbi og nedbade Himlens Forbandelse over ham og alle Danske, idet nogle styrtede sig i Floden og bortreves øiebliklig af Strømmen under Isen, andre sank døde til Jorden af de Saar, de selv havde givet sig, og de øvrige flyede med uafbrudt Jammer til Staden.

Kongen lod strax Grev Albert og flere Høvdinger kalde og lod ilsomst redde de Ulykkelige, der endnu kunde eller vilde reddes.

„Hvad er det? hvad er skeet?“ spurgte Valdemar med Gru og anede Ulykken. Med Harme og Afsky berettede Grev Albert, hvad han selv først i samme Øieblik havde erfaret, at en Flok Krigere uden Tilladelse havde fulgt Besætningen til Staden, hvor de i deres Vildhed og Overmod, førend Befalingsmanden kunde forhindre det, havde yppet Klammeri og dræbt nogle Borgere, ja endogsaa slæbt Børn ud af Husene og myrdet dem, hvorpaa de vare vendte tilbage til Leiren i Mørkningen med en Hob unge Koner og Jomfruer, som de i Drukkenskab med barbarisk Raahed og Tøilesløshed havde vanæret.

Da Kongen hørte dette, blev han saa hvid i sit Ansigt som en Dødning. „De Uhyrer!“ — raabte han — „Død og Fordømmelse! det skal de betale! — ingen Time skal de leve! — afsted, Albert! lad Dødsdommen fuldbyrde! Enhver Kriger, som saaledes har vanæret det danske Navn, skal øiebliklig nedhugges og udryddes af Jorden! — Skynd dig!“

Taus vendte Grev Albert sin Stridshingst, og det skete som Kongen havde budet.

Medens den bratte Bloddom fuldbyrdedes i Leiren sad Kongen taus og stille paa sin Ganger, med dyb Smerte i det strenge Aasyn. Han saae hvor fredelig Maanen speilede sig i Elben, hvor nys de ulykkelige Kvinder vare bortrevne; han saae hvor rolig den store stjernefulde Himmel hvælvede sig over den øde hærgede Egn, hvor de gruelige Spor af alle Krigens Ulykker og Rædsler omgave ham. „Dagmar! fromme Dagmar!“ — sukkede han — „græder du nu over mig hist i din rolige Himmel? havde du ikke bedet for den forvorpne

Bisp, kunde megen Jammer være undgaaet.“ Han hørte det fjerne dæmpede Dødsskrig og slog det mørke Øie til Jorden. Saaledes sad han endnu taus og tankefuld paa Hesten, da Grev Albert standsede sin sorte Hingst ved hans Side.

„Eders Villie er udført, Herre Konge!“ — sagde den alvorlige Feltherre: — „vi har nu ingen Barnemorder og Kvindeskjænder meer i Hæren. De skreg paa Skriftemaal og Sacrament. — Jeg gav dem Frist til et Fadervor; dermed kunde de vel nøies.“

Med Deeltagelse saae den mørke ridderlige Herre det dybe Mismod i Kongens Aasyn og glemte sin Fortrydelse over det haarde, ubillige Ord, Kongen den Dag havde sagt ham: „Hvi saa nedslagen, min ædle Konge!“ — sagde han — „skeet er skeet. Ingen skal nu sige Eder paa, at I ikke holder streng Mandstugt.“

„Ja, bag efter, naar Ulykken er skeet!“ — svarede Kongen — „naar Synet af min Harme først har gjort Mennesker til Djævle og glubende Udyr. Hine Kvinders Skrig og Forbandelser vil jeg høre i min sidste Time.“

„De ere hevnede!“ — sagde Albert — „den Skamplet paa vor Ridderære er aftvættet med Blod.“

„Men det Blod kunde være sparet!“ — svarede Kongen heftig — „hin Skamplet skulde aldrig have besudlet min Krigerære, havde jeg havt Venner, som min Fader havde dem. Havde en Axel eller en Esbern staaet mig nær, da jeg, i min Vrede over den fordømte Bisps Flugt, glemte at lyse Fred over de Overvundne — de havde visselig erindret mig kraftig derom og ikke frygtet et vredt Ord af deres Konge.“

„Frygt var det ikke, som bandt min Tunge!“ — sagde Grev Albert, dybt krænket i det stolte Hjerte — „Harme var det, billig Harme over ubillig Dadel — jeg frygter Ingen, min kongelige Frænde! og jeg agter kun Faa saa høit, at de kan fornærme mig; det kan Ingen i Verden som I — men I er min Konge, og jeg tier.“

„Det skal du ikke, min kjække Albert!“ — sagde Kongen og rakte ham Haanden — „tal mig kun saaledes til, saa jeg kan see, jeg har Mænd og Venner om mig, Gud forlade os begge hvad her idag er skeet! vi baade kunde og burde have hindret det.“

Derpaa sporede Kongen sin Hingst, og Grev Albert fulgte ham til Opbrud med Hæren.

enne oprørende Tildragelse havde gjort saa dybt og smerteligt et Indtryk paa Kongen, at det varede længe, inden han nu foretog sig noget nyt betydeligt Krigstog. Da han kom tilbage til Ribehus, modtog han vel den glædelige Efterretning, at Dronning Berengaria havde født ham en Søn, og han sluttede med heftig Glæde Moder og Barn i sine Arme; men næsten paa samme Tid indtraf tvende vigtige Dødsbud, som formindskede hans Glæde. Hans Svoger Kong Erik i Sverrig var død, og hans store Ven paa St. Peders Stol, den djærve og standhaftige Pave Innocenz, havde endt sit mærkelige Liv og faaet Pave Honorius til Eftermand.

En Dag sad Kongen i sit Lønkammer i en vigtig Raadslagning med Grev Albert, Erkebisp Andreas og Junker Strange.

„Tillad mig da, Herre Konge! at jeg tager Korset saalænge og drager mod de Vantroe i Lifland!“ — sagde Grev Albert og reiste sig, da Forhandlingerne vare endte — „mig kan I dog ikke sende til den nye Pave. Medens I nu med aandelige Vaaben nøder den hellige Fader, som Keiseren før, til at besegle eders Herredømme over Christne og Hedninger og laaner St. Peders Nøgler til at lukke Fjenden ude af Landet, var det vel ikke overflødigt, om jeg beredte Eder Veien paa anden Viis og saae hvorledes Sagerne staae i Lifland, inden Ridderne med Blodkorset fordærve os Alting deroppe og bygge deres forfængelige Kirke der paa Gjøglesand med Hanswurster og gudelige Bødler.“

„I har Ret, Grev Albert!“ — svarede Kongen — „I kjender nu min store Plan. Hvis den lykkes, skal hele Lifland og Estland, med Guds og St. Michaels Hjælp, inden tre Aar være christnede og danske. Men jeg maa mage det saa, at jeg ikke taber den ene Krone, medens jeg griber efter den anden. Jeg maa have bundet Hænderne paa de gamle Fjender, inden jeg forlader Danmark og angriber de nye; han, som er mægtigst til at løse og binde, maa laane mig sin Haand, hvis det skal lykkes. Til at løse slige Statsknuder kan jeg ikke bruge eders Sværd, kjække Albert! men Riddere forstaaer I at haandtere, og eders Navn formaaer Meget saavel blandt Christne som blandt Hedninger. Drag med Gud, og kom igjen, naar jeg behøver Eder! Tag saamange Riddere og Væbnere med, som har Lyst til at følge Jer og Iver for Sagen! De unge Riddere har ikke godt af at gaae ørkesløse. Der er den unge, raske Carl af Rise, som tilforn eders Lærling og Væbner, det er en brav

Knøs; han er mig hengiven med Liv og Sjæl, men han har faaet Nykker og hænger med Hovedet, som en uheldig Beiler; tag ham med og hold ham varm i Tjenesten! Med vor raske Fætter Otto er der ogsaa Ugler i Mosen: hans hovedkulds Barnetrolovelse og tvungne Lystighed huer mig ikke; lad ham forsvare eders nye Fæstning ved Trave, og hjælp mig at sørge for, at han og Ridder Carl ikke komme hinanden nær! ellers brække de Halsen paa hinanden for den dumme Histories Skyld, I nok husker. Dermed Gud befalet!"

Grev Albert tog nu Afsked med Kongen og forlod strax Ribehus med Carl af Rise, Absalon Bælg og mange unge Riddere, som, ledsagede af endeel geistlige Herrer, lode sig korse med Grev Albert og droge under hans Banner til Lifland.

Carl fulgte sin forrige Vaabenmester i en Spænding, som Grev Albert vel anede Grunden til, men dog ikke lod til at bemærke. Den unge Ridder anstrengte sig øiensynlig for at vinde hans Agtelse og Kjærlighed. Han haabede nu vist, at Rigmors tilsyneladende Kulde kun var Forstillelse og Frygt for Faderens Strenghed, og at naar han kun kunde vinde den stolte Greves Samtykke, vilde hans Lykke være gjort. Paa Veien til Vestervig havde hans Søster fortalt ham saa mange smaa, betydningsfulde Træk af Rigmors barnlige og lunefulde Væsen, som alle vidnede om hendes Deeltagelse og skjulte Kjærlighed for hendes Barndomsridder, at Carl, selv med al sin beskedne Frygt, maatte fæste Lid dertil. Siden den Tid havde han forgjeves søgt Leilighed til at tale med Rigmor og teet sig saa besynderligt, at Kongen selv var bleven opmærksom paa hans drømmeagtige Adfærd og havde troet bedst at sørge for ham, idet han gav ham en ny Leilighed til at vinde Berømmelse ved dristige Foretagender.

Dette Middel forfeilede heller ikke sin sædvanlige Virkning, og snart var Carl den virksomste og ivrigste af alle Grev Alberts Korsriddere.

I Riga havde Grev Albert havt en vigtig Sammenkomst med den tyske Ordens Sværdmester Volqvin og Hærmesteren Herman Balke, som forgjeves havde anvendt al sin Overtalelseskonst paa at bringe Albert til at fraraade sin Konge al videre Indblanding i deres Foretagender mod disse barbariske Lande, hvor saamange tydske Riddere allerede havde fundet deres Grav. Grev Albert lod sig hverken skuffe eller skræmme af den listige Hærmester, hvis Plan han gjennemsaae, og efter et tilsyneladende fredeligt Forbund drog han med sine Riddere og

Geistlige med den christne Hær mod Vellin, hvor Esternes Hærfører Lembit stod med en Hær af 6000 Mand.

Korsriddernes Hær var kun halv saa stor; dog ved Grev Alberts og hans Ridderes Hjælp vandt de en glimrende Seier ved Vellin og beholdt Valpladsen.

Slaget var endt, og Seierherrerne begrove de Faldne. Paa Valpladsen stod Ridder Carl, saaret, ved Grev Alberts Side og havde forsømt at lade sig forbinde af Omsorg for sin kjære Feltherre og Vaabenmester, hvis Liv havde været i stor Fare.

„Blev I ikke saaret eller forknust? ædle Herre!“ — spurgte Carl — „det saae frygteligt ud, da I laae under den styrtede Hingst blandt de rasende Vildmænd. Det var en Guds Lykke, den raske Absalon Bælg saae det itide.“

„Min troe, kjække Carl!“ — sagde Grev Albert bevæget — „dig var det dog, som nedlagde den stærke Lembit og frelste mit Liv; uden dig havde Absalon Bælg Intet udrettet, og jeg havde nu været sønderrevet eller offret til de fordømte Afguder. Men du bløder. Lad dig forbinde! jeg fattes jo Intet. Kom, lad mig standse Blodet med mit Skjærf!“

„Tak, tak, kjære Herre!“ — sagde Carl — „det har Intet at sige. Kunde jeg kun vise Eder engang, at jeg har saa godt og ærligt Blod i mine Aarer, som nogen rig Lehnsgreve og fornem Herre!“

„Hvi saa?“ — spurgte Feltherren og studsede — „har jeg nogensinde ladet dig høre, at du ikke var rig og fornem nok? Komme vi engang med Guds Hjælp med Liv og Seier tilbage til Danmark, lover jeg dig paa Kongens Vegne Borg og Fæste.“

„Borg og Fæste kunde jeg vel leve foruden, kjære Herre!“ — sagde Carl — „der er kun een Skat i Verden, min Hu staaer til, og kan jeg ikke vinde den, vil jeg aldrig attraae anden Lykke, end et godt Navn og en ærlig Død, helst for eders og vor store Konges Ære.“

„Hm!“ — svarede Grev Albert mørk — „den Skat, du drømmer om, kjender jeg nok; men slaa de taabelige Tanker af Hovedet, Carl! du er en kjæk og brav Ridder; men den Seierskrands, du famler efter, hænger dig for høit. Vid min Søn! den mindste Sidegren paa Skjoldungestammen glemmer aldrig sin kongelige Rod, og lige Børn lege bedst, veed du.“

„Jeg hørte en Historie i min Barndom“ — sagde Carl — „den glemmer jeg aldrig; det var om den kjække, unge Hagbarth, som vandt den deiligste Kongedatter iløn og kvad lyk-

salig om Kjærlighed og Troskab, da Bødlen førte ham til Galgen derfor. Han var en Kongesøn, det er sandt; men Ridder Folkesøn, som førte Kong Sverkers Datter af Kloster, var ingen Kongesøn."

„Ha, dumdristige, forfængelige Gjæk som du dog er!" — svarede Grev Albert heftig — „troer du, min Datter er en letfærdig skjøn Signe, eller en taabelig Nonne, som kunde tage dig for en Guds Engel og løbe bort med dig? — bilder du dig ind, Grev Alberts Datter et eneste Øieblik kunde glemme hvad hun skylder mig og den høie Stamme, hvoraf hun er udsprungen — saa kjender du kun lidt til min storsindede Rigmor. Ikke engang Ravhjertet om hendes Hals kan du vinde. Havde jeg en Datter, som uden mit Minde turde give en Ridder sin Tro iløn — saa skulde vistnok ingen ærekjær Prinds eller Fyrste gjøre dig din Lykke stridig. Men nok om den Sag! Æren og Lykken vil vi ikke skjemte med. Du veed min alvorlige Mening i dette Stykke. Kan du ikke slaae de Griller af Hovedet, bliver du en Gjæk for al Verden og forspilder dit Liv paa en taabelig Drøm. Lad nu dit Saar forbinde og hold dig rolig til det er lægt! saa vil jeg glemme hvad du her har snakket over dig."

Med disse Ord vendte Grev Albert ham Ryggen og overlod ham til sine egne Tanker og Saarlægens Omsorg; men Carl besluttede nu fuldt og fast, trods den stolte Grev Alberts Ubøielighed, at sætte sit Haab og Rigmors Kjærlighed paa en afgjørende Prøve.

Imidlertid gav Feltherren ham snart Andet at tænke paa, end dristige Elskovseventyr, og gav længe ham og alle Ridderne fuldtop at tage vare i Lifland.

Da endelig Grev Albert efter mangen blodig Fegtning erfarede, at han med sin lille Hob Korsriddere Intet kunde udrette mod de talløse Hedninger, opgav han sin Plan at bestorme Øsel og modtog det ærefulde Forlig, Hedningerne tilbøde ham i Riga. Derpaa drog han med sine Riddere til Slesvig, hvor Kong Valdemar havde sammenkaldt alle sin Lehnsmænd og Vasaller for at lade Dagmars niaarige Søn Prinds Valdemar krone.

Kongens store Plan var imidlertid lykkedes: ved Erkebisp Andreas' virksomme Indflydelse hos den nye Pave havde han ikke alene erholdt pavelig Stadfæstelse paa Keiser Frederiks Erkjendelse af det danske Herredømme i Tydskland, men han havde endogsaa erholdt et Gavebrev af Pave Honorius paa

Alt, hvad han fremdeles vilde erobre i Estland. De gunstigste Omstændigheder syntes at forene sig for at fremskynde det store afgjørende Tog mod de nordlige hedenske Lande, hvilket Erkebispen saalænge havde virket for, og som Grev Albert nu med Glæde saae beredt og besluttet. De vigtige Efterretninger vare nemlig indtrufne, at Keiser Otto, med stor Ruelse over sin Opstand mod Paven, under stærke Selvrevselser var død i Hartesburg med Poenitentssvøben i Haanden, og at den urolige Bisp Valdemar syntes at ville følge hans Exempel og endelig opgive sine stolte verdslige Planer; thi med stor Sønderknuselse havde han ladet sig indvie til Cisterciensermunk i Lockum Kloster i det Calenbergske. Kongen syntes nu med Tryghed at kunne forlade Fædrelandet, saameget meer, som den uroligste af hans nordtydske Vasaller, Grev Henrik af Schwerin, havde begivet sig paa Valfart til det hellige Land. Valdemars Vaabenmagt var stor, og hans Hu stod nu kun til at sætte Kronen paa det store Erobringsværk, saasnart han til Folkets Beroligelse havde ladet sin Førstefødte krone. Gjerne havde hans kjække Dronning villet ledsage ham paa dette Felttog, men hun havde atter en diende Søn ved Brystet; hun kunde ikke engang være tilstede ved Kroningsfesten i Slesvig, men var bleven tilbage paa Ribehus med sine Damer. Ingen syntes mindre tilfreds hermed, end Carl af Rise, som lønlig havde haabet at see Jomfru Rigmor igjen ved denne Fest.

Med stor Pragt og Høitidelighed var Kroningen endt. Paa Slottet i Slesvig stod Kongen med Grev Albert ved Vinduet i Riddersalen og saae hvor hidsig Grev Otto tumlede sin vilde Skimmel ud af Slotsgaarden.

„Han er vred for Alvor!“ — sagde Kongen — „men han adlyder dog. Ridder Carl har I vel ogsaa sat i Virksomhed?“

„Han maa nu alt være ifærd med at indskibe sit Mandskab“ — sagde Grev Albert — „jeg troede ellers, den gamle Tvist imellem dem var glemt.“

„Troer I, at eders Lærling, kjække Albert! nogensinde glemmer en Æressag? og troer I, vor unge Frænde har mindre Sprude-Ild i Blodet, end Nogen af os? De saae jo til hinanden i Kirken som det gjaldt Liv og Død. Under Felttoget holder Krigsloven dem nu i Tømme, og de faae vel Leilighed til at kjøle det hidsige Blod. Jeg vilde nødig blande mig videre i Sagen. — Men hvad tykkes Eder om mine Udrustninger? kjække Albert!“ — spurgte Kongen nu med Stolthed og Glæde.

„De overgaae mine dristigste Forventninger, Herre Konge!

fem hundrede Langskibe og hvert paa hundrede og tyve Mand — det maa jeg tilstaae: eders rige Lehnsmænd har ikke sparet paa deres Skatte."

„De velhavende Kjøbstedborgere ikke heller" — svarede Kongen — „og vor fromme Erkebisp har foregaaet sine Bisper med et priseligt Exempel; han er bleven ung igjen den gamle troe Andreas. Selv Bisp Peder, som man allerede sagde død, har reist sig med Liv og Kraft fra sin Sotteseng og vil være med."

„Dette Tog har i mange Aar været de kjække Sunesønners Yndlingshaab" — bemærkede Grev Albert — „det er intet Under, de understøtte det med Lyst og Kraft; og visselig! den fromme Erkebisp havde Ret: førend hele Landet er undertvunget og christnet, bliver der ingen Ende paa Vederstyggeligheden derovre: jeg har nu selv seet de oprørende Spor af deres Menneskeoffringer og Grusomheder mod de Christne; de rive Indvoldene ud af dem som glubende Uhyrer. Enhver christen Sjæl maa nu velsigne eders store dristige Foretagende, min Konge! Men knurre ikke Bønderne over det svære Krigsstyr? de fem hundrede Smaasnekker med Mandskab og Fødemidler er intet ringe Bidrag."

„Hoben veed aldrig selv hvad den vil" — sagde Kongen — „kun det veed Bonden, at han vil have gode Dage; Æren og Seiren tager han gjerne med, naar Sligt kan faaes for Intet. I den fromme salig Dagmars Tid var jeg for eftergiven; derfor skriger man nu paa, jeg er streng, og min ædle, kjække Dronning er dem især en Torn i Øiet. Dog det jævner sig vel. Folkegunsten er som Veir og Vind; den blæser ikke længe fra eet Hjørne. Den Konge, som vil bekymre sig derom, blev snart en Bold for alle Vinde. Jeg veed nu hvad jeg vil og hvad jeg kan. De fromme Herrer Klerke knurrede ogsaa, da jeg førstegang lagde dem Skat paa; nu, da det gjælder et Korstog, er ingen villigere og ivrigere end de."

„Drager du nu i Krig, Fader! saa tager du mig vel med?" — afbrød en lille gullokket Dreng Kongens og Grev Alberts Samtale, idet han klyngede sig kjærlig til Kongens Knæ og betragtede ham bedende med de venlige, blaae Øine. Det var Festens niaarige Konge, den lille Prinds Valdemar. Kongen betragtede den skjønne Dreng med inderlig Glæde.

„Det er førstegang, du beder mig om Sligt" — sagde han venlig og klappede Drengens røde Kinder! — „Naar du blev Konge, vilde du jo have Fred med hele Verden; nu er du paa

en Maade Konge, min Søn! men til du bliver større, gjør du dog bedst i at holde Ord.“

„Jeg vil altid holde Ord!“ — svarede Drengen — „jeg vil ogsaa gjerne have Fred med alle Mennesker; men den fromme Erkebisp sagde jo idag, at der kun var Fred hos Gud i Himlen, og enhver from Christensjæl maatte kæmpe mandelig paa Jorden for Guds Rige. Skal jeg dog engang være en rigtig Konge og føre Krig for at forsvare Landet, saa maa jeg jo ogsaa lære det, Fader! og see hvordan du bærer dig ad, at jeg engang kan blive en ordentlig Konge, som du.“

„Min fromme Dagmars Søn!“ — sagde Kongen bevæget — „du har din Moders sagtmodige Hjerte, som du har hendes Øine og Haar. Du bliver neppe nogen stor Kriger; men jeg vil sørge for, at du med Guds Hjælp kan blive en lykkelig Fredsfyrste.“

„Kan der da aldrig blive en rigtig Konge af mig?“ — spurgte Drengen, og de klare Taarer stode ham i Øinene — „hvorfor lod du mig da krone i Kirken idag? Erkebispen mente dog, jeg vilde blive en god Konge, og alle Folk raabte høit og glædede sig derover; men hvad kan det hjælpe Altsammen, naar jeg ikke, som du, kan forsvare Folket og tvinge de ugudelige Hedninger til at lade være at stege og pine de Christne?“

„Du skal fra idag af have en Vaabenmester, min Valdemar!“ — svarede Kongen — „naar jeg kommer hjem igjen, skal du vise mig hvad du har lært, og naar jeg saa næste Gang drager i Leding, skal du følge mig — derpaa har du mit Ord.“

Dermed var Drengen beroliget. „Du maa ikke troe, jeg er bange, Fader! — sagde han glad — „jeg tør nu ride paa den graae Hingst, og jeg græder aldrig meer, naar jeg støder mig; kun naar du er vred og kalder mig en fin, spærlemmet Pigedreng, eller naar jeg har gjort Nicolai Fortred“ — —

„Du gode, fromme Dreng!“ — afbrød Valdemar ham heftig, idet han løftede ham op til sit Bryst og kyssede ham — „Gud lade dig bevare dit kjærlige Sind til du bliver gammel og graa! feig og forsagt vil du ikke derfor blive; hvad du mangler i Styrke, vil han give dig, som er stærk i de Svage, sagde din salige Moder.“

Dermed slap han Drengen og lod ham løbe tilbage til Grev Clauses lille Nicolai og hans andre Legebrødre.

Kongen var bevæget. Billedet af hans fromme Dagmar var atter blevet levende i hans Sjæl og havde stemt ham mildt og

vemodigt. Han lod Grev Albert berede Alt til Afreisen og gik ind i Slottets Rustkammer for at iføre sin Rustning.

„Havde hun levet i denne Time“ — sagde han ved sig selv — „maaske havde hun nu dog bedet for de arme forblindede Hedninger — maaske havde hun nu spurgt mig om det ogsaa kun var for Guds og den hellige Christendoms Skyld, jeg griber Sværdet igjen — og Dagmar, Dagmar! hvad skulde jeg svare dig? — Nei, nei, jeg er ingen Helgen — jeg vil ikke hykle for mig selv. — Tilgiv mig, fromme Sjæl! — jeg er det gamle Verdensbarn endnu, og jeg kan ikke Andet. — Til Seier og Lykke blev Volmar fød! — ha, Berengaria! min kjække Berengaria! din dristige Aand forstaaer mig kun ganske. Hvad de høie usynlige Magter bestemte Valdemar til — skal han blive!“

Han iførte sig nu sit gyldne Harnisk; derpaa tog han Skjoldet med Hjerterne og de sølvblaae Løver fra Væggen. „De stolte Løver skal ikke blues og ruste!“ — sagde han — „men Hjerterne ikke heller! nei visselig! ingen vild, umenneskelig Kriger vil jeg vorde: de hedenske Kvinder skal ikke som hine Ulykkelige, forbande mig og de Danske! Streng Mandstugt vil jeg holde! — Mildhed og Forbarmelse skal med det hellige Kors ledsage mit Sværd og mit Banner! — jeg være saa verdslig som jeg vil — jeg kæmper dog for Korsets som for Kronens Ære!“

Nu faldt hans Øine paa en stor, rød Plet paa Flisegulvet, som man forgjeves havde søgt at udslette og lagt en gammel Pandsersærk over for at skjule. „Ja, her var det, den blodige Gjerning skete — her myrdede Gildebrødrene Kong Niels“ — sagde Kongen tankefuld — „det var Landets egne Børn, som myrdede deres lovmæssige Konge. Hm! — mod mig knurrer man nu ogsaa — og mod Berengaria; jeg gjør heller ikke Folket lykkeligt, siger man — ha, hvad større Lykke vil man da, end Ære og Seier? — naar havde Danmark siden Knud den Store da en Konge, som var mægtigere og bød over en større Hær, end jeg i denne Time? Det koste hvad det vil! Valdemar Seier maa fortjene sit Navn.“ — Derpaa greb han Sværd og Skjold og forlod det skumle Rustkammer.

En halv Time efter foer Kongen ned ad Slien for selv at være tilstede ved Hærens Indskibning. Dagen efter drog den unge kronede Prinds Valdemar tilbage til Ribehus med sit Følge, medens hans mægtige Fader stod under det bugnende Seil paa sin Dragestavn i Spidsen for tusinde Seilere og om-

ringet af sine Riddere og Lehnsmænd. Blandt de mange geistlige Herrer, som fulgte ham paa dette Tog, vare, foruden Erkebispen og Bisp Peder, den slesvigske Bisp Nicolaus og de liflandske Bisper Herman og Theodorik, og blandt hans Lehnsmænd saaes dennegang ogsaa en ham tro og hengiven Vender, den kjække Fyrst Witzlaw af Rygen. Paa et af de største Langskibe stod Grev Otto blandt Friserne med Svend Starke og Broder Gamling ved Siden, og i Spidsen for de fem hundrede mindre Skibe foer Carl af Rise paa en let Seiler, paa hvis Speil den forvovne Elsker havde ladet sætte Rigmors Navn med store, forgyldte Bogstaver.

TREDIE KAPITEL.

ed Lyndanisse, ikke langt fra Stedet, hvor det gamle Reval blev bygget, strækker sig en stor Sandbanke ud i den finske Bugt; der laae en Skandse, som Estlænderne ved Rygtet om Valdemars Ankomst havde stærkt besat, da de med Rette frygtede for, at han der vilde gjøre Landgang.

De kjække Hedninger havde længe ventet dette Angreb og beredet sig paa at forsvare deres Afguder og deres Frihed til det Yderste. De havde samlet en uhyre stor Hær af deres Troesfrænder fra Preussen, Lithauen, Semigallien og Rusland og havde betroet Anførselen af Hæren til den berømteste af de Semigalliske Ældste, den gamle Westhard, der var lige saa bekjendt for sin Grusomhed mod de Christne, som for sin Snildhed, Kjækhed og Drabelighed i Kampen.

Aldrig var der i disse Egne seet saa stort et Antal Krigere samlet. Deres Styrke var saa stor, at den gamle Westhard troede, det blotte Syn af slig en Magt maatte være tilstrækkeligt til at skræmme den dristigste Fjende tilbage. Uagtet han ikke havde isinde at levere noget Hovedslag ved Lyndanisse, hvor han ikke med Fordeel kunde benytte sig af hele sin Styrke paa een Gang, fandt han dog den store terrasseformige Sandbanke særdeles skikket til sin Hensigt; han lod den derfor fra øverst til nederst saa tæt besætte med Krigere, at den Ene

TREDIE DEL

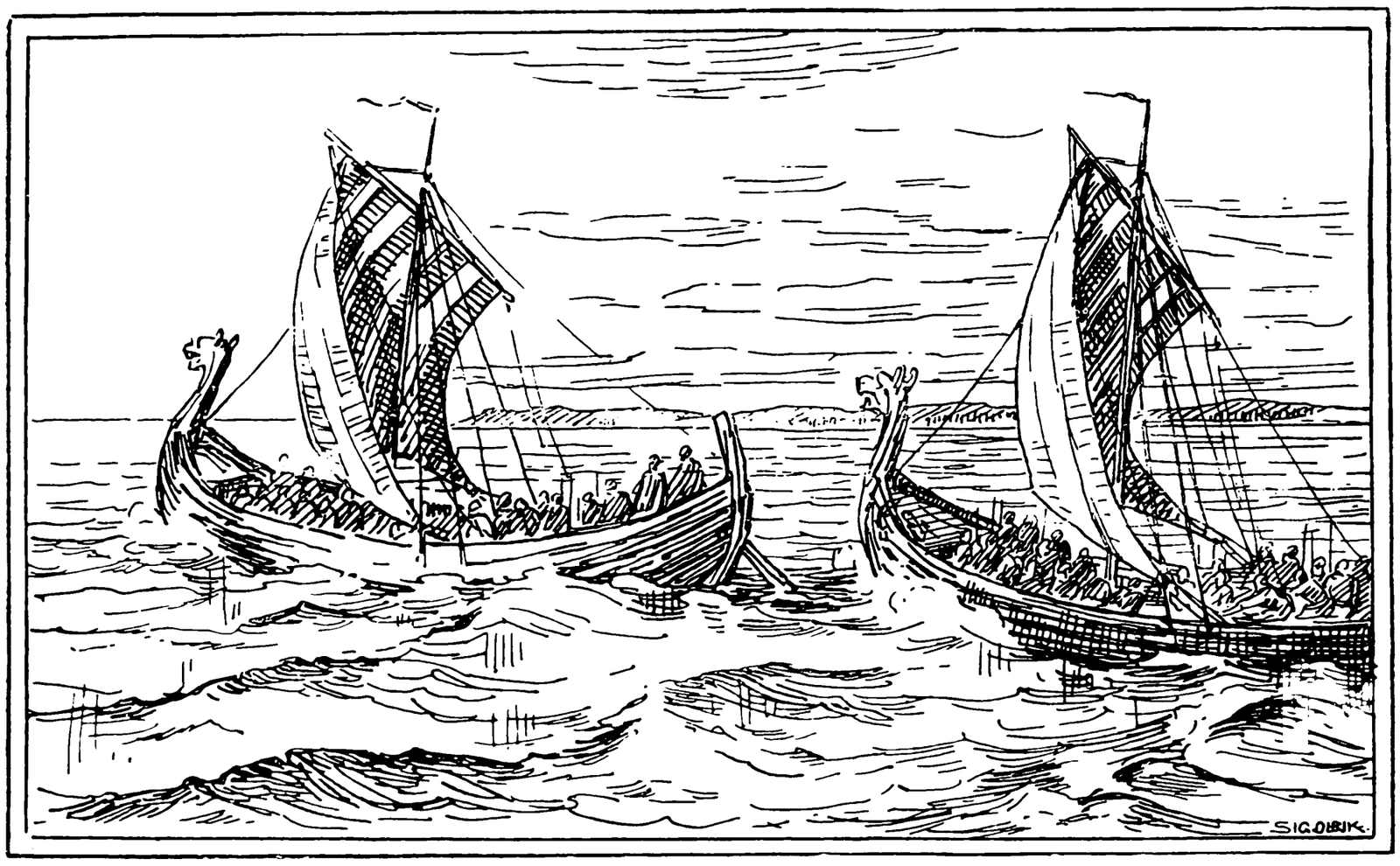

ikke syntes at kunne røre sig for den Anden. Paa samme Maade lod han alle Høiderne ved denne Deel af Kysten besaae med Krigere, saa at man fra Søsiden intet Andet kunde øine, end lutter glindsende Hjelme og Spyd, og hele Landet derfra maatte see ud som een eneste stor Valplads, opfyldt med kampfærdige Mænd, der ikke engang havde levnet Plads til nogen Fjende.

Øverst paa Bakken paa en stor Kampesten stod den gamle høie Hedningefeltherre selv i sin korte Bjørneskindskjortel med det plumpe Egeskjold, prydet med et kobberbeslaget Oxehoved, paa Armen, og en stor Stridsøxe i Haanden. Han var kjendelig for Alle ved sin Kæmpeskikkelse og ved den røde flyvende Hane, han, ligesom Afguden Rhadegast, bar paa sin laadne Stridshue. Den store Stridsøxe brugte han baade til Vaaben og til Commandostav, og paa dens Bevægelse mod Himlen eller Jorden kunde enhver Kriger strax see, om han skulde frem eller tilbage. Nærmest omkring ham stode Esternes Ældste og alle de unge stærke Krigshøvdinger, blandt hvilke en høi, smuk Mand, med en sort Løve paa Stridshuen, i Særdeleshed tildrog sig Alles Opmærksomhed. Paa Høiene holdt de barfodede Hedningepræster en gruelig Menneskeoffring af fangne Christne, og under vilde, hylende Sange indviede de Krigernes Sværde i de ulykkelige Slagtofferes Blod.

I tre Dage havde Hedningehæren allerede i denne Stilling anstillet Offringer og ventet paa Fjenden. Solen stod alt høit

paa Himlen den fjerde Dag, og den gamle Westhard raadslog utaalmodig med Esternes Ældste og sine Høvdinger og mente, den store Flaade, man havde seet i Østersøen, maatte have taget en anden Vei. Da lød det pludselig: „der er de! der er de!“ og man saae nu en Flaade med en stor Skov af Master flyve ind gjennem den finske Bugt, med Seilene udpustede af en rask Sydostvind.

„Hvormange Skibe troer du der kan være? Kyriawan!“ spurgte Feltherren den unge Høvding med Løven paa Stridshuen, efterat han havde uddeelt sine Befalinger og nu saae Flaaden styre lige paa Lyndanisse.

„Med Dromer og Knorer er der vist ved de tusinde Snekker“ — svarede den unge Høvedsmand — „men næsten Hælvten ere dog kun smaa.“

„Saa kan der ikke være over 70,000 Mand, baade med Rorkarle og Stridsmænd“ — sagde Feltherren — „kan du see, om Kongeskibet er med?“

„Jeg seer et stort Langskib med en forgyldt Drage i Forstavnen og med purpurrøde Seil.“

„Det er gamle Volmars Drage! — sagde Westhard — „saa er Kongen selv med, og vi skræmme dem neppe fra Landet. Nu kun ikke for rask, Kyriawan! ere vi endogsaa Ti mod Een, her hjælper det os ikke, og den, der gaaer et Skridt frem, naar jeg har raabt tilbage, lader jeg som en Christenhund levende opskjære!“

„Ved min sorte Gud!“ — sagde Kyriawan mørk og berørte Løvebilledet paa sin Stridshue — „maatte jeg raade, skulde ingen Dansk komme levende iland; men det maa I forstaae, strenge Høvding!“

„Enten skal de Alle flye inden min Stridsøxe synker“ — sagde Westhard — „eller de skal Alle blive her og fortæres af vore Ravne; forstaaer du mig nu?“

Kyriawan nikkede taus og red kort efter bort fra Høien for at uddele Feltherrens Befalinger.

Ved Dragestavnen paa Kongeskibet stod Valdemar i sin gyldne Rustning, mellem Erkebisp Andreas og Bisp Peder, og saae forbauset mod den fjendtlige Kyst, som i Middagssolen blinkede af de utallige Hjelme og Spyd. Et større Antal Fjender havde han aldrig seet for sig, og førstegang i hans Liv forlod den Rolighed og Besindighed ham, hvormed han ellers uforfærdet gik en overlegen Fjende imøde. Han taug og saae mange af sine kjækkeste Krigere blegne: selv i Grev

TREDIE DEL

Alberts dristige Ansigt saae han en Spænding og Forbauselse, som vidnede om, at han ansaae en Landgang her for umulig.

„Fordømt!“ — udbrød endelig Kongen og stampede i Dækket — „er det Kogleri og Djævelsblendværk! eller har al Verdens Hedninger forsamlet sig her for at spotte os? — Alle Seil ned! her var det jo Afsindighed at lande. Seilene ned!“ Kongens Befaling gjenlød nu fra Skib til Skib, hvorpaa alle Seilene langsomt glede ned, og hele Flaaden standsede. Et vildt, hylende Haanskrig lød ved dette Syn fra Kysten, og under et umaadeligt Brag af de utallige Stridsøxer og Skjolde opreistes fra alle Høiene ved Kysten lange Stager med blodige Hoveder af de offrede Christenfanger.

Kongen og alle Krigerne stode tause og harmede sig. Bisp Peder gik urolig frem og tilbage paa Dækket og ønskede sig kun Tilladelse til at give sin brændende Iver Luft. Erkebisp Andreas stod imidlertid rolig med foldede Hænder og syntes at bede.

„Nu, hvad siger I? fromme Herre!“ — afbrød endelig Kongen hans stille Andagt med harmfuld Røst — „her var et godt Raad bedre, end den bedste Bønnebog.“

„Min Sjæl er stille for Gud“ — svarede Erkebispen høitidelig — „thi af ham er min Forventelse. Er han eders Klippe, Herre Konge! da skal I ikke rokkes; han vil hjælpe os for sit Navns Æres Skyld og frie os og forlade os vore Synder for sit Navns Skyld.“

„Nu er det ikke Tid at prædike om vore Synder, ærværdige Herre!“ — sagde Kongen utaalmodig — „Sig mig kun, om I mener, vi kan lande her!“

„Trykker ingen svar Synd eders Sjæl, Herre Konge!“ — svarede Erkebispen i samme Tone, uden at bekymre sig om Kongens Heftighed — „tør I lægge Haanden paa eders Hjerte og sige: for Guds Rige og hans Æres Skyld drog jeg Sværdet; saa land i Guds Navn! og han, som er vor Styrke, skal ikke gjøre os til Skjændsel for vore Fjender og til Bespottelse blandt Hedningerne.“

„Hvo er ren og retfærdig for Gud?“ — sagde Kongen betænkelig — „behøves der en Hær uden Synd til her at vinde Seier, saa maatte jeg have udskrevet Helgene til mine Landsedragere og Guds Engle til mine Ryttere. Hvad siger I? Bisp Peder!“

„Vi ere Alle Misdædere for Gud!“ — udbrød den ivrige Bisp og steg op paa en Rorgalt for at høres af Alle — „vilde

Herren nu gaae i Rette med os for vore Overtrædelser, maatte vi visselig knuses og forgaae; men han lever, ved hvem vi ere retfærdiggjorte, og ved ham skal vi leve og seire. See, hist staae de, Guds Ords og Guds Navns Foragtere, disse hedenske Uhyrer, som have myrdet vore Brødre, og udrevet christne Hjerter til deres blodige Afguders Ære — see! hist svinge de vore Brødres Hoveder paa deres Spyd. Skulde vi see paa sligt et Syn og vige? nei, da maatte der ikke være en Draabe christent Blod i vore Hjerter. Tæl ikke Fjendens Arme og spørg ikke om deres Styrke! Land i Guds og alle Helliges Navn, Herre Konge! og jeg siger med den hellige Sanger: de Ugudelige have draget deres Sværd og spændt deres Buer for at fælde og slagte dem, som ere oprigtige paa Veien; men hvad skal Kjød gjøre os, naar Aanden er med os? deres Sværd skal komme i deres Hjerter, og deres Ben skal sønderbrydes — de skal blive som Avner for Veiret, og Herrens Engle skal støde dem bort — deres Vei skal blive mørk og slibrig, og Herrens Engel skal forfølge dem; men vor Sjæl skal glæde sig i Herren — den skal fryde sig i hans Frelse!"

„Amen!" sagde Erkebispen, og Kongen med alle Krigerne gjentog det.

Bisp Peder var nylig kommen op af en svær Sygdom; hans Aasyn var blegt som en Dødnings; men hans Øine tindrede, og hans Røst var mægtig, som en profetisk Aand talte igjennem ham.

„Ret saa, min kjække Bisp Peder!" — sagde Kongen nu glad og trøstig — „I taler som en dygtig Guds Mand, og paa eders Ord vil jeg lide. Seilene op! vi lande!" — bød han nu med sin mægtige Feltherrestemme, og under et almindeligt Jubelraab heisedes atter de tusinde Seil. Flaaden styrede lige mod Kysten og kastede Anker; under en stadig Pileregn gik Hæren i Land paa Aareskuderne, medens Fjenden paa deres Feltherres Befaling pludselig trak sig tilbage fra Kysten og lod Valdemar, til hans store Forundring, uhindret udskibe hele sit Mandskab og besætte Høiderne ved Bugten.

„Storm du nu strax Skandsen med dine Friser, min raske Otto!" sagde Kongen til sin unge Søstersøn, saasnart han saae Hæren paa Landet. Og Grev Otto blev glad ved strax at betroes saa vigtigt et Hverv.

Nu vendte Kongen sig til Grev Albert. „Fjenden lader til at ville lokke os i en Fælde" — sagde han — „det var neppe af Frygt de droge tilbage. Saasnart Skandsen er vores, skal

den udvides og befæstes stærkt, for at dække os og Flaaden Tilbageveien. Vi vil ikke overile os, Albert! her vil vi nu strax opslaae Leir. Lad Carl af Rise og Absalon Bælg imidlertid udforske Fjendens Bevægelser!“

Den kloge Feltherre billigede Kongens Forsigtighed og skyndte sig at udføre hans Bud. Absalon Bælg var strax ved Haanden; han svang sig flux paa sin Hest og lovede at opsøge Carl af Rise, men søgte ham over en halv Time forgjeves.

Under den steile Bakke ved Stranden var en dyb Sandgrube, som dannede en rummelig Grotte: dette afsides Sted havde Bisp Peder strax valgt til sin Bolig, istedetfor et Telt, og Carl af Rise havde været ham behjælpelig med at berede ham et Straaleie der og bringe ham de faa Fornødenheder fra Skibet, som han ønskede. Her saae Absalon Bælg endelig forundret Carl af Rises Skimmel staae udenfor Grotten og Ridder Carl træde ud deraf med et saa besynderlig høitideligt Aasyn, som om han havde seet Aander eller havt himmelske Aabenbaringer.

Saasnart Ridder Carl hørte Kongens Befaling, kom han dog strax til Besindelse og svang sig paa sin Skimmel uden at sige et Ord.

Medens Grev Otto nu rask og lykkelig bestormede den fjendtlige Skandse med sine dristige Friser, og den øvrige Deel af Hæren opslog Telte og forskandsede Leiren med Pæle og Græstørv, rede Carl af Rise og Absalon Bælg op mod en høi Bakke, hvorfra de troede at kunne oversee hele Egnen. Det var en smuk Sommeraften først i Juni. Veien var øde og stille. Der var intet Menneske at see, og Aftensolen beskinnede fredelig det af Krigsfolk nedtrampede Græs paa de fjendtlige Sletter.

Ridder Carl red endnu taus og tankefuld, og Absalon Bælg ventede utaalmodig paa, at hans Ledsager af sig selv skulde meddele ham hvad Besynderligt der lod til at være hændtes ham.

„Var der Engle eller Djævle i den Hule, hvorfra I kom ud? Ridder Carl!“ — spurgte han endelig — „I har jo tabt baade Mund og Mæle derinde, og jeg kunde ligesaa gjerne ride paa Udforskning med en Træmand.“

„Jeg var hos den fromme Bisp Peder“ — svarede Carl — „han vilde leve som Eremit i den Grotte, saalænge Leiren staaer ved Lyndanisse. Det er en mærkelig Mand, og det maa ikke undre Jer, at en Samtale med ham kan give en Lægmand fuldtop at tænke paa!“

„Bisp Peder?“ — gjentog Absalon Bælg — „ja vil I blive klog paa ham, kan I have nok at tænke paa; jeg tænker, han gjør os Alle gale tilsidst; jeg har aldrig seet ham saa forunderlig som i disse Dage; han seer jo ud som en Død, der er opstanden af Graven, og hvert Ord, han siger, gjør et Indtryk paa Kongen og os Alle, som var han en Aandeseer eller Profet. Den kloge Henrik Harpestræng ryster paa Hovedet og mener, hans Sygdom og brændende Iver for dette hellige Tog har forvirret hans Hjerne. Han skal have sagt i sin Sygdom, at han har været død i fem Aar, men har bedet Gud om at maatte vende tilbage i Legemet for at være med paa dette Korstog.“

„Hvad han saa har sagt i sin Sygdom eller ikke“ — svarede Carl — „saa veed jeg vist, at hverken Henrik Harpestræng eller Nogen af os bliver saa klog som han i vore Dage. Naar jeg undtager hans Broder Erkebispen og Abbed Gunner i Øm, er der neppe saa lærd en Mand i hele Danmark.“

„Han maa være saa lærd, som han vil,“ — sagde Absalon Bælg — „jeg giver ikke Stort for hans Forstand, naar han kan see Englen paa St. Lucii Spir i Roskild true med Sværdet i Maaneskin, eller naar han, som nys i Ebeltoft Kloster, kan see Voxlys og himmelske Fakler paa Abbed Vilhelms Grav. Siden han kom saa slet fra det i Saget ved Lene, har han nok af Bodfærdighed vaaget og fastet over sine Kræfter, og det er intet Under, han nu kan see saa mange Sole og Maaner paa Himlen, som det skal være.“

„Man sige hvad man vil!“ — svarede Carl alvorlig — „han er en from og gudfrygtig Mand, og skulde Nogen agtes værdig til at have himmelske Aabenbaringer, veed jeg Ingen, hvem jeg snarere vilde troe det om, end om ham.“

„Men, for Pokker, er det ikke Afsindighed? — ivrede den tykke Ridder; — han bilder sig jo ind, han er Kongens Skytsaand, og at Lykken ikke længer kan være med Kongen, naar han forlader ham; han vil jo have læst Kongens Skjæbne i en Bog, som ingen Anden havde Magt til at aabne — og hvad gamle Saxo skal have sagt ham i sin Dødsstund“ — —

„Lad os ikke tale om slige dunkle og underlige Ting, ædle Ridder!“ — afbrød Carl ham urolig — „det er ikke godt at grunde for meget paa Sligt: det overgaaer vor Forstaand. Her maae vi have Øinene med os og ikke glemme hvorfor vi ere udsendte.“

„Her er ingen Fjender at see endnu“ — tog Absalon Bælg

atter Ordet og studsede over Carls Urolighed og den hemmelighedsfulde Alvor, hoormed han søgte at afbryde denne Samtale. „Men jeg fik jo ikke at vide hvad vor nye Peter Eremit har præket for Jer i sin Hule“ — vedblev han — „da I kom ud derfra, skulde man troe, I havde været i den syvende Himmel. Han har vel aldrig sat Jer nogle af sine fromme Griller i Hovedet? tag Jer iagt, Ridder Garl! Grillefængeriet skal være slemt til at smitte, jeg har længe mærket, I er altfor lettroende: I har hørt saa mange Mirakler og Eventyr hos den gamle Saxo i eders Barndom, at de allerforunderligste Ting synes Eder rimelige.“

„Med eders Forlov, ædle Ridder!“ — svarede Carl heftig — „det er en daarlig Forstand og et taabeligt Hovmod, som vil indbilde Jer og alle selvkloge Mennesker, at der intet Andet er sandt og virkeligt, end hvad I kan tage og føle paa. Troede jeg ikke allerede i denne Verden at fornemme en høiere Natur og et inderligere Sammenhæng mellem Aand og Legeme, mellem det Himmelske og Jordiske, end Det, vi daglig erfare, saa vilde Alt, hvad jeg hører og seer i Verden, kun have lidet Tillokkende for mig, Hvad Bisp Peder har betroet mig, vil jeg ikke sige til Nogen og mindst til Eder. I vilde kun spotte derover, eller vel endog ryste medlidende paa Hovedet over mig, som over den fromme Bisp, og sige, jeg var ikke rigtig i Hovedet.“

„Nu faaer I ikke Ro, før I har sagt mig det!“ tog Absalon Bælg atter Ordet og anvendte nu al sin Overtalelseskonst for at vinde Carls Fortrolighed. Han lod endog tilsidst som han ikke var utilbøielig til at antage Bisp Peders Iver og Begeistring i denne hellige Krig for en Art guddommelig Indskydelse.

„Naar I paa eders Ridderære vil love mig at tie dermed“ — sagde endelig Carl og gav efter for den Trang, han selv følte til at meddele sig — „saa hindrer det vel ikke, at I veed det.“

Absalon Bælg lovede Taushed.

„Saa vid da“ — vedblev Carl, spændt og ivrig — „her forestaaer os visselig en stor Ulykke; men naar vi gjøre Bod og Poenitentse, vil Herren sende os et Tegn i Nøden; kun ved det kan vi seire — og jeg“ — her standsede han og rødmede — „tro kun ikke, det er Hovmod! jeg føler kun altfor vel hvor ringe og uværdig jeg er dertil — jeg er udseet til et Frelsens

Redskab for Mange, hvis jeg ydmyg og from adlyder Vinket og giver Agt paa Tegnet fraoven.“

„Tag ikke min dristige Mening ilde op, Ridder Carl!“ — svarede Absalon Bælg og havde Møie med at holde sin Latter tilbage: — „Enten er den fromme Bisp afsindig eller han har isinde at benytte eders og menig Mands Lettroenhed til et fromt Gjøglespil. Slaa de Tanker af Hovedet! og lad os ikke vente andre Underværker, end dem, vort gode Sværd og vor Troskab mod Kongen, med vor Iver for Christendommen og den retfærdige Sag, paa en ærlig og naturlig Maade kan fremkalde!“

„Jeg har al Agt for eders ædruelige Forstand og eders ridderlige Dygtighed“ — sagde Carl fortrydelig — „men jeg maa tilstaae, jeg anseer Jer ikke for at have mindste Forstand paa aandelige Ting. Det undrer mig ikke, at I kun seer Afsindighed eller listig Underfundighed, hvor jeg ærer de usynlige Magters underfulde Vink og Tilskikkelse. Det fortryder mig kun, at jeg ved min Aabenhjertighed har udsat mig for eders Ringeagt og medlidende Spot; men det faaer nu saa være! Vi vil snart faae at see hvad eders verdslige Klogskab og hvad al Menneskemagt her formaaer.“

Dermed gav Carl sin Skimmel af Sporerne og red i Firspring op paa Bakken, hvorfra han ved de sidste Straaler af den nedgaaende Sol overskuede Egnen. En stor Skov begrændsede Udsigten mod Sydkanten, og foran Skoven opdagede hans skarpe Syn en fjendtlig Forpost.

„I havde Ret!“ — raabte Absalon Bælg og indhentede ham hastig — „vi skulde havt Øinene med os og ikke sladret om Tegn og Mirakler. See engang tilbage, Ridder Carl!“

Carl saae hastig tilbage og bemærkede med Forbauselse to Flokke fjendtlige Ryttere, som fra modsatte Sider fore mod hinanden bag ved dem og allerede havde afskaaret dem Tilbageveien.

„Enten maae vi lade os nedhugge eller overgive os“ — sagde Absalon Bælg.

„Eller hugge os mandelig igjennem!“ — sagde Carl og drog sit Sværd.

„Var jeg saa fast i Mirakeltroen som I, vilde jeg troe, det var muligt!“ — svarede Absalon Bælg og drog ligeledes sit Sværd. — „Det er da vel Ulykken, der er spaaet os; see nu til, I hitter Tegnet og hjælper os ud af denne Knibe! saa vil jeg tro, I er en Mirakelmand.“

„Ingen Spot, Hr. Ridder! skal ikke Fjenden træffe os i skam-

melig Strid! Lad os i Guds Navn gjøre hvad vi kan! skal vi falde, fordres der Intet meer af os i Verden; saa maae Andre fuldbringe hvad vi ikke vare værdige til!“

Med disse Ord foer Carl mod Fjendens sluttede Rytterlinie, uden at see, om hans Vaabenbroder fulgte ham eller ikke. Snart red Absalon Bælg forpustet ved hans Side, og nær var det dristige Foretagende lykkedes dem. To fjendtlige Ryttere styrtede ved det første hidsige Angreb, og Linien var brudt. „Nu rask afsted!“ — raabte Absalon Bælg og sporede sin lette Hingst. Men Carl skammede sig ved at vende Fjenden Ryggen; han vendte sin Ganger i ubændig Stridslyst; Absalon Bælg bandte ham heftig, men vendte ogsaa og foer ham til Hjælp. Der faldt endnu en fjendtlig Rytter; men i samme Øieblik vare de to forvovne Riddere tæt omringede af hundrede fældede Spyd. De vare upaatvivlelig blevne gjennemborede fra alle Sider, havde ikke en stærk, mandig Stemme raabt nogle Ord, som de ikke forstode, idet den unge Hedningehøvding pegede paa den sorte Løve paa sin Stridshue.

„Vi overgive os paa Tro og Love!“ — raabte Absalon Bælg og overrakte den fjendtlige Høvding sit Sværd. Carl bed sig harmfuld i Læben og tabte Sværdet af den saarede Haand. Paa et Vink af Høvdingen vare de begge i et Øieblik bundne.

„Under den Sorte os Seier, skal han have Jer med Hud og Haar!“ — sagde den vilde Kyriawan — „I ere et stoltere Offer, end hundrede Oxer.“

De fangne Riddere blegnede, og midt i Rytterhoben maatte de nu følge Kyriawan og hans overmodige Landsmænd til Skoven.

TREDIE DEL

FJERDE KAPITEL.

De tvende unge Ridderes Udeblivelse bekymrede Kongen og alle Ridderne høilig, og der blev udsendt et større Antal Krigere til at udforske Egnen og Fjendens Stilling. Erkebispen og Bisp Peder vare især urolige for Carl af Rise, og Bisp Peder indesluttede sig taus og betænkelig i sin Hule.

Skandsen var indtagen og befæstet, og Kongen tænkte paa at rykke frem i Landet, da endnu ingen Fjende lod sig see. Nogle Dage gik imidlertid hen med Raadslagninger og Tilberedelser. En Morgen, da Alt var beredt til Opbrud, meldte der sig et stort Gesandtskab af Esternes Ældste. Kongen, som just opholdt sig i den forjagne liflandske Bisp Theodoriks Telt, modtog dem der og hørte med Forundring og Glæde deres Andragende. De lovede nemlig en fuldkommen Underkastelse og forlangte at døbes. Erkebispen og nogle af de andre Bisper døbte dem strax med stor Glæde ved Stranden, hvorhen Kongen selv og hans vigtigste Hærførere og Riddere havde ledsaget dem. Men Bisp Peder traadte ud af sin Hule og rystede betænkelig paa Hovedet; han vilde ingen af dem døbe, men nærmede sig til Kongen og hviskede ham et hemmeligt Ord i Øret. Dog Kongen bekymrede sig ikke derom; thi den ivrige Bisp syntes ham hver Dag mere forvirret og gaadefuld.

De hedenske Gesandter havde lovet at bringe alle deres Landsmænd til at underkaste sig og lade sig døbe, saavelsom at tilbagesende de to fangne Riddere; de bekræftede deres Løfter med Ed under mange underlige Fagter, medens de kastede Stene i Vandet over deres Hoveder. Derpaa bleve de med kongelige Gaver tilbagesendte til deres Landsmænd.

Da de droge bort, fulgte Bisp Peder dem i nogen Frastand og saae, hvad han havde formodet, at de omhyggelig afvaskede deres Hoveder i det første Vandsted, de traf paa, og dette var ham et sikkert Tegn paa, at de kun i en listig forrædersk Hensigt havde besøgt den christne Leir og kun paa Skrømt havde modtaget den Daab, de saaledes ilede med at aftvætte. Han tøvede ikke med at underrette Kongen og Grev Albert derom;

men hans hemmelighedsfulde Væsen og sære, ivrige Adfærd bestyrkede dem endnu mere i den Formening, der allerede var udbredt om ham, at han led af Sygdom og Sindsforvirring; og man fæstede ingen Tro til hans Advarsler. Han tiltalte Kongen med haarde og dristige Ord af Jeremias og gik som en truende Ulykkesprofet tilbage til sin Hule.

Næste Dags Aften vare de fangne Riddere endnu ikke tilbagesendte, og til Fjenden havde man Intet videre hørt eller seet. Kongen holdt et alvorligt Krigsraad i sit Telt; men i Leiren gjorde Krigerne sig tilgode, og man troede, at dette hele Felttog allerede saagodtsom var endt uden Sværdslag.

I et af de største Telte sade Svend Starke og Broder Gamling ved Ølkruset blandt de sjællandske Ryttere, Kyradskrigere og Bueskytter. De talte om Keiser Ottos Flugt og deres Tvekamp med de to keiserlige Riddere. Alle roste Kongens Tapperhed.

„Men hvad siger I da om Dronningen?“ — tog Broder Gamling Ordet — „aldrig har jeg endnu seet saa herlig og mandhaftig en Kvinde. De Keiserlige vare, min Tro! mere bange for hende end for os Alle tilhobe.“

„Det er intet Under“ — sagde en gammel Rytter — „hvem er ikke bange for hende? den Onde skinner hende skinbarlig ud af de sorte Øine. Har I ikke hørt hvad hun sagde til Kongen Morgenen efter Brylluppet og hvad alle Folk synge om hende i Danmark?“ Derpaa greb han Kruset og begyndte at synge:

„Aarle før Morgenen langt før Dag
Hun krævede sig for Morgengav':
Give I mig, kjære Herre! Samsø
og en Guldkrone af hver en Mø! —
— Vee da vorde hende Beengjerd!“

„Hold Mund med den dumme Nidvise!“ — raabte Broder Gamling — „den har jo den puklede Claus Klumpe gjort, fordi han ikke fik Guld og grønne Skove for sine Dumheder.“

„Syng I kun Visen!“ — raabte en hel Flok sjællandske Ryttere — „Visen er god nok: hun har ingen bedre fortjent. Hvad var det saa Kongen sagde?“

„Kongen sagde Nei“ — vedblev den Gamle — „han talte et godt Ord for de fattige Møer; men Kvinden blev ved at plage ham.“ Og nu sang han igjen:

„Min kjære Herre, lad det saa være!
I lade ikke Fruer Skarlagen bære!
Min Herre, den Bøn maa I mig vide:
I lade ikke Bondesøn god Hest ride!
— Vee da vorde hende Beengjerd!“

„Skam skulde hun faae, vilde hun tage vore gode Heste fra os, Skam skulde hun faae!“ — raabte alle Rytterne efter hverandre og gjentoge Omkvædet — „bliv ved! hvad sagde saa Kongen dertil?“

„Han sagde Nei og talte et godt Ord baade for Fruer og Bønder; men Kvinden blev ved at plage ham: hun vilde have Landet beslaaet med Jernlænker, saa at ingen Sjæl skulde komme ud eller ind, uden at pines for Told, og dertil skulde den fattige Bonde føre Kul og Ved, og Borgerne betale de Ribe Smede; men saa slog Kongen i Sengefjælen for hende, saa det knagede.“ Dermed slog den halvdrukne Rytter i Feltbordet og sang:

„Min Fader var en Konning for mig;
Han havde en Fader til Konge for sig.
Uden slige Paafund danske Konger sig føde
Og lægge ikke Bønder og Borger strax øde.“

„Det var vel svart af Kongen — leve Kong Valdemar! en Slyngel hvo der svigter den Skaal!“ — raabte alle Rytterne i Munden paa hverandre og tømte deres Krus.

„Den Skaal drikker jeg med af Hjertens Grund!“ — sagde Broder Gamling og stak sit Krus ud til Bunden — „Kongen leve! men Dronningen, min Salighed, med! og synger I endnu et Nidvers om den kjække, stolte Dronning — ved alle Helgene og Djævle, saa faae I med mig at gjøre, om I saa var hundrede Skabhalse og Hallunker om mig!“ — Hèr satte han sit Krus saa fast i Planken, saa det brast.

„Bryd du dig ikke om den forløbne Munk, Kammerat!“ — raabte nu en ung, stærk Kyradskriger og reiste sig — „de frisiske Storpralere skal hverken forbyde os at synge eller drikke!“

„Syng! syng!“ — raabte alle Rytterne og Bueskytterne og reiste sig.

„Ja, hvor var det nu vi slap?“ sagde den gamle Rytter, lidt betænkelig, og saae til Broder Gamling og Svend Starke, som stak Hovederne sammen og knyttede de vældige Næver.

„Fy for den Lede, Kammerat! tør du ikke synge meer?“ —

raabte den unge klammerilystne Kyradskriger — „ere vi saamange Sjællandsfarer her og skulde lade os lumpe af et Par Friser? Tør ikke du, saa tør jeg! vil I vide hvad Dronningen sagde, saa hør efter!“ Og nu sang han med vrængende Stemme:

„Kjære Herre! hvad tør Bonden mere ved
End Vændredør og Flagreled?
Hvad skal Bonden med mere i Bo,
Foruden en Øxen og en Ko?
— Vee da vorde hende Beengjerd!“

Men neppe havde den unge Kyradskriger sjunget dette Vers, førend han tumlede til Jorden, truffen af et svært Ølkrus i Panden. Idetsamme sprang Broder Gamling og Svend Starke over Bordet midt ind iblandt Rytterne, og der begyndte saa alvorligt et Slagsmaal, at de to frisiske Kæmper, med al deres Styrke og Behændighed, nær vare blevne ihjelslagne, havde de ikke faaet hastig Hjælp af deres Kammerater og Landsmænd, som ilede til i Hobetal og blandede sig i Slagsmaalet.

Den Larm, som herved opkom i Leiren, naaede snart Kongeteltet, og Kongen udsendte strax Grev Albert med streng Befaling til at holde Orden og Mandstugt. Kun med Møie lykkedes det den alvorlige Feltherre, ved hans store Anseelse blandt Krigerne, at bringe dem til Rolighed. Da Slagsmaalet endelig var ophørt, og nogle Krigere strengelig straffede, sang de sjællandske Ryttere dog endnu langt ud paa Natten Smædesange om Dronningen, og Kongen hørte selv med stor Harme det hadefulde Omkvæd:

„Vee da vorde hende Beengjerd!“

eller som Nogle sang:

„Skam faae hun Beengjerd! Herre Gud være med Kongen!“

Valdemar blussede af Forbittrelse og stod alt i Begreb med at udstede et voldsomt Bud mod de dumdristige Oprørere; men da lød pludselig det Skrig i Leiren: „Fjenden! Fjenden!“ og i et Øjeblik var der saadan Forvirring og Uorden i hele Leiren, at det ikke var muligt for Høvdingerne at samle deres Mandskab. Kongen greb sine Vaaben og foer ud af sit Telt. Det var en mørk og stormfuld Nat. Faklerne udblæstes. Krigerne

---

Vændredør, sammenflettet Vidiedør. (I.).

løb frem og tilbage. Fra fem forskjellige Sider i Leiren lød der Forfærdelsesskrig og Vaabenbrag, og fra alle fem Kanter styrtede Fjenderne frem med vilde, hylende Angrebsskrig. Kongen svang sig paa sin Ganger med Grev Albert og Grev Otto. Han anstrengte sig forgjeves for at bringe Orden i Hæren. Naar Fjenden dreves tilbage paa een Side, trængte han frem fra fire andre, og Mørket gjorde al ordentlig Modstand umulig. En Flok Hedninger, ledsagede af hine forræderske Gesandter, brøde endogsaa ind i Bisp Theodoriks Telt, hvor de den forrige Dag havde seet Kongen; de troede, det var Kongeteltet, og myrdede Bispen, i den Formening, at det var Kongen. De slæbte det mishandlede Lig om med sig og raabte: „Kongen er falden! Kong Valdemar er falden!“

Da de Danske hørte Dette, blev Skrækken og Forvirringen endnu almindeligere.

Udmattet af den spildte Anstrengelse, standsede Kongen tilsidst sin Ganger og saae fortvivlet mod den mørke Himmel. „Forbarmende Gud!“ — raabte han — „forlader du mig i denne Ulykkesnat!“

„Endnu er der Frelse og Forbarmelse foroven, naar I omvender Eder, forblindede Konge!“ — lød idetsamme en velbekjendt kraftig Røst i hans Øren. Det var Bisp Peder, der holdt paa en sort Hingst ved hans Side med en brændende Fakkel i sin Haand. De snehvide Haar fløi om hans blottede Hoved; hans blege Aasyn var stærkt oplyst af Fakkelskinnet, og der brændte en Ild i hans Øine, som fast forfærdede Kongen.

„Herren staaer de Hoffærdige imod“ — sagde Bispen med hul Stemme og slyngede den gnistrende Fakkel — „kun de Ydmyge giver han Naade. Ydmyg Eder, Herre, for Kongernes Konge! sværg ham Bod og Bedring! — lov mig helligt, at I aldrig meer vil høre paa den stolte Berengarias Raad eller plage Folket over dets Evne! — giv den hellige Nicolaus's Kirkeskat tilbage, som I med vanhellig Haand har frataget Helligdommen, som en formastelig Kirkeraner!“

„Død og Fordømmelse! hvad vover I at sige mig, Afsindige!“ udbrød Kongen forbittret og hævede i sin Harme Sværdet mod Bispens blege Aasyn og hvide Hoved.

„For Gud i Himlens Skyld! tæm eders Vrede, Herre Konge!“ — raabte nu Erkebisp Andreas og red i sin erkebispelige Ornat ind mellem Kongen og Bisp Peder — „læg ikke Haand paa en from Herrens Tjener, fordi han siger Eder Sandhed! Ogsaa jeg maa sige det: Herren har taget sin Haand fra Eder for eders

Synders Skyld, og lover I ikke Bod i denne Stund, maae vi visselig Alle forgaae.“

„Gudsdød! ere de da Alle besatte!“ — mumlede Kongen. — „Nu vel, ærværdige Herre!“ — sagde han høit og fattede sig — „jeg lover Bod og Omvendelse, hvis det endelig saa maa være; men her er ingen lang Tid til Poenitentse. — Hvad Raad veed I da i denne Helvedes Nød og Forvirring?“

„Det er St. Viti og Modesti Dag“*) — tog nu Bisp Peder atter Ordet — „den skal blive mærkelig i Danmarks Krønike; men St. Laurentii Aften ei mindre; lad den nu blive en Bods- og Faste-Aften, Herre Konge, for alle Mænd i Danmark fra Tolvaarsdrengen til den udlevede Olding!“ —

„Nu vel, lad dem faste i Guds Navn til evig Tid!“ — sagde Kongen utaalmodig — „men hvad hjælper det os her?“

„Hvad Herrens Lys kan hjælpe, kan I allerede legemlig see“ — svarede Bisp Peder og pegede mod Øst, hvorfra det første Dagningslys udbredte sig over Leiren — „og see hist, Herre Konge! seer jeg ret, flyer nu Fjenden fra Strandbjerget for den kjække Witzlaw.“

„Fra det Bjerg skal jeg under Bøn vise Eder Veien til Seiren!“ — sagde Erkebispen rolig og foldede sine Hænder.

„Men hist flygte mine danske Ryttere. Afsted!“ raabte Kongen og vendte sin Hingst.

„Nei, bliv! jeg besværger Eder, Herre Konge!“ — raabte Bisp Peder med en Myndighed, som Kongen, uden at vide hvorfor, maatte adlyde. — „Seer I hvor Esterne standse? — — og see, hist fører Grev Albert alt de Flygtende tilbage; der kommer Grev Otto med Friserne. Giv Hæren Tid til at samle sig om Eder og forsøm ikke Morgenbønnen! Før Solen staaer op, er vor Stund ikke kommen.“

„Gudsdød, er I en Hexemester? fromme Herre!“ — sagde Kongen forundret. — „I har Ret, nu kommer der Orden i Tingene. Lovet være Herren!“

„I Evighed, Amen!“ — tilføiede Bisp Peder — „Men bi paa ham, og hør mig! Fjenderne trække sig kun tilbage for at komme igjen som et Hav; de har seet os i vor Svaghed — lad dem see hvor vi søge vor Styrke!“

„Han har Ret, Herre Konge!“ — sagde Erkebispen — „byd Hæren knæle og bede! den Stund er ikke spildt, hvor vi ruste os med de himmelske Vaaben.“

---

*) den 15de Juni. (I.).

„Jeg faaer vel troe Jer, I fromme Herrer!“ — sagde Kongen, og saasnart Hæren nu var samlet, lod han den rolig opstille i Slagorden udenfor Leiren, og — uden at bekymre sig om Fjendens udæskende Haanskrig og stærke Fremrykken med deres umaadelige, stedse voxende Vrimmel — bød han Hæren knæle og istemme den sædvanlige Ottesang.

Kongen steg selv af sin Hest og knælede med Erkebispen og Bisp Peder i Spidsen for Hæren. De dybe Psalmetoner rungede mægtigt og høitideligt mod den rødmende Morgenhimmel, og Hedningehærens vilde, hylende Skrig forstummede.

I dette Øieblik stod Solen op.

„Nu, i Guds og alle Helliges Navn, frem!“ raabte Kongen og svang sig paa sin hvide, pandsrede Stridshingst; og nu begyndte det store mærkelige Volmar-Slag, som for en stor Deel afgjorde Estlands Skjæbne.

Efter Valdemar kan Slaget med Rette bære dette Navn, skjøndt det ikke stod ved Staden Volmar, som Nogle have ment. Ikke langt fra Lyndanisse og det senere byggede Reval betegne endnu de mange Høie bag det store saakaldte Strandbjerg den mærkelige Valplads.

Hedningernes Styrke var overlegen, og den gamle Westhard anførte dem med udmærket Klogskab og Sindighed. Hvor den

røde Hane blinkede paa hans Stridshue, maatte ofte de Danske vige; men da Kongen mærkede det, rykkede han selv med Hærens Hovedstyrke mod dette Puukt, medens Grev Albert kastede de tappre russiske Hjælpetropper tilbage, og Grev Otto med de lette Ryttere havde fuldt op at skaffe med at holde den unge dristige Kyriawan Stangen.

Kampen fortsattes med stor Tapperhed og Udholdenhed fra begge Sider til over Middag; men nu begyndte de Danske at udmattes; Fjenden derimod forstærkede sig idelig med friske Krigere, og deres Mængde var saa stor, at hvormange der end faldt, syntes de dog stedse talrigere. Nu indtraf der en Begivenhed, som syntes ganske at skulle bringe Seiren paa Hedningernes Side. Den kjække Kyriawan havde seet, at hvor

TREDIE DEL

Hærens Hovedbanner vaiede, strede de Danske med den største Orden og Sikkerhed. Paa Banneret var af Dronning Dagmars fromme Haand Kongens Vaaben, de tre sølvblaae Løver og de fire og tyve gyldne Hjerter, afbildet; det var plantet paa en Høi, hvorfra det kunde sees af hele Hæren. Nærmest ved det stred Grev Otto blandt Jyderne, og de raske Friser med Svend Starke og Broder Gamling i Spidsen. Ved en snild Vending vidste Kyriawan at lokke den hidsige Otto og de to frisiske Kæmper med deres Ryttere bort fra Høien; og medens Kyriawan lod sine Ester flye for dem, foer han selv med en liden, udvalgt Flok Ryttere op paa Høien fra den modsatte Side og erobrede Banneret med en fast utrolig Hurtighed og Raskhed.

Da de Danske nu ikke længer saae det store kongelige Banner vaie, bleve de som lynslagne af Forfærdelse, og der opstod en saadan Forvirring i Hæren, at selv Kongen og Grev Albert tabte Haabet og ansaae Slaget allerede for tabt.

Men nu raabte Bisp Peder med høi Røst: „Seer mod Himlen, Christne! og forsager ikke! — seer I Tegnet fraoven!“

Krigerne standsede og saae mod Himlen, og i Stormen hvirvlede et stort, rødt Banner med et hvidt Kors over deres Hoveder.

„Jo høiere det løftes, jo nærmere er Seiren!“ — lød, som gjennem en uhyre Raaber, en stærk og mægtig Røst, som Ingen mærkede hvorfra kom, men som Mange troede kom fra Himlen.

„See! det er vor himmelske Konges Banner!“ — raabte Bisp Peder — „kun ved det kan vi seire; men falder det i Fjendehaand, maae vi visselig forgaae!“

„Et Vidunder! et Vidunder!“ — raabte Alle forbausede, medens Banneret fløi høit over deres Hoveder og bares af Stormen hen imod Hedningernes Hær, uden at Nogen kunde naae det og gribe det.

„Frem! frem!“ — raabte Bispen — „redder det himmelsendte Banner!“ og med en Iver og Kraft, som kun et guddommeligt Underværk syntes at kunne indgive, styrtede de opflammede Krigere fremad.

Idet Banneret saaledes hvirvlede hen over begge Hære, stode Absalon Bælg og Carl af Rise afvæbnede paa en Høi, der var omringet af estniske Fodfolk, og hvor de blandt en Hob andre christne Fanger bleve bevogtede, for strax efter Slaget og Seiren at ofres til Afguderne. De vare begge modfaldne. Absalon Bælg forbandede Carls taabelige Mod, som var Skyld i deres Ulykke, men Carl hørte det ikke — han knælede og bad. Han og Absalon Bælg vare de eneste af Fangerne, som ikke vare bundne; thi den kjække Kyriawan havde af Agtelse for deres Tapperhed ladet dem befrie fra Baandene den sidste Dag, de kunde vente at leve.

Da Carl nu med inderlig Bøn for Kongen og sine Landsmænd opløftede sine Øine mod Himlen, saae han det glindsende Korsbanner over sit Hoved. „Tegnet! Tegnet! — Frelse fra Himlen!“ — raabte han som afsindig af Glæde og sprang op. Banneret dalede paa Toppen af Høien; han greb det og svingede det begeistret over sit Hoved.

Solen skinnede paa det hvide Kors, og Carl af Rises høie Skikkelse var kjendelig for alle Danske paa den himmelblaae,

glindsende Rustning. Hjelmen var faldet af hans Hoved; hans lange gule Lokker flagrede i Stormen om hans Skuldre, og som han saaledes stod, lignede han Engelen Michaels Billede, som han undertiden forestilles med Seiersbanneret i Haanden og med de nedstyrtede Dæmoner under sine Fødder.

Ved Høiens Fod var Kamp og Tummel. „Seer! seer!“ — raabte Bisp Peder — „det himmelske Banner er i christne Hænder midt blandt Fjender.“ Med Svend Starke og Broder Gamling ved Siden, huggede Grev Otto allerede ind paa de estniske Fodfolk, som bevogtede Høien, og inden disse kunde forhindre deres Fanges dristige Foretagende, laae de knuste under Hestehoven, og de danske Ryttere omringede Høien.

Otto havde strax kjendt Jomfru Kirstines Broder i den skjønne, dristige Faneförer. Han sendte øiebliklig ham og hans Staldbrødre Vaaben og Heste, medens han selv vedblev at adsprede Fjenden. Nu foer Carl paa en høi, hvid Hest, med det hellige Banner opløftet i begge Hænder, hen til det Sted, hvor Kongen og Grev Albert trængtes haardest. Absalon Bælg slog mandelig ved Carls Side, og en ung rask Svend ved Navn Uffo med 34 kjække Væbnere ledsagede ham. Alles Øine vare henvendte paa det vidunderlige Korsbanner, og hvor det vaiede ved Kongens Side, maatte Fjenderne flye.

Imidlertid stod Erkebisp Andreas, omringet af sine Bisper og Klerke, paa Toppen af det saakaldte Strandbjerg, hvor en Mængde Blider og store Krigsmaskiner vare opstillede; derfra kunde han oversee begge Hæres Bevægelser og derfra sendte han ofte Kongen vigtige Raad og Vink under Slaget. Med inderlig Bevægelse saae han den store Fare, hvori han med sit fromme og velmente Raad, som den ivrigste Opmuntrer til dette Korstog, havde styrtet Kongen og sine Landsmænd. Da han saae Kyriawan borttage det kongelige Banner, sendte han ufortøvet et Ilbud til Kongen med et vigtigt Budskab og lod strax sætte alle Krigsmaskinerne i Bevægelse; men Blidernes Kraft var for svag til at naae Fjenden, som nu endogsaa havde afskaaret ham al Forbindelse med Kongen og Hæren. Han saae Fjendens store Overmagt og bad knælende, med brændende Andagt og hede Taarer, idet han opløftede sine Hænder mod Himlen.

Længe laae han i denne Stilling, og nu hørte han det glade Udraaab blandt sine Klerke: „De Danske seire! — Fjenden viger!“

Han priste Gud og blev ved at bede; men da han tilsidst af Mathed lod de oprakte Hænder synke, hørte han Klerkene

raabe: „Ve! de Danske vige.“ Da blev den gamle Andreas pludselig helt underlig tilmode; han erindrede sig hvorledes Moses ved sin mægtige Bøn havde nedbedet Seiren fra Himlen. „Store, forbarmende Gud!“ — udbrød han — „vilde du høre mine brændende Bønner og give dine Kæmper Seier for dit Navns Æres Skyld, da maatte jeg vel anraabe dig til mit sidste Aandedrag!“ Og han udstrakte atter de bævende Hænder mod Himlen.

„Fjenden flygter! — Kongen seirer!“ raabte nu Bisperne og Klerkene forbausede; og da samme besynderlige Sammentræf endnu een Gang indtraf og de Danske vege, idet den udmattede Erkebisp atter lod Armene synke -— da ilede Bisperne og Klerkene til og understøttede knælende den fromme Erkebisps Hænder. Saaledes vedbleve de nu at understøtte ham i Bøn og Paakaldelse saalænge Slaget stod, til endelig ved Solens Nedgang den hele estniske Hær tog Flugten over de mange tusinde Lig og forfulgtes med Seiersraab af de Danske.

„Lovet være den Almægtige!“ sagde nu Erkebispen og vilde reise sig; men han sank bleg og udmattet tilbage i Bispernes og Klerkenes Arme. Dog, da nu Kongen og alle Hærførerne med glade Seiersraab forsamlede sig om ham, reiste han sig atter med Styrke og begyndte et høitideligt *Te Deum*, som Kongen og hele Hæren med Glæde og Andagt istemte, medens Carl af Rise svang den vidunderlige Korsfane over Kongens Hoved.

Den besynderlige Begivenhed med denne Korsfane, der siden under det berømte Navn Danebrog, bevaredes som en Helligdom i Slesvig Domkirke, forklaredes vel af Nogle paa en naturlig Maade, og Fanen ansaaes siden af Mange for et af Paven hidsendt Cruciat; men Sagnet om dens Nedfalden fra Himlen bevarede sig dog hos Folket til de sildigste Tider og gav dette National-Palladium en saadan Ærværdighed og Hellighed hos Folket, at det hvide Kors i den røde Grund igjennem Aarhundreder betegnede de danske Søkrigere Veien til Roes og Magt og blev i Danebrogsordenen et Hæderstegn for Fædrelandets fortjente Mænd, med den betydningsfulde Indskrift: Gud og Kongen!

Da *Te Deum* var sjunget paa Valpladsen, uddrog Kongen sit Sværd og lod de unge Væbnere fremkalde, som med Carl af Rise og Absalon Bælg havde bevogtet det forunderlige Banner

---

Cruciat, indviet Kirkebanner. (I.). Palladium, Helligdom.

og ført ham og Hæren til Seier under dets hellige Tegn. I Hærens Paasyn slog han dem alle til Riddere og gav dem Tilladelse til at bære et hvidt Kors i rødt Felt i deres Skjold. Carl af Rise og Absalon Bælg gav han samme hædrende Vaabenmærke, hvorhos han lovede Carl af Rise, at hans Faders forskjertsede Lehn, Karise Gaard og Gods, skulde nu, da den gamle Radulf var død, afstaaes ham og hans Livsarvinger til evig Tid, uden Tab for Radulfs Sønner, som Kongen paa anden Maade vilde holde skadesløse.

Carl bøiede sit Knæ og kyssede Kongens Haand med inderlig Taknemmelighed og Glæde, ikke alene over det gjenerhvervede Fædrenegods, som han høilig elskede, men fornemmelig fordi han nu haabede med Held at turde beile til Grev Alberts skjønne Datter; thi han haabede endnu stedse, det var Sandhed, hvad hans Søster Kirstine havde forsikkret ham, og at den skjønne, lunefulde Rigmor virkelig elskede ham iløn.

Der var stor Glæde i Leiren hele Natten, og Dagen efter havde allerede Ridder Carl og mange af de unge Riddere faaet deres Skjolde prydede med det nye, hædrende Mærke.

„Til Lykke, Ridder Carl!“ sagde Grev Albert næste Morgen da den unge Lehnsherre af Rise, som med glædetindrende Øine traadte ind i Feltherrens Telt, med sit friskmalede Skjold paa Armen, og fortalte ham, at han nu, da dette Korstog saa lykkelig var endt, havde faaet Tilladelse af Kongen til at følge ham tilbage til Danmark og tage sit Lehnsgods i Besiddelse.

„I er en Lykkens Yndling!“ — sagde den alvorlige Feltherre i noget kold og fremmed Tone og betragtede ham med et gjennemtrængende Blik: — „som Erkebispens Pleiesøn og Bisp Peders Fortrolige, maa I forstaae lidt Meer end jert Fadervor, siden I, uden at slide paa jert Sværd, forstaaer at hente os Seiren fra Himlen.“

„Derfor priser jeg hverken min eller noget Menneskes Kløgt, strenge Herre!“ — svarede Carl med troskyldig Ærlighed — „den vidunderlige Begivenhed med Banneret er mig ligesaa ubegribeligt et Guds Under, som det maa være Erkebispen og ethvert Menneske. Men I har Ret: jeg maa prise mig lykkelig, at jeg med al min Ringhed værdigedes til at gribe det hellige Klenod, da det sendtes os.“

„Vær oprigtig, Ridder Carl!“ — sagde Grev Albert mørk — „og lad de Klerketalemaader fare! Jeg anseer Jer ikke for nogen eenfoldig Sværmer; skal jeg ikke ansee Eder for en listig Hykler, saa sig mig Sandhed! Miraklet med Banneret var

en Aftale mellem Eder og de fromme geistlige Herrer, som paa dette Tog baade ville være Feltherrer og Profeter, ja Vorherre selv, om det kunde gaae an. Hvad den halvafsindige Bisp Peder har drømt og spaaet, har den snilde Erkebisp bragt til Opfyldelse. Saameget er idetmindste vist, at Banneret kom fra Bjerget, hvor Erkebispen og alle Klerkene stod."

„Ved den levende Gud! Herre Greve!" — sagde Carl forbauset og med krænket Æresfølelse — „I fornærmer høilig baade mig og hine fromme, ærværdige Herrer, hvis I troer, at vi ved et bedragerisk Gjøglespil har villet bespotte Gud og holde Kongen og alle Christne for Gjæk. Hvor var desuden nogen Aftale mulig? jeg stod jo fangen midt blandt Fjenderne."

„Men hvad Vind det var, vidste man dog, og hvor langt en Blide kan virke ligeledes; eders Rustning var ogsaa kjendelig nok paa Høien. Har I da ikke sagt til Absalon Bælg og alle de andre Krigsfanger, da Banneret faldt, at det var Tegnet fra Himlen, som I ventede? og hvem uden Bisp Peder eller Erkebispen har bedet Jer vente paa Tegn og Mirakler?"

„Ingen anden; det er Sandhed, Herre Greve! og kalder I det en Aftale og et beregnet Gjøglespil — saa" — —

„Saa kalder jeg Barnet ved dets rette Navn, var der endogsaa lidt Lykketræf med!" — afbrød Albert ham heftig — „I skal ikke bilde mig ind, at Guds Engle eller nogen Skrædderhelgen i Himlen giver sig af med at sye smukke Silkefaner og Standarter til os. Lad Folket længe nok opbygge sig med slige Eventyr! naar den Tro giver Krigerne Mod, er den saavel mig som Kongen velkommen; men jeg er for gammel til at holdes for Gjæk af Klerke og deres forløbne Læredrenge. Tilstaaer I mig ikke Sandheden, Ridder Carl! saa vov aldrig meer at træde for mine Øine! Var jeg eders Herre og Vaabenmester og tog jeg mig af Eder fra eders Barndom, for at I nu skulde lade Eder bruge til at kaste mig og enhver ærlig Ridder Blaar i Øinene og hjælpe til at fordunkle min Feltherreære ved et taabeligt Gjøglespil?"

„I Guds og alle Helliges Navn, ædle Herre!" — svarede Carl med Haanden paa sit Bryst — „har jeg sagt Eder en Usandhed og nogensinde tænkt paa at bedrage Eder eller nogen christen Sjæl, saa maa Bødlen sønderbryde mit ridderlige Skjold og lade det slæbe bagvendt gjennem Skarnet af det usleste Øg, saa vil jeg lade Ridderskabets hellige Mærke udslette af min Skulder med kogende Vand, og I maa lade mig nedslæbe fra

Skafottet til Ligbaaren under evige Forbandelser som en falsk og ærel̊øs Ridder!“

„Nu vel!“ — svarede Grev Albert med et medlidende Smil og kappede ham paa Skulderen — „jeg vil da troe, I har været et blindt og godtroende Redskab i Andres Haand. Nu vil jeg kun give Eder et godt Raad: bliv I Klerk jo før jo heller og gjør Karisegaard til et Kloster! sæt et Kors og et Dødningehoved paa eders Snekkespeil istedetfor Jomfrunavnet, som I har været saa artig at sætte der! Verdslig Daad og Lykke er dog Tant og Forfængelighed for saa from en Sjæl, som allerede er indviet i himmelske Hemmeligheder. Jeg bliver nu her tilbage for at beskytte Kirken med mine simple, verdslige Vaaben og for at grundfæste Kongens Herredømme her; det tænker jeg at kunne gjøre uden Mirakler. Jeg har al Respect for Bisper og Præster saavelsom for alle Profeter og Mirakelmænd; men en Ridder som venter paa Tegn fra Himlen, naar det gjælder, han har ogsaa Kongen og hele Kleresiet til Ven — min Mand bliver han i Evighed aldrig!“

Grev Albert vendte ham med Ringeagt Ryggen; og med dyb Kval i det krænkede Hjerte forlod Carl af Rise sin forrige Vaabenmesters Telt. Hans skjønne, dristige Haab om at vorde Grev Albert af Nordalbingiens Svigersøn syntes for evig bortfaret, som en skuffende Drøm.

Bleg af Harme og Sorg og med forvildet Aasyn ilede han ned til Stranden. Det var som Grev Alberts Kulde og Foragt havde nedstyrtet ham fra en salig, underfuld Himmel til en tom, glædesløs Verden, fuld af Svig og Bedrag, og hvor selv det Helligste kun var Maske og elendig Øiensforblindelse; thi Grev Alberts Tvivl havde et Øieblik bragt ham selv til at tvivle paa Alt, hvad han dog troede at have seet og erfaret.

Da han kom ned til Stranden, saae han en stor Mængde Mennesker samlede. I Kongens og mange Ridderes Nærværelse døbte Erkebispen og Bisp Peder en stor Skare Hedninger. Carl trængte sig frem mellem Krigerne, og hvad han nu saae og hørte bragte atter Freden tilbage i hans Sjæl med Troen paa det opløftende Underværk, som han syntes her paany at see bekræftet i dets velsignede Virkninger. Blandt Hedningerne kjendte han nemlig med glad Forbauselse den vilde, dristige Kyriawan, som rev den sorte Løve af sin Hjelm og traadte den under Fødder.

„Nu veed jeg, at de Christnes Gud er mægtigere end alle andre!“ — sagde Hedningen — „Giv os en god Gud for en

ond! han, som sendte Eder hint Banner i Nøden, paa ham og ingen anden vil jeg nu troe til min Død!“

„Maatte den vildeste Hedning komme hid for at beskæmme mig!“ — sagde Carl ved sig selv og slog rødmende sine Øine til Jorden. Da han opløftede dem igjen og saae den fromme Erkebisps ærværdige Aasyn, gjorde han ham en lønlig og inderlig Afbigt i sit Hjerte, fordi han et Øieblik havde ladet sig forlede til at tvivle paa hans og hans begeistrede Broders Redelighed. Carl fik nu ogsaa hele sin sædvanlige Kjækhed og Frimodighed tilbage; den skjønne Rigmors Billede fløi ham atter i livsglade Drømme gjennem Sjælen. „Herrens Haand er mægtig med mig, og jeg vil ikke forsage!“ — sagde han halvhøjt ved sig selv, idet hans Blik faldt paa hans nye Skjoldmærke — „den vantroe Greve skal dog see, at Kjærlighed er mægtigere end Frygt!“

„Ret saa, min Søn! tro paa Kjærligheden! og Kjærligheden troer Alt!“ — hviskede en venlig Stemme ham i Øret. Det var Bisp Peder, som med foldede Hænder gik ham stille forbi til sin Hule.

FEMTE KAPITEL.

ire Uger derefter stod Jomfru Rigmor ved Dronning Berengarias Side paa Slotssvalen paa Ribehus og glædede sig over Kongens prægtige Seiers-Indtog paa Slottet. Den stolte, kjække Dronning straalede i sin kosteligste Pragt. Hun havde efter sin sidste Nedkomst gjenvundet det friske, livlige Udseende og hele den blendende, jomfruelige Skjønhed, som saa uimodstaaelig havde henrevet Valdemar den første Gang, han saae hende. Derimod syntes den lunefulde Jomfru Rigmors mindre blomstrende Kinder at røbe en hemmelig Hjertesorg, hvilket dog paafaldende modsagdes af hendes Livlighed og muntre Adfærd.

Fremmerst i de glade Korskrigeres Skare red nu Kongen over Slotsbroen mellem Erkebispen og Bisp Peder, og det store, røde Banner med det hvide Kors vaiede glimrende over Fjærbuskene; det blev høit opløftet af en ung Ridder med himmel-

blaat Harnisk og lukt Hjelmgitter, i hvem Rigmor med bankende Hjerte troede at gjenkjende Carl af Rise.

Dronningen og hendes Damer hilsede Kongen og hans Følge med deres viftende Hovedduge, og den unge Prinds Valdemar løb sin seierrige Fader sjæleglad imøde i Slotsgaarden, for at fortælle ham, at han nu kunde ride Dystridt med de største Kertesvende.

Kongen sprang af den hvide Ganger, trykkede Drengen til sit Bryst og ilede op paa Slottet i sin skjønne Dronnings Arme.

Hun hilsede ham med Begeistring og Glæde: „Hil dig, min kongelige Helt!“ — sagde hun — „til Seier og Lykke er du fød, og ingen Konge i Verden skal nu nævnes din Lige!“

Med stormende Glæde trykkede Kongen hende til sit Bryst. „Ja, min Berengaria!“ — sagde han, svimmel af sin Lykke — „nu er min Glæde og Lyksalighed først fuldkommen! nu først er den Time kommen, da jeg tør nævne mig Valdemar Seier og spørge, om nogen Mand i Verden er lyksalig som jeg!“

„Og see vore Sønner, min Valdemar! see dog hvor de ere voxede!“

Idetsamme løb den lille treaarsgamle Erik ham glad og venlig imøde, og den lykkelige Fader tog Drengen paa Armen og kyssede ham hjertelig.

„Han kommer til at ligne sin Fader!“ — sagde Dronningen — „men glem dog ikke min lille egensindige Abel! han skal jo ligne mig, sige Alle; nei, see! han skjønner alt: du gjør ham ordentlig skinsyg ved at kjæle for Erik.“

Kongen satte den smukke, venlige Dreng tilbage paa Fodklædet og vendte sig nu til den lille aarsgamle Dreng med de sorte Øine, som paa Fostermoderens Arm rynkede Pande og knyttede de smaa Hænder ad Broderen.

„For tusind Pokker! hvad gaar der af Drengen?“ — sagde Kongen og loe — „nei, nu har jeg aldrig seet Mage! — er han virkelig vred? nei, det er dog afskyeligt! Var jeg ikke saa glad og lyksalig i dette Øieblik, min ædle Dronning!“ — sagde han alvorlig — „og lignede Drengen dig ikke saa velsignet, jeg troer, sandt for Herren, jeg revsede ham strengt, hvor lille en Pusling han er. Under du ikke din Broder min Velsignelse, Dreng! eller kan du ikke give Tid til Raden kommer til dig? nu, saa kom da! dig vil jeg jo ogsaa holde af. Nei, see om han vil!“

„Fy, Abel!“ sagde Dronningen og tog Drengen paa Armen.

Nu sprang Barnet glad paa Moderens Arm. Valdemar kyssede den lille Egensindige og følte sig lykkelig over al Maade.

Den seierrige Konges Hjemkomstdag var en Høitidsdag over hele Landet. En større og prægtigere Seiersfest var endnu aldrig feiret paa Ribehus. Erkebisp Andreas forestod den kirkelige Takkehøitid i Domkirken med høitidelig Begeistring og bød Folket love og prise den store himmelske Konge, som saa vidunderlig havde sendt de troe danske Korskrigere og deres heltemodige Konge Frelse og Seier fra Himlen. Han beskrev det himmelske Vidunder med prægtige Farver og med en saadan Sandhed og Salvelse i Ord og Aasyn, at enhver, som hørte og saae den ærværdige Olding, maatte bøie sit Knæ og med ydmyg Tro tilbede den Ubegribelige, for hvem Intet i Verden er Umulighed.

Kongen selv syntes dybt bevæget ved den fromme Erkebisps Ord; men Dronningen betragtede ham og Erkebispen med et forskende Blik og syntes forbauset over, at de begge lode til at antage hin besynderlige Begivenhed for et virkeligt Vidunder.

Da Kirkefesten var endt, modtog Kongen i Slottets store Riddersal sine Vasallers og ypperste Mænds Lykønskninger. Han sad med Scepter og Krone ved Dronningens Side paa sin prægtige Elfenbens Throne, og over Thronen vaiede det hellige Korsbanner. Da Rigets Raad og de anseeligste Lehnsmænd havde bevidnet Kongen deres og Folkets Glæde over hans lykkelige og seierrige Hjemkomst, fremtraadte Bisp Peder med Bispestaven i den høire Haand og en stor Pergamentsbog i den venstre. Der lyste en sælsom Ild i hans begeistrede Øine; men hans Aasyn var blegt som en Dødnings; han var i fuld bispelig Ornat, og ved hans høitidelige Fremtræden vege Alle ærbødig tilside. Med Øinene fæstede paa Korsbanneret bøiede han sit Knæ og lagde Bogen ved Thronens Fod. Derpaa reiste han sig langsomt: „Timen er kommen, som jeg forventede!“ — sagde han — „Herren undertraadte vore Fjender og gav dem et Banner, som ham frygtede — hos ham er Livets Kilde, og i hans Lys skal vi see Lys. Hil Eder, Kong Valdemar Valdemarsøn!“ — vedblev han, — „eders Æres første Time er kommen. Det er nu vitterligt for Mennesker, at Herrens Haand er over Eder og Fædrelandet. I en saadan Stund lovede jeg at bringe Eder denne vigtige Bog; det er den gamle Fader Saxos Arvegods til Eder og det danske Folk; det er et sanddru Vidnesbyrd om Folkets og eders høisalige Fædres Liv

og Idrætter: deri kan I see som i et Speil hvortil Danmarks Folk er født og baaret, og hvad der blev af dem Alle, de Store og Mægtige, som glemte Herrens Ære for deres egen og glemte Sjælens Frelse for at kaldes store blandt Daarer. Under det Frelsens Banner, Herren sendte os i Nøden, tykkes det mig sømmeligst at overrække Eder slig en kostelig Sjælegave" —

Her afbrød Kongen ham hastig, idet han priste den salige Fader Saxos Flid og store Fortjenester og takkede Bisp Peder for den Omhu, hvormed han havde ladet Bogen afskrive.

Men Bisp Peder havde ikke udtalt; han stirrede Kongen skarpt i de mægtige Herskerøine og vedblev: „Naadens og Velsignelsens Stund er vel kommen, Herre Konge! men skal ikke Naaden vorde til Tugtelse og Velsignelsen til Forbandelse, saa ihukom hvad I lovede mig for Guds Aasyn i hin Nødens og Forsmædelsens Nat før St. Viti og Modesti store Dag! forglem ikke i eders Lykke, at den samme Haand, som ophøiede, kan fornedre, og at Herren staaer de Hoffærdige imod, men giver de Ydmyge Naade! Den forbarmende Gud velsigne og bevare Eder i sin Frygt til Dagenes Ende! men holder I ikke hvad I har lovet, da ihukom mine sidste Ord, naar en streng Dom gaaer over Eder og Folket! thi den Stærke skal blive til Blaar, siger den Herre Zebaoth, og hans Gjerning til en Gnist, og der skal Ingen være, som udslukker."

„Forfærdeligt!" — hviskede Dronningen — „er den fromme Herre bleven afsindig?"

Da reiste Kongen sig med dæmpet Harme og erklærede med Værdighed og Kraft, at han ene gav den Almægtige Æren for sin Lykke og Seier, og at han haabede, den Nød og Trængsel med Guds Hjælp skulde være fjern, som den fromme Bisp Peder i sin sygelige Tilstand og overdrevne Iver truede ham og Folket med; forresten, tilføiede han, var her ikke Stedet til at høre paa Poenitentse-Taler, som kun havde hjemme i Kirken og i Skriftestolen.

Bisp Peder lod ikke til at høre disse Ord; han stirrede stift og uafladeligt paa det hellige Korsbanner. „Ve, Ve!" — raabte han nu med frygtelig Stemme — „Korset flammer over dit Hoved, Kong Valdemar! bryder du dit Ord — smelter det Kronen paa dit Hoved — see! Fristeren er nær — og Dødsfjenden vaager" — — Han vilde have sagt Meer; men Mælet forlod ham pludselig; han tabte Bispestaven af Haanden og sank knælende og udmattet til Jorden. Erkebisp Andreas og

nogle Kanniker ilede ham til Hjælp og løftede ham op fra Gulvet; han hævede endnu engang sine Arme mod Himlen, som han vilde bede; hans Blik forklaredes, som han saae et himmelsk Syn over Kongens Hoved og han sank død tilbage i deres Arme med et venligt Udtryk af Fred i det ærværdige Aasyn.

Denne Tildragelse havde rystet Alle og frembragt en stor Forstyrrelse i den almindelige Glæde. Taus og tankefuld, forlod Kongen Riddersalen med den forbausede Dronning, med hvem han havde en lang og fortrolig Samtale i Eenrum.

Jomfru Rigmor havde ved Høitideligheden i Riddersalen staaet blandt Damerne ved Dronningens Side og forgjeves seet efter Carl af Rise blandt Ridderne. At han ikke var bleven tilbage i Estland med hendes Fader og Grev Otto, vidste hun, og at det var ham, der ved Kongens Indtog havde baaret Korsfanen, formodede hun vist; men hvorfor han havde redet med tillukket Hjelmgitter og ikke siden ladet sig see, var hende ubegribeligt. Hun fandt det ikke passeligt at spørge efter ham, men sad endnu tankefuld og urolig i sit Kammer henad Aften, da hendes gamle Fostermoder Marthe, som sædvanlig kom trippende, med hendes Skarlagenskaabe paa Armen, for at følge hende til den hellige Vesper i Domkirken.

„Jeg troer, jeg vil læse mit Ave iaften herhjemme, gode Marthe!“ — sagde Rigmor mismodig — „jeg har Hovedværk og er endnu ikke kommen mig af Skrækken over den arme Bisp Peder, som saaledes faldt død om iblandt os.“

„Ak ja, det maa have været et forskrækkeligt Syn!“ — sagde Marthe og ordnede Lægene i sin Kaabe — „jeg takker min Gud og Herre, at jeg ikke var fornem nok til at faae det at see; men det Forskrækkeligste derved var nok hvad den fromme Guds Mand skal have sagt til Kongen paa sit Yderste.“

„Det forstod jeg ikke ret“ — sagde Rigmor — „men Dronningen sagde, det var en vild, forvirret Tale, som der ingen Forstand var i.“

„Ak ja, ak ja!“ — sukkede Marthe — „hvad en Døende siger er der gjerne meer Forstand i, end denne Verdens Børn har Lyst til at forstaae. — Men hør! nu ringer det til Vesper; skal jeg da gaae alene iaften? Nu ja, som I vil, min hjerte Jomfru! det vil vist blive smukt og opbyggeligt der iaften.

Vesper, Aftengudstjeneste.

Kongen og Dronningen kommer der og alle de unge Riddere. Ak ja, de Stakler har vel ikke længe hørt et fredeligt Gudsord for bare Krig og Tumult, og Mange ere blevne ilde nok tilredte. Der er nu den unge Carl af Rise — ak ja“ — — her paakom der den Gamle en slem Hoste.

„Nu, hvad han da? hvad han da?“ — spurgte Rigmor utaalmodig og ængstelig.

„Ih, ham har jo Hedningerne hugget Næse og Øren af“ — sukkede Marthe — „derfor gaaer han nu altid med lukket Hjelm.“

„Gud i Himlen!“ — raabte Rigmor og blegnede.

„Ak ja, saaledes gaaer det til i Krigen!“ — vedblev Marthe — „hans stakkels Søster og hans Moder vare komne saa glade hertil for at tage imod ham, og saa skal de finde ham saaledes lemlæstet! hvad hjælper det ham nu, at han er bleven Lehns-

herre af Karise? nu er der dog ingen Pige i hele Landet, som vil tage ham, om han saa havde ti Slotte og Godser. Han skal derhos være hjertesyg, Stakkel! han var neppe kommen hertil, førend han maatte gaae til Sengs, og den Sygdom bliver vel hans Helsot: det skal være udaf lønlig Elskov til en smuk, fornem Jomfru. Ak ja, der er megen Sorg og Nød i denne syndige Verden.“

„Arme, arme Carl!“ — sukkede Rigmor sagte. — „Men hvem har da sagt dig alle de Ulykker? Marthe! jeg vil haabe, du lægger det Halve selv til, som du pleier.“

„Jeg har saamænd hørt det af Jomfru Kirstine selv, det stakkels fortalte Pigebarn, som man engang snakkede saa meget ilde om her. Jeg troede, hun var død og begraven; men som jeg før gaaer over Horsetorvet, hører jeg Nogen raabe: „Marthe! lille gode, fromme Moer Marthe!“ og da jeg skal see mig for, staaer, saamænd og sandelig, det stakkels Pigebarn grædende i Døren hos Mester Troels. Hun havde blot kaldt paa mig for at fortælle mig den Ulykke med Broderen og for at spørge mig om jeg ikke mente, I nok kom til Vesper i Domkirken iaften; for hun vilde saa inderlig gjerne see Eder igjen, men vilde ikke give sig tilkjende for nogen Mo'ers Sjæl; og jeg maatte da love hende at tie som en Mur. Hun fortalte med sine grædende Taarer, at hun nu intet Raad i Verden vidste for sin arme Broder, uden at gaae i Kirke og bede for ham. Ak ja!“

„Kom med Kaaben, Marthe! følg mig strax til Kirken! hvorfor sagde du mig ikke det strax?“

„Jeg havde jo lovet at tie, hjerte Jomfru! jeg tænkte ogsaa nok, at I som et fromt Christenbarn ikke vilde forsømme eders Ave.“ Hun hængte nu hastig den stadselige Kaabe om Jomfruens Skuldre og fulgte hende ud af Døren. „Jomfru Kirstine vilde saa inderlig gjerne tale med Jer“ — vedblev hun — „Maaske er det ikke heller værre med hendes Broder, end at han jo nok kunde komme sig, naar vi Alle kjønt vilde bede for ham, og det vil I vist ogsaa gjerne, min hjerte Jomfru! jeg har jo nok mærket, at I altid har holdt en Klat af den raske, smukke Dreng; men, Hilleskam! nu er han jo en stor og berømmelig Ridder; det var jo ham, der greb den hellige Fane, som en Engel fløi lige ned fra Himlen med. Han maa vist være en from og gudelig Herre, siden en saadan Naade kunde vederfares ham — og nu har han baade Borg og Fæste. Havde kun de ugudelige Hedninger ikke skamferet ham saa ilde —

ak ja, hvem veed hvad der saa endnu kunde ske? jeg drømte saamænd om ham forleden Nat og om Jer med, lille Jomfru Rigmor! og jeg syntes, han var baade hel og holden og saa sund og frisk, som en Fisk; hvem kan vide, om ikke en Engel fra Himlen ligesaa godt kan give ham et Øre og en Næse igjen, som den velsignede Fane og al den Lykke og Ære?“

Saaledes blev Marthe ved at snakke, medens Rigmor ilede taus og beængstet foran hende til Domkirken. Den deeltagende Jomfru tænkte kun paa sin kjære Barndomsridder, som saaledes var vanheldet, og hun bebreidede sig i sit Hjerte, at hun kunde tænke saa meget paa hans Udseende, naar han laae dødssyg af Elskov til hende, og hun dog havde ham saa inderlig kjær, som hun havde. Marthe havde Møie med at følge sin urolige Jomfru, som hun i den halve Skumring ikke turde forlade. „Giv dog Tid, hjerte Jomfru!“ — stønnede hun og hostede — „det sømmer sig ikke at løbe saa stærkt for en ærbar Jomfru, hvorvel det er til Kirke, og jeg kan, sandt for Herren, ikke vinde med. I finder dog ikke Jomfru Kirstine uden jeg er med.“

Rigmor maatte nu finde sig i at gaae langsommere. „Du gaaer ogsaa som en gammel Snegl idag, Marthe!“ — sagde

hun utaalmodig — „Vesperen er vist forbi, inden vi komme der.“

„Jeg har ikke løbet saaledes i tyve Aar!“ — stønnede Marthe. — „Gud give, I altid maa være saa ivrig til Bøn og fromme Gjerninger, min hjerte Jomfru! ak ja, i mine unge Dage kunde jeg nok løbet omkap med Jer.“

Da de nu traadte ind i den store, dunkle Kirke og havde besprængt sig med Vievandet ved Døren, knælede Marthe først andægtig og bad. Rigmor fulgte hendes Exempel; derpaa fulgte hun Fostermoderen til en af de nederste Kirkestole, hvor hun saae en høi, smykket Jomfru i Silkekaabe og med en glimrende Guldtop; hun var ene i Stolen og knælede paa Bønskammelen med en Rosenkrands og en Bønnebog i Haanden.

„Der er hun!“ — hviskede Marthe; og Rigmor kjendte strax Jomfru Kirstines Søndagskaabe og den Sølvmors Hoveddug, hun selv engang havde baldyret til hende; men hun saae kun et Glimt af hendes kjære venlige Ansigt; thi saasnart Nogen nærmede sig, skjulte Kirstine strax sit Ansigt med Hoveddugen.

Rigmor skyndte sig ind i Stolen og knælede ved hendes Side. „Kirstine! kjære Kirstine!“ — hviskede hun og rakte hende hemmelig Haanden.

„Ak, kjæreste Jomfru Rigmor!“ — hviskede Kirstines velbekjendte Stemme, medens Rigmors Haandtryk besvaredes varmt og heftigt under Kaaben — „jeg har saa Meget at sige Eder; men her tør jeg ikke: jeg vil ikke kjendes af noget Menneske uden af Eder.“

„Følg mig siden til mit Kammer! men sig mig nu kun et Ord! er din stakkels Broder rent skamferet?“

„Ak, desværre!“ — sukkede Kirstine — „men hvad værre er: han døer af Elskov til Eder.“

„Arme, arme Carl!“ sukkede Rigmor.

„*Virgo amata, ora pro nobis!**) sang Marthe og tyssede paa dem. Og de talede ikke meer sammen, førend de havde læst deres Ave Maria til Ende og uden Anstød kunde forlade Kirken.

Nu gik de Arm i Arm, ledsagede af Marthe, op mod Slottet, og Rigmor bestormede den sørgmodige Veninde med tusinde kjærlige Spørgsmaal om Carl, hvilke hun dog mest kun fik besvarede med heftige Haandtryk.

„Ak, du veed jo, kjære Kirstine! hvor meget jeg altid har holdt af ham! og det gjør mig saa bitterlig ondt, at jeg saa-

---

*) ɔ: Bed for os, elskede Jomfru! (I.).

TREDIE DEL

ledes kunde forstille mig imod ham Kongens Bryllupsaften. Jeg kunde ikke lide, at han kom saa velfornøiet og fortrolig og lod til at forudsætte, at jeg nødvendig maatte elske ham.“

„Men I elskede ham dog ret inderlig?“

„Det forstaaer sig! men min Fader er streng, veed du, og har bestemt mig til en udenlandsk Fyrste eller til Klosteret, og havde Carl Mod til at tænke paa mig for Alvor, maatte han dog ogsaa kunne udholde en Prøve og ikke lade sig forskrække af en koldsindig Mine; han maatte være ligesaa dristig som beskeden, og ligesaa tro og udholdende til at vinde mig selv, som kjæk og uforfærdet til at overvinde alle Hindringer.“

„Det skal I see han er! — Ak, men naar I nu seer ham med det ene Øre og den fæle Skramme over Næsen?“ —

„Hvad? ikke Andet?“ — raabte Rigmor glad — „det kan da ikke gjøre ham saa forskrækkelig styg, og naar jeg ret betænker det, kjære Kirstine! maatte jeg dog holde ligemeget af ham, skulde jeg ogsaa aldrig kunne fordrage at see Andet af ham, end hans kjære troe Øine, og dem har han jo dog ikke mistet?“

„Kjære, velsignede Rigmor!“ — hviskede hendes Ledsagerinde glad og kyssede hende uden at tage Sløret tilside. Og nu løb de op ad Slotstrappen til Rigmors ensomme Værelse. Gamle Marthe gik ud med Rigmors Kaabe, og de vare alene.

„Men tag dog nu den dumme Stads tilside, gode Kirstine! jeg har jo endnu neppe seet dine venlige, blaae Øine.“ Dermed tog Rigmor den tætte Hoveddug fra sin kjære Gjests Ansigt, som hun klappede og kyssede venlig.

Med Varme og Heftighed gjengjældtes hendes Kjærtegn. Men da tog Rigmor pludselig Haand og Mund tilbage og blev blodrød af Skamfuldhed, Glæde og Harme; thi nu opdagede hun først paa den skarpe Hage, at det var Carl af Rise selv, som hun havde favnet og betroet sin Kjærlighed til. Hun bed sig i Læben og besluttede at hevne sig tilbørlig for denne dristige List.

„Sæt dig, gode Kirstine!“ — sagde hun hastig — „du er, min Tro, voxet et godt Stykke og er bleven slemt solbrændt i Klosteret; du har vist ogsaa forkjølet dig paa Reisen: jeg synes, du er noget hæs. Men lad os nu tale et alvorligt Ord sammen om din Broder! hvad jeg sagde dig før, veed du da nok, var min Spøg. Er han endnu den samme indbildske Gjæk, som før, og bilder sig ind, at jeg for Alvor kan lide ham? See du faaer snakket ham de Griller af Hovedet! Har han nu til-

med et Øre mindre og en Skramme over Næsen, saa kan du da nok vide, at jeg ingen Trøst kan give ham, om han saa laae ti Gange for Døden af Elskov til mig. Nei, en smuk Mand vilde jeg dog have, naar jeg endelig skulde giftes; men de fleste Mænd ere Gjække, og jeg vil langt heller føie min

Fader og gaae i Kloster, end lade mig plage og beherske af en taabelig Ægtemand.“

Carl af Rise blev bleg som et Lig ved denne Tale. Paa Grund af Tusmørket og sin store Lighed med Søsteren, troede han endnu ikke, han var kjendt; han drog hastig Hoveddugen over Ansigtet igjen og taug stille; men et dybt, smerteligt Suk vidnede om hvad der foregik i hans Hjerte.

Hvor glad Rigmor end var ved at see ham karsk og uskadt, var hun dog endnu ikke hevnet nok. „Hils din Broder, gode Kirstine!“ — sagde hun med ligegyldig Tone — „og sig ham, at jeg mener ham det ret godt og har heller ikke glemt alle de smaa, artige Riddertjenester, han viste mig, da vi vare Børn; men andre Tider, andre Forhold! — selv om jeg ikke gik i Kloster, kunde jeg dog aldrig tænke paa at blive en simpel Ridders Frue; der er mangen fyrstelig Beiler, han dog aldrig kunde komme i Betragtning imod.“

„Nok, nok, Jomfru Rigmor!“ — udbrød nu Carl fortvivlet og kastede Sløret, Kaaben og Hovedguldet paa Gulvet — „I har grusomt drevet Spot med dette arme Hjerte. Farvel for evig!“

„Ih, hvad seer jeg? kan jeg troe mine Øine? — Hr. Carl! hvilken Dumdristighed!“ — raabte Rigmor, som overrasket og fornærmet — „vover I saaledes at holde mig for Gjæk?“

„Tilgiv mig det sidste fortvivlede Forsøg paa at udforske eders Hjertelav til mig, Jomfru Rigmor! Nu veed jeg først hvor ulykkelig jeg er. Ja, I har Ret: jeg var en taabelig indbildsk Drømmer, hvergang jeg kom vor skjønne Barndom ihu og trykkede disse visne Blade til mit Hjerte; det var Ligblomster fra min eneste og sidste Vens Jordefærd, og jeg Daare bildte mig ind, de skulde faae Liv igjen og følge mig til Liv og Glæde paa min Bryllupsdag.“ — Med disse Ord tog han en lille, visnet Krands af Buxbom og Vintergrønt fra sin Barm og vilde sønderrive den, men han standsede pludselig og trykkede den til sine Læber. Nei, dette mit eneste forgængelige Pant paa eders Velvillie skal dog følge mig i min Grav!“ — sagde han — „og snart, snart skal Karise Kirkegaard eller Valpladsen skjule mig og min Daarskab. Rigmor, Rigmor! Gud forlade dig det! jeg vilde døe salig for dig som Hagbarth; men en tro og kjærlig Signe lever ikke meer i denne Verden. — Farvel!“

Han gjorde nu et hastigt Skridt mod Døren og vilde bort; men da faldt Rigmor ham om Halsen og loe og græd paa eengang. „Carl! min elskede Carl!“ — udbrød hun — „vilde du virkelig lade dig hænge for min Skyld! — jeg har pint dig

grusomt. Tilgiv mig! hvad jeg sagde dig paa Veien fra Kirken var Sandhed; men hvorfor ragede du dig heller ikke bedre, naar du vilde gjælde for en Jomfru?“

„Rigmor, Rigmor! velsignede Rigmor!“ —- raabte han ude af sig selv af Glæde og trykkede hende til sit Bryst — „tør jeg troe dig? du kjendte mig og vilde straffe mig?“

„Tro mig, tro mig, Carl!“ — hviskede hun kjærlig og kyssede ham — „om jeg saa plagede Livet af dig, jeg elsker dog Ingen som dig. Men hvilket dumdristigt Vovestykke! hvis Nogen saae os her? — hvis Marthe kom“ — —

„Marthe veed Alting, min Rigmor! den gode Gamle kunde ikke see mig døe af Elskov.“

Nu kom Marthe hastig ind og traf de Elskende i en inderlig Omfavnelse. „Afsted, afsted, Hr. Carl! Haartop og Hovedguld paa! i Kaaben igjen! jeg er bange, der kommer Nogen — ak ja!“ — sagde hun ængstelig — „den Ungdom, den Ungdom!“ — og nu pyntede hun Carl igjen med den bortkastede Jomfrustads og trippede atter hen til Døren paa Udkig.

„Farvel, farvel, min Carl!“ — hviskede Rigmor — „du maa vel gaae, og saaledes tør vi aldrig sees meer; mit gode Navn og Rygte — og min Fader“ —

„Hans Minde faae vi aldrig, førend du er min Ægtehustru for Gud og Verden. Har du Mod, min elskede Rigmor! saa viis mig det nu! lad en Klerk forene os hemmelig endnu i denne Nat, i denne Time! lad mig føre dig til Karise! der skal ingen Magt paa Jorden adskille os.“

„Gud forbarme sig! det gaaer aldrig godt.“ —

„Jeg har beilet hos din Fader forgjeves; han er ubøielig“ — —

„Hvad? hos min Fader, førend hos mig?“ — her knyttede Rigmor den lille Haand og truede — „havde jeg vidst det, skulde jeg have pint dig dobbelt saalænge. Nu, hvad sagde han da?“

„Han var saa vis paa din Lydighed og din Frygt for hans Strenghed, at han for Spot halvt lovede mig det, hvis jeg uden hans Samtykke kunde vinde blot Ravhjertet, du der bærer.“

„Der har du det med det andet!“ — sagde Rigmor rask og trodsig — „er det sandt? Carl! troer han mig virkelig saa frygtsom og en saadan Slavinde af hans Egensindighed — saa kom, saa vil jeg vove det! havde jeg ikke ogsaa en Villie, var jeg ikke Grev Alberts Datter. Det skulde gaae underligt til, skulde jeg ikke kunne gjøre ham god igjen; hvor streng han lader, er han jo dog kun en Mand.“

„Ak Rigmor! Barn! kjæreste bedste Jomfru Rigmor! det gaaer dog aldrig i Evighed an!“ — jamrede nu Marthe ængstelig og vred sine Hænder, idet hun løb frem og tilbage — „hvad vil eders strenge Hr. Fader sige? jeg er ulykkelig — jeg er Dødsens, naar han faaer det at vide.“

„Du følger med os til Karise!“ — sagde Carl — „Kongen og Erkebispen maae gjøre Alting godt hos Grev Albert.“

„Du skal altid blive hos os, lille, gode Marthe!“ sagde Rigmor venlig og klappede den Gamle paa Kinden.

„Ak ja, jeg har jo drømt det saaledes altsammen, og det maa være Himlens Villie!“ — sukkede den føielige Gamle og hentede hastig Rigmors Kaabe. — „Nu saa i Guds Navn og den hellige Jomfrues Navn!“ — vedblev hun og kom med en Bylt under Armen tilbage — „vil I selv vove og forsvare det, ak ja — saa har jeg en Frænde i Kapitelhuset, som kan læse Velsignelsen over Jer i et Øieblik. Men jeg er bange, vi ere røbede — jeg hører Nogen paa Gangen.“

„Stæng for Gangdøren!“ — sagde Rigmor ængstelig — „og følg os gjennem Stegerset til Baggaarden! ak Carl, Carl! nu bliver jeg dog saa angest. Ær din Fader og din Moder, hedder det“ — —

„Mod, min Rigmor! Ær din Fader med at have Mod og kraftig Villie som han! du skal forlade Fader og Moder, hedder det ogsaa. Den hellige Kirke skal velsigne os. Gud beskytter trofast Elskov. Kom! det gjælder al min Lyksalighed i Verden.

TREDIE DEL

Over mit Hoved komme Følgerne! jeg er beredt paa Alt.“ — Derpaa tog han hende rask om Livet og førte hende hastig og ubemærket ud af Slottet for at udføre det vovelige Foretagende.

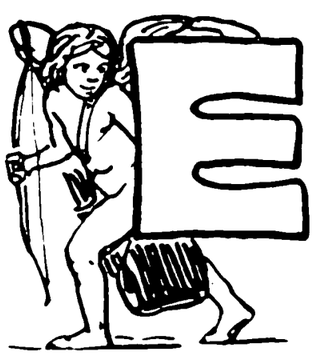

n fordømt Streg!“ — sagde Kongen Dagen efter og gik, reiseklædt, med et aabent Brev i Haanden, frem og tilbage i Dronningens Gemak. — „Derfor havde han saadan Hast med at faae Lehnsbrevet udstedet og faae Orlov til jeg selv drager i Leding. Gudsdød! slig en Dumdristighed har jeg ikke hørt Mage til siden Historien med Ridder Folkesøn og Kong Sverkers Datter. Og hvad er nu herved at gjøre? Grev Albert tilgiver ham det aldrig i Evighed; kommer han hjem, river han Karisegaard ned over deres Hoveder og fordrer Ægteskabet hævet af Kleresie og Pave.“

„Skade for den vakkre Rigmor!“ — sagde Dronningen — „kan de reddes, min ædle Konge! og kan Grev Albert paa nogen mulig Maade forsones“ —

„Derpaa er ikke at tænke. Alt, hvad jeg kan gjøre, er at lade dem have Fred saalænge som muligt og lade Grev Albert blive i Estland, saalænge der er nogen rimelig Grund dertil. Han er mig hengiven med Liv og Sjæl, den kjække Albert; men jeg kjender ham: han er som Jern og Staal, naar det gjælder hans Faderret og hans huslige Anliggender; deri lader han hverken Konge eller Keiser blande sig. Men kom nu, min Berengaria! det hjælper ikke at tænke derpaa. Du skal nu snart see din kjære Audacia igjen.“

„Tak, min Valdemar!“ — sagde Berengaria og trykkede hans Haand med Heftighed — „du veed ikke hvor du glæder mig med denne Reise. Vel føler jeg mig stærk nok til at foragte den lavsindede Hob og dens taabelige Had — den største Mands Kjærlighed har givet mig Mod til at trodse en hel Verdens Miskjendelse; men det er dog tungt at see sig hadet, og jeg føler mig dog mangengang, naar du ikke er mig nær, ret fremmed og forladt blandt disse fjendtlige Mennesker, som misunde mig din Tillid og Kjærlighed og mistyde hvert Ord og hver Mine. Den eneste kvindelige Sjæl, som her forstod mig og viste mig Velvillie, var den vakkre lunefulde Rigmor. Nu har ogsaa hun forladt mig, og jeg længes nu dobbelt efter min kjære, venlige Audacia.“

„Hun var din første Ungdoms Fortrolige“ — sagde Kongen deeltagende — „og det undrer mig ikke, du gjerne vil see hende igjen; men det smerter mig dybt, at du blandt Fremmede maa søge den Hengivenhed, man her lader dig savne. Dog, lad det ikke forstyrre vor Lyksalighed, min høihjertede Dronning! Folket er et egensindigt, lunefuldt Barn; det har ingen Sands for den Høihed, som ikke skjuler sig i Mildhed og nedladende Venlighed; men dets Sind er godmodigt, omskifteligt og let at vinde, som Barnets. Skjenk dem blot et Smil, en venlig Afskedshilsen! og du skal see, naar vi komme tilbage, vil mine brave Danske ikke glemme, du er Danmarks og Valdemars Dronning. Jeg glæder mig ogsaa til denne Reise“ — vedblev han hastig, da han saae en bitter Mismods-Taare i sin Dronnings skjønne Øine — „og tro ikke, jeg bringer dig noget Offer dermed, min Elskede! Er Grev Henrik virkelig død paa sin Valfart, som man siger, bliver det mig ingen blot Lystreise; som Grevehusets Værge vil jeg bringe den lille Nicolaus's Arverettigheder i Orden. Grev Gunzelin er neppe den Mand, som gjør Indvendinger, og de tydske Love spørger jeg ikke om, som Konge af Danmark.“

„Men hvis Audacia ikke indvilliger, min Valdemar! saa lover du mig dog at lade Sagen beroe? jeg vilde nødig, at vort venskabelige Besøg skulde volde hende Ubehageligheder. Maaske lever Grev Henrik endnu og kan komme tilbage.“

„Nu, vi vil see! Det schwerinske Hus har jeg ingen Grund til at begunstige; men den ædle Grevinde vil jeg gjøre alt Muligt for.“

Med disse Ord rakte Valdemar Dronningen Armen og førte hende gjennem Riddersalen til Slotstrappen. Det kongelige Par hilsedes ærbødig af reiseklædte Herrer og Damer, som i to store Rækker ventede paa dem for at ledsage dem. Kongen hjalp Dronningen paa hendes lette Ganger og besteg selv sin hvide Hingst. Derpaa drog det prægtige Tog ud af Slotsgaarden og gjennem Ribe Gader, hvor en stor Menneskevrimmel bevægede sig travl og nysgjerrig for at betragte dem.

„Hvad maa saadan en Reise ikke koste det fattige Land!“ sagde en tyk, adstadig Borgermand med en kort Lædertrøie og et stort Skjødskind, idet han vranten trykkede sig den smudsige Hue ned over Panden. Det var Oldermanden for Ribe talrige Grovsmede. „Det er ogsaa Dronningens Paafund!“ — vedblev han — „hvad forstaae vi dumme Danske os paa saadan en Perle? det maae Tydskerne forstaae! Nu vil vi snart faae at

høre hvorledes de skrige og skraale over hendes Deilighed og store Væsen. Derude vil man bære hende paa Hænderne, medens vi her raabe Ak og Ve over hende.“

„Nu, nu, Mester Claus!“ — sagde en lille pyntelig Mand, som stod ved hans Side med sin hvide Bomuldshue i Haanden — „hvad Ulykke er der i, at hun tager sig lidt frisk Luft og seer sig om i Verden? En Dronning kan dog heller ikke sidde hele Aaret ved Spinderokken, som eders gode Hustru. Saaledes som vor Dronning bliver æret og elsket, kan hun vel sagtens længes efter Venner og Frænder. Det er surt at være fremmed og ilde lidt, hvor man skal være hjemme.“

„I har godt ved at rose hende, Mester Kjeld!“ — svarede den tykke Grovsmed: — „I fortjener en god Skilling mellem Aar og Dag blot ved at pudse hendes Ædelstene og gyldne Smider. Medens I smeder Armbaand og Guldbratser til den storagtige Dronning, maa jeg for halv Løn smede Bolt og Halsjern til de stakkels Bønder, som ikke vil betale hende Dronningeskat. Nei, da priser jeg Dronning Dagmars Tid, da gav den rige Bonde mig Meer for et Plougjern, end jeg nu fortjener paa hundrede Bøiler.“

„Skam faae hun Beengjerd! Herregud være med Kongen!“

lød det nu i alle Gader, saasnart Toget var draget forbi.

„Hør, hvor uforskammet!“ — sagde den lille Guldsmed — „synge de nu ikke den skammelige Vise om Dronningen igjen!“

„Det er hendes Afskedshilsen, og bliver Velkomsthilsenen ikke værre, kan hun takke sin gode Helgen!“ — mumlede Grovsmeden. — „Det er vel, de er borte!“ — tilføiede han — „det var dog Synd, skulde Kongen høre det: han kan have Kors nok i hende alligevel.“

„Det er en Lykke for de kaade Peblinger, at Kongen ikke kan høre hvad de synge“ — sagde Guldsmeden — „han var ellers nok Mand for at holde baade de Smaa og Store i Ave.“

„Snak I ikke om Ave, Mester Guldspurv!“ — brummede Grovsmeden — „vil I ikke synge med de Fugle, I er iblandt, saa tag Jer iagt, at de ikke gjøre Jer til Plukkefisk! Gak I hjem og smed en Guldhank til eders spanske Krukke! Den Krukke gaaer dog saalænge til Vands til hun kommer øreløs hjem.“

Derpaa gik den vrantne Oldermand til sin Esse, og den pene Guldsmed listede sig klogelig ud af Vrimlen.

SJETTE KAPITEL.

re Maaneder vare forløbne siden Kongen og Dronningen vare dragne til Schwerin. Det var en kold Octobernat. I en mørk, snever Celle i Klosteret Lockum i det Calenbergske sad en høi pøniterende Munk halv opreist i en sort Ligkiste, som tjente ham til Seng. Paa Bønskammelen ved hans Side brændte en Lampe mellem et Timeglas og et Dødningehoved. Han havde et frygteligt udtæret Ansigt med enkelte store, fast kongelige Træk; men den største Deel af Ansigtet var skjult af det graasprængte halvt rødlige Skæg, som filtrede sig uredt om de smudsige Kinder. En stor, forreven Cistercienserkappe, hvis hvide Farve ikke meer var kjendelig, skjulte den nederste Deel af hans kæmpestore, skindmagre Legeme. Foroven var han nøgen til Bæltet; hans Ryg og de høie Skuldre vare bedækkede med blodige Striber, og en knudret Pønitentsesvøbe i hans høire Haand røbede Aarsagen dertil. Denne angerfulde Selvplager var Bisp Valdemar, som ved sine strenge Bodsøvelser i dette Kloster allerede var kommen i stort Ry for Helligheed og nu med samme Iver attraaede denne Ære, som han før higede efter verdslig Magt og Berømmelse.

Han syntes i den natlige Ensomhed at være plaget af svære Anfegtelser; han stirrede vildt hen i Luften og slog Kors for sig. „Vig fra mig, Frister!“ — mumlede han — „kommer du nu igjen med din fordømte Krone, dine Dolke og din Gift? vig fra mig! eller bøi dig i Støvet og knæl! seer du ikke, jeg er en hellig Mand? Seer du ikke hvor de kysse mine Fødder

naar jeg sidder og hudfletter mig paa den spidse Sten derude, og hvor de andægtige Pilgrimme bøie sig for mig, naar Glorien begynder at skinne om mit Hoved i Solskinnet? Ha, nei, nei, det er ogsaa Blendværk — det er ogsaa dit Værk, gamle Hovmodsdjævel! saalænge der er en Draabe Blod i mit syndige Skind, faaer jeg dig dog ikke pidsket ud. Nu er det Midnat igjen. Nu gjælder det at holde den Sorte ude af Døren — han er dog den Værste.“

Nu begyndte han ivrig at bede; men af og til slap ham en frygtelig Forbandelse ud af Munden, og han revsede sig selv haardt derfor med Svøben. Da aabnedes Døren paa Klem; et Par vilde, skelende Øine stirrede ind til ham, og under en askegraa Pilgrimshætte kom et sortkruset Skæg og et brunt, dristigt Ansigt tilsyne.

„Spar eders arme Ryg, min fromme Helgen!“ — sagde en haanlig Stemme og loe: — „I pidsker dog ikke den gamle Bisp Valdemar ud af Helgenskindet.“

„Vig fra mig, Satan!“ raabte Bispen og stirrede forfærdet paa den natlige Gjest.

„Kjender I ikke eders gamle Ven meer? ærværdige Herre!“ — sagde Pilgrimmen og traadte ind. — „Hold dog ikke en andægtig Pilgrim for den lede Satan! Kommer jeg ogsaa lidt silde paa Natten og hedder jeg endogsaa den Sorte, saa har jeg derfor hverken Kløer eller Hestehov endnu. See, kjender I mig nu? Ærværdige!“ — Han kastede Hætten og Pilgrimskaaben,

og sorte Grev Henrik stod i sin ridderlige Dragt med det store Rubinhalsbaand over Brystet.

„Grev Henrik! hvad vil I mig her?“ — stammede Bispen forvirret og slog Kaaben over sine nøgne Skuldre, idet han reiste sig og steg ud af Ligkisten. — „Hvi kommer I hid og forstyrrer mig i min Andagt? Verden og dens forfængelige Handeler har jeg opgivet, som I seer. Et forvildet Verdensbarn, som I, er kun en Frister, den Onde sender mig, for at gjøre mig Veien til Helligheden trang.“

„Jeg kommer fra en hellig Valfart, Ærværdige! og den skal skee en Ulykke, som ikke herefter kalder mig en from Herre. Ingen Pilgrim gaaer jo Lockum Kloster forbi uden at see Jer; skulde da jeg, eders gamle Ven, gaae eders Dør forbi uden at hilse paa Eder? Det er en god Stund siden vi saaes, og Intet er foranderligere end Mennesket; men saaledes havde jeg dog ikke ventet at træffe Eder. Blev Thronen, I kæmpede for, alt en Ligkiste? blev Scepteret, I fødtes til, en ussel Pønitentsesvøbe? og skal Kongesønnen, den kjække Bisp Valdemar, saaledes ende?“

„Saaledes ender al Verdens Høihed og Forfængelighed. Tal ikke til mig om Scepter og Throne! de fordømmelige Drømme ere forbi.“

„Ogsaa naar I hører, at der kun behøves een dristig Beslutning og een lykkelig Nat for at fuldbringe hvad vi forgjeves i ti Aar har tænkt paa?“

„Frister, Frister! er det Fromheden, du bringer med fra det hellige Land?“

„Jeg var ogsaa i de Vises Land, Ærværdige! blandt Ægyptens Underværker og lærte hvad Menneskemagt og Menneskevillie formaaer, naar den er fast og udholdende.“

„Men Ormen, som ikke døer, — Ilden, som ikke udslukkes, hvad Raad fandt I derfor i de Vises Land?“

„Derfor er der ogsaa Raad, Ærværdige! Jeg bringer en Skat hjem med mig, som nu skal spare mig alle Valfarter og Pønitentser. Vidste I hvad for en kostelig Saft denne dyrebare Ædelsten indeholder, og havde I blot een Draabe deraf — saa kunde I spare eders syndige Legeme og behøvede aldrig at frygte for jer Sjæl.“ Med disse Ord fremtog Grev Henrik en klar, sleben Sten, hvori en rød Vædske var indesluttet, og holdt den for Lampen.

„Blod! Blod!“ — skreg Bispen — „ha, brænder der ikke Blod nok paa vore Sjæle?“

TREDIE DEL

„Men dette Blod, Ærværdige! det slukker al Blodbrand i al Evighed — det slukker alle Skærsildens og Helvedes Flammer — det udsletter alle gamle og nye Synder: saa sagde mig den fromme Pelagius. See, en saadan Skat er et Kongerige værd imellem Brødre.“

„Ha, men er det ægte?“ — Her krummede sig Bispens magre Fingre krampagtigt efter Reliqvien, som Greven hastig tog tilside.

„Troer I, en pavelig Legat — troer I, den fromme Bisp Pelagius i Alba vilde have svoret sig sin Salighed fra for Guld? Blodet er, min Sjæl! ægte nok, og dyrt har jeg betalt det; enten skal Pelagius og hele den hellige Kirke være evig fordømt, eller jeg har Syndsforladelse og Salighed nok til os begge.“

„Een Draabe, en eneste Draabe kun paa min brændende Isse!“ — raabte Bispen og knælede — „den dobbelte Bandstraale luer der endnu og strider med Glorien.“

„Vel, vel, Ærværdige!“ — svarede Grev Henrik kold og forvarede Reliqvien med et hæsligt Smil — „naar vi sees igjen, og under een Betingelse: I er for hellig til at tage Deel i mine verdslige Planer, det seer jeg vel; men en hellig Ven kan jeg ogsaa behøve. Naar I hører om en dristig Daad, hvorfor Bandstraalen truer mit krusede Hoved, saa lad mig see hvad I formaaer hos Pave Honorius! og saa kan I maaske endnu betænke Jer paa, om en Draabe af denne Ædelsten og en indbildt Glorie eller Kongen af Danmarks Krone bedst kan kjøle eders brændende Isse!“

„Ha, jeg forstaaer dig! du er dog den lede Satan. Vig fra mig, Frister! vig fra mig, evige Løgner! Dit hellige Blod, som din Krone, er Djævelsblendværk tilhobe. Dit Spotord var kun Sandhed — ja, her er min Throne — her er mit Scepter; med det trodser jeg dig endnu!“ Med et vildt Blik satte den ulykkelige Bisp sig nu stoltelig paa Kanten af sin Ligkiste og svingede Svøben over sit skaldede Hoved.

„Afsindige Daare! med Jer er der intet meer at udrette!“ — mumlede Grev Henrik harmfuld, idet han kastede Pilgrimskappen om sig og gik bort med en haanlig Latter.

„Lee kun, saa hele Helvede ryster!“ — mumlede Bisp Valdemar og korsede sig — „du maatte dog vige!“ Derpaa sank han bleg og udmattet om i Ligkisten.

Da han om Morgenen kom til sig selv, reiste han sig med en høitidelig, triumferende Mine og fortalte de andægtige Kloster-

brødre hvorlunde han i denne Nat havde havt en svar Anfegtelse, men at han ved den hellige Jomfrues Hjælp, under strenge Bodsøvelser, havde drevet den Onde ud af sin Celle. Han haabede, at han nu, som den hellige Antonius, havde faaet Bugt med Fristeren for evig, og at de nu snart kunde synge hans Sjælemesse og lukke Laaget til paa hans Kiste.

Grev Henrik fortsatte imidlertid, som en andægtig Pilgrim, sin Hjemreise, og, høilig beundret af sine Landsmænd for sin Fromhed og Ydmyghed, gik han tilfods gjennem sit eget Grevskab til Schwerin.

En klar Vinteraften viste den nedgaaende Sol ham endelig Schwerinersøen med Slottets høie Taarne i det Fjerne. Han standsede og grundede paa hvorledes han nu kunde overraske sin skjønne Gemalinde og forsikkre sig om hendes Troskab; thi hans stærke Tilbøielighed til Skinsyge havde ikke forladt ham paa hans hellige Valfart. Jo nærmere han kom Hjemmet, jo daarligere forekom det ham at stole paa en smuk Hustrues Troskab, som man ikke strengelig havde prøvet. Som han i disse Tanker gik langsomt fremad gjennem den sorte, afbladede Egeskov, saae han en lille, krumrygget geistlig Herre med stor Il komme ridende fra Slottet, og han genkjendte den forviste Erkedegn Arnfred fra Ribe, som han havde taget i Beskyttelse og gjort til sin Slotskapellan.

„Velkommen, velkommen, min naadigste Velynder og Herre!“ — raabte Arnfred og sprang af Hesten — „Rygtet om eders lykkelige Hjemkomst har kaldet mig fra mit Ave og gjort mig til en ganske rask Rytter, som I seer. Jeg skylder Eder mest af Alle, og det sømmer mig først af Alle at byde Eder velkommen til eders — ak, til Slottet vil jeg sige?“ Her satte han et høist ynkeligt Ansigt op.

„Hvad betyder det Bededagsansigt? Klerk! Slottet er vel mit endnu, vil jeg haabe. Hvor staaer det til? min Gemalinde og min Broder leve dog vel?“

„O ja, som man tager det; men man har sagt Eder død, strenge Herre! Skade, at I ikke“ — —

„Hvad! for Djævelen! at jeg ikke var død, vil du vel aldrig sige?“

„Den hellige Augustin bevare min Tunge! Skade, at I ikke

TREDIE DEL

kom hjem for tre Maaneder siden! vil jeg sige, saa kunde Meget nu være bedre og anderledes“ — —

„Nu, saa skrig, Ulykkesfugl! hvad Ulykke er her da skeet?“

„Kongen — Kongen af Danmark har været her.“

„Kong Valdemar? ha! — og alene?“

„Nei, hans stolte Dronning var med for at besøge eders Frue.“

„Nu, hvad Ulykke var der saa deri? min Broder var dog hjemme? og de bleve vel modtagne med Høflighed?“

„O ja, særdeles høfligt, strenge Herre! I kunde ikke selv være bleven modtagen høfligere: Kongen var som Husbond og Herre paa Slottet, og inden han reiste, havde han, med eders Hr. Broders og eders føielige Gemalindes Samtykke, paa sin Myndlings Vegne taget Halvdelen af Grevskabet og Slottet Schwerin i Besiddelse, som eders Søstersøns den unge Grev Nicolaus's lovmæssige Arv og Gods.“

„Hvad? raser du? en saadan Paastand har han vovet? og man har været dum nok til at indvillige?“ —

„Som sagt, Herre Greve! Kongen var som Herre og Husbond her paa Slottet, og eders skjønne godhjertede Frue kunde intet negte ham — hun troede Eder desuden jo død“ — —

„Intet — Intet kunde hun negte ham? Død og Helvede! nu lyver du, Satan!“

„I misforstaaer mig, strenge Hr. Greve! — Den hellige Augustin bevare min Tunge for Bagvadskelse! — jeg taler kun om Fordringen paa Grevskabet og Slottet. Andet tør jeg ikke tale om, men“ —

„Nu, hvorfor stammer du? Grevskabet og Slottet spørger jeg nu ikke om: min Arv og mit Mandslehn skal Keiseren og de tydske Love vel hævde mig. Den Anmasselse er mig endog velkommen; den skal Kong Valdemar høilig fortryde; men hvad videre?“

„Intet videre, strenge Herre! kun beviste Kjendsgjerninger kan I drage ham til Ansvar for. Blik og Miner tør jeg ikke udlægge. Sligt bekymrer Keiseren og de tydske Love sig heller ikke om.“

„Blik og Miner? ha, lyver du, Satan! skal det koste dit Liv!“

„Jeg siger Intet bestemt, strenge Herre! jeg har kun en Mistanke, en lille Frygt, som min Omsorg for eders Ære og min egen Sikkerhed ikke tillader mig aldeles at fordølge. Eders skjønne Frue var som sagt, meget høflig mod den smukke veltalende Konge. Dronning Berengaria var hver Dag mindre tilfreds her og skyndte paa Afreisen; men der indtraf hyppige Forhindringer og Opsættelser. Da endelig de høie Herskaber reiste iforgaars, græd eders skjønne Frue ret bevægelig. Man siger, en lille Tvist mellem hende og Dronningen var gaaet hende meget nær. Siden de høie Herskabers Bortreise har hun været tungsindig, og det prægtige Armbaand, Kongen gav hende ved Afskeden, betragter hun ofte med ømme Taarer.“

„Død og Helved, Arnfred! kan jeg troe dig? du bærer gammelt Nag til Kongen; du vilde vel glæde dig, naar du saae ham i Nød og Ulykke“ —

„Det skal jeg ikke negte, strenge Herre! som en god Christen bør jeg hade alt Ondt, og jeg hader eders Fjende, som jeg hader alle uretfærdige Tyranner og Uskyldighedens Forførere. Men, agt vel derpaa! jeg anklager ham ikke: jeg tør i denne Sag Intet vidne; thi hvad der kan være betroet mig, som Sjælesørger, forlanger I dog ikke at vide? det kan hverken I, strenge Herre, eller nogen Magt paa Jorden bringe over mine Læber. Hvad jeg tør sige, det fælder Ingen, og vogt Eder, at I ikke lægger Mere deri, end der er! jeg vilde kun give Eder et Vink“ — —

„Et skjønne Vink, min fromme Herre! det viser mig Helvede aabent. Man har altsaa betroet dig Hemmeligheder, som Ingen kan aftvinge dig? godt, godt! veed jeg hvor den Helve-

des Skat er begraven, staaer det til mig, om jeg vil grave den ud eller ikke. Ha, den Skam og Skjændsel skal hevnes dyrt! Men Ve dig, har du skuffet mig!“

„Undersøg selv, strenge Herre! og finder I, jeg har sagt et eneste Ord, som ikke var Sandhed, saa være jeg selv den Første, der falder for eders retfærdige Hevn!“

Grev Henrik taug og betragtede den listige Klerk med et gjennemborende Blik. Han saae et triumferende Smil i hans nedrige Aasyn, og uden længer Betænkning greb han sin Dolk og satte den mod den tvetydige Anklagers Strube: „Bekjend nu Alt, eller far til Helved, som en nederdrægtig Løgner og Bagvadsker!“ raabte han fraadende.

Arnfred faldt paa Knæ og bad ham betænke, at den samvittighedsfuldeste Klerk dog var et skrøbeligt Menneske, og at det var en gruelig Synd at friste ham over Evne og tvinge ham til at bryde sin hellige Embedsed.

„Sladder, elendige Hykler! du vilde jo tvinges: havde du villet tie og holde din Ed, havde du ikke sagt mig halvt saa meget. Nu, kort og godt! dø som en giftig Æreskjænder, eller bekjend! eet Ord er mig nok: skyldig eller uskyldig? du veed hvad jeg mener — Sværg, at du vil være evig fordømt, hvis du lyver!“

„Gud og den hellige Jomfru forlade Eder den Synd, strenge Herre! men jeg tvætter mine Hænder; jeg vil ikke med en Løgn skjule Forbrydelsen. Saa viid da: den skjønne Synderinde bekjendte mig Alt i Skriftestolen i en angerfuld Time! men hun fortrød strax igjen sin Aabenhjertighed og frygtede, jeg skulde forraade hende. For at være sikker paa min Taushed, truede hun mig endogsaa med at anklage mig hos Eder for en syndig Tilbøielighed til hende, hvis jeg røbede hende. Nu veed I det, Herre Greve! det være da vovet! tro nu hvem I vil, jeg udsiger Ordet — det være min Fordømmelse, hvis jeg lyver! — skyldig! skyldig!“

„Vel, jeg vil troe dig, som man kan troe en Klerk med dit Ansigt. Men nu tier du, som en død Hund! Intet Menneske skal vide min Skjændsel; jeg skal bære den, som en klog Mand, og hevne mig, som en Prælat! Jeg var ikke forgjeves i de Vises Land. Min Hevn skal modnes, før den rammer; men da skal den ramme vist og sikkert, og Europa skal studse ved hvad en tydsk Greve formaaer. Følg mig til Slottet, Arnfred! vær taus og tro! og du skal ikke fortryde det.“

„Jeg er Eders med Liv og Sjæl, strenge Herre!“ sagde Arn-

fred og holdt ydmyg Stigbøilen, medens Greven svang sig i Sadlen. Paa Klerkens Hest foer den frygtelige Pilgrim nu op mod Slottet.

„Jeg har ham, hvor jeg vil!“ — mumlede Arnfred og listede sig langsomt bag efter — „hvad jeg svoer, kan jeg forsvare: skyldig, skyldig — det er dog den Ene som den Anden. — Den, som synder i Eet, synder jo i Alt. — Lad den knipske Grevinde nu kun sige, hvad hun vil! han troer hende dog ikke. Og Kongen — ha! kunde jeg leve den Dag at see mig hevnet paa ham og Grev Otto og den hele stolte Slægt, saa forvandt jeg først den gamle Svie af Hundepidsken.“

TREDIE DEL

„Men Svien af Skorpionpidsken skal du aldrig forvinde!“ — hviskede en Stemme tæt bag ved ham. Han saae sig forfærdet tilbage, og der stod en kvindelig Skikkelse, klædt som en fattig Kjedelflikkerske, og stirrede stivt paa ham med et Par sorte, gnistrende Øine under den lurvede Kyse. I Haanden, som glimrede af prægtige Ringe, svingede hun en spraglet Svøbe, som syntes overtrukken med Slangehud. „Tak for sidst, krumme Satan!“ — hviskede hun, idet hun loe og greb ham i Kraven — „det var ikke langt fra Galgen — ha, ha! dengang bragte du mig godt Bytte. Men nu, nu har du gjort dit Mesterstykke. Det var Ret! lyv og bedrag og sværg dig Fanden i Vold! det siger Intet. Men Hevn, Hevn! det er Lyst og Glæde.“ Derpaa begyndte hun at dandse om med ham mellem de tørre Blade i Skoven, saa de fløi ham om Ørene, medens hun som en rasende Furie slyngede Slangesvøben over hans Hoved.

„Hjælp! Hjælp!“ — skreg den forfærdede Klerk og var som slagen med Lamhed af Skræk — „slip mig, slip mig, du Helvedes Plageaand!“ Men jo mere han skreg, jo vildere loe hun og hvirvlede ham om med sig over Stub og Sten i det halve Mørke, til han af Gru og Forfærdelse styrtede om uden Bevidsthed.

„Svend! Svend!“ raabte hun nu med skingrende Stemme, og en plump, halvvoxen Knøs i pjaltede Klæder, med en Knippel i Haanden og en stor Laasbue paa Ryggen, sprang frem af Buskene.

„Her er jeg, naadige Frue! Jeg var paa Slottet; men dennegang løi dog eders Stjerner: Kongen og Dronningen ere reiste iforgaars, og Slotskapellanen har ingen Ulykke gjort.“

„See, der ligger han“ — afbrød hun ham — „han har gjort Ulykke nok; men det er godt: det er i sin Orden, og mine Stjerner løi dog ikke ganske.“

„Hvad! — har I selv faaet ham fat og sjunget ham i Dvale? skal jeg da nu slaae ham for Panden, den Hund?“

„Nei, lad ham ligge! han ligger paa sin Gjerning. Han lever dog ikke til Sol gaaer ned igjen; men hvad han har saaet, skal jeg høste. Nu veed jeg Meer, end gamle Thord selv. Har du Hestene?“

„De staae her omme ved Gjerdet.“

„Saa afsted! deri havde din Oldefader Ret — her raadslog Skorpionen med Skytten — men her skal det stolte Vildt ikke falde. Flux afsted til Ribe! — har du din Bue?“

„Ak, naadige Frue! hellere ti Mænd, end een Kvinde! hun skal være saa deilig.“

„Det hjælper hende ikke! hvad bryde Stjernerne sig derom? See paa mig! jeg var ogsaa deilig engang; men hvad brød de kolde Stjerner sig derom? Ve, Ve! nu er jeg en Furie med Slangesvøbe, nu er jeg en Helvedes Plageaand og kan skræmme Livet af alle Skurke i Maaneskin: hvo kjender nu den deilige Hertugdatter meer? og hun fødtes dog til Scepter og Krone.“ Med disse Ord holdt hun Hænderne for de forvildede Øine og græd bitterlig.

„Ak, græd nu ikke igjen, høibaarne Frue! I er endnu saa deilig, saa det er en Gru, og jeg kan ikke udholde at see Jer græde; før maa I dog dandse og synge og lee, naar galt skal være. Jeg vil jo følge Jer til Verdens Ende og gjøre Alt hvad I vil.“

„Nu, saa kom da, Slave! kom da, min troe Ulveunge! du skal blive en Greve; du skal blive en Hertug, som min Knud, naar jeg kommer i mit Rige. Guld og Ædelstene har jeg Nok af; tag det Alt — men skaf mig Hevn!“

„Ak, I er saa god og rundhaandet, deilige Frue! hvor kan I dog være saa grum? naar jeg tænker derpaa“ — —

„Tør du tænke? Ulveunge! tud, tud! men tænk ikke! nei, lyde skal du — dertil er du fød og baaren — og mine Øine skal du lyde, som jeg maa lyde de gloende Øine deroppe. Fort, fort! inden vi har Fuldmaane igjen maa det være skeet — vil ikke du, saa vil hundrede Andre.“ Hun greb ham nu krampagtig i Armen og forsvandt hastig med ham mellem de tørre raslende Buske.

Bleg og skjælvende stod Arnfred næste Dag for Alteret i Schwerin Slotskapel og læste Messen. Grev Henrik og hans Frue sade i den prægtige Herskabsstol ligeoverfor Alteret. Grevens Aasyn var mørkt og uroligt, og den skjønne Grevinde Audacia havde skjult sit forgrædte Ansigt bag Sløret. Greven betragtede hende af og til med et skarpt mistænkeligt Blik. Da slog hun Sløret tilside og vendte det smertefulde Aasyn imod Alteret, idet hun knælede paa Bønskammelen og syntes hensjunken i en inderlig Bøn. Da endelig hendes skjønne bedende Øine dalede, traf hendes Blik den skjælvende Klerk. Ramt af et Nerveslag, styrtede han i samme Øieblik om for Alteret med et grueligt Skrig og blev med Forfærdelse baaren ud af Kapellet. Han lallede Grev Henriks Navn og syntes at have et vigtigt Ord at sige ham; men inden han kom tilbage til Slottet —- var han død.

TREDIE DEL

Paa Veien fra Slesvig, hvor Valdemar havde opholdt sig nogle Dage, red han en smuk klar Vinterdag langsomt ved sin Dronnings Side mod Ribe. Det talrige Følge af Riddere og Damer fulgte det kongelige Par i ærbødig Afstand, for ikke at forstyrre deres fortrolige Samtale.

„Ja, jeg havde Uret, min ædle Valdemar!“ — sagde Dronningen, mild og kjærlig, idet hun slog Hermelinskaaben tilside og rakte ham Haanden — „Jeg troede mig hævet over saa jammerlig en Lidenskab; jeg drømte aldrig om, at jeg nogensinde saaledes kunde lade mig overvælde af denne de svage Sjæles Sot. Tilgiv mig!“

„Alt er glemt og tilgivet; men jeg begriber kun ikke“ — —

„Jo vist begriber du det. Tilstaa mig kun, kjæreste Valdemar! skulde nogen Kvinde i Verden kunne gjøre mig skinsyg, maatte det være hende. Hun har Alt, hvad jeg mangler: et mildere og kjærligere Aasyn og et blødere, kvindeligere Hjerte, end min Audacias, har jeg aldrig kjendt, og jeg fortænker ingen Mand i, at han finder hjerteligt Behag i hende.“

„Jeg troer dog ikke, hun behager mig meer, end fast alle vakkre venlige Kvinder.“

„Lidt meer, lidt meer; men hvad siger det? Jeg skulde have glædet mig over, at min Veninde ogsaa var din; men det var som en ond Aand var faren i mig, og hvert venligt Ord, hvert livligt Blik, I vexlede, var mig et Dolkestik!“

„Ubegribeligt, at jeg ikke mærkede det!“

„Jeg forstilte mig: jeg foragtede selv min Svaghed og var for stolt til at røbe den, indtil den overvældede mig og var nær ved at gjøre mig afsindig; da først kom de frem og fik Betydning, alle de utydelige halve Ord og Hentydninger, som jeg forlængst havde hørt om dig og foragtet. Hvad man har sagt om dig og den skjønne svenske Enke og om Jomfru Kirstine af Rise, som saa pludselig forsvandt paa vor Bryllupsdag, al den Snak havde jeg før leet ad og aldrig agtet værd at tænke paa; men nu kom alle slige Tanker, som Dæmoner, fra Sjælens dybeste Afgrund for at forvirre mig og gjøre mig uvis om din Kjærlighed og Troskab; nu erindrede jeg ogsaa din Opmærksomhed for Audacia, da vi førstegang saaes, og hvorledes du forlod os begge for at ile i en Tredies Arme; den fromme uskyldige Dagmar syntes mig et ulykkeligt Offer for dit Letsind og din Ustadighed, og du, den eneste Mand i Verden, som jeg agtede og el-

skede, blev mig en svag almindelig Sjæl, som tusind Andre, og en troløs Kvindeforfører.“

„Berengaria, min herlige Berengaria! selv din Skinsyge har gjort mig stolt: den er mig kun et nyt Beviis paa din Kjærlighed, og jeg bebreider dig Intet. Nogen Uret har jeg dog ogsaa; jeg vil tilstaae dig det: min altfor ligefremme Maade at vise elskværdige Kvinder min Hyldest paa har ofte givet min Ære til Pris for Mistanke og Bagvaskelse. Den Feil har jeg aldrig kunnet aflægge. Men lad det nu være glemt! jeg bliver nu daglig ældre og adstadigere: see, mit Haar begynder alt at graane. Kun naar jeg seer dig, føler jeg mig endnu ung og kraftig nok til at beherske en Verden. Endnu bærer jeg ikke Knud den Stores Krone — et herligt virksomt Kongeliv seer jeg endnu imøde ved din Side — saasnart vi komme til Ribehus“ — —

„Ak, gid jeg aldrig saae Ribehus meer!“ — afbrød Dronningen ham heftigt og med et dybt Suk — „det er mig af Hjertet forhadt, det mørke kolde Slot, hvor kun Had og Miskjendelse venter mig.“

„Gudsdød! min Berengaria! er du af samme Mening imorgen, drage vi overmorgen til Roskild eller til Slesvig eller til hvilket af mine Slotte, du vil. Men tro mig! Stedet gjør mindst til vor Tilfredshed. Kunde du følge mit Raad, min ædle Dronning! kunde du nærme dig med lidt mere Fortrolighed og Nedladenhed til den lunefulde Almue, som kun behøver et Smil, et venligt Blik til at forgude os — du skulde see, Alt blev godt. Det udvortes Præg af Høihed og Storhed kan kun høie og store Sjæle fatte og høiagte; men den indskrænkede egenkjærlige Mængde oprøres derved og kalder det Overmod.“

„Skulde Danmarks Dronning behøve at nedlade sig til ydmygende Konstgreb og Gjøglespil for at smigre en raa, foragtelig Hob!“ — svarede Berengaria stolt — „nei, er jeg Dronning, vil jeg føle mig og vise mig som Dronning, og vil mine Undersaatter ikke elske mig — foragte mig skal de ikke!“

„Forstaa mig dog ret, min høihjertede Berengaria! den Mildhed og Venlighed, som er saa mægtig til at vinde Hjerterne, skal ingen Maske være, intet hyklet paataget Væsen, men et sandt Udtryk af et venligt Hjertelav. Elsk kun mit Folk ret af Hjertet, min dyrebare Dronning! elsk det, som en Moder sine Børn! og du skal see, mine brave Danske lønne ikke Kjærlighed med Had.“

Dronningen taug pludselig, og en blussende Rødme overfoer

hendes Kinder. En svar Kamp syntes at foregaae i hendes Sjæl. „Ak, du har dog Ret, min Valdemar!“ — udbrød hun endelig — „jeg føler din milde skaanende Bebreidelse med Smerte. Jeg var aldrig en Moder for dit Folk. Det var kun Dagmar. Men døm mig ikke for strengt i dit Hjerte! Det er let at elske, hvor man bæres paa Hænder; men hvor man modtages med Fordom og intet venligt Ord hører, der er det en tung Pligt at skulle elske. Dog, jeg lover dig det helligt, min Valdemar! det skal blive anderledes, ved Gud i Himlen! det skal blive anderledes!

Den skjønne Dronning var bevæget, og der glindsede Taarer i hendes mørke Øine. Kongen trykkede hendes Haand til sine Læber og hviskede: „Amen! dertil give Gud sin Velsignelse! og jeg er den lykkeligste Konge i Verden.“

Nu kom Følget nærmere, og man var ikke langt fra Ribe.

„Man strømmer os allerede imøde, Herre Konge!“ — sagde Junker Strange — „Seer I hvor det glimter og støver hist ved Aaen! og hør hvor de allerede larme og raabe!“

„Den Maade at modtage os paa huer mig ikke“ -— hviskede Dronningen ængstelig: — „det er jo et Opløb, som de ventede Fjenden.“

„Den Frihed kan man ikke betage Folket, min ædle Dronning!“ — svarede Valdemar — „mig er det altid en Glæde, naar mine kjære Undersaatter vrimle mig saaledes muntre og livlige imøde.“

„Da jeg red ved din Side i Spidsen for din Hær mod Keiserens mange Tusinder, min Valdemar! da var jeg glad og frimodig; men idag er det mig, som du fulgte mig til en Udørken mod en Flok vilde Dyr, som vilde sønderrive mig ved din Side.“

„Rolig, rolig, min kjække Berengaria! lad Ingen mærke din ugrundede Mistillid! skulde du ikke være tryg ved min Side blandt vore egne kjære troe Undersaatter?“

Medens Kongen og Dronningen med sagte Stemme vexlede disse hemmelige Ord nærmede Folkeskaren sig med Larm og Glædesraab. Kongen hilsede venligt til alle Sider; men det var ikke den beængstede Dronning muligt at betragte den larmende Folkeklynge med et roligt og venligt Blik, og hendes Hilsen blev endnu mere stiv og tvungen, end nogensinde.

„See hvor stolt! hun ved jo neppe om hun vil see paa Folk“ — hviskede den ene af Tilskuerne til den anden, og medens Luften gjenlød af Glædesraab for Konden, lød hist og her den

gamle Nidvise igjen; Berengaria hørte nu selv tydelig det hadefulde, krænkende Omkvæd:

„Skam faae hun Beengjerd! Herregud være med Kongen!“

„Hører I eders Dronnings Velkomsthilsen, min Konge!“ sagde hun med krænket Stolthed og blegnede, idet hun hastig drog Sløret for sit Ansigt for at skjule de bittre frembrydende Taarer.

„Død og Fordømmelse!“ — raabte Kongen yderst opbragt — „Hvo formaster sig til at fornærme Majestæten! Hug dem ned paa Stedet!“

Paa Kongens Bud drog strax en Flok Riddere med dragne Sværd ind blandt Hoben, hvor de hørte den frække Haansang synges. Med Larm og Skrig adspredtes strax en stor Mængde Mennesker; men derved kunde det ikke undgaaes, at Børn og Kvinder jo kom til Skade, og mange Uskyldige maatte lide med de Skyldige.

Hvad man ikke før var opbragt imod Dronningen, blev man det nu, og skjøndt Kongen endnu bestandig hilsedes lydelig af Mange med fordoblet Iver, lød Haanskriget mod Dronningen dog endnu stærkere fra alle Sider. I den høieste Forbittrelse drog Kongen sit Sværd og vilde fare ind blandt de Dumdristige; men han følte det Mislige deri: han standsede pludselig sin Hingst. Hele Toget standsede ved Sønderportsbroen, og Kongen bød Stilhed.

„Stille, stille! Kongen vil tale!“ lød det nu med en sagte Mumlen fra den Ene til den Anden, og i et Øieblik var der saa stille rundt om ham, som den store Folkeskare ved et Trylleslag var forstenet.

Nu opløftede Kongen sin stærke Røst og talte mægtige Ord til Skræk og Beskæmmelse for Oprørerne, og til Ære for den Dronning, som han paastod ethvert ædelt og høihjærtet Folk maatte være stolt af. Han svor ved sin kongelige Magt og Myndighed, at Den, der ikke ærede Danmarks retmæssige, kronede Dronning, som den, der var lige i Magt og Høihed med Kongen selv, skulde falde som en Landsforræder og formastelig Oprører for Bøddelens Sværd. Da han saaledes med sin vældige Herskerstemme havde nedtordnet Skræk og Forbauselse blandt de Misfornøiede, vendte han sig med Høihed og Værdighed til sine troe, danske Mænd og erindrede dem om hvad Danmark var blevet til i de sidste mærkelige Aar. Han viste

dem den Glands og Ære, hvortil han havde hævet det danske Navn og den danske Throne, siden den kjække Dronning Berengaria deelte den med ham. Han viste Nødvendigheden af de Opoffrelser, saa store og vigtige Foretagender krævede, og erklærede høit og lydeligt, at hvis hans Seiervindinger agtedes kjøbte for dyrt, hvis det danske Folk var saa vanslægtet og dybt fornedret, at det agtede Æren ringere, end Guldet, da vilde han blues ved at bære det Spir, som hans store Forfædre bare med Stolthed. „Kalde i mig Valdemar Seier“ — sagde han endelig og slog heftig op med sin bevæbnede Høire — „og ere I stolte af, at Danmarks Konge bærer sligt et Navn med Rette, hvor kan I da bede Gud være med mig og ønske Skam og Skjændsel over min ophøiede Dronning, som deler min Magt og min Ære? Fortjener mit Regimente Skam og Skjændsel blandt Danske, saa være Skammen og Skjændselen kun min! fra mig udgik hvert strengt Kongebud, og jeg skal staae til Rede og Ansvar derfor paa den yderste Dag for Kongernes Konge! i min Haand hviler Loven og Sværdet; men Lykken og Seiren kom fraoven; den kom med Høihed og Ære og tog Sæde ved min Side, og seer, danske Mænd! i denne Skikkelse kom Lykke og Seier, kom Lyst og Glæde, kom Magt og Ære til Danmarks Konge; hun fulgte mig uforfærdet mod den mægtigste Fjende; hver dansk Kriger, som saae hende, blev uovervindelig; men Danmarks Fjender blegnede og flyede. Og en saadan Dronning vil I ikke ære og elske?“

„Leve Dronningen, og leve Kongen!“ raabte nu tusinde Stemmer blandt Folket høit og larmende.

„Tak, min Valdemar!“ — hviskede Berengaria og slog nu Sløret fra det skjønne, bevægede Aasyn — „for din Skyld hører jeg det første venlige Ord af dine Danske. Give Gud og vor Frue, at det ikke maa blive det sidste.“

Neppe havde hun udtalt, førend Kongen hørte en hvinende Lyd, som af en Pil, tæt ved sig; han udbredte forfærdet sine Arme mod Dronningen, og hun segnede at Sadelen i hans Arme.

„Mord, Mord! Forræderi! Dronningen er myrdet!“ raabte tusinde Stemmer med Gru og Forfærdelse. Taus og bleg stod Kongen paa Jorden med den blødende og afmægtige Dronning i sine Arme. En stor rusten Pil sad i hendes deilige Bryst; men Ingen saae, hvorfra den var kommen.

„Guds Dom! — Guds Dom!“ mumlede enkelte Stemmer blandt Folket; men Forfærdelsesraabet over den gruelige Gjer-

ning og Jammeren over Kongens store maalløse Smerte overdøvede alle Yttringer af tilfredsstillet Had og Forbittrelse.

Ridderne sloge en tæt Kreds om de kongelige Personer, og medens Mester Harpestreng øiebliklig undersøgte Saaret og drog Pilen ud af Dronningens Bryst, blev den kongelige Karm hentet. Men Saaret var dødeligt, og førend Karmen kom, laae Dronningen død i den ulykkelige Konges Arme

Kong Valdemars Indtog i Ribe med Dronning Berengarias Lig i den samme gyldne Karm, som engang under Folkets Fryderaab havde ført Dronning Dagmar fra Stranden, var et Sørgesyn, som ingen Dansk glemte, der havde seet det. Selv de, der ivrigst havde sjunget Spotviser om den stolte, ulykkelige Dronning, ynkede hende dog nu og forbandede hendes Morder, da de saae det skjønne Lig, blegt og blodigt i den sønderknuste Konges Arme. Af alle de forfærdede og deltagende Tilskuere gebærdede Ingen sig dog saa besynderligt, som en lille pukkelrygget Mand i en Bondekofte, der bestandig løb ved Siden af Karmen og hylede som en Afsindig, idet han gjorde de besynderligste Gebærder og Krumspring og raabte *Vivat* med en hæs, kvækkende Stemme. Det var den forrige Hofnar Claus Klumpe. Kongen syntes i sin dybe Smerte hverken at bemærke ham eller nogen Gjenstand udenfor sig. Da endelig Karmen holdt for Slotstrappen paa Ribehus og Dronningens Lig blev baaret ud af Karmen, laae den lille Vanskabning knælende ved Fodtrinnet af Karmen. Dronningens kolde blodige Haand faldt ved Bevægelsen ned fra hendes Bryst og berørte Dværgens fordreiede Ansigt, og med et gjennemtrængende Skrig foer han op, trængte sig hylende gjennem Folkeskaren og styrtede sig over Rækværket i den dybe Slotsbrønd; men i den store almindelige Skræk og Forvirring bekymrede Ingen sig om den afsindige Dværg.

TREDIE DEL

SYVENDE KAPITEL.

Over tre Aar vare forløbne siden hin ulykkelige Dag. Det var en af de første skjønne Foraarsaftener i Mai Maaned, og Sjællands lysegrønne Bøgeskove stode nysudsprungne i deres Pragt og Herlighed. I den skjønne Bøgelund ved Karisegaard havde en fortrolig Kreds af ridderlige Herrer og Damer leiret sig i det Grønne ved den saakaldte Fru Marthes Kilde, medens den fredelige Aftenklokke ringede, og den nedgaaende Sol kastede sine sidste Straaler gjennem Lydhullerne paa det hvide, firkantede Kirketaarn. Ved en høi, lyshaaret Ridders Side sad en deilig ung Ridderfrue med Guldtop i de brune Haarfletninger og med et slumrende Pigebarn i Armen. En lille Toaarsdreng red støiende om mellem Buskene paa Ridderens store Slagsværd og havde sin Glæde af at løbe fra den gamle, trippende Fostermoder, som skulde passe paa ham. En gammel, ærværdig Matrone med en sort, guldkantet Spidshue bredte Nadverdugen paa det friske Grønsvær, og en fin, ung Jomfru med Gyldendugs Livstykke gik hende tilhaande med at tilberede det landlige Maaltid. Paa en fældet Træbul sad en reiseklædt Herre, med en stor Guldring om Armen, stille og alvorlig med en Strengeleg og sang Visen om Junker Stranges Hjemkomst med Dronning Dagmar, medens hans kjærlige, blaae Øine ofte dvælede med inderligt Velbehag paa den blomstrende Jomfru, der ikke var Dagmar meget ulig, men dog endnu mere lignede Jomfru Kirstine af Rise i hendes lykkelige Dage.

„En herlig Aften, min Rigmor!“ — sagde Ridderen og trykkede den skjønne Frues Haand — „sover vor lille Hedvig alt?“

„Ak ja, hun giver den smukke Aften en god Dag!“ — svarede Rigmor mut — „hvor kan du dog være saa rolig, Carl! og hvor kan vi sidde her og høre paa gamle Viser eller tænke paa nogen Verdens Glæde, førend vi har taget en Beslutning. Kommer min Fader nu hjem fra Estland, som den gode Thorgeir siger, hvad vil der saa blive af? — Hav dog Øie med den vilde Albert, Marthe! lad ham ikke løbe i Parken!“

„Lad os være glade saalænge vi kan, min elskede Rigmor!“ — tog Ridder Carl af Rise roligt Ordet igen — „Endnu er han jo ikke kommen til Ribe, og Faren er ikke større idag, end den har været i tre Aar! nærmere er den, det er sandt; men der maa dog en Ende paa Alting, og jeg er næsten glad ved at høre, det Uveir nærmer sig, som vi dog vidste maatte komme engang. Kom din Fader i dette Øieblik og saae os sidde saa fredeligt her, maaske han dog tilgav os, om ikke for vor Skyld, saa for de uskyldige Børns Skyld; men vilde han adskille os, kom han med væbnet Magt og fordrede dig tilbage, saa skulde han dog see, jeg havde ikke Volde og Grave om Borgen for Intet. Dog jeg stoler paa Kongen og den fromme Erkebisp.“

„Ak, hvad troer du Kongen bekymrer sig om os? siden den ulykkelige Dronning blev myrdet for hans Øine, er han jo bleven gammel og graa af Sorg; og Erkebispen, han tænker jo kun paa Bøger og Skrifter.“

„Gud hjælpe Kongen! vi ere dog endnu tusinde Gange lykkeligere, min Rigmor! — Sørger han endnu lige dybt over Dronning Berengaria? gode Thorgeir!“ — her vendte Carl sig til den nysankomne Gjest — „Hvorledes var han tilmode, da I saae ham sidst?“

„Jeg beundrer ham i Sorgen som i Lykken!“ — svarede Thorgeir Danaskjald og lagde Strengelegen tilside. — „Vel seer han fast ud som en Olding: hans Haar er askegraat og hans Pande er furet; men Ilden i hans store Herskerøine er ikke udslukt, og han har maaske i disse tre Sørgeaar virket mere for Danmarks Vel, end ved alle sine Seiervindinger. Han sidder daglig i Lønkammeret med Erkebisp Andreas og den lærde Abbed Gunner fra Øm og arbeider paa den nye Lovbog. Han forsømmer aldrig Raadet og Thinget; ja man mumler endogsaa om, at han endnu vil udføre den dristige Plan mod England og snart reise sig i sin Kraft og Vælde for at tilbagevinde Knud den Stores Krone. Han vaager ofte hele Nætter, og det er næsten et Særsyn, at han, som i denne Tid, forfrisker sig nogle Dage paa Jagten. Men Grev Henriks Besøg syntes at opmuntre ham.“

„Grev Henrik af Schwerin?“ — spurgte Carl og sprang op — „han i Besøg hos Kongen? det var en mærkelig Nyhed. Han og Kongen vare jo dødelige Fjender.“

„Det har de ofte været og ere blevne forligte igjen. Naar Kongen bliver vred, kryber den snilde Greve altid til Korset. Siden den gamle Historie med Johan Ganz har Kongen jo to

Gange tvunget ham til at være hans Mand. Da Kongen sidst var i Schwerin, veed I, han paa sin Myndlings Vegne tog det halve Slot og Grevskab i Besiddelse. Deri havde han nok ikke saa ganske Ret; men det skal nu Greven ved dette Besøg have faaet gjort om igjen. Han turde ikke komme uden Leide; men nu er han og Kongen de bedste Venner af Verden. Greven er en rask, munter og beleven Mand, og Kongen kan behøve nogen Opmuntring og Adspredelse."

„Og nu drage de paa Jagt sammen, siger I?"

„Ja, ret ivrig; det opliver Kongen særdeles. Jeg var med iforgaars da de seilede til Fyen; jeg har ikke i det sidste Aar seet Kongen saa oprømt. Greven fortalte om sin Valfart til Ægypten og det hellige Land og om en mærkelig Reliqvie, han havde medbragt og skjenket Schwerinerkirken. Han svor høit og dyrt paa, det var Herrens virkelige Blod, som nu hver Himmelfartsdag skulde fremvises af Bispen, og at alle Pilgrimme, som da besøgte Schwerin, kunde faae Aflad hos ham ligesaagodt som hos Paven i Rom. Det er en kjæk og dristig Herre; men hans Fromhed har jeg ingen stor Tro til."

„Jeg endnu mindre, Thorgeir! nu, hvad sagde Kongen saa til det Praleri?"

„Han trak paa Smilebaandet og roste Grevens Fromhed. Til Gjengjæld roste Greven ham igjen og mente, at han maatte være en udkaaren Himlens Yndling, siden der endogsaa faldt Seiersfaner ned fra Skyerne til ham, saasnart han og hans Bisper vilde, og siden ingen Kvinde kunde see ham uden Fare. Men den Artighed led Kongen dog ikke; han blev pludselig alvorlig og bad Greven betænke, at al Lykke og Velsignelse dog kom fraoven, og at hans Kjærlighedslykke i Verden nu i tre Aar havde været død og begraven."

„Arme Konge! han glemmer dog aldrig den skjønne Berengaria."

„Han tænkte sikkerlig kun paa hende; men Grev Henrik lod til at forstaae ham anderledes; det kunde jeg see paa det skelende Blik. Greven skal være noget skinsyg, veed I; I har vel sagtens hørt det dumme Rygte, at Kongen paa sit sidste Besøg i Schwerin, kort før Dronningens ulykkelige Død, skal i Grev Henriks Fraværelse have havt et Kjærlighedseventyr med hans smukke Frue? jeg er vis paa, det er en skammelig Usandhed."

„Lutter Løgn og Bagvaskelse!" sagde Carl ivrig.

„Den Snak er jo ogsaa glemt for længe siden" — vedblev

Thorgeir — „paa et eneste Blik nær, kunde man heller ikke see Andet paa Greven, end at han var Kongen hjertelig hengiven.“

„Hvo var med af Kongens troe Mænd?“ spurgte Carl efter en alvorlig Taushed.

„Den unge Kong Valdemar og Junker Strange var med, saavelsom Drosten og den gamle Kammermester foruden de sædvanlige Falkedrenge og Tjenere. De havde mange Hunde og Falke med og vilde til Smaaøerne ved Fyen. Jeg havde ogsaa fulgt længer med, havde jeg ikke troet det nødvendigt og vigtigt, saa snart som muligt at bringe Eder Budskab om Grev Alberts Hjemkomst.“

Carl faldt i dybe Tanker. „Hm, var jeg hos Kongen i dette Øieblik!“ — sagde han endelig — „Naar agtede han at være paa Ribehus igjen? og naar ventede man Grev Albert?“

„Om tre Dage ventes de begge til Ribe. Eders Svigerfader var endnu i Holsten.“

„Og Erkebispen raader mig til Flugt?“

„Ja, hvis hans og Kongens Forbøn, som han frygter, Intet udretter.“

Carl sad atter en Stund i dybe Tanker. „Vil du som jeg, min Rigmor!“ — udbrød han nu rask og bestemt — „saa reise vi Alle imorgen til Ribe. Saasnart Kongen kommer hjem, kaste vi os for hans Fødder og bede ham forsone din Fader. Kunde jeg endogsaa forsvare mig imod ham her eller kunde vi undgaae hans Vrede ved Flugten; jeg kan og bør dog ikke forlade Kongen længer, og du bliver dog aldrig tilfreds og lykkelig, førend din strenge Fader har tilgivet os og givet os og de uskyldige Børn sin Velsignelse.“

„Du har desværre Ret igjen“ — sukkede Rigmor — „og jeg kan ærgre mig over, du skal være klogere, end jeg. Det nytter ikke, vi stampe mod Braaden. Jeg har nu i tre Aar været saa kjæk og munter, som det var mig muligt; men du veed ikke, hvad jeg har lidt i Løndom. Jeg sover aldrig rolig nogen Nat, saalænge den Frygt og Uvished skal pine mig. Og dog — jeg pleier ellers ikke at være forsagt; men jeg veed ikke, hvorledes det er — jeg bliver daglig ængsteligere for den Time, da jeg skal staae som en arm Synderinde for hans Aasyn. Jeg drømmer nu tidt, at han forbander mig og river mig fra dig og de velsignede Børn. Ak, jeg tør dog ikke see ham; nei, jeg tror, jeg døde af Skræk, hvis jeg saae ham uforsonet, saaledes som han inat stod for mig i Drømme“ — —

TREDIE DEL

„Saaledes skal du ikke see ham! Jeg reiser alene, min Rigmor! jeg seer dig ikke igjen, førend jeg, med Guds og alle Helliges Hjælp, bringer dig Fred og Tilgivelse!“

„Jesus, Maria! skulde jeg da være ene her paa Borgen? hvis man imidlertid kommer og slæber mig i Fængsel eller i Kloster?“

„Det skal ingen Nød have; derfor veed jeg Raad. Thorgeir! ædle Thorgeir!“ — her greb Carl den stille Skjalds Haand — „jeg har havt Prøver paa eders Venskab. I er ikke Kriger; men naar det gjælder om at beskytte ædle Kvinder og disse uskyldige Smaa, saa veed jeg, I har Mod og Mands Hjerte til at holde Karisegaard lukket for enhver Uven, til jeg kommer tilbage.“

„Tør I betroe Eder til min Beskyttelse, ædle Frue!“ — sagde Thorgeir og vendte sig venlig til den beængstede Rigmor — „saa lover jeg Eder og Ridder Carl, at Ingen, som vil Eder ilde, skal sætte sin Fod indenfor Karise Borgmur, saalænge jeg kan røre en Arm til eders Forsvar. Ja, om Kongen selv bød mig aabne Borgen“ — —

„Kongen? nei, Kongen maae vi adlyde!“ — afbrød Carl den ivrige Ven — „selv om han forlangte vort Liv, maae vi adlyde. Men derfor er jeg rolig; kan Kongen ikke redde os, han rækker ikke Haand til vor Undergang.“

„Men min Fader, min Fader!“ — afbrød Rigmor ham ængstelig.

„Han skal ikke søge mig her; jeg vil selv gaae ham imøde. Naar jeg ikke er her, vil han selv i sin heftigste Vrede intet voldsomt Skridt foretage sig mod den Borg, der indeslutter hans Barn og hans Børnebørn. Hold kun Borgporten lukket, og I ere Alle her sikkre! Jeg drager Uveiret imøde; men frygt ikke, min ædle Hustru! Kongen vil og maa frelse os. Jeg søger ham op hvor han er og møder din Fader ved hans Side!“

„Saaledes er det vist bedst“ — sagde Thorgeir — „jeg er altsaa imorgen Befalingsmand paa Karise.“

„Nei, er det muligt!“ — sagde den smukke, blaaøiede Jomfru Margrethe, Carls og Kirstines yngste Søster, og betragtede Thorgeir Danaskjald forbauset og kjærlig, idet hun satte Kurven fra sig og kom nærmere. „Skal I nu være Befalingsmand her paa Borgen og forsvare os Alle? jeg troede, I kunde aleneste digte smukke Viser og synge til Strengeleg.“

„Jeg har heller ingen store Bedrifter at rose mig af, ædle Jomfru!“ — svarede Thorgeir og rødmede — „men jeg har

dog været med ved Seirene i Polen og Preussen. Jeg veed desuden en Pris“ — tilføiede han dristigere — „som maaske endnu kunde gjøre mig til en drabelig Helt, hvis det behøvedes.“

Jomfru Margrethe blev blussende rød og greb hastig sin Kurv igjen for at sætte Saltmadsfaldet og Syltemælken paa Dugen.

„Dersom I nu vil lange til Nadveren, Børn! saa er Alting istand efter ringe Leilighed“ — sagde nu Carls Moder, den gamle, omhyggelige Fru Ellen, og neiede artigt, idet Nøgleknippet klirrede ved hendes Sidebrask. Hun var næsten døv af Alderdom og bekymrede sig kun om Husvæsenet.

„Tak, tak, kjære Moder!“ sagde Carl med forstærket Røst. „Lader os i Guds Navn spise og være muntre, at den gode gamle Moder Intet skal mærke“ sagde han til de Andre og man leirede sig om Dugen. Jomfru Margrethe læste Bordbønnen med from Hjertelighed; og Alle gjorde sig Umage for at synes rolige og glade. Den Munterhed, de saaledes paa Skrømt syntes at fremtvinge, blev snart, ved Carls tillidsfulde Ro og Fru Rigmors letbevægelige Sind, sand og virkelig. Oplivet af et Bæger kostelig Vin og ved den smukke Jomfru Margrethes Side, istemte Thorgeir Danaskjald endogsaa et begeistret Kvad til Danmarks og de danske Kvinders Berømmelse, hvorfor han lønnedes med et venligt Smil af de Skjønne. Men Carl var imidlertid atter falden i dybe Tanker.

„Gud velsigne og bevare Kongen!“ — udbrød han pludselig og greb sit Bæger — „gid det gaae ham vel! og din strenge brave Fader, min Rigmor, min gamle Herre og Vaabenmester, Gud velsigne ogsaa ham, hvad Dom han saa udsiger over os!“ Han tømte Bægeret bevæget. Derpaa reiste han sig hastig: „Og nu farvel, min Rigmor! farvel, mine velsignede Børn og alle I kjære Venner! jeg har ingen Ro længer paa mig — jeg maa afsted.“

„Jesus Maria! allerede?“ raabte Rigmor forskrækket.

„Jeg maa afsted! det er som Jorden brænder mig under Fødderne — „jeg maa til Kongen! Vær trøstig og bed, min Rigmor! vil Gud, kommer jeg snart med Fred og Lykke tilbage.“

„Hvorhen? min Søn!“ spurgte den gamle Husmoder, medens hun uforstyrret besørgede Kvelsnadverstumperne til Hustyendet.

„Til Hove, Moder! i Kongens Tjeneste“ —

TREDIE DEL

„Nu, saa i Guds Navn, min Søn! glem kun ikke din varme Slag-Kappe! Natten er dog kjølig endnu.“

Med voldsom undertrykt Heftighed omfavnede nu Carl Hustru og Børn og dem Alle og paalagde endnu engang Thorgeir Danaskjald den omhyggeligste Omsorg for deres Sikkerhed. Uden at forlænge den smertelige Afsked, ilede han derpaa ad en Gjensti op paa Gaarden og lod Thorgeir følge efter med de Andre.

Da den venlige Skjald, med Carls Moder under Armen, og Fru Rigmor, med sin lille sovende Hedvig ved Barmen, og Albert ved Haanden, ledsaget af Jomfru Margrethe og gamle Marthe, stode i Borggaarden, tilvinkede Ridder Carl dem endnu et hjerteligt Farvel og foer over Vindebroen, ledsaget af en gammel, graahaaret Tjener, som førte to muntre, fuldt opsadlede Heste i en Line ved den høire Haand og havde sin Herres Rustning med en temmelig stor Vadsæk bag Sadlen. Den gamle Tjener var Bisp Peders troe Martin, som strax efter Bispens Død havde begivet sig i Carl af Rises Tjeneste.

Uden at tale et Ord red Carl længe ved Martins Side! Den gamle troe Svend kjendte sin unge Herre nu saa godt, at han ikke plagede ham med sin Snaksomhed, naar han saae der var Noget iveien. At det gjaldt en lang og vigtig Reise, og at Ridder Carl ikke havde i Sinde at fare i Mag, havde han strax formodet, da han havde faaet Befaling til at medtage den store Feltvadsæk og de to friske Heste til at skifte med. Da det nu gik fort ud paa Natten i det stærkeste Trav ad Veien til Korsør, og Carl spurgte om hvad Vind det var, formodede Martin rigtig, at han vilde til Fyen eller Jylland.

De havde saaledes redet et langt Stykke Vei, og uden at tænke paa Hvile skiftede de kun Heste.

„En smuk lys Aften!“ — sagde Carl — „hvor langt er vi vel henne i Maaneden?“

„Vi har idag den sjette Mai, strenge Hr. Ridder! og vel snart den syvende“ — svarede Martin — „for seer jeg ret paa Maanen, har vi ikke længe til Midnat. Den sjette Mai har jeg godt ved at huske fra min gamle salig Herres Tid“ — vedblev han, da han mærkede, at Ridder Carl nu var kjed af den lange Taushed — „da skulde han altid være hos Kongen, skal jeg sige os, og da var der ingen Ro paa ham andensteds. Det var nu en af hans underlige Griller — Christ glæde hans Sjæl, den fromme salig Bisp! — men naar den Tid kom, var han aldrig god at komme tilrette med.“

„Det var underligt“ — sagde Carl — „veed du da ingen Grund dertil?“

„Han maa vel sagtens have havt sine egne Tanker derved; men hvad saadan en klog og lærd Herre tænker, det gaaer over en eenfoldig Lægmands Forstand. Engang da jeg var med ham i Velskland og vi nær vare blevne ihjelslagne af Røvere, fortalte han mig Noget om en hemmelig Bog, han havde kiget i; men jeg skulde hartad troe, det havde bekommet ham ilde. Det var sagtens denne hersens Cyprianus eller hvad han hedder. Men Kors bevare os! lad os ikke tale derom paa denne Tid!“ Derpaa slog Martin et Kors for sig og begyndte at mumle en Bøn.

Ved Martins Ord var Carl atter bleven taus og tankefuld. Han erindrede sig den forunderlige Begivenhed i Slotstaarnet paa Sæbyegaard, og skjøndt han dengang var et Barn, stod det rædselsfulde og ubegribelige Optrin, da Lysene udsluktes og Bispen styrtede til Gulvet, endnu lyslevende for hans Øine. Han erindrede sig nu tillige alt det Besynderlige, han havde oplevet og som dermed syntes at staae i Forbindelse: han hørte atter Saxos Fortælling om Bjergmanden, der stod bag ved hans Stol i den Nat, Kong Knud døde; han erindrede det hemmelig afbrudte Skriftemaal i Bisp Peders Alkove; han saae atter den frygtelige Bjergmand ved Saxos Grav; han tænkte sig atter i hin mørke Kjelder, hvor han hørte den bandlyste Bisp tale foroven med den døende Morder. Han erindrede hvad Bisp Peder, i sin underlige spændte Stemning, som med profetisk Aand, havde sagt i Hulen ved Lyndanisse kort før Volmerslaget og Vidunderet med Dannebrogsfanen. Alt Dette løb om i Carls Hoved, og som han nu nærmede sig Slagelse, kom han ogsaa hellig Anders ihu og den Forbauselse, Efterretningen om hans Dødsdag havde opvakt hos Grev Albert og Bisp Peder, da han fulgte dem fra Sæbygaard med Fru Helene.

„Hvad tænker du paa? Martin!“ — spurgte endelig Carl og udrev sig af sine Drømme — „Sig, troer du paa lykkelige eller ulykkelige Dage, paa Stjerners Indflydelse, paa Spaadomme og alt Sligt, som jeg har hørt saa Meget om i min Barndom?“

„Naar den lærde Bisp Peder ikke vovede at negte det, strenge Hr. Ridder! og naar I selv har seet Dannebrogsfanen falde ned fra Himlen, saa veed jeg Intet saa ubegribeligt, at vi jo nok kan troe det.“

„Men man kan jo dog ogsaa troe for Meget, paastaaer den forstandige Pater Vilhelm af Karise. Han har med stor Iver

advaret mig for at tænke for meget paa alle slige Ting, som han mener kun gjøre os til Drømmere og Sværmere og betage os al Dygtighed til vor Gjerning i Verden. Jeg har nu i de tre sidste Aar fulgt hans Raad, og saavel jeg som mine Bønder har ingen Skade havt deraf, troer jeg. Hvad der gaaer over vor Forstand, Martin! det skal vi kjønt lade staae ved sit Værd og ikke gruble over: Alt, hvad der ikke gjør os bedre eller lykkeligere, er af den Onde, siger Pater Vilhelm."

„Pater Vilhelm kan være saa klog paa Verden som han vil, strenge Herre!" — svarede Martin — „saa faaer han dog aldrig i Evighed mig til at troe, at den hellige Abbed Vilhelm og salige Hr. Anders af Slagelse og min egen fromme salig Bisp ikke forstode tusinde Gange Meer af de himmelske Ting, end han drømmer om, og det uden at de have lært det af den Onde. Havde min gamle salig Herre levet endnu, kunde han vist have givet Jer et godt Raad, hvis I vilde have betroet ham hvad der ligger Jer paa Hjertet og hvorfor vi saaledes maae fare afsted i den vildene Nat."

„Troer du virkelig? Martin! hvad Raad troer du da, din Bisp vilde have givet mig, naar jeg havde sagt ham, at Grev Albert kommer hjem en af Dagene og vil skille mig fra min kjære Hustru, og at Kongen maaske i denne Nat sover under Tag med sin arrigste Dødsfjende?"

„Det var to slemme Nyheder, strenge Herre! men den sidste — den sidste var med Forgunst dog den værste. Jeg veed nok hvad Bisp Peder vilde have sagt, naar I ikke vil tage det fortrydeligt op, strenge Herre!" —

„Nu, sig frem!"

„Tænk først paa Kongen og siden paa Jer selv! vilde han have sagt, og havde han levet i denne Time, saa havde han og jeg visselig vaaget hos Kongen inat."

„Gud forlade min kloge Skriftefader, er han ikke visere, end baade du og jeg og din gamle salig Bisp!" — sagde Carl urolig og red stærkere — „jeg har tidt nok villet være afsted, men han har altid beviist mig soleklart, det var Sværmeri og Galskab. Din fromme salige Bisp havde paalagt mig aldrig at være fra Kongen nogen Mai Maaned; men han var dengang syg og underlig. Pater Vilhelm har fritaget mig derfor; han har forklaret mig det og meget Andet, ligesom Grev Albert og Absalon Bælg vilde gjort det, men med fyndig Lærdom og med den hellige Skrift selv. Det er nu iaar den tredie Vaar, jeg ikke har seet Kongen; jeg vidste tilmed han var vred paa

mig; siden Dronningens gruelige Død har han jo heller Ingen villet see.“

„Ak, det var ogsaa en forskrækkelig Gjerning“ — sukkede Martin — „hvem er sikker meer i Verden, naar Dronningen ikke engang var det ved saa mægtig en Konges høire Haand? Endnu veed jo Ingen hvorfra Pilen kom?“

„Jo, visselig, gamle Martin!“ — sagde Carl og saae mod Himlen — „der er Een, som veed det, og han glemmer det ikke paa den yderste Dag.“

„Deri har I Ret, strenge Ridder! den alvidende Herre Gud rammer nok alle Skjelmer og Mordere engang. Nu ja, med Dronningen fik det en gruelig Ende; hende var der dog ikke Mange, uden Kongen, som sørgede over; men gaaer det saaledes engang med Kongen selv“ —

„Saa Gud naade Land og Rige!“ sukkede Carl og sporede sin Hingst. Men den sprang nu pludselig tilside og steilede; ogsaa Martins Heste bleve skye, og han havde Møie med at holde dem. De standsede i en Hulvei mellem to høie Bakker, og nu kunde Ingen tvinge Hestene frem.

„Hvad er her da iveien?“ raabte Carl.

„Kors bevare os! seer I ikke Steilen over vore Hoveder, Herre! og see, der staaer to Djævle deroppe og rives om den Døde.“

Carl løftede Hovedet iveiret og saae forbauset, at der virkelig stod en Steile øverst paa Høien over Hulveien, og at to dunkle Skikkelser bevægede sig under Steilen og syntes at være ifærd med at grave en Grav.

„Det er vel en Forbryder, man hemmelig begraver“ — sagde han rolig — „læs dit Fadervor, Martin! og lad os i Guds Navn drage videre!“

Men nu hørte han en kvindelig Stemme synge høit og skingrende deroppe:

„Saa rede vi ham en Seng udi Muld;
Før gav jeg ham Skatten af røden Guld:
Saa vel han ramte den Stolte!“

Carl gruede og søgte forgjeves at faa sin Hest frem; den blev staaende, som naglet til Jorden. Han foldede sine Hænder og saae med en stille Bøn op mod Himlen, ligesom et langt skjønt Stjerneskud eller en fjern Ildkugle gled langsomt ned i Horizonten.

TREDIE DEL

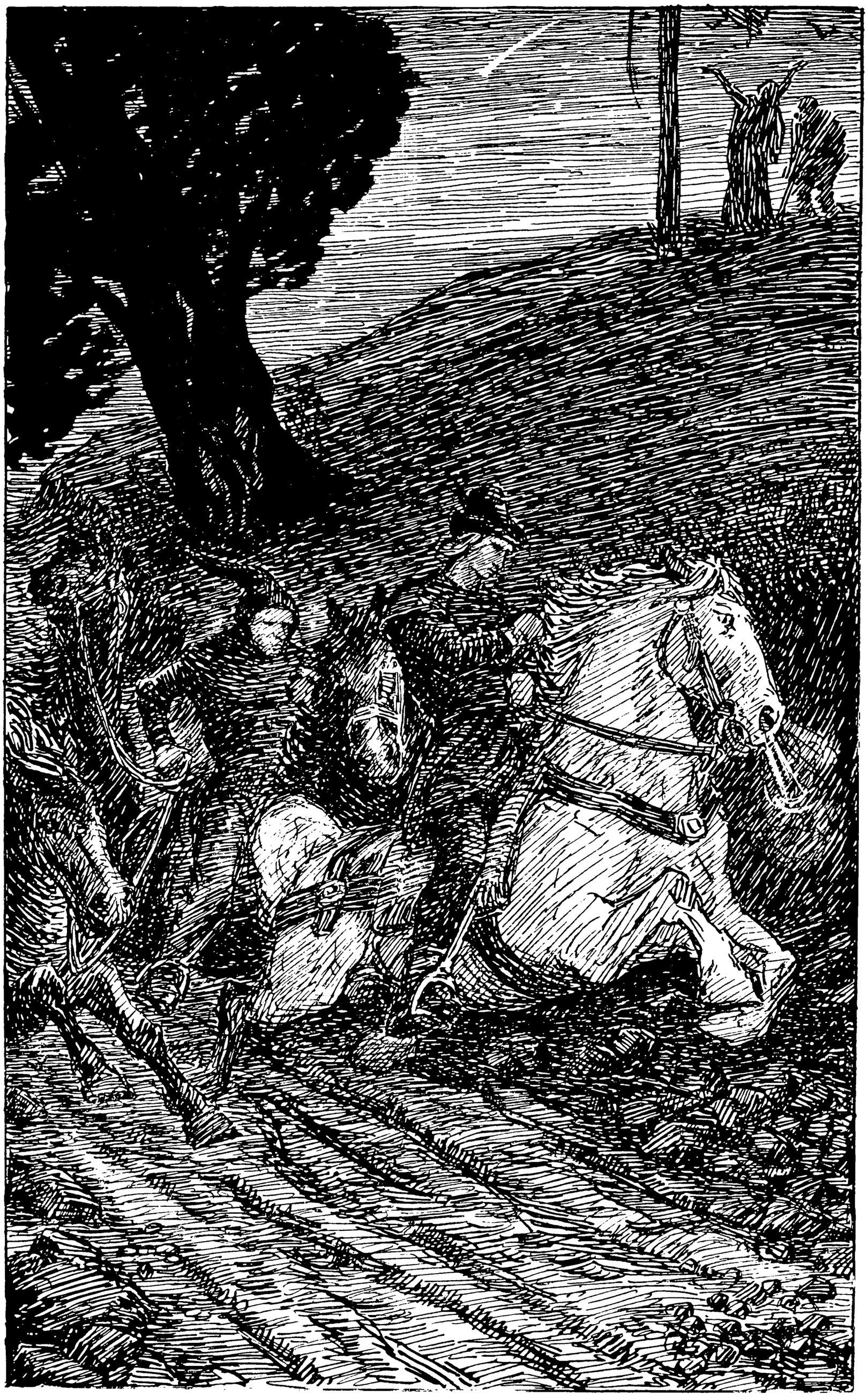

„Nu faldt den store Stjerne i den nordlige Krone“ — raabte den kvindelige Stemme under Steilen — „jeg saae det, Gamle! jeg saae det; slukkes nu ogsaa Stjernen i Løvens Øie?“.

„Endnu ikke!“ — svarede en hul Mandsstemme — „men fordunkles vil den; thi Crateret hersker og Skytten har Magten.“

„Kogleri og Djævelskab!“ — sagde Martin og korsede sig — „kunde I blot faae Skimmel frem, Herre! saa fulgte mine Heste nok efter.“

Carl sporede atter sin Hingst; som et Lyn foer den nu frem gjennem Hulveien. Martin fulgte sin Herre, og snart havde de begge tabt Galgebakken og dens rædselsfulde Skikkelser af Syne.

OTTENDE KAPITEL.

Den samme smukke Foraarsdag, da Thorgeir Danaskjald henad Aftenen havde besøgt Carl af Rise og bragt ham de vigtige Efterretninger, var det kongelige Jagtselskab i den tidlige Morgenstund med munter Jagtmusik og med deres Hunde og Falke gaaet iland ligeoverfor Faaborg paa den lille, venlige Ø Lyø. Ved en Kilde, tæt ved den nysudsprungne Bøgeskov ikke langt fra Strandbredden, havde Kongen ladet opslaae sit Telt. Grev Henrik, der den forrige Dag, som det hed, havde stødt sin Fod paa Jagten, havde den Dag undskyldt sig for at følge med og var bleven tilbage paa sit Skib, medens Kongen og hans Søn, den unge Valdemar, streifede Øen rundt med deres Falke og Hunde, ledsagede af Junker Strange, Astrad Fracke og nogle Jægere.

Den gamle Andreas Kammermester havde imidlertid havt travlt med at indrette det kongelige Telt, hvorunder Herskabet agtede at spise til Aften og overnatte. Den gamle troe Kammermeste havde beredt Alting paa det Bedste til det kongelige Herskabs Opmuntring og Vederkvægelse. Han havde udsmykket Teltet med Skarlagenstæpper og Mailøv, og sørget for, at Kongens og Prindsens Leie blev bekvemt og pynteligt; han havde med Bjørn Mundskjenk ladet Vinen øse i Sølvkanderne og de gyldne Bægere polere og fremsætte, medens han ikke

havde forsømt af og til at knurre paa Madsvenden og Kjøgemesteren. Udenfor Teltet havde han plantet store løvfulde Bøgegrene, hvorimellem der skulde brænde Fakler og Blus; thi skjøndt han ingen Smag selv fandt i Sligt, vidste han dog hvad der kunde fornøie Kongen; og skjøndt han selv var en Hader af Musik, havde han dog for Kongens Hornblæsere indrettet en Plads med Bænke og Forfriskninger paa en Høi, nærved Teltet, hvorfra der var Gjenlyd imod Skoven; selv for Kongens Falke og Jagthunde havde han omhyggelig sørget.

Solen var gaaet ned; det var blevet sildigt, og endnu var Kongen ikke kommen fra Jagten. Den gamle Kammermester begyndte at blive utaalmodig og brumme paa Tjenerne. Han havde allerede et Par Gange ladet Faklerne tænde og udslukke igjen af Sparsommelighed; endelig hørte han Jagthornet og Hundeglammet og skyndte sig nu at faae alle Kerter og Fakler tændte.

Det kongelige Jagtselskab nærmede sig Teltet. Kongen gik foran mellem Prindsen og Junker Strange.

„Nu er jeg ogsaa baade mødig og hungrig“ — sagde Kongen — „jeg mærker dog, vi blive gamle, Strange! dine Ben vil nok ikke længer med.“

„Det troer jeg vel, Herre Konge!“ — svarede Junker Strange og ømmede sig — „saaledes som I har ført os om; der er jo ikke en Mose eller et Krat paa hele Øen, uden vi jo har været deri.“

„Jeg vilde dog endnu engang forsøge, om jeg kunde holde en Dagvandring ud med Solen“ — sagde Kongen.

„I kunde gaae omkap med Maanen med, troer jeg fast!“ — sagde den muntre Hr. Strange — „Dagens straalende Konge, som Olaf Hvitaskjald kalder den, er jo forlængesiden gaaet skamfuld til Hvile.“

„Men den Konge gik dog lidt længer idag, end om Lyø“ — svarede Kongen — „hvor mange tusinde Aar troer du ikke han har gaaet Verden rundt i sin rolige Glands og Majestæt, og om tusinde Aar skrider han vel lige rolig og stolt hen over vore Grave. Naar jeg ret betænker det, Strange!“ — vedblev Kongen alvorlig — „saa er det ikke stort bevendt med vor Høihed og Storhed, og et Menneskeliv er for stakket til at udrette Noget, der er værd at tale om efter hundrede Aar; men man maa blive gammel før man mærker det. Hvad jeg higede efter i min raske Ungdom, see, det har jeg dog nogenlunde naaet og Meer dertil. Men hvad er det saa? skulde Valdemars Liv ikke være Mere værd? oprigtig talt, Strange! selv en Keisers Høihed og Magt synes mig helt tarvelig og ringe, siden jeg jog de to Keisere over Elben.“

„Maaske I endog tilsidst kunde faae Lyst til Sædet paa St. Peders høie Stol!“ — tog Junker Strange atter Ordet i sin sædvanlige skjemtende Tone — „Præstekeiserens Høihed og Magt maa I dog tilstaae betyder Noget i Verden, saalænge Konger og Keisere ikke holde sig for gode til at holde Stigbøilen for ham.“

„Nu ja, gamle Strange! det er visselig den største Hersker paa Jorden, som hersker over Sjælene; den Hjerne, der først fødte hin dristige Tanke, fortjente vel at bære en større Krone, end Kongers og Keiseres. Derfor har jeg ogsaa altid æret hin mægtige Romerbisp meer, end alle Verdens Beherskere; men jeg takker dog min Gud, jeg ikke er i hans Sted.“

„Hvi saa? Herre Konge! I vilde, saa sandeligt! ikke sove paa den hellige Stol.“

„Rigtig, Strange! det mener jeg just ogsaa; Herrens Statholder burde aldrig sove, og troede han ikke, han var det i Sandhed — da sov han vel mindre.“

„Jeg veed ikke, om jeg forstaaer Eder ret, Herre Konge!“

„Seer du, Strange!“ — vedblev Kongen — „med hellig Anders's og Bisp Peders Tro vilde jeg have flyttet Bjerge; med min egen maa jeg nøies med at flytte Troner, og førend Knud den Stores Throne staaer hel og holden paa sin gamle Plads“ —

TREDIE DEL

„Nei, see dog, see!“ — afbrød den unge Valdemar dem og pegede mod Himlen — „en Ildkugle!“

Alle saae mod Himlen og betragtede det sjeldne Natursyn.

„Et herligt Syn!“ — sagde Kongen, og idet Maanen belyste hans kraftige, men nu stærkt furede Herskeraasyn, og Vinden bevægede hans næsten afblegede Lokker, foer et Udtryk af pludselig Vemod over hans Pande, og det var ligesom han havde seet henfarne Venner i Skyerne. Taus og alvorlig gik Kongen med Junker Strange videre.

Dagmars fjortenaarige Søn stod endnu med de klare, blaae Øine opløftede mod Himlen. Han havde lænet sig til sit Jagtspyd, og som han stod der i den korte Læderkjortel, tæt besat med smaa Guldkroner, medens den lysegule Haarfylde, som kun halv skjultes af en guldkantet Purpurbaret, ringlede sig i Lokker om hans Linkrave og de friske, fintfarvede Kinder, saae han fast ud som en deilig, forklædt Jomfru. Med det reneste Præg af Sagtmodighed og Mildhed laae der dog tillige i Ynglingens Aasyn et Udtryk af Kjækhed og letbevægelig Heftighed, som viste, han var Valdemar Seiers Søn. Han havde tabt sig i Beskuelsen af den stjernefulde Himmel og i fromme Tanker om den store, uendelige Fred, hvori Kongernes Konge behersker den urolige Verden. Han maatte fordobble sine Skridt for at indhente sin Fader.

De stode nu ved Kongeteltet, og Kongen overraskedes behageligt af den smukke Oplysning.

„Nei, see mig til den gamle Kammermester,“ — sagde Kongen — „har han ikke fornegtet sin Tarvelighed og gjort Stads for os, som til et Sommeribyesgilde! Det var Ret, min brave Andreas!“ sagde han til Kammermesteren, som nærmede sig, stiv og ærbødig, og bøiede sig dybt, da Kongen klappede ham venlig paa Skulderen.

„Kvelsnadveren staaer rede, min allernaadigste Herre og Konge!“ sagde den Gamle, idet Taarerne stege ham i Øinene af Glæde over Kongens Tilfredshed og venlige Tiltale.

Kongen gik ind i Teltet med sit Følge.

„Dumt, at Grev Henrik ikke var med!“ — sagde han og kastede sig træt i den gyldne Feltstol ved Bordet — „idag gjorde min Trofast sit Mesterstykke; det skal ingen schwerinsk Støver gjøre ham efter!“

„Og min raske Falk steg saa høit, at jeg ikke kunde øine den“ — sagde den unge Valdemar.

„Men den bragte dig dog intet Bytte, Søn! du bliver aldrig nogen vældig Jæger.“

„Jeg holder meer af at see Fuglen flyve, end falde ned, Herre Fader! og det gjør I jo selv: da I havde truffet den stolte Ørn i Flugten, ynkede I den dog, der den faldt.“

„Du kan have Ret, min Dagmars Søn!“ — sagde Kongen alvorlig — „det er dog en vild og egennyttig Glæde saaledes at standse Ørnen i dens Flugt og see Kongefuglen falde for en lumsk og ussel Pil. Jeg skyder ingen Ørn meer. Men hvor bliver vor lystige Greve af? Nu, der har vi ham.“

I sin grønne Fløiels Jagtkjortel, med Paternosterbaandet af Rubiner og Smaragder om Halsen og med sin garderigske Fjærhat i Haanden, traadte Grev Henrik ind i Kongeteltet. Han haltede lidt med den høire Fod; hans mørke Aasyn var ustadigt og hans Blik uvist og skelende, medens han med Møie syntes at bekæmpe en hemmelig Uro og satte et venligt, smilende Ansigt op. „Undskyld mig, min naadigste Herre og Konge!“ — sagde han med usikker Stemme, idet han hilsede Kongen med mere Ydmyghed, end sædvanlig — „Jeg har hele Dagen maattet ligge med varme Omslag om min Fod og havde nær ikke kunnet have den Ære og Lykke at hilse paa Eder.“

„Kom, sæt Eder, Greve! og gjør ingen Omstændigheder!“ — svarede Kongen — „Anstreng ikke Foden med at staae! Naar vi komme til Ribehus, skal Mester Harpestreng snart bringe Jer til at gaae lige paa Benene. Han læger alle Benskader fortræffeligt; han veed nok, jeg ikke for min Død kan fordrage at see nogen halte.“

„Hvad har eders Naade da saameget derimod?“ spurgte Grev Henrik, idet han nærmede sig Feltstolen ved Kongens venstre Side og tøvede med at sætte sig, inden den unge Kong Valdemar havde taget Plads ved sin Faders høire Haand.

„Hvad jeg har mod at halte?“ — gjentog Kongen — „nu, det veed jeg ikke ret selv; men alt Vaklende og Uvist, alt Skjevt og Vindt i Lader og Miner kommer af en indvortes Skjevhed, siger Erkebisp Andreas, og hvorvel jeg ikke troer det, falder det mig dog ofte ind.“

Grev Henrik skiftede Farve, og Junker Strange saae forlegen paa Kongen og blinkede; men Valdemar mærkede det ikke og lod ikke til at erindre Grev Henriks Naturfeil med det skjeve Øie.

„Nu, for tusind Pokker, hvorfor sætter I Eder ikke?“ — sagde Kongen utaalmodig, da de Alle endnu stode omkring

ham — „her ere vi jo ikke ved Hove, veed jeg. Skjenk i Bægerne, Bjørn! Vi kan trænge til en Hjertestyrkning.“

Alle toge nu hastig Sæde. Bjørn Mundskjenk fyldte Bægrene, og Kongen tømte strax sit med alle Tegn paa den heftigste Tørst.

„Nu kan jeg forstaae“ — sagde han og satte Bægeret fra sig, idet han gav sig ifærd med det store Saltmadsfad, uden at oppebie Anretningen af det sødne og brasede Vildt — „nu kan jeg forstaae, hvorledes Esau kunde sælge sin Førstefødselsret for en Skaal Lindser: han maa have brugt sine Ben ligesaa godt paa Jagten som vi. Havde I været med idag, Grev Henrik!“ — vedblev han efter et Ophold — „saa tog I neppe saa fint til Bæger og Fad.“

„Siden I ikke kan fordrage udvortes Skjevheder, Herre Konge!“ — svarede Grev Henrik med et Smil — „saa maa I tillade mig, at jeg, for at bøde paa de indvortes, holder Faste iaften. Jeg gjorde et Løfte i det hellige Land, og det har jeg forsømt at opfylde til iaften.“

„Nu, lad høre! hvad var da det for et Løfte?“

„At jeg ikke vilde være lystig og ikke nyde Saften af Druer, saalænge der var en Rynke i min naadige Herres og Konges Pande, som jeg var Skyld i.“

„Det var smukt og fromt tænkt, brave Grev Henrik! om det ogsaa først nu faldt Jer ind. Nu vel! de Rynker, I taler om, ere allerede udslettede, og de, der ere tilbage, ere af det Slags, som aldrig udslettes, men som blive dybere og flere hver Dag. Dog iaften ville vi være glade og glemme alle gamle Sorger. Vor ærede Gjest Grev Henrik skal leve!“

Kongen tømte sit Bæger, og alle hans Mænd gjorde ligesaa, undtagen den gamle tørre Andreas Kammermester, der aldrig overtraadte sine tarvelige diætiske Forskrifter efter Henrik Harpestrængs Lægebog.

Kongen lod atter Bægrene fylde og begyndte en skjemtefuld Samtale med Junker Strange og Astrad Fracke, som Grev Henrik med megen Kløgt og Finhed vidste at vedligeholde. Bægrene tømtes imidlertid hyppigt, og Alle bleve glade, undtagen den gamle Kammermester, der som sædvanlig sad ordknap ved Bordenden, uden at bemærkes; men selv lagde han nøie Mærke til Alt og havde et skarpt Øie med den fremmede Greve, der nu hyppigt satte Bægeret for Munden, men drak næsten Intet og syntes dog lystigst af dem Alle.

Paa Kammermesterens Foranstaltning begyndte nu Horn-

blæserne fra Høien ved Teltet at spille lystige Jagtstykker og raske Krigssange. Den gamle Andreas saae, at den Overraskelse behagede Kongen, og hans skarpe Ansigt udtrykte en underlig Blanding af Glæde derover og af den Pine, Musikken forvoldte ham selv. Kongen drømte sig tilbage i sin lykkelige Ungdom; han saae Faklerne mellem Løvværket uden for Teltet, og mange gamle, kjære Erindringer om lykkelige Felttog og glimrende Seiersfeste paa Ribehus glimtede livligt gjennem hans Sjæl. Men nu begyndte Hornblæserne at spille Kongens Livmusik, den stolte spanske Ridderdands, som han havde dandset med den skjønne Berengaria, førstegang han saae hende paa Schwerin Slot, og som han havde gjentaget med hende deres Bryllupsaften. En inderlig Vemod blandede sig i Kongens Glæde; han greb Bægeret og tømte det taus til den henfarne Ungdomsbruds Ihukommelse.

„Det er dog et forunderligt Eventyr, det hele Liv“ — sagde han sagtmodig og satte Bægeret fra sig — „men den høieste Lykke og Glæde er dog kun deilige Feslotte i en Sommernatsdrøm.“

„Det er et sandt Ord, Herre Konge!“ — svarede Grev Henrik med et fromladent Smil. „Men jo mere afvexlende Eventyret er, jo morsommere tykkes det mig“ — tilføiede han — „naar jeg skal drømme en ret lystig Drøm, maa jeg snart være i Himmel og snart i Helvede; Intet er dog kedeligere, end en ensformig Lykke; nei, op og ned! det er i sin Orden, og en god Christen maa finde sig i Alt.“

„Dog ikke i at fare til Helved? min gode Greve! lad os ikke spase saa formasteligt!“

„Med Lykke og Ulykke maa en god Christen kunne spase“ — svarede Grev Henrik — „og hvad er Himmel og Helvede vel andet? Førend jeg havde gjort min hellige Valfart, blev jeg ogsaa ofte mismodig midt i min Glæde, ved at tænke paa, at den var saa stakket og forgængelig; men see, Herre Konge! her har jeg to kostelige Klenodier, som jeg fik af en from Eremit ved den hellige Grav; naar man seer paa dem, lærer man, som en god Christen, at finde al Lykkens Omvexling ret smuk og opbyggelig: see, her er en Rest af de Palmeblade, og en Levning af de Purpurklæder, der kastedes paa Veien for vor Herre, da han gjorde sit Indtog i Jerusalem. Den fromme Eremit svor mig til paa Sacramentet, at de vare ægte, og at Den som bar dem hos sig, aldrig kunde blive forsagt, hvorledes hans Lykke i Verden saa omskiftedes. Vil I modtage

dem af min Haand, Herre Konge! saa har jeg dog ikke gjort min hellige Valfart forgjeves.“

„Tak, Tak!“ — sagde Kongen tankefuld og modtog de visne, falmede Reliqvier — „men er I saa vis paa, min gode Greve, at I ikke selv kommer til at trænge til dem?“

„Jeg har flere af det Slags, Herre Konge! og jeg under Eder dem vel“ — svarede Greven — „skjøndt I er saa lykkelig en Himlens Yndling, at I vist aldrig vil behøve dem. Men hvis I nu tillader det, vil jeg synge Jer en lystig Vise, som den samme fromme Eremit sang for mig, da han en Aften, efter den lange Faste, havde faaet sig en lille Rus i al Fromhed og Hellighed.“ Uden at vente paa Svar begyndte nu Grev Henrik med sin falske, høist latterlige Syngestemme at synge en halv andægtig, halv bespottelig Drikkevise, hvorved der efter hvert Vers maatte drikkes. Visen var en snurrig Blanding af Tydsk og slet Latin. Alle loe af Grev Henriks pudserlig skurrende Sang, og Ingen uden den gamle Kammermester syntes at bemærke det Forargelige i Ordene, hvoraf han dog kun forstod saare lidet. Under den almindelige Latter og ved den hyppige Drikken blev saavel Kongen som Junker Strange og Astrad Fracke beruset; ogsaa den unge Valdemar drak Meer, end sædvanlig, men blev søvnig deraf istedetfor oprømt. Den tykke Bjørn Mundskjenk havde ikke forsømt at skjenke flittig for sig selv som for de Andre; han ravede og loe umaadeligt, medens han ivrig opfyldte sin Embedspligt. Kun den gamle Kammermester sad ædru og stille og tog ingen Deel i den almindelige Lystighed.

„Det er silde!“ — sagde endelig Kongen og tilbagekaldte med Kraft og Værdighed sin Besindighed — „Daarskab har sin Tid med alt Andet. Nu vil vi holde op, medens Legen er god — det er jo Søndag imorgen.“

Den gamle Andreas Kammermester, som ved Kongens heftige Hunger var bleven forhindret i at fremsige Bordbønnen før Maaltidet, vilde nu efter Sædvane læse fra Bords; han reiste sig med foldede Hænder for Bordenden og ventede paa Taushed og Rolighed. Men Kongen gav ham et Vink og rystede paa Hovedet: „Lad det være!“ — sagde han — „vi maae hjælpe os foruden iaften — vi vil ikke bespotte Herren med en ubetimelig Bøn! Vinen er dog nu hartad bleven vor Mester.“

Grev Henrik loe og forsikkrede, at han havde faaet sin Deel; han reiste sig ravende med de Andre og syntes i overgiven

Lystighed at have paataget sig Claus Klumpes gamle Forretninger, idet han nu ikke holdt det under sin Værdighed ved pudserlige Bevægelser og almindelige Hofnarsfagter at vedligeholde den almindelige Lystighed; han ønskede Kongen og dem Alle en god rolig Nat og forlod Teltet, for, som han sagde, at sove sin Rus ud paa Skibet.

Junker Strange, Astrad Fracke og Bjørn Mundskjenk tumlede med Latter og Spøg til deres Telt ved Siden af Kongeteltet, medens Kongen og den unge Valdemar begave sig til den inderste Afdeling af det kongelige Telt, hvor de, uden at give sig Tid til at afklædes, kastede sig sorgløse og overvældede af Træthed paa deres Leie.

Faklerne vare slukte udenfor Kongeteltet. Hos Junker Strange og Astrad Fracke, saavelsom i Tjenerteltet ved Siden, vare Kerterne slukte. Alle Kongens Tjenere sov; de havde fulgt deres Herres Exempel og ikke sparet paa Øllet eller Mjøden. Paa den lille, fredelige Ø var der stille som i et Sovekammer. Der var Ingen, som holdt Vagt, hvor ingen Ufred var at vente. I den yderste Deel af Kongeteltet brændte endnu en enkelt Kerte. Der puslede stille og spøgelseagtig den gamle Andreas Kammermester halv afklædt om endnu og beredte sit simple, haarde Leie ligefor Indgangen til Kongens og Prindsens Sovested. Førend han tænkte paa Hvile, talte han omhyggelig Sølvbægrene og Vinkanderne og forvarede dem i et stort kobberslaget Skrin, hvori der desuden gjemtes en betydelig Mængde Sølv og Guld. Derpaa tog han Kassen med Kongens Ædelstene og Klenodier saavelsom nogle vigtige Papirer, Kongen havde givet ham i Forvaring, og gjemte som sædvanlig disse Sager under sit Hovedgjærde. Først da Alt saaledes var ordnet paa det Nøiagtigste, kastede han sig paa Leiet, med de magre Hænder foldede over Brystet, idet han stille bad sin Aftenbøn. Han reiste sig endnu engang for at see om Kongen og Prindsen ikke behøvede hans Tjeneste. Han drog Skarlagenstæppet tilside fra den inderste Deel af Teltet; han hørte, de sov trygt, og gik sagte tilbage til sit Leie, men lod dog endnu Kerten brænde.

„En syndig, en ugudelig Aften!“ — mumlede han — „Konger og Fyrster ere dog ogsaa Mennesker — ingen Bordbøn — ingen Velsignelse! — Den sorte Greve loe ilde. — Hm! havde jeg kun en eneste vaagen og ædru Mand her inat! — ikke engang den aarvaagne Trofast — hvad skulde ogsaa Hundene paa Grevens Skib?“

TREDIE DEL

Det var langt over Midnat. Kerten var udbrændt. Den gamle Kammermester reiste sig atter ængstelig fra sit Leie. „Hvad nytter det, jeg ligger her?“ — mumlede han — „et Telt har jo tusinde Indgange — hm, den sorte Greve sang og loe dog som en Djævel.“ Det var bælgmørkt i Teltet. Han syntes, Nogen hviskede i Nærheden, og med Forfærdelse hørte han nu, at Nogen bevægede sig tæt ved ham. Han greb til sit Sværd, men følte sig i samme Øieblik angreben af fire stærke Arme, og førend han kunde skrige, havde han en Knevel for Munden; han slog fortvivlet og rasende om sig; men han var gammel og svag og kunde Intet udrette mod sine tause, stærke Modstandere.

Paa samme Tid som Dette foregik i den yderste Deel af Teltet, laae Kongen endnu i sin første Søvn. Prinds Valdemar sov urolig og havde nylig skreget i Drømme. Da vaagnede Kongen ved en sagte Puslen og Klirren af Vaaben; han reiste sig, søvndrukken, halvt op i Leiet og famlede efter sit Sværd.

„Hjælp, Hjælp, Fader! jeg er bunden!“ — raabte nu Prinds Valdemar; og idetsamme følte Kongen sig greben om Halsen af en iskold, jernpandsret Haand. „Ti stille, Tyran! eller I er Dødsens!“ — hviskede Grev Henriks velbekjendte Stemme — „læg Drengen Knevlen i Munden, Karle!“

„Forræderi!“ raabte Kongen og befriede sin Hals fra det voldsomme Tryk med en rask og kraftig Bevægelse, idet han sprang op og kastede Forræderen tilbage; men nu følte han et dybt Dolkestik i sin høire Side. Han tumlede til Jorden, og medens han rasende slog om sig i Mørket med de stærke, ubevæbnede Hænder, følte han sine Fødder fast sammensnærede og sit Hoved saaledes indviklet i Sengetæppet, at han ikke kunde give en Lyd fra sig og neppe drage Aande. Snart vare hans Hænder ogsaa bundne, og af otte stærke Arme følte han sig baaren ud i den kjølige Natteluft. Det var klart Maaneskin; men Kongen kunde hverken see eller høre; han var ved at kvæles: Harmen og Smerten bedøvede alle hans Sandser. Men den unge Prinds, der ligeledes bares af fire bevæbnede Karle, havde dog Ansigtet frit; han var ogsaa bunden paa Hænder og Fødder, og Knevlen gjorde ham stum. Maanen skinnede ham i Øinene, og han saae, at man førte ham og hans Fader til Skoven. Han kjendte Grev Henrik, som, tæt indsvøbt i en Kappe og med et draget Sværd i Haanden, gik bleg og skjælvende ved Siden og skyndte med dæmpet Røst paa sine Tjenere.

„Fik I Bugt med de Andre?“ hviskede Greven.

„De tre fornemme Herrer lode sig knevle og svinebinde i Søvne, strenge Herre!“ — brummede en raa, dyb Stemme — „Tjenerskabet var ogsaa godt tilpakket og nemt at haandtere; der var nok kun et Par Smaadrenge, som rendte fra os.“

„For Satan, tal sagte, Hund! er der Nogen rendt fra Jer, kan vi jo forraades endnu. — Den gamle Drage fik I dog vel?“

„Han slog og bed om sig som en Satan; han fik Knevlen reven af, og jeg maatte stoppe Munden paa ham med min Daggert. Min Broder tog Skrinet og Kassen.“

„Godt, godt, brave Kunz! komme vi vel herfra, skal du og din Broder faae Hælvten af Skatten. Nu rask og forsigtig, Karle! først til Skoven — saa gjennem Krattet ned til Skibet! — Vinden er stik imod — det kuler forbandet. I maae roe saa Blodet springer Jer af Neglerødderne; men I skal ikke fortryde det!“

„I maa selv forsvare det for Vorherre!“ — mumlede den gamle Jæger — „jeg tvætter mine Hænder, strenge Herre! skal Nogen brænde for det i Helvede“ — —

„Ti stille Hund! det er min Sag“ — hviskede Greven. Og Skoven skjulte den urolige Kongerøver og hans Bytte.

„Saae du dem? saae du dem?“ — hviskede en lille Tiaarsdreng med en Gedehue og en stumpet grøn Trøie, idet han sprang ud af Krattet med en Falk i begge Hænder — „hu, ha! det var Røverne, Jens! — hvem mon det var, de der slæbte afsted med igjen?“

TREDIE DEL

„Ak! Gud naade os!“ — jamrede hans Kammerat, en endnu mindre Dreng med en Snor og en tom Falkehætte i Haanden — „Kongens Falk lod jeg flyve — ak, Gud naade os! den Ene var unge Kong Valdemar — jeg saae hans Ansigt; Maanen skinnede lige paa ham; han saae ud som Peer Jensens Ole, da han laae i Kisten.“

„Kors bevare os! lad os løbe til Kongen! lad os skrige og gjøre Larm! — Hjælp, Hjælp! Røvere, Røvere!“ skrege de nu begge af alle Kræfter og løb til Kongeteltet. Der laae Andreas Kammermester i sit Blod ved Foden af Kongens tomme Leie. De forskrækkede Drenge ruskede i ham; han drog endnu et dybt Suk, idet han famlede efter Kongens Leie og opgav Aanden. De løb til næste Telt. Der laae Junker Stranges og Astrad Frackes Klæder og Vaaben og Bjørn Mundskjenks store Knivbælte; men der var intet Menneske at see. Med Skrig og Larm løb Drengene til Stranden. Der stode to af Kongens Tjenere, raadvilde og nedslagne, og vred deres Hænder, medens en rask ung Baadsmand tumlede ivrig med Kongeskibet og Baadene for at faae een af dem flot; men de vare alle gjennemborede og halvsjunkne.

„Hvor er hans egen Knor, den sorte Satan?“ raabte Baadsmanden.

„Hist ved Krattet — men hører I Aarerne! — de er allerede fra Land — Gud forbarme sig! hvad skal vi gjøre?“

„Efter dem, efter dem!“ — raabte Baadsmanden — „den lille Aareskude holder nok Søen. Kom, Karle! tag fat! Kom med, Drenge! I skal øse.“

VALDEMAR-SEIR

Uden lang Betænkning sprang de to Tjenere og den ældste Falkedreng i Baaden. Den mindste var bange og nølede. Man lod ham staae. Baaden stødte fra Land, og der roedes af alle Kræfter. Jamrende løb den lille tilbageblevne Dreng frem og tilbage ved Bredden. Det stormede heftigt. Det klareste Maaneskin vexlede hastig med sort Mørke, idet smaae sorte Skyer fløi hen over Øen. Nu hørte Drengen et dæmpet Jammerskrig. Den lække Baad var sjunken; men et Skib med mange Aarer kæmpede sig voldsomt bort gjennem Brændingen.

En større Forfærdelse og en mere knusende Sorg har maaske aldrig ramt det danske Folk, end da Rygtet om dette uhørte Forræderi og denne mageløse Voldsgjerning foer Landet om, som en Løbeild. Rygtet forstørrede endogsaa Ulykken, og det hed i nogle Dage, at baade Kongen og hans Søn vare myrdede. Nu saae man først hvor høit den seierrige Valdemar med al sin Strenghed dog var elsket af Folket. Alle det daglige Livs Sysler standsede. Det var som Lynet var slaget ned i alle Borge og Hytter, Kvinder og Børn jamrede. Med alle Tegn paa Sorg og Gru i de forfærdede harmfulde Aasyn, samledes Mændene ved Gadestævne og paa Thinge for at raadslaae — ikke om et nyt Kongevalg, ikke om hvorledes Landet nu skulde styres og beskyttes — men kun om Hevn og om Kongens Befrielse, hvis han levede.

TREDIE DEL

NIENDE KAPITEL.

ire Dage efter den store ulykkelige Begivenhed var Rigets Raad forsamlet i Riddersalen paa Ribehus, og mange af Kongens hengivneste Lehnsmænd og Riddere strømmede til. I sin sorte Rustning stod Grev Albert af Nordalbingien midt iblandt det raadvildé og forfærdede Rigsraad med et Aasyn, hvori den dybeste Sorg og det frygteligste Nag var afpræget. Ved hans Side stod Grev Otto med blussende Kinder og med Haanden krampagtigt knyttet om sit Sværdhæfte. Den gamle Erkebisp Andreas sad taus og bleg i en Armstol, med Taarer i de matte Øine. Foruden den store Sorg, som nedtrykte ham, kuede nu ogsaa et svart legemligt Onde den ærværdige Olding: en ulægelig Hudsygdom havde tvunget ham til at søge sin Afsked, og han havde allerede i nogen Tid kun ventet paa Pavens Tilladelse, for at nedlægge sin Erkebispestav og aldeles afsondre sig fra det menneskelige Samfund. Den store almindelige Nød havde nu kaldt ham hid fra hans ensomme Studerekammer i Kapitelhuset. Han sad ene ved Bordenden i dybe Tanker, medens Abbed Gunner med harmfunklende Øine gik heftig frem og tilbage paa Fliserne.

„Han lever, han lever! Grev Albert veed det“ — hviskede den Ene til den Anden; og Alle ventede med spændt Opmærksomhed paa, at den nysindtraadte mørke Feltherre skulde tale.

„Ja, han lever, vor høie Herre og Konge lever“ — sagde Grev Albert nu med dæmpet Stemme. „Jeg har sikkre Efterretninger. Han er kommen, farlig saaret, men dog levende til Meklenborg; efter al Formodning smægter han og hans kongelige Søn i dette Øjeblik i et af den forvorpne Henrik Borwins Fangetaarne, maaske i Lentzen eller i Lesnitz.“

Efter et almindeligt Udbrud af Deeltagelse fulgte en dyb Nedslagenheds Taushed, og der var et Øieblik dødsstille i Salen.

„Ædle Herrer og danske Mænd!“ — tog Grev Albert atter Ordet — „Ulykken er stor — aldrig har Danmark oplevet den større. En saa uhørt himmelskrigende Niddingsdaad har Krøniken neppe Mage til, og vel maa slig formastelig Ugjerning slaae os med Gru og Forfærdelse! men saalænge Valdemar

Seier lever og der er troe danske Mænd til, er Nøden ikke større, end Haabet — saalænge der er en Draabe tro og ærligt Blod i vore Aarer, vilde det være en Skjændsel at spørge: hvad vil Danmark gjøre for at befrie og hevne sin store Konge?! Alt ville vi gjøre! — jeg seer det i eders Aasyn, ædle danske Mænd! Alt ville vi gjøre! intet Offer er saa stort, at vi jo ville bringe det! vor sidste Skjærv, vor sidste Blodsdraabe ville vi hengive“ — —

„Alt, Alt!“ raabte Forsamlingen, som med een Mund, og alle Hænder opløftede sig, og alle Øine funklede.

„Ingen Tanke paa egen Ro, paa egen Lykke og Velfærd, paa Venner og Frænder, paa Hustruer og Børn — intet Forhold, ingen Kjærlighed og intet Had — ja selv ikke vor egen timelige Ære, om det var tænkeligt, skal fra denne Time af unddrage vor Arm og vor Kraft, vort Liv og vor Sjæl fra vor store Konges Tjeneste i denne hans svare Nød og Ulykke — det sværger jeg, det sværger hver tro, ædelbaaren Dansk med mig! Før skal Land og Rige forgaae — før skal vore Hænder visne, vort Navn og vor Ære udslettes, og dansk Troskab og Manddom blive til Spot for al Verden — før skal vore Hjerter indtørres i vort feige Bryst og vore Øines Lys udslukkes i den evige Fordømmelses Nat — førend vi skal lade den Skam og Skjændsel uhevnet, førend vi skal forlade vor store Herre og Konge i Udlændighed og forsmædeligt Fangenskab: Saasandt hjælpe os Gud og hans hellige Ord!“

„Amen!“ sagde Erkebispen og reiste sig — „Amen!“ raabte Abbed Gunner. Alle bekræftede den frygtelige Eed, og den mørke Feltherre vedblev: „I, gamle, ærværdige Herrer! og Rigets Raad! I, som ikke længer kunne føre Landse og Glavind til Kongens Hevn og Befrielse! styrer I nu Landet med Viisdom! medens jeg og hver dansk Mand, der kan føre Vaaben og Værge, forene os alle som een om at aftvætte denne Skamplet paa Danmarks Ære, idet vi tage Hevn og retfærdig Straf over den nedrigste Forræder og æreløseste Ridder i Christenheden, over det største Afskum Jorden har baaret, siden den opslugte Uhyret, der med sit falske Kys forraadte vor himmelske Herre og Konge! Død og Fordærvelse over Grev Henrik af Schwerin! Død og Fordærvelse over hans Venner og Beskyttere!“

„Død og Fordærvelse over dem!“ gjentoge de forbittrede og opflammede Riddere.

„Spørger ikke om, hvorledes det skal skee!“ — vedblev den djærve Grev Albert. — „Her staaer jeg, den forraadte Konges

Ven og kjødelige Søstersøn; her staaer min kjække Fætter, Grev Otto af Lüneborg; danske Mødre fødte os begge; Danmark er vort Moderland og Danmarks store Konge vor Frænde og Herre. Vi har ved hans Side flere Gange ført Danmarks Hære til Ære og Seier, end Grev Henriks Venner med Fyrster og Keisere har flyet med Skjændsel fra Nordalbingiens Grændser. Enhver dansk Ridder og Mand, der nu vil kæmpe under vort Banner for Kongens Frihed og Danmarks Ære, ham modtage vi, som Ven og Vaabenbroder, med aabne Arme, selv om han var vor Dødsfjende. Fra denne Stund og til Kongen sidder fri og hevnet paa sin Throne, har vi Alle kun een Dødsfjende, eet Had og een Villie: Hevn og Frihed for Valdemar Seier! Død og Fordærvelse over hans Fjender!“

Et larmende Bifaldsraab opfyldte Salen.

Nu nærmede der sig med faste Skridt en høi Ridder i blaat Staalpandser, med lukket Hjelmgitter og et hvidt Kors i det røde Skjold; han hilsede Forsamlingen og blev staaende ligefor Grev Albert. „Hevn og Frihed for Valdemar Seier! Død og Fordømmelse over hans Fjender!“ sagde han og slog Hjelmgitteret tilside. Med funklende Øine stod Carl af Rise for sin frygtelige Svigerfaders Aasyn, og et lynende Blik fra den mørke Greves Øine traf ham, medens Greven uvilkaarlig krummede

Haanden om sit Sværdhæfte. Men fast og rolig saae Carl ham i det stolte forbittrede Aasyn. „Strenge Grev Albert! min forrige Vaabenmester og Herre!“ — sagde han — „I seer den Mand for eders Øine, som venter Fordømmelse af eders Mund og Døden af eders mægtige Haand. Jeg giver Eder mit Ridderord derpaa: jeg skal ikke undvige Dommen og Hevnen, naar dens Time er kommen; men Gud i Himlen og det ædle danske Ridderskab har hørt eders Ed og ridderlige Ord: fra denne Stund af og til Kongen sidder fri og hevnet paa sin Throne, har vi kun een Villie, eet Had og een Dødsfjende!“

„Vel! det er svoret!“ — sagde Greven med hul Stemme og blegnede af tilbagetrængt Harme, idet han tog Haanden fra Sværdet og knugede den mod sit Brystharnisk. „Men vil I ikke friste mig over Evne, Carl af Rise!“ — vedblev han med en Røst, som syntes at komme fra en Afgrund — „saa drag Visiret for eders Hjelm og lad mig ikke see eders forhadte Aasyn, før jeg, uden at bryde min Saligheds-Ed, for hele Verdens Øine kan knuse eders formastelige Pande!“

Der blinkede en Taare i Carls Øine; men han bøiede sig taus og slog Visiret for sin Hjelm, idet han traadte stille tilbage blandt de forbausede Riddere.

En almindelig Taushed paafulgte, og det varede nogle Øieblik inden Grev Albert kunde faae sin Fatning og Rolighed tilbage. Den gamle Erkebisp Andreas havde nærmet sig for at sige et forsonende Ord; dog da han saae det uforsonlige Nag i Feltherrens jernfaste Aasyn, foldede han sine Hænder og syntes at bede en sagte Bøn, men der kom intet Ord over hans Læber.

Grev Albert uddelte nu kort og fyndigt de nødvendige Befalinger til Høvdingerne, Styresmændene og Ridderne, derpaa forlod han Forsamlingen, efterat han først havde overdraget Rigets Raad og Erkebispen at sørge for Krigsstyret og ufortøvet at udstede de nødvendige Kundgjørelser og Opfordringer til Folket.

Grev Alberts sorte Hingst trampede utaalmodig i Slotsgaarden. Med faste heftige Skridt skred den mørke Feltherre ned ad Slotstrappen. Hans store Slagsværd klirrede paa Stenene, og i hans strenge Blik glimtede Haabet om en stor og frygtelig Hevn. Han svang sig i Sadlen, og den unge Væbner, der holdt Hingsten, sprang tilside for dens voldsomme Spring. „Staa!“ raabte Greven barsk, og det hidsige Dyr stod ubevægelig „Hvad er dette?“ spurgte han forundret, idet han afrev og læste en liden Budstikke, som var bunden til Saddelknappen med en Silke-

traad. Greven stirrede paa Budstikken og blegnede: „Hvem har været ved Hesten? Dreng!“

„Ingen, strenge Herre!“ — svarede Væbneren og skjælvede — „Ingen, uden et taabeligt Kvindmenneske, som nylig spurgte om Eder og klappede Hingsten. Hun gik strax igjen, og jeg saae ikke hvor hun blev af.“

„Helvedestanke!“ mumlede Greven og red langsomt ud af Slotsgaarden.

Da Carl af Rise traadte ud af Riddersalen for efter Grev Alberts Befaling strax at lade samle og udruste sit Bannermandskab, følte han en kraftig Haand paa sin Skulder. Han saae sig om, og Grev Otto stod med blussende Kinder for ham og betragtede ham med et venligt deeltagende Blik.

„Brave, trofaste Carl!“ — sagde Otto — „kan vi aldrig meer blive Venner som før? Nu forener Ulykken dog alle Hjerter og Hænder.“

Carl slog Hjelmgitteret tilbage og betragtede ham med dyb Smerte i det ærlige Aasyn, idet alle gamle Erindringer med en underlig Blanding af Velvillie og Harme fløi ham igjennem Sjælen. „Jeg har elsket Eder høit, Grev Otto!“ — sagde han bevæget — „og, ved den levende Gud! jeg elsker Eder endnu, som vi vare kjødelige Brødre. Der er min Haand: til Kongen er fri og hevnet, til denne store Nødens Tid er forbi, ere vi Vaabenbrødre og Venner i Liv og i Død“ — —

„Ret saa, brave Carl, i Liv og i Død!“ gjentog Otto og trykte hans Haand med Heftighed og Varme.

„Men overleve vi denne Kongens og Landets svare Prøvelse“

— vedblev Carl, og hans Aasyn blev atter mørkt og lidenskabeligt — „og synker jeg da ikke sønderknust for Grev Alberts uforsonlige Arm — saa er jeg Ridder og Broder, og for min og min ulykkelige Søsters Ære maa jeg kæmpe en Kamp med Eder paa Liv og Død. Tag til Pant derpaa denne min ridderlige Handske!“

„Hvad! er det Alvor? Carl!“ — spurgte Otto — „vil du være din Vaabenmesters Abe og være ligesaa uforsonlig og egensindig som han? kan den gamle, dumme Historie da ikke være død og magtesløs?“

„Nei, stolte Greve af Lüneborg!“ — svarede Carl og kastede Handsken for hans Fod — „ikke før Vanæren er død og den Beskæmmelse magtesløs, som I vild og overmodig har kastet paa et ubesmittet og ærligt Riddernavn. Agter I Eder for høi og fornem til at optage en simpel Ridders Handske, og vil I med eders kongelige Byrd unddrage Eder for Erstatning og Æresopreisning, saa vid da: lever jeg den Dag, da jeg seer min Konge fri, vil jeg for hans og det danske Ridderskabs Øine erklære Eder for en ærløs Ridder.“

„Ha, Død og Ulykke!“ — raabte Otto og greb Handsken med rasende Heftighed — „det vover I at sige mig! Nu, saa kom da strax! I skal intet Øieblik tvivle paa, om Grev Otto af Lüneborg tør modtage en Staalhandske.«

„Derpaa tvivlede jeg aldrig, kjække Otto!“ — svarede Carl nu rolig — „ogsaa uden Pant vilde jeg troe dig; men giv mig nu dog din Handske, som du har modtaget min! og til Tiden og Stunden er kommen, da Sværdet tør skille os imellem, skal du, ved St. Michael og den hellige Jomfru, intet fornærmeligt Ord høre af mine Læber, som jeg stoler paa, at du ikke nævner det Navn, der mellem os maa være Løsenet til Dødskamp; indtil den Stund kommer, ere vi samdrægtige Vaabenbrødre, og selv om jeg da falder for dit Sværd, skal jeg bevare mit Venskab for dig med min Ære!“

„Underlige Drømmer, som du er!“ — sagde Otto formildet, idet han drog sin Handske af og rakte ham den — „der har du da mit Pant! jeg skal indløse det hvad Time du vil. Men skal vi endelig brække Halsen paa hinanden engang, saa har du Ret, det kan altid skee tidsnok, og nu har vi Andet at gjøre.“

Derpaa omfavnede de hinanden med heftig Hjertelighed og gik Haand i Haand ud af Slottet.

Saasnart Grev Albert og de heftige unge Riddere havde forladt Rigsraadet, kunde først et roligt og besindigt Overlæg finde

Sted. Grev Alberts og alle Riddernes voldsomme Iver for at befrie og hevne Kongen frygtede man for var forgjeves eller endogsaa farlig.

„Jeg fik imorges et hemmelighedsfuldt Vink“ — sagde Erkebispen — „jeg veed ikke, om det kom fra Ven eller Fjende; denne Budstikke laae paa min Bønskammel; jeg beder Eder holde dens Indhold hemmeligt, at ingen maaske ugrundet Frygt skal hemme Folkets Iver for Kongens Befrielse. Hører hvad her staaer!“ Og nu læste han de samme Ord, som nylig paa en lignende Budstikke havde forfærdet Grev Albert: „tir ikke Ulven, medens din Haand er i dens Svælg!“

TIR IKKE ULVLN, MEDENS DIN HAAND ER I DENS SVÆLG

Alle taug, og en ængstende Uro stod malet i alle de gamle Herrers Ansigter.

„Hvad enten dette Vink kom fra Ven eller Fjende“ — tog Abbed Gunner endelig Ordet — „saa bør vi ikke foragte det: Kongen og hans Søn ere i deres Dødsfjendes Vold. Om ogsaa den listige Forræder selv ved dette Trudselsord vil binde Hænderne paa alle Danske; sandt er det: ved et eneste Vink til sine Bødler kan han tilintetgjøre Danmarks Stolthed og sidste Haab. Frygt for Keiseren og andre Fyrster kan maaske alene afholde den hevngjerrige Forræder fra at sætte Kronen paa sit Niddingsværk og myrde sine kongelige Fanger. Mit Raad er derfor, ædle Herrer! at vi ufortøvet sende et Ilbud om den forefaldne Ugjerning og en Opfordring om Bistand til Keiser Frederik i Capua og til hans Søn Kong Henrik i Tydskland; thi om de ogsaa hemmelig glæde sig over den seierrige Konges Ulykke og maaske haabe at vinde Fordeel derved, maae de

dog, visselig, for deres egen Æres Skyld, tage sig af en Sag, der middelbart angaaer alle salvede Hoveder og er en Forgribelse paa alle retmæssige Kongers Majestæt.“

Man gav Abbed Gunner Ret heri; men endnu virksommere troede Erkebispen det vilde være, at fremstille Sagen i dens hele afskyelige Lys for Paven og opfordre ham til, paa sit guddommellge Embedes Vegne, at lyse Fred over Herrens Salvede og sprænge hans Fængsel med Bandstraalen.

Begge Raad besluttede man at følge. Abbed Gunner opsatte strax Skrivelserne til Kejseren og hans Søn. Med en fast ungdommelig Ild greb den fromme Erkebisp selv Pennen og affattede en Skrivelse til Paven, hvori han med de mest glødende Farver afmalte ham den seierrige Valdemars store Fortjenester af Kirken og Christenheden; han skildrede Valdemar som den kongelige Korsridder, der, større og kraftigere, end nogen Kæmper for den hellige Grav havde grundfæstet Kirken i det høie Norden; og nu beskrev han Grev Henriks æreløse og formastelige Udaad med al den Styrke, som hans Kjærlighed til Kongen og hans Afsky for Grev Henriks Færd kunde indgive ham. Han beviste, at den schwerinske Greves Fremfærd ingenlunde kunde undskyldes som den Svageres Selvforsvar og Nødværge mod en overmodig Usurpator og paatvungen Lehnsherre. Han tilstod vel, at Kongens Lehnsherreret over Schwerin grundede sig paa Overmagten og Vaabnenes Lykke; men han gjorde tillige opmærksom paa, at denne Ret efter Ridderskabets Love var retmæssig tilkæmpet i aaben, ærlig Feide, og ikke alene stadfæstet af Keiser og Pave, men selv beseglet med den overvundne Lehnsmands Troskabsed, som ingen christen Ridder egenmægtig turde bryde, om han ogsaa havde været slavisksindet nok til at lade sig den aftvinge. Han beviste endelig, at Grev Henrik, saavel efter Ridderskabets Love, som efter den romerske Kirkes Kjendelse, nødvendig maatte fordømmes, som en mensvoren, æreløs Ridder og en ugudelig Forræder, naar han, uden at være løst fra sin Ed af Christenhedens hellige Fader, egenmægtig havde brudt den, og naar han uden formelig Undsigelse, selv under Venskabs Maske, havde formastet sig til et saadant Foretagende mod sin Lehnsherre og Konge.

„Men visselig, visselig!“ — sagde den fromme Erkebisp og standsede — „Eder, gode Herrer! kan jeg ikke fordølge, hvad der dog ved hver Linie, jeg skriver, paatrænger sig mig, men hvad jeg ikke vil skrive til den hellige Fader: ja visselig! en mægtigere og retfærdigere Haand, end Grev Henrik af Schwe-

rins, har truffet vor store seierstolte Konge; idet hin elendige Tue væltede det store Læs, gik en streng Herrens Straffedom over en kæmpestor Aand, som svimlede i sin Høide, og i sin Herskerkraft glemte den Høiestes Ære for sin egen; men Kongernes Dommer er barmhjertig — vi vil ikke forsage!“

Han taug nu og sluttede Brevet.

„Ak, hvi har jeg ikke længer Kraft og Sundhed!“ — sukkede han, da han havde gjennemlæst Brevet og overleveret det til de Andre — „mine Ord ere matte. Herren lægge sin Velsignelse og Styrke dertil! hvo er jeg, at jeg vil frelse hans Salvede? hvo er jeg, at jeg vil tage den straffende Haand fra Kongens Hoved? mig har Herren jo selv slaget med en Urenheds Sot, som lammer min Fod og gjør mig uværdig til at fremtræde for St. Peders hellige Stol og tale min Herres og Konges Sag med levende og brændende Ord. Hvem overbringer nu den hellige Fader denne min sidste Bøn til ham og Christenheden?“

„Jeg! jeg!“ — sagde Abbed Gunner heftig og reiste sig — „vel er jeg langt fra at være saa værdig til slig vigtig Sendelse, som I, ærværdige Herre! med eders Urenheds Sot, som I sukker over, vilde I staae tusinde Gange renere, end jeg, for St. Peders hellige Stol; kun min Kjærlighed til Kongen og Fædrelandet tør jeg maale med eders; vil Gud og vor hellige Frue, skal jeg ikke mangle levende og brændende Ord, naar det gjælder Kong Valdemars Frihed og Frelse. Betro mig Brevskabet, ærværdige Herre! Endnu i denne Time drager jeg herfra; jeg hviler ikke, før jeg seer den hellige Stad. Jeg seer ikke Danmark og eders fromme Aasyn igjen, før jeg, som eders kjække Broder fordum, kan møde Kong Valdemars Dødsfjende med en himmelsk Lynstraale, der skal knuse ham, om han saa stod for den Høiestes Alter.“

„Ingen uden Eder, værdige Abbed Gunner!“ -- svarede Erkebispen — „kunne vi med Haab og Fortrøstning betroe dette Budskab. Far med Gud! — Herrens Engle være med Eder paa den farlige Vei! Maaske seer I aldrig mit Aasyn meer i denne Verden; men udfører I viselig denne Daad, skal jeg takke og prise Eder derfor, naar vi mødes for Herrens Throne paa den yderste Dag. Fred være med Eder!“

Med disse Ord rakte han ham Brevskabet og gjorde med de tre fremrakte Fingre Velsignelsens Tegn imod ham uden at berøre ham.

Abbed Gunner knælede, idet han bevæget fremsagde den

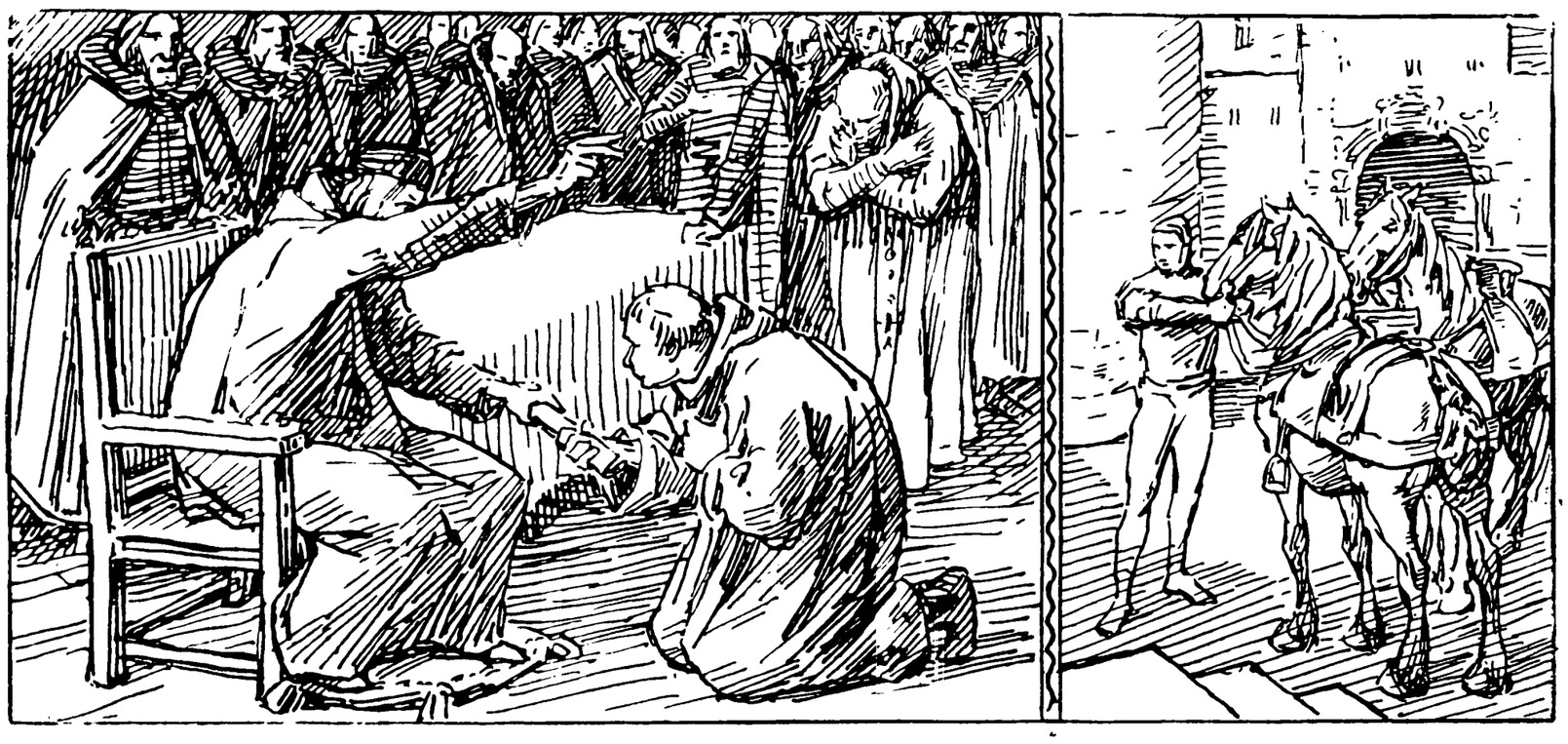

sædvanlige Formel: „til Døden!“ *), og vilde gribe den fromme Erkebisps Haand for at trykke den til sine Læber; men Erkebispen tog Haanden hastig tilbage: „rør mig ikke!“ — sagde han vemodig og ængstelig — „lad ikke min Besmittelse ogsaa ramme Eder og hindre eders hellige Valfart! Naar vi sees igjen, haaber jeg til ham, som helbreder Spedalske, at jeg kan række Eder en renere Haand og give Eder Broderkysset ved Forbarmerens Fod. Gud være med Eder og os Alle!“ Her brast han i Graad og skjulte sit ærværdige Aasyn i Bispekaaben, idet han med foldede Hænder bøiede sit Hoved mod Bordet og bad.

Abbed Gunner rejste sig, heftig bevæget, og forlod hastig Erkebispen og det tause, alvorlige Raad.

Ingen Time var forgangen, førend den kraftige og ivrige Gunner, med en anseelig Bedækning af Væbnere, red ud af Ribe By, ledsaget af Ridder Johan Ganz og Hr. Niels Mule, hvilke skulde overbringe Brevene til Keiseren og hans Søn.

---

*) *In articulo mortis.* (I.).

TREDIE DEL

TIENDE KAPITEL.

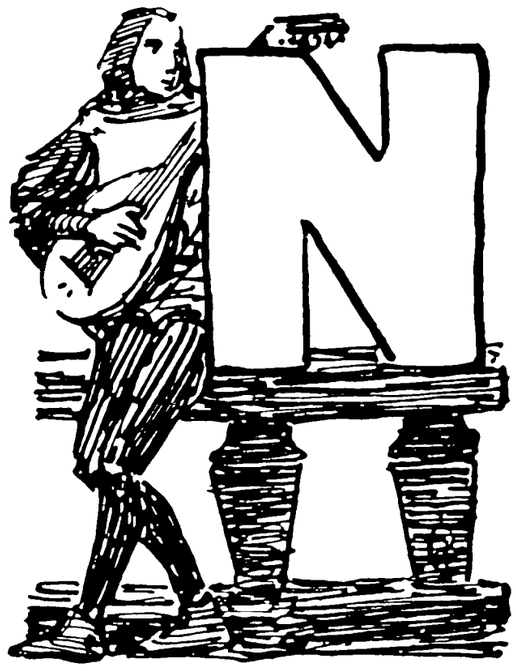

Nitten lange Maaneder vare næsten forløbne, og endnu var der, til Manges Forundring, intet afgjørende Skridt foretaget til Kongens og hans Søns Befrielse. Frygten for en voldsommere Ugjerning af Grev Henrik havde udbredt sig, som en slappende Lamhed, over hele Folket. Grev Alberts strenge Befalinger, Grev Ottos ubændige Heftighed og Carl af Rises utrættelige Virksomhed var ikke istand til at overvinde denne almindelige Frygt, som gjorde de kjækkeste Riddere forsagte og ubestemte, og selv virkede tilbage paa Hærførerne og Kongens ivrigste Mænd. Raadvildheden og Ubestemtheden stod malet i Alles Ansigter, og selv Grev Albert gruede lønlig for det afgjørende Foretagende, han dog bestandig syntes at fremskynde.

Kongens Fraværelse og Landets forladte, herreløse Tilstand udbredte ogsaa snart sine sørgelige Følger: en ødelæggende Slaphed viste sig i alle Forhold, hvor en kraftig Bestyrelse fra oven nu savnedes. Sørøverne, som ikke i Mands Minde vare sete i Danmark, bleve nu dristige og hjemsøgte Kysterne, som graadige Ravne, ligesom i Borgerkrigernes ulykkelige Tid under Svend Grathe. Røvere og Stimænd opfyldte Skovene. Bondens Kvæg bortdreves fra Markerne, og selv Klostrene overfaldtes og plyndredes. Landets indvortes Sikkerhed udfordrede fordobblet Anstrengelse og Opmærksomhed, og Krigerne, som samledes under Grev Alberts Banner, maatte ofte forlade det igjen, for at bekæmpe Røvere og opfange Stimænd. Skatkammeret var udtømt, og det ved saa mange Krige forarmede Folk kunde ikke udrede Krigsstyret.

Det var en sørgelig Juleaften i Aaret 1224. Paa Karisegaard sade Borgens Beboere stille og mismodige om Kaminen, og Thorgeir Danaskjald havde ingen Tone i sin Strængeleg, som kunde opmuntre og trøste ham selv eller Andre.

Siden hin ulykkelige Foraarsaften, da Ridder Carl havde forladt dem, havde kun de forfærdeligste og sørgeligste Tiender hjemsøgt dem, som alle Danske. Den store almindelige Landesorg over Kongens og Prinds Valdemars Fangenskab syntes

ogsaa her at have fortrængt enhver anden Sorg og Bekymring. Hvorledes Grev Albert i den fælles store Nød havde modtaget sin dristige Svigersøn, var, som en offentlig paafaldende Handling, noksom bekjendt, og Fru Rigmor syntes nu at have opgivet Haabet om hans Forsoning. Carl havde ikke seet Hustru og Børn siden hin Aften. Han fulgte den strenge Feltherre taus og trolig med tillukt Hjelm og var utrættelig i at udføre ethvert Hverv, der betroedes ham til Kongens og Landets Frelse. I Fader Saxos Skole havde den unge Ridder lært den Konst, som da endnu var sjelden selv blandt de ypperste Riddere: han skrev saa færdigt som en Klerk og var saaledes ikke ganske adskilt fra sin Rigmor. Den gamle Martin var vel en langsom, men tro og forsigtig Kjærlighedspost, og han havde nu til det eensomme Juleaftensgilde paa Karisegaard bragt Hilsen og Brevskab fra sin unge Herre. Til Løn derfor sad han ved Kaminen ved sin skjønne Frues Side og skulde i sin Herres Sted, som en kjærkommen Gjest, spise sin Julenadver og tømme et Bæger Vin ved det kjære Herskabs Bord.

Carls Brev var skrevet i Odense og handlede, som sædvanlig meest om Kongen og om hvad man foretog sig til hans Befrielse. Endelig havde den strenge, utrættelige Grev Albert samlet en Hær, stod der, og rykkede mod Hamborg. Han var mørk og taus som sædvanlig; Ingen vidste, hvad han vilde foretage sig; han udsendte hyppige Budskaber med Breve og hemmelige Ærinder. Carl havde han betroet et vigtigt Budskab til Kongens troe Mænd i Fyen og paa Smaaøerne; om faa Dage skulde Carl atter vende tilbage til Hæren. „Grev Henrik frygter os“ — hed det videre — „han skjælver for sin store Fange — intet Fængsel troer han sikkert. Kongen er ikke meer i Lentzen; han har nogen Tid siddet i Lesnitz i det snevre runde Forbrydertaarn. Ak Rigmor!“ — udbrød her den deeltagende Ridder og Skriften blev slet og vanskelig at læse — „der har den store Kong Valdemar Seier kun havt otte Fods Rum til at give sin Harme Luft i — og før var et Kongerige hans store Sjæl for snevert. Maa ikke hvert tro og ærligt Hjerte briste af Harme og Forsmædelse! saaledes hevner hin usle Trældyrsjæl sig paa den fangne Løve. Selv hint snevre, velforvarede Bur var ikke Forræderen sikkert nok. Danneberg Slot, sønden for Elben, det mest faste og utilgængelige Røverslot, skjuler nu Danmarks Stolthed og Haab. Man taler om Underhandlinger med Keiseren; men Ingen troer ham; de ere Forrædere tilhobe.“ Brevet sluttede med ivrige Bønner for

den ulykkelige Konge og kjærlige Velsignelser over Rigmor og Børnene i Udtryk, som vidnede om en voldsom tilbagetrængt Længsel efter at gjensee dem og om en hemmelig Frygt for deres Sikkerhed. Han bad hende og Thorgeir iagttage den strengeste Forsigtighed og holde Borgen lukket, som i den uroligste Krigstid. Han syntes hermed kun at ville advare for Røvere og Stimænd; men han tilføiede endnu, at Grev Alberts Taushed om deres Forhold var frygtelig.

Rigmor havde ladet Lampen tænde og læste Brevet endnu engang. Hun sad længe taus med Pergamentet i Haanden; derpaa reiste hun sig hastig og omfavnede sine Børn med en usædvanlig Heftighed. Den lille Albert sad paa Thorgeirs Knæ og havde sin Glæde af at rive i den forstemte Strengeleg. Lille Hedvig sad paa en Skammel og sov, med Hovedet i den stille Jomfru Margrethes Skjød. Ved Moderens heftige Favntag foer hun forskrækket op af Søvne og græd; men den skjønne Jomfru Margrethe ringlede for hende med sit Nøgleknippe, og det venlige Barn var strax glad igjen.

„Du kunde fast bedre være hendes Moder, end jeg, i denne urolige Tid, fromme Margrethe!“ — sagde Rigmor — „Jeg beundrer ogsaa eders Taalmodighed, gode Thorgeir! lader I ikke den uregjerlige Dreng rent forstemme eders Strengeleg?“

„Saaledes passer det bedst til de Sange, jeg nu kan synge!“ — sagde Thorgeir mismodig. — „Dog nei“ — vedblev han, med et kjærligt Blik til Carls og Kirstines skjønne Søster, og syntes at blues over sin Mismodighed — „kan Jomfru Margrete from og taalmodig synge Psalmer med eders ærværdige Svigermoder, og kan gamle Moer Marthe selv rolig fortælle Børnene Eventyr, saa maa jeg vel ogsaa kunne synge en Sang om Haab i Nøden, helst paa en høihellig Juleaften, naar al Verden skal glæde sig over den store Frelsens Konge.“

„Ret saa, brave Thorgeir!“ — sagde Rigmor — „giv os et fromt og frimodigt Julekvad, før vi gaae til Hvile iaften! Klagesange høre vi nok af; saalænge Folket kun lægger Hænderne i Skjødet og sørger, kommer ikke Kong Valdemar ud af Fængslet.“

„Sandelig! I gjør os alle til Skamme, ædle Frue!“ — sagde Thorgeir behjertet og reiste sig — „saaledes som I der staaer for mig, seer I fast ud som en Heltinde. Medens jeg kun synger Sørgesange, og hele Danmark jamrer, har I tusinde dristige Tanker og vil befrie Kongen paa tusinde Maader.“

„Kun Skade, at det blot er Tanker og smukke Drømme!“ —

svarede Rigmor — „Luftkasteller kan vi Alle bygge; men hvad er der at gjøre, hvor selv min stærke Fader ikke kan røre sig, uden at gjøre Ondt værre? Har du seet Danneberg Slot? gamle Martin!“

„Jeg er engang kommen der forbi med min fromme salig Herre“ — svarede Martin — „det ligger som en Ørnerede paa Fjeldet, høit over Elben, og ingen Kat kan klavre derop. Men kjender jeg sorte Grev Henrik ret, lader han dog ikke Kongen blive der ret længe, naar han seer eders strenge Hr. Fader med vor Hær paa den anden Elbbred.“

„Har han da endnu flere Fangehuller og Røverslotte?“

„Kors! dem har han og hans Venner nok af, ædle Frue! det værste af dem alle er maaske hans eget fordømte Hundehul i Schwerin Slotstaarn; det er berygtet over hele Tydskland. Nu har han gjort Slottet saa fast, at ingen Djævel kan indtage det og det kan han have nemt ved: det ligger paa en Ø, skal jeg sige os, og maa kunne gjøres utilgængeligt.“

„Det har min Fader dog viist, det ikke var før“ — svarede Rigmor kjæk. „Men sig mig, Martin!“ — spurgte hun atter efter en temmelig lang Taushed — „saa du noget til de mange Røvere, her nu skal vrimle af allevegne?“

„Jeg hørte nok derom, ædle Frue! men jeg selv saae dog ingen. Hos mig, kan jeg troe, var der da heller ikke andet at hente, end Hug og Stik og braadne Pander; men jeg vil raade Jer, høibaarne Frue, at I holder Borgen godt lukket, og at I og Jomfru Margrethe ikke vover Jer ret langt uden Bevogtning; for skal jeg sige os, med Tugt at melde, smukke Fruer og Jomfruer skal det dumme Røverpak næsten være endnu værre efter, end efter Kvæg og Guld og gammel Klostervin.“

Rigmor smilede; men Thorgeir Danaskjald blev opmærksom. „Saa er vor Forsigtighed dog ikke saa urimelig, som I paastaaer, ædle Fru Rigmor!“ — sagde han betænkelig — „og jeg behøver ikke at blues ved at være Befalingsmand her paa Karise og bevogte saa ædelt et Fruerbur, medens de rette Riddere og Stridsmænd samles under Grev Alberts Banner.“

„Jeg har længe beklaget eders bundne Stilling“ — svarede Fru Rigmor — „jeg anseer ikke Faren her for større, end at jeg for min Deel gjerne turde fritage Eder for eders Løfte. Gaardsfogeden og Huskarlene kan jo nok holde Borgen lukket: det var visselig bedre, I nu sang Krigssange for Mænd, end Sørgesange for Kvinder.“

TREDIE DEL

Neppe havde Rigmor sagt dette krænkende Ord, førend hun inderlig fortrød det og rakte hastig den rødmende Thorgeir Haanden. „Ædle, brave Thorgeir!“ — sagde hun med Varme — „skjønner jeg kun slet paa hvad I her opofrer for min Skyld, saa velsigner jeg Eder dog for de uskyldige Børns Skyld, som I næsten tager Eder kjærligere af, end en Fader. For deres og for denne frygtsomme Jomfrues Skyld, beder jeg Eder nu dog ikke fortryde eders Løfte og ikke forlade Karisegaard førend min Carl kommer tilbage.“

Thorgeir kyssede taus hendes Haand. Han følte sig bunden af sit Løfte og fast endnu mere af Jomfru Margrethes kjærlige og frygtsomme Blik.

„I bliver altsaa?“ spurgte Fru Rigmor.

„Det forstaaer sig, ædle Frue! kan jeg ikke beile til Ridderens Pris for Heltedaad og store Bedrifter, og kan jeg nu end ikke styrke Krigerne med Sang, hvortil jeg maaske var dygtig, saa kan jeg dog endnu herfra udbrede Trøst og frimodigt Haab iblandt Folket, og Ingen skal sige om mig, at jeg brød mit Ord og forlod dem, der vare betroede mig i Nøden.“

Med denne Erklæring var Rigmor vel tilfreds; men hun led ikke Thorgeirs høitidelige Tone. Hun skjemtede og loe nu igjen over de kloge Mænds Forsigtighed og drillede Thorgeir, som sædvanlig, med den Paastand, at intet Fruerbur dog var sikkert, som havde en forelsket Skjald til Bevogter. For at skaane Margrethes røde Kinder, begyndte hun imidlertid strax en anden Samtale, og snart syntes Stemningen temmelig munter blandt dem Alle. Selv Jomfru Margrethes og gamle Marthes Frygt for Røverne gav Anledning til mangen Spøg af den unge lunefulde Husfrue. Hun fik snart Marthe Fostermoder til at fortælle gamle Røverhistorier, og naar da den gamle Amme selv og Jomfru Margrethe vare mest spændte derover, sprang Rigmor op og raabte: „der er de!“ for at lee de forskrækkede Kvinder ud, naar de skrege. Midt i sin Munterhed blev Rigmor dog ofte pludselig alvorlig, og da Børnene skulde til Sengs, var hun mod Sædvane heftig bevæget; der var endogsaa Spor af Taarer i hendes kjække Øine, da hun kom ud fra Sovekammeret og havde lagt dem i de smaa Kurvesenge.

Ved Julenadverbordet læste Margrethe som sædvanlig Bordbønnen, og Ingen hørte andægtigere og med inderligere Følelse derpaa, end Thorgeir Danaskjald.

Den gamle, døve Bedstemoder sad stille paa sit Hædershynde, øverst ved Bordet. Hun sukkede dybt og saae til den Plads,

hvor hendes ridderlige Søn pleiede at sidde. Alle forstode hende. Rigmor sukkede ogsaa; men der glindsede idetsamme en saadan Livlighed og Glæde i hendes mørke Øine, som om hun saae ham sidde der igjen.

Jomfru Margrethe havde, før de satte sig til Bords hemmelig stemt Thorgeirs Strengeleg, som hun af den fromme Mester havde lært at behandle. Hun rakte ham den nu og bad ham om en Sang. Thorgeir greb villig den lille Haandharpe og sang et Drapa til Ære for Kongen og hans Mænd, hvori Volmerslaget og Vidunderet med Dannebrogsfanen med Liv og Begeistring var afmalet. Derpaa greb han sit Bæger og drak først paa Valdemar Seiers Befrielse og Lykke og dernæst en Skaal for alle hans troe Mænd og navnlig for Grev Albert og Carl af Rise. Idet saaledes alle fraværende Venner kjærlig erindredes, kom Jomfru Margrethe, Rigmor og den gamle Bedstemoder ogsaa venlig og vemodig den stakkels Kirstine ihu, som nu tilbragte den anden Juleaften, som indviet Nonne, i Vestervig Kloster.

TREDIE DEL

Tilsidst istemte Thorgeir Danaskjald efter Løfte et fromt og frimodigt Julekvad, og, rørte af de hjertelige og opløftende Toner til den store himmelske Konges Priis, ønskede de Alle hverandre en velsignet Jul og et lykkeligere nyt Aar, og gik til Hvile.

Gamle Martin skulde reise næste Morgen tidlig. For at han ikke skulde gjøre Uro i Huset, som det hed, havde Fru Rigmor foranstaltet, at han kunde forlade Gaarden uden Larm saa tidlig, han vilde.

Da Karisegaards Beboere næste Morgen samledes ved Davrebordet, savnedes den unge Husfrue. Man ventede paa hende til det var Tid at gaae i Messen, men hun lod sig endnu ikke see, og med stor Forskrækkelse søgte man hende allevegne forgjeves.

Thorgeir var fortvivlet. Han erfarede nu først, at Borgporten paa Fru Rigmors Befaling havde været aaben hele Natten for Martins Skyld, og han frygtede for, der havde været Røvere, eller at Grev Albert hemmelig havde ladet sin Datter bortføre. Men da saae han en lille Seddel mellem Strengene paa sin Harpe og læste med Forhauselse en skjemtefuld Bebreidelse af Fru Rigmor, fordi han ikke bedre havde beskyttet

hende mod Røverne. Det lille Brevskab endte med den alvorlige Forsikkring, at ethvert Skridt, man vilde foretage for at opsøge hende, vilde være farligt for hende og dem Alle, og at selv Ridder Carl ingen foruroligende Efterretning maatte høre fra Karise.

ELLEVTE KAPITEL.

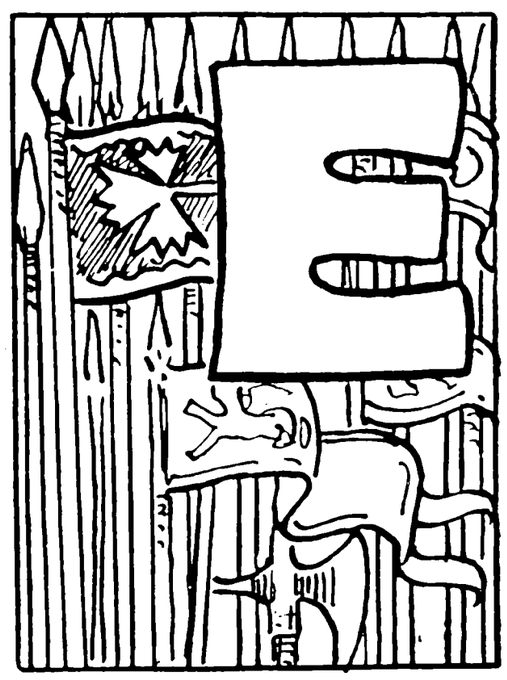

En klar Frostmorgen i Januar Maaned glimrede Solskinnet paa de rimfrosne Vadmels Telte ved Elben, hvor Grev Albert havde opslaaet sin Leir, og hvor tusinde blanke Spyd og Hellebarder blinkede mellem Krigsvognene, Bliderne og de vaiende Bannere. Ryttere, Bueskytter og Kyradskrigere vrimlede mellem hverandre, og foran det store Feltherretelt plantede en ung, høi Riddersmand den hellige Dannebrogsfane med det hvide Kors.

Grev Albert havde modtaget vigtige Efterretninger fra Tydskland. Han sad i sin Læderkøllert ved Teltbordet, med Haand under Kind, og stirrede paa de vigtige Brevskaber, medens han af og til rystede betænkelig med Hovedet. I en Krog i Teltet stod en fintbygget Kertesvend med deilige mørkeblaae Øine, men med smudsige jordfarvede Kinder og med en Jernblikshue dybt ned i Panden. Hans grønne Vaabenkjortel var usædvanlig lang, og nedenfor den laadne, vide Skindbrog kom et Par Bukkeskinds Halvstøvler tilsyne, som syntes at være en halv Gang for store og vare sammensnærede med Remme om de smalle Ankler for ikke at falde af. Drengen gned med megen Flid Støv og Smuds af Feltherrens Sporer, men tabte ofte Skindlappen af Haanden og syntes ikke vant til dette Arbeide. I hans Bevægelser var der en usædvanlig Lethed og Smidighed, men tillige et Slags Forlegenhed, som hos Børn, naar de første Gang bære en ny Klædning.

Grev Albert vinkede, og den forlegne Kertesvend kom med Guldsporerne.

„Slet nok gjort!“ — brummede Feltherren og lod dem spænde

paa — „gjør du det ikke bedre imorgen, skal du pakke dig. Nu mit Harnisk!“

Let som en Fugl, hentede Kertedrengen det sorte Harnisk og spændte Remmene med bævende Haand.

„Nu, hvorfor ryster du?“ — sagde han mildere — „tør du ikke see mig i Øinene? Dreng! vil du tjene Grev Albert, maa du være rask og uforfærdet og kunne taale et haardt Ord. Jeg mener det ikke saa ilde. Det er godt. Lad nu Ridderen komme!“

Kertedrengen sprang til Udgangen af Teltet sagde et Par Ord til Vagten, hvorpaa han gik tilbage til sin Krog og pyntede paa Fjærbusken i sin Herres Hjelm.

Kort efter traadte Carl af Rise ind med tillukket Hjelm, ledsaget af to stærke Ryttere, som paa hans Vink slæbte en tung Lædersæk hen til Feltherrens Fod og gik.

„Her er Guld og Sølv fra St. Knuds Gildebrødre“ — sagde Carl — „den gamle Slotsherre i Nyborg, Hr. Ludolph, var død; men med Brevet havde det sin Rigtighed; man bad mig bringe Eder det igjen, strenge Herre! og sige Eder, at en dobbelt saa stor Sum endnu kan bringes tilveie, naar samme Brev sendes til Borgermester Yvald i Roeskilde eller til Gildehuset i Odense. Jeg medbringer desuden 400 velbevæbnede Ryttere af Borgere og Bønder.“

Grev Albert hørte Carl af Rises Beretning uden at see paa ham eller svare et Ord. Han rakte kun Haanden ud efter Brevet og nikkede; hvorpaa han med Bevægelse syntes at betragte det store Voxsegl, hvori St. Knuds Billede med Scepter og Krone var aftrykket.

Carl bøiede sig taus og gik bort med et stille, dæmpet Suk.

Grev Albert blev nogen Tid siddende i samme Stilling. Derpaa gav han Vagten et Vink, og nu samledes Høvdingerne og Ridderne i Teltet. Carl af Rise var ogsaa iblandt dem, men han blev staaende i længst Frastand. Kertesvenden stillede sig ærbødig bag Feltherrens Stol. Nu reiste Grev Albert sig og hilsede de forsamlede Riddere.

„Ædle Riddere og danske Mænd!“ — sagde han — I undres vel Alle over, at saamange Maaneder ere henrundne og jeg ikke endnu har ført Eder til Kong Valdemars Fængsel, for at sprænge hans Lænker og sønderknuse hans Dødsfjende. Jeg kunde have gjort det: Hjertet har brændt i mit Bryst og Sværdet i min Haand; men et hemmeligt Vink har slaaet min Arm med Lamhed og min Sjæl med Gru selv for Seiren. Hvad hjalp det os og Danmark, om vi sprængte Kongens Fængsel og fandt ham og hans kongelige Søn snigmyrdede i deres Lænker? En Grev Henrik af Schwerin kjender ingen Niddingsdaad, som han ikke er istand til at udøve. See, derfor har jeg tøvet. Vil nogen Ridder og ædelbaaren Mand anklage mig derfor eller sigte mig for Lunkenhed og Feighed?“

„Ingen, Ingen i Verden!“ — svarede Alle — „Kongens Liv gaaer for Alt.“

„Ja, for Alt!“ — vedblev Grev Albert med bitter Selvfornegtelse — „selv for vort eget gode Navn og vor timelige Ære; men, ved St. Michael! det er mig et dyrere Offer, end tusinde Liv. Maaske skal mit Navn nu staae besmittet i Krøniken; maaske vil en forblindet Efterslægt sige med Spot og Foragt: Grev Albert af Nordalbingien lod sin kongelige Morbroder smægte i Fængsel og gjorde intet Skridt til hans Frelse. Ha, vidste Den, der sagde det, hvad en ærlig Ridder maa lide, som har Sværdet draget og Armen fri, men dog ikke kan knuse Slangen om sin Broders Hals uden at myrde dem begge! — Kongen er ikke længer paa Danneberg Slot; han er ført til Schwerin“ — —

„Til Schwerin!“ — raabte Mange — „Ve! det Slot er uindtageligt.“

„Intet Slot er uindtageligt, og Schwerin mindst, det har jeg prøvet!“ — vedblev Feltherren — „men hvor Bøddelsværdet hænger i et Haar over den ædle Fanges Isse, der er det skrøbeligste Skur et uindtageligt Bolværk“ — —

„Men tillad mig, min fyrstelige Frænde!“ — afbrød Grev Otto ham heftigt — „hvad staae vi da her for? hvad skal vi med Sværd i Haanden, naar vi ikke tør bruge det? hvi har

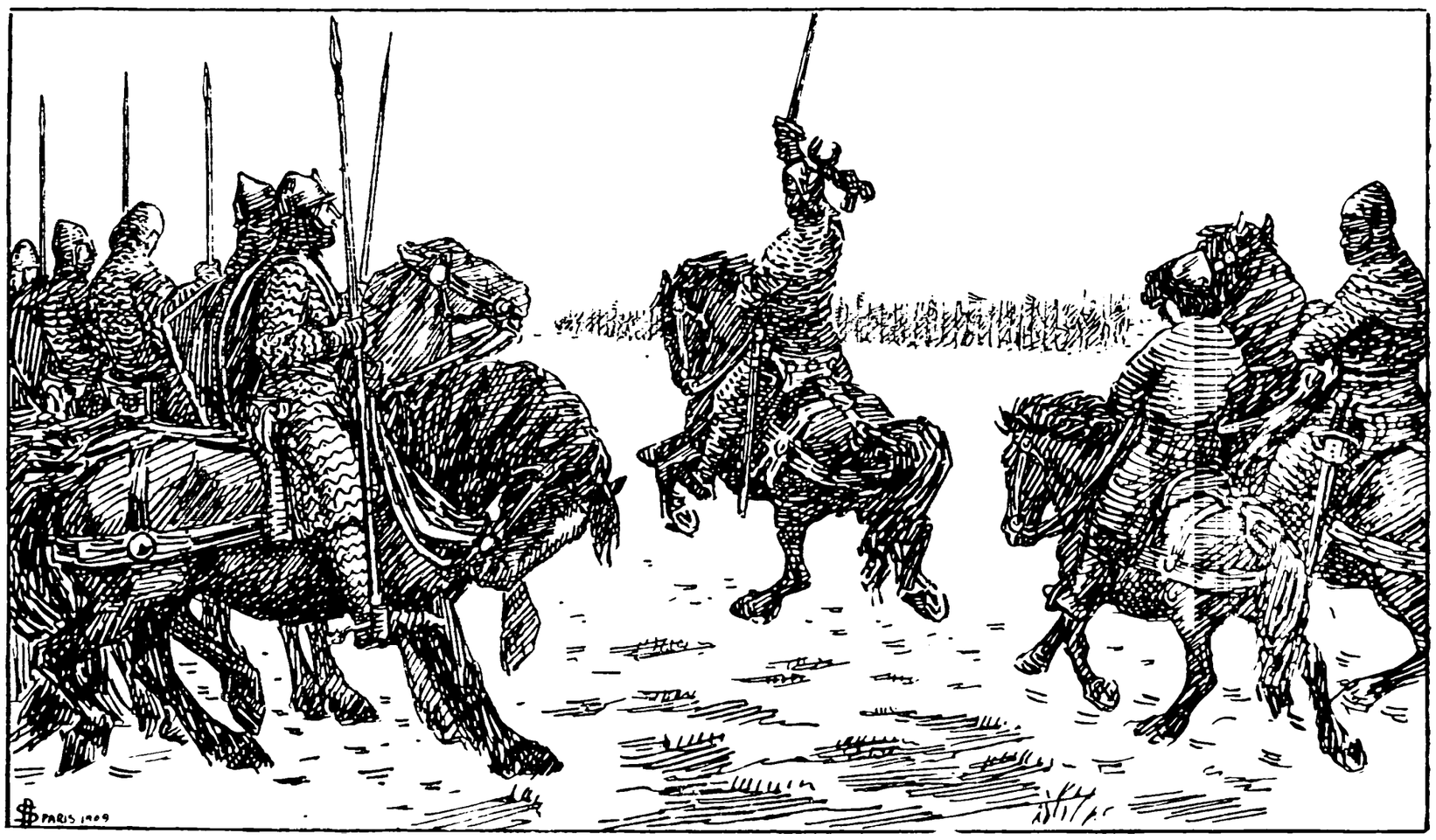

vi anvendt saa megen Møie med at samle denne Hær? hvortil har Carl af Rise samlet Guld og Sølv hos Gildebrødrene? hvortil alle de tappre Mænd, som nu vrimle under vort Banner?“

„Giv Tid, min kjække Fætter!“ — svarede Feltherren — „hører mig til Ende, ædle Vaabenbrødre! Erkebispen og Rigets Raad har sat alt Haab til Underhandlinger. Sligt er min Pest; men jeg tilstaaer, det syntes hidtil klogest. Der er forlængst sendt Ilbud til Keiser og Pave, det vide I. Fra Paven har man Intet hørt; men Keiseren underhandler med Grev Henrik, med sin kjære, troe Mand, som han kalder ham, og den listige Bisp Conrad af Hildesheim er Underhandleren. Det gjælder om en Frasigelse af alle vendiske og nordtydske Besiddelser, og Kongen vægrer sig standhaftig. Hører videre!“ — vedblev han med en bitter Latter — „paa Rigsdagen i Nordhausen har Keiserens Søn tinget om kronede Hoveder, som en Hestepranger, og tilbudt Grev Henrik femten Kander Rhin-Vin for to Konger; er det ikke værdige Underhandlere og ædle Venner?“

„Skam og Skjændsel over slige Venner!“ raabte Ridderne forbittrede.

„Og hvad mener I deres Venskab og Mægling gaaer ud paa?“ — vedblev Grev Albert — „Kongens Frihed? nei, derom er kun Talen paa Skrømt — nei! et keiserligt Fangenskab for et greveligt — det er Meningen“ — —

„Død og Ulykke over de Niddinger!“ raabte Alle.

„Og skal vi nu vente til slig hæderlig Underhandling er beskrevet og beseglet?“ — tog Grev Albert atter Ordet — „Hol-

sten er frafaldet; Grev Henrik beleirer Lauenborg; den unge landflygtige Grev Adolph, Henrik af Werle og den nye bremiske Erkebisp har forenet sig med ham. Fjenden skjuler sig ikke længer; han vover at byde os Spidsen. Det har jeg kun ventet paa. Herren være lovet! nu er det skeet. Naar vi nu rykke frem, maa det komme til et Slag, og da er Timen kommen, da vi kan hevne og befrie vor store ulykkelige Konge!"

„Frem, frem, til Slag!" raabte alle Høvdingerne og Ridderne; og paa Grev Alberts Bud kom nu hele Leiren i Bevægelse.

Under den store almindelige Tummel med Ryttere og Vogne ved Leirens Opbrud, stod Grev Alberts nye Kertesvend med sin Herres Stridshingst ved Tøilen udenfor Feltherreteltet og havde stor Møie med at holde det vælige Dyr; da kom gamle Martin, med alle Tegn paa Skræk og Angest, løbende til og tæmmede den steilende Hingst.

„For Gud i Himlens Skyld, ædle Frue!" — hviskede han — „driv dog ikke denne farlige Spøg videre! — I vil dog aldrig med i Slaget?"

„Troer du, jeg kom hid for at pudse Støvler og Sporer?" spurgte Rigmor, som under denne Forklædning kun var kjendt af den gamle troe Tjener, hvem hun med sin uimodstaaelige Overtalelsesgave og fast fyrstelige Myndighed havde tvunget til at være en taus og behjælpelig Medvider i hendes forvovne Foretagende.

„Ak, faaer min unge Herre det at vide, er jeg Dødsens!" — jamrede Martin og vred sine Hænder — „jeg besværger Eder ved alle Hellige og Martyrer, naadige Frue! lad mig bringe Eder i Sikkerhed, inden vi rykke frem til Slag!"

„Troer du, Grev Alberts Datter ikke tør see dragne Sværd?"

„Ak nei, I er kun altfor kjæk! men hvis I kommer til nogen Ulykke, kjæreste, naadigste Frue!" — —

„Ti stille, Gamle! jeg er intet Barn. Hvad man kan forlange af en Kertesvend, tør jeg vel idetmindste tage mig paa. Bring mig kun min lille Nordbak! Jeg skal nok selv holde Hingsten."

„Den sparker Jer Hovedet istykker, naadige Frue! I holder den for stramt. Ak, jeg blinde Dosmer, som ikke saae hvad Ulykke det førte til!"

„Tier du ikke stille som en Mur, Gamle! forraader du baade mit og din unge Herres Liv!" — hviskede nu Rigmor, idet hun saae sin Fader i fuld Rustning træde ud af Teltet.

Martin taug pludselig og skyndte sig at hente den lille Nord-

bak, hvorpaa hans egensindige Frue var flygtet med ham fra Karise.

„Tillader I, strenge Feltherre! at jeg fører og forsvarer det hellige Korsbanner?“ — sagde nu Carl af Rise, idet han slog Hjelmgitteret ned for sit Aasyn og traadte frem for Grev Albert.

„Vi agte ikke dennegang at seire med Jertegn og Mirakler!“ — svarede Grev Albert med bitter Foragt — „Den, som egenmægtigt hentede hint Vidunderbanner fra Slesvig, maa forsvare det og svare Kongen og Kirken til det; men hvo der vil kæmpe under min Anførsel — følger Hertugen af Nordalbingiens Banner!“

„Troer I, Lykken er større under Neldebladet, end under Korset, strenge Feltherre!“ — sagde Carl med dæmpet Harme og inderlig Bekymring — „nu vel! saa tillad da Carl af Rise at forsvare Hertugen af Nordalbingiens Banner med sit Hjerteblod!“

„Vel, Hr. Ridder!“ — svarede den mørke Feltherre — „forsvar mit Neldeblad da! men slip det ikke, fordi det brænder!“

Carl af Rise bøiede sig taus, med Haanden paa sit trofaste Bryst, og gik hen hvor begge Fanerne stode. Med stille Smerte tog han det store Korsbanner, forvarede det, omhyggelig sammenrullet, i et Læderhylster og spændte det fast bag sin Sadel. Derpaa greb han den hertugelige Fane med det grønne Neldeblad og svang sig rask paa sin Stridshingst.

„Du kjære, troe Carl!“ — hviskede den forklædte Kertesvend — „vidste du hvor Rigmor nu staar, vilde Banneret brænde i din Haand.“ — —

„Nu, hvor længe skal jeg vente? Dreng!“ — raabte Grev Albert barsk — „falder du i Staver og snakker med Hingsten?“

Hastig trak Rigmor den beroligede Hest nærmere til Teltet. Stridshingsten kjendte sin Herres Røst og stod nu stille som et Lam, til han sad paa dens Ryg; da sprang den høit af Stolthed og Glæde. Som et Lyn foer Feltherren frem i Spidsen for den samlede Hær, ledsaget af den spinkle Kertesvend paa Nordbakken og af gamle Martin, som dennegang ikke tog i Betænkning at forlade sin Herre.

VALDEMAR-SEIR

Medens begge de fjendtlige Hære mødtes ved Møln, og medens der det blodige Slag holdtes, som varede fra Morgen til Aften og hvis ulykkelige Udfald kun er altfor bekjendt, foregik der en anden, men hemmelig Kamp for den fangne Konges Frihed i et kvindeligt Hjerte, som fælles Nød og Ulykke drog med uimodstaaelig Magt til den fordum saa mægtige Seierherre.

Den ulykkelige Grevinde Audacia, som ved sin Beundring og uforsigtige Hengivenhed for Kongen havde forspildt sin Fred og sit Rygte, sukkede nu ogsaa i et Slags Fangenskab og næsten under samme Tag som Kongen. I hint afsides fængselagtige Gemak paa Schwerin Slot, som Grevinde Ida fordum havde beboet, havde den skinsyge Grev Henrik med tyrannisk Grusomhed ladet sin Gemalinde indespærre. Hendes ufordulgte Deeltagelse for den fangne Konge, da han sad i Lesnitz og paa Danneberg, havde endnu mere bestyrket Grev Henrik i Mistanken om hendes Utroskab; for at martre hende endnu mere, havde han netop bragt Kongen til det Taarn, som laae ligeoverfor hendes vellaasede Gemak, og hvor den høie Fanges Elendighed og nedværdigende Behandling hver Dag maatte være hende et pinligt Syn.

Fra det Øieblik, Dette var skeet, og Audacia med egne Øine havde seet den store Konge, lænket som den nedrigste Forbryder, føres forbi hendes Gittervindue til Taarnet, fra det Øieblik var al Tro paa Menneskelighed hos hendes despotiske Gemal udslettet af hendes Sjæl. Hun foragtede og hadede ham nu i samme Grad, som Medlidenhed med den fornedrede Høihed gjorde den fangne Konge til Gjenstanden for hendes ædleste og inderligste Deeltagelse. Hun syntes nu løsreven fra alle Pligter mod en Gemal, som saa uværdig havde miskjendt og mishandlet hende, og hun grundede kun paa hvorledes hun kunde skuffe sin Tyran og befrie baade sig selv og Kongen fra det oprørende Fangenskab.

Grevinde Audacia var ikke længer den skjønne, fyldige og blomstrende Kvinde, hvis favre Skikkelse selv begeistrede den raae, graahærdede Kriger. Sorgen og Tiden havde virket stærkt paa hendes Udvortes; hertil kom maaske ogsaa en lønlig Anger over det forfængelige Selvbehag ved den store Konges Hyldest, som havde paadraget hende saa megen Krænkelse og Nød. Det Ædlere i hendes Smerte gav hende undertiden Udseende af en høi og stille Korsdragerinde; men den Harme og Bitter-

TREDIE DEL

hed, hendes Gemals plumpe Skinsyge og uværdige Behandling indgjød hende, havde tillige givet hendes lidende Aasyn et skarpere og mindre skjønt Udtryk, som bestyrkede Mange i den almindelige Mistanke om, at hendes Lidelser ikke vare aldeles uforskyldte. Desuagtet var der en Værdighed i hendes Væsen og Adfærd, som indgjød Alle Deeltagelse og Ærbødighed. Det kvindelige Tjenerskab paa Slottet havde især stor Medlidenhed med hende, og hun havde en hemmelig Velynder i Kunz Rødnæses Broder, den gamle Grændsevogter, som for sine Fortjenester ved det vigtige Røvertog var bleven Gaardsfoged paa Slottet. Han havde nemlig, den Dag, Kongen blev fangen, ført Grevens skjulte Tjenere med stor Forsigtighed fra Skibet til Skoven, hvorfra Overfaldet skete; han havde været med at gjennembore de kongelige Skibe og havde bortført de kostbare Klenodier og Skrinet med Guld og Sølv, som den troe Andreas Kammermester forsvarede til sit Yderste. Af denne Skat havde han og hans Broder ikke faaet saa stor en Deel, som de syntes var billigt, og den vilde, raae Karl syntes dog ogsaa, at Greven var for streng baade mod sin Gemalinde og mod den fangne Konge. Ved Hjælp af en hengiven Terne havde Grevinden nu, i sin Gemals Fraværelse, grebet til det ydmygende Redningsmiddel at træde i Underhandling med den listige Gaardsfoged, og ved Løfter om en stor Belønning havde

hun overvundet alle hans Betænkeligheder. Hun havde endelig meddeelt ham en Plan til Flugt, paa hvis listige og forsigtige Udførelse hun satte alt sit Haab.

Midt under de hemmelige Tilberedelser til dette Vovestykke, kom der nu det Budskab til Slottet, at der holdtes et stort Slag ved Møln, faa Mile fra Schwerin, og at udentvivl Grev Henrik og hans Medforbundne seirede. Der maatte iles, og Flugten blev bestemt til samme Aften, to Timer efter *Ave Maria*. Den gamle Gaardsfoged var virksom og forsigtig; han sladdrede fortrolig med den vrantne Fangefoged og indbød ham til et lystigt Gilde til Ære for Grev Henriks Seier. Grevinden tilbragte Dagen i ængstelig Spænding. Den fangne Konge vidste Intet om hvor virksomt der arbeidedes paa at aabne hans Fængsel.

Det blev Aften. Fire Heste stode sadlede og skjulte ved Slotsbroen. Den strenge, ubarmhjertige Fangefoged laae beruset i sin Seng. Slottets Tjenere og Vagten sang lystig i Borgestuen og drak deres Herres Skaal med saadan Iver, at Ingen af dem kunde staae paa sine Ben. Gaardsfogeden havde bemægtiget sig Nøgleknippet til Fængslet og lukket Porthundene inde i Stalden. Grevinde Audacia gik reiseklædt med sine

Klenodier under Armen i sit Gemak. Døren stod paa Klem, og hun ventede paa Tegnet fra den fortrolige Terne for at forlade sit eget Fængsel og, som en venlig Frihedsforkynderinde, at træde ind i Taarnet til den fangne Konge. Den anden Time efter *Ave Maria* var næsten udløben, og det var fuldkommen mørkt. Utaalmodig og ængstelig saae Grevinden ud i Slotsgaarden gjennem sit Gittervindue. Sangen i Borgestuen var ophørt, og der var stor Bevægelse og Uro mellem Slotsvagten og det drukne Tjenerskab paa Trappen; strax efter saae hun Fakler; hun hørte Hestetramp i Gaarden, og med Forfærdelse gjenkjendte hun nu sin Gemals Stemme, som med vilde Eder kaldte paa Gaardsfogeden og Fangevogteren.

„Alt er tabt! — jeg er forloren!“ jamrede hun og styrtede baglænds om uden Bevidsthed.

Overrasket og bestyrtet, havde Gaardsfogeden strax maattet overlevere sin strenge Husbond Fængslets Nøgler; men han søgte dog nu snildelig at give dette Tegn paa sit mislykkede Foretagende Udseende af Troskab og Forsigtighed, idet han med forstilt Tjenesteiver berettede, at Rygtet om den naadige Herres Seier havde gjort alle hans troe Tjenere galne af Glæde, og at Fangefogeden havde været saa beruset, at man ikke turde betroe ham saa vigtige Nøgler.

„Du hørte altsaa ikke til de troe Tjenere, siden du alene var klog, gamle Ræv!“ — brummede Greven med et skjevt, mistænkeligt Blik — „du gaaer nu i Hundehullet til Sagen er undersøgt. Før ham bort, Svende!“

Et Par Væbnere af Grevens Følge trak strax afsted med Gaardsfogeden. Greven greb en Fakkel fra en af de Andre og vendte sig til den vigtige Krigsfange, han førte med sig. „Behag nu at følge mig til eders Morbroder, min høifyrstelige Herre! I længes nok efter ham, kan jeg vide“ — sagde han med spottende Høflighed — „eders fine Page kan følge med! der er Plads nok til hele den danske Hofstat.“ Med et stolt triumferende Smil i det forvovne Ansigt, pudsede Grev Henrik derpaa sin Fakkel paa en Afviser, saa Gnisterne fløi ham om de sortebrune Kinder, og gik med hastige Skridt hen mod Indgangen til Fangetaarnet. Omringet af bevæbnede Ryttere, fulgte med langsomme Skridt den vigtige Krigsfange, i sort Harnisk og uden Hjelm, men med et blodigt Axelskjærf om Panden og med sammenlænkede Hænder og Fødder. En omhyggelig Kertesvend understøttede hans vaklende Gang.

Den stolte, hidtil uovervindelige Grev Albert nærmede sig saaledes sin Konges Fængsel.

Efter en hel Dags anstrengende Kamp var den tappre Feltherre, saaret og bedøvet af Blodtab, falden i Grev Henriks Vold. Han havde intet Ord talt siden og intet Tegn givet til Smerte eller Harm. Som en bevægelig Ridderstøtte lod han sig nu lede til Fængslet af sin Kertesvend, som trolig havde deelt hans Skjæbne, og i hvem han endnu ikke kjendte sin dristige Datter.

Paa en sørgelig Maade saae Rigmor nu den første eventyrlige Hensigt med sit forvovne Foretagende opnaaet. Hun havde nemlig først tænkt paa at finde Veien til Kongens Fængsel, som hun dengang troede var paa Danneberg Slot; hun haabede dengang i sin dristige Begeistring intet Mindre, end ved Kvindelist ene at udrette hvad alle Danskes Mandemod saalænge havde maattet tage i Betænkning. Men neppe var hun kommen til Leiren og havde hørt, at Kongen var bragt til Schwerin, førend hun havde forandret sin Plan, og idet hun fulgte Hæren i den afgjørende Kamp for Kongens Befrielse, haabede hun tillige, i den ringeste Tjeners Skikkelse, at vinde sin Faders Kjærlighed og Tilgivelse. En stor Fristelse havde hun overvundet ved ikke at give sig tilkjende for sin kjære, troe Carl; men hun frygtede med Rette, at hans Heftighed vilde røbe hende og forstyrre hele hendes forvovne Plan. I Slaget havde hun seet ham kæmpe drabelig med Banneret i Haanden. Da hendes Fader laae saaret ved hendes Side, havde hun endnu hørt Carl raabe og kæmpe i Nærheden; men da endelig Fjenderne omringede og bandt baade hende og hendes afmægtige Fader, var hun bleven saa bedøvet og overvældet af Smerte, at hun Intet havde sandset, førend hun befandt sig fastbunden paa en fremmed Hest og paa Veien til Schwerin med sin Fader.

Da hun nu nærmede sig Kongens Fængsel ved sin ydmygede Faders Side, foer atter hine første dristige Tanker gjennem hendes Sjæl, og selv hendes Bekymring for Carl maatte et Øieblik vige for de kjække, stolte Drømme.

Grev Henrik havde ført sine nye Fanger gjennem den mørke Taarngang og ned ad en dyb Vindeltrappe. Nu standsede han ved en kobberbeslagen Dør og raslede med Laase og Stænger. Døren gik op, og Fangerne traadte ind i en rummelig, men fugtig og bælgmørk Hvælving. Grev Henrik blev staaende i Døren med Faklen i Haanden og med en ondskabsfuld Glæde i de hoverende Miner, for at see hvorledes dette Besøg vilde

virke paa den fangne Konge, og for at Grev Albert ikke skulde savne Lys til ret at beskue sin egen og Kongens Elendighed.

„Sover du? min Søn!“ — lød en dyb Stemme inderst i Hvælvingen — „er det et Helvedes Blendværk? eller staaer min kjække Albert lænket og blodig for mine Øine?“

Ved denne Røst syntes først Grev Albert at faae sine Sandsers Brug tilbage; han stirrede hen i Krogen, hvor den mægtige Røst kom fra, og nu oplyste Fakkelskinnet den stolte Kongeskikkelse: sluttet i Lænker og stærke Bøier, med Jern om Hænder og Fødder, sad den mishandlede Konge rolig og majestætisk paa en stor Kampesten og bar om Halsen en Lænke, som var fastnaglet i Muren; hans Klæder vare sønderslidte og ukjendelige, og med det store graae Skjæg og det stærke nedhængende Haar saae han fast ud som en lænket Kæmpe med et Løvehoved. Ved hans Side laae hans unge, blege Medfange; han var paa samme Maade lænket til Muren og syntes at sove trygt.

„Min Herre og Konge!“ — udbrød Grev Albert og maatte for første Gang i sine Dage bøie sit Knæ for et Menneske.

„Spot mig ikke mod din Villie!“ — sagde Kongen — „kom i mine Arme, min Albert! den Throne, jeg her er lænket til, skal ikke friste mig til Hovmod. Du tøvede længe, min Søstersøn!“ — vedblev han smertelig — „men saaledes kom du dog for tidligt. Nu vel! ogsaa det skal jeg bære!“ — tilføiede han rolig — „endnu er jeg Konge. Min Fjende skal ikke høre mig klage! Velkommen, Ulykkesfrænde!“

Grev Albert reiste sig og ravede hen mod Kongens halvudbredte Arme, som de raslende Lænker holdt tilbage. Nu forsvandt pludselig Fakkellyset, idet Fængselsdøren smeldedes i, og en harmfuld Haanlatter udenfor røbede Grev Henriks spildte Glæde.

„Han er ikke lykkeligere, end vi,“ — sagde Kongen — „Nu rolig, brave Frænde! naar stod Slaget? hvem er faldet? fortæl mig Alt! jeg kan høre det.“

Kongens Rolighed gav ogsaa den sønderknuste Feltherre Fatning og Rolighed tilbage; og han underrettede Kongen om Alt, hvad der var skeet, fornemmelig om de uovervindelige Hindringer og den almindelige Frygt for hans og Prindsens Liv, som i saa lang Tid havde gjort enhver Plan til deres Befrielse uudførlig. Hvorledes Krigslykken havde forladt ham i dette Slag, hvortil han og alle Danske havde sat deres sidste Haab, kunde han dog ikke uden den dybeste Græmmelse berette, og

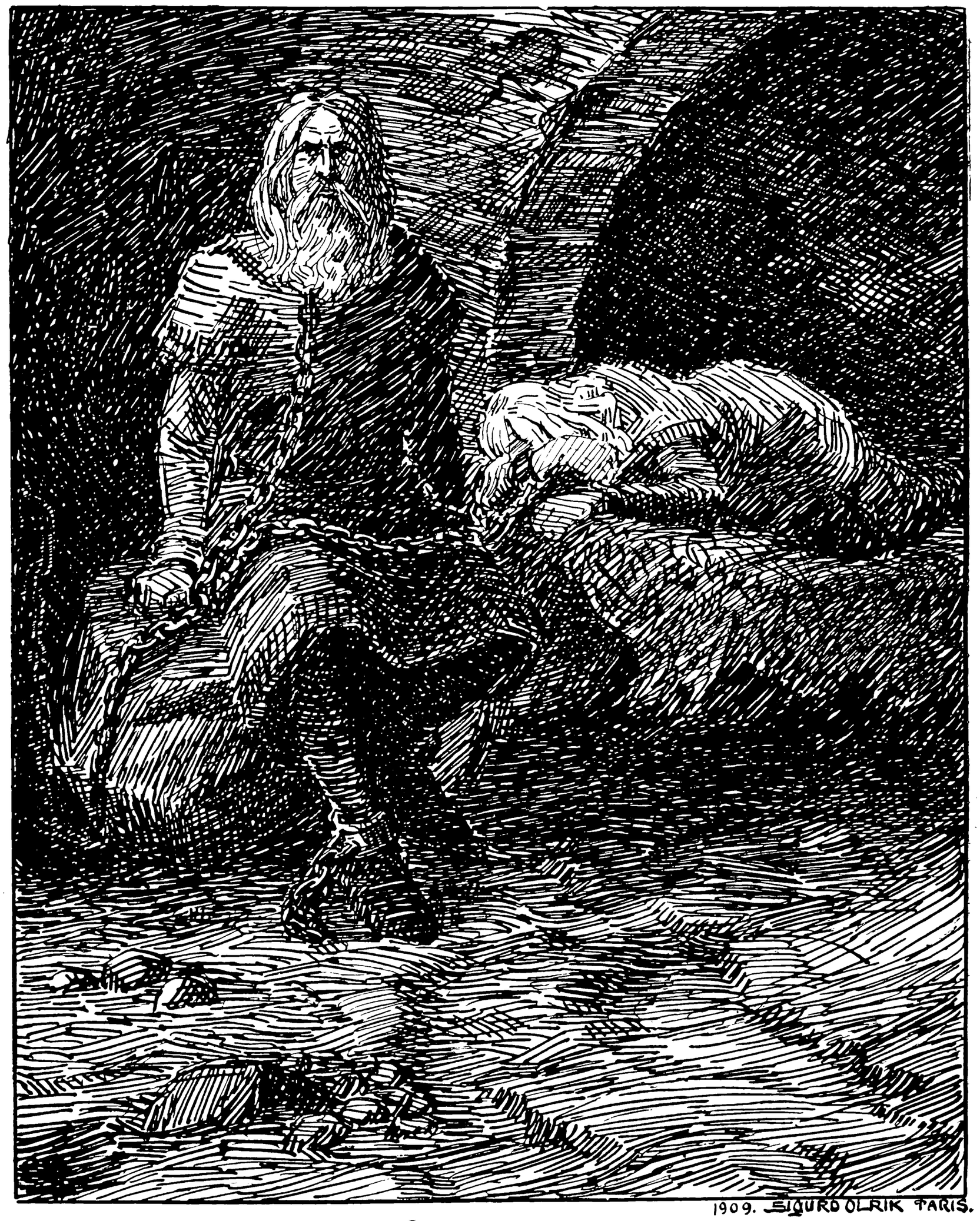

Kongen maatte trøste ham med, at han ikke selv kunde have lagt nogen bedre Plan, og at ikke den Kjækkeste var Herre over Seiren.

„Hvem er det du taler med? Fader!“ — spurgte nu en mild, venlig Stemme — „Jeg drømte, du sad paa din Throne, og Grev Albert bragte dig et Seiersbudskab. Er det virkelig Eder? Grev Albert!“

TREDIE DEL

„I drømte sandt, min unge, kongelige Herre!“ — svarede Feltherren — „jeg traf min Konge i Fængslet større, end paa den største Throne i Verden, og bragte jeg ham end Budskab om et Nederlag, var jeg dog Vidne til en Seier, som jeg aldrig vandt større: Heltens Seier over Ulykken.“

Prinds Valdemar sukkede dybt, og den forklædte Rigmor gav ogsaa et lydeligt Tegn paa sin Deeltagelse.

„Du kom ikke ene, Albert!“ — sagde Kongen — „hvem bragte du med dig? — Jeg hører, her er et fremmed Vidne til vor Forsmædelse.“

„En tro Tjener og Kertesvend fulgte mig hid. Han kalder sig Carl; paa det forhadte Navn nær, en vakker Dreng.“

„Albert! Albert! — har Ulykken endnu ikke lært dig at tilgive?“

„Agter I da at tilgive eders Dødsfjende? Herre Konge!“ — lød Svaret dybt og tonløst — „kjender jeg Eder ret, kan ingen Lænke nedbøie Eder saa dybt, at I nogensinde glemmer Kongeblodet i eders Aarer.“

„Der er Forskjel paa en dristig Ven og en fordømmelig Fjende. — Blev Carl af Rise ogsaa fangen?“

„Han stred brav, det kan jeg ikke negte. Han har fast været ivrigere, end jeg selv, til at skynde paa et afgjørende Skridt. Han har vel ventet Mirakler, kan jeg tænke. Om han faldt eller blev fangen, veed jeg ikke. Men vil I ikke gjøre mig denne Helvedes Afgrund endnu mørkere, min kongelige Frænde! saa skaan mig for nogensinde at høre dette Navn!“

Kongen føiede sin uforsonlige Frænde i denne Bøn; han spurgte nu til Erkebispen, Abbed Gunner, Grev Otto og alle sine andre troe Mænd. Men Rigmor sukkede dybt i sin afsides Krog og tænkte paa sin trofaste Carl, som maaske nu laae død paa Valpladsen, og paa de uskyldige Børn, som hun havde forladt for at dele sin Faders og Konges Fængsel. Mørket og Fængselsluften nedslog et Øieblik hendes Mod; hun svøbte sig stille i sin Kappe og græd; men hun lod ikke sine Medfanger mærke sin Forsagthed. Udmattet af den overvættes Spænding og Anstrengelse, slumrede hun endelig ind i sin Krog og drømte atter om et lykkeligt Liv paa Karise, om Flugt og dristige Foretagender.

TOLVTE KAPITEL.

Tæt ved den lille Stad Møln i det Lauenborgske, hvor det store blodige Slag havde staaet, laae i Nærheden af Valpladsen en fattig Bondehytte med forrevet Halmtag og smaa søndrede Blæreruder i to umage Vinduer, som sade skjevt i den skrøbelige Lervæg. En mild Dag i Marts Maaned, tolv Uger efter Slaget, red en gammel, graaskægget Mand over Valpladsen paa en høi, stærkt bepakket Hingst. Han var klædt som en lauenborgsk Bondesmed med en Læderkabuds og et kort Oxehuds-Skjødskind. Han holdt Tøilen i den høire Haand, og det venstre Ærme i hans lodne Faareskindstrøie dinglede tomt og løst ved hans Side, hvor Skaftet af en stor Kniv stak frem af hans Bælte. Han holdt ofte stille og betragtede med vemodig Opmærksomhed enkelte Steder paa Valpladsen, hvor Jorden var opreven eller Høie vare opkastede, og paa alle saadanne Steder steg han af Hesten og knælede, medens han mumlede en hel Deel Bønner og skrev Kors i den fugtige Sandjord. Da han kom til den forrevne Hytte, saae han en gammel Kvinde sidde paa Tærskelen og karte Uld. Han studsede, da han betragtede hendes besynderlige Dragt; thi hun bar en ridderlig Vaabentrøie af det fineste gule Skind, og hendes grønstribede Vadmelsskjørt var bundet op over Vaabentrøien med et kostbart Axelskjærf af blaat Silke.

„Det fordømte Røverpak!“ — mumlede den gamle Rytter paa Dansk — „see hvor de har plyndret vore Ridderes Lig. Død og Ulykke!“ — raabte han nu, idet han kom nærmere og Hingsten vrinskede og fnyste — „er det ikke min arme Herres Axelskjærf!“

Gamle Martin var Rytteren, og den høie Hest, han red paa, var Carl af Rises Stridshingst, som den troe Tjener Natten efter Slaget havde fundet saaret paa Valpladsen, da han med en Arm mindre vaagnede op af sin Dvale, og, udmattet af Blodtab, forgjeves søgte efter sin Herre blandt de tusinde Lig. Det stolte Dyr havde han dog reddet og havde hos en medlidende Landsbysmed faaet Husly og Pleie for sig selv og den troe Skimmel.

TREDIE DEL

Med den lægede Armstump og i Smedens gamle smudsige Klæder, som han af Forsigtighed havde tilbyttet sig for sine egne, havde nu gamle Martin først forladt Sottesengen, og hans første Udflugt var til Valpladsen. Han befrygtede med god Grund, at hans Herre var falden, og havde Carl af Rise fundet sin Grav paa Valpladsen, vilde den gudfrygtige Martin dog om muligt læse en Bøn over hans Grav og saa godt, han kunde, rense den uindviede Jord med et helligt Mærke.

Da han nu troede at kjende sin Herres Axelskjærf om den gamle Kvindes Skjørtelinning, sprang han som en Rasende af Hesten og foer hen imod hende. „Hid med min Herres Skjærf, forbandede Røverkvind!“ raabte han paa Dansk og greb fast i Kvindens Skjørt.

„Et galt Menneske!“ — raabte hun forskrækket og tabte Ulden og den ene Karte af Skjødet, idet hun sprang op og satte sig til Modværge med den anden Karte og de spidse Negle.

Endelig kom Martin til Besindelse og skammede sig ved at have angrebet en gammel svag Kvinde. „Hvad nytter mig hans Skjærf, naar han dog er død og begraven?“ mumlede han, og paa sit slette Tydsk begyndte han nu at tale Konen

tilrette, idet han forklarede hende, at hans Mening kun var, at bede hende om en Drik Vand til at lædske sin Tørst med.

„Da veed jeg, det er ingen Maade at forlange Vand paa, gale Menneske!“ — brummede Kvinden og tog Mod til sig. — „Var min Søn saasandt hjemme, skulde han lade jer selv hente Vandet paa Bunden af Brønden. Vil I opføre Jer ordentlig“ — føiede hun mildere til — „saa var det dog Synd at negte Jer en Drik Vand; I skal tilmed faae en Taar Mælk deri, naar I vil være manerlig. Men er jer Hest ogsaa gal? han fnyser og hviner jo som en Djævel.“

„Gamle, troe Best! du kjender nok ogsaa Skjærfet“ — sagde Martin og klappede den urolige Hingst, idet han bandt den til Levningerne af et gammelt Stakit ved Vinduet. „Jeg maa snakke godt for den Satanskvind“ — mumlede han — „har hun plyndret ham, veed hun vel ogsaa hvor hans Grav er. — Jeg maa vel hvile mig lidt i jer Stue? gamle Moer!“ sagde han nu høit og saa fredeligt, han kunde, paa sit gale Tydsk.

Efter nogen Knurren og Betænkelighed gav Konen ham Tilladelse til at træde indenfor. Men neppe havde han sat Foden over Dørtærskelen og var traadt ind i den lave Stue, førend han foer som besat hen til en Dragkiste, hvorpaa der laae et staalblaat, ridderligt Harnisk, og da han i Arnekrogen saae sin Herres trekantede, røde Skjold med det hvide Kors, kunde han ikke længer holde sin Harme tilbage. „Forbandede Røverkvind! hvor har I lagt ham?“ raabte han, og Kvinden begyndte at skrige og jamre sig. „Ak! hjælp mig, kjære Herre!“ — skreg hun — „her er et galt Menneske, som vil myrde mig!“ Idetsamme fløi et grønstribet Hvergarns Omhæng tilside fra en høi Seng i Krogen, og et blegt ungdommeligt Ansigt, med gult Haar og langt Skæg, kom tilsyne.

„Martin, gamle Martin!“ raabte Carl af Rises velbekjendte Stemme, og den troe Tjener laae med et høit Udbrudt af overvættes Glæde for sin Herres Seng og kyssede hans Haand under Glædestaarer.

Da nu Konen saae deres Glæde og hørte hvem den gale Smed var, blev hun selv saa glad, at hun tog Martin om Halsen og kyssede ham. Derpaa trippede hun ud for at hente Mælk og godt Øl og alt hvad Godt der var i Huset, medens Ridder Carl og gamle Martin udøste deres Hjerter for hinanden.

Det Første, Carl spurgte om, var om Kongen og Grev Albert og om det var sandt, at de nu begge sade fangne paa Schwerin Slot. Martin sukkede; han bekræftede den sørgelige Sand-

hed og nævnede en hel Deel tappre Riddere, som vare faldne eller fangne.

„Og min Rigmor“ — sukkede Carl — „hun sidder nu paa Karise og sørger over min Død. Du saae hende jo Juleaften, Martin! men du bragte mig intet Brevskab fra hende. Hun var dog frisk og vel tilmode?“

„Frisk som en Fisk!“ — svarede Martin og viskede hemmelig en Taare af sine Øine, idet han vendte sig forlegen og ængstelig bort fra Sengen.

„Og de uskyldige Børn?“ spurgte Carl.

„Flinke, raske Glutter“ — sagde Martin — „men lad vor Herre nu sørge for Kone og Børn, til I kommer Jer, kjære Herre! Sig mig nu kun hvorledes I selv har det! I har ikke været langt fra at banke paa hos St. Peder, seer jeg ret.“

„Jeg var sikkert blevet levende begraven blandt de Faldne“ — sagde Carl — „havde ikke denne skikkelige Kone taget sig af mig. Hun var rigtignok, tilligemed sin Søn, ifærd med at plyndre mig blandt de andre Lig; men hun mærkede, der var Liv i mig endnu, og satte sig med Hænder og Fødder derimod, da man vilde kaste mig i Gruben. Jeg hørte den hele Trætte, men kunde kun røre det venstre Øienlaag, og det havde den gode Kone seet. Hendes Søn maatte slæbe mig hen til Hytten, og hvor lidt Liv der var i mig, er jeg dog nu, næst Guds Bistand, ved hendes Konst og Pleie næsten lægt og helbredet. Jeg mangler kun endnu nogle Kræfter, for at kunne svinge mig paa mig Hest. Ak! min troe raske Skimmel“ — —

„Han er, min Sjæl, frisk som en Fisk“ — raabte Martin glad — „det er ham, der staaer herudenfor og vrinsker.“

Carl steg op af Sengen og tumlede hen til Vinduet, i hvis søndrede Blærerude han nu saae den velbekjendte hvidspættede Hestesnude.

„Min troe, gamle Skimmel!“ raabte han og klappede det kjære Dyr paa Munden, medens Hingsten brød med hele Hovedet gjennem det skrøbelige Vindue og var nær ved at rive Huset ned i sin ubændige Glæde.

„Nei, bliver I nu gal med? Hr. Ridder!“ — raabte hans Vertinde, som ilede til og trak ham tilbage til Sengen med en Myndighed, som hun kunde være hans Oldemoder — „vil I have eders Indvolde ordentlig lægte, maa I lade mig raade og ligge stille paa jer Ryg en hel Maaned endnu. Og er det Maner, at trække det gale Best ind til mig gjennem Vinduet!“

„Det er jo min gamle, troe Skimmel!“ — sagde Carl —

„vær ikke vred, kjære Moer! nu ligger jeg jo stille igjen. Gak dog ud og hold Styr paa Skimmel, Martin!“

Martin gik ud og trak Hesten fra Vinduet. Imidlertid laae Carl stille og udmattet, medens hans Vertinde endnu holdt Hus med de Danske og deres Unoder. „Er Danmark fuldt af slige Karle som I og eders Tjener“ — sagde hun — „saa skulde Pokker have med det Folk at gjøre! I maae vel blive saa uregjerlige og gale af de mange Fisk, I æder; for saa meget veed jeg da nok, at det er jer Konge, man kalder den store Fiskekonge, og hvis han vilde sælge sit hele Land og kjøbe Brikker for det, kunde han ikke rumme alle sine Fisk paa de Brikker. Men hvad gaaer nu af Jer igjen? seer I Spøgelser i Krogen ved høi lys Dag? Jeg kommer nok til at lave Jer en Hjertestyrkning oven paa det Pust.“ Med disse Ord løb hun ud af Stuen. Carl havde ikke lagt Mærke til hendes Tale, men laae stille og betragtede med et uroligt og bekymret Blik det hvide Kors paa sit Ridderskjold.

„Ak, Martin!“ — sagde han bleg og ængstelig, da den gamle Tjener nu traadte ind igjen — „hvor blev Banneret?“

„Det fordømte Neldeblad?“ — spurgte Martin — „det hænger jo der ved eders Seng.“

„Ja, det Ulykkesbanner reddede jeg dog!“ — sagde Carl — „det var allerede udseet til et Forklæde for min gode Vertinde; jeg gav hende mit Axelskjærf for det. Men det hellige Korsbanner, Martin, Landets og Rigets dyrebareste Klenodie — det havde jeg egenmægtig hentet fra Domkirken i Slesvig — er det tabt, er jeg ulykkelig.“

„Kors bevare os! det hellige Banner!“ — sagde Martin — „det saae jeg jo ikke i Slaget. Havde vi havt det for Øie istedetfor den fordømte Klud der, havde Kongen maaske nu været hevnet og fri.“ —

„Vi maatte jo ikke bruge det!“ — sukkede Carl — „Grev Alberts gamle Fordom og ulyksalige Stolthed var Skyld deri. Jeg maatte rulle det sammen og binde det bag paa min Sadel.“

„Saa vær trøstig, i Guds Navn, Herre!“ — raabte Martin glad — „saa har jeg det sikkerlig med. Alt eders Gods ligger urørt paa Skimmel, som da jeg fandt ham.“

I et Øieblik var Martin ude af Stuen, og snart kom han tilbage med det omhyggelig sammenrullede Banner; han tog Hylstret deraf og udfoldede det i al dets Pragt over sin beroligede Herres Seng.

„Gud og vor hellige Frue være lovet! Rul det hastig sam-

men igjen, kjære Martin!“ — sagde Carl og saae til Døren — „lad ikke min gode Vertinde see det! Pynt og Stads er hendes Orm, hvor gammel hun er — Om hun fik isinde at skære sig et Søndagsforklæde deraf“ —

Martin adlød og lagde det sammenrullede Banner paa Carls Befaling under hans Hovedgjærde.

Nu kom atter den geskjæftige Vertinde fra Stegerset med en varm Styrkedrik til Carl og et stort Saltmadsfad til sin nye Gjest. Hun nødte Carl til at drikke den beske Drik ud til sidste Draabe og saa ikke tale et Ord meer. Derpaa satte hun Martin til Høibords og nødte ham til at spise og drikke og lade sin Herre udhvile sig efter den angribende Overraskelse.

TRETTENDE KAPITEL.

Det var ikke blot Carl af Rise, som led haardt og længe af farlige Saar, der ligesom havde angrebet Livets ædleste og dybeste Rødder. Det hele danske Folk led som af et eneste ulægeligt Saar, og med den store Kong Valdemar Seier vare fast alle Folkets Kræfter bundne. Den heftige Grev Otto, som med Nød var undkommen i det ulykkelige Slag ved Møln, havde med stor Harm og Sorg forgjeves anstrengt sig for atter at samle en Hær. Landets Stridskræfter vare udtømte, og Elendigheden var stor allevegne. Hvis Kongen ikke inden Aarets Udgang blev fri, syntes nu Folkets og Landets Undergang uundgaaelig.

Siden Grev Alberts Fangenskab savnede Danmark ogsaa en Feltherre, som med almindelig Tillid kunde lede et nyt Felttog; thi Grev Otto ansaaes med al sin Kjækhed og Raskhed, dog ikke for besindig nok til at betroes Overanførselen. Ethvert nyt voldsomt Skridt syntes nu desuden i høieste Grad betænkeligt; thi Grev Henrik havde i overmodig Trods paa sin Krigslykke og i Tillid til sin Magt over de vigtige Fangers Liv, ladet Yttringer falde, som lode befrygte det Grueligste.

Enhver Betingelse maatte man nu indgaae. — Kongens Liv og Frihed kunde ikke kjøbes for dyrt; dette var den sørgelige Erklæring, hvormed Rigets Raad havde besluttet at underhandle

med Grev Henrik om Kongens Løskjøbelse. Abbed Gunner var kommen til Schwerin, vidste man, med en truende Bulle fra Paven; adskillige tydske Fyrster syntes alvorlig at tage sig af Sagen, og Grev Otto paatog sig nu det bittreste af alle Foretagender, at drage som en fredelig Underhandler til Schwerin. I November Maaned red han fra Ribe, ledsaget af Kongens hengivneste Riddere, hvoriblandt nu ogsaa Carl af Rise befandt sig. Denne troe, kjække Ridder var vel nu fuldkommen helbredet; men foruden den store almindelige Landesorg, som nedtrykte ham dybt med alle Danske, havde han endnu en anden Hjertesorg at bære, som ene kunde være stærk nok til at knække Modet paa den Kjækkeste: den fast knusende Efterretning havde naaet ham, at hans Hustrue var forsvunden fra Karise og enten frivillig var flygtet, som han ikke kunde begribe nogen Grund til, eller bortført af Ransmænd, maaske paa hendes egen Faders Foranstaltning. Sagens sande Sammenhæng vovede Martin ikke at betroe sin Herre, saalænge han selv, som Medvider i Fru Rigmors Vovestykke, endnu ikke vidste, om hun var bleven fangen med Grev Albert eller var omkommen i Slaget.

Grev Ottos Reisetog til Schwerin lignede et stille sørgeligt Ligtog. Mange af Landets rigeste og anseeligste Mænd ledsagede ham, for med deres Gods og hele Formue at løskjøbe Kongen eller gaae i Fængsel for ham som Gidsler. Blandt disse Kongens troe Mænd saaes nu ogsaa Erkebispens Broder, den graahærdede Hr. Jacob Sunesøn af Mone, som var Herre over Møen og ligesom havde været død for Verden, siden Slaget ved Lene, hvor han havde kæmpet ligesaa mandigt som uheldigt ved Bisp Peders Side og havde seet sine to kjække Brødre falde.

Den gamle Erkebisp selv kunde ikke være med paa denne Reise; men meer end nogen Anden, virkede han for Kongens Befrielse, saavel ved sine kloge Raad, som ved sine hyppige Skrivelser til Paven og Europas mægtigste Fyrster. Denne Kongens og Landets troe Ven befandt sig selv i en Tilstand, der maaske endnu var beklageligere end Kongens. Den ulægelige Spedalskhed, som havde nødt ham til at nedlægge sin erkebispelige Værdighed, holdt ham nu over et Aar i et frivilligt Fangenskab. Paa den lille Ø Ifø, i Indsøen af samme Navn ved den nordøstlige Kyst af Skaane, levede den gudfrygtige Olding, som en anden Job, adskilt fra hele den øvrige Verden. Et lille Stenhus indesluttede der med sine skumle Mure den fromme lærde Herre, og hans eneste Selskab var hans Bøger

og Skrifter. De faa Tjenere, han havde medtaget, maatte ikke komme ham nær for den farlige Smittes Skyld; de boede i et Hus for sig selv, og til bestemte Tider rakte de ham med største Forsigtighed gjennem en Luge hans tarvelige Føde og faa Fornødenheder. Saaledes havde han selv af Omsorg for deres Sundhed anordnet det. Døren til sin snevre Eremitbolig havde han tilspærret forinden med en stor Jernstang, og han aabnede den ikke for noget Menneske. Lugen, der tillige tjente ham til Vindue, sad saa høit oppe i Muren, at han netop med sin Haand kunde naae den og modtage hvad der bragtes ham; han kunde selv kun see Himlen derigjennem, og intet Menneske kunde see ham og hans Elendighed. Frisk Luft nød han kun om Fredagen, naar han fastede. Paa den Dag maatte altid hans Tjenere forlade Øen, og da aabnede han sin Dør og gik, med et stort tungt Kors paa sine Skuldre, op til Ruinerne af den gamle Borg Bratesborg, som laae paa en Høi, og hvorfra han kunde see ud over Østersøen mod sin kjære Fædrenekyst. Han havde opgivet Haabet om Hjælp af al verdslig og menneskelig Konst, men forsagede dog ikke i sin tunge Prøvelse. Han tilbragte Tiden i sin Ensomhed med at lægge den sidste Haand paa sit vigtige Lovgivnings-Værk og med fromme Bodsøvelser og Grandskning i de hellige Skriffer. En Løibænk, en Træstol, en Bønskammel og et Egebord, der tillige tjente ham til Boghylde, udgjorde næsten hele hans tarvelige Boskab. Ved hans Leie stod det store Kors, han bar om Fredagen til Erindring om Frelserens Vandring til Golgatha. I sin bodfærdige Eremitstand bar han paa sit elendige Legeme en grov Bernhardinerkappe uden noget Tegn paa hans forrige Værdighed. Men ved Siden af den Stenstue, hvori han arbeidede og sov, havde han ladet indrette et lille sirligt Hus-Kapel med et Crucifix og et Madonnabillede, og der stod nu hans erkebispelige Krumstav og Hue; der hang en Messesærk og to kostelige Chorkaaber blandt andre prægtige Tegn paa hans forrige Høihed og Værdighed; der forvarede han ogsaa blandt andre Helligdomme de hellige tre Kongers Billeder, med smaa gyldne Kroner, saavelsom den Krystalbuddik og det konstig forarbeidede Sølvskrin med Reliqvier, som omtales i hans Testament. Jobs Bog laae stedse opslagen paa hans Bord, og han havde til sin egen Trøst og Opbyggelse gjort sig et Udtog af alle de Steder deri, hvorved han kunde bestyrkes i ydmyg Hengivenhed i Guds Villie. Foruden hans med stor Flid udarbeidede Bemærkninger til Davids Psalmer, hvorover han havde holdt Forelæsninger i Riga,

laae der mange Skrifter paa hans Bord, som vidnede om hans Lærdom og Flid, saavelsom om hans og Tidsalderens Fromhed. Foruden den romerske og canoniske Ret og den store Samling af gamle danske Love, som han benyttede til sit vigtige verdslige Arbeide, og foruden Petri Lombardi scolastiske Historie og en opbyggelig Bog af Abbed Stephan af St. Genoveva, laae der Afskrifter af de fem Mose Bøger, af Pauli Breve og af Evangelisterne, med omhyggelig tilføiede Anmærkninger, samt en stor Samling af Allegorier og Moraler, uddragne af det gamle og nye Testamente. En af hans kjæreste Bøger var Fader Saxos egenhændige Afskrift af hans danske Historie med den kjærlige Tilegnelse, som nu ofte var ham en deeltagende Vennerøst fra Aandeverdenen i hans Ensomhed. Hans eget kjæreste Arbejde, det nu aldeles fuldendte og affilede Hexaëmeron, hvoraf hans Broder Jacob havde besørget ham en sirlig Afskrift paa fint Pergament, faldt ham ofte i Haanden, og han læste undertiden med høi Røst sine Yndlingssteder deri for de tause Mure, idet han trøstede sig ved, at om han endog var en ringe og fattig Digter, vilde den store guddommelige Herre, til hvis Lov og Pris han havde digtet og sjunget, ikke foragte hans Værk, selv om der var intet Menneske meer i Verden, som bekymrede sig derom. Naar hans legemlige Lidelser tillode det, og Sorgen over Kongens og Danmarks Ulykke ikke betog ham Mod og Evne dertil, forfriskede han endnu ofte sit Sind, efter de juridiske Studier, ved gudelig Digtning og arbeidede da paa et nyt Digt over de syv Sacramenter og nogle saakaldte Seqventser til Jomfru Marias Ære. Den hellige Jomfru var den eneste Kvinde, som den fromme Herre nogensinde havde tilladt sig at tænke paa og udøse sit Hjerte for. Under den lille udskaarne Trætavle i Huskapellet, hvorpaa hun var afbildet med det hellige Barn paa sin Arm, vedligeholdt han altid med stor Omhu en brændende Lampe, og som Erkebisp havde han forordnet, at den hellige Jomfrues Fødselsdag og Himmelfartsdag skulde høitideligholdes med meer kirkelig Pragt og Værdighed, end tilforn. Naar han nu saaledes sad i sin Ensomhed og skrev latinske Sange til hendes Ære, som Ingen hørte eller saae uden han selv, blev han ofte helt glad og trøstig tilmode og syntes, at den skjønne guddommelige Jomfru var ham nær og bragte ham Trøst og Velsignelse i hans Ulykke.

I et saadant lyst og begeistret Øieblik sad han nu Juleaften i dette ulykkelige Aar ved sit Skrivebord og nynnede sagte paa en ny Hymne til Jomfru Marias Ære, hvori han bad til hende

og hendes guddommelige Søn for Kongens og Landets Frelse. Skjøndt det var en høihellig Aften, havde han dog ikke bestemt at nyde Andet, end en Drik Vand og et Stykke ristet Havrebrød, hvori hans sædvanlige Aftensmaaltid bestod. Da han nu efter fuldendt Arbeide satte sig til det ensomme og kummerlige Maaltid, kom han de forrige Dage ihu, da han ved sin store Konges Side havde tilbragt denne hellige Aften i glædeligt Lag blandt Venner og Frænder og nydt en vederkvægende Drik Vin af Kongens gyldne Bæger. Han sukkede dybt og foldede sine Hænder, og da han, efter den sædvanlige Bordbøn, satte Vandbægeret til sine Læber, fornam han med Overraskelse og Forundring, at det var fyldt med den samme kostelige Vin, som han pleiede at drikke ved Kongens Bord Juleaften. Uden at søge nogen naturlig Grund til denne Overraskelse, bøiede han andægtig sine Knæ og foldede sine Hænder, idet han forglemte al jordisk Sorg og Elendighed i den inderligste Bøn og Taksigelse over det forunderlige Tegn, som han troede var ham forundt, og som med al sin Ringhed syntes at forjætte ham Opfyldelsen af hans største og ivrigste Bønner.

Som han endnu laae knælende og sang en glædelig Julepsalme med høi Røst, bankede det mod Sædvane paa Lugen; thi det var allerede sildigt, og Ingen vovede ellers paa denne Tid at forstyrre ham. Han reiste sig forventningsfuld og aabnede Lugen.

„Glæd Eder i eders Ulykke, ærværdige Fader!“ — lød en stærk mandig Stemme udenfor — „Kongen er fri; han sender Eder dette Brevskab.“

„Velsignet være du, som bringer mig sligt Julebudskab!“ — svarede den Gamle — „Hører jeg ret, saa er du min troe og brave Pleiesøn, Carl af Rise.“

„Ak, ja, ærværdige Fader!“ — sagde Carls Stemme udenfor med et dybt Suk — „jeg er den Carl, som I saa faderlig sørgede for, da jeg var Barn,. og som nu dog ikke i eders Alderdom maa sørge for Eder, som en Søn. Ikke engang eders ærværdige Aasyn forunder I mig at see, og eders Haand maa jeg ikke trykke til mine Læber.“

„Mit Aasyn skal Ingen see, som vil see Lyset! min Haand skal Ingen røre, som vil leve!“ — svarede Eremiten vemodig — „Men lad mig nu glæde mig, Søn! og bringe min Bøns Takoffer for Herrens Ansigt! han har idag gjort Frelsning i Israel; han og hans Hellige har hørt min Bøn og løst sin Salvede af Lænken.“ Derpaa knælede han med Kongens Brev i

de foldede Hænder, og Ridder Carl stod længe taus udenfor og vovede ikke at forstyrre hans Andagt.

„Naar blev Kongen fri?“ spurgte nu Erkebispen og reiste sig.

„Paa St. Thomas Apostels Dag“ — svarede Carl.

„Og paa hvilke Betingelser?“

„Det staaer i Brevet, ærværdige Fader! skaan mig for at sige det! Den gruelige Pagt sønderknuser mit Hjerte og fylder min Sjæl med Gift og Galde.“

„Rolig, Søn! — den bittreste Kalk, Herren rækker os, maae vi tømme. Lad mine Tjenere vederkvæge dig og kom igjen om en Time!“

Med disse Ord lukkede Erkebispen Lugen og satte sig rolig paa sin Træstol. Derpaa rykkede han Lampen nærmere og læste Kongens Brev. Han læste om de uhyre Summer af Guld og Sølv, som til forskjellige Tider skulde betales, om de smaalige Fordringer paa Klæder, flandersk Skarlagen og Graaværk til Grev Henriks Riddere, om de fyrretyve Gidsler, som skulde gaae i Fængsel for Kongen til Alt var betalt, og hvoriblandt selv de unge Prindser og Erkebispens egen Broder blandt Landets vigtigste Mænd vare nævnte. Ved alt Dette forandredes endnu ikke en Mine i den alvorlige Eneboers Ansigt. Han læste, at den unge Kong Valdemar endnu skulde sidde fængslet til Paaske; han saae, der aldeles ikke endnu var Tale om Grev Alberts Frihed, og hans Aasyn blev mørkt; men nu læste han hvorledes Grev Henrik for hver tusinde Mark, der fattedes i Løsepengene, kunde vælge til Gidsel hvilken dansk Mand han vilde, og strax efter stod der, at dog Ingen uden frivillig skulde være Gidsel, og Oldingens Aasyn opklaredes. „Stort!“ — sagde han — „Ingen finder Modsigelse heri; Ingen tvivler paa, at jo hver dansk Mand med Glæde gaaer i Fængsel for sin Konge.“ Nu kom han til de vigtige Punkter om Afstaaelsen af alle nordtyske og slaviske Lande, om Rendsborgs Aftrædelse til Grev Adolph og om den frygtelige Ed, Kongen og alle hans Mænd skulde sværge paa aldrig at ville hevne den lidte Fornærmelse eller tænke paa Gjenerobring af de afstaaede Lande, og alt som han nu kom mod Slutningen af det skjændige Forlig, blev hans Aasyn uroligere, og han knyttede undertiden den magre Haand krampagtigt. „Store Dommer histoppe!“ — sukkede han — „led os ikke i Fristelse! lad ikke min Mund forbande ham, som du gav Magt over den Stærke, og lad min Sjæl ikke spørge: er der Retfærdighed under Solen!“

Han havde læst den uhørte ydmygende Pagt til Ende og seet,

at hans egen kjække Broder Jacob, den djærve Bjørn Mundskjenk, Astrad Fracke og selv den raske Grev Otto af Lüneborg med saamange brave Danske havde underskrevet og beseglet den. Nu saae han Kongens egne Ord for, at han virkelig med Haanden paa det hellige Blods Reliqvie og med begge Hænder paa det hellige Testament havde aflagt den dyre Ed, hvormed han afsvoer al Hevn og Opreisning; og nu først greb den grueligste Angest og Forfærdelse den gudfrygtige Olding, idet han læste hvad Kongen med skjælvende Haand havde tilføiet: „jeg kan — jeg vil ikke udholde det!“ — stod der — „jeg bryder den Pagt, skal det saa koste mig den evige Salighed. Vil du befrie min Sjæl fra Fordømmelse, saa skaf mig løst fra min Ed af den hellige Fader!“

Haarene reiste sig paa den fromme Erkebisps Hoved; han styrtede paa sit Ansigt til Stengulvet og bad med Graad og dybe Suk for sin ulykkelige Konges Sjæl.

Saaledes havde han ligget en Tidlang, da bankede det atter stærkt paa Lugen: han reiste sig med funklende Øine og med en Kraft og Værdighed, som naar han fordum stod for Høialteret. Han stødte Lugen op med det store Kors og raabte med høi Røst: „Carl af Rise! sig til min Herre og Konge: Hevnen hører Herren til, og Menederen skal ikke see hans Aasyn!“

„Død og Helvede, Gamle! hvad siger du!“ — lød en mægtig Stemme udenfor, som ikke var Carl af Rises — „et saadant Svar vover du at sende din Herre og Konge ved hans Tjener?“

„Valdemar, min Konge! er det muligt!“ — udbrød den forbausede Erkebisp — „kommer min Konge selv til den Spedalskes Hus for at hente Lægedom for en værkbruden Sjæl?“

„Til hvem uden til Eder, fromme Fader! skulde jeg nu tye, naar det gjælder min Sjælefred?“ — svarede Valdemar mildere — „de Lænker, jeg har afkastet, skulde jeg endnu have baaret, havde I ikke formaaet den hellige Fader til at true min Dødsfjende med Bandet. Men de Lænker, jeg før bar, vare dog lette mod dem, jeg nu bærer. I Fængslet var jeg rolig; nu har jeg ingen Fred. Brændende Lænker knuge min Sjæl og sønderslide mit Hjerte. Kan jeg ikke løses af dette Helvedes Sjælebaand, maa jeg forgaae af Harm og Forsmædelse.“

„Valdemar, min Herre og Konge!“ — svarede Erkebispen med bævende Stemme — „før har jeg sørget med Smerte over Eder; men min Sorg var stille i Gud; nu bedrøver I min Sjæl til Døden. Ak, kunde jeg dog see eders Aasyn; kunde jeg med en Røst, som den sidste Basuns, kalde Eder tilbage fra det

Fordømmelsens Svælg, I raver ved! Det var bedre, om I laae uhevnet i Lænker til eders Dødsdag, Kong Valdemar, end om I nu kjøbte Eder Frihed og Hevn og al Verdens Magt og Høihed med Sjælens Fangenskab og evige Død.“

„Hør mig, hør mig, og vov ikke at fordømme mig!“ — raabte Kongen: — „mod en æreløs Ridder, mod en forvorpen Meneder og Røver har jeg ingen Forpligtelse. Jeg svor ham Nødværge-Eden; men havde jeg troet, den kunde binde mig — ved den levende Gud! jeg vilde da før have forsvoret mig til Djævelen. Min Læbe sagde Ordet; men en høi Stemme i mit Bryst svor en anden Ed, som den store Hevner histoppe har fornummet. Han, som har Magt til at løse og binde evindelig, han kan jo ogsaa løse mig af min Kval og give mig min Sjæls Frihed tilbage: et eneste Ord af den hellige Fader kan for Gud og for Verden løse mig fra den nødtvungne Ed, jeg gav en mensvoren Røver og Forræder.“

„Den canoniske Ret vil sige: ja, Herre Konge!“ — svarede Erkebispen — „og alle Bisper og Klerke vil istemme det; eders Samtid vil maaske sige: det var ret og forsvarligt; men Guds Lov siger: nei, nei i al Evighed! Den Lov, Herren skrev i Hedningernes Hjerte, raaber Ve over Synden, om saa al Verdens Vise, om saa en Engel fra Himlen vilde sige, den var Dyd. Tvang Menederen dig til Ed, Kong Valdemar, saa vord ikke hans Lige!“ — vedblev han høitidelig — „hvad du svor ved Herrens Blod og den høieste Guds Navn, skal du holde til den yderste Domsdag!“

„Død og Fordømmelse! nei“ — raabte Kongen — „Vil du ikke skrive for mig til Paven, saa kan jeg selv. Er du bleven en hyklersk Helgen og et Hængehoved, saa har jeg dog endnu troe og forstandige Tjenere blandt mine Bisper.“

„Husk paa Saul og paa Simei, Herre!“ — raabte Erkebispen med ængstelig Stemme — „Husk paa Antiochus og Alcimus, Konge! og lad ikke Herrens straffende Haand slaae dig med Lamhed og Dødsslag!“

„Jeg kom ikke hid for at høre en Bodspræken!“ — raabte Kongen med harmfuld Røst — „Er du din Konge tro og underdanig, Andreas Sunesøn! saa skriv! jeg befaler dig det!“

„Nei, nei, aldrig i Evighed!“ — raabte nu Erkebispen med en Røst, som talte en fremmed og mægtig Aand igennem ham — „Hør, Valdemar Valdemarsøn! saa siger Herren din Dommer: den troløse Zedechias brød Eden mod sin Fjende, den

han svor ved mit hellige Navn, og jeg lod hans Sønner slagtes for hans Aasyn og hans Øines Lys udslukkes.“

Idet disse forfærdelige Ord tonede i Kongens Øren, hørtes et Bulder i Eremitens Hytte; Lampen sluktes, og der blev taust og stille i det skumle Stenhus som i en Grav.

Kongen stod udenfor og stampede i Jorden. Ved hans Side stod Carl af Rise med en Fakkel i Haanden. Fakkellyset oplyste den store Kongeskikkelse, som Ulykken endnu ikke havde nedbøiet. Med en mørkeblaa Kappe over den simple Ridderdragt og en flad bredskygget Hat over de lange afblegede Haar, stod Kongen høi og frygtelig der i Natten med det blege harmfulde Kæmpeaasyn, som nu var gennemfuret af truende Rynker. Han rev Faklen af sin forbausede Ledsagers Haand og slyngede den forbittret mod Stenhuset, saa den gnistrede og sluktes. „Bort, bort fra den Afsindiges Pest-Bolig!“ — udbrød han — „min bedste, min sidste Ven er bleven en Forræder mod mit Liv og min Ære. Han er slagen med Blindhed som med Vanvid i sin Spedalskheds Smitte. Men var han selv en Samuel og en hellig Profet, skulde selv hans grueligste Forbandelse ramme mig — ved den evige Hevner histoppe! jeg vil hevnes, hvad Hevnen saa koster!“ — Derpaa gik han med stærke Skridt bort, og Carl af Rise fulgte ham taus og forfærdet.

De nærmede sig Baaden, hvor de hørte Tjenerne larme og saae Faklerne skinne paa Sneen i den rolige Vinternat. Kongen standsede pludselig: „Ridder Carl!“ — sagde han med dæmpet Røst — „er du din Konge tro og hengiven?“

„Store Herre og Konge! kan I tvivle?“ — svarede Carl med Haanden paa sit Bryst, og der glindsede en tilbagetrængt Taare i hans ærlige Øine.

„Hvert Ord, du har hørt i denne Nat“ — bød Kongen med et strengt og advarende Blik — „det er begravet i din Sjæl, som i en Afgrund!“

„Ingen Grav skal være tausere, end jeg, Herre Konge! — men vredes ikke paa eders trofaste Tjener, og lad mig sige hvad der ængster mig svarlig!“

„Nu, hvad er det? vil ogsaa du være Præst og Profet?“

„Lad ikke den fromme Erkebisps Trudsel gaae i Opfyldelse, Herre Konge!“ — udbrød Carl med ængstelig Hast — „han er en hellig Guds Mand; han har bekræftet det ved Tegn og underlige Gjerninger. Spørg hans Tjenere, min Konge! og I skal høre, det er Sandhed.“

„Du ærlige, lettroende Drømmer!“ — sagde Kongen med et flygtigt Smil — „siden du greb Dannebrogsfanen, seer du nok Mirakler allevegne. Nu, hvilke Underværker har den Guds Mand da gjort?“

„Seer I de gamle Ruiner histoppe paa Bakken? Herre Konge?“ — sagde Carl og pegede paa nogle halvnedfaldne Mure, bedækkede med Mos og Sne, som glindsede prægtigt i det frembrydende Maaneskin — „der skal have staaet et Ridderslot i gamle Dage; der fandt Erkebispens Tjenere ifjor en stor Skat af gamle hedenske Guldmynter. De begyndte strax at leve lystigt, og de svirede og sværmede snart saaledes om Natten, at de forstyrrede den fromme Erkebisp i hans Andagt; da blev han ivrig i Sindet, saaledes som før, og forbandede det uretfærdige Mammon, som forledte hans Tjenere til Synd og Ugudelighed, og da Tjenerne næste Dag vilde tage til deres Skat, var den forvandlet til Smaastene. Lee ikke deraf, Herre Konge! jeg har selv seet de forvandlede Penge, og see, her har jeg een af dem!“

„Nu, for tusind Pokker!“ — sagde Kongen og betragtede den flade runde Sten, Carl rakte ham, — „den ligner jo virkelig en gammel Mynt. Nu vel, det Mirakkel kan jeg endda nok forklare; men hvad følger saa deraf? kan den fromme Herre hist i Stenhuset endogsaa forvandle Guld til Sten — Gudsdød! han skal ikke forvandle Kong Valdemar til et Hængehoved! Jeg er saa fast i Troen som nogen christen Konge, det har jeg viist; men en Helgen er jeg ikke, og hvad Christenhedens Fader vil erkjende for Ret, det vil jeg forsvare med Ære for Europas hele Ridderskab og for alle rettroende Sjæle i Christenheden.“

Derpaa gik Kongen med stærke Skridt til Stranden og steg i Baaden. Carl fulgte ham taus; langsomt stødte Baaden fra Land, og i den rolige stjerneklare Julenat stod Kongen alene ved Bagstavnen og saae tilbage paa Bratesborgs Ruiner, medens hans mørke Øine funklede af vilde, urolige Tanker. Men Carl af Rise stod i sit staalblaae Harnisk stille ved Forstavnen med foldede Hænder og bad sagte for den store Konges Sjæl og for den forsvundne Rigmor, som han ikke vidste hvor han skulde søge i Verden. Ogsaa til den uforsonlige Grev Alberts Fængsel foer en kjærlig medlidende Tanke; men Carl drømte ikke om, at den fangne Feltherre i dette Øieblik sov rolig i sin Lænke og hældede sit Hoved til den troe Datters Skulder, som han ikke kjendte og som han forlængst havde fordømt til evigt Fængsel i et Kloster.

TREDIE DEL

Kongen havde endnu ikke viist sig for sit bekymrede Folk. Han var strax efter sin Frigivelse gaaet ombord ved Travemünde for ikke at drage hjem gjennem det oprørske og frafaldne Nordalbingien. I sin frygtelige Sjæleuro havde han underveis givet Befaling til at styre først til Nordostkysten af Skaane. Hemmelig og forklædt var han Juleaften gaaet iland med Ridder Carl og nogle faa Tjenere og havde, efter en kort Fodvandring, paa en Fiskerbaad foretaget dette Natte-Besøg til sin gamle Sjælesørger og troe Raadgiver paa Ifø. Han forlod nu Øen og dens gudfrygtige Eremit fast med større Uro i sit Hjerte, end han havde medbragt. Med stille Pladsken af Fiskernes Aareslag gled Baaden gjennem den rolige Indsøe. Man steg iland ved en Fiskerhytte, og taus vandrede Kongen med sit Følge den korte Vei tilbage til Stranden, hvor hans Snekke og det øvrige Følge ventede ham.

Anden Juledag steg Kongen iland ved Vordingborg og afkastede sin Forklædning. Et dybt Nag fortærede hans Bryst, og en mørk Sky laae over hans Pande, da han nu førstegang efter det lange Fangenskab hilste sit kjære troe Folk igjen. Han drog fra By til By og fra Thing til Thing for at vise sig for Folket og modtage sine Undersaatters hjertelige Velkomst-Hylding. Uagtet den Kval, som pinte hans stolte, ydmygede Sjæl, kunde han dog ikke Andet, end bevæges dybt og inderligt ved de mangfoldige rørende Beviser, han nu modtog paa Folkets Deeltagelse og opoffrende Kjærlighed. Skjøndt Folkets Armod var stor, behøvede man dog ingen Skat at paalægge for at tilveiebringe den betydelige Løsningssum, der maatte udredes inden Dagmars Søn, den unge Kong Valdemar, kunde udgaae af

sit Fængsel. Hvor Kongen viste sig paa Thinge og talte de dybt rystende Ord til Folket om den store Nød og Harm, han og hans Søn havde lidt, og om hvor dyrt han maatte kjøbe sin og Sønnens Frihed, kappedes Mænd og Kvinder og selv Børn om at lægge deres sidste Skjærv med deres kostbareste Smykker og Klenodier for hans Fod; og naar han takkede dem for deres Kjærlighed og med ædel Velvillie i det harmfortærede Kongeaasyn forlod eet Thingsted, for at ride til et andet, trængte Kvinder og Børn, ja selv Krøblinger og Syge sig frem for at see ham og kysse Fligen af hans Skarlagenskappe. Hans Hals og Hænder bare endnu friske Mærker af Halsjærnet og Bøilerne. Disse oprørende Tegn paa sin Mishandling og Ydmygelse viste han vel ikke til Skue; men tusinde Øine saae med Taarer, hvad der selv bevægede de haardeste og sløveste Sjæle, og med en Blanding af Smerte og Glæde, medlidende Suk og overdøvende Kjærlighedsraab blev Kongen overalt hilset og modtaget, fast som en Martyr og Helgen. Med rørende Sandhed sang derfor ogsaa Folkesangeren:

„Tak have ædle Jomfruer og Fruer!
De vare deres Herre saa huld:
De sparte for hannem ei Linde eller Kjæder
Og ikke deres Hovedguld.

Saa glade vare alle de danske Mænd
Deres Herre var løst af Møde,
Som Englene vare Paaskemorgen,
Vor Herre stod op af Døde.“

At imidlertid Folkets Glæde over at see Kongen igjen tillige var blandet med et uudslukkeligt Nag til Greven af Schwerin eller sorte Grev Henrik, som de nu i dobbelt Betydning kaldte ham, og at Haabet om snarlig Hevn over ham var almindeligt, derom vidner noksom hiin Folkesang, som gjenlød fra Alles Læber. De danske Krigere deelte fornemmelig deres store Konges Harme, og trods den dyre Ed, de vidste, der var svoren, sang de ofte høit naar de saae Kongen:

„Lever han noget Kong Valdemar Seir,
Han hevner forvist sin Skade!“ —

Valdemar blegnede taus og hans mægtige Haand krummede sig om Sværdheftet hvergang han hørte den Sang; men han syntes endnu en Tidlang kun at tænke paa at rense Landet fra Røvere og Stimænd og bringe indvortes Rolighed og Orden tilveje.

TREDIE DEL

FJORTENDE KAPITEL.

ongen var kommen tilbage til Ribehus. Mørk og stille uddeelte han sine Befalinger, og mellem Jul og Paaske saae Ingen hans Aasyn uden en besynderlig Gru. Paasken kom. Løsningssummen for den unge Valdemar var betalt. Med et Udbrud af stormende Glæde modtog Valdemar nu sin kjæreste Søn og Medfange, Dagmars fromme Billede, og sluttede ham fri og frelst i sine Arme. Saalænge syntes Kongen under en frygtelig indvortes Kamp at have indesluttet enhver Hevn-Tanke dybt i sin Sjæl. Men tredie Paaskedag red Carl af Rise paa sin Skimmel ud af Ribe Bye, ledsaget af Martin og ti Væbnere. Han havde et vigtigt Brev fra Kongen paa sit Bryst, som han under sit Livs Fortab havde svoret at bringe sikkert og egenhændig til dets Bestemmelse. Maalet for hans Reise og Hensigten dermed var vel en Hemmelighed, som Ingen vovede at spørge om; men hvo, der fra denne Dag saae Kongens Aasyn, syntes at læse et frygteligt Haab deri, og naar han sad stille og tankefuld blandt sine Riddere, var det ofte, som om een Tanke gjennemfoer dem Alle, og som om de kun ventede et Ord af Kongens Mund for at fare i Harnisk.

Paa Schwerin Slot sad imidlertid Grev Henrik, stolt og tryg, og tænkte kun paa at udvide og befæste sin Magt og sit Herredømme. Sin ulykkelige Gemalinde bekymrede han sig ikke meer om. Han lod hende beboe en særskilt Fløi af Slottet og saae hende aldrig. Hendes mislykkede Forsøg paa selv at undvige og at befrie Kongen havde han opdaget, og han troede nu sin haarde Behandling imod hende fuldkommen retfærdiggjort. Over Gaardsfogeden og Ternen, som havde været Medvidere i hin Plan, havde han holdt en streng Husret. Han troede nu selv i Slaget ved Møln at have aftvættet enhver Plet paa sin ridderlige Ære, idet han havde givet Prøver paa, at det ikke var af Mangel paa Mod og Krigsdygtighed, han, som den Undertrykte og Svagere, havde taget sin Tilflugt til List, dengang han fangede sin paatvungne Lehnsherre. Opblæst af sin Krigslykke og af det Ry for Manddom, han havde vundet ved at

overvinde den tappre og berømte Grev Albert, brystede han sig nu, som en uovervindelig Seierherre, og gjorde Lauenborgs formelige Afstaaelse til den eneste Betingelse for Grev Alberts Frihed. Herpaa kunde og vilde den fangne Feltherre ikke indlade sig. Han bar sin Lænke, mørk og taus, som den, der intet meer havde at tabe i Verden, og agtede ikke Grev Henriks Forslag noget Svar værdigt. Tirret ved denne Foragt, behandlede Grev Henrik Kong Valdemars kjække Søstersøn endnu haardere, og i sin overmodige Tryghed lod han de unge Prindser saavelsom Junker Strange, Astrad Fracke, Bjørn Mundskjenk og de andre Kongens troe Mænd, han havde beholdt i Fangenskabet, som Gidsler, paa mange ydmygende Maader føle sin Overmagt. Han kjendte den ridderlige Konge for vel, til at befrygte noget Fredsbrud af ham, saalænge Valdemar efter Christenhedens og Ridderskabets Love var bunden ved Samvittighed og Ære. Den snilde Greve stod sig vel hos Keiseren og alle de tydske Fyrster, ja selv Paven, som havde truet ham med Band og evig Fordømmelse, kaldte ham dog endnu en ædel Mand (*nobilis vir*). Desuden havde han mægtige Venner blandt Bisper og Prælater, som han haabede vilde have Indflydelse nok ved det pavelige Hof til at forhindre hvad han fra denne Side kunde befrygte. Til des større Sikkerhed havde

han udstillet hemmelige Vagter og Speidere, som skulde opsnappe alle danske Reisende, der agtede sig til Rom.

En af de første Dage i September havde Grev Henrik et lystigt Jagtselskab hos sig, som for største Delen bestod af rige schwerinske Godseiere, der af Greven havde modtaget Herreskjold og ridderlig Værdighed, og som derfor ansaae sig forpligtede til at rose og ophøie hans Dristighed og Kjækhed over al Maade. Blandt flere fremmede Riddere og fyrstelige Herrer var paa samme Tid den unge Grev Adolph af Holsten hans Gjest. Den stille og alvorlige Herre, hvis gamle Fader havde siddet fangen paa Sjøborg og mistet alle sine Lande, var med Grund en af Valdemars uforsonligste Fjender. Grev Henriks Forræderi og uridderlige Fremfærd mod Kongen havde han aldrig billiget; imidlertid havde han derved faaet Hevn og Gjengjældelse over Valdemar og havde nu tilbagevundet Nordalbingien og alle sin Faders gamle Rettigheder og Herligheder. Men hans Glæde derover var ikke stor; thi hans gamle Fader led endnu af Følgerne af sit Fangenskab og de mange Gjenvordigheder, han havde gjennemgaaet; den gamle Herre havde forsaget Verden paa sit eensomme Herresæde Schawenborg, og sønlig Deeltagelse i Faderens Græmmelse havde gjort den unge ridderlige Greve mørk og indesluttet. Sporene af et længe næret og uudsletteligt Nag vare dybt indgroede i hans djærve Helteansigt; men hine Træk formildedes paafaldende ved et Udtryk af stille gudeligt Sværmeri, hvortil han fra sin Barndom havde været hengiven. I sin hertugelige Purpurkaabe sad han taus og betænkelig i det lystige Selskab og rystede paa Hovedet, medens Grev Henrik med overmodig Ligegyldighed, blot for at more sine Gjester og vise dem sin Kjækhed, lod sin nye ydmyge Huskapellan oversætte og forklare det sidste truende Brev fra Paven. Det var af nittende Juni og indeholdt en alvorlig Opfordring til Greven af Schwerin til ufortøvet at løslade de kongelige danske Fanger og Gidsler, og til at opgive alle Fordringer paa de ubetalte Løsepenge for Kong Valdemar.

Alle fandt, det var betænkelige Ord; men Grev Henrik loe haanlig og lod forvovne Udtryk falde om de gamle afmægtige Lynglimt fra Vaticanet, som ingen fri og kjæk Fyrste længer maatte bekymre sig om. „Har jeg, som en fri tydsk Rigsfyrste, kunnet afkaste Kongedespotiet og udslette den tredie Artikel af Schwerinerretten“*) — sagde han dristig — „saa kommer den

*) Om Kongemagten (*de regia potestate*). (I.).

Tid vel ogsaa, da man paa tydsk Grund og Bund tør træde slig en Lap under Fødder.“ Med disse Ord satte han sin smudsige Støvlehæl paa det pavelige Segl.

Den frygtsomme Huskapellan korsede sig, men taug; de raae schwerinske Herremænd grebe lystige til deres Bægere og drak den forvovne Greves Skaal; men Hertug Adolph stødte Bægeret fra sig med Uvillie. „Husk paa Keiser Otto og Bisp Valdemar af Slesvig, Grev Henrik!“ — sagde han alvorlig — „og foragt ikke den mægtige Haand, som dog kan løse og binde os Alle, om vi saa vare Konger og Keisere!“

„Jeg kan selv binde og løse Konger og Fyrster!“ — svarede Grev Henrik — „det har jeg viist Paven og hele Verden.“

„Ja vel, Grev Henrik!“ — sagde Hertugen — „deres Hænder og Fødder kan I binde, og ikke blot naar de sove og ere berusede, men ogsaa i aaben ærlig Feide, det har I viist med den tappre Grev Albert; men Kongers og Fyrsters Sjæle“ ——

„Ogsaa dem kan jeg binde!“ — svarede Grev Henrik og loe — „kan I negte, at jeg har bundet Kong Valdemars stolte, hevngjerrige Sjæl, og at han nu maa fnyse til sin Dødsdag i afmægtig Harm? see om han tør løfte en Haand mod mig eller mod Eder, skjøndt han sidder fri paa sin Throne!“

„Vel, Greve! I har bundet den største og stolteste Heltesjæl, jeg kender!“ — sagde Hertugen med et ædelt Udtryk i det alvorlige Ansigt — „jeg maa hade ham til Døden, det er sandt; men jeg har dog altid æret hans Sjælsstyrke; jeg beundrer ham endnu i hans Ydmygelse og Selvbeherskelse, som jeg beundrede ham i eders Lænker. Det Samvittighedsbaand, hvormed I bandt hans Villie, det bryder han visselig ikke egenmægtig; men det undrer mig kun, at I er saa vis derpaa, Grev Henrik!“

„Hvi saa? jeg kjender ham jo ligesaa godt som I, min ædle Hertug!“

„Men I var jo selv engang i en lignende Stilling!“ — svarede Hertugen, og hans Mine var ikke fri for et flygtigt Spor af Ringeagt — „dengang tog I dog ikke selv i Betænkning paa eget Ansvar at løse Jer fra en tvungen Ed, som en klog Statsmand.“

Grev Henriks Kinder blussede, og et bittert Svar svævede ham paa Læben; men han tilbageholdt det. „Vi kom fra hvad vi talte om!“ — sagde han i en ligegyldig Tone og greb til sit Bæger.

„Det var om den hellige Fader“ — vedblev Hertugen rolig

— „og om hvorvidt han i Gjerningen var mægtigere, end den verdslige Fyrste, som bandt den stolteste Kongesjæl med en Ed. See, det vil jeg dog sige Eder, Grev Henrik! deri er den hellige Fader mægtigere, end I og vi Alle, at han kan løse med et eneste Ord, hvad I behøvede Kongers og Fyrsters Segl, dyrebare Reliqvier og hellige Bøger til, derhos en stor Fjendes Ærlighed og ridderlige Ære for at binde.“

Grev Henrik blegnede. „Siden I er bleven Hertug i Nordalbingien“ — svarede han heftig — „skulde man fast troe, I erkjendte Jer for Kongen af Danmarks Vasal. I skulde dog erindre hvem I har at takke for Hertugkronen og ikke ringeagte den Haand, som kuede eders Faders Dødsfjende!“

„Min Hensigt var ikke at fornærme Eder, kjække Forbundsfrænde!“ — svarede den rolige Hertug — „jeg misbilliger kun, at I ikke kan erkjende Storheden hos vor fælles Fjende, og at I af verdslige og vindesyge Grunde ikke vil agte paa hvad Christenhedens hellige Fader paa Retfærdighedens og Menneskelighedens Vegne formaner Eder til og befaler Eder.“

„Derfor skal jeg selv være ansvarlig baade i denne og den tilkommende Verden!“ — sagde Grev Henrik ligegyldigt og tømte sit Bæger. — „Med saa from en Herre som Eder vil jeg ikke tvistes om Samvittighedssager. Hver har sin Samvittighed, som I veed, og jeg har min. Jeg tænker endnu at opleve den Dag“ — tilføiede han med bitter Skjemt og vendte sig til de Andre — „da vor fromme Hertug Adolph med Klerkekappe og ærværdig Skaldepande omvender os Alle i Skriftestolen.“

Alle Ridderne smilede; men Hertug Adolph svarede med samme Rolighed som før: „Den Tid kan vel komme, mine Herrer! da jeg vil foretrække Dørtærskelen til Herrens Hus for Høisædet i Fyrsteslottet; men jeg tvivler paa, at jeg forleder nogen af disse Herrer til slig Daarlighed.“

Nu aabnedes Døren hastig, og den uvenlige Samtale blev pludselig afbrudt, idet en støvet Ridder traadte ind og rakte Grev Henrik et Brevskab. „Et Ulykkkesbud, ædle Herrer!“ — sagde han forpustet: — „Kongen af Danmark er løst fra sin Ed.“

Grev Henrik foer op som et rasende Menneske. „Løst fra sin Ed?“ — raabte han — „Død og Ulykke! saa er det ikke Tid at sidde her.“

Alle foer op, undtagen Hertug Adolph, som blev siddende rolig i samme Stilling som før og tømte sit Bæger. Grev Henrik gjennemløb Brevet og kastede det, fraadende af Harme,

paa Gulvet. „Han staaer alt i Spidsen for en Hær“ — raabte han — „Fordømt! han rykker mod Ditmarsken. Hører I, Hertug Adolph! det gjælder Eder og Nordalbingien først.“

„Jeg har ventet det!“ — svarede Hertugen og reiste sig — „Derfor kom jeg hid. Min Hær staaer rede.“

„Og min skal være færdig til Opbrud inden fire og tyve Timer“ — sagde Grev Henrik — „der er min Haand, ædle Hertug! vi ere Venner og troe Forbundsmænd i Liv og Død. Vi har fælles Fjende og fælles Tarv. Ingen Meningsforskjel skal nogensinde opløse vort Forbund!“

Taus og rolig modtog Hertug Adolph hans heftige Haandtag. Det blev nu besluttet, at man ikke vilde give den forbittrede Konge Tid til at indtage Rendsborg og nærme sig Elben, men at man maatte drage ham imøde og standse hans Fremgang jo før jo heller.

Den Tidende, som satte Alle saa pludseligt i Bevægelse paa Schwerin Slot, var fuldkommen sand. Den troe Carl af Rise havde med den største Forsigtighed og Anstrengelse udført sit vanskelige Foretagende; han havde med Aarvaagenhed og Snildhed vidst at skuffe og undvige Grev Henriks Speidere og skjulte Baghold paa de danske Grændser. Han var kommen til Rom og havde været ligesaa heldig med Tilbagerejsen, skjønt han med sine faa Væbnere havde maattet bane sig Vej med Sværdet gjennem en formummet Stimandsskare paa Nordalbingiens Grændse. Det Brev, han havde bragt Paven fra sin Konge, var skrevet med Klogskab og Veltalenhed. Den pavelige Stols egen Værdighed og Fordeel var deri med Finhed berørt ved en Hentydning til det Haab, man kunde gjøre sig om Kong Valdemars Medvirkning til det hellige Lands Befrielse, naar han selv var befriet fra sit trykkende Aag. Denne vigtige Bevæggrund, forenet med Pavens velvillige Yndest for den heltemodige mishandlede Konge, havde ikke forfeilet sin Virkning. Ved en Skrivelse til Kongen af ni og tyvende Juni havde Paven formelig løst ham fra Eden og i Kirkens Navn befriet hans Samvittighed fra alle Skrupler og hans ridderlige og kongelige Ære fra al Plet og Lyde, naar han med Vaabenmagt vilde hævde sine af Keiseren og Paven tilforn erkjendte Rettigheder mod sine oprørske Vasaller.

TREDIE DEL

I mægtig Følelse af sin Frihed og Kraft havde Kongen, med dette Brev paa sit urolige Hjerte, grebet Skjold og Harnisk fra Væggen og svunget sig med frygtelig Glæde paa sin Stridshingst. For førstegang red nu hans Søn den unge Valdemar kampfærdig ved hans Side; han bar en lueforgyldt Rustning og et Skjold ligesom Faderens med tre sølvblaae Løver og fire og tyve gyldne Hjerter. Grev Otto, Carl af Rise, Johan Ganz, Absalon Bælg med sine Svogre tilligemed mange flere kjække Riddere ledsagede Kongen, og i Spidsen for en anseelig Hær udfoer han alt som en frygtelig Dommer og Hevner og udbredte Forfærdelse over de frafaldne Nordalbingier. De kjække Friser vare blevne ham troe og vare stødte til ham i store Skarer, anførte af Svend Starke og Broder Gamling. Dette var Kongen en velkommen Forstærkning, thi der var Ingen, som saa godt forstod sig paa Kampen i de sumpige Marsklande, som de raske Friser med deres Spær og lette Heste.

Medens Kongen nu maatte begynde sit Felttog med at betvinge de frafaldne Ditmarsker, som satte sig tappert og haardnakket til Modværge, rykkede Grev Henrik og Hertug Adolph helt op mod Eideren. Aftenen før St. Michels Dag havde de slaaet Leir tæt ved Floden. De havde samme Dag ved Flygtninger erfaret, at Kongen havde overvundet Ditmarskerne og var brudt op for at bestorme Rendsborg. Den Lykke og Raskhed, hvormed Kongen foer frem, havde gjort dem forsigtige og betænkelige. Sildigt ud paa Natten sade de alvorlige og tause og tømte et Bæger Vin sammen i Grev Henriks Telt. Maanen speilede sig stille i Floden og blandede sit blege Lys med Skinnet af en enkelt Kerte i Teltet. Man hørte Skildvagternes afmaalte og eensformige Gang med de sagte klirrende Vaaben udenfor. Paa Grev Henriks Befaling var der stille i Leiren og intet Lys eller Vagtblus maatte tændes.

„Skulde hans gamle djævleblendte Lykke vende tilbage?“ — mumlede endelig Grev Henrik og satte Bægeret haardt imod Bordet — „hm, jeg Daare, som løste ham af Bøilerne!“

„Fortryd ikke den Gjerning!“ — svarede Hertugen — „Nu først kan vi vinde med Ære hvad vi ellers aldrig kunde rose os af. Gid der kun ikke var ført andre Vaaben imod ham, end de, vi nu føre! Men skeet er skeet. — I har lært ham at kjende Ulykken, Greve! nu veed han hvad det er for en ædelbaaren Fyrste at bære Lænker og Bøiler, og nu skal han ikke bestaae for min Faders Sværd i min Haand, saasandt som

min Sag er retfærdig, og der er en evig Gjengjælder over os Alle!“

„Han skal falde paa sin Gjerning!“ — sagde Grev Henrik — „men vi vil ikke forivre os, ædle Hertug! hvad enten eders Sag er retfærdigst eller ikke; Hevneren deroppe, som I stoler paa, sender os ingen Ryttere. Førend Hertugen af Sachsen støder til os med sine tusinde Hjelme, kan vi ikke møde Kongen i aaben Mark.“

„Hvi droge vi da hid?“ — spurgte Hertugen og studsede — „maa Valdemar ikke møde os her paa Veien til Rendsborg?“

„Her skal vi møde ham, naar han venter det mindst! Seer I hint store Morads? ædle Hertug!“ — vedblev Grev Henrik med en listig Mine og pegede ud af Teltet — „paa hin Side gaaer Veien til Rendsborg. Her skjules vor Leir mellem Buskene; her venter han ingen Fjender. Saasnart mine Speidere nu bringe mig det Budskab, at han nærmer sig med Hæren paa hin Side Mosen, saa sætte vi pludselig over mod det lette Rytteri, og førend han kan begribe hvor Fjenden kommer fra, skal vi have gjort en større Ødelæggelse i hans uordnede Hær, end ved det største Feltslag!“

„Vi ligge altsaa her paa Lur i et Baghold?“ — sagde Hertugen fortrydelig og reiste sig — „det har jeg ikke vidst, Grev Henrik! det var ikke min Plan og vor fælles Aftale.“

„Tilgiv mig den lille Forandring, ædle Hertug!“ — tog Grev Henrik formildende Ordet og fyldte Hertugens Bæger — „I var en Hader af al Krigslist, vidste jeg. I havde alt for øm en Samvittighed til at jeg turde meddele Eder dette Anslag før. Nu er alt Ansvar mit, og jeg har befriet Eder for alle Skrupler. Enten maa vi nu lade Kongen tage Rendsborg lige for vore Øine, eller sætte rask over Mosen og standse ham paa Veien. Til Kamp i aaben Mark er her hverken Plads eller Tid.“

„Det er en lav og smudsig Vei, I vil føre os til Seier paa, Grev Henrik!“ — svarede Hertugen med ivrig Harme — „og ikke engang eders Klogskab kan jeg dennegang prise. Har I maalt Mosens Dybde? og veed I, om der ikke er Hængedynd, som kan blive en dyb og uberømmelig Grav for os Alle?“

„Vi har stærke og raske Heste. — Hvor Meget kan vindes, maa Noget sættes paa Spil. Hvor der er dybest skal mine Ryttere ride fremmerst. Hundrede Mand og Heste opoffrer jeg til vor Bro; det sparer os maaske tusinde siden. Faren troede

jeg mindst vilde komme i Betragtning, hvor den tappre Grev Adolph var med. — Farens Vei er ogsaa Ærens".

Nu traadte en Skildvagt hastig ind i Teltet. Han hilsede Feltherrerne ærbødig med Spæret. „Jeg hører Larm paa hin Side Brokken, strenge Herrer!" — meldte han urolig — „det er vist den kongelige Hær."

Næsten i samme Øieblik kom en Speider og bekræftede Skildvagtens Udsagn. Og nu kom den ene Høvding efter den anden og ventede paa Feltherrernes Befalinger. Der var ingen Tid til lang Betænkning. Hertug Adolph var det i høi Grad vigtigt at holde Kongen tilbage fra Rendsborg, og Grev Henriks Plan blev øiebliklig iværksat. I største Hast kastede Greven sig paa sin letteste Ganger. Hertug Adolph rystede paa Hovedet, men fulgte ham, og med saa liden Larm som muligt fulgte Rytterne deres fyrstelige Høvdinger.

Det begyndte allerede at dages; men stærk Taage laae over den sumpige Egn. Paa den anden Side af Mosen var Veien til Rendsborg opfyldt med Ryttere og Vogne. Ved Siden af de forreste Ryttere red Kongen med sin Søn og Grev Otto over en sid grøn Eng, som gyngede under Hestehoven. De talede om Ditmarskernes Gjenstridighed og de vendiske Stæders Frafald. Den Maade, hvorpaa Lybekkerne under Skin af at feire en fredelig Folkefest, havde overrasket den danske Besætning, havde gjort et saa oprørende Indtryk paa den unge Valdemars ellers saa fromme og sagtmodige Sind, at han aldrig kunde tale derom uden den største Harme. „Ved Gud i Himlen, min Fader!" — sagde han nu ivrig og opløftede sin Haand — „dersom I ikke selv oplever den Dag, da I strengelig revser hine troløse Forrædere for deres Underfundighed, saa haaber jeg dog engang at kunne gjøre det, om det saa blev den eneste Krig, jeg førte i mine Dage."

„I Nøden har jeg lært at kjende mine Venner" — svarede Kongen rolig — „disse Kræmmerreder har jeg aldrig stolet paa: deres Fædreland gaaer ingen halv Fod uden for deres Stadsmure; deres Kjærlighed og Troskab høkre de med som med Peberet og Saltet. — Du har fegtet brav i disse Dage, min Søn!" — vedblev han og betragtede den harmglødende Yngling med Velbehag — „jeg gjorde dig Uret, da jeg troede, du kun var fød og baaren til at sidde hjemme paa Thinge og bære Spiret i Fred; men jeg vil dog give dig et godt Raad, min Valdemar! tænk aldrig paa, hvad du vil gjøre om ti Aar, naar du agter at storme en Fæstning imorgen! og spild aldrig

din Vrede paa de uridderlige Trældyr, som skryde, naar Løven er borte, og sparke til ham, naar de troe, han er død! der er ingen Ære at vinde hos den Slægt, om man ogsaa udryddede den af Jorden.“

Grev Otto loe og spurgte Kongen hvi han da vilde vredes paa Greven af Schwerin og hans Venner.

„De høre ikke til Trældyrslægten, min Søstersøn!“ — svarede Kongen med streng Alvor — „Grev Henrik selv kunde være bleven en stor Mand, havde han ikke havt den lumske Tiger til Frænde. At der ogsaa er Løveblod i hans Aarer, skal ikke hans Dødsfjende negte. Husk paa Slaget ved Møln, min Søstersøn! vi kan hade ham som en Djævel, — som Ridder kan vi foragte ham, men ikke som Kriger og Hærfører.“

Grev Otto rødmede og taug.

„Hvad Grev Adolph angaaer“ — vedblev Kongen mildere og fast vemodig — „da vilde jeg ønske, han ikke var min Fjende, og at han ikke maa dømme værre om mig, end jeg maa dømme om sorte Grev Henrik.“

„Hvi saa? min Herre og Konge!“ — spurgte Grev Otto forbauset, og den unge Valdemar betragtede sin Fader med et kjærligt, deeltagende Blik.

„Hans Fader har jeg gjort Uret, haardelig Uret“ — sagde Kongen — „hver Dag jeg sad i Lænker i Taarnet, tænkte jeg paa den gamle Greve og paa Sjøborg, og da jeg kjøbte mig Frihed for Riger og Lande, saae jeg hvorledes den ydmygede Greve var tilmode, da han fraskrev sig Nordalbingiens Hertugkrone.“

Der var blevet en Standsning i Toget; thi man kunde ikke see i den taagede Morgendæmring, om Hæren var samlet eller ikke. Nu kom Absalon Bælg og Carl af Rise i fuldt Firspring farende og raabte: „Fjender, Fjender, Herre Konge!“

„Hvor? drømmer I?“ — spurgte Valdemar og saae sig hastig omkring — „hvor da? jeg seer Ingen.“

„De sætte over Mosen“ sagde Carl. Nu hørte Kongen og alle hans Mænd en fjern Pjadsken og Stønnen, som af vadende og arbeidende Heste, og man begyndte at skimte Vaaben og Ryttere gjennem Taagen.“

„Er det muligt!“ — raabte Kongen — „nu, ved St. Michael! det Vovestykke skal de fortryde! Lad Rytterne rykke frem, Otto! men ingen Fodsbred nærmere Moradset, end jeg selv kommer. Jeg vil ikke begrave mine Ryttere i Dynd. Lad Jorden opsluge de Dumdristige!“

„Sorte Grev Henrik er med — jeg seer hans røde Fjærbusk“ — raabte Carl af Rise.

„Saa frem, om saa Jorden synker!“ bød Kongen og sporede sin Hingst. Den unge Valdemar og alle Ridderne fulgte ham, og Grev Otto med Rytterne styrtede efter ham.

Midt i Mosen naaede de forbittrede Fjender hverandre. Mange Heste og Ryttere sank, og en hidsig Fegtning begyndte. Den Ene kunde ikke see den Anden for Taagen, og det var som usynlige Aander her kæmpede med hverandre i Skyerne. Kongen stirrede under den heftige Kamp med vilde Blik kun efter Grev Henriks røde Fjærbusk, som snart forsvandt og snart igjen kom tilsyne. I Kampens Hidsighed kom han stedse dybere ud i Mosen. Et kraftigt Sværdslag knuste Kongens Hjelm i det Øieblik hans vilde Stridshingst sank med Bagbenene i Dyndet. „Fra Gjengjælderen!“ lød en stærk, hul Røst gjennem Taageskyen. Sværdet blinkede atter over Kongens hvide Hoved; men Carl af Rises Skjold modtog Hugget. Den unge Valdemar reiste sig i Sadlen, rev sin Hjelm af og satte den paa Faderens blottede Hoved. Alle Ridderne omringede Kongen, og den drabelige Fjende var forsvunden.

Kongens Hingst stod atter fast. „Død og Fordømmelse!“ — raabte Kongen — „hvor kom det Slag fra? ha! den røde Hjelmbusk seer jeg ikke — frem, frem! jeg fattes Intet.“

Med Kongen i Spidsen fore alle Ridderne frem; men snart var Fegtningen endt. Grev Henrik og Hertug Adolph maatte med et stort Tab søge Redning ved Flugten. Kongen havde ogsaa mistet mangen tapper Rytter. Men da Solen stod op og belyste den frygtelig oprevne Valplads, havde Kongen beholdt Marken. Man saae nu først hvad dette mislykkede Vovestykke havde kostet Fjenden, og hvor nær Kongen og alle hans Riddere havde været ved det samme bundløse Dyb, der havde opslugt Grev Henriks bedste Ryttere.

Efter denne heldige, men uafgjørende Fegtning fortsatte Kongen uhindret Toget til Rendsborg. Han trykkede sin djærve Søn taus i Haanden og gav ham Hjelmen tilbage, som han nu først bemærkede, da han følte, den havde trykket en blodig Ring om hans Pande. Den store, sorte Stormhat, Kongen valgte istedet, gav ham et vildt og frygteligt Udseende. Han red mørk og tankefuld frem og syntes at ruge over en Tanke, som han ikke vilde udsige.

Snart hørte Valdemars Fjender med Forfærdelse, at han havde indtaget Rendsborg med Storm og næsten underkastet sig hele Nordalbingien; han foer frem med stor Strenghed og lod plyndre mange Stæder; han beleirede Itzehoe og Segeberg og syntes ligesaa mægtig og uovervindelig som tilforn. Men i Kongens Hjerte var en Uro, som hverken hans tilsyneladende Vaabenlykke eller Pavens beroligende Brev paa hans Bryst kunde dæmpe. Hvor han gik og stod, hørte han hin Røst, som med det vældige Slag havde tilraabt ham: „fra Gjengjælderen!“, og den fromme Erkebisps truende Advarsel gjenlød nu ofte forfærdelig i hans Sjæl. I Rendsborg havde han ladet en Klerk forelæse sig Kong Zedechias Historie af den hellige Skrift, og fra den Tid af var han endnu mere mørk og tankefuld, naar han ikke i den vilde Krigstummel syntes at forglemme og overdøve sine Nag.

TREDIE DEL

FEMTENDE KAPITEL.

Paa Grændsen af Nordalbingien og Vagrien ligger en lille Landsby med en Kirke fra Midten af det tolvte Aarhundrede. Ei langt derfra flyder Floden Svantina, og imellem Floden og Kirken udbreder sig en stor, brun Lynghede, som af gamle Skribenter kaldes Svantinefeld. Herfra løber der mange Kilder og Bække til Floden, hvorfor denne Hede ogsaa af Almuen kaldes Bornhøved (Kildernes Hoved eller Udspring). Her stod endelig det store mærkelige Slag, som standsede Valdemar i hans frygtelige Hevn.

Slaget stod, som bekjendt, paa St. Mariæ Magdalenæ Dag, Tirsdagen den to og tyvende Juli 1227. Der stredes med største Heftighed og en fast rasende Forbittrelse fra Morgen til Aften. Kongen selv anførte Hærens Midtpunkt og havde Erkebisp Gerhardt af Bremen og den tappre Hertug Adolph imod sig. Grev Otto anførte Hærens høire Fløi mod Hertugen af Sachsen. Den unge Valdemar, som havde faaet Carl af Rise ved Siden, anførte den venstre Fløi mod Grev Henrik af Schwerin og den lybske Borgemester Alexander. De nys betvungne Ditmarsker, som havde svoret til Kongens Fane, men som Kongen dog ikke tilfulde stolede paa, havde han stillet bag ved sig, for at de ikke skulde gaae over til Fjenden. Kongen havde næsten Seiren i Haanden; Holstenerne vege, og Hertug Adolph kunde med al sin Kjækhed ikke bringe dem til at holde Stand. „Giv os Seier, Herre!“ raabte den unge Hertug — „og jeg opreiser et helligt Hus til din Ære; jeg afkaster det forfængelige Purpur og forsager Verden for at prise dig til min Dødsdag!“ Saaledes bad han med oprakte Hænder midt i den fortvivlede Kamp. Kongen trængte frem med uimodstaaelig Vælde, og al Modstand var forgjeves. Men da vendte Ditmarskerne, efter Aftale med Fjenden, pludselig Spidserne af deres Skjolde iveiret og faldt Kongen i Ryggen. Aftensolen skinnede de Danske lige i Øinene og ligesom slog dem med Blindhed; Kongen og hans Mænd kæmpede fortvivlet iblinde mod den dobbelte Fjende — og Slagets Udfald var afgjort. Hvor vanskelig Seiren var at vinde over den store seiervante Konge, som endnu

SIGURD OLRIK.

aldrig havde tabt noget Slag, sandede Fjenderne selv, idet de ikke kunde forklare sig deres Lykke uden ved et guddommeligt Vidunder, der som alle slige Sagn dog har en mærkelig Betydning, idet Kongens Ulykke tillagdes den Helgeninde, paa hvis Dag Slaget stod, og som kun ved sin store Anger og Bodfærdighed havde vundet Navnet af en mægtig Helgeninde i Christenheden; man paastod nemlig at have seet den hellige Magdalena i Skyerne, og man mente, det var hende, som havde blendet Kongen og de Danske med de brændende Solstraaler, hvorfor ogsaa Lybekkerne siden lode bygge et Kloster til hendes Ære.

Solen var gaaet ned over den blodige Valplads. Fire tusinde danske Mænd og fast et lige Antal tydske laae døde eller lemlæstede mellem deres knuste Vaaben og styrtede Heste. Den kjække Grev Otto var efter en fortvivlet Modstand bleven afvæbnet og bortført som Fange. Den unge Valdemar var, saaret og afmægtig, baaren bort fra Valpladsen af Carl af Rise, som uden at bekymre sig om sine egne Saar endnu bar den ulykkelige Kongesøn paa sine Skuldre, da Natten faldt paa og indhyllede baade Venner og Fjender i det venlige Halvmørke, som gjør de nordiske Sommernætter saa skjønne, og som snart opklaredes af den opstaaende Maane.

Udmattet lagde nu Carl sin ædle Byrde sagte ned ved Foden af en lyngbegroet Høi, hvor han hørte et Kildevæld risle.

TREDIE DEL

Han bandt sit Axelskjærf om Prindsens blødende Skulder, øste Vand af Kilden med sin Hjelm og søgte at oplive den skjønne dødblege Yngling. Endelig opslog Dagmars Søn de mørkeblaae Øine og strøg de blodige, gule Haar tilbage fra Panden. „Hvor er jeg?“ — sagde han — „stod jeg ikke med sorte Grev Henrik for Guds Domstol? ak, nei, fangen! — fangen! — skal jeg atter i det sorte Taarn?“

„I er reddet og fri, min unge kongelige Herre!“ — sagde Ridder Carl — „men Slaget er tabt, og vore bedste Mænd ere faldne“ — —

„Og min Fader — min store, ulykkelige Fader — hvor er han? — lever han?“

„Jeg veed det ikke, ædle Herre!“ — svarede Carl med klangløs Stemme og den dybeste Smerte — „han befoel mig, ikke at forlade Eder, og jeg adlyder.“

„Lad mig ligge! lad mig døe! hvad Magt ligger der paa mig? — søg min Fader! — red din Herre og Konge, Ridder Carl! jeg besværger dig ved min Moders Sjæl“ — —

„Jeg gav Kongen mit Ord!“ — svarede Carl — „førend I er i Sikkerhed, min ædle unge Herre, tør og maa jeg ikke forlade Eder, om saa Hjertet banker mit Harnisk sønder. Jeg seer et Lys histnede ved Floden. Lad mig bære Eder did! Der er vel en ærlig Holstener til endnu, som ikke forraader sin Konge.“

„I skal ikke bære mig! jeg kan vel gaae“ — sagde den beængstede Søn og reiste sig hastig med stor Anstrengelse — „langt kan jeg ikke gaae; men hint Lys naaer jeg vel. Ak! Fader, Fader! hvor er du?“ Han segnede atter udmattet til Jorden. Men Carl af Rise tog ham nu paa sine Skuldre igjen og bar ham med faste Skridt til Fiskerhuset ved Floden, hvor han saae Lyset skinne gjennem Blæreruderne.

Da Grev Otto var ført bunden bort af Sachserne, og Carl af Rise var flygtet med den saarede Kongesøn fra Valpladsen, var der ingen levende dansk Mand meer at see paa det Sted, hvor Kongen nylig havde stridt mod den dobbelte Fjende, og hvor hans bedste Riddere nu laae knuste under deres pandsrede Stridsheste. Selv laae den gamle graahærdede Konge midt iblandt dem ved Siden af sin døende Stridshingst. Han

aandede endnu; men han var bedøvet af mange Hug og Stød; Odden af et fjendtligt Spyd stod i hans venstre Øie, og han vidste ikke meer hvad der foregik omkring ham. Da han begyndte at komme til sig selv, var det Nat. Endnu bedøvet af Smerten i Øjet, følte han sig ligesom i en hængende Stilling og i en Bevægelse, som det varede længe inden han kunde forklare sig. Endelig troede han at fornemme stærke Hestetramp under sig; det var ham ligesom han drømte, at han hang tværs over Sadlen paa en galopperende Hest, med Hovedet understøttet af en kold, jernklædt Arm, og saaledes var det i Sandhed. En høi Ridder med tillukket Hjelmgitter og med en tydsk Ridderkappe over sit Harnisk red saaledes i Maaneskinnet med den saarede og halvdøde Konge over Stub og Sten i det stærkeste Firspring, uden at mæle et eneste Ord. Da endelig Kongen blev sig sin Tilstand bevidst og havde samlet saa megen Kraft, at han kunde bringe et Ord over sine Læber, spurgte han i dyb smertelig Følelse af sin Magtesløshed: „Ven eller Fjende?“ og gjennem den fremmede Ridders Hjelmgitter lød nu med en Stemme, som skar Kongen dybere i Hjertet, end den skarpeste Dolk, det korte rolige Svar: „Fjende!“

Kongen drog et dybt Suk og følte neppe Smerten i sit Øie for den gruelige Tanke, at han nu førtes til det Fængsel, som skulde blive hans Grav. At det ikke var Grev Henrik selv, i hvis Vold han var falden, havde den fremmede Stemme vel sagt ham; men den havde en Klang, som ængstede ham meer,

end om han havde hørt Grev Henriks vilde Tigerrøst. Den fremmede Ridders Stemme vakte med sin rolige Fasthed Erindringer i Kongens Sjæl, hvorved Samvittighedens fortærende Ravn slog sine Kløer i hans Hjerte. Han taug, og ønskede ikke at høre hin Stemme anden Gang; han gjorde heller intet Forsøg paa at befrie sig; han følte kun altfor vel sin Magtløshed og den jernhaarde Arms Kraft, som dog medlidende holdt hans saarede Hoved opreist.

Uden at have seet sin Fjendes Aasyn og uden at have hørt noget andet Ord, end hint „Fjende!“ af hans Mund, kom den ulykkelige Konge saaledes ad ubekjendte Veie til et Hus, hvor hans Saar bleve forbundne og Spydsodden blev uddragen af hans Øie ved fremmede og tause Menneskers Hjælp. Saasnart han havde udhvilet og vederkvæget sig med den styrkende Drik, man rakte ham, blev han bunden til en Hest paa et blødt og bekvemt indrettet Hynde; den tause ubekjendte Ridder besteg en anden Hest og greb Kongens ved Tøilen. Derpaa gik det fort igjen saa hastigt det var muligt, og efter flere Ophold, som Kongens Svaghed gjorde nødvendige, kom han saaledes ad Veie, han aldrig før havde seet, til en Stad, som han med stor Forundring troede at kjende. Det var mørkt, da han red ind i Staden; men Gader og Huse kunde han dog skimte, og han havde seet dem for ofte før ved høi lys Dag, til at han kunde skuffe sig. Han var ikke i Fjendens Land; han saae, han var i Kiel, og nu bemærkede han først, hvad der allerede var skeet paa det sidste Sted, hvor de hvilede, at hans tause Ledsager havde ombyttet sin tydske Ridderkappe med en rød dansk Rytterkappe.

Han standsede udenfor et stort hvidt Hus med en høi Stentrappe, og nu hørte Kongen danske Stemmer omkring sig, idet man løste ham af Sadelhyndet og ledte ham omhyggelig op ad Stentrappen.

„Kongen! Kongen!“ — hviskede den Ene til den Anden.

Med en besynderlig Følelse af Smerte og Glæde kjendte Kongen nogle af sine egne troe Tjeneres Stemmer. Man kom ham med Lys imøde, og han saae nu, han var i Stadsbefalingsmandens Hus. Den gamle, troe Herre stod allerede ærbødig ved hans Side og bad sin kongelige Herre være velkommen og velsignet under hans ringe Tag, hvorhos han meldte, at Stadens bedste Saarlæger skulde øiebliklig være tilstede.

Kongen var traadt ind i den blanke bonede Storstue og var strax bragt til Hvile i en Armstol. Blandt de bekymrede Tje-

nere og Husfolk stod den fremmede Ridder endnu taus ved Døren og betragtede Kongen gjennem Hjelmgitteret. Kongen vinkede ad ham og bød alle Andre forlade Værelset. Alle saae nu nysgjerrige paa den høie fremmede Skikkelse, som Ingen før syntes at have bemærket, og Kongen maatte vinke endnu engang, inden han blev ene med sin besynderlige Redningsmand.

Taus og rolig traadte den fremmede Ridder frem for Kongen og svøbte Kappen tættere om sin Rustning, som Kongen syntes at have seet et Glimt af, hvorved han studsede.

„Hvo er du? høimodige Fjende!“ — spurgte Valdemar — „Ved den levende Gud! hvad du har gjort imod mig skal jeg hverken glemme i denne eller den tilkommende Verden. Men hvi skjuler du dit Aasyn og hvi forsmaaer du min Tak? Hvo er du?“

„Din Fjende!“ svarede den samme faste rolige Stemme, som allerede eengang havde bevæget Kongens inderste Sjæl.

„Kan Nogen lægge en Alen til sin Vext?“ — sagde Kongen — „eller laante han dig sin Røst, som jeg krænkede dybest og forurettede haardest af alle?“

Ridderen nikkede og pegede mod Himlen, som tindrede stjerneklar gjennem det høie, buede Vindue; derpaa foldede han de jernklædte Hænder og knugede dem heftigt mod sit Bryst, saa Pandseret raslede under Kappen; han løftede sit Hoved be-

dende mod Himlen og sagde langsomt og høitideligt: „forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere! Amen!“

Kongen blegnede og sank tilbage i Stolen. Men uden at mæle et eneste Ord meer, forlod den fremmede Ridder Stuen og Huset; han svang sig hastig paa sin Hest og red bort. Ingen af Husets Tjenere havde kjendt ham. Man sagde, han var pludselig forsvunden, og blandt Almuen udbredte der sig snart de forunderligste Formodninger om denne Kongens hemmelighedsfulde Redningsmand.

Efter denne Tildragelse foregik der efterhaanden en mærkelig Forandring med Kongen. Ikke blot medens han led af sit smertelige Saar, men selv da han reiste sig i fuld Legemskraft igjen fra sit Sygeleie, syntes han at bære sin Ydmygelse og sine Fjenders Triumf med Rolighed og Selvfornegtelse, som en retfærdig Himlens Revselse. Ved Tabet af sit Øie og af sit Navn, som den uovervindelige Seierherre, syntes han at have vundet et klarere Syn for den evige Sandhed og det Herredømme over sig selv, som han saalænge havde savnet. Han syntes derved tillige at have vundet en Deel af den Sjælefred tilbage, som den fortærende Higen efter Hevn hidtil aldeles havde berøvet ham. Men han var besynderlig stille og tankefuld: han havde Meget at angre, og han gruede hemmelig for, at han endnu ikke havde udtømt Gjengjældelsens store bittre Skaal. Tabet af de mange tappre Danske, som vare faldne ved Bornhøved, smertede ham dybt, og at hans Førstefødte ikke var falden syntes han ikke ret at kunne troe, førend han saae ham, uagtet Carl af Rise ikke havde tøvet med at opsøge sin Konge og bringe ham denne trøstende Efterretning.

Inden Kongen forlod Kiel, saae han dog sin og Folkets Yndling igjen: han saae Dagmars Søn ilive og frelst ved den troe Carl af Rises Omhu, og han sluttede Sønnen i sine Arme, som om han var opstanden til ham af Graven. Men Kongen følte endnu Smerte i sit gjennemstukne Øie, og han kom ofte Kong Zedechias Skjæbne ihu, som den gudfrygtige Erkebisp havde truet ham med; han gruede for endnu at skulle opleve den Dag, da han skulde see sine Sønner myrdede for sit Aasyn, og i mørke Øieblikke kvalte ham den Tanke, at hans Øines Lys

maaske derfor kun var halv udslukket, at han endnu til Straf for sit brudte Løfte skulde see en saadan uhyre Jammer gaae over sig og sin Slægt og selv gaae som en barnløs Fader i Graven.

Det Første, Valdemar foretog sig, da han atter sad helbredet paa Ribehus, var en fredelig Mægling med hans bittreste Fjende om hans tre yngste Sønners Frigivelse. De vare endnu som Gidsler i Grev Henriks Vold, og selv deres Liv havde Kongen i sin Heftighed og rasende Higen efter Hevn sat i Fare. Ogsaa for sine to kjække Søstersønners Befrielse af det schwerinske Fangenskab sørgede han ivrig, saavelsom for Junker Stranges, Astrad Frackes, Bjørn Mundskjenks, Jacob af Mones og de andre Gidslers Udløsning. Efter mange Vanskeligheder og med store Opofrelser, tildeels ved Medvirkning af Paven og den ædle Hertug Adolph, lykkedes det ogsaa Kongen tilsidst at bringe et Forlig tilveie, hvorved hans Sønner og Søstersønner skulde sættes paa fri Fod og Gidslerne udløses for andre. Endelig nærmede den Dag sig, da man kunde vente de udløste Fanger og Gidsler tilbage, og den unge Valdemar var reist bort for at møde dem.

En kold Novemberdag ved Middagstid stod Kongens Hest sadlet for Slotstrappen paa Ribehus. Carl af Rise og flere af Kongens Riddere og Svende havde længe staaet ved deres opsadlede Heste og ventet paa Kongen. Hvorhen han agtede sig vidste de ikke; men han havde givet dem Befaling til at følge ham paa en Reise. Endelig kom Kongen taus og alvorlig, med den høie Fjærhat over det hvide Haar og den graaværksforede Skarlagenkappe over sine Skuldre. Han satte Foden i Stigbøilen og blev staaende i dybe Tanker. Det ædle halvblindede Kongeaasyn, som saamange store Tanker og saamange Lidelser havde gjennemfuret, syntes ligesom ubevægeligt og forstenet; det store tankedybe Øie stirrede ubestemt og drømmende hen i Luften, uden at fæste Blikket paa nogen Gjenstand; hans venstre Haand hvilede paa Saddelknappen; den høire holdt han knyttet og ubevægelig i Siden. I denne Stilling blev han staaende ligesaa rolig som den høie hvide Ganger, der kjendte sin kongelige Herre og ikke rørte en Fod, naar han besteg den. Alle taug forbausede, og Ingen vovede at forstyrre Kongen i hans dybe Tanker. Der var stille i Slotsgaarden, som om Kongen og alle hans Mænd vare forvandlede til Stenstøtter. Med bekymrede Miner saae Ridderne og Svendene snart paa Kongen, snart paa hverandre, og den Ene saae i den Andens Blik den

samme Tanke, som fyldte enhver af dem med Rædsel, men som Ingen vovede at nævne for sig selv; thi Solen var nær ved at dale, og endnu stod Kongen i samme Stilling.

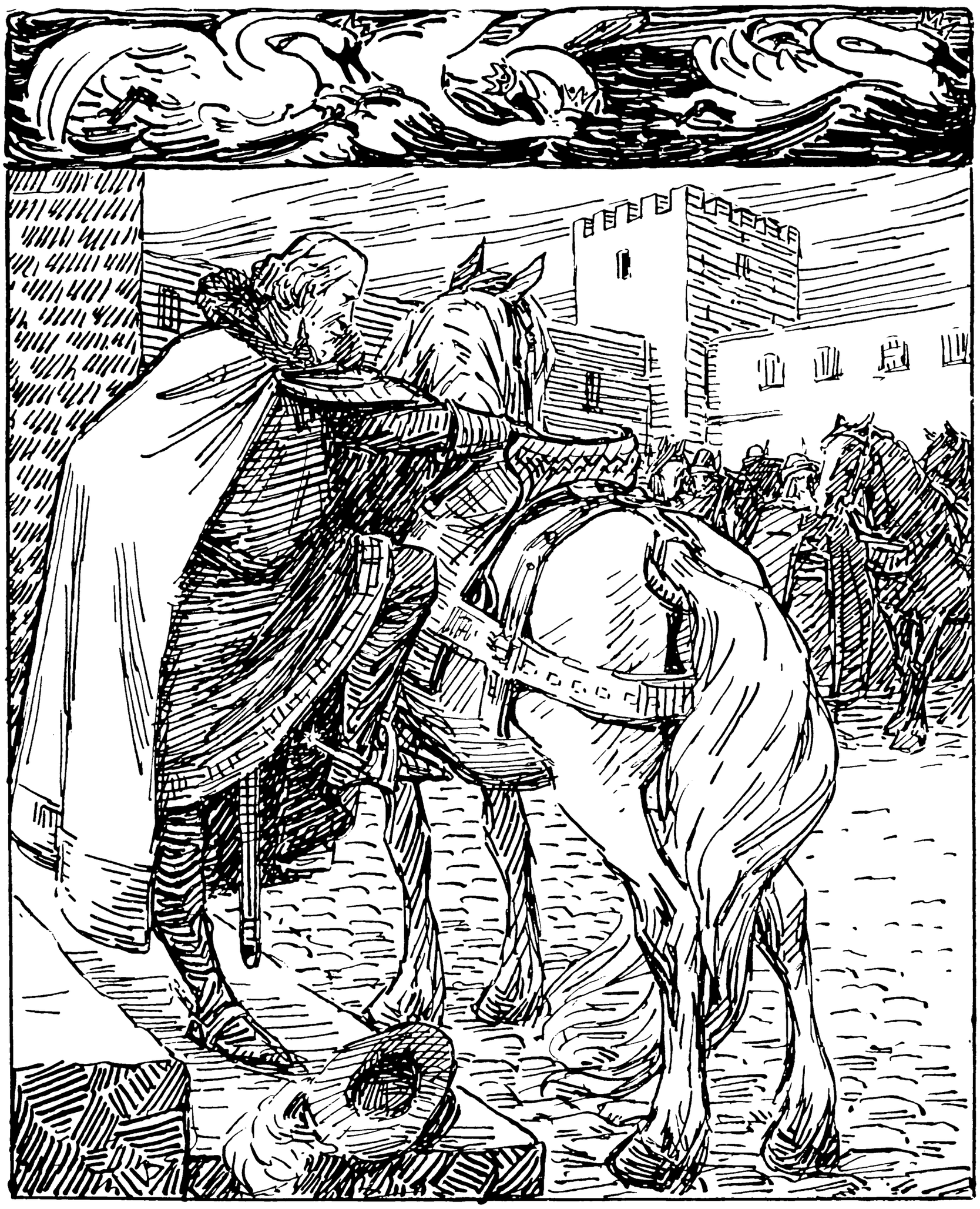

Endelig foer Valdemar med Haanden til Panden som En, der besinder sig eller vaagner af en lang Drøm; han saae sig forundret om og tog Foden ned af Stigbøilen. Men uden at sige et Ord gav han Ridderne og Svendene et Vink til at begive

sig bort og gik langsomt op ad Slotstrappen og gjennem Riddersalen til sit Lønkammer.

Der tog han Dagmars Billede frem af den lille gyldne Lade og betragtede det nøie; han erindrede sig den Dag, da han stod ved Stranden og saae det gyldne Kongeskib fare bort for at hente den ubekjendte Brud, og den samme underlige Stemning kom tilbage, hvori han dengang i sine stolteste Ynglingsdrømme syntes at ane sin Lykkes Afhængighed af dunkle, ubekjendte Magter. „Nu forstaaer jeg hvad han sang, den Gamle!“ — sagde han vemodig og studsede — „hvi har jeg glemt det saalænge!“

„Til Seir og Lykke blev Volmar fød —
I Stjernerne staaer det skrevet — —“

„Nei, nei, saaledes stod der ikke i Stjernerne; saaledes sang han ikke heller.“ — Han betænkte sig atter en god Stund. — „Ja rigtig, saaledes var det“ — sagde han derpaa vemodig — „i mine lykkelige Dage sang jeg det anderledes:

„Til Seir og Lykke blev Volmar fød;
Men sorgløs Mand har ei levet,
Og Lykken vendes kan om til Nød —
I Stjernerne staaer det skrevet.“

Han sukkede dybt. „Og hvad var det, han sang om en farlig Jomfru?“ vedblev han — „gjaldt det den arme Audacia? — ja vel, hun var from og ren, som en hellig Jomfru, og blev mig dog farligere end alle mine Fjender. Og om Skytten? — ja rigtig, det Ord var sandt; men han sigtede ikke, den falske Skytte, han ramte uden at sigte.“ Kongen faldt atter i dybe Tanker og syntes forgjeves at grunde paa Slutningen af Kullemandens Sang. Endelig var det som han mindedes den. „Ja vel, ja vel, Gamle!“ — sagde han langsomt og smerteligt — „det Baand, som bandt Hevnen i min syndige Sjæl, det brast, og hvis Haand var mægtig paa Jorden, som hans, der løste det? men Ve, Ve! Stjernen døde i Løvens Øie.“ — Han foer hastig med Haanden til sit udstukne Øie, som om en pludselig Smerte gjennemjog det, og sank atter hen i samme tause Grublen, som da han før stod med Foden i Stigbøilen.

Da han kom til Besindelse igjen, saae han med Forundring, at der stod en høi, alvorlig Ridder ligefor ham og betragtede

ham med vemodige, deeltagende Øine. Det var Carl af Rise, som, urolig over Kongens Tilstand, havde vovet at overtræde hans strenge Forbud og træde ind i hans Lønkammer. Han havde staaet der længe og betragtet Kongen med deeltagende Smerte. „Tilgiv, min naadige Herre og Konge!“ — sagde han nu, da han endelig saae, at Kongen fæstede sit Øie paa ham og syntes fortørnet over hans Dristighed — „tilgiv, min store Konge! jeg frygtede, I var syg og kunde behøve Hjælp“ —

„Jeg har været syg, farlig syg“ — svarede Kongen — „det var en Sot, unge Ridder! som I maa bede Herren bevare Eder og hvert syndigt Menneske fra, thi den truer med den evige Død. Men den forbarmende Gud være lovet! han sendte mig Nød og Ulykke; han vidste det bedst: kun Nød og Ulykke kunde helbrede mig — kun Tigerens Klo kunde udrive min Sjæl fra Fordømmelsen.“

„Ak, min kjæreste Herre og Konge! I er visselig legemlig syg, eller I knuges af en svar Bekymring. Vilde I betroe den ringeste af eders troe Mænd hvad der ligger Eder paa Hjertet — ak, Herre Konge! hvorvel jeg selv har en Sorg at bære, som jeg neppe længer kan udholde, vil jeg dog bære eders Sorg med, om den saa knuser mig. Er der et Menneske i Verden, som veed Raad og Trøst for eders kongelige Sjæl, jeg vil søge ham, var det saa ved Verdens Ende.

Kongen havde sat sig tankefuld i sin Armstol; nu reiste han sig hastig, som greben af en pludselig Tanke. „Du kom i en beleilig Stund, min troe ærlige Ridder Carl!“ — sagde han — „du seer selv helt sorrigfuld ud, og jeg veed vel hvad du sørger for: du har mistet den, du havde kjærest.“

„Kjæreste Herre og Konge!“ — sagde Carl, inderlig bevæget — „tænk ikke paa mig og min Sorg! men sig mig eders Bekymring, og om jeg med mit Liv kan kjøbe Eder en veltilfreds Time!“

„Min Sjæls Bekymring“ — sagde Kongen med et uroligt Blik — „den gjælder Meer, end denne Rest af Liv og den Lyst og Smerte, jeg nu her kan have tilbage. Hvad jeg tænkte paa før, da jeg faldt i Tanker hist ude ved Hesten — ja, det maatte den selv vide, som skulde sige mig hvad jeg helst vilde vide. Nu vel, Ridder Carl! skynd dig, stig paa din Hest og hvil ikke før du kommer til Skaane! Paa Kullen har boet en Mand, som de kaldte Kullemanden; selv kaldte han sig Ridder; han nævnede sig ogsaa Thord Knudsøn Bonde. Han maa nu

være over hundrede Aar, hvis han lever; men lever han og er der endnu, saa er han den eneste Mand i Verden, som maaske veed Raad og Trøst for din Konges Sjæl. Il, søg ham, Ridder Carl! og finder du ham ilive, saa spørg ham fra din Konge, om han veed hvad jeg tænkte paa idag ved min Ganger og hvad han siger dertil! hvert Ord, du hører af hans Mund, det skriver du i din Sjæl og betroer det kun til din Konge!"

„I seer mig ikke igjen, Herre Konge, før jeg har opfyldt eders Befaling" — svarede Carl med Haanden paa sit Bryst. Kongen rakte ham sin Haand, og Carl trykte den til sine Læber. Derpaa gav Kongen ham et Vink til at ile og lagde Fingeren paa sin Mund. Faa Øieblik derefter sad Carl paa sin raske Skimmel og foer ud af Ribehus Slotsgaard.

SEXTENDE KAPITEL.

Det var en stille stjernelys Vinternat, da Ridder Carl af Rise paa sin pustende og dampende Skimmel standsede ved Foden af Kullen.

Med stor Besværlighed havde han fundet Veien dertil og havde ofte maattet spørge sig for; thi han havde aldrig været der før. I Nærheden af Kullen havde han først spurgt om Ridder Thord Knudsøn eller om den gamle Thord Knudsøn Bonde; men ham kjendte Ingen, og Carl frygtede for, han maatte være død. Da han endelig med Bekymring spurgte om Ingen havde kjendt Kullemanden, og om det var saa længe siden, han var død, havde man seet paa ham med store Øine og forskrækket peget op mod Toppen af Kullen, idet man korsede sig. „Den Karl døde nok aldrig" — mumlede man — „for han var et Spøgelse eller en Troldmand og boede i et forhexet Taarn paa Kullen." Med denne Efterretning havde Carl maattet lade sig nøie; men han havde ikke for nogen Pris kunnet faae en Veiviser med sig til Kullemandens Bolig. „Det var en halsløs Gjerning at komme ham nær, helst om Natten" — hed det — „for da havde han Samkvem med Hexe og alle

Helvedes Aander.“ Ene var da Carl reden videre ad den Vei, man med Gru havde betegnet ham.

Nu saae han det mørke, kullede Fjeld, som stolt og majestætisk ragede ud over Havet. Det nøgne Fjeld var endnu større og vildere, end han havde tænkt sig det; thi han havde forestillet sig det som Stevns Klint, hvormed det ogsaa havde Lighed. Han kunde ikke længer komme frem til Hest og ledte forgjeves om et Træ eller en Stub til at binde sin Hest ved, da saae han en Pæl paa en nøgen Lynghøi ved Stranden; han red tankefuld derop og bandt Hesten til Pælen. Han klappede den urolige Skimmel og bød den staae rolig til han kom igjen; og det var ligesom det troe Dyr forstod ham; thi Skimmel blev nu staaende rolig og saae i Maaneskinnet efter sin Herre. Carl ilede op ad det steile Fjeld; han saae sig endnu engang tilbage efter Hesten og syntes at savne dens Selskab, og nu faldt det ham først ind, at det vel var en Retterpæl, han havde bundet sin Hest ved; thi han syntes at see et afpillet Dødningehoved paa Enden af den høie Pæl.

En uvilkaarlig Gysen gjennemfoer den ensomme Ridder. Han gik langsomt videre og savnede nu ret den gamle snaksomme Martin, som paa den sidste lange Reise med sin Herre havde faaet Værk i den ene Arm, han havde tilbage, og som nu gik i Barndom og legede med sin Herres Børn paa Karisegaard.

Carl nærmede sig Toppen af Kullen. En mørk Stenmasse, som han længe havde seet og hidtil taget for en Fjeldspids, stod han nu nær ved, og han saae, det var et rundt Taarn, opbygget af Klippestykker fra Kullen. „Det maa vel være Kullemandens Bolig“ — sagde han og erindrede sig Taarnet paa Sæbygaard og den Skikkelse, han der havde seet opsamle de brændende Papirer i Luerne; hin Skikkelse og Bjergmanden ved Saxos Grav havde han længe troet var een og den samme, og han tvivlede ikke paa, at hin gaadefulde Mand jo var den berygtede Kullemand. Dette besynderlige Væsen, der fra hans Barndom var traadt saa truende frem i hans Liv og hans Drømme, skulde han nu besøge og raadspørge for sin Herre og Konge. Alle gamle Sagn om Nekromanter og farlige Troldmænd bleve levende i hans Sjæl. „Ikke for al Verdens Rigdomme vilde jeg gaae denne Gang for nogen Anden“ — sagde han — „jo for min Rigmor,“ tilføiede han, og da det kjære,

---

Nekromanter, Sandsigere, der manede Døde til Live.

VALDEMAR·SEIR

dyrebare Navn klang paa hans Læber, foer et pludseligt Haabglimt gjennem hans urolige Sjæl, og al hans Ængstelighed forsvandt. „Gud i Himlen! hvis hun lever!“ — udbrød han — „kan da ikke denne forunderlige Mand ogsaa vide Raad og Trøst for min Kval? han maa sige mig hvor hun er og hvad jeg skal gjøre.“

Carl fordobblede sine Skridt; han gik rundt om Taarnet og stod snart for en liden stærk, tillaaset Dør ved den nordlige Side af Taarnet. Han tog Sværdet i sin Haand og bankede paa med Klodden af Hæftet. Det gjenlød hult i den stille Nat; men det varede længe inden han mærkede noget Tegn til, at Taarnet var en Bolig for Levende. Endelig hørte han høit over sit Hoved en hæs og lallende Stemme, som syntes at komme fra et Hul høit oppe i Muren. „Hvo er du? Formastelige!“ — hviskede det — „hvad vil du, hvor Døden sidder paa Tærskelen og Fordømmelsen lurer paa sit Bytte?“

„Luk op, Hr. Thord Knudsøn! luk op, Ridder Thord!“ — sagde Carl — „jeg er et Sendebud fra Kong Valdemar Seier.“

„Endelig? endelig!“ — hviskede Stemmen deroppe — „du kommer silde, Carl af Rise! Stjernen er slukket i Løvens Øie; Volmar Seiers Navn og Lykke er henfaret som et Stjerneskud, og formørket er den nordlige Krone.“

„Luk mig op, vise Hr. Thord!“ — sagde Carl — „jeg har et hemmeligt Budskab til Eder fra min Herre og Konge! — jeg maa tale med Eder i Enrum!“

„Naar jeg seer Nordstjernen over dit Hoved, maa jeg lukke dig ind!“ — svarede Stemmen — „men vil du lyde mit Raad, Carl af Rise! saa skynd dig herfra! du er kommen i en ulykkelig Stund: Døden staaer ved din Side og søger sit Rov under mit Tag; han spørger ikke, om vi ere unge eller gamle.“

Den hæse Stemme taug, og Carl hørte nu en skingrende kvindelig Røst, som syntes at tvistes med den Gamle i Taarnet og som endelig med vild Latter sang en Vise, der bragte Blodet til at isne i den gudfrygtige Ridders Aarer. Carl forstod kun enkelte gruelige Ord; men de vilde, sønderrivende Toner syntes at komme fra en fortvivlet Sjæl, som i sin Smerte trodsede Himlen og den evige Dommer. Carl opløftede sit Hoved mod Himlen og kjendte Nordstjernen, som stod lige over Taarnet. Han greb atter sit Sværd og bankede af al Magt paa Døren.

„Jeg kommer! jeg kommer!“ — lød den hæse Stemme fraoven — „du tvinger mig, du mægtige Stjerne!“

Det varede nu ikke længe inden der rasledes med Laase og Stænger. Døren gik op.

„Saa træd da ind, formastelige Ridder!“ — lød den hæse Stemme stærkere — „din Følgesvend er alt over min Tærskel. Det er nu din Sag, om du kommer levende ud igjen af disse Mure.“

Med Sværdet i sin Haand traadte Carl ind i den mørke Hvælving og slog hastig et Kors for sig, da han saae den frygtelige Skikkelse, som i den sorte Bjergmandsdragt stod med en tændt Hornlygte i Haanden ved Taarntrappen. Han saae ud som en hundredaarig Olding og bar et stort, hvidt Skjæg, som naaede ham langt nedenfor Bæltet; hans Ansigt var tørt, indskrumpet og jordgraat, som støvet Egebark; hans Øine vare matte og dunkle, og hans Ryg dannede en fuldkommen Bue. I denne Stilling var han liden og sammentrykt som en Dværg; men naar han kunde rette sin Ryg, maatte han være høiere, end den velvoxne Ridder. Hans lange Arme naaede næsten til Jorden. Paa Hovedet bar han en rund Læderhætte uden Skygge; det store bagvendte Skjødskind naaede ham til Hælene, og i Remmen, hvormed det var spændt ham om Livet, hang en lille Hornlygte, som ikke var tændt; i den høire Haand havde han en bred Krykkestav eller Knippel, som var tæt beskreven med Runer og ubekjendte Ziffre.

„Følg mig!“ — sagde Bjergmanden og gik foran op ad den snevre Vindeltrappe. Carl fulgte ham taus med bankende Hjerte; han talte tredsindstyve Trappetrin, og nu stode de for en Dør. Bjergmanden stødte den op med sin Stav, og de traadte ind i en rund, rummelig Hvælving, med Træpaneler og fire store Luger mod de fire Verdenshjørner. Den runde Taarnstue var næsten aldeles saaledes indrettet som Observatoriet paa Sæbygaard, hvilket Carl aldrig kunde glemme. Han saae et Ildsted med mange underlige Kar og Lerflasker; han saae store Metalrør ved Lugerne, og midt paa Gulvet stod en Armstol ved et rundt Stenbord, hvorpaa der laae en Hob halvforbrændte Pergamentsblade med røde Ziffre. Den gamle Bjergmand satte sig taus i Stolen, uden at bekymre sig om sin Gjest, og holdt et stort slebet Glar for sine matte Øine medens han bladrede i Papirerne og flyttede den store Jernlampe nærmere.

Carl vovede ikke at forstyrre ham, men betragtede imidlertid med Opmærksomhed alle Gjenstande omkring sig. At den Gamle ikke bar sin Bjergmandsdragt forgjeves, syntes en stor Hob Stene og raae Metaller at vidne, som laae opdyngede ved

Arnestedet. Dog Carl betragtede ikke længe de døde, glindsende Skatte. Han søgte forgjeves efter det kvindelige Væsen, hvis skingrende Stemme før havde gjennemboret ham med saa besynderlig, en Gru; tilsidst faldt hans Blik til en mørk Huling i Panelet, hvor der syntes at være indrettet et Slags Al-

kove, og han saae nu forbauset et dødningblegt, rynket kvindeligt Ansigt, som, støttet paa tvende magre Arme og halv skjult af af et sort, uredet Haar, tittede frem med tindrende Øine og stirrede paa ham med et vanvittigt Smil.

Carl traadte uvilkaarlig et Skridt tilbage, men fattede sig hastig og betragtede med spændt Opmærksomhed de endnu ikke aldeles udslettede Spor af Skjønhed og kvindelig Værdighed i det fortrukne ulykkelige Ansigt. Erindringerne om Sæbygaard, som Stedet, han stod paa, saa levende fremkaldte, bragte ham ogsaa den skjønne Fru Helenes Billede for Øie, og jo længere han betragtede det blege vanvittige Kvindeansigt i Panelhulingen, jo flere Træk syntes han at gjenkjende af den skjønne Fru Helenes Aasyn. „Det er hende!“ — sagde han ved sig selv og betragtede hende med inderlig Medlidenhed. Hun nikkede ad ham med et forvildet Smil, idet der randt en Taare ned gjennem Furerne paa den dødblege Kind; men hun forandrede ikke sin Stilling derved og gav ingen Lyd fra sig. Hun syntes af og til at kaste et frygtsomt Sideblik til den gamle Bjergmand; men snart stirrede hun atter med de blin-

kende Øine paa Ridderen, og de skarpe, fortvivlede Blik gjennemborede ham med samme pinlige Gru, som hine skærende Toner, han før havde hørt.

Endelig reiste Bjergmanden sig og greb den tændte Lygte, som stod ved hans Fod. Han gav Carl et Vink til at følge sig og aabnede en skjult Dør i Muren; indenfor den viste sig en Trappe, som syntes at føre op til Spidsen af Taarnet. Idet Carl forlod det runde Taarnkammer, kastede han endnu et Blik til Alkoven og bemærkede en saa frygtelig afsindig Glæde i den ulykkelige Kvindes Ansigt, at han ligesom blev let om Hjertet, da hans langarmede Ledsager lukkede Døren i og skjød en Jernstang for paa den anden Side.

Den Gamle steg nu op ad Trappen. Carl fulgte ham taus og ventede urolig paa det Øieblik, da han i Eenrum kunde forelægge ham Kongens Spørgsmaal og tillige spørge ham om Raad og Trøst for sit eget bekymrede Hjerte.

Da de havde steget nogle Trin, hørte Carl en skingrende Latter nedenfor og den samme gruelige Sang, som før havde forfærdet ham. Den Gamle lod ikke til at bekymre sig derom, men steg rolig op ad Trappen, som endte sig i en Sneglegang og blev snevrere og snevrere mod Enden. Tilsidst stode de paa Spidsen af Taarnet paa en snever aaben Plads uden Rækværk, med den stjerneklare Himmel over Hovedet og den dybe, svimlende Afgrund to Skridt fra dem paa alle Sider; thi det steile Taarn laae paa Spidsen af Fjeldet: paa den nordre Side var en lille Afsats ved Indgangen; men mod Havet syntes det at staae lodret med Fjeldmuren over Dybet. Det sortnede for den ellers saa uforfærdede Ridders Øine, og han maatte støtte sig ved Sværdet for ikke at styrte ned. Da han nu for at modstaae Svimmelheden fæstede sit Blik med al Styrke paa sin Ledsager, rettede Kullemanden sin krummede Ryg og stod kæmpestor for hans Øine med et vildt truende Aasyn. „Her ere vi ene!“ — sagde han og betragtede Ridderen med et gjennemborende Blik — „og her er jeg den stærkeste, hvor gammel jeg er — sig mig her mellem Himmel og Afgrund, hvad vil du vide?“

Carl samlede al sin Kraft; han var beredt paa at forsvare sit Liv til det Yderste og brydes om Pladsen med den mørke Kæmpe det første Øieblik, han kom ham for nær med sine lange Arme; men Kullemanden stod rolig og gav ham Tid til at betænke sig. Da kom Carl sin Konges Befaling ihu og glemte sin farlige Stilling. Han støttede sig fastere til Sværdet

og forelagde den frygtelige Kullemand Spørgsmaalet om hvad hans Herre og Konge havde tænkt paa den Dag, han faldt i Tanker med Foden i Stigbøilen, og hvad han sagde dertil.

Den Gamle taug og betragtede Stjernerne længe; de før saa matte Øine glindsede nu med en besynderlig Ild; derpaa sagde han langsomt halvt nynnende:

„Din Herre og Konge tænkte paa
Hvorlunde det skulde hans Sønner gaae,
Naar han var gangen af Live.
Men sig hannem det for Sandingen saa!
Orlog og Tvedragt skulle de faae —
Dog skulle de Alle Konger blive.“

Carl indprentede hvert Ord i sin Sjæl, som gjaldt det Kongens og Landets Frelse, uden at han dog indsaae, hvorledes disse Ord kunde trøste eller berolige Kongen, da de snarere syntes ham at indeholde en ulykkelig Spaadom. Allerede paa Veien havde han gjort sig Skrupler over at søge Raad og Trøst hos saa berygtet en Spaamand, der var mistænkt for Omgang med onde Aander; men saalænge han kun udførte sin Herres Ærende, havde han overvundet alle Betænkeligheder; nu var han nær ved at gaae bort, uden at spørge om hvad der laae ham selv saa tungt paa Hjertet.

„Vil du vide Meer?“ — spurgte nu Kullemanden — „saa vær snar! der staaer en Ulykkesstjerne over vore Hoveder.“

„Ak, Rigmor, Rigmor!“ sukkede Carl og spurgte nu den Gamle i sit eget Navn, om han vidste hvor hans Hustru var, og om han uden syndige og forbudne Konster kunde sige ham, om han skulde see hende igjen i denne Verden.

„Kommer du levende herfra“ — mumlede den Gamle — „vil du snart faae at vide hvor hun er; men er Kjærlighed ikke mægtigere, end Had, faaer du det at vide til din Ulykke.“

Carl grundede paa de dunkle Ord og søgte at finde Trøst deri for sit urolige Hjerte. Den Gamle vilde endnu have sagt Meer; men da hørtes et gjennemtrængende Skrig fra Taarnets Inderste, og Spaamanden blegnede — „Lampen!“ — raabte han — „af Veien!“ og styrtede, som rasende, ned ad Snegletrappen, idet han stødte Carl saa voldsomt tilside, at han tabte Ligevægten paa Taarnpynten og faldt med Hovedet udenfor Muren. Carl saae ned i den umaadelige Dybde, men holdt sig fast og krøb tilbage til Trappen; i et Øieblik indhentede

han den Gamle, og da nu Løndøren til det runde Taarnkammer foer op, slog en høi Flamme ham imøde. Lugerne og Panelerne brændte og paa Stenbordet mellem de blussende Papirer sad en udtæret kvindelig Skikkelse og loe og sang under vilde Skrig mellem de fortærende Luer. Carl greb hende i sine Arme og styrtede gjennem Røg og Flammer ned med hende ad den sidste Taarntrappe, medens den Gamle kun tænkte paa at slukke og redde sine Papirer og hemmelige Sager.

Carl naaede det nederste Trappetrin; det lykkedes ham at faae Stangen fra Døren og komme ud i det Frie, uden at kvæles; men den ulykkelige Fru Helene laae forbrændt og halvdød i hans Arme.

„Volmar! Volmar!“ — hylede hun — „du har kostet mig min evige Salighed“ —

Carl lagde hende paa Fjeldet, for om muligt at redde den ulykkelige Spaamand, men saae nu med Forfærdelse, at Luen slog ud af alle Taarnlugerne, og den Gamle stod paa Spidsen af Taarnet med et Bundt brændende Papirer i sin Haand, som han kastede rundt omkring sig i Luften, medens han brummede en Trolddomssang og svang sin Runestav, som om han mente at kunne besværge Luerne; men de naaede ham allerede, og han hvirvlede sig fortvivlet i Flammerne og forsvandt.

„Brænd nu, brænd, sorte Satan!“ — raabte den døende Kvinde — „jeg brænder allerede — nu faaer Kong Volmar Fred for mig til Dommedag — jeg er Kullemandens Dronning — jeg farer med ham i Dybet. — Ha, Møllestenen — Møllestenen! — den hænger nu om min Hals i al Evighed — hvor er nu dine Dronninger? Volmar! — ak, Dagmar! Dagmar! bed for mig! — stolt Beengjerd kvæler mig i sit blodige Halsbaand“ —

Under disse ængstelig afbrudte Udraab vred hun sig fortvivlet og var død. Carl foldede sine Hænder; han opløftede sit Hoved mod Himlen og det brændende Taarn; da slog Luen sammen over dets Tind, og en sort Skikkelse styrtede ned ved hans Side. Det var den ulykkelige Kullemand, hvis Lig laae forbrændt og knust mellem Stenene.

Ved Synet af det brændende Taarn paa Kullen var der strømmet en Mængde Mennesker til fra Omegnen for at slukke og redde. Almuens Frygt for Kullemandens forhexede Taarn, som man kaldte det, maatte vige for Nysgjerrigheden hos Mange og for Fogdernes Magtbud, som tvang dem til at komme de Ulykkelige til Hjælp.

TREDIE DEL

Saasnart Carl havde overgivet de to forbrændte Lig, som de Fleste ræddedes for, til nogle Bønders og en ærværdig Klerks Omhu, gik han med stille Gru tilbage til sin Hest, som han fandt ved Pælen paa Lynghøien, hvor han havde bundet den. Han saae nu tydelig Dødningehovedet paa Spidsen af Pælen og spurgte en skaansk Bonde, der fulgte ham, hvo den Forbryder havde været, hvis Hoved her sad til Skræk og Advarsel.

„Han var en af de Satans Engle, som fløi bort med Kong Sverkers Datter af Klosteret“ — svarede Bonden — „den Galgefugl Ridder Folkesøn, som løb af med Nonnen, han slap dog helskindet derfra; men hans Væbner blev greben og halshugget. Sligt kunde jo heller ikke gaae saa let af“ — vedblev Bonden, medens Carl uden at svare klappede sin urolige Skimmel — „hvor de Store slippe Galgen forbi, der blive de Smaa let hængende, veed nok Herren. Det er Verdens Gang. Han griner ilde deroppe, den arme Djævel! havde det ikke været saa fornem en Jomfru, kunde han vel have spart sit hvide Halsben; men Uret har en lang Hale, og Bjørneunger skal man ikke lege Tagfat med.“

Tankefuld satte Ridder Carl sig paa sin Skimmel og red bort. Ridder Folkesøns dristige Gjerning havde nogen Lighed

med Carls. Det var vel ingen Kongedatter, den danske Ridder havde bortført af Klosteret, men dog den mægtige Hertug af Nordalbingiens Datter, der var bestemt til Klosteret eller til en fyrstelig Brudgom. Nu, da han ikke vidste hvor hun var i Verden, var enhver anden Bekymring ham ringe; men han kunde dog ikke undlade at anstille Betragtninger over sin Stilling. Af Grev Alberts Uforsonlighed kunde han vente sig det Værste, helst hvis den strenge Fader ikke selv allerede havde spærret sin Datter i Kloster. Carl kunde nu vente at træffe Grev Albert paa Ribehus; men hans Ærende til Kongen og Haabet om tillige at kunne faae nogen Underretning om Rigmors Skjæbne fremskyndede ham. Synet af hint Dødningehoved tog han for et Varsel om, at han nu red til sin visse Død; men han sporede sin Skimmel og gav sig ingen Tid til at dvæle. Han haabede dog af Alberts ridderlige Tænkemaade og af Kongens Retfærdighed og Gunst, at det i alt Fald vilde blive ham tilladt at falde som en ærlig og ædelbaaren Ridder, med Sværdet i Haanden, for Grev Alberts mægtige Riddersværd. En Kamp paa Liv og Død med hans forrige Herre og Vaabenmester var nu den høieste Lykke, han kunde vente, og om han ikke meer erkjendte den aldrende, harmfortærede Feltherre for sin Overmand i al ridderlig Vaabenfærd, følte han dog, at det vilde være ham umuligt at bruge sin Kraft og sit Riddersværd til sit eget Livs Forsvar mod Rigmors ærværdige Fader. Ogsaa med Grev Otto havde han endnu den uafgjorte Æressag tilbage, og han drog til Ribe med den faste, men dog ikke nedslaaende Tro, at om han nu aldrig saae sin Rigmor igjen, vilde han rimeligviis ikke have lang Tid at sørge over hendes Tab i denne Verden, og at ventelig een af Kongens tappre Søstersønner vilde vorde ham en hæderlig og velkommen Banemand.

TREDIE DEL

SYTTENDE KAPITEL.

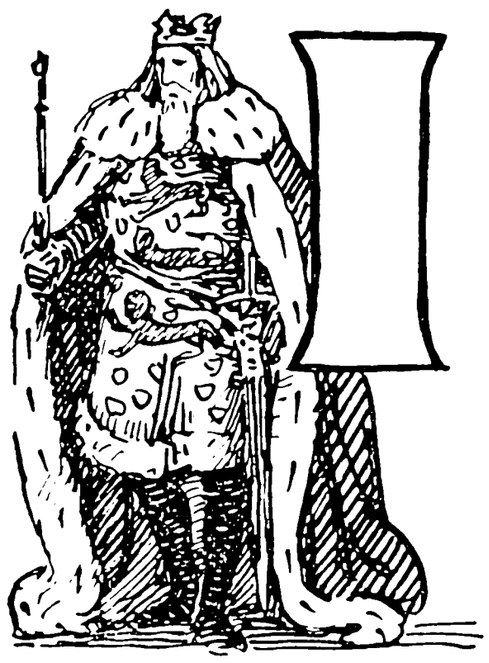

disse alvorlige Tanker red Ridder Carl af Rise, efter en hastig og lykkelig Reise, en Søndag Formiddag ind ad Slotsporten i Ribe og op ad Grønnegaden til Ribehus. Det var den samme Vei, ad hvilken han var kommen der førstegang, som Barn, i Karmen med lille Rigmor, den Dag, han førstegang saae sin store Konge. Hans hele Liv fløi ham forbi i kjære vemodige Erindringer. Alle Gjenstande omkring ham vare de samme; men dengang drog han med barnlige Drømme og Forhaabninger ligesom ind i det forunderlige mangfoldige Liv, som han nu syntes at drage til Udgangen af. Ogsaa med Kongens stolte Drømme var det forbi; istedetfor til glimrende Erobringer og Seire syntes nu hans og Danmarks Haab at være sat til et stille og fredeligt Folkeliv, betrygget ved ydmyg Gudsfrygt og vise Love. Carl glemte sig selv og sine egne Bekymringer ved Tanken om Kongen og Fædrelandet. Han saae Borgerne med deres Hustruer og Børn gaae med stille Glæde i de veltilfredse Ansigter fra Høimessen i Domkirken, og han kom ihu, at det var den syv og tyvende Søndag efter Trinitatis, da Evangeliet om Herrens Forklarelse paa Bjerget pleiede at synges fra Høialteret. Han foldede sine Hænder over Tømmen og bad stille, idet han red Domkirken forbi; der glindsede en from Taare i hans ærlige Øine, og han red med trøstigt og freidigt Sind over Slotsbroen og steg af sin Skimmel ved Brønden i Borggaarden. Han overgav Hesten til en Væbner og gik rolig op ad Slotstrappen. Han lod strax ved Dørvogterne og Drabanterne sin Ankomst melde til Kongen, som nys var kommen tilbage fra Høimessen og var ene i sit Lønkammer. Uden Ophold blev Ridder Carl indladt til Kongen, og den Vigtighed, hans hemmelige Ærende syntes at have for deres Herre, opvakte stor Opmærksomhed blandt Drabanterne, der mod Sædvane havde faaet Befaling til at forlade Forsalen til det kongelige Gemak.

Efter en halv Times hemmelig Samtale med Ridderen, traadte Kongen selv ud af sit Lønkammer, og med tillukt Hjelmgitter fulgte Carl af Rise ham langsomt til Riddersalen.

Kongen var iført sin prægtige Salvingsdragt. Med Kronen over de hvide Lokker og Scepteret i Haanden skred han langsomt og høitideligt frem med rolig Alvor i det herlige endnu skjønne Helteaasyn. Da Kongen traadte ind i Riddersalen, stode alle hans Riddere og Lehnsmænd i tvende lange Rækker paa begge Sider af Thronen. Carl fulgte ham med bankende Hjerte og standsede med en Blanding af Glæde og Uro, idet han saae den høie alvorlige Grev Albert i den sorte Rustning ved Siden af Junker Strange og Jacob Sunesøn, ved Thronens høire Side, og Grev Otto øverst blandt de yngre Riddere ved den venstre Side af Thronen. Paa et ophøiet Sæde, ligt den kongelige Throne og nærmest ved dens høire Side, sad Dagmars kronede Søn i al sin fyrstelige Pragt og reiste sig ærbødig for at modtage sin kongelige Fader. Fra trende mindre ophøiede Sæder, men smykkede med stor Pragt, reiste sig trende, rigelig prydede Drenge: det var Kongens yngste Sønner Erik, Abel og Christopher, som ligeledes vare udløste af deres Fangenskab, som Gidsler for deres Fader.

Kongen tog Sæde paa Thronen, og en Række af geistlige Herrer, hvoriblandt Abbed Gunner, Henrik Harpestræng og mange Bisper befandt sig, istemmede en høitidelig Lovsang og priste den barmhjertige Gud, som efter saa store og svare Prøvelser atter havde givet Danmark sin Konge og hans Sønner med Landets kjækkeste Riddere tilbage. Derpaa reiste Kongen sig fra Thronen og talede med Værdighed og Kraft til sit troe danske Folk og Rigets ypperste Mænd. Han priste med Ydmyghed den Almægtiges ubegribelige Veie, som gjennem Trængsel og Nød førte de vildfarende Sjæle til Fred og Frelse; han erklærede, at hans sidste Dage nu skulde være indviede til Fredens og Retfærdighedens Gerninger, og han vidnede med Haanden paa sit Bryst, at han nu ingen høiere Ære attraaede, end efter sin Død at kunne nævnes Valdemar den Stores Søn, Danmarks Beskytter og Lovgiver.

Et hjerteligt Bifaldsraab af alle geistlige og verdslige Herrer og af den store Mængde Borgere af alle Stænder, som opfyldte Salen, ledsagede Kongens Tale.

„Og nu, ædle Riddere og danske Mænd!“ — vedblev Kongen — „inden jeg forlader dette Sted, har jeg en Retfærdigheds-Pligt at opfylde. Ridder Carl af Rise, som her staaer, og som jeg iøvrigt erklærer for en af mine bedste og hengivneste Mænd, har høilig fornærmet min fyrstelige Søstersøn Grev Albert af Orlamünde, idet han uden hans faderlige Minde hemme-

lig har bortført og ægtet hans eneste Datter. Af høimodig Iver for min Befrielse og Fædrelandets Vel har min fornærmede Frænde opsat at fordre Bod og ridderlig Fyldestgjørelse af Ridder Carl af Rise for dette hans dristige og egenmægtige Foretagende, og nu tillader jeg, ifølge min kongelige Magt og Myndighed, den fornærmede Fader selv at fordre hvad Sonebod, han troer med Ret og Billighed at kunne paalægge den Ridder, hvis Aasyn han har forsvoret at see, indtil denne Retfærdighedens og Gjengjældelsens Time. Jeg har den Tillid til min ædle Frænde, at hvis han ikke vil eller kan tilgive, han dog idetmindste ingen ærekrænkende Straf vil fordre over en saa agtet og ærlig Ridder, og at han vil lade Ridderskabets Love her gjælde, der for en saadan Fornærmelse vil fordre streng Fyldestgjørelse, men dog kun saaledes, som det egner og sømmer sig mellem kjække og ædelbaarne Riddere. Hvad Æreserstatning eller Straf, min ædle Frænde kan fordre og Ridder Carl af Rise frivillig vil underkaste sig, bekræfter jeg her, efter beggés Ønske, med mit kongelige og ubrødelige Ord."

„Min ædle Herre og Konge!" — tog nu den mørke Grev Albert Ordet — „eders Ord og Tilsagn har vor fælles Dommer hist og alle danske Riddere her hørt; kom det ihu, naar i hører min Fordring! Den Mand, hvis Aasyn jeg forsvor at see førend i denne Retfærdighedens og Gjengjældelsens Time, og hvis Navn jeg bad Eder forskaane mig for at høre, da jeg mødte Eder i Elendighedens mørkeste Bolig — den Mand, hvis Herre og Vaabenmester jeg var og hvem jeg elskede som en Søn, til han nødte mig til at hade ham, som min bittreste Fjende — ham fordrer jeg nu ingen anden Straf over, end at han enten kæmper med mig i denne Time paa Liv og Død, eller at han for min Konges og hele Ridderskabets Aasyn med tilbundne Øine knælende modtager det Gjengjældelsens Slag, jeg har svoret med egen Haand at lade falde paa hans Hoved, og som jeg fortrøster mig til ligesaalidet skal krænke hans ridderlige Ære, som det skal beskæmme mit Navn, som Kong Valdemars fyrstelige Frænde."

Alle Ridderne studsede.

„Hvad!" — raabte Kongen heftig og fortørnet — „saaledes vover I at misbruge mit Ord og Løfte?"

„Min kongelige Frænde!" — sagde Grev Albert rolig — „et Kongeord er ubrødeligt; om jeg misbruger det, bliver det min Sag at forsvare hvad jeg gjør, og det fortrøster jeg mig til. Ridder Carl af Rise har Valget.

Valdemar betragtede med et gjennemborende Blik sin mørke frygtelige Frænde; han betænkte sig et Øieblik, derpaa sagde han med undertrykt Harme: „hvor sælsomt det sidste Vilkaar end synes, og hvor skammeligt det vilde oprøre mig at see min Søstersøn forvandlet til en Bøddel og min Riddersal til et blodigt Rettersted -- I har mit Ord, og jeg bryder det ikke. Hvis Ridder Carl af Rise vil ydmyge sig til at vælge det sidste oprørende Vilkaar, da vil jeg vende mit Aasyn bort med Afsky — da skee eders Villie! — men jeg haaber, en kjæk, ædelbaaren Ridder vil vælge det første Vilkaar, som, hvor smertelig dets Opfyldelse end vilde være mig, dog nu ene kan ende denne Sag uden Skam og Skjændsel for Ridderskabet og Kongehuset.“

Kongen taug og satte sig. Alles Øine vare nu henvendte paa Ridder Carl, som uden at mæle et Ord fremtraadte med faste Skridt og slog Hjelmgitteret fra sit blege Aasyn; han saae Grev Albert skarpt og roligt i det mørke, jernfaste Ansigt. Derpaa tog han Hjelmen af sit Hoved, bandt Axelskjærfet for sine Øine, nedknælede for Thronen og ventede stille og ubevægelig det knusende Dødsslag af den Mands Haand, som det var ham umuligt at føre Vaaben og Værge imod.

Uden at forandre en Mine uddrog Grev Albert sit mægtige Sværd, og alle Ridderne stirrede paa ham med et Udtryk af Gru og Forfærdelse, som paa en Afsindig. Han traadte et Skridt tilbage og opløftede det vægtige Dommersværd. Kongen udstrakte sin Haand som for at holde Sværdet tilbage: han fristedes til med et Magtord at bryde sit Løfte og standse den oprørende Hevndaad; da sprang en ung Kertesvend frem af Væbnernes Række og stillede sig dristig mellem Ridder Carl og den truende Grev Albert. „Hold inde, ubarmhjertige, uforsonlige Fader!“ — raabte Rigmors Stemme — „see, jeg er eders Datter Rigmor, og den Ridder, her knæler, som en Forbryder, er min Ægtemand for Gud og Verden.“

Grev Albert lod Sværdet synke og betragtede hende taus og rolig. Carl af Rise kjendte hendes Røst og udbredte sine Arme; men han rev ikke Bindet fra sine Øine og forandrede ikke sin Stilling.

„See!“ — vedblev Rigmor — „han har blottet sit Hoved for Hevnerens Sværd — han har ønsket Døden af eders Haand, strenge Fader! han vilde ikke kjøbe sit Liv med eders Blod — men saaledes skal han ikke henkaste det — han skal ikke længer bøie Knæ for den Ubarmhjertige! Stat op, Ridder Carl, og forsvar eders Liv! min Fader er ikke længer eders; jeg frasiger

mig al Ret til at kaldes eders Hustru i denne Verden; men eders Ære skal I ikke offre for min Skyld. Skal nogen her saa æreløs myrdes, saa være det mig! jeg skjalv for min Faders Harme, da den var retfærdig — lad den nu knuse mig! nu trodser jeg den. See her, strenge Fader! her knæler Grev Albert af Nordalbingiens Datter. Har du Ret dertil, saa lad mig falde for din uforsonlige Haand; men jeg tillader dig ikke at besmitte vort fyrstelige Huses Ære ved en ringere Udaad."

Stolt og rolig, knælede den kjække Datter for sin Faders Aasyn og betragtede ham med et uforfærdet Blik, hvori han gjenkjendte sin egen stolte, al Fare foragtende Sjæl.

„Stat op, Ridder Carl! stat op, min Datter!" — sagde han rolig — „Tillader I det, min Konge! vil jeg lade en fremmed og upartisk Stemme skille os imellem." Derpaa gav han sine Væbnere et Vink, og Thorgeir Danaskjald fremtraadte med sin Strængeleg i Haanden. „Syng os nu Visen om den fangne Greves Hævn!" sagde den alvorlige Feltherre.

Alle saae forundrede paa Skjalden. Han hilsede Kongen og Forsamlingen høitidelig, og efter nogle Greb paa sin Strængeleg sang han et Kvad, hvis Indhold bevægede Alle, mest dog Ridder Carl og Fru Rigmor. Det begyndte med hvorledes den fangne Greve sad i Taarnet og trøstedes af sin Kertesvend, og hvorledes han den sidste Dag, de sade der, havde kjendt sin stolte Datter og svoret at lønne hendes Troskab engang.

„Fader! Fader!" — udbrød Rigmor — „du kjendte mig og taug?"

„Ti stille! Visen er ikke dermed til Ende" svarede Albert alvorlig.

Thorgeir Danaskjald blev ved og sang om hvad den fangne Greve havde svoret i sit Hjerte, da han gik ud af det mørke Taarn og tænkte paa Hevnen, han havde lovet sin Datters Ransmand. Nu beskrev han hvad der nylig var skeet og hvorlunde Ridderens eget Valg skulde bestemme, om han og Grev Albert skulde være Fjender eller Venner til Døden.

Med et venligt Vink afbrød Grev Albert Sangen. „Du valgte ikke Dødskamp med din Hustrues Fader, Ridder Carl! — du valgte Døden af min Haand, og derfor svor jeg at give dig min Datter og min Velsignelse. Jeg prøvede dig for haardt; men det glæder mig: Grev Alberts Datter kjendte jeg, nu lærte jeg ogsaa at kjende Carl af Rises Hustru. Gud velsigne Eder, Børn! forstod I nu hvorledes Grev Albert vilde hevnes?"

Carl havde revet Bindet fra sine Øine og med stormende

TREDIE DEL

Glæde favnet sin Rigmor, der i den dristige Kertesvends Skikkelse nu hvilte ved hans Bryst, under en heftig Strøm af frembrydende Glædestaarer. Det gjenforenede Ægtepar styrtede sig i den forsonede Faders Arme, og Glæden var stor og almindelig.

Carls og Rigmors Børn havde Thorgeir Danaskjald bragt med fra Karise. Synet af de uskyldige Børn havde bevæget den strenge Bedstefader. Han havde seet og favnet dem i Løndom uden dog at kunne opgive den haarde Prøve, der var Betingelsen for hans Udsoning. Nu kom Børnene paa Thorgeirs Vink, ledsagede af en ung skjøn Kvinde; det var Thorgeir Danaskjalds Hustru, Carls og Kirstines fromme Søster, Margaretha. Børnene fløi med et Glædesraab i de lykkelige Forældres Arme. Alle trængte sig med glad Deeltagelse nærmere, og Mange istemte det Bifaldsraab, hvormed Kongen rakte Grev Albert Haanden. Men Grev Otto stod fjernt og stirrede blegnende paa den skjønne Fru Margaretha.

Da den første Glædestummel var forbi, og Kongen tilligemed den unge Valdemar og alle Ridderne havde lykønsket det lyksalige Ægtepar, traadte Grev Otto bleg og langsomt hen mod Ridder Carl, som endnu svimlede af Glæde og overvættes Lyksalighed, og som nu ogsaa udbredte sine Arme mod denne sin kjæreste Ungdomsven og Vaabenbroder.

„I glemmer i eders Lykke, ædle Ridder Carl af Rise!“ — sagde Otto og traadte et Skridt tilbage — „at vi endnu idag maae bryde en Landse sammen paa Liv og Død, og at jeg ikke kan modtage eders venlige Favntag, førend jeg med mit Blod har udslettet min Skyld og Brøde mod Eder. Jeg seer et Billede her for mine Øine, som mægtig erindrer mig derom. Hvor er eders ulykkelige Søster Kirstine?“

Carls glade Ansigt blev pludselig vemodigt; en Taare tindrede i hans stille blaae Øine; han pegede mod Himlen og taug.

„Død!“ — raabte Grev Otto — „saa vær mig naadig, retfærdige Himmel! — kom nu, Ridder Carl! kom, lad mit Hjerteblod give eders uskyldige Søster hendes Ære og ubesmittede Navn tilbage i Graven!“

„Hun har elsket Eder til sin Død og tilgivet“ — svarede Carl — „hendes Elskov til Eder var Brøden, hun bekjendte sin Dronning — eders Seglring fulgte hende i Graven — med den trolovede hun sig med Eder for Guds Rige — hun var uskyldig og tro til Døden. Hun beder nu for os Alle hos Gud. Der er min Haand, Grev Otto! lad den lyksaligste Dag i mit Liv være en Freds- og Forsonings-Dag for os Alle!“

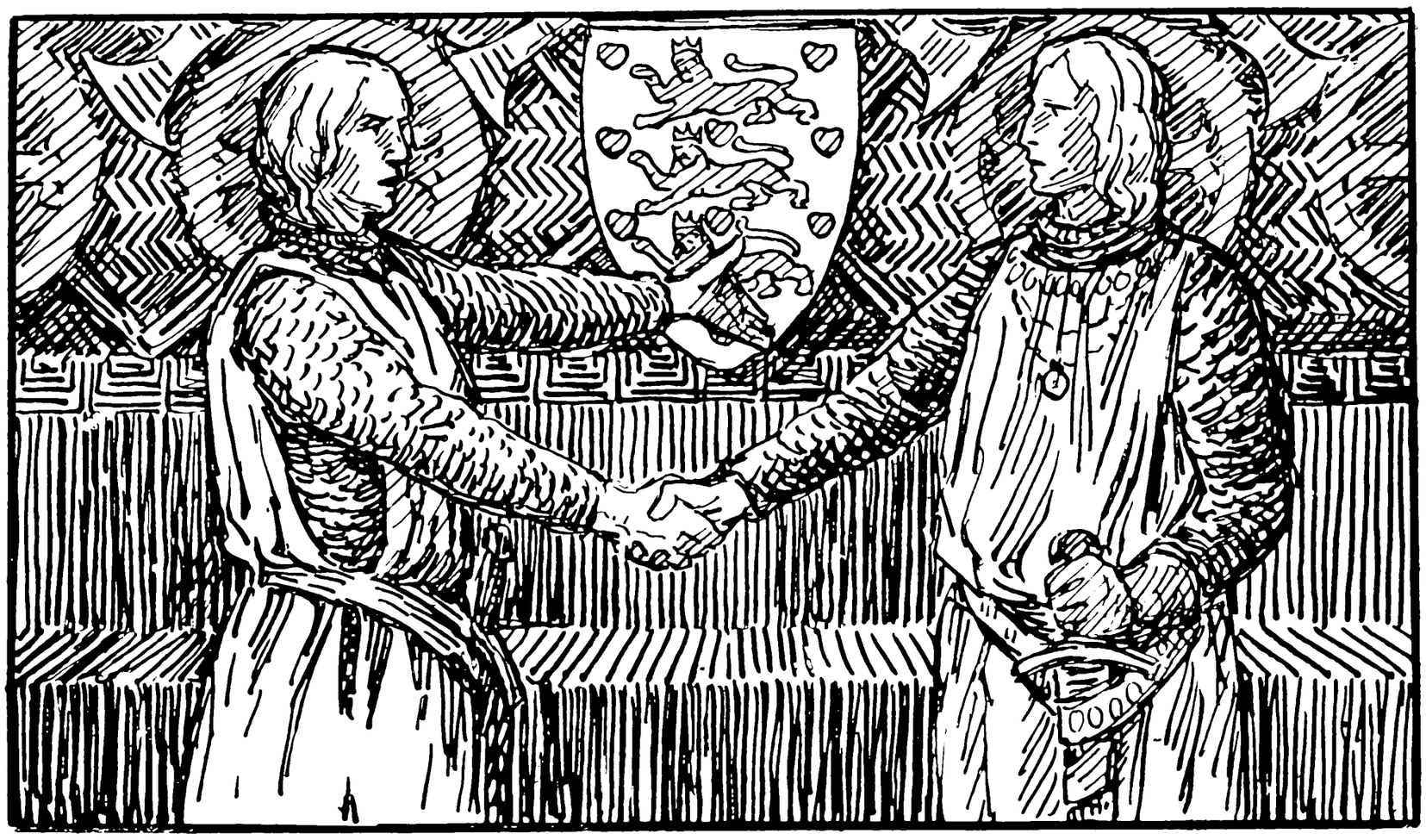

Otto modtog taus og bevæget det ærlige Haandtag. Stille og sørgmodig forlod han den gamle Kongeborg, og Carl af Rise saae ham aldrig meer i sine Dage.

„Lad os nu idag glemme alle vore Ulykker, min ædle kongelige Frænde!“ sagde Grev Albert til Kongen, som en Time efter stod taus og tankefuld i Riddersalen og betragtede sine Børn og de glade Mennesker, der omringede ham, med et besynderlig vemodigt Blik. „I har dog eders Børn igjen, min Konge! og jeg har mine“ — vedblev Grev Albert — „for et halvt Aar siden saae det ikke ud til, at vi skulde opleve en saadan Glædesdag; man sagde mig da for vist i mit Fængsel, at eders uforsonlige Fjende, Hertug Adolph, havde ført Eder bunden paa sin Hest fra Valpladsen.“

„Store Gud! Hertug Adolph?“ — udbrød Valdemar — „nu, nu forstaaer jeg den Gaade; nu forstaaer jeg din Bøn, høimodige Fjende! — forlad os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere!“

„Amen!“ sagde Abbed Gunner. Og Kongen var saa glad den Dag, som man ikke i mange Aar havde seet ham.

Efter denne Dag levede endnu den store Konge nogle vigtige og for Danmark velgjørende Aar og erhvervede sig Navnet af Valdemar Lovgiver. Abbed Gunner og den fromme Erkebisp, hvem dog Kongen aldrig meer saae, medvirkede trolig til det store Fredens Værk. Erkebispen endte sine Dage paa Ifø. De sidste Ord, Kongen havde hørt af hans Mund hin frygtelige

TREDIE DEL

Julenat, maatte han endnu engang med Gru og Anger ihukomme. Han maatte endnu inden sin Død friste den tunge Skjæbne at see sin kjæreste Søn, Dagmars fromme Billede, gjennemboret af hin ulykkelige Pil, som paa Jagten i Refsnæs Skov ved Kallundborg saarede hele Danmarks Hjerte. Den gamle haardt prøvede Konge oplevede dog ikke Opfyldelsen af Kullemandens Spaadom, som endnu Sagnet bevarer blandt Folket. Men Spaadommens misledende Indvirkning forledede ham maaske til selv at fremskynde dens Opfyldelse ved det ulykkelige Misgreb at dele Regjeringen efter sin Død mellem sine Sønner; dog hans Øie saae ikke den store Sorg, Abels Brodermord foraarsagede Land og Rige, og hvorved Danmarks Lykke atter dalede og en mørk Nat udbredte sig over Folket, indtil den sidste mærkelige Valdemar fremstod, der ved Navnet Atterdag betegnede sit Slægtskab med Valdemar den Store og den navnkundige Valdemar Seier.

KOMMENTAR
TIL
„VALDEMAR SEIER“

FORBEMÆRKNINGER.

I registret er ikke medtaget de personnavne, som kun nævnes flygtigt og ikke har nogen betydning i romanen, ejheller de af Ingemann selv opdigtede navne på almuesfolk f. ex. Kjeld (guldsmed), Martin (tjener) o. s. v.

Af stednavne er kun medtaget sådanne, som virkelig har betydning for forståelsen af romanen.

Personerne må søges under deres fornavne. Efternavne var ikke i brug i den danske middelalder.

I registret forekommer følgende henvisninger:

Abr. = Abrahamson, Nyerup og Rahbek: Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen I—V. 1812 ff.

Breve = Breve til og fra B. S. Ingemann, udgivne af Heise. 1879.

Huitfeld = A. Huitfeld: Danmarckis Rigis Krönnicke I (1603) og II (1600).

Suhm = P. F. Suhm: Historie af Danmark, IX. 1808. — Ingemanns vigtigste kilde til det rent historiske.

KOMMENTARER

ALFABETISK REGISTER OVER DE I „VALDEMAR SEIER“ FOREKOMMENDE PERSON- OG STEDNAVNE.

„Ingen er berettiget til at betragte nogen historisk Roman som en historisk Lærebog.“

Af Fortale til „Prinds Otto“.

Abel [s. 437] Valdemar Sejrs og Berengarias næstældste sön, født c. 1219; konge 1250—52. — Mest kendt er han ved sin skyld i broderen Erik Plovpennings død (1250).

Absalon [s. 4] ærkebiskop, født 1128, død 1201. Han var den, der egentlig ledede Danmarks genrejsning i Valdemar den stores og Knud den sjettes tid. Det var på hans opfordring, at Saxo skrev sin krønike. I A.s testamente nævnes Saxo med pålæg om at tilbagelevere 2 bøger til Sorø kloster, og der eftergives ham en gæld til A. [s. 31]. — De vendiske sølvbægere [s. 9] nævnes der også, men de skænkes til en fru Margrete. — A. blev begravet i Sorø klosterkirke foran altret. — Han er en af hovedpersonerne i „Valdemar den Store og hans Mænd“.

Absalon Bælg [s. 56] Esbern Snares sön, hans tilnavn betyder „den fede“. — Man ved ikke andet om ham, end at han nægtede at overlade Sorø kloster noget jordegods, som först hans fader og siden hans broder Johan havde testamenteret det [s. 83]; först på sit dødsleje (1232) fortrød han sin gerrighed og overdrog klostret ejendommene, hvorfor han også blev begravet i Sorø kirke. — Striden om godset fortsattes af hans svogre Peder Strangesön og Anders Grosön. — Alt, hvad der i romanen fortælles om hans deltagelse i kong Valdemars krige, er Ingemanns egen digtning.

KOMMENTARER

Adolph III [s. 18] greve af Holsten — hos Ingemann kaldes han ukorrekt hertug af Nordalbingien —; han regerede 1164—1201; da han hjalp bisp Valdemar i hans oprör, blev han 1201 fanget af Valdemar Sejr (dengang hertug) og i lænker fört til Søborg; 1203 løslodes han, mod at han afstod Holsten og stillede to af sine sönner som gidsler. Siden levede han roligt på sit stamslot Schauenburg ved Weserfloden, og hér døde han 1225 uden at have gensét sit land.

Adolph IV [s. 142] greve af Holsten, søn af Adolph III; da faderen kom løs fra Søborg 1203, måtte A. i nogen tid være gidsel i Danmark, og han havde ingen udsigt til at generhverve sit land. 1210—12 var han med kejser Otto IV på et tog til Italien. 1220 vides det, at han var sammen med Henrik af Schwerin hos pfalzgrev Henrik. Efter Valdemar Sejrs tilfangetagelse 1223 sluttede han forbund med greven af Schwerin og ærkebispen af Bremen og besatte 1224 Holsten, hvis befolkning med glæde sluttede sig til ham. Han deltog vistnok i slaget ved Mölln (1225) og anerkendtes ved Valdemars løsladelse som greve af Holsten, men allerede 1226 måtte han og hans forbundsfæller værge sig mod Valdemars angreb. Et forsøg på at redde Rendsborg ved et overfald på kongens hær under marchen mislykkedes, men Valdemar mistede dog mange folk [s. 550 ff.]. I slaget ved Bornhöved (1227) deltog A. med stor tapperhed, han skal hér have lovet at ville gå i kloster, hvis sejren blev hans. 1229 udsonede han sig med Valdemar, 1237 ægtede hans datter Valdemars sön Abel, 1239 gjorde han et korstog til Lifland, snart efter gik han i kloster, han døde 1261.

Samtiden og eftertiden priste ham som en from og ridderlig herre. — At han efter sejren ved Bornhöved ædelmodigt skulde have reddet den sårede kong Valdemar, er Ingemanns egen tildigtning, det vides kun, at en tysk ridder (d. v. s. en af Otto af Lüneburgs eller af Valdemars egne) förte kongen ad hemmelige veje til Kiel.

Albert (Albrecht) II [s. 324] markgreve af Brandenburg regerede 1205—20 og var flere gange i krig med Valdemar Sejr. 1214 forsøgte han et tog mod Holsten, men måtte snart vige tilbage over Elben, samme år erobredes flere af hans borge. Næste år indtog A. sammen med kejser Otto IV Hamborg, men undveg påny kamp med Valdemar [s. 282 ff]; snart efter forlod han Ottos parti og gik over til kejser Frederik II.

— Efter hans død deltes hans land mellem hans to umyndige sönner, hans datter ægtede Otto af Lüneburg.

Albert af Eskildsøe [s. 116] nævnes i folkevisen om dronning Dagmars brudefærd blandt de ledsagere, som Strange skal føre med sig til Bøhmen; paa Eskildsø i Roskildefjord lå et kloster, men navnet A. har vist ikke nogen historisk hjemmel.

Albert af Orlamünde [s. 51] ældste sön af grev Siegfried af O. († 1206) og Valdemar Sejrs søster Sofie. A. fødtes 1182, sloges 1202 til ridder — en ære, der i denne tid kun blev fyrstelige personer til del —, 1204 fik han det nyerobrede Holsten („Nordalbingien") til len og var i de følgende år Valdemar Sejrs hovedhjælper i de tyske krige. 1208 plyndrede han grevskabet Schwerin, 1211 ægtede han Hedvig, datter af landgrev Hermann af Thüringen, 1217—18 foretog han et korstog til Lifland, 1220 besatte han en del af grevskabet Schwerin som pant på kongens sönnesön Niels' (Nicolaus, hos Ingemann Nikolai) arvekrav. Under kongens fangenskab var han rigets styrer, indtil han selv (1225) blev fanget i slaget ved Mölln. Han kom först løs efter slaget ved Bornhöved, i sine senere år havde han noget kongeligt gods på Als til lén. Han døde 1245. — I romanen er han gjort lidt ældre, end han var, og hans bryllup er rykket tilbage til år 1200. Grunden hertil er, at hans (tildigtede) datter Rigmor skal være nogenlunde jævnaldrende med Karl af Rise.

Albrecht og Renert [s. 91] böhmiske kanniker, synes at være helt opdigtede personer.

Alcimus (Alkimos) [s. 538] jødisk ypperstepræst c. 159 før Kristi fødsel, han støttedes af de hedenske Syrer; hans pludselige død fremstilles som guds straf.

Alexander (von Soltwedel) [s. 555] var i virkeligheden medlem af Lybæks byråd omved 1260—70; senere har meget upålidelige krøniker gjort ham til borgmester i L. og leder af byens frihedskamp mod Valdemar Sejr, ja til den egentlige sejrherre ved Bornhöved (1227). Det rette forhold er först oplyst længe efter Ingemanns død.

Anders [s. 13] præst i slagelse, han døde omved 1205. Han blev vel aldrig kanoniseret af paven, men æredes som sjællandsk folkehelgen; det hed sig, at han var Valdemar Sejrs fortrolige. Fortællingen om hans vidunderlige hjemfærd fra Joppe i Palæstina til Hvilehöj ved Slagelse optegnedes allerede c. 1260; sagnet om hans ridt rundt om Slagelse på et föl er et gammelt æventyr, der er sat i forbindelse med den yndede

folkehelgen. — Hvad Ingemann fortæller om ham, har han for störstedelen fra Suhm [VIII, 614, IX, 76].

Anders Grosön [s. 56] var gift med Esbern Snares datter Cecilie; deres sön Absalon Andersön nævnes i „Erik Menveds Barndom".

Anderød [s. 319] sé Dronningholm.

Andreas [s. 91], Valdemar Sejrs „camerarius", hvilket nærmest svarer til skatmester. Efter al rimelighed var han sön af Jakob Sunesön; han døde 1223, at han skulde være dræbt ved grev Henriks overfald på kongen [s. 492], er en gætning af Suhm [IX, 450] og sikkert ikke rigtigt.

Andreas Sunesön [s. 5] sön af Sune Ebbesön, var født omved 1167, han studerede i Paris, Italien og England, var Knud den sjettes kansler og fulgte 1201 sin Slægtning Absalon som ærkebisp i Lund. I de følgende år udarbejdede han sit store latinske digt Hexaëmeron [s. 10 ff]; det blev först trykt 1892, så Ingemann kendte det ikke udover de brudstykker, som han anfører efter R. Nyerup: Udsigt over vort Fædrelands Litteratur i Middelalderen (1804). — Under Valdemar Sejr var A. S. kongens ivrige hjælper i alle korstogsplaner: 1206 var han med ham på Øsel, den følgende vinter tilbragte han i Riga, hvor han underviste de tyske gejstlige. 1210 deltog han vistnok i toget til Preussen, og 1219 spillede han en betydelig rolle på det store tog til Estland. — Hos Suhm [IX, 335] har Ingemann fundet skildringen af hans bøn og dens vidunderlige virkning under kampen [s. 431—32], dette sagn kan ikke følges længere tilbage end til omkring år 1500. — Ærkebispen blev i Estland til 1221 under stadige kampe med hedningerne og stridigheder med de tyske gejstlige. Han vendte hjem som en nedbrudt mand, — efter senere overlevering var han ramt af spedalskhed. Han nedlagde snart sit embede og levede fra 1223 til sin død 1228 som eneboer på Ivø i det østlige Skåne. Om de mirakler, der tillægges ham [s. 540] fortæller Suhm [IX, 567—68] hos hvem også andre enkeltheder vedrørende A. S. findes. — Kong Valdemars besøg hos ham 1225 er derimod Ingemanns egen digtning.

Arnfred [s. 91] kongens skriftefader, er en opdigtet person.

Arnold Islænder [s. 5] hed A. Thorvaldsson og var skjald, han opholdt sig hos Valdemar den store og Absalon og har meddelt Saxo islandske kvad. — I „Valdemar den Store og hans Mænd" optræder han som person.

Arthur [s. 93] rettere Artus, en i middelalderens digtning

meget omtalt heltekonge, der levede i England i det 5—6 århundrede. Hans kæmper havde sæde om et rundt bord, således at ingen plads var finere end de andres.

Asker Ryg [s. 28] rettere Asser Rig, Skjalm Hvides søn, Absalon og Esbern Snares fader, han døde c. 1151 i Sorø kloster, som han og hans brödre havde stiftet.

Astrad Fracke [s. 91] nævnes først 1225 som en af underhandlerne ved kongens frigivelse af fængslet, senere blev han drost, hvilket i denne tid vel var et højt embede i kongens tjeneste, men ikke så betydeligt som det senere blev. Han var stærkt grebet af tiggermunkebevægelsen, der i Valdemars Seirs senere år nåede Danmark; 1236 oprettede han et gråbrödrekloster i Svendborg, han endte også sine dage (efter 1268) i et kloster i Roskilde. — Ingemann, der lader ham optræde som drost lige fra 1205, har da god hjemmel for sin skildring af ham som en from mand.

Audacia [s. 137] Grev Henriks hustru. Om hende vides kun lidt, hun var af østpommersk fyrsteslægt og hendes moder synes at have været dansk (datter af Knud Magnussön?), hvornår hun ægtede grev Henrik vides ikke, men hun overlevede ham i mindst 40 år. Fortællingen om at hun skulde have haft et kærlighedsforhold til kongen af Danmark, er ganske uhistorisk, den dukker op over et århundrede efter kongens død hos en krönikeskriver, der giver den som en forklaring paa fjendskabet mellem greven og kongen. Lige til år 1800, ja endnu længere, gik den i de tyske beretninger for at være sand. Ingemann lader den være et ondt påfund af den opdigtede person Arnfred, men antyder flere gange [s. 162 ff, 465] at der kunde være tale om nogen forelskelse fra A.s side, dette såvelsom A.s venskab med Berengaria er hans egen tildigtning.

Axelhus [s. 31] har först langt senere tider kaldet Absalons borg ved København.

Balduin [s. 346] greve af Flandern, blev 1204 af korsfarerne gjort til kejser i Konstantinopel, han døde 1205 i bulgarsk fangenskab.

Beatrix [s. 334] Philip af Schwabens datter, ægtede 1212 efter gamle aftaler kejser Otto IV, men døde kort efter brylluppet, og der opstod rygter om, at hun var forgivet.

Berengaria [s. 140] kong Sancho af Portugals datter kaldes i Danmark Berngerd eller (i de ældre folkeviseudgaver) Beengjerd, hun ægtede 1214 Valdemar Sejr, födte 3 sönner og en datter, døde 1221 og begravedes i Ringsted. — Stort mere ved

man ikke om hende, men folkevisen, der sikkert stammer fra en langt senere tid, skildrer hendes hovmod og hårdhed mod det jævne folk, hun er for digteren kommen til at stå som den direkte Modsætning til den fromme Dagmar. Fra visen [Abr. II, 95 ff] har Ingemann taget alle de utiltalende træk: B. kræver urimelige gaver og beder kongen forbyde bondesøn at ride god hest o. s. v. B.s død fortælles i visen som en himlens straf: i drømme får kongen af den døde Dagmar det råd at tage B. med i leding og

„Den förste Pil udi Leding blev skudt
Den blev udi Beengjerds Hjerte brudt."

Dette er udgangspunktet for romanens skildring, såvel af B.s deltagelse i krigen som af hendes død for et pileskud. — Ingemann har selv i et brev [Breve s. 22] kort udtrykt, hvad han har tænkt om B. „. . . hun staar som Valdemars dristige, men for Folket kolde og fremmede Seiersvalkyrie; hvad hun maa have været for ham og Danmark fremstiller han selv for Folket i hendes Dødsscene."

Bernhard af Clairvaux [s. 172] berömt kirkelig forfatter, stifter af Cisterciensernes munkeorden († 1153).

Bernhard af Sachsen [s. 247] hertug af Sachsen 1180—1212, efter Philip af Schwabens død 1208 sluttede han sig til Otto IV, og ved en fest hos denne i Brunsvig var det, han tiltalte den store malmløve, som Henrik Løve (Ottos fader) havde ladet opstille foran slottet, med ord, der indeholdt en trudsel mod Danmark. Han var i det hele aldrig Danmarks ven, hans sidste Dåd var 1211 at genindsætte bisp Valdemar, der måske var hans svoger, som ærkebisp i Brėmen.

Bjernede kirke [s. 33] opført c. 1150, fik først længe efter bispehuefaçon, som den beholdt til 1890, da den blev restaureret og ombygget i sin gamle stil.

Björn [s. 91] Valdemar Sejrs mundskænk, han nævnes lige fra 1202 til 1225 mellem kongens betroede mænd.

Boitzenburg [s. 265] i det sydlige Mecklenburg tilhørte greverne af Schwerin, den blev 1208 ødelagt af Albert af Orlamünde, samme år havde Valdemar Seir her et møde med Otto IV, der bad om hjælp mod Philip af Schwaben.

Bornhöved [s. 555] i Holsten n. for Segeberg; her stod d. 22nde Juli 1227 den afgørende kamp, som Valdemar Sejr tabte mod et forbund af nordtyske fyrster og stæder. Enkelt-

hederne ved kampen er ikke godt kendte, men det synes sikkert, at Ditmarskerne faldt den danske hær i ryggen, og det er vist rigtigt, at kongen mistede et øje. — Ingemann har sin viden fra Suhm [IX, 543 ff]; sé Adolph IV.

Bovines [s. 382], rettere Bouvines, i Flandern; her slog kong Philip August af Frankrig 1214 en stor tydsk-flamsk-engelsk hær under Otto IV; grev Ferdinand af Flandern blev fanget af de franske.

Broder Gamling (rettere Ganling) og Svend Starke (rettere Stærke) [s. 388 ff]. I en sönderjydsk årbog, der er fuldendt år 1300 („Rydårbogen") fortælles, at da kejster Otto IV 1215 angreb Holsten, gik kong Valdemar mod ham med en stærk hær, „alene af Friser havde han 60,000 mand" (!). Kejseren vovede ikke at afvente et sammenstød, men undveg over Elben, efter i tvekampe at have tabt sine to bedste stridsmænd imod de to Friser S. S. og B. G. — At B. G. skulde have været i kloster, er sandsynligvis Ingemanns egen tildigtning, som han har begrundet på en urigtig tydning af hans navn. [Suhm IX, 258].

Brunsvig se Otto af Lüneburg.

Buris [s. 376] Valdemar den stores slægtning og modstander, hans forhold til kongens söster Kirstine og begges død i Vestervig synes at være rent sagnagtige træk. Han optræder som person i „Kong Valdemar den Store og hans Mænd".

Carl Graa sé Lena.

Carl af Rise [s. 7]. — I folkevisen om dronning Dagmars död sender D. bud efter „liden Kirstin, Hr. Carls söster af Rise" — eller måske: „af Ribe", således står der ialtfald i nogle håndskrifter. — Navnet C. af R. overföres så senere, som det ofte går i folkeviserne, til en anden vise, hvis hovedperson, der ellers kun kaldes Carl, elsker jomfru Remold (i senere udgaver jomfru Rigmor) og vinder hende ved at forklæde sig som sin söster Kirstine [Abr. IV, 139 ff.]. I sine noter til denne vise har allerede Peder Syv (1695) sat C. af R. i forbindelse med stednavnet Karise: „C. haver været af Riis eller Kariis ved Tryggevelde i Sjælland." — Suhm [IX, 728] slutter af jomfru Kirstines optræden ved Dagmars dödsleje, at C. har levet i Valdemar Sejrs tid. — Dette er grundlaget, på hvilket Ingemann har digtet videre; han har gjort C.s elskede til Albert af Orlamündes datter og ladet C. selv — romanens ungdommelige helt — gribe den himmelfaldne fane. — Det er oftest C., der udtrykker Ingemanns egne tanker om kongen, dronningerne o. s. v.

KOMMENTARER

Christopher (I) [S. 578] Valdemars og Berengarias yngste sön, som barn var han en tid gidsel i Schwerin efter Faderens frigivelse. Han regerede 1252—59.

Claus [s. 91] rettere Nicolaus eller Niels, Valdemar Sejrs uægte sön (ikke broder). Han ægtede 1217 (eller 1218) Oda af Schwerin (sé Gunzelin), men döde snart efter. — Når Ingemann gör ham til kongens broder, er det vel fordi han nödig vil kaste skygge over Valdemar Sejr.

Conrad II bisp af Hildesheim 1221—46 [s. 147]. — Fra Suhm [IX, 443] vidste Ingemann, at C. 1223 var kejserens tillidsmand, da denne forsögte at få den fangne kong Valdemar i sin magt [s. 515]; hans tidligere optræden som Valdemars fjende og grev Henriks ven er fri tildigtning.

Dagmar eller med det kirkelige navn Margarete [s. 97] datter af kong Premysl Otokar I af Böhmen og hans dronning Adela af Meissen, hos hvem hun opdroges efterat kongen havde forskudt sin hustru; det var rimeligvis fra Meissen og ikke fra Prag, at D. 1205 førtes til Danmark som Valdemar Sejrs brud. 1209 födte hun sönnen Valdemar, 1212 döde hun og begravedes i Ringsted. — Det er omtrent alt, hvad der vides om hende, end ikke Navnet D. har man fuldtud rede på, det er muligvis en dansk gengivelse af et bøhmisk navn Dragomir, måske er det også et nydannet dansk navn. I folkeviserne spiller D. en stor rolle, dér prises hun for sin mildhed og fromhed. Ingeman har benyttet de 4 viser, han fandt hos Abr. [II, s. 70—94]. 1) Om kongens frieri ved junker Strange. 2) Om D.s ankomst. 3) Havfruen spaar Dronning D. 4) D.s död. — Versene, der anföres om hende og til hende, stammer fra disse viser, undtagen de s. 283 anförte, som Ingemann selv har digtet.

Danneberg (rettere Dannenberg) [s. 506] slot og grevskab syd for Elben. Slottet ligger omgivet af sumpe, hér sad Valdemar Sejr og hans sön fangne over et år (1223—24).

Dronningholm [s. 319] slot ved Avderød (ikke Anderød) ø. f. Hillerød, skal ifölge Huitfeld være bygget af Valdemar Sejr til minde om Dagmar [Suhm IX, 207]. Med sikkerhed kendes D. först fra Valdemar Atterdags tid, det nedreves i d. 16de—17de århundrede.

Ebbe Glug [s. 92] nævnes i årene 1205—6 som gavmild mod Sorö kloster, hvor han også blev begravet [Suhm IX, 113].

Ebbe Skjalmsön [s. 33] stiftede sammen med sin broder

Asser Rig Sorö kloster. Han og hans hustru lod bygge kirken i Bjernede.

Ebbe Sunesön [s. 92] ejer af Knardrup i Nordsjælland; 1208 drog han til Sverig for at genindsætte sin fordrevne svigersøn kong Sverker, men faldt i det uheldige slag ved Lena i Vestergötland [s. 272].

Ebelholt (rettere Æbelholt) [s. 417] kloster c. 4 km. v. f. Hillerød grundlagdes 1175 af abbed Vilhelm. Miraklet med lysene, som bisp Peder så over dennes grav i E. omtales hos Suhm [IX, 25—26].

Engelbret [s. 92] en tysk greve, der var gift med en datter af Ebbe Sünesön. Folkevisen ved meget at fortælle om hans drabelighed i slaget ved Lena; — versene s. 92 anføres efter Abr. II, 111, men det siges ikke, at han faldt i slaget [s. 222]. Når Ingemann [s. 197] gør ham til Greve af Gleichen, skyldes det en gætning hos Suhm [IX, 141], der antog, at E. var den samme som Albert af Gleichen, der var i Danmark c. 1238.

Erik Knudsön [s. 266] svensk konge, fordrev sin forgænger Sverker, sejrede over ham og hans danske hjælpehær ved Lena (1208), ved Gestilren (1210), hvor Sverker faldt. Snart efter ægtede E. Valdemars Sejrs söster Regitse, han døde 1216. [Suhm IX, 177, 283].

Erik Plovpenning [s. 437], Valdemar Sejrs og Berengarias ældste sön, født 1216, 1226—30 var han gidsel i Schwerin. Han regerede 1241—50, dræbtes på sin broder Abels foranstaltning.

Esbern Snare [s. 55] Absalons ældre broder (i sagnet hans tvillingbroder), Valdemar den stores trofaste og dygtige hjælper, han byggede Kallundborg slot, døde 1204 og begravedes i Sorø. Huitfeld har kendt traditioner om hans død, som han gengiver i följende ord: „Hand haffuer boet paa Sæbygaard, oc talis underlig Snack om hannem, at den onde Aand skal haffue taget hannem bort, Men hand falt ned aff en Trappe paa Sæbygaard, oc paa en Möllesteen laa der under Trappen, slog sin Hals sönder“ [Huitfeld II, 72]. — Dette er udgangspunktet for romanens skildring af Sæbygaard. E. S.s 3 hustruer hed Holmfred, Ingeborg og Helene (s. d.). Han optræder som person i „Valdemar den Store og hans Mænd“.

Ferdinand [s. 118], Berengarias broder, blev ved sit giftermål med Balduins datter Johanne 1211 greve af Flandern. Han deltog 1214 i Otto IVs mislykkede krig mod Frankrig, blev fanget ved Bouvines og sad fængslet i 7 år. Hvad der i ro-

manen fortælles om Valdemars besøg hos ham, er tildigtet [s. 340 ff.].

Fjenisløflille [s. 33] (rettere Fjenneslevlille). Asser Rigs ejendom, hvor han byggede en kirke, som senere (c. 1170) vel på Absalons foranstaltning blev gjort højere og fik de 2 tårne, der har givet anledning til sagnet om at Absalon og Esbern Snare var tvillingbrødre.

Frederik II [s. 307], tysk kejser af Hohenstaufernes slægt, f. 1194 i Italien, arvede efter faderens død 1197 Sicilien og Syditalien, medens hans farbroder Philip af Schwaben kæmpede med Otto d. IV om magten i Tyskland. Da Otto 1210 brød med paven, opstillede denne F. mod ham, han vandt en stor del af de tyske fyrster for sig [s. 319] og förte gennemgående kampen heldigt, men gav 1214 Valdemar Sejr stadfæstelse på alle hans erobringer i Nordtyskland [s. 338]. 1215 blev han kronet i Aachen. — Da Valdemar Sejr 1223 var blevet fanget, søgte F. at få ham i sin Magt [s. 515], men forhandlingerne herom førte ikke til noget, og F. blandede sig siden ikke videre i de nordtyske fyrsters forhold til Danmark. Afståelsesbrevet af 1214 blev i Schwerinergrevernes eje indtil Erik Menveds tid. F. førte i sine senere år voldsomme krige mod paven. † 1250.

Gaufred [s. 7] abbed i Sorö 1189—1213 var af engelsk byrd. 1201 var han vidne ved Absalons testamente.

Gerhard, ærkebisp af Bremen [s. 555] 1219—58, deltog efter Valdemar Sejrs tilfangetagelse i alle foretagender mod Danmark, indtil slaget ved Bornhöved 1227. Ved hans mellemkomst udsonede Valdemar Sejr sig senere med Adolf af Holsten.

Gestilren [s. 272], sted i Vestergötland, her faldt kong Sverker 1210 i kamp mod Erik Knudsön.

Gleichen sé Engelbert.

Gunner [s. 6], f. 1152, lærd gejstlig, studerede i Paris, blev først 1208 munk, 1216—22 abbed i Øm kloster, derefter biskop i Viborg til sin død 1251. 1229 drog han til Portugal for at hente den unge Valdemars brud. Han havde stor del i Valdemar Sejrs lovgivningsarbejde og var i det hele en af sin tids betydeligste mænd. En levnedsskildring af ham er bevaret (oversat af H. Olrik 1892).

Gunzelin II, Greve af Schwerin [s. 139], arvede 1194 grevskabet efter en broder, regerede fra c. 1200 sammen med sin yngre broder Henrik (s. d.). G. havde en vanskelig stilling både overfor Danmarks opvoxende magt og i de tyske tronstridigheder. I sine første år stod han på Knud d. sjettes side, f.

ex. ved Adolf III af Holstens tilfangetagelse, senere søgte han og broderen at befri sig for deres nabo, den danske lensmand Johan Ganz (s. d.), men det medførte blot, at grevskabet blev plyndret, og at brødrene kom i större afhængighed af Valdemar Sejr; 1214 blev de hans lensmænd, efter at deres forbundsfælle, markgreven af Brandenburg, havde kæmpet uheldigt mod Danmark. G. synes at have stået i et venligt forhold til kongen, hvis søn Nikolaus (Klaus) ægtede hans datter (ikke söster) Oda (ikke Ida); G. døde 1221, mens broderen var paa korstog.

Gurre [s. 224] nævnes först under Valdemar Atterdag, men ruinerne viser, at det har været bygget noget tidligere, dog ikke i Valdemar Sejrs tid.

Guttorm [s. 57], svensk Jarl (ikke hertug) hentede 1163 kong Karl Sverkersöns brud i Danmark og stod fadder til Knud d. sjette. Hans datter Helene ægtede den gamle Esbern Snare.

Hagbart og Signe [s. 24], sagnfigurer, hvis sörgelige død omtales i Saxos værk og i en meget udbredt folkevise, af hvilken der s. 239 og 347 anføres et vers. Sagnet har fra ældgammel tid været knyttet til landsbyen Sigersted ved Ringsted [s. 34].

Hamborg [s. 272], stod fra 1201 sammen med Holsten under Danmark. D. 3dje August 1208 indtog bisp Valdemar, der dengang havde sat sig fast i Bremen, H. og plyndrede byen grundigt, men kong Valdemar kom samme år med sin hær, slog bro over Elben og byggede Harburg lige ved Elbens sydlige arm for at dække H., en belejring fandt næppe sted [s. 272 ff.]. — 1215 rykkede Otto d. IV ind i Holsten, veg hurtigt tilbage for Valdemars hær, men efterlod en besætning i H. — Om vinteren gik den danske Hær over den frosne Elbflod, byggede to kasteller for at tvinge H. til overgivelse, hvilket også lykkedes 1216, ved denne lejlighed begik Valdemars krigere slemme udskejelser [s. 400]. Suhm omtaler dette [IX, 269], men den strænge Straf har Ingemann selv tildigtet. Siden hörte H. til Danmark lige til 1225, da Adolf IV af Schauenburg generobrede hele Holsten.

Haraldsborg [s. 34] ved Roskilde stod ikke i Valdemar Sejrs tid, den var ödelagt 1132 og genopförtes först efter år 1400.

Hedevig sé Albert af Orlamünde.

Helene [s. 55], den svenske Jarl Guttorms Datter, blev Esbern Snares tredje hustru og fødte ham Datteren Ingeborg. Hun indlod sig — vistnok kort efter hans død 1204 — i et kærlig-

hedsforhold til Valdemar Sejr, hvem hun fødte sönnen Knud. Det lader til at hun allerede 1205 har forladt Danmark for at leve i Sverig, hvor hun havde store ejendomme, hun skal være begravet i Vreta kloster. — Ingemann, der nödig vil stille Valdemar Sejrs ægteskabelige forhold i et uheldigt lys, har fremstillet sagen, som om hun var lidenskabeligt, men håbløst forelsket i kongen og tildigtet hendes forbindelse med Kullemanden samt gjort hende skyldig i begge Valdemars dronningers död.

Henrik Borwin [s. 146] (rettere Burwy), vendisk fyrste i det egentlige Mecklenburg mellem Schwerin og Østersöen. H. var hans kristne navn, B. det vendiske. Han stod fra 1187 under dansk overhöjhed, indtil hans søn H. B. II eller H. af Werle efter Valdemar Sejrs tilfangetagelse sluttede sig til Henrik af Schwerin og deltog i slaget ved Mölln. H. B. døde 1227, sönnen allerede 1226. — Ingemann, har efter Suhms fremstilling antaget H. B. for at have været en af Valdemars stadige modstandere; hans 3 brödre er ikke historiske [Suhm IX, 543].

Henrik Harpestræng [s. 6] var kannik i Roskilde og læge hos Erik Plovpenning; han døde 1244. — Hans lægeböger, der væsentlig indeholder oversættelser efter fremmede forfattere, var ikke udgivne, da Ingemann skrev sin roman, men han kendte brudstykker af dem fra R. Nyerup: Udsigt over vort Fædrenelands Litteratur i Middelalderen, Kbh. 1804. Efter denne kilde (s. 331—33) anföres [s. 39] rådet om at nærme sig en syg med jærnurt i hånden, om at vogte sig for visse arter af kød [s. 306] og om at drikke jærnurt i vin som middel mod gulsot. — At H. H. skulde have været Valdemar Sejrs livlæge er ikke sandsynligt, men antoges tidligere almindeligt.

Henrik, kejser Frederik IIs søn [s. 500], blev af faderen, der mest opholdt sig i Italien, 1220 gjort til tysk konge og søgte som sådan 1224 at få den fangne Valdemar Sejr i sin magt, det lykkedes dog ikke. H. kom i strid med sin fader, fangedes 1235 og døde 1242.

Henrik, Pfalzgreve ved Rhinen [s. 383], broder til kejser Otto IV, hvem han 1215—16 understøttede i krigen mod Danmark, til gengæld plyndrede Valdemar Sejr hans lande syd for Elben [s. 398] [Suhm IX, 263 ff.]. Han døde 1227.

Henrik, greve af Schwerin [s. 140], kaldet „den sorte“, nævnes fra c. 1200 som sin ældre broder Gunzelins medregent; foruden grevskabet ejede Brödrene forskellige besiddelser syd

for Elben; de truedes stærkt af den danske magts fremgang, og da de 1208 — vistnok i forbindelse med bisp Valdemars optræden i Bremen og angreb på Hamborg — forjog en dansk lensmand, Johan Ganz (s. d.) fra hans land syd for Schwerin, blev deres land plyndret, og de kom i större afhængighed af Danmark; 1209—12 fulgte H. Otto IV på hans tog til Italien, hvor han bl. a. vides at have været sammen med Adolf IV. 1214 måtte greverne, der havde sluttet sig til markgreven af Brandenburg i hans krig mod Danmark, tage deres land til len af Valdemar Sejr; denne lod 1217 sin uægte søn Nicolaus (Claus) ægte Gunzelins datter Oda; hun skulde i medgift have halvdelen af slottet Schwerin og af det dertil hørende land; da begge ægtefolkene døde 1218 gik moderens rettigheder over til deres lille søn Nicolaus. — H. drog 1220 på et korstog, på vejen havde han i Brunsvig møde med Adolf IV, over Venezia nåede han til Ægypten, hvor han tappert deltog i det uheldige forsvar af byen Damiette; medbringende en jaspissten med en dråbe af Kristi blod vendte han 1222 tilbage til Schwerin, hvor imidlertid broderen var død, og hvor Albert af Orlamünde efter Valdemar Sejrs befaling havde taget den lille Nicolaus' arvepart i besiddelse. — H. iværksatte nu med stor klögt og dristighed sin hævn; han indfandt sig i Danmark, fulgte Valdemar Sejr paa en Jagtudflugt til Lyø og overfaldt her d. 6. Maj 1223 kongen og hans søn om natten i deres telt, bragte dem til sit skib og nåede Mecklenborgs kyst; til Schwerin kunde han ikke före fangerne, men han anbragte dem först i sin borg Lenzen udenfor grevskabet, snart efter på Dannenberg (s. d.); först efter at flere forhandlinger var bristede, og efter at H. og hans forbundsfæller havde sejret over Albert af Orlamünde ved Mölln (1225), kunde han tage sit hovedslot i besiddelse og anbringe fangerne hér. Ved forliget i Schwerin 17. November 1225 kom Valdemar Sejr løs på hårde vilkår: en stor lösesum skulde betales, alle besiddelser syd for Ejderen afstås (undtagen Rügen); 1226 löslodes den unge Valdemar, men 2 af kongens yngre sönner og flere danske stormænd skulde træde i stedet. Da Valdemar Sejr af paven var blevet løst fra sin ed på ikke at hævne sig, måtte H. og hans forbundsfæller atter kæmpe med ham (se Adolph IV), i slaget ved Bornhöved d. 22de Juli 1227 deltog H. med stor iver, han fangede ved denne lejlighed Otto af Lüneburg. H. overlevede ikke længe sin sejr, han døde d. 17. Februar 1228. — Allerede samtiden, også de tyske krönikeskrivere, fandt at H.s Overfald på Valdemar var et troskabs-

brud af en lensmand mod sin overherre, men resultatet, Nordtysklands befrielse fra det danske herredömme, og vel også H.s utvivlsomme dygtighed har gjort, at tyske historikere senere altid har opfattet ham som en nationalhelt. Omvendt har han for Danskerne stået som en sort forræder, og det er denne opfattelse Ingemann har fulgt; i romanen er der tildigtet en del f. ex. H.s menederske optræden i Flandern; om hans hustru og det uhistoriske sagn om hendes forhold til Valdemar sé Audacia.

Hermann [s. 410], blev af sin broder bisp Albert af Riga indsat som bisp i Estland (ikke Lifland) efter 1218, men fik först Valdemar Sejrs anerkendelse, da han 1224 besögte kongen i fængslet i Dannenberg. — At han 1218 skulde have været med Valdemar i Estland, har Ingemann antaget efter en gætning af Suhm [IX, 330].

Herman(d) Balk(e) [s. 91], landmester ɔ: leder af en afdeling af de tyske ordensriddere, der 1226 satte sig fast i Weichsellandet (Preussen); fra 1230 til sin död 1239 ledede H. B. riddernes erobringstog. — Når Ingemann lader ham optræde i Ribe allerede i Valdemar Sejrs første tid, er dette ikke historisk; dengang havde Danmark intet at gøre med den tyske orden, men kun med Sværdridderne (sé Theodorik).

Honorius III [s. 405], pave 1216—27, stillede sig venligt overfor Valdemar Sejr, hvem han bl. a. löste fra hans ed om ikke at hævne sit fangenskab.

Huldfrid (rettere Holmfred) [s. 56], Esbern Snares förste hustru. — Person i „Valdemar d. Store og hans Mænd“.

Hvilehøj [s. 76], v. f. Slagelse. Her skal efter sagnet den hellige Anders være vågnet efter at være falden i sövn i Joppe i Palæstina.

Ib Urne [s. 177]. „Efter Frue Thale Ulfstands skrevne Slægtebog skal en Ib Urne hiin stærke have været Dagmars Hovmester“. [Suhm IX, 71]. — Adelige slægteböger er ikke at stole på, når det drejer sig om så fjærne tider som Valdemar Sejrs, og I. U. er næppe historisk. Ingemann har antaget ham for en Böhmer, der af Dagmars forældre sendtes med hende til Danmark [s. 196].

Ida af Schwerin [s. 91], hed i virkeligheden Oda, var datter af Grev Gunzelin II (s. d.) og ikke hans söster, ægtede 1217 (eller 1218) Valdemar Sejrs uægte sön (ikke broder) Nicolaus, födte en søn, men döde snart efter. — Fejlene findes hos Suhm [IX, 308].

Ifö (Ivö) i Skåne; se Andreas Sunesön.

Inge [s. 28], Asser Rigs hustru, forsinkede sammen med sin datter Ingefrid 1157 Svend Grades tog mod Valdemar d. store ved at bore huller i nogle skibe [s. 61]; hun blev begravet i Sorø.

Ingeborg [s. 341], Valdemars Sejrs söster, var födt c. 1176, ægtede 1193 Philip August af Frankrig, der dog snart forskød hende og först 1213 anerkendte hende som sin Dronning; hun døde 1237.

Ingeborg, Esbern Snares datter [s. 57], ægtede den ansete Peder Strangesøn og ejede sin faders borg Kallundborg, indtil hun 1262 fordreves derfra af kongeslægten, hun døde 1267.

Innocens III [s. 241], pave 1198—1216, var Danmarks ven under Valdemar Sejr, til hvem han oftere sendte breve; det var ham, der satte bisp Valdemar af Bremen i band.

Ivar Glug [s. 92], nævnes hos Suhm [IX, 276]; der siges, at han deltog i slaget ved Lena (1208), og at kongen gav ham lov at före en löve i sit skjold [s. 399].

Ivar Lykke [s. 92], er vistnok opstået ved en huskefejl af Ingemann, han har vel tænkt på Oluf L., der nævnes i visen om Dagmars ankomst som en af dem, der skal ledsage Strange.

Jakob Sunesön [s. 92], kaldet J. af Mone, d. v. s. Möen, skönt Ingemann efter Suhm [IX, 736] har tvivlet på, at det er det samme Navn. Han var födt 1170. Ved forhandlingerne om kongens lösladelse 1225 fremtræder han som rigets förste mand, der må gå i borgen for opfyldelsen af vilkaarene. Han døde 1246.

Johan, markgreve af Brandenborg [s. 362], søn af Albrecht II, regerede 1220—66; han var gift med Valdemar Sejrs datter Sofie, hans söster ægtede Otto af Lüneburg.

Johan Ganz (rettere Gans) til Putlitz [s. 126], en tysk adelsmand, der vistnok under Albert af Orlamündes höjhed besad slottet Grabow (allerede hos Huitfeld fordansket til Graabo) ved Elde nord for Elben og syd for Schwerin. 1208 angreb greverne af Schwerin ham og ödelagde hans borg, uden at vi bestemt kender årsagen. — Ingemann har antaget ham for en dansk vasal af Valdemar Sejr.

Johan Marskalk (ɔ: Marsk) [s. 56], Esbern Snares sön; han døde i Lybæk 1213, og på sit dødsleje fortrød han, at han ikke havde givet Sorö kloster noget gods, som hans fader havde testamenteret det, som bod forögede han nu gaven, men den yngre broder Absalon Bælg beholdt alligevel godset.

Jutta [s. 244 ff.] hertug Bernhard af Sachsens hustru, hun

var måske en halvsøster til bisp Valdemar. I folkevisen om dronning Dagmars ankomst [Abr. II, s. 81] har Ingemann fundet skildringen af mödet mellem bispen og hans söster, hvorledes hun kæmmer hans hår med guldkam og formaner ham til ikke at tænke på hævn.

Karise sé Carl af Rise.

Kirstine af Rise [s. 195] nævnes i folkevisen om dronning Dagmars död [Abr. II, s. 88 ff,] gentagne gange: först önsker dronningen, at hun skal komme og læse for hende, senere, da kongen er kommen, beder Dagmar ham ægte K. og ikke Beengjerd. — Över disse træk har Ingemann digtet K.s videre skæbne og navnlig hendes misforståede kærlighed til Otto af Lüneburg.

Knud den sjette [s. 17] Valdemar Sejrs ældre broder og forgænger som konge (1182—1202). De ganske urimelige rygter om at han skulde være forgivet nævnes hos Suhm [VIII, 644), hvor også den langt senere fremsatte tanke, at Valdemar Sejr skulde være skyldig deri [s. 17] afvises bestemt.

Knud [s. 59], Valdemar Sejrs sön med Esbern Snares enke Helene. — Han födtes om ved 1205, blev 1219 hertug af Estland, senere fik han Blekinge og tilsidst Lolland. Han døde 1260. Han er den samme som „Junker Knud“, som Ingemann af og til nævner [s. 92, s. 215].

Kullemanden [s. 19]. — I en sjællandsk krönike fra omkring 1350 — (det er den samme, som har fortællingen om Valdemar Sejrs kærlighedsforhold til Grevinden af Schwerin) — fortælles, at kong Valdemar engang, da han vilde stige til hest, længe stod hensunken i tanker, en ridder, der spurgte ham, hvad der nagede ham, blev sendt til Sverig for at spörge en ridder dér, hvad kongen vel havde tænkt på. — Svaret blev den bekendte spådom om kongens sönner og deres skæbne. — Om ved 1480 genfortæller den danske Rimkrönike samme sagn med den tilføjelse, at den svenske ridder kaldes Hr. Bonde. Om ved år 1600 optrykker Huitfeld [II, 140 og 141] Rimkrönikens vers, men lader kongen sende sit bud til „Kuldemanden udi Skone, en Biergmand og Spögelse udi Kulden.“ — Suhm endelig fortæller [IX, 724], at de nyere svenske historikere har af „Hr. Bonde“ gjort Thord Knudsøn Bonde. — Ingemann lader [s. 573] K. svare med Rimkrönikens ord, mens hans selv har digtet versene s. 123. Forbindelsen mellem Esbern Snare og K. har han tildigtet på grundlag af Huitfelds ord om Esberns død; sé Esbern Snare.

Kyriawan [s. 412] en estlandsk hövding, der 1219 — no-

get efter Valdemar Sejrs tog — blev döbt af Tyskerne. Han forlangte at få en god gud istedet for den onde, han hidtil havde haft [Suhm IX, 340]. — Ingemann har gjort ham til en af hövdingerne i kampen mod Valdemar Sejr, men bibeholdt hans forlangende [s. 435].

Ladislaus [s. 52], som Ingemann snart kalder konge, snart hertug af Pommern, kan næppe være nogen anden end den polske hertug L., der 1205 mödte Valdemar Sejr i Pommern og synes at have hyldet ham. [Suhm IX, 71 ff.].

Laurids (eller Lars) Sunesön [272] rettere Laurens S. en af ærkebisp Andreas' og bisp Peders brödre; han faldt 1208 i det uheldige slag ved Lena.

Lembak eller Limbek [s. 116] er i folkevisen en af Stranges ledsagere på bejlerfærden til Böhmen (sé Albert af Eskildsö).

Lembit [s. 404] estlandsk hövding, der 1214 blev tvunget til at lade sig döbe; han faldt 1217 i det blodige slag ved Vellin, hvor Albert af Orlamünde og Sværdridderne vandt en stor sejr over hedningerne [Suhm IX, 251 og 305].

Lena [s. 211 ff.], gård i Vestergötland; hér tilføjede Erik Knudsøn i januar 1208 sin modstander Sverker et afgörende nederlag. Med Sverker fulgte en stor del danske under ledelse af hans svigerfader Ebbe Sunesøn og flere af dennes brödre, derimod er det en misforståelse, at der ogsaa skulde have været böhmiske tropper med [Suhm IX, 139]. Slaget mindedes i en folkevise, som Ingemann anförer efter Abr. II, 107 ff. Blandt deltagerne på Sverkers side er der indskudt et par ganske uhistoriske navne, således Karl hin Graa, der er overfört fra folkevisen om Holger Danske og Didrik, og som först hos A. S. Vedel (1591) forandredes til Carl Graa. — Heller ikke Offe Dyre synes at have nogen historisk hjemmel.

Lentzen [s. 495] borg n. f. Elben, tilhørte greverne af Schwerin som len under Brandenburg; her sad Valdemar Sejr og hans søn fangne i nogen tid (1223).

Leofdagus [s. 85] bisp i Ribe om ved år 945, sé Ribe.

Lockum (eller Loccum) [s. 454] navn på flere klostre; det hvori bisp Valdemar opholdt sig lå i det nuværende Hannover.

Ludolph [s. 78] befalingsmand i Nyborg, nævnes i et gavebrev til Æbelholt kloster [Suhm IX, 158] som vidne sammen med Yvald proconsul (ɔ: borgmester) i Roskilde, Niels Gundersson og Styrmer Jensson borgere samme sted. — Brevet kan dog ikke stamme fra Valdemar Sejrs tid, thi dengang fandtes ikke borgmestre og Nyborg slot var ikke bygget. L. levede på

Valdemar Atterdags og dronning Margretes tid, men dette er först oplyst længe efter Ingemanns tid [Historisk Tidsskrift VI R, I s. 789 år 1888].

Lyndanisse [s. 410] hed det sted, hvor Valdemar Sejr 1219 landede i Estland. — Det, der vides med vished om kampen hér, er at den danske flåde var c. 1500 skibe stærk, at foruden kongen også ærkebispen, bisperne af Slesvig og Aarhus samt den estlandske bisp Theodorik var med, og at en vendisk styrke under fyrst Witzlau af Rügen deltog i kampen. Strax efter landgangen ödelagdes en gammel estisk borg; Esternes höv-dinge kom og bad om fred, blev döbte, men overfaldt 3 dage efter den danske lejr ved aftentid. Bisp Theodorik blev dræbt, og der opstod stor forvirring, men Witzlau, der lå i lejr ved stranden, fik först sine krigere i orden og drog sejrende frem, så veg også den estiske hær, der havde angrebet hovedlejren, med stort tab, og efter kampen holdt kongen og bisperne en takkebøn. — Denne sejr har sagndigtningen udsmykket i høj grad, og Ingemann har hos Suhm [IX, 330] fundet optegnet en stor del enkeltheder, der aldeles ikke er historiske, men som han har benyttet, f. ex. beregningen af hærens störrelse til c. 70,000 mand, Esternes talrige forbundsfæller, en bisps irette-sættelse af kongen, fordi han havde beholdt den hellige Nico-laus' kirkeskat, löftet om at alle danske skulde faste St. Lau-rentii aften, hærens bön under selve slaget, ærkebispens be-dende stilling, der bragte sejr, Dannebrogsfanens tilsynekomst efter at det kongelige banner var gået tabt, 35 personers rid-derslag (deriblandt Uffo). — Desuden har Ingemann selv tildig-tet adskilligt: navnene på Esternes hövdinger har han taget fra andre begivenheder i samme land; Albert af Orlamünde og Otto af Lüneburg var ikke med på toget; Karl af Rises rolle er helt opdigtet, og bisp Peder var død allerede 1214.

Lyö sé Henrik af Schwerin.

Lövenborg [s, 51] = Lauenburg, der tilhørte Adolf III ind-til 1203 og overgav sig til Valdemar Sejr, mod at greven lös-lodes af sit fangenskab. Derefter hörte L. til Albert af Orla-mündes land og afstodes af ham 1227 til hertugen af Sachsen, mod at A. selv kom ud af sit fangenskab.

Margarethe sé Dagmar.

Maria [s. 60] datter af Henrik Löves ældste sön pfalzgrev Henrik, hun var endnu som barn trolovet med Valdemar Sejr (dengang hertug) men hun døde 1204 [Suhm VIII, 633, IX, 56].

Mechtilde af Brandenburg [s. 365] ægtede c. 1230 Otto af Lüneburg.

Mistwin [s. 235] fyrste i Bagpommern, anerkendte 1210 Valdemar Sejrs overhøjhed. — Allerede en samtidig dansk årbog kalder M. hertug af Polen, hvad han dog sikkert ikke var [Suhm IX, 172].

Muthen [s. 324] måske snarere Muckow, en borg i Pommern, som Valdemar Sejr indtog under sin kamp med markgreven af Brandenburg 1214.

Möln [s. 518] (rettere Mölln) by i nærheden af Lauenburg; her sejrede Henrik af Schwerin, Adolf IV, Henrik af Werle og Gerhard af Bremen i januar 1225 over Albert af Orlamünde og Otto af Lüneburg, der havde forenet sig. — Kampen varede en hel dag, Albert blev selv fangen af Henrik af Schwerin.

Nicolaus (Niels) [s. 425] søn af Knud Magnussøn, døde 1180, ansås af folket — især i Aarhusegnen — for en helgen. — Valdemar Sejr skal have inddraget hans „kirkeskat" ɔ: gaver, der var ofrede ved hans grav. — En levnedsskildring af ham findes i „Danske Helgeners Levned" 1893—94.

Niels [s. 409] konge, dræbt i Slesvig 1134.

Niels Gwadersön [s. 35] rettere Niels Gundersøn, borger i Roskilde, levede i Valdemar Atterdags tid (se Ludolph).

Niels Mule [s. 56] Esbern Snares ældste sön, skal ifølge Saxo have været Valdemar den Stores stallare ɔ: bannerförer. Hans dödsår er ukendt.

Nicolaus [s. 410] bisp af Slesvig, fra 1209 Valdemar Sejrs kansler, deltog 1219 i toget til Estland, han døde 1233.

Nicolai [s. 408] således kalder Ingemann Valdemar Sejrs sönnesön Niels, søn af Niels (eller Claus), der døde 1218, og Oda af Schwerin. Da hans arvepart i Schwerin var gået tabt, fik han senere Nörrehalland, han døde 1251, hans søn var grev Jakob af Halland, der optræder som person i „Erik Menveds Barndom".

Nordhausen [s. 515] by i Mellemtyskland; hér sluttedes i september 1223 en aftale, ifølge hvilken den fangne Valdemar Sejr og hans søn af Henrik af Schwerin skulde udleveres til kong Henrik (Frederik II's søn) mod en meget betydelig pengesum; underhandleren ærkebisp Engelbert af Köln lovede „aarligen at forære grev Henrik til Mortensdag 15 Kander Rhinsk-Vin" [Suhm IX, 445]. Hele aftalen fik ingen Betydning på grund af pavens optræden.

Nyborg [s. 78] existerede ikke i Valdemar Sejrs tid, men

nævnes i et brev, som Ingemann henførte til den tid (sé Ludolph).

Olaf Thordason Hvitaskáld [s. 91] brodersøn af Snorre Sturlason, f. c. 1210; han opholdt sig 1237 i Norge, var 1238 i Sverige, 1239 igen i Norge og först 1240—41 i Danmark, hvor han synes at have været Valdemar Sejrs personlige ven; kun brudstykker af hans digte er bevarede, han beretter, at kong Valdemar syslede med en omdannelse af runealfabetet, således at det kunde udtrykke alle latinske bogstaver. Senest 1245 tog han hjem til Island, hvor han ledede en skole for gejstlige; han døde 1259. — Ingemann, der ikke vidste, at hans ophold i Danmark faldt i Valdemars sidste år, har gjort ham til kongens stadige ledsager og opstillet ham som en modsætning, til den (formodede) danske Torgeir.

Oluf Lykke [s. 116] nævnes i folkevisen som en af dem, der sendtes med Strange til Böhmen. Sé Albert af Eskildsö.

Otto IV [s. 102], søn af Sachserhertugen Henrik Løve, f. 1174, opdroges i England, opstilledes 1198 som tysk konge, men måtte kæmpe mod Philip af Schwaben og søgte hertil Valdemar Sejrs hjælp; da Philip var myrdet 1208, optrådte O. som eneste tysk kejser og vendte sig efter et tog til Italien, der bragte ham i fjendskab med paven, mod Frankrig; her var han meget uheldig (sé Bovines), og da han 1215 søgte at trænge ind i Holsten, blev han med lethed drevet tilbage. Hans modstander Frederik II, som paven havde stillet op mod ham, vandt mere og mere overhånd, og 1218 døde O. i Harzburg uden at eje mere end sit stamland Brunsvig.

Otto af Lüneburg [s. 20], kaldet „O. barn“, brodersøn af Otto IV og söstersøn af Valdemar Sejr, fødtes 1204, hans fader döde 1213, hans moder Helene först efter 1234. 1218 arvede han Brunsvig og Lüneburg efter Otto IV, men måtte kæmpe med forskellige fyrster for at holde sin magt oppe. Under Valdemar Sejrs fangenskab stöttede han sin fætter Albert af Orlamünde, men uden held; han undslap fra slaget ved Mölln, men måtte igen forsvare sit eget land. 1227 sluttede han sig igen sammen med Danmark, men blev i slaget ved Bornhöved fanget af Henrik af Schwerin (ikke af Sachserne) og kom först løs 1229 efter grevens død. O. døde 1252, fra ham og hans hustru Mechtilde af Brandenburg, hvem han ægtede c. 1230, nedstammer alle senere brunsvigske hertuger. — Ingemann har gjort ham noget ældre, end han var og ladet ham henleve sin barndom og ungdom i Danmark, hvor han rimelig-

vis aldrig har opholdt sig ret længe; helt opdigtet er hans kærlighed til Kirstine af Rise.

Otto af Wittelsbach [s. 278] myrdede 1208 Philip af Schwaben, der havde fornærmet ham; 1209 blev O. selv dræbt.

Ove Dyre [s. 272] rettere Offe Dyre nævnes i folkevisen blandt de danske, der faldt i slaget ved Lena.

Pazewalk [s. 324] borg ved Stettin indtoges 1214 af Valdemar Sejr [Suhm IX, 237].

Peder Glob sé Albert af Eskildsø.

Peder Strangesön sé Ingeborg.

Peder Sunesön [s. 4] født 1161, studerede i Frankrig, blev 1191 sin slægtning Absalons eftermand som biskop i Roskilde, deltog med stor dygtighed såvel i ledelsen af de kirkelige forhold som i Knud d. sjettes og Valdemar Sejrs krigstog og var kongens sendemand til Frankrig, da hans søster Ingeborg ægtede Philip August. Under ham påbegyndtes bygningen af den nuværende Roskilde domkirke; han døde 1214.

Ingemann har digtet lidt om på hans liv; for det förste lader han ham rejse til Rom for at modarbejde bisp Valdemar, medens det var en provst Peder af Roskilde, der, skönt hans fuldmagt var røvet fra ham undervejs, forstod at vinde paven for sin konges sag. Dernæst lader han ham opleve Estlandstoget 1219, skönt han godt kendte hans dødsår, her har Ingemann benyttet Huitfeld, der [II, 105] (urigtigt) lader en bisp Peder af Aarhus formane kongen til bod. Iøvrigt antydes det rette forhold flere steder, f. ex. når det siges, at bisp P. gik for at være død [s. 407] og at han selv påstod, at have været død i 5 år [s. 417].

Pelagius [457] bisp af Alba, ledede som pavelig legat 1219—21 det mislykkede korstog til Ægypten, i hvilket Henrik af Schwerin tog del.

Peter Lombardus [s. 112] berömt kirkelig forfatter fra d. 12. århundrede.

Philip August [s. 341] fransk konge, regerede 1180—1223, ægtede 1193 den danske prinsesse Ingeborg (s. d.) sejrede 1214 over Otto IV.

Philip af Schwaben [s. 240] sön af kejser Frederik Rødskæg. Efter sin broder Henrik VI blev Ph. Hohenstaufer slægtens leder i Tyskland, men måtte kæmpe mod Welferen Otto IV, han var just i færd med at foretage et afgørende tog mod ham, da han blev myrdet i Bamberg 1208. P.s uvenlige forhold til Danmark viste sig flere gange, således ved at han lod

bisp Valdemar anerkende i Bremen, derimod er det ikke rigtigt at han skulde have foretaget et mislykket angreb på Danmark [s. 263].

Primberg [s. 336] borg ved Elde (biflod til Elben) erobredes og ødelagdes 1214 af markgreven af Brandenburg; den må have tilhört en dansk vasal, rimeligvis greven af Dannenberg. — Otto af Lüneburgs ophold der [s. 363] er opdigtet.

Primislaus [s. 115]; med denne latinske navneform benævner Ingemann, der følger Suhm [IX, 67], dronning Dagmars fader Przemysl Otokar I af Böhmen (1187—1230). P. der havde fået sin kongetitel af Philip af Schwaben havde ikke berøringer med Danmark; da giftermålet mellem Dagmar og Valdemar fandt sted, havde han forlængst skilt sig fra sin dronning Adela, og at han skulde have sendt böhmiske tropper til Sverig for at hjælpe kong Sverker (1208), er en misforståelse. — Ingemanns skildring af ham som en from kristen [s. 172 ff.] er ganske uhistorisk, det er Ingemanns tanker om hvorledes den fromme dronning Dagmars fader vel måtte være.

Radulph [s. 7] en holstensk adelsmand, der 1202 nævnes i Valdemar Sejrs tjeneste. — Navnet R. er også benyttet i „Valdemar den Store og hans Mænd".

Refsnæs [s. 84] halvø ved Kallundborg, her omkom Valdemar Sejrs ældste sön Valdemar 1231 ved et vådeskud på en jagt.

Regitze [s. 61] (rettere Rikiza) Valdemar Sejrs søster, ægtede (c. 1210) kong Erik Knudsön af Sverige, efter hans død 1216 levede hun i Danmark, hvor hun døde 1220.

R(h)adegast [s. 411], vendisk, men næppe estisk afgud, der afbildes med en fugl på sit hoved. Han omtales hyppigt i „Kong Valdemar den Store og hans Mænd", og er behandlet af Ingemann i hans „Grundtræk til en Nord-Slavisk og Vendisk Gudelære".

Ribe [s. 85]. Til sin skildring af R. har Ingemann benyttet Terpagers lærde latinske værk: Ripæ Cimbricæ descriptio (udkom 1736). — Hér findes alle de enkeltheder, som omtales s. 85 ff: bisp Leofdagus' død, den naive forklaring af R.s navn (af at rive hø), vandmøllerne, byens form (som et æg eller som en mand), våbnet o. s. v. o. s. v. — Ingemann har hér, som i det hele taget, ladet det, han fandt i sin kilde gælde absolut uden at tænke på, at flere af de omtalte forhold först fandtes i langt senere tid. —

Rigmor [s. 48]. Navnet og kærlighedshistorien har Inge-

mann fra en folkevise (sé Carl af Rise), men det er hans egen tildigtning, at R. skulde være datter af Albert af Orlamünde, der i virkeligheden var barnløs.

Roskilde [s. 34 ff]. De efterretninger, Ingemann har om R., synes han at have fundet i Pontoppidans Danske Atlas VI, 116 ff. — Dér findes byens våben omtalt, og der opregnes de mange kirker og klostre. — Skildringen stemmer ikke med de senere tiders undersøgelser, R. var sikkert langt mindre betydelig, end Ingemann og hans hjemmelsmand tænkte sig. Domkirken stammer heller ikke fra Knud den stores tid, men fra bisp Peder Sunesöns, den må antages at have været under bygning på den tid, romanen behandles.

Sanctius [s. 154], med denne latinske navneform betegner Ingemann (efter Suhm IX, 161) Berengarias fader kong Sancho I af Portugal (1185—1211).

Saxo [s. 4] den latinske navneform for Sakse. Tilnavnet Grammaticus betyder sprogmester, men stammer ikke fra S.s egen tid. Han hörte til Absalons omgivelser, og det var ærkebispen, der fik ham til at skrive sit store latinske værk om „Danernes bedrifter". — Hvor han levede efter Absalons død, er ubekendt, hans dødsår kendes heller ikke, men medens man tidligere antog, at han ikke havde levet langt ind i det 13de århundrede, er man nu tilbøielig til at tro, at hans krønike först kan være fuldendt henimod 1220. At det er ham der ligger begravet i Roskilde, er ikke sikkert, da navnet S. forekommer flere gange. — Gejstlig var han vel nok, men det er ikke de kirkelige interesser, han synes at have sat højest, hans syn på Danmarks historie er snarest den sjællandske herremandssöns. — Den oversætter, som Ingemann [s. 5] lader S. selv profetere om, er Grundtvig, hvis fordanskning af S. havde givet Ingemann stødet til at give sig af med de historiske romaner, men det stykke, der anføres af S.s fortale [s. 15] er taget fra A. S. Vedels oversættelse (1575), som han også har benyttet ved forfattelsen af „Valdemar den Store og hans Mænd".

Semigallien [s. 410] svarer nogenlunde til den østlige del af det nuværende Kurland.

Sjöborg [s. 224—25] eller rettere Söborg, et slot i Nordsjælland; det synes at være bygget i Valdemar den stores tid og lå på et næs i søen. — Mest bekendt er S. som statsfængsel; hér sad bisp Valdemar fangen 1198—1206, også grev Adolph III tilbragte nogle år dér (1201—03). — Ingemanns

skildring kan være taget fra Pontoppidans Danske Atlas II, s. 252—53, hvor slottets beliggenhed på en ø (vistnok mindre rigtigt) nævnes og hvor indskriften [s. 225 noten] anføres efter Huitfeld I, s. 7. — Naturligvis er påstanden om S.s uhyre ælde urigtig, hvilket Ingemann også selv siger.

Skjalm Hvide [s. 27], en mægtig sjællandsk høvding, hos hvem Knud Lavard, Valdemar den stores fader, opfostredes. Han må være død om ved 1113, først blev han begravet i Fjenneslev, der var hans ejendom, senere flyttedes hans lig til Sorø kloster, som hans sönner havde stiftet.

Sophie [s. 34]. Valdemar den stores dronning, Knud den sjettes og Valdemar Sejrs moder, hun døde 1198 og blev begravet i Ringsted. — Hun optræder som person i „Valdemar den Store og hans Mænd".

Sorø [s. 4]; klostret i S.; var anlagt omkring 1150 af Skjalm Hvides sönner; större betydning fik S. först, da Absalon omdannede det til et Cistercienserkloster, til hvilket han og hans slægtninge såvel som kongerne skænkede meget gods. Kirken og dens gravsteder [s. 27 ff] kendte Ingemann særlig godt, da han selv levede i S.; hvad han lejlighedsvis fortæller om de andre bygninger, er ikke pålideligt, da man på hans tid ikke kendte det nedrevne klosters enkeltheder nöjere.

Strange Ebbesön [s. 92] er ikke en historisk person. — Hans navn findes vel hos Suhm [IX, 69 og 728], men det er kun i gengivelse af indholdet af folkevisen om Dagmars brudefærd. — At han og kongen skulde være nære venner er en gisning af Suhm.

Styrmer Jenssön sé Niels Gwadersön og Ludolph.

Sune Folkesøn [s. 290] en svensk stormand af Folkungernes slægt († 1240—50), han var gift med kong Sverkers datter Elena; at han skulde have bortført hende fra Vreta kloster, er folkevisens fremstilling.

Suno [s. 13], med denne latinske navneform benævner Ingemann Sune Ebbesön, Skjalm Hvides sönnesön, ærkebisp Andreas' og bisp Peders fader, Valdemar den stores og Knud den sjettes rådgiver, som døde 1186.

Svend Aagesön [s. 5], rettere S. Aggesön, forfatter af en lille latinsk Danmarkskrønike, der slutter med året 1185. Han var af fornem slægt og knyttet til Valdemar den store og Absalon. — I sin bog nævner han, at Saxo arbejder på en större Danmarkskrønike.

Svend Starke sé Broder Gamling.

KOMMENTARER

Sverker [s. 92] svensk konge 1195—1208. Han blev forjaget af sin medbejler Erik Knudsön og søgte hjælp i Danmark. Ebbe Sunesön, hvis datter Benedikte S. havde ægtet, støttede ham, men ved Lena (1208) og Gestilren (1210) led han og hans hjælpere nederlag, i det sidste slag faldt S. selv.

Sæbygaard [s. 55] sé Esbern Snare.

Theodorik [s. 410] en tysk gejstlig, der hörte til kristendommens förste forkæmpere i Lifland og Estland, allerede 1191 var han derovre, og 1202—3 var han med til at stifte Sværdriddernes orden, som i de følgende år förte kampen mod hedningerne. T. var Estlands förste bisp, 1218 var han blandt dem, der ivrigst tilskyndede Valdemar Sejr til Estlandstoget. — Esternes afsendinge havde sét kongen i T.s telt og troede derfor, at det var kongeteltet. Ved deres natlige overfald på korsfarernes lejr dræbte de strax T. i den tro at det var kongen (1219). [Suhm IX, 332].

Thord Knudsön Bonde sé Kullemanden.

Thorgeir Danaskjald [s. 91] en Islænder, der under Valdemar Sejrs regering — vistnok i de förste år af den — opholdt sig en tid i Danmark og digtede kvad til kongens pris, deraf hans tilnavn. Hos Suhm nævnes T. [IX, 726] med den tilföjelse, at han „efter Navnet synes at have været en Dansk". — Denne tanke har Ingemann grebet og med flid udformet, så at T. kommer til at stå som en ligefrem modsætning til Islænderen Olaf Hvitaskjald. — T. er Dagmars sanger, O. Berengarias; T.s digterperson skal sikkert opfattes som en ideel gengivelse af Ingemanns egen.

Thorkild [s. 15] abbed i Øm kloster 1199—1216, nævnes hos Suhm [IX, 282].

Tucho [s. 27] med denne latinske navneform benævner Ingemann Toke, Skjalm Hvides ældste sön, der var medstifter af Sorø kloster.

Uffo [s. 431] nævnes hos Suhm [IX, 431] som én af de 35 personer, som Valdemar Sejr efter slaget ved Lyndanisse slog til ridder. — Suhm har selv nogen betænkelighed ved efterretningen, og den er sikkert ikke rigtig, blandt andet fordi man i Valdemar Sejrs tid kun gav fyrstelige personer ridderslaget.

Valdemar Sejr fødtes år 1170, blev 1188 hertug i Sønderjylland, 1202 konge, døde 1241. — Hans historie har Ingemann væsentlig fortalt efter Suhms store værk [IX], dog naturlig, vis med mange udeladelser, også folkeviserne har han benyttet

stærkt [Abr.]. Kongens karaktér har han søgt at fremstille efter de handlinger, han kendte af ham, hans ydre har han omtalt efter et (senere) billede [s. 89—90] — samtidige billeder af V. S. har sikkert ikke existeret; hvilket billede Ingemann har tænkt på, kan udgiveren ikke påvise med sikkerhed; der er mulighed for at det er nr. 83 i „Regum Daniæ icones“, et udateret billedværk over de danske konger til Christian IV.

Valdemar den unge [s. 287] sön af Valdamar Sejr og Dagmar, han fødtes 1209, hyldedes som konge 1215 [s. 382], kronedes i Slesvig 1218 [s. 406], delte faderens fangenskab fra 1223, slap först løs 1226, ægtede 1229 Berengarias broderdatter, omkom på jagten 1231.

Valdemar bisp [s. 18] uægte sön af Knud Magnussön, fødtes först efter faderens død 1158. Han voxede op hos Valdemar den store, studerede i Paris og blev allerede 1179 bisp i Slesvig. Da han forsøgte oprör, blev han fængslet 1192 og tilbragte 14 år som fange på Søborg. Pavens og dronning Dagmars bönner skaffede ham friheden, han drog så til Rom for at tale sin sag, men blev allerede, inden nogen dom var fældet, af Philip af Schwaben udnævnt til ærkebisp af Bremen, hans tiltrædelse hér (1207) fremkaldte vel en pavelig banbulle, som hemmeligt fremlagdes på altret, mens han holdt messe, men han holdt sig dog nogle år i sin stilling, inden han ydmygede sig for paven og fik tilgivelse. Anden gang optrådte han i Bremen støttet af Bernhard af Sachsen (1211) og af kejser Otto IV og udøvede endnu nogle år magten i sit bispedömme; da han omsider blev fordrevet, flakkede han om i Tyskland og tyede tilsidst (1219) til et Cistercienserkloster (Loccum). Efter Valdemar Sejrs tilfangetagelse gjorde han et forsøg på at trænge ind i Holsten, men fordreves snart af Albert af Orlamünde. Dermed var hans rolle udspillet, han døde 1236.

Vellin [s. 404] hed det sted, hvor Albert af Orlamünde vandt en stor sejr over Esterne 1217.

Westhard [s. 410] var en af de semigalliske ældste; fra 1204—07 var han de tyske Sværdridderes forbundsfælle i kampen mod hedningerne i Lifland, senere bekæmpede han selv de kristne og underkastede sig först 1225. — Ingemann har gjort ham til Esternes hövding mod Valdemar Sejr 1219. [Suhm, IX, 61, 130, 356].

Wetemund [s. 324], rettere Wotmund, et af markgreven af

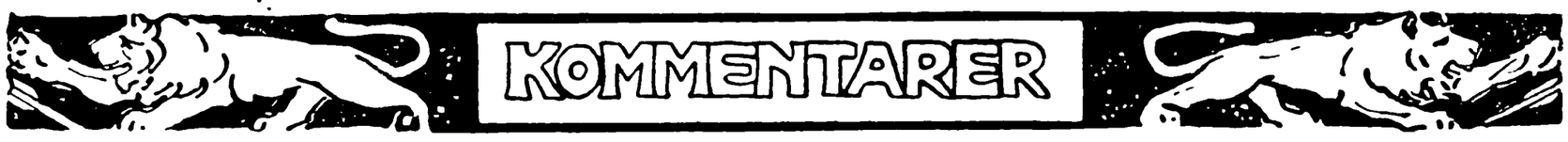

Brandenborgs slotte i egnen ved Schwerin, det indtoges 1214 af Valdemar Sejr.

Vettemand [s. 13], rettere Vedeman, en sjællandsk søkriger, der i tronstridighederne för Valdemar den stores tronbestigelse ledede søkampene mod Venderne.

Vilhelm [s. 13] abbed först på Eskildsø, siden i Æbelholt, var en franskmand, som Absalon havde indkaldt omved 1155. Han døde i höj alder 1202 og optoges 1224 blandt helgenerne.

Witzlau [s. 410] fyrste af Rygen, dansk vasal, han bidrog med sine folk stærkt til sejren ved Lyndanisse 1219.

Volquin [s. 403] var fra 1209—36 Sværdriddernes leder, „ordensmester". Han havde en hel del berøringer med Danmark og var ikke altid Valdemar Sejrs ven.

Yvald sé Ludolph.

Øm [s. 6] et Cistercienserkloster i Skanderborgegnen.

Øsel [s. 241] ligger i Rigabugten. Valdemar Sejrs tog derhen 1206 havde til hensigt at standse indbyggernes sørøverier. Sin befæstning nedbrændte han selv, för han drog hjem [Suhm IX, 74—75].

Juni 1912.

Kong Valdemar Sejr rider over Randbøl Hede
fulgt af kun femten Svende.

(Af „Valdemar Seier")

SUBSKRIPTIONS-INDBYDELSE PAA

B.S. INGEMANNS
HISTORISKE ROMANER

VALDEMAR SEJR, ERIK MENVEDS BARNDOM, KONG ERIK OG DE FREDLØSE OG PRINS OTTO AF DANMARK

UDGIVET OG KOMMENTERET AF *P. LANGBALLE*
OG ILLUSTRERET AF *SIGURD OLRIK*

Ca. 48 Hefter à 25 Øre

INGEMANNS HISTORISKE ROMANER, som Forlaget nu udsender i en rigt illustreret Subskriptions-Udgave til en saa billig Pris, at denne kan faa Indpas i selv de mindre Hjem, kan se tilbage paa en Levetid af snart 3 Menneskealdre, og i dette Spand af Aar har de trods nogen anden Forfatters Værker været

Fælleseje for hele vort Folk. Oplag paa Oplag er bogstaveligt slidt op mellem Hænderne paa ivrige begejstrede Læsere, og langt ud i vide Kredse er disse Skildringer fra Fædrelandets Fortid naaede.

Hans Samtid modtog Romanerne med Folkejubel, og trofast har hans Læsere bevaret Kærligheden til ham.

Om de ofte meget magre historiske Fakta, der stod til hans Raadighed, forstod han at slaa Folkevisernes poetiske Slør, han digtede og drømte om de svundne store Tider og betydelige Personer, og man gribes under Læsningen af Beundring for den Digter, der kunde slaa Gnister af disse Flintesten. Som ingen anden forstod han at skabe Situationer, knytte Handlingens Traad, holde Interessen fangen, saa hans Romaner den Dag i Dag river Læseren med sig.

Bøger som Ingemanns Romaner er som skabte til at illustreres. Forlaget har i dette Tilfælde faaet Hr. *Sig. Olrik* til at paatage sig i rigeste Maal at illustrere Udgaven, og der er ikke Tvivl om, at hans sikre, stærke Tegninger, der samtidig viser hans dybe Forstaaelse af Digterværkernes Aand, i høj Grad vil forhøje Værdien af denne Udgave

For de Læsere, der maatte føle Trang til at forøge deres Viden om de betydeligste af de Personer, de gør Bekendtskab med i Romanerne, og de Steder, der knytter sig til Begivenhederne, ledsages Romanerne af en af Udgiveren — Hr. Skoleinspektør *Langballe* — udarbejdet Kommentar, der fremtræder i Form af et Person- og Stedregister til hver af de 4 Romaner. Der vil i Kommentarerne blive gjort Rede for, hvad man ved herom, og oftest ogsaa for, hvad Ingemann vidste eller troede at vide.

Tillige vil en Indledning ledsage den sidst udkommende Roman.

Udgaven, der henvender sig til Folket og Ungdommen, som endnu aldrig har svigtet denne sin Yndlingsforfatter blandt vore Klassikere, beregnes til ca. 130 store Ark og udsendes i ca. 48 Hefter med 2 à 3 Ark i hvert Hefte og til en Pris af 25 Øre pr. Hefte. Af Hensyn til Indbindingen vil Arkene blive lagt løse i Omslagene. Kun i 1ste Hefte vil de blive heftede. Med 1ste Hefte følger et Portræt af B. S. Ingemann, fra en Tid umiddelbart efter Romanernes Tilblivelse.

Subskription modtages i alle Boglader.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

:: :: :: :: **ILLUSTRATIONS-PRØVER** :: :: :: ::

Ialt bringer Udgaven ca. 500 Billeder.

Den lille Kong Erik Menved viser sig i al sin Ridderpragt
for det jublende Folk paa Danehoffet i Nyborg.

(Af „Erik Menveds Barndom")

Idet man drejede om ad en Bivej, foer en lang bondeklædt Rytter paa en lille Bondehest uden Saddel ud af Krattet ved Vejen og forsvandt pludselig igjen mellem Buskene.

(Af „Kong Erik og de Fredløse")

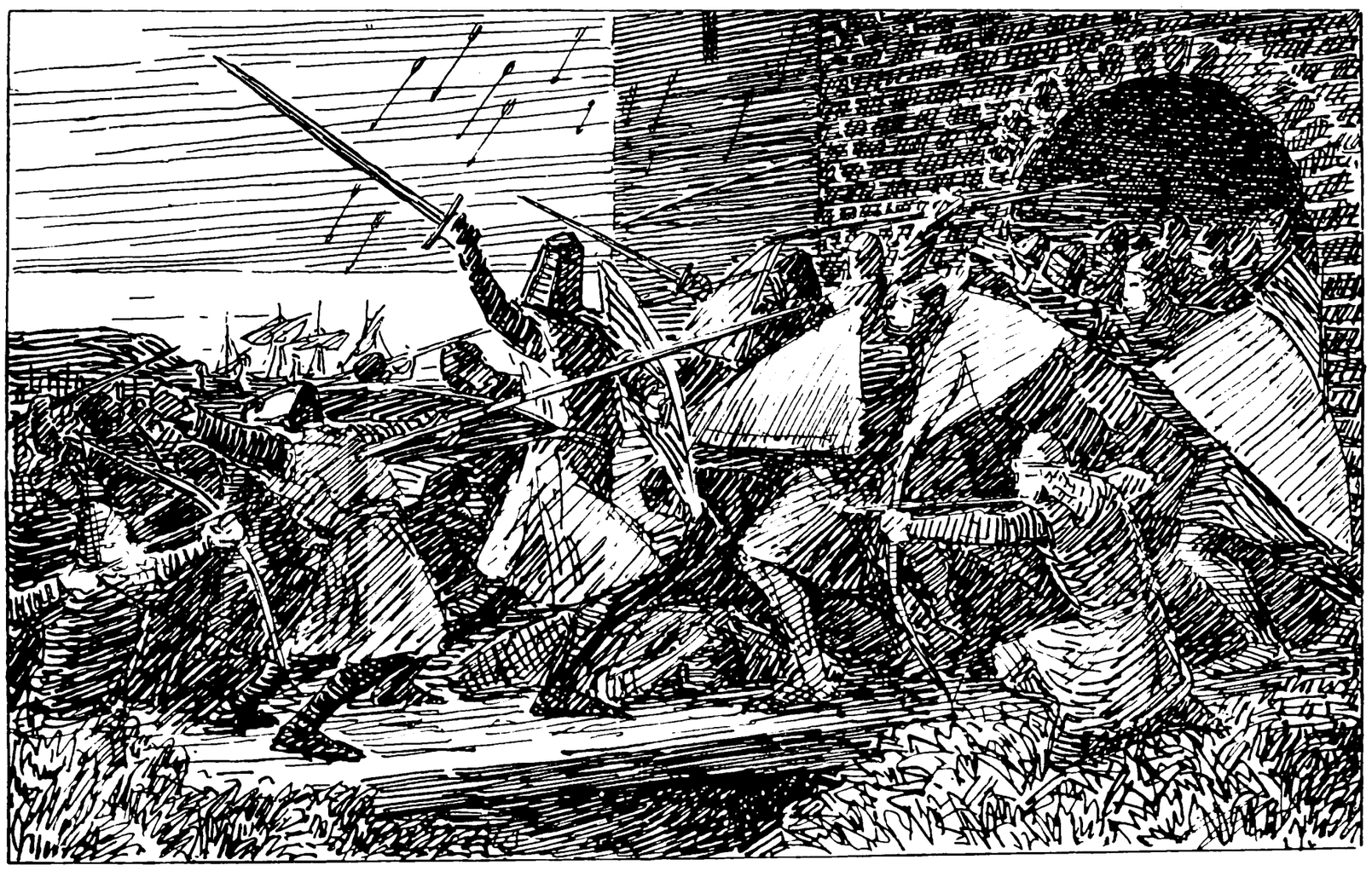

„Marsk Stig tog til Hjelm saa brat,
og saa tog han det ind.
Det vil jeg for Sanden sige:
Der blegned saa mangen Kind."

(Af „Erik Menveds Barndom")

Grev Otto og Absalon Bælg rider om kap til Skibsbroen.
(Af „Valdemar Seier")

Slotsfogeden Jesper Mogensøn udøser sit Hjærte for Morten Madsvend:
„Jeg er en ulykkelig Mand" — sukkede han, „jeg har ikke faaet
Søvn i mine Øine i 3 Nætter".
(Af „Kong Erik og de Fredløse")

Da reiste Saxo sig alvorlig og tændte en Hornlygte, som han gav Drengen i Haanden. Selv tog han sin Farfaders gamle Sværd og Skjold fra Krogen ved Kaminen og tørrede Støvet af med sin Kappe. „Gak foran!“ sagde han til Karl, „og lys mig til Kapellet! hvor Danmarks største Helte hvile, vil jeg see, om du er saa djærv i Gjærning som i Ord.

(Af „Valdemar Seier“)

Jørgen Taarngjemmer lagde Armene paa Bordet og sov snart fast.

(Af „Kong Erik og de Fredløse“)

:: :: :: :: **ILLUSTRATIONS-PRØVER** :: :: :: ::

Ialt bringer Udgaven ca. 500 Billeder.

Grevinde Ida paa Slottet Schwerin sørgende over sin Skæbne.

(Af „Valdemar Seier")

:: :: :: :: **ILLUSTRATIONS-PRØVER** :: :: :: ::

Ialt bringer Udgaven ca. 500 Billeder.

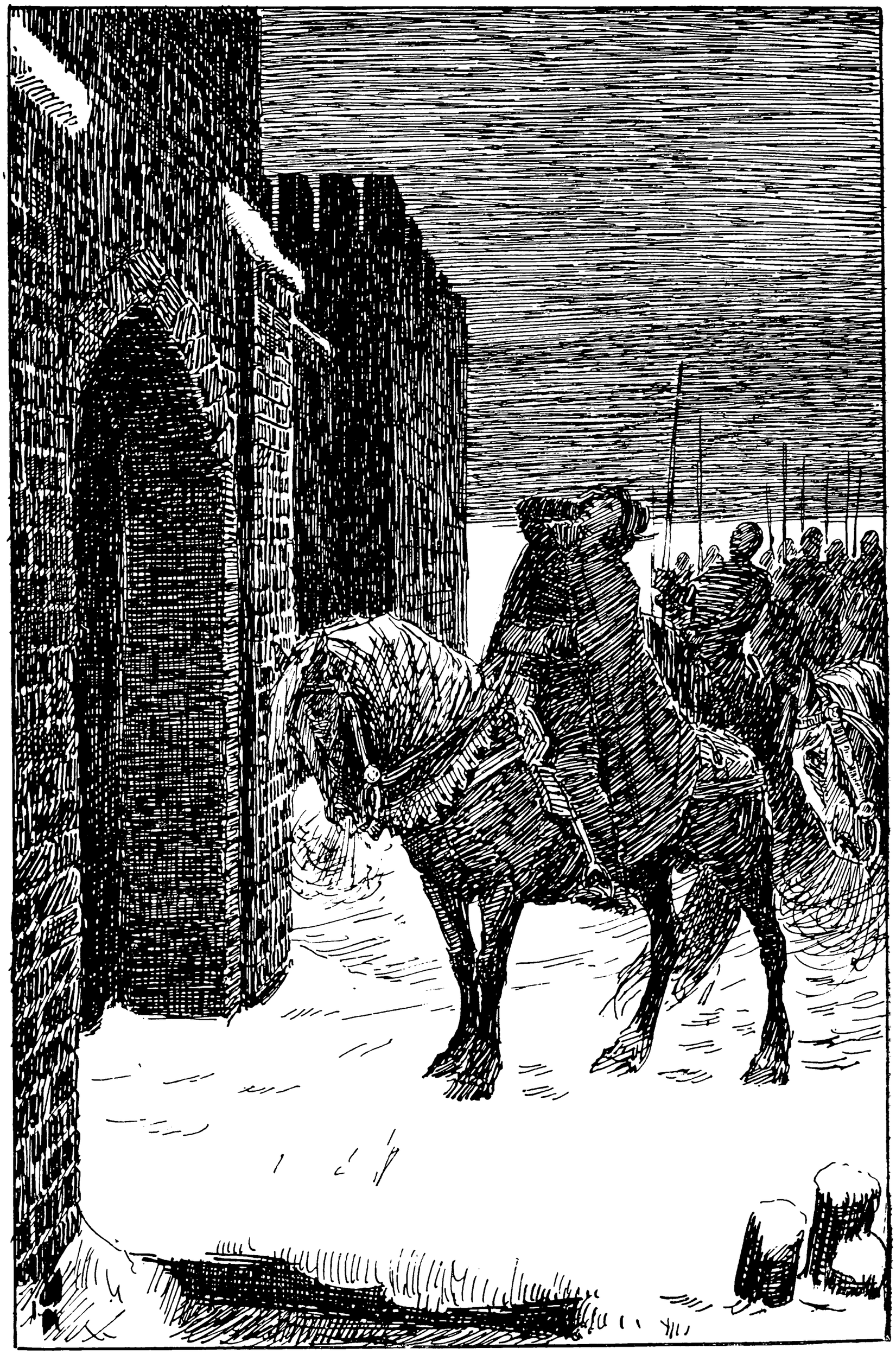

„Sover du paa din Post, Kurt!“ — raabte Aage i en streng Tone. — „Seer du ikke, det er Kongens Folk som skal ind!“

(Af „Kong Erik og de Fredløse“)

GRÆBES BOGTRYKKERI · KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL :: NORDISK FORLAG

B. S. INGEMANN

VALDEMAR SEJR
ERIK MENVEDS BARNDOM
KONG ERIK OG DE FREDLØSE

ILLUSTRERET AF *SIGURD OLRIK*

UDGIVET AF *P. E. LANGBALLE*

Hvert Bind: 3 Kr., indb. i Shirting 4 Kr. 50 Øre, indb. med Skindryg 5 Kr. 50 Øre.

VALDEMAR DEN STORE OG HANS MÆND, HOLGER DANSKE OG UDVALGTE DIGTE

Indb. i Hel-Shirtingsbind 2 Kr.

EVENTYR OG FORTÆLLINGER

Indhold bl. a.: Kristen Bloks Ungdomsstreger. De underjordiske. Den stumme Frøken. Romantiske Fortællinger etc.

Indb. i Hel-Shirtingsbind 2 Kr.

LANDSBYBØRNENE

TIDSROMAN I 4 DELE

7. Udgave. 462 Sider.

Indb. i Hel-Shirtingsbind 2 Kr.

MORGEN- OG AFTENSANGE

ILLUSTRERET AF *CARL THOMSEN*

Heftet 1.85, indb. 3.35.

B. S. INGEMANNS LEVNEDSBOG I UDDRAG

MED OPLYSNINGER VED *AXEL SØRENSEN*

108 Sider. 50 Øre.

GRÆBES BOGTRYKKERI · KJØBENHAVN.

GYLDENDALS SERIER

DE BEDSTE BØGER TIL DEN BILLIGSTE PRIS

EFTERAARS-SERIERNE FORELIGGER NU

UDEN KONKURRENCE!

Den skønliterære Efteraars-Serie omfatter følgende 6 Bøger:

EINAR CHRISTIANSEN: Joppe. En ung Kvindes Historie.

LAURIDS BRUUN: Kronen. En Historie.

KNUT HAMSUN: Victoria. En Kærlighedshistorie.

KRISTOFER JANSON: Hjørdis. Billeder fra Norland.

HARALD MOLANDER: En Lykkeridder. Fortælling fra Trediveaarskrigens Tid.

CARSTEN HAUCH: Vilhelm Zabern. Roman.

Prisen for disse 6 glimrende Bøger er, naar de tages under et, 3 Kr. 60 Øre med smukke farvetrykte Omslag af Lupl. Janssen, 5 Kr. 10 Øre i stilfulde Bibliotheks-Bind, — 6 Kr. 60 Øre i Pragtbind komponeret af Vald. Andersen.

Den populær-videnskabelige Efteraars-Serie omfatter følgende 3 gennemillustrerede Værker i stort Format og paa tykt Billedtryk-Papir (hvert Værk ca. 320 Sider).

SVEN HEDIN: Trans-himalaya.
I. Opdagelser og Æventyr i Tibet.

SARAH BERNHARDT: Erindringer.

DYR OG MENNESKER af *Carl Hagenbeck*. Oversat af W. Dreyer.

I Marts 1912 udkommer Foraars-Serien: *Sven Hedin*: Trans-himalaya II; *Bøving-Petersen*: Vor Klodes Saga og *Hertel Wulff*: Penge. . . . . .

Prisen pr. Serie: 3 Kr. 60 Ø., ib. i Pragtb. 5 Kr. 40 Øre. . .

Abonnement er bindende for begge Serier.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL :: :: ::
NORDISK FORLAG :: ::

5. Hefte. *25 Øre*

GRÆBES BOGTRYKKERI - KJØBENHAVN.